

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİMDALI PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**33 NUMARALI MANİSA ŞER'İYE SİCİLİ
TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Buse AYDIN

TEZ DANIŞMANI
Prof. Dr. Ahmet YİĞİT

2025- MUĞLA

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

**33 NUMARALI MANİSA ŞER'İYE SİCİLİ
TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Buse AYDIN

DANIŞMAN
Prof. Dr. Ahmet YİĞİT

2025-Muğla

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİMDALI PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**33 NUMARALI MANİSA ŞER'İYE SİCİLİ
TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ**

Buse AYDIN
2041060038

Sosyal Bilimler Enstitüsünce
Tezli Yüksek Lisans
Diploması Verilmesi İçin Kabul Edilen Tez

Tezin Sözlü Savunma Tarihi : 25.04.2025
Tezin Enstitüye Verildiği Tarih:

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Ahmet YİĞİT
Jüri Üyesi: Doç. Dr. Bülent ÇELİK
Jüri Üyesi: Doç. Dr. Muhammed YAZICI

Enstitü Müdürü: Prof. Dr. Muzaffer DEMİR

2025- Muğla

TUTANAK

Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün 7/2/2025 tarih ve 1187/5 sayılı Yönetim Kurulu kararı ile tez jürisi olarak atandığımız, Tarih Anabilim Dalı **Tezli Yüksek Lisans Programı** öğrencisi Buse Aydın'ın "33 Numaralı Manisa Şer'iyeye Sicili Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi" adlı tezi incelemiş ve aday 25/4/2025 tarihinde saat 13.30'da tez savunma sınavına alınmıştır.

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 24. maddesi doğrultusunda yapılan tez savunma sınavı sonucunda tezin **kabul** edilmesine ile karar verilmiştir.

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Ahmet YİĞİT

Üye Doç. Dr. Bülent ÇELİK

Üye Doç. Dr. Muhammed YAZICI

YEMİN

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “33 Numaralı Manisa Şer’iye Sicili Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Buse AYDIN

33 Numaralı Manisa Şer'ıye Sicili Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi

ÖZET

Hicrî 1021–1022 /Miladî 1612–1613 tarihleri arasında Manisa Şer'ıye sicil defterlerine kadılar tarafından kaydedilen (ferman, berat, sebeb-i tahrir, arz-u hal, tereke, temessük, vakfiye gibi) belgelerin transkripsiyonu ile, o dönemin ticaret, insan ilişkileri, boşanma, ölüm gibi sosyo-kültürel konularını gün yüzüne çıkarmayı amaçlanmaktadır.

Araştırmanın odak noktası H. 1021–1022 / M. 1612–1613 tarihleri arasındaki Manisa'nın sosyal ve kültürel yaşamının çeşitli yönlerini ortaya koymaktır. Şer'ıye Sicillerinden elde edilen veriler ışığında, dönemin Manisasında yaşayan insanların günlük hayatları, sosyal ilişkileri, ekonomik faaliyetleri ve kültürel değerleri ayrıntılı bir şekilde incelenmektedir. Böylece, XVII. yüzyılın başlarındaki sosyal ve kültürel yapıyı anlamaya katkıda bulunmanın yanı sıra, Osmanlı İmparatorluğu'nun bu önemli bölgesinin aydınlatılması amaçlanmaktadır. Ayrıca Manisa'nın sosyal- kültürel, ekonomik ve hukuki yapısını, toplumun özelliklerini ve işleyişini ele almak suretiyle, yerel halkın etkileşimlerini ve yaşam biçimlerini daha derinlemesine ortaya koymak hedeflenmektedir.

Çalışma, XVII. yüzyılın ilk çeyreğinde Manisa Sancağının sosyo-kültürel tarihini birincil kaynaklardan öğrenmek ve o dönemdeki toplumsal yapıyı gözler önüne sermek açısından büyük önem arz etmektedir. Şer'ıye sicillerinin orijinal kayıtlarını incelemek suretiyle, dönem insanının günlük yaşamına, toplum kurallarına ve kültürel pratiklerine dair kapsamlı bir bakış sunarak tarihçilerin, sosyologların ve erken modern Osmanlı dünyasıyla ilgilenen herkesin ilgisini çekecek özgün bilgileri içermektedir.

Anahtar Kelimeler: Şer'ıye Sicili, Kadı, Mahkeme, Manisa

Transcription and Evaluation of Manisa Sharia Registry Number 33

ABSTRACT

The purpose of transcribing the documents (such as, imperial decree, deed of appointment, reason for the survey, petition, estate inventory, certificate of debt, deed of endowment) recorded by judges in the Manisa Şer'iyye registers between H. 1021–1022 (A.D. 1612–1613) is to bring to light the socio-cultural issues of that era, including trade, interpersonal relations, divorce, and death.

The main objective of this thesis is to present various aspects of Manisa's social and cultural life during H. 1021–1022 / A.D. 1612–1613. Drawing on data from the Şer'iyye registers, it offers a detailed examination of the world lives, social relationships, economic activities, and cultural values of people living in Manisa at the time. In doing so, it aims not only to deepen our understanding of the social and cultural fabric of the early XVII.th century, but also to shed light on this significant region of the Ottoman Empire. Furthermore, by examining Manisa's social, cultural, economic, and legal structure, as well as the distinctive characteristics of its society, this study aims to provide a more nuanced view of how local communities interacted and lived.

This study is particularly significant for learning about the socio-cultural history of Manisa Sancağı in the first quarter of the XVII.th century through primary sources and for revealing the social structure of the era. By analyzing original register entries, it offers a comprehensive perspective on the world life, societal norms, and cultural practices of the period, providing historians, sociologists, and all those interested in the early modern Ottoman world with unique insights.

Anahtar Kelimeler: Sharia Court Register, Qadi, Court, Manisa

ÖN SÖZ

Tarih, insanoğlunun geçmiş, bugün ve gelecek arasında köprü kurmasına yardımcı olan bir bilim dalıdır. Bu köprü, tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmış olan Türk milletinin çok zengin bir tarihi mirasa sahip olduğunu göstermektedir. Geçmişte yaşanan olaylar atalarımızın deneyimleri, başarıları hatta hataları bugünkü kimliğimizi anlamamızı ve geleceğe daha bilinçli bir şekilde ilerlememiz için bir rehber niteliğindedir.

Bu mirasa ulaşma ve anlama açısından “Siyasi Tarih” (askeri ve siyasi konular) çok önemli bir yer tutar. Savaşlar anlaşmalar toplumların kaderini derinden etkiler ancak siyasi tarihine odaklandığı büyük olayların yanı sıra gündelik hayatının içinde yaşanan olayları anlatan “Sosyal Tarih” tarihin merkezine ‘İnsan’ı koyar.

Sosyal Tarih açısından da çok büyük öneme sahip olan Şer’iyye Sicilleri, Osmanlı Devleti’nde kadıların çeşitli davalara verdikleri kararları ve merkezden gelen emirlerin kaydedildiği mahkeme kayıtlarıdır. Bu serilerde miras davaları evlilik anlaşmaları, ticari anlaşmalar ve anlaşmazlıklar, suç kayıtları gibi pek çok konuya rastlanmaktadır. Şer’iyye Sicilleri ele alınan bölge hakkında ana kaynak (birinci el) niteliği taşımaktadır.

Bölgesel tarih araştırmalarının, Osmanlı Devleti’nin incelenen dönemdeki sosyo- ekonomik hayatının aydınlatılmasında büyük bir katkısı olduğu aşikârdır.

Manisa Şeri’yye Sicili’ni seçmemdeki en önemli neden bu coğrafya da yaşıyor olmamdır. Yaşadığım bölgeyi ve buraya ait geçmişi belgeleyen kaynakları incelemek hem bireysel merakımı besleyip hem de bulunduğum çevreye dair daha derin bir tarihsel anlayış geliştirmemi sağlamaktadır.

Tez çalışmamızda, Manisa’ya ait olan 33 Numaralı Şer’iyye Sicili defteri incelenmiştir. Manisa bölgesine ait 435 defter bulunmaktadır. İncelediğimiz defter, 125 sayfa olup defterin asıl nüshasında sayfa numaraları bulunmadığı, sonradan verildiği anlaşılmaktadır. Transkribe edilme sürecinde de, verilen numaralar kullanılmış olup, belgelerin olduğu sayfadaki sırası ve bölüm numarasıyla beraber gösterilmiştir. (Örneğin; S.2 B.5- (2-5))

Çalışmamız giriş bölümün dışında IV bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde; Manisa'nın tarihi ve coğrafi özellikleri hakkında bilgi verilmiştir. Birinci Bölümde, Şer'iyye Sicilleri hakkında genel bilgi verilmiş olup, Manisa Şer'iyye Sicillerinin genel durumu ortaya konulmuştur. Mahkeme görevlileri ve çalışma şekilleri hakkında genel bilgi verilmiştir.

İkinci bölümde, davalarda geçen konular, ilgili konu başlıkları altında toplanmıştır. Konu başlıklarına göre belgelerin değerlendirmeleri yapılmıştır.

Üçüncü bölümde, Manisa'nın mekânsal ve toplumsal yapısına dair ayrıntılı tespitlerde bulunulmuştur. Sicillerde geçen mahalle, kaza, nahiye, köy ve mevki adları aracılığıyla şehrin, idari ve coğrafi organizasyonu ortaya konulmuş; bu bağlamda Manisa'nın XVII.yüzyılın başlarındaki yerleşim dokusu hakkında önemli verilere ulaşılmıştır. Dini ve sosyal kurumlara ilişkin kayıtlar incelenerek camii, vakıf, çarşı, han, hamam ve çeşme gibi kamusal alanlar ile bu alanların toplumsal yaşamdaki işlevleri analiz edilmiştir. Bununla birlikte, kayıtlarda yer alan şahıs adları ve lakaplar, bireylerin toplumsal kimliklerini ve aidiyet yapılarını yansıtırken; meslekler, ziraat ve hayvancılıkla ilgili ifadeler ise, dönemin ekonomik yapısına dair önemli bilgiler sunmaktadır.

Dördüncü bölümde, 33 Numaralı (H.1021-1022- M. 1612-1613) Manisa Şer'iyye Sicil Defterinin transkribi yapılmıştır. Tezin transkripsiyonu yapılırken kurallara olabildiğinde uyulmaya dikkat edilmiştir. Bizden veya katiplerden kaynaklanan yazma ve okuma hataları veya okumada şüphe duyulan kelimeler “(...)” şeklinde ifade edilmiştir. Transkibe sürecinde, uzun okunan harfler “(^)” işareti ile ifade edilmiştir. Genel olarak temiz olarak tutulan bir defter olmasına rağmen, mikrofilme çekilirken, gereken özenin gösterilmemesinden kaynaklanan varakların ortasında sayfaların kesiştiği yerler silik veya mürekkebin kayması ve yayılması sonucunda okunamamaktadır. Bu yerleri okurken tam emin olunamadığında “(?)” işaretiyle ifade edilmiştir. Hiç okunamayacak kadar silik ise, “(silik)” olarak ifade edilmiştir.

Transkribe edilme sürecinde, belgelerde geçen bazı kelimeler dönemin dil-yazım özellikleri dikkate alınarak orijinal biçimleriyle aktarılmıştır. Bu kapsamda, kelimelerin günümüz Türkçesine uygun biçimde sadeleştirilmesinden kaçınılmış; metin, tarihi bağlamını koruyacak şekilde dönemin fonetik ve morfolojik yapısına

sadık kalınarak düzenlenmiştir. Örneğin, bugünkü Türkçede ‘gidip’ ve ‘gelip’ şeklinde ifade edilen fiiller, metinde ait oldukları dönemin yazı diliyle uyumlu olarak ‘gidüb’ ve ‘gelüb’ şeklinde yer almıştır. Çalışmamız sonuç ve kaynakça kısımları ile sonlandırılmıştır.

Tez çalışmam süresince bilgi, deneyim ve rehberliğiyle bana yol gösteren, kıymetli katkıları ve desteğiyle her zaman yanımda olan danışman hocam Prof. Dr. Ahmet YİĞİT’e en içten teşekkürlerimi sunarım. Her koşulda yanımda olan, maddi ve manevi destekleriyle bu süreçte bana güç veren sevgili aileme minnettarım.

Buse AYDIN

25.04.2025

MUĞLA

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	I
İÇİNDEKİLER.....	IV
TABLolar DİZİNİ.....	VII
KISALTMALAR.....	VIII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KADILIK MÜESSESESİ VE ŞER'İ MAHKEMELER

1.1 ŞER'İYE SİCİLLERİNİN GENEL ÖZELLİKLERİ.....	8
1.2 ŞER'İYE SİCİLLERİ BELGE TÜRLERİ VE AÇIKLAMALARI.....	10
1.2.1 Fermân	11
1.2.2 Berât.....	11
1.2.3 Sebeb-i	
Tahrir.....	13
1.2.4 Arzuhâl.....	13
1.2.5 Tereke.....	13
1.2.6 Temessük.....	14
1.2.7 Hücet.....	13
1.2.8 Maruzât.....	15
1.2.9 Mektub.....	15
1.3 MANİSA ŞER'İYE SİCİLLERİNE GENEL BİR BAKIŞ VE 33 NUMARALI MANİSA ŞER'İYE SİCİLİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER	16
1.4 MAHKEME GÖREVLİLERİ VE ÇALIŞMA ŞEKİLLERİ.....	17
1.4.1 Kadı.....	19
1.4.2 Nâib.....	22
1.4.3 Subaşı.....	22
1.4.4 Çavuş.....	23
1.4.5 Kethüdâ.....	24
1.4.6 Mukayyid.....	24
1.4.7 Katip.....	24
1.4.8 Mübaşir.....	26

İKİNCİ BÖLÜM

33 NUMARALI MANİSA ŞER'İYYE SİCİLİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

2.1 ŞAHİS HUKUKU İLE İLGİLİ KAYITLAR.....	27
2.1.1 Kefâlet İle İlgili Kayıtlar.....	27
2.1.2 Vekâlet İle İlgili Kayıtlar.....	29
2.1.3 Kölelik İle İlgili Kayıtlar.....	31
2.1.4 Aile ve Mirâs Hukuku İle İlgili Kayıtlar.....	33
2.1.5 Evlenme-Boşanma İle İlgili Kayıtlar.....	33
2.1.6 Nafaka-Kisve İle İlgili Kayıtlar.....	36
2.1.7 Vâsi- Vâsi Tayini İle İlgili Kayıtlar.....	37
2.1.8 Miras İle İlgili Kayıtlar.....	39
2.1.9 Borç- Ticaret Hukuku İle İlgili Kayıtlar.....	40
2.1.10 Ticaret (Alım- Satım) İle İlgili Kayıtlar.....	40
2.1.10.1 Mülk Satışı.....	40
2.1.10.2 Hayvan Satışı.....	41
2.1.10.3 Zirai Ürün Satışı ve Diğer Satışlar.....	42
2.1.10.4 Fesh (İkale)	43
2.1.11 Alacak- Borç İle İlgili Kayıtlar.....	44
2.1.12 Kira İle İlgili Kayıtlar.....	45
2.1.13 Vergi İle İlgili Kayıtlar.....	47
2.1.14 Mukata'a İle ilgili Kayıtlar.....	52
2.1.15 Timar İle İlgili Kayıtlar.....	54
2.1.16 Ceza Hukuku İle İlgili Kayıtlar.....	56
2.1.16.1 Adam Dövme- Yaralama- Öldürme İle İlgili Kayıtlar.....	56
2.1.16.2 Hırsızlık İle İlgili Kayıtlar.....	59
2.1.17 Piyasa Denetimi ve İşe Politikaları İle İlgili Kayıtlar.....	60
2.1.18 Diğer Konular İle İlgili Kayıtlar.....	61
2.1.18.1 Sosyal Denetim.....	61
2.1.18.2 İltimas ve Haksız Muafiyet Uygulamaları	63
2.1.18.3. Toplum Önünde Bireysel Statü Değişimi	64

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

33 NUMARALI MANİSA ŞER'İYE SİCİLİ'NE GÖRE MANİSA

3.1 SİCİLDE ADI GEÇEN MAHALLE ADLARI.....	66
3.2 SİCİLDE ADI GEÇEN KÖY (KARYE), NAHİYE, KAZA, SANCAK İSİMLERİ.....	71
3.3 SİCİLDE GEÇEN DİNİ VE SOSYAL KURUMLAR.....	79
3.3.1 Camiler ve Mescitler.....	79
3.3.2 Zaviyeler.....	80

3.3.3 Medreseler.....	81
3.3.4 Vakıflar.....	82
3.3.5 Taifeler.....	86
3.3.6 Hamam ve eřmeler.....	87
3.4 KAYITLARD A GEÇEN şAHİS ADLARI-LAKAPLAR	90
3.4.1 Erkek İsimleri.....	90
3.4.2 Kadın İsimleri.....	91
3.4.3 Gayrimüslim İsimler.....	92
3.5 LAKAPLAR/ UNVANLAR.....	93
3.6 GÜNDELİK HAYATTA KULLANILAN EşYALAR- KIYAFETLER.....	96
SONUÇ.....	98
KAYNAKÇA.....	100
EK.....	106

TABLÖLAR DİZİNİ

Grafik 1. İncelenen ‘‘Şer’iyye Sicilleri Belge Türleri’’ İle İlgili Oranlar.....	16
Tablo 1. 33 Numaralı Manisa Şer’iyye Sicilinde Geçen Mahalle İsimleri.....	69
Tablo 2. 33 Numaralı Manisa Şer’iyye Sicilinde Geçen Köy (Karye) İsimleri.....	72
Tablo 3. 33 Numaralı Manisa Şer’iyye Sicilinde Geçen Nahiye İsimleri.....	74
Tablo 4. 33 Numaralı Manisa Şer’iyye Sicilinde Geçen Kaza İsimleri.....	75
Tablo 5. 33 Numaralı Manisa Şer’iyye Sicilinde Geçen Sancak İsimleri.....	78
Tablo 6. 33 Numaralı Manisa Şer’iyye Sicilinde Geçen Cami İsimleri.....	79
Tablo 7. 33 Numaralı Manisa Şer’iyye Sicilinde Geçen Mescit İsimleri.....	80
Tablo 8. 33 Numaralı Manisa Şer’iyye Sicilinde Geçen Zaviye İsimleri.....	81
Tablo 9. 33 Numaralı Manisa Şer’iyye Sicilinde Geçen Medrese İsimleri.....	82
Tablo 10. 33 Numaralı Manisa Şer’iyye Sicilinde Geçen Vakıf İsimleri.....	83
Tablo 11. 33 Numaralı Manisa Şer’iyye Sicilinde Geçen Taifeler.....	86
Tablo 12. 33 Numaralı Manisa Şer’iyye Sicilinde Geçen Hamamlar.....	89
Tablo 13. 33 Numaralı Manisa Şer’iyye Sicilinde Geçen Çeşmeler.....	89
Tablo 14. 33 Numaralı Manisa Şer’iyye Sicilinde Geçen Kadın İsimleri.....	91
Tablo 15. 33 Numaralı Manisa Şer’iyye Sicilinde Geçen Gayrimüslim İsimler.....	92
Tablo 16. 33 Numaralı Manisa Şer’iyye Sicilinde Geçen Lakaplar/ Unvanlar.....	94

KISALTMALAR

Kisaltmalar	Açıklama
a.g.e.	Adı Geçen Eser
a.g.m	Adı Geçen Makale
İ.A.	İslam Ansiklopedisi
BOA	Başkanlı Osmanlı Arşivi
C.	Cilt
M.Ş.S	Manisa Şer'iyye Sicili
S.	Sayı
s.	Sayfa
TM	Türkiyat Mecmuası
DİA	Diyanet İslam Ansiklopedisi
TDAV	Türk Dünyası Araştırma Vakfı
TÜBA KED	Türkiye Bilimler Akademisi- Kültür Envanteri Dergisi
CBÜ	Celal Bayar Üniversitesi
OTAM	Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi
H.	Hicri
Mad.	Madde
M.Ö	Milattan Önce
M.S	Milattan Sonra

GİRİŞ

Manisa Tarihine Kısa Bir Bakış

Manisa, kuruluşu tarih öncesi dönemlere kadar uzanan Anadolu'nun kadim bir şehirdir. Bugünkü Manisa şehrinin yerleşim alanının 7km kadar doğusunda Spil dağının kuzey yamacında bulunan kalıntılar bu bölgedeki ilk yerleşim merkezinin “Tantalis” adlı antik kent olduğunu göstermektedir. Kuruluşu M.Ö 2000’li yıllara tarihlenen Tantalıs’in zamanla ortadan kalktığı ve ardından aynı bölgede “Sipylos” adında yeni bir kentin kurulduğu görülmektedir.¹ M.Ö. VII. yüzyılda ise Tantalıs veya Sipylos kentleri adı yerine başka bir isimle anılan kent karşımıza çıkmaktadır: “Sipylos yanındaki Magnesia” Bu şehrin ne zaman ve nasıl kurulduğu hakkında kesin kayıtlar bulunmamakla birlikte Homeros ve Heredot gibi tarihçilerin vermiş olduğu bilgiler ışığında Magnetler tarafından kurulduğu kabul edilmektedir.² Kurucularından dolayı “Magnesia” ismini almıştır.³ Eski kaynaklarda Menderes nehri civarındaki Maiandros Magnesia’sından tefrik (ayırma) için “Magnesia ad Sipyllum” veya “Sipylos Magnesia’sı” adı verilmiştir.⁴ Daha sonrasında bu isim “Mağnisa” ve en son “Manisa” olarak yerini almıştır.

Sipylos Dağı (Sipil Dağı-Manisa Dağı) eteğinde bulunan ve geniş alüvyonlu düz bir ovaya bakan Magnesia şehri, kısa bir müddet Lidya Devleti’nin hakimiyeti altında kalmıştır. Lidya hakimiyeti süresince de bolluk ve zenginliğe kavuşmuştur.⁵ Sarttan beş mil uzakta Gygaea Gölü’nün yakınında Lidya krallarının mezarları vardır.⁶ Menderes ve Gediz Lidya’nın merkez alanını teşkil eder. Gediz Nehri’nin suladığı verimli vadiler, antik çağda Ege bölgesinde kurulan şehirlerin yalnızca tarımsal üretim açısından değil, aynı zamanda kültürel ve ekonomik etkileşim açısından da stratejik

¹ Oktay Akşit, *Manisa Tarihi*, İstanbul 1983, s.20.

² Heredotos, *Tarih*, Hasan Ali Yücel Klasikler Dizisi, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul, 2006, s.588.

³ Akşit, *a.g.e.*, s.28-42.

⁴ M. Çağatay Uluçay- İbrahim Gökçen, *Manisa Tarihi*, İstanbul 1939, s.10.

⁵ Besim Darkot, “Manisa”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, VII, s.289; Akşit, Oktay, *Manisa Tarihi*, İstanbul 1983, s.42- 44.

⁶ Teoman Ergül, *Mitolojide Manisa*, Manisa Turizm Derneği Yayını, Manisa, 1988, s.18.

bir konumda yer almasını sağlamıştır. Bu bağlamda, Manisa bölgesindeki kentlerin kıyı şeridiyle olan bağlantıları, coğrafi koşulların sağladığı kolaylık sayesinde güçlenmiş; bu durum, bölgenin hem iç kesimlerle hem de dış dünyayla ilişkiler kurmasında belirleyici bir rol oynamıştır.⁷

Manisa dağı eteğinden Gediz ovasına bakan şehir sırasıyla Hitit, Frig, Yunan, Lidya, İran, Roma, Bizans, Saruhanoğulları ve Osmanlıların hakimiyetinde kalmıştır.⁸ 1071 yılından itibaren Anadolu'ya giren Türkler'in, Ege sahillerine kadar uzandığı bilinen akınlarda şehrin nasıl etkilendiği hakkında bilgi yoktur. Anadolu Selçuklu Devleti ve Bizans İmparatorluğu'nun sınır hattının biraz gerisinde kalan Magnesia'nın durumunda XIII. yüzyılın sonlarına kadar önemli bir değişiklik olmamıştır.⁹

Eski adı Sipylos (Spil) olan dağın kuzey eteğinde, Gediz nehrinin geçtiği ovanın kenarında kurulmuş olan Manisa'nın güneyinde iç kale ve daha alt seviyede Spil dağına paralel uzanan dış kale surları bulunur. Önemli kültürlerle ev sahipliği yapmış Manisa Kalesi Manisa Merkez'de Topkale mevkiinde bulunan İshak Çelebi Mahallesinin (Cami-i Kebir) hemen üzerindeki yamaçta yer almaktadır. Kale; iç kale ve dış kale olmak üzere iki bölümden oluşur. Halk arasında "Sandık Kale" olarak bilinen beşgen planlı iç kale, kentin kurulduğu dağın en yüksek noktasında yer alır. Günümüze büyük ölçüde tahrip olmuş bir şekilde ulaşmıştır. Manisa Kalesi'nin genelinde Bizans dönemi hakimdir. Mevcut kale, III. İoannes Dukas Vatatzes (1222-1254) döneminde, yapılan onarımlar ve eklemelerle bugünkü şeklini almıştır. Burada Dukas Vatatzes'e ait bir sarayın olduğu da bilinmektedir. Bizans sarayının varlığı ve önemine işaret eden bir diğer veri, 1257 yılında Selçuklu Sultanlarının bu sarayda ağırlandığı olmasıdır.¹⁰ İçerisinde bulunan saray varlığı ile, Manisa Kalesi'nin yalnızca bir savunma yapısı değil, idari ve diplomatik işlevler üstlendiği yorumu da yapılabilir.

Manisa şehri, Dukas Vatatzes ile sonraki imparator II.Theodoros Doukas Laskaris (1254-1258) döneminde imparatorluk hazinesinin ve darphanesinin merkezi olmuştur. Bu durum ile kalenin sadece ikamet olarak değil, Manisa'nın Bizans İmparatorluğu'nun ekonomik yapısında da önemli bir konuma sahi olduğunu

⁷ Arif Müfid Mansel, *Ege ve Yunan Tarihi*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1999, s.3.

⁸ İsmail Adıgüzel, "Osmanlı Döneminden Manisa'da Eğitim Kurumları (Bildiri)", *Manisa Şehri Bilgi Şöleni Bildirileri*, CBÜ Kültür ve Sosyal Kulübü Derneği, Manisa, 2006, s.3.

⁹ Feridun Emecen, "Manisa" *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.27, 2003, s.84.

¹⁰ İbrahim Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, 2003, s. 35-36.

göstermektedir. Hazine ve darphanenin kalede bulunması hem güvenliğin sağlanması hem de bölgesel mali yönetimin bu noktadan idare edilmesi açısından önemlidir. Kale, Bizans mimarisine ait özellikler taşımaktadır. Yüksek ve geniş duvarlar, bunların oluşturduğu taraçalar ve istinat duvarlarında düzenli bir şekilde devam eden konsollar dikkat çekicidir. Bizans saray mimarisinde, konsollar üzerinde taşınan balkonlar ve localar sıklıkla kullanılmıştır. Balkonlar ve localar gibi mimari unsurların varlığı, yapının yalnızca bir ikametgâh değil; aynı zamanda törenler, kabul günleri ve diplomatik görüşmeler gibi resmî işlevler için kullanıldığını göstermektedir. Bu bağlamda, saray mimarisi, Bizans'ın temsil ve meşruiyet anlayışını yansıtan bir vitrin işlevi görmekte; siyasi otoritenin ihtişamını sergileyen simgesel bir yapı olarak öne çıkmaktadır. Bizans döneminde önemli bir askeri üs ve sonrasında piskoposluk merkezi haline gelen Manisa, XIV. yüzyılın başlarında Saruhan Bey tarafından ele geçirilir.¹¹ Manisa merkezli olarak kurulan Saruhan Beyliğine ait olarak Menemen, Gördes, Atala, Akhisar, Turgutlu, Nif, Ilıca, Kayacık, Demirci, Urganlı, Gördük, Güzelhisar, Mendelorya şehir ve kasabaları da sayılmaktadır.¹²

Anadolu Selçukluları'nın zayıflamasıyla birlikte Türkmen beyleri, özellikle Batı Anadolu'da yeni kentler kurarak yerleşmeye başladılar. Saruhanoğulları da Manisa'yı başkent yaparak siyasi kimliklerini burada inşa etti. Manisa Kalesi, birliğin ve hâkimiyetin sembolü olarak görülmüş; Saruhan Bey de bu anlamı pekiştirmek üzere 1345 civarında sur içindeki ilk cami olan Fetih Camii'ni yaptırmıştır. Bugün oldukça harap durumda olsa da bu yapı, Saruhanoğulları'nın Manisa'daki ilk mimari izidir.¹³

Bu dönem Manisası da dağın eteklerinde ve kalenin alt -dış kesiminde Ulu Cami ve Külliyesi öncelikli olmak üzere Eskihisar (İshak Çelebi dönemi), İlyas Bey (1363), Giderci (1393) ve Gûrhane (1397 öncesi) mescitlerin belirlediği ince bir yerleşme şeridi halindedir.¹⁴

¹¹ Melda Ermiş-Sema Gündüz Küskü -Anıl Yılmaz, “Erken Demir Çağından Ortaçağ’a Manisa Kalesi”, TÜBA-KED, S.14, 2016, s.248

¹² İbrahim Hakkı Uzunçarşılı, *Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri*, Ankara, 1988 s.84

¹³ Sema Gündüz Küskü, “Türk Dönemi Manisa Kenti ve Düşündürdükleri”, *Turkish Studies*, C. 9 (10), 2014, s.635- 638.

¹⁴ Feridun Emecen, *XVI. Asırda Manisa Kazası*, Ankara 2013, s.50-51.

Saruhan Beyin 1346 yılında vefatı üzerine Beyliğin başına sırasıyla Fahreddin İlyas Bey, Muzafferiddin İshak Bey ve Orhan Bey geçmiştir.

Saruhanogulları döneminde, Manisa'da en önemli imar faaliyetlerini hiç şüphesiz İlyas Bey'in oğlu İshak Bey gerçekleştirmiştir. İshak Bey, babası İlyas Bey'in vefatından sonra 1362 yılında Saruhan beyi olmuş ve vefat ettiği 1388 yılına kadar geçen çeyrek asrı aşan süre Saruhan beyliği yapmıştır. O, bu süreç içinde günümüz Manisa'sının temellerini atmıştır, denilebilir. Daha açık bir söyleyişle, Saruhanogulları Beyliğinden kalan en önemli eserler İshak Bey döneminden kalmadır. Manisa Mevlevihanesi, ve Manisa Ulucamii Külliyesi bunların başında gelmektedir.¹⁵

Ulu Camii ve külliyesi, kale ile olan konumu ve ticari/dini merkez işleviyle dikkat çeker. Kale kapılarına yakınlığı, sur dışına taşmadan kent dokusu içinde yeni bir merkez oluşmasına katkı sağlamıştır. İshak Çelebi'nin inşa süreciyle başlayan bu yapı, Manisa'daki ilk mahalleleşmenin çekirdeğini oluşturmuş; Osmanlı döneminde merkez düzlüğe kaymış olsa da Ulu Camii önemini korumuştur.¹⁶

Manisa, İshak Çelebi'nin vefatından sonra oğulları Hızırşah ve Orhan Bey arasındaki beylik mücadelelerine sahne oldu. Bu mücadele de başa geçen Hızırşah, Yıldırım Bayezid'in Batı Anadolu harekâtı sırasında sulh yoluyla memleketini Osmanlılara bıraktı.¹⁷

Manisa, 1410 yılında Çelebi Mehmet tarafından sancak merkezi olarak teşkilatlandırılmıştır.¹⁸ 1410-1595 yılları arasında birçok Osmanlı şehzadesinin burada görev yapması, zamanla Manisa'nın "Şehzadeler Şehri" olarak anılmasına yol açmıştır. Çelebi Mehmet'in vefatından sonra tahta geçen Sultan II. Murad (1421-1444; 1445-1451) ilk saltanatını kendi isteği ile sonlandırdıktan sonra bir süre Manisa'da yaşamıştır. Tekrar tahta çıktığında ise oğlu Mehmed'i (II. Mehmed 1447-1450) Manisa sancakbeyliği ile görevlendirmiştir. Daha sonra ise sırasıyla Mustafa (1452-72), Abdullah (?-1482), Şehinşah (1490?-1503), Korkut (1503-1507), Âlemşah (1503-1504), Mahmud (1505-1507), Korkut (1511-1513), Süleyman (Kanuni, 1513-1520),

¹⁵ Haneîi Erkul, *TD. 544 No'lu Saruhan Evkaf Defterine Göre Manisa Vakıfları* (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2010, s.12.

¹⁶ Gündüz Küskü, *a.g.e.*, s. 635-645.

¹⁷ Emecen, *XVI. Asırda Manisa Kazası*, s. 20.

¹⁸ Uluçay- Gökçen, *a.g.e.*, s.9.

Mustafa (1533-1541), Mehmed (1542-1543), Selim (II. Selim, 1549-1558), Murad (III. Murad, 1561-1574) olmak üzere dördü daha sonra sultan olacak onüç şehzade Saruhan Sancağı'nın başında oturmuştur.¹⁹

Manisa, ticaret merkezlerine yakın olması ve bereketli topraklarından dolayı hep ön planda olmuştur. Taht mücadelelerinden dolayı zaman zaman kardeşler arasında sorunlar çıkmıştır. Yavuz Sultan Selim 10000 kişilik bir kuvvetle kardeşi Şehzade Korkut'un bulunduğu Manisa'yı kuşatmış, Korkut önce kurtulmuş daha sonrasında yakalanıp 1513'de boğularak öldürülmüştür.²⁰

Yavuz Sultan Selim 1513 yılında Manisa'ya oğlu Süleyman'ı tayin etmiştir. Şehzade Süleyman Manisa'da iken yanında bulunan annesi Ayşe Hafsa Sultan, burada camii, imaret, Bimarhane, medreseden ibaret büyük bir külliye yaptırmıştır.²¹

Ayşe Hafsa Sultan adına başlatılan külliye (Sultan Camii Külliyesi) 1538-39 yıllarında tamamlanmış; yapı topluluğu, Manisa'da sultan annesi adına inşa edilen ilk külliye olması bakımından ayrıcalıklıdır. Külliye de hamam, cami ve hastane gibi yapılar yer almakta, Hatuniye Külliyesi (Gülbahar Hatun tarafından inşaa edilmiştir.) ile yakın konumu bu yapının kentteki merkezi konumunu göstermektedir. Bu durum, Hafsa Sultan'ın Manisa'yı bir yönetim ve kültür merkezi olarak güçlendirme çabasının da göstergesidir.²²

Ayşe Hafsa Sultan'ın Manisa'da inşa ettirdiği Sultan Camii Külliyesi, yalnızca cami ve medrese gibi eğitim yapılarıyla değil, aynı zamanda şifahane ve imaret gibi sosyal hizmet birimleriyle de dikkat çekmektedir. Rivayetlere göre Hafsa Sultan, burada tedavi gören hastaların şifa bulması amacıyla çeşitli baharat ve bitkilerden oluşan özel bir karışım hazırlatmıştır. Zamanla bu karışım "Mesir Macunu" olarak tanınmaya başlamış ve halk arasında şifa kaynağı olarak benimsenmiştir. Bu durum, Hafsa Sultan'ın Manisa'daki toplumsal hayata yalnızca mimari değil, sağlık alanında da katkı sunduğunu göstermektedir.

¹⁹ M. Çağatay Uluçay. "Manisa", İA, C.VII, İstanbul 1970, s. 290-294.

²⁰ Emecen, *XVI. Asırda Manisa Kazası*, s.31.

²¹ İbrahim Hakkı Uzunçarşılı, *Kitabeler*, İstanbul, 1927 s.88-89.

²² Hakkı Acun, *Manisa'da Türk Devri Yapıları*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1999, s.453.515.

Manisa şehir dokusu, Saruhanlı ve Osmanlı dönemlerinde kadın bânilerin inşa ettirdiği külliyelerle şekillenmiş; özellikle Ulu Cami çevresi bu yapılanmaların merkezi olmuştur. İshak Çelebi'nin eşi Gülgün Hatun'un yaptırdığı külliye ile başlayan bu gelenek, Osmanlı döneminde de hanedan kadınları tarafından sürdürülmüştür. Amasya ile birlikte yalnızca Manisa'da şehir yönlendirmesi kadınlar eliyle yapılmış, bu durum kentin şehzadelik merkezi olmasıyla ilişkilendirilmiştir. Gülfen Hatun, Ebe Hatun, Fahriünnisa Hatun ve Rahime Hatun gibi isimlerin yaptırdığı yapılar bu sürecin sürekliliğini göstermektedir.

Manisa XVII. yüzyılın başlarında, özellikle ele aldığımız,1612–1613 yıllarında, Osmanlı merkezi yapısında yaşanan dönüşümler taşra şehirleri üzerinde belirgin etkiler yaratmıştır. I. Ahmed'in (1603–1617) sancak tecrübesi olmadan tahta çıkmasıyla birlikte, klasik şehzadelik uygulaması sona ermiş; Manisa gibi hanedanla bütünleşmiş şehirler bu süreçte politik ve sembolik anlamda geri plana itmiştir. Aynı dönemde Celali isyanlarıyla sarsılan devlet otoritesi, bozuk iktisadî şartlar, liman şehri İzmir'in yükselişi, Manisa'nın bölgesel önemini sarsmıştır. Celali isyanlarının yarattığı huzursuzluk ortamı, kırsal kesimde yaşayan halkın can ve mal güvenliği endişesiyle şehir merkezlerine yönelmesine neden olmuştur. Bu ani nüfus yoğunluğu, özellikle Manisa gibi şehirlerde altyapı ve barınma kapasitesinin yetersiz kalmasına yol açmış; böylece kent yaşamında ciddi zorluklar baş göstermeye başlamıştır.²³

Bu dönemde devlet otoritesinde, askeri alanda, toplum hayatında görülen çözüme ve gerileme ülkenin her tarafında olduğu gibi Manisa'da da sezilmeye başlanmıştır. Otorite zayıfladıkça merkezin emirlerini dinlemeyenler çoğalmaya başlamıştır. Yükselme devrinin kültür merkezleri, işlenmiş, güzelleştirilmiş şehirleri ya derebeyleri veya eşkıyalarca soyulup, ezilmiştir. Taşrada otoritenin zayıflamasıyla birlikte merkezi idare, geleneksel yönetim biçimlerini sürdürmekte zorlanmış ve bazı sancaklar doğrudan hanedan mensuplarına verilmek yerine farklı idari uygulamalara açılmıştır. Saruhan Sancağı, “arpalık” olarak verilince, “mültezim”ler aracılığıyla yönetilmeye başlanmış, böylece Manisa'nın hanedanla olan doğrudan bağı kopmuş; şehir eski saray-şehir kimliğinden uzaklaşarak ikinci planda kalan bir taşra yerleşimi haline gelmiştir. Bu gelişmeler taşrada üretim ve güvenlik sorunlarını arttırmış, halkın

²³ Mustafa Akdağ, “Celali İsyenlarından Büyük Kaçgunluk(1603-1606)”, Tarih Araştırmaları Dergisi, C.2, 1964, s. 4-5.

devlete olan güvenini sarsmıştır. Manisa bu bağlamda, Osmanlı'nın çözölme sürecinin taşradaki etkilerini en erken ve somut biçimde hissedenden kentlerden biri olmuştur.²⁴

²⁴ Rasih Erkul, “XVII ve XVIII. Yüzyıllar Osmanlı Edebiyat Coğrafyasında Manisa”, *CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, C.11, S.3, 2013, s. 297.

BİRİNCİ BÖLÜM

KADILIK MÜESSESESİ VE ŞER'İ MAHKEMELER

1.1. ŞER'İYE SİCİLİNİN GENEL ÖZELLİKLERİ

Sicil, lügatta resmî vesîkaların kaydedildiği kütük anlamına gelmektedir.²⁵ “Kadı sicilleri”, “Kadı Divanı”, “Mahkeme Kayıtları”, “Sicillat-ı Şer’iyye” ve yaygın kullanımı ile “Şer’iyye Sicilleri” denilen bu defterler kadı yahut naibi tarafından tutulmakta ve çeşitli türden belgeleri içermektedir. Osmanlı Devleti’nde merkezde ve taşrada her tabakadan insanlar arasındaki hukuki ilişkilere dair kayıtları içeren bu defterler Osmanlı hayatının aile, toplum, ekonomi ve hukuk gibi birçok alanının tarihi için en önemli kaynaklardır. Osmanlı Devleti’nde merkezde ve taşrada her tabakadan insanlar arasındaki hukuki ilişkilere dair kayıtları içeren bu defterler Osmanlı hayatının aile, toplum, ekonomi ve hukuk gibi birçok alanının tarihi için en önemli kaynaklardır.²⁶ Osmanlı İmparatorluğu sınırları içinde yer alan tüm yerleşim alanlarının sosyal, ekonomik, siyasal ve hukuki yapısına dair bilgi edinmede Şer’iyye Sicilleri, temel başvuru (birinci el) kaynakları arasında yer almaktadır.

Eski şer’iyye sicil defterleri, kadının cübbesinin cebine girecek ölçüde küçük, dar ve uzuncadır. Daha geç dönemlerde tutulmuş olanlar ise, içeriklerin daha fazla detaylandırılması sebebi ile daha büyüktürler.²⁷ Mahkemede alınan kararların “mukayyid” denilen görevliler tarafından kaydolunduğu siciller, belirli kaidelere göre değişik ebadda (dar, enli ve uzun boylu) olabiliyordu. Sicillerde yaygın olan yazı çeşitleri “ta’lik kırmısı”, “rika kırmısı” ve “dîvânî” olup sağlam ve parlak kağıtlara yazılırdı.²⁸

²⁵ Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara, 2002, s. 951.

²⁶ Yunus Uğur, “Şer’iyye Sicilleri”, İA, C.39, İstanbul 2013, s. 8-11

²⁷ Ahmet Akgündüz, *Şer’iyye Sicilleri*, TDAV Yayınları, İstanbul, 1988, s.19.

²⁸ Nasi Aslan, “Milli Arşivimiz İçerisinde Şer’iyye Sicilleri: Eğitim ve Terminoloji Problemi”, *İ.Milli Arşiv Şûrası (Tebliğler- Tartışmalar)*, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayın No 12, Ankara, 1988, s.191.

XV ve XVI. yüzyıl şer'iyye sicillerinin önemli bir kısmı Arapça kaleme alınmıştır. XVI. yüzyıldan itibaren Arap coğrafyası dışındaki defterler çoğunlukla Osmanlı Türkçesi ile yazılmış olsa da her iki dildeki kayıtlarda benzer olaylar için kullanılan hukukî terminoloji aynıdır. İstanbul'dan gelen belgeler ise her yerde Osmanlı Türkçesi'yle kaydedilmiştir.²⁹

Şer'iyye sicillerinde, kadıların göreve başlama süreçleri belirli bir teamül çerçevesinde yürütülürdü. Göreve yeni başlayan bir kadı, sicil defterinin ilk sayfasına (dibace) kendi ismini, görev unvanını ve göreve başlama tarihini kaydeder; ayrıca bu bölümde genellikle Arapça dua metinlerine de yer verilirdi. Sicil defteri, kadının görev süresi boyunca düzenli olarak tutulur; görev süresinin sona ermesiyle birlikte defter, halefi konumundaki kadıya teslim edilmek üzere devredilirdi. Önemli konuları içeren defterler büyük bir itinâ ile korunurdu. Çünkü, kadı, ilâm ve hüccetlerin bir kopyasını hak sahiplerine verdiğinden, ortaya çıkacak bir sahtekarlık durumunda, kendinde bulunan defterin kayıtlarına bakarak kontrol edebilirdi.³⁰

Bu durum aynı zamanda, Osmanlı'da yargı mekanizmasının yalnızca dönemin ihtiyaçlarına cevap veren pratik bir yapıdan ibaret olmadığını, aksine belgeye dayalı, kayıt merkezli ve hukuki denetimi önceleyen sistemli bir anlayışla hareket ettiğini göstermektedir. Kadının tuttuğu defterlerin, sonraki dönemlerde görev alacak kadılar tarafından da referans alınması, hukuki sürekliliğin ve kurumsal bellek aktarımının sağlandığını ortaya koymaktadır. Bu yönüyle şer'iyye sicilleri, yalnızca bir mahkeme arşivi değil, aynı zamanda devletin hukuki, idari ve toplumsal işleyişine dair süreklilik arz eden bilgi merkezleridir.

Osmanlı dönemine ait şer'iyye sicilleri içerisinde birçok kayıt türü vardır. Bunların bir kısmı bizzat mahkemedeki işlemler sonucu oluşanlar, bir kısmı da İstanbul'dan gelen belge suretleridir. Kadıların verdiği kararlar ve defterlerdeki hüccetler, hakimi belli bir dava ve hukuki anlaşmazlıktaki tesbit zabıtlarını; İlamlar, kadıların verdikleri hüküm suretlerini; maruzlar, başta ceza hukuku olmak üzere daha ziyade kamu hukukuna ait kararlar ve zabıtları; fermanlar ise padişahların belirli konularda kadılara hitaben yazdığı yazılı emirlerini ifade etmektedir. Bu belgeler

²⁹ M. Çağatay Uluçay, "Manisa Şer'iyye Sicillerine Dair Bir Araştırma", *TM*, C.10,1953, s.298

³⁰ Abdülaziz Bayındır, *İslam Muhakeme Hukuku*, İslami İlimler Araştırma Vakfı Yayınları, İstanbul 1986, s.2.

arasında özel hukukun bütün dalları, kamu hukukunun ise ceza, usûl, vergi hukuku ve bazı idari kararlarla ilgili kadıların muhtesiplerin ve bir çeşit icra memuru demek olan Subaşıların resmi beyanlarını bulmak mümkündür.³¹

Şer’iyye Sicilleri, Osmanlı Devleti’nin idari, sosyal ve ekonomik yapısını anlamamıza imkân tanıyan birincil kaynaklardandır. Bu siciller, dönemin toplumsal yapısına dair çok yönlü bilgiler sunar. Osmanlı toplumunun dini yaşantısı, askeri düzeni, halkın şikâyet ve talepleri, vergi yükümlülükleri gibi unsurların yanı sıra, mahkemelerde işlenen davalar vasıtasıyla suç tipolojileri, meslek gruplarının dağılımı, tarımsal üretim faaliyetleri ve hayvancılıkla ilgili uygulamalar hakkında da kapsamlı veriler elde etmek mümkündür.

Türkiye’de şer’iyye sicillerine yönelik ilk sistemli çalışmayı gerçekleştiren İ. Hakkı Uzunçarşılı’nın öncülüğünde başlayan bu alandaki akademik ilgi, zamanla kataloglama faaliyetleri, metin neşirleri ve içerik analizine dayalı tarihî araştırmalarla daha derinlikli bir boyut kazanmıştır. Özellikle kaynak metinlerin erişilebilir hale getirilmesi, şer’iyye sicillerini sadece hukuk tarihi açısından değil, sosyo-kültürel yapının anlaşılmasında da vazgeçilmez bir kaynak konumuna taşımıştır.³²

Bugün, şer’iyye sicillerinin bir kısmı İstanbul’da Süleymaniye’de bulunan Müftülük Arşivi’nde bir kısmı da Ankara Milli Kütüphane’de muhafaza edilmektedir.³³

1.2. ŞER’İYE SİCİLLERİ BELGE TÜRLERİ VE AÇIKLAMALARI

Osmanlı hukuk sisteminin temel kaynaklarından biri olan şer’iyye sicilleri, yalnızca yargı kararlarını değil, aynı zamanda toplumun sosyal, ekonomik ve idari yapısını yansıtan çok çeşitli belge türlerini de içermektedir. Bu sicillerde yer alan belgeler, devletin merkezi ve taşra teşkilatlarıyla bireyler arasındaki ilişkileri kayıt altına almakta, aynı zamanda dönemin hukuki işleyişine dair önemli veriler sunmaktadır. İncelenen sicilde de farklı niteliklere sahip birçok belge türüne rastlanmıştır.

³¹ Halil Cin- Ahmet Akgündüz, *Türk İslam Hukuk Tarihi*, C.I, Timaş Yayınları, İstanbul, 1990, s.98.

³² İbrahim Hakkı Uzunçarşılı, “Şer’iyye Mahkeme Sicilleri”, *Ülkü Dergisi*, 1935, s.365-368.

³³ İbrahim Yılmazçelik, “Şer’iyye Sicillerinin Bir Merkezde Toplanması Üzerine Bazı Mülahazalar”, *I. Milli Arşiv Şûrası (Tebliğler-Tartışmalar)*, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayın No: 12, (20-21 Nisan) Ankara 1988, s.160.

olup bu bölümde, ferman, berat, sebab-i tahrir, arzuhâl, tereke, temessük ve hüccet gibi temel belge türleri açıklamalarıyla birlikte ele alınmıştır.

Belirtilen belge türlerinin şer'îye sicilindeki oranlarına ilişkin dağılım ise, çalışmanın sonunda “Grafik 1.”Başlığı altında sunulmuştur.

1.2.1.Fermân

Herhangi bir iş hakkında ısdar olunan, Padişahın “alâmet-i şerîfe” adı verilen tuğralı emri demektir.³⁴ Fermânlarda padişah tuğrasının yanı sıra padişaha yakışan ifadelerin, gönderilen kişiye uygun elkabların, fermânın gönderilme sebebinin belirtilmesi ve dua rûknüne yer verilmesi gerekmektedir.³⁵

Fermânlar, yalnızca merkezden taşraya gönderilen birer idari emir olmanın ötesinde, Osmanlı hukuk ve bürokrasi sisteminde belgelenmiş kararların dayanağını oluşturmaları bakımından da büyük önem taşır. Şer'îye sicillerine kaydedilmeleriyle birlikte bu belgeler hem mahalli otoritenin uygulama çerçevesini belirlemiş hem de hukuki bir delil niteliği kazanmıştır. Özellikle kadılar, gelen fermanları sicillere geçirerek uygulamada doğabilecek ihtilafların önüne geçmeye çalışmışlardır. Bu yönüyle fermânlar, hem padişah iradesinin taşrada işlerlik kazanmasını sağlamış hem de arşivsel belgeler yoluyla günümüze ulaşan önemli birer kaynak haline gelmiştir.

1.2.2. Berât

Diğer adı da “nişan” olan ve ilk devirlerde “biti” ve “misal” de denilen berat, bir memuriyete tayini bir gelirden tahsis, bir şeyin kullanılma hakkı, bir imtiyaz veya muafiyetin verildiğini gösteren ve padişahın saltanatı sürecince geçerlidir. Berâtın yeni tahta çıkan padişah zamanında da geçerliliğini koruyabilmesi için “tecdid” olduğu belirtilen yenisi verilirdi.³⁶ Berâtın anlamı bugün ki dilekçeye karşılık gelmektedir.

Berâtlar, yalnızca bir göreve atama ya da imtiyaz sağlama aracı olarak değil, aynı zamanda Osmanlı devlet teşkilatında liyakat esasına dayalı görevlendirme sisteminin de önemli bir göstergesi olarak değerlendirilmelidir. Özellikle kadılık,

³⁴ Necdet Gök, “Osmanlı Diplomatiğinde Fermân ve Berât Arasında Benzerlik ve Farklar”, *OTAM*, Ankara, s.5

³⁵Mübahat S. Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerin Dili (Diplomatik)*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2018, s.100

³⁶Mübahat S. Kütükoğlu, “Berat”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.5,1992, s.472.

müderreslik, gümrük emînliği ve voyvodalık gibi görevler için düzenlenen beratlar; kişinin ehliyetini, sadakatini ve padişaha bağıllığını kayıt altına alan belgeler olmuştur. Bu yönüyle beratlar, merkezi idarenin taşra üzerindeki kontrolünü sağlamada da etkin bir araç olarak kullanılmıştır.

Berâtların bir diğer önemli yönü de mülki ve mali haklara dair düzenlemeleri içerebilmesidir. Örneğin bir gelir kaynağının bir kişiye ömür boyu tahsis edilmesi, vergi muafiyetinin tanınması ya da bir vakfa ait gelirin idaresinin devri gibi hususlar da bertlarla resmiyet kazanmıştır. Bu tür berâtlar, hem bireysel hakların korunmasını hem de devletin gelir-gider dengesinin sürdürülebilirliğini temin etmiştir.

1.2.3. Sebeb-i Tahrir

Fermân ve Berâtlar gibi padişahın tuğrasını taşıyan sebeb-i tahrir hükümleri maliyede hazırlanan belgelerdendir. Sebeb-i tahrir hükümleri;

- a) Cizye, adet-i ağnam, avarız gibi devlet tarafından toplanan vergilerin veya mukataa taksitlerinin doğrudan doğruya hazineye girmesi halinde
- b) Sefer masrafları veya yeniçeriler ve kale muhafızları gibi devletten maaş alanların mevâcib yahut diğer ihtiyaçlarını karşılamak üzere yapılacak masrafların hazineye girmeden mahallinde bir mukataanın gelirinden takas olunması, yani bütçenin gelir gide fasıllarını denkleştirmek üzer irad- masraf şeklinde mahsub yapılması durumunda verilirler.³⁷

Bu tür tahrir hükümleri, Osmanlı maliyesinin işleyişini düzenlemekle kalmaz; aynı zamanda merkezi yönetimin taşra üzerindeki ekonomik kontrol mekanizmasını da belgelendirir. Özellikle irad-masraf esasına dayalı uygulamalarda, devletin nakit ödeme yapmak yerine belirli gelir kalemlerini tahsis ederek giderleri mahsup etmesi, dönemin bütçe yönetimi anlayışını yansıtır. Bu belgeler, hem taşrada görev yapan memurların maaşlandırılması hem de savaş zamanlarında artan harcamaların karşılanmasında önemli rol oynamıştır. Şer’iyye sicillerinde kayda geçen sebeb-i tahrir hükümleri, mali sistemin uygulama boyutunu gözler önüne sermesi açısından arşiv belgeleri içerisinde ayrı bir yer tutar.

³⁷ Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerin Dili (Diplomatik)*, s.193.

1.2.4. Arzuhâl

Arzuhâlin bugünkü kelime karşılığı “dilekçe”dir. Bir dilek, istek ya da şikâyeti bildirmek amacıyla alttan üste yazılan belge türüdür. Osmanlı devletinde her vatandaşın şikâyet hakkı vardır.³⁸ Bu belgeler genellikle padişaha, kadiya, voyvodaya ya da diğer mahallî idarecilere sunulmak üzere hazırlanırdı. Arzuhâllerin dili sadedir; halkın anlaşılır ve doğrudan ifade biçimiyle kaleme alınır, çoğunlukla arzuhâlcilik mesleğini yapan kişiler aracılığıyla yazıya dökülürdü. Devlet mekanizmasında ise bu belgeler ya doğrudan ilgili makama sunulur ya da şer’iyye sicillerine kaydedilerek resmiyet kazanırdı.

Arzuhâllerin en önemli yönlerinden biri, bireylerin idari ve hukuki süreçlere katılımını sağlamasıdır. Bu belgeler vasıtasıyla vatandaş, mal, can, namus veya adalet konularında mağduriyetini bildirebilir, hakkını arayabilir ve devletin ilgili makamlarından çözüm talep edebilirdi. Bu yönüyle arzuhâl sistemi, Osmanlı’da yönetime ulaşma yollarından biri olarak toplumsal meşruiyetin de bir unsurunu oluşturmuştur.

1.2.5. Tereke

Tereke defterleri, Osmanlı döneminde vefat eden kişilerin mal varlıklarının değerleriyle kaydedildiği defterler olarak tanımlanabilmektedir. Tereke defterleri Osmanlı’da uzun yıllar boyunca tutulan defterler arasında yer almaktadır. Bu durum, muhasebenin gelişimi açısından da etkili olmuştur. Tereke defterlerinde yer alan kayıtlar, miras bölüşümüyle ilgili olarak Osmanlı döneminde, mahkemelerin başvurduğu önemli kaynaklardır.³⁹

Bu defterlerde yalnızca malvarlığı unsurları değil, aynı zamanda borç-alacak ilişkileri, aile bireylerinin isimleri, ölen kişinin mesleği, yaşam tarzı ve hatta toplumsal statüsüyle ilgili önemli ipuçları da yer almaktadır. Özellikle kadınların çeyizleri, esnafın dükkân envanterleri, zanaatkarların alet ve malzeme dökümleri gibi detaylar, sosyal tarih çalışmalarında sıklıkla kullanılan mikro tarihsel verileri sağlamaktadır.

³⁸ Halil İnalcık, “Şikâyet Hakkı: Arz-i hal ve Arz-i Mahzarlar”, *Osmanlı Araştırmaları VII-VIII Dergisi*, İstanbul 1988, s. 33- 39.

³⁹Alpay Bizbirlik- Anıl Gacar, “Osmanlı Devleti’nde Tereke Kayıtları ve Tereke Kayıtlarının Muhasebeleştirilmesi: Rusçuk Örneği” *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, C.29, Sayı 4, 2022, s.1.

Gayrimüslim tebaanın tereke kayıtlarına dâhil edilmesi, Osmanlı'nın hukuk sistemindeki kapsayıcı yapıyı da gözler önüne sermektedir. Tereke kayıtlarının düzenli ve sistemli şekilde tutulmuş olması, dönemin bürokratik yapısının gelişmişliğini ortaya koyduğu gibi, taşradan merkeze kadar uzanan adli denetimin işleyişini de belgelemektedir.

1.2.6. Temessük

Diplomatik bakımından temessük, bir borcun ödenmesinin kabul edilmesi, bir şeyin teslim alındığının gösterilmesi gibi hususlarda karşı tarafa verilen bir nevi senedir. XIX. Yüzyılın ikinci yarısında temessük kelimesinin yerini zamanla “sened” almıştır.⁴⁰

Temessükler yalnızca bireyler arasında yapılan alacak-verecek işlemleriyle sınırlı kalmamış, kimi zaman vakıf gelirlerinin toplanması, kira sözleşmeleri ya da vergi ödemelerinin kayda geçirilmesinde de kullanılmıştır. Bu belgelerin geçerliliği çoğunlukla tanık huzurunda düzenlenmelerine ve taraflarca imzalanmalarına bağlıydı. Şer'iyeye mahkemelerinde görülen ihtilaflarda temessüklerin birer delil olarak sunulabilmesi, Osmanlı hukuk sisteminde sözleşmeye bağlı borç ilişkilerinin yazılı biçimde belgelenme eğilimini gösterir. Nitekim arşivlerde bulunan birçok temessük, sosyal ve ekonomik hayatın düzenlenmesinde yazılı belgelere duyulan güvenin bir yansıması olarak değerlendirilir.

1.2.7. Hüccet

Hüccet, sözlükte “delil, burhan, senet” anlamına gelir. Osmanlı hukukuna göre iki hüccet kullanımı bulunmaktadır. İlki bir olayın kanıtlanmasını sağlayan hukuki dayanaklar olarak bilinmektedir. İkincisi mahkeme huzurunda davalı ve davacının ifadelerini bildirmesi ve bu ifadelerin onaylanmasıyla yazılı olarak kayıt altına alınan resmî belgelerdir.⁴¹

Hüccetler, sadece bireysel hukukî ilişkilerde değil, aynı zamanda vakıf senetlerinden arazi tasarruflarına kadar birçok alanda delil teşkil eden belgeler arasında yer almıştır. Özellikle taşrada kadılar tarafından düzenlenen hüccetler; satış,

⁴⁰ Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerin Dili (Diplomatik)*, s.281.

⁴¹ Mustafa Oğuz- Ahmet Akgündüz, “Hüccet”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C18, s.446-450.

kira, nikâh, boşanma, borçlanma ve benzeri sosyal ilişkilerin belgelenmesinde önemli bir araç olarak kullanılmıştır. Tarafların beyanlarının kadı huzurunda şahitler eşliğinde yazıya geçirilmesiyle oluşturulan bu belgeler, hukuki işlemlerin meşruiyetini sağlamakla kalmamış, aynı zamanda uzun vadeli ihtilafların önüne geçmek amacıyla arşivlerde titizlikle saklanmıştır. Bu yönüyle hüccetler, Osmanlı'nın hem hukuk düzenini hem de kayıt tutma kültürünü anlamada vazgeçilmez kaynaklardır.

1.2.8. Maruzât

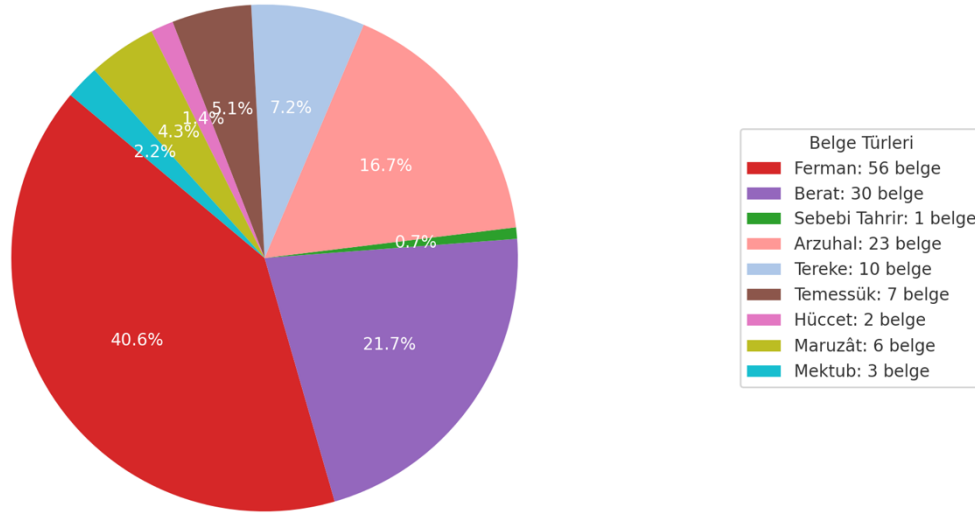
Maruzat, Osmanlı bürokratik yazışma geleneğinde, bireylerin veya kamu görevlilerinin bir üst makama hitaben kaleme aldıkları resmî talep yazılarıdır. Genellikle bir dileğin, şikâyetin, atanma arzusunun veya hukuki bir durumun çözümüne yönelik başvurular bu tür belgelerle yapılır. Maruzatlarda klasik olarak süslü ve saygılı bir hitap bölümüyle giriş yapılır, ardından olayın özeti sunulur ve nihayetinde ilgili makamdan çözüm talep edilir. Bu belgeler, kadı sicillerinde, mühimme defterlerinde ve merkez-taşra yazışmalarında oldukça sık rastlanan bir belge türüdür.⁴²

1.2.9. Mektub

Sözlükte “yazmak” anlamındaki ketb kökünden türetilmiş olup “yazılan şey” demektir. Osmanlı bürokrasisinde mektub, çoğunlukla idari görevliler arasında bilgi, emir veya ricaya dayalı olarak yazılan resmî yazışmadır. Taşra ile merkez arasında ya da taşradaki farklı makamlar arasında yazılır, uygulamaya dönük işler içerir.

⁴² Ahmet Akgündüz, “Maruzât” *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.28, s.72-73.

Grafik 1. İncelenen “Şer’iyye Sicilleri Belge Türleri” İle İlgili Oranlar

1.3. MANİSA ŞER’İYYE SİCİLLERİNE GENEL BİR BAKIŞ VE 33 NUMARALI MANİSA ŞER’İYYE SİCİLİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Müslümanlığın zuhûrundan sonra halkın hukuki ve şerv’i işlerini görmek üzere, büyük şehir ve kasabalara kadılar gönderilmiştir. Bunlar bulundukları yerlerde halkın davalarına bakarlar; yaptıkları duruşmaları deftere kaydederlerdi. Anadolu Selçuklu Devleti ve Beylikleri birer Türk Müslüman devleti olduklarından muhtelif işlerde olduğu gibi, bu sahada da Arab - Müslüman Devletlerini ve şer’i kanunlarını, örnek olarak almışlardır.⁴³

Kayıtlar, bize Saruhanoğulları devrinde ve Osmanlıların Manisa’ya yerleştikleri ilk yıllarda, Manisa’da kadının bulunuşunu, vakfiye ve benzeri evrakı tanzim ve tescil ettiğini göstermektedir. Bundan başka, beylikler zamanında Anadolu’yu gezen İbni Batuta, her gittiği şehrin kadı ve bilginlerinden bahsetmektedir. Bu kısa izahattan sonra, Manisa’da çok zengin bir arşivin mevcut olduğu düşünülebilir ancak ne Saruhanoğulları ne de Osmanlıların ilk devirlerine ait sicil defterleri mevcut değildir.⁴⁴

⁴³ İ.Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devleti Teşkilatına Medhal*, İstanbul, 1944, s.4.

⁴⁴ Uluçay, “Manisa Şer’iye Sicillerine Dair Bir Araştırma”, s. 286.

Manisa bölgesine ait sicillerde bulunan hüküm ve fermanlar yalnız Manisa'ya ait değildir. Manisa, Osmanlı İmparatorluğunun ve Anadolu Beylerbeyliği'nin bir sancağı olduğundan, imparatorluk ve Anadolu Beylerbeyliği'ni ilgilleyen genel hükümler de vardır. Bu itibarla devlet arşivinde bulunmayan genel hükümleri aynı yıl Manisa sicillerinden bulmak daima mümkündür. Hele Manisa ile malî bakımdan çok sıkı alâkası olan Aydın için, Manisa sicilleri birinci derecede kaynak teşkil eder. Bilhassa aynı bölgede olan İzmir, Balıkesir ve Muğla tarihlerini aydınlatacak birçok vesika vardır. Anadolu Beylerbeyliğine bağlı sancakların, bilhassa adını söylediğimiz sancakların tarihini yazmak için manisa sicillerine başvurmak şarttır. Aksi takdirde, esaslı bir kaynağa başvurmadıklarından, bazı problemleri halledemeyecekler; şehrin mükemmel tarihini ortaya koyamayacaklardır.⁴⁵

Manisa'ya ait 435 adet sicil defteri vardır. Bunlardan en eskisi H.953/M. 1547 tarihli dir. Yavuz Selim ve Kanuni Sultan Süleyman'ın ilk devirlerine ait yaprak halinde parçalar da vardır. Bu bize, 1546 yılından önceki defterlerin yandığını veya muhtelif sebeplerle yok olduklarını anlatmaktadır.⁴⁶ En sonuncu sicil ise, H.1335/ M.1917 tarihli dir. İncelediğimiz sicil, 33 numaralı defter olup, H.1021-1022/ M.1612-1613 yılları arası kayıtları içermektedir.

Sicilleri uzun yıllar korumak, elden çıkmadan bir araya toplamak ve arşiv haline sokmak, sanıldığı kadar kolay olmamıştır. Şer'i mahkemeler kaldırıldıktan sonra, sayılarını bilmediğimiz, Manisa sicil defterleri üç sandık içerisine yerleştirilip Muradiye Camii'ne konulmuştur. Bu defterler camii gezenler ve camide vazifeli olanlar tarafından sık sık karıştırılmış ve sonunda ciltleri bozulmuş, dikiş iplikleri sökülüş, birçok yaprakları çürümüş ve parçalanmıştır. Siciller bu durumdayken çekmiş ve Adliye Vekiline müracaat korunmasını istemiştir. Böylece Adliye Savcılığı ve Milli Eğitim Müdürlüğü harekete geçmiş, defterlerin tespiti yapılarak üç sandık içine yerleştirilmiş ve mühürlenmiştir. Sandıklar İcra Dairesine götürülmüş, daha sonraları ise Milli Eğitim Bakanlığı'nın emriyle Manisa Müzesine teslim edilmiş ve halkın faydalanmasına sunulmuştur. 1990 yılında merkezî idarenin aldığı bir kararla Ankara'daki Milli Kütüphaneye aktarılmıştır.⁴⁷

⁴⁵ Uluçay, "Manisa Şer'îye Sicillerine Dair Bir Araştırma", s.292.

⁴⁶ M. Çağatay Uluçay, *Saruhanogulları ve Eserlerine Dair Vesikalar*, İstanbul 1946, s. 81

⁴⁷ Uluçay, "Manisa Şer'îye Sicillerine Dair Bir Araştırma", s.286-288.

İncelenen defterin orijinal nüshasında sayfa numaralarının yer almadığı, bu numaraların sonradan eklendiği anlaşılmaktadır. Bu durumu dikkate alarak, transkripsiyon sürecinde ilgili sayfa numaraları esas alınmış ve belgelerin bulunduğu konumu göstermek amacıyla, ait oldukları sayfa ve belge sırasını ifade edecek şekilde özel bir numaralandırma yöntemi kullanılmıştır. Örneğin, defterin 20. sayfasında yer alan üçüncü belge “20-3” biçiminde gösterilmiştir.

Defterin, sayfa düzeninde ise, satır başları ve sonlarında yaklaşık birer santimetrelik boşluk bırakıldığı tespit edilmiştir. Bu düzenlemeye rağmen, bazı kayıtlarda bu boşluklara ve satır aralarına oldukça küçük, neredeyse okunamayacak şekilde ilaveler yapılmıştır. Bu tür eklemeler, metnin okunmasını zorlaştırarak çalışmayı oldukça zahmetli bir hâle getirmiştir.

Metnin okunabilirliğini etkileyen bir diğer unsur ise defterde yer alan fiziksel tahribatlardır. Özellikle rutubet nedeniyle mürekkebin dağılması, yazıların silinmesi ve bazı satırların cilt arasında kaybolması gibi durumlar, belgelerin sağlıklı biçimde analiz edilmesini güçleştirmiştir. Bazı kâtiplerin metinleri düzensiz ve karışık bir şekilde yazması da içerik çözümlemelerinde ek zorluklar yaratmıştır.

Sicildeki yazı çeşitleri ise; divanî yazıdan sıyakata kadar değişir. Hemen hemen timar tevcih beratlarının hepsi sıyakatla yazılmıştır. Emir ve fermanlar, orijinallerinden kopya edildikleri için gerek kopya da, gerek incelemede çok dikkatli bulunmak icap eder. Eğer kopyayı kadı naibi veya tecrübeli kâtipler yapmış ise, yazılar güzel okunaklı ve doğru yazılmıştır. Hata hemen hemen yok gibidir. Eğer kopyayı acemi kâtibler yapmış veya yazmışlarsa o zaman mesele değişir. Bu nevi hüküm ve duruşmaları dikkatle okumak icap eder.⁴⁸

İçeriği itibarıyla incelenen defter, ait olduğu dönemde Manisa ve çevresine ilişkin idari siyasi, askeri ve sosyo-ekonomik yapının genel görünümünü yansıtan nitelikte kayıtlar içermektedir. Bu yönüyle defter, yalnızca yerel düzeydeki uygulamaları değil, aynı zamanda Osmanlı taşra teşkilatının işleyişi, toplumsal yapı ve kamu yönetimi ilişkileri hakkında da önemli veriler sunmaktadır. İlgili belgeler, bölgesel düzlemdeki idari pratiklerin merkezi otoriteyle olan etkileşimini takip

⁴⁸ Uluçay, “Manisa Şer‘iyye Sicillerine Dair Bir Araştırma”, s.293.

edebilme imkânı tanınmasının yanı sıra, dönemin sosyal ve ekonomik dinamiklerine dair bütüncül bir değerlendirme yapmaya da olanak sağlamaktadır.

İncelenen 33 numaralı Manisa Şer'iyye Sicili'ni tercih etmemin temelinde birkaç neden bulunmaktadır; Manisa doğumlu ve Manisa'da yetişmiş biri olarak, yaşadığım şehri, tarihi bir perspektiften tanımak ve anlamak amacıyla bu çalışmayı gerçekleştirmek istedim. Gündelik hayatın nasıl sürdüğü, hangi davaların açıldığı, insanlar arasında ne tür ilişkilerin kurulduğu gibi sorulara, yaşadığım şehir özelinde cevap aramak hem kişisel ilgimin hem de tarihi merakımın bir yansımasıdır. Bunun yanı sıra Manisa, Osmanlı tarihinde uzun süre şehzade sancağı olarak kullanılmış, ancak Celâlî isyanları ve idari yapıda meydana gelen değişimlerle zamanla, bu ayrıcalıklı konumunu kaybetmiştir. Bu dönüşüm süreci, Manisa'yı hem siyasi hem de sosyal açıdan incelenmeye değer bir örnek haline getirmektedir. 33 numaralı sicilin sunduğu kayıtlar da bu dönüşümün izlerini takip etme imkânı sunmaktadır.

1.4. MAHKEME GÖREVLİLERİ VE ÇALIŞMA ŞEKİLLERİ

1.4.1. Kadı

Arapça'da kazâ (kadâ) kökünden ism-i fâil olan kâdî, fıkıh terimi olarak insanlar arasında meydana gelen çekişme ve davaları şer'i hükümlere göre çözümlmek için yetkili makamca tayin edilen kişiyi ifade eder.⁴⁹

İslamiyet'te yargı görevini ilk üstlenen kişi bizzat Hz. Peygamber olmuştur. Hulefâ-yi Râşidîn döneminde de bu görev halifenin sorumluluğunda yer almıştır. Zira yargı (kazâ) görevi hilafetin asli görevlerinden sayılmış ve bu nedenle halifeler, kamu adına bu yetkiyi başkasına devretmemiştir. Ancak İslam Devleti genişledikçe, yargı ile ilgili işlerin artması üzerine, halifeler hem merkezde hem de eyaletlerde, kendilerini temsilen davaları yürütmek üzere özel görevliler atamak zorunda kalmışlardır.⁵⁰ Osmanlı Devleti'nde ilk defa Osman Gazi döneminde rastlanmıştır. İlk kadı Dursun Fakih olup Bilecik' in fethinden sonra Karacahisar'a tayin edilmiştir.⁵¹

⁴⁹ Fahreddin Atar, "Kadı", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C 24, 2001, s.69.

⁵⁰ Ahmet Akgündüz, *Şer'iyye Sicilleri*, s.76.

⁵¹ Yusuf Halaçoğlu, *XIV-XVII. Yüzyıllarda Osmanlı Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, TTK Yayınları, Ankara, 1998 s.110.

İslam hukuk sisteminde kadılık makamı, toplumda adaletin sağlanmasında merkezi bir role sahip olduğu için bu görevi üstlenecek kişilerde bazı niteliklerin bulunmasına özel önem verilmiştir. Adaletin, İslam literatüründe en çok vurgulanan değerlerden biri olması, kadılık mesleğini kutsal bir görev haline getirmiştir. Bu nedenle fakihler, kadılık görevine toplumun en ehil ve liyakatli bireylerinin getirilmesini savunmuşlardır. Kur'an'da da emanetlerin ehil kimselere verilmesi ve insanlar arasında adaletle hükmedilmesi emredilmiştir.

Osmanlı İmparatorluğu'nda bir devlet görevine gelmek isteyen bir kimsenin belli bir tahsil düzeyinden geçmesi gerekiyordu. İlmiye sınıfının yetiştiği yer de medresedir. Diğer Ehl-i şer' mensupları gibi kadılar da burada yetişerek memuriyetlerine başlarlar. Bu okullar ilk öğretimden sonraki öğrenimin hepsini kendi bünyesinde toplar. Bir çocuk okuma-yazma öğrenince ve dini kurumlara bağlı olan yerlerde din adamlarınca verilen temel bir din eğitime dayanan ilk öğrenimini bitirince medresenin ilk kademesine alınırdı.⁵²

Kadılar hükümdar beratı ile tâyin olurlardı. İlmiye mensubu olan kadıların atanma, azl ve yer değiştirme gibi özlük işlerini takip eden daire, Merkezdeki kadiaskerlik makamıdır.⁵³ Kadıların "RuznâmeAkdiye" (Kadılar defteri) denilen defterlere kayıt olmak zorunluluğu vardı. Daha sonraları bu defterlere "Tarik defteri" denilmiştir.⁵⁴ Kadı tâyini ise, sözlü ve yazılı olabilirdi. Kaynaklarda, ilk dönemlerden itibaren halifelerin tayin ettikleri kadılara nerede görev yapacağına, hangi işlere bakacağına ve hangi usule göre hüküm vereceğine dair tavsiye mahiyetinde birer mektup (ahd, menşur, risâle) yazdıkları ve bu mektupların yargı bölgesi halkına düzenlenen bir merasimle okunduğu nakledilmektedir.⁵⁵

Kadılar; kaza kadıları, sancak ve eyalet kadıları olmak üzere başlıca iki kısımdır: Kaza kadıları, Rumeli, Anadolu ve Mısır olmak üzere üç sınıftı. Kaza kadıları 20 ay hizmetten sonra görevlerinden ayrılır, yerlerine sırada olan başkaları tayin edilirdi. Azledilen kadı İstanbul'a gelerek her çarşamba günü kazasker dairesine

⁵² Stefanos Yerasimos, *Az gelişmişlik Sürecinde Türkiye I- Bizans'tan Tanzimata*, (Çev: Babür Kuzucu) İstanbul 2015, s. 311.

⁵³ Yaşar Yücel, "Osmanlı imparatorluğunda Desantrilizasyona dair Genel Gözlemler", *Belleten*, S.152, 1974 s. 667.

⁵⁴ Feda Şamil Arık, "Osmanlılarda Kadılık Müessesesi" *OTAM*, S.8, 1997, s.6.

⁵⁵ Atar, "Kadı" s.70.

mülâzemet eder (buna mülâzamat-ı müstemirre denirdi), yine tayin sırasını beklerdi (buna zaman-ı infisal denirdi). Yeniden tayin, iki yıl mülâzamatdan sonra, kıdem sırasıyla nöbette olanlar arasından yapılırdı. ⁵⁶ Ancak yüksek dereceli kadıların görev süreleri daha uzun tutulmuştur.

Osmanlı yargı sisteminde kadıların görev yerlerinin zamanla değiştirilmesi, hem adaletin tesisi hem de merkezi otoritenin korunması açısından önemli bir uygulamaydı. Bu rotasyonun temel amacı, kadıların bulundukları bölgede yerel eşraf ve yöneticilerle çıkar ilişkileri geliştirmelerini önlemek ve tarafsızlıklarını muhafaza etmelerini sağlamaktı. Uzun süre aynı bölgede kalan bir kadının yerel güç odaklarıyla yaklaşması, bağımsız karar alma yetisini zayıflatabileceğinden, belirli aralıklarla görev değişimi yapılması bir tür idari denetim aracı olarak görülmüştür.

İslam hukukunda kadılar, bireyler arasında ortaya çıkan hukuki ihtilafları çözmek, hukuka aykırı fiilleri değerlendirmek ve uygun cezaları hükme bağlamakla görevliydi. Uygulamada kadıların yetki alanı yalnızca yargı ile sınırlı kalmamış; dinî, idari, mali, askeri ve eğitimle ilgili işlerde de görev üstlendikleri görülmüştür. Halifeler, teorik olarak kendilerine ait olan yargı yetkisini uygulamada kadılar aracılığıyla kullanmışlardır.

Kadılar; yetimlerin ve akıl hastalarının haklarını gözetmek, vasiyetleri uygulamak, velisi olmayan kızları evlendirmek, ceza hükümlerinin infazını denetlemek, şehir güvenliğini sağlamak ve belediye işlerini kontrol etmek gibi çok yönlü sorumluluklara sahipti. Bu görevlerinin karşılığında devlet tarafından maaş (ulûfe) ödenmekteydi; maaş miktarı görev yapılan yerin önemi ve kadının tecrübesine göre farklılık göstermekteydi. Bazı durumlarda vakıf gelirlerinden de kadılara pay ayrılmaktaydı. Tüm bu nitelikleriyle kadılar, Osmanlı idari ve hukuk sisteminde sadece yargının değil, kamu düzeninin ve toplumsal adaletin de temel taşı konumundaydı.

Kadıların görevlerini suistimal etmeleri veya tarafsızlıktan sapmaları, kamu nezdinde ciddi rahatsızlık yaratır ve merkezi yönetimin müdahalesini gerektirebilirdi. Bu tür durumlarda, halkın artan şikâyetleri doğrultusunda devlet, kadının görevden alınmasını ya da hakkında soruşturma yürütülmesini sağlayacak adımlar atardı.

⁵⁶ Meydan Larousse, “Kadı”, C. VI, İstanbul 1981, s.749.

Gerekli görüldüğünde, olayları yerinde incelemek üzere merkezden bir denetim görevlisi gönderilir, bu kişiye ise halk arasında “müfettiş paşa” denirdi.

1.4.2. Nâib

Sözlükte “birini temsil etmek, birine vekâlet etmek” anlamındaki nevb (niyâbe) masdarından türeyen nâib (çoğulu nüvvâb), “Bir makamın sorumluluğunu asıl sahibi yerine geçici bir zaman için yüklenen kimse” demektir. Bazı kaynaklarda bazı mânâ farklılıkları bulunmakla birlikte nâib yerine halife, vekil kelimeleri de kullanılmaktadır.

Naibler kadılara adlî bakımdan olduğu kadar, mülkî alanda da en büyük yardımcılık rolünü oynarlardı. Nâiblerin atanma ve görevinden alınma işlerinde kadılar yetkiliydiler. Kadı, kaza dairesi içinde yer alan daha küçük ünitelerin başına örneğin bir nahiye'ye kendi fonksiyonlarını yerine getirmekle yükümlü bir nâib tayin eder; ancak onların bir üst yetkili makamları olarak, kadılar nâiblerin işlerine karışabilirler. Nâibler, yaptıkları işlerde kadı'nın onayını almak zorundaydılar.⁵⁷

Kadılarla aynı yetkilere sahip olarak imparatorluğun her tarafına dağılan ve adaletin tevziinde önemli hizmetler gören nâibler keşif, teftiş ve tahkik için olay mahalline giderlerdi, bu da özellikle kadınların maiyetinde çalışan nâiblerin başlıca görevlerindendi. Bunlar, temsil ettikleri mahallin ihtiyaçları veya kendi özlük haklarına dair doğrudan dîvân-ı hümayun'a arzlar gönderebildikleri gibi hükümetten de doğrudan kendilerine hükümler gelirdi. Nitekim mühimme defterlerinde arz ve hükümlerin binlerce örneği bulunmaktadır.⁵⁸

1.4.3. Subaşı

Sü veya su Eski Türkçe'de “asker, ordu” anlamına gelir. Subaşı, kadı'nın başında bulunduğu yönetim biriminin asayiş ve güvenliğini sağlanmasında, onun önde gelen yardımcısı durumunda bulunuyordu. Subaşılar XVII. yüzyılın ikinci yarısına kadar merkezî iktidar tarafından doğrudan doğruya atanırlardı.⁵⁹

⁵⁷ Arık, “a.g.m” s.27.

⁵⁸ Mehmet İpşirli “Naib” *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, s.312.

⁵⁹ Yücel, “a.g.m” s.664.

Subaşı Osmanlılar'ın ilk devirlerinde şehir muhafızı konumundaydı. Bir şehrin fethinden sonra kadı ve dizdar tayin edilirken subaşı da görevlendirilirdi. Bu tayinler fethin tescili olarak düşünülürdü. Osmanlılar'da subaşının görev ve yetkileri kanunnâme ve yasaknâmelerle tayin edilmiştir. Subaşının adı sancak beyi ve kadıdan sonra anılmaktadır. Mahalli konularda, kanun ve nizamların uygulanmasında söz sahibidir.⁶⁰

Subaşların görevlerini genel olarak iki kategoride inceleyebiliriz: 1) Malî görev ("rûsum-ı serbesti" yada "bâd-ı hava" denilen cürm ve cinayet, niyâbet, resm-i arûsane vb... vergilerin halktan tahsili), 2) Kolluk görevi (asayiş ve düzenin sağlanması)⁶¹

Subaşı, bazı ticari faaliyetlerden ve çeşitli suçlar konusunda kesilen para cezalarından oluşan geliri, bir mültezim gibi toplamak ve merkeze yollamakla mükellef tutulmuştur. Böylece bir çeşit "maliye memurluğu" yapmış olurdu ki bundan dolayı kendisine "zaim veya emîn" ünvanları da verilmiştir.⁶² Şer'i mahkemelerde de icrâ ve infaz memuru olarak görev yaparlardı. Suçluların yakalanmasında en önemli vazife bu kişilerin idi.

1.4.4. Çavuş

Etimolojik olarak çavuş kelimesi "bağırma, çağırma, ses, şan, şöhrat" manâlarına gelen çav kökünden türemiş ve genellikle askeri bir unvan olarak kullanılmıştır. Orduda nizam ve intizamın korunmasıyla görevli olan çavuşlar, hükümdarın ve diğer büyük kumandanların emirlerini askerî birliklere yüksek sesle bildirdikleri için bu unvanı almış olmalıdırlar.⁶³

İncelenen sicilde de çok fazla geçen, "Dergâh-ı Ali Çavuşları" da denen adli memurlar mahkeme ilâmlarının icrası, borçluların mallarını satarak borcunun ödenmesi görevini yapmaktaydılar.⁶⁴ Günümüzde benzer mesleklerle örnek verecek

⁶⁰ Mücteba İlgürel, "Subaşı" *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, s.447.

⁶¹ Yücel, "a.g.m" s.666-667.

⁶² Mustafa Akdağ, "Osmanlı Müesseseleri Hakkında Notlar", s.49, a.g.y., *Türkiye'nin İktisadî ve İctimai Tarihi*, C.11, s.407.

⁶³ Fuat Köprülü, "Çavuş" *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.8, s.236.

⁶⁴ Cin- Akgündüz, a.g.e ,s.280.

olursak; icra memurları ve kısmen de olsa savcılarının ve emniyet görevlilerinin görevlerini ifâ ettikleri söylenebilir.

1.4.5. Kethüdâ

Kethüdâ tabiri, Osmanlı devlet teşkilâtında XV. yüzyıldan itibaren “bazı devlet görevlilerinin işlerini yürüten yardımcı” anlamını da kazanmıştır. Devletin en üst kademesinde görev yapan sadrazamdan en alt seviyedekine kadar mülki ve askeri erkândan pek çok görevlinin kethüdâ unvanını taşıyan yardımcısı bulunmaktaydı. Sivil hayatta da büyük konakların veya çiftliklerin işlerini yönetenler daha ziyade kâhya unvanıyla anılırdı. Osmanlı devlet teşkilâtındaki kethüdâlar arasında en önemlisi sadâret kethüdâsı idi. Mülkî erkân içerisinde sadâret kethüdâsından sonra beylerbeyi veya valilerin, bunların da altında sancak beylerinin özel kethüdâları gelmekteydi. Kethüdâ ve kâhyalar maaş karşılığı çalışırlar, bunlara ayrıca atıyye verilirdi. Başarılı kethüdâlar hizmetlerine karşılık daha üst memuriyetlere tayin edilir, kendilerine çeşitli nişanlar takılırdı. Gerek İstanbul’da gerek taşrada görevli kethüdâlarla ilgili şikâyetlerde devlet gayet hassas davranırdı. Kethüdâlar bağlı oldukları devlet görevlisinin durumuna göre itibar veya ceza görürlerdi.⁶⁵

1.4.6. Mukayyid

Başkatip ve katiplerin en büyük yardımcıları olan mukayyidler naibin müraselesi üzerine padişahın beratı ile atanmakta idiler. Mukayyidler belirli bir süre görevde kaldıktan sonra başkatipliğe kadar yükselebiliyorlardı. Mukayyidin mahkeme içindeki asıl görevi, sicillerin usulüne uygun olarak tutulması, yazıların tam, doğru, okunaklı ve düzgün olmasını sağlamaktı. Bu işlerin yanında gerektiğinde olay yerine keşfe de gönderilmekte idi.⁶⁶

1.4.7. Katip

Sözlükte ketb “yazmak” fiilinden türetilmiş bir ism-i fâil olan kâtip (kâtib, çoğulu küttâb, ketebe) “yazı işleriyle uğraşan kimse, sekreter, yazıcı; bilgili kişi, noter; muharrir” demektir.

⁶⁵ Mehmet Canatar, “Kethüdâ”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 24 s.332.

⁶⁶ Rifat Özdemir, “XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Ankara”, *Belleten Dergisi*, Ankara, 1986, s.192.

Divanlarda görevlendirilebilmeleri için kendilerinde hukuken adalet ve yeterlilik aranan kâtiplerin yüksek tabakaya mensup, nüfuz sahibi, yazışmalarda kullanılan ifade ve imalarla nelerin kastedildiğini kavrayacak, saray protokolünü bilen, devlet başkanıyla bir arada bulunmanın gerektirdiği vasıflara sahip, toplantılarda ilmî ve fikri tartışmalara katılacak kadar bilgili ve güzel konuşanlar arasından seçilmesine dikkat ediliyordu.

Merkeze gelen arz, arzuhal, mazhar türü belgelerin üzerine ilgili defterlerden kayıt çıkarmak (derkenar), ferman, berat, tezkire türü belgeleri hazırlamak gibi işler çoğunlukla kâtipler tarafından gerçekleştiriliyordu. Çıkarılan kayıtlarla hazırlanan evrakın doğru olup olmadığının kontrolü de genellikle kıdemli kâtipler tarafından yapılırdı

Divan-ı hümayun ve defterdarlığa bağlı olarak bir kâtip tarafından yapılan işler zaman içerisinde ortaya çıkan birçok alt büroda yapılmaya başlandı. Maliye daireleri bürokrasinin diğer yerlerine göre daha gelişmiş bir yapıya sahipti. Askerî ve dinî müesseselerde de önemli sayılabilecek miktarda kâtip çalışmaktaydı. Yeniçeri ve kapıkulu sipahileri içerisinde bunların tayin, azil, maaş ödemesi gibi işlerini yapan, kayıtlarını tutan kâtipler vardı. Şeyhülislâm ve kazaskerlerin divanlarında bulunan kâtipler de bu makamların yazışmalarını gerçekleştirirdi. Osmanlı taşra bürokrasisi merkezdekine paralel bir biçimde örgütlenmişti. Beylerbeyi divanlarında çalışan kâtipler, gerek eyalet içerisindeki gerekse merkezle olan yazışmaları gerçekleştirmekteydiler. Sınır eyaletlerinde ise o bölgenin dillerini bilen kişiler kâtip olarak çalışıyordu. Bunlar ayrıca komşu devletlerle eyaletin yazışmalarını da yapmaktaydılar. Osmanlı bürokrasisinde hizmet eden kâtiplerin çoğunluğu Türk kökenli idi.⁶⁷

Osmanlı bürokrasisinin merkezî yapısında, özellikle divân-ı hümayun ve defterhâne gibi kilit kurumlarda görev yapan kâtiplerin önemli bir kısmı, resmî eğitim kurumlarından ziyade usta-çırak ilişkisine dayalı bir sistem içinde yetişmiştir. Bu süreçte dikkat çeken temel unsur, kâtiplik mesleğinin büyük ölçüde kalem içinden gelenlerin çocukları ya da yakın akrabaları aracılığıyla devredilmesidir. Bu durum,

⁶⁷ Mustafa Sabri Küçükbaşçı- Erhan Afyoncu – Recep Ahışalı, “Kâtib”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.25, s.49-54.

merkezi bürokraside liyakat kadar soya dayalı sürekliliğin de belirleyici olduğunu ve belirli ailelerin bu yapıda kuşaklar boyu etkinliğini koruduğunu göstermektedir. Dolayısıyla Osmanlı'da katiplik, sadece mesleki bir pozisyon değil, aynı zamanda sosyal statünün kuşaktan kuşağa aktarıldığı bir araç olarak da işlev görmüştür.

1.4.8. Mübaşir

Osmanlı adliye teşkilatında mübaşir, mahkemenin düzenli işleyişini sağlamakla görevli alt rütbeli bir adliye görevlisidir. Temel işlevi; kadının verdiği emirleri icra etmek, taraflara celp (çağrı) iletmek, duruşma sırasında hazır bulunmaları için ilgililere tebligat yapmak ve mahkemenin genel düzeninden sorumlu olmaktır. Mübaşir, yargılama faaliyetine doğrudan katılmaz; ancak onun icra görevleri, şer'iyye mahkemesinin etkin çalışması açısından oldukça kritiktir. Taşra mahkemelerinde görev yapan mübaşirlerin zaman zaman sorgu gibi işlemlerde yer aldığına dair kayıtlar bulunsa da, bu durumlar istisnaîdir ve genellikle kadının bilgisi veya gözetimi altında gerçekleşmiştir. Mübaşir, yargı erkinin değil, daha çok mahkeme düzeninin ve işleyişinin destekleyici unsurudur.⁶⁸

⁶⁸ Mehmet İpşirli, “Şer'iyye Sicilleri ve Mahkeme Teşkilatı”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, C.3, İstanbul 2015, s. 187-195.

İKİNCİ BÖLÜM

33 NUMARALI MANİSA ŞER'İYYE SİCİLİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

2.1. ŞAHIS HUKUKU İLE İLGİLİ KAYITLAR

2.1.1. Kefâlet İle İlgili Kayıtlar

Sözlükte kefâlet “taahhüt etmek, güvence vermek, bir şeyin yükümlülüğünü üstlenmek; bir şeyi bir şeye eklemek, katmak, bitiştirmek” gibi anlamlara gelir.⁶⁹ Sicilde, 6 adet kefalet ile ilgili belge tespit edilmiştir.

Bu belgelerden biri olan, M.Ş.S (32-1) numaralı sicil, Saruhan Sancağı Beytü'l-mâl emini Kara Mehmed Çavuş tarafından kaleme alınmış, Osmanlı iltizam sisteminde kefâlet uygulamasının nasıl işlediğini açıkça ortaya koyan bir kefâlet belgesidir. Adala kazasına bağlı Emre köyünden Rıdvan bin Abdullah, çeşitli mukata'aları altı yıl süreyle belirli bir bedel karşılığında iltizam etmiş; ancak doğrudan tahsil işlerini yürütmek üzere görevlendirilen Mehmed Çavuş ibn Hüseyin, bu sorumluluğu “ber vech-i kefâlet” ile üstlenmiştir. Belgede, Mehmed Çavuş'un tahsil ettiği kamu gelirlerinin eksiksiz olarak hazineye ulaştırılması için kendisi ve göstereceği “müstakim, maldar” kefillerin sorumlu tutulacağı, üçüncü kişilerin müdahalesine izin verilmeyeceği açıkça belirtilmiştir. Bu durum, kefaletin sadece şahsi borçlarda değil, kamu gelirlerinin güvenceye alınmasında da etkin bir şekilde uygulandığını göstermektedir. Ayrıca bu belge, “kefalet-i nefen” türünün örneğidir; çünkü burada kefil, başkasının değil, bizzat kendi tahsil ettiği kamu gelirinden sorumlu tutulmaktadır. Dolayısıyla bu belge, iltizam ve kefalet müesseselerinin birlikte işleyişine dair önemli bir örnek teşkil etmektedir.⁷⁰

Bir diğer belge olan M.Ş.S (66-1) numaralı sicilde, adı geçen Es-Seyyid Hüseyin, Aydın ve Saruhan sancaklarına bağlı birçok mukataayı, belirli süreler ve

⁶⁹ H.Yunus Apaydın “Kefalet”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.24 , s.168.

⁷⁰ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (32-1)

yüksek bedeller karşılığında iltizâm ettiği görülmektedir. Bu gelirlerin arasında hasmân ihzârı ve mevkûfât gibi farklı türden kamu gelirleri de yer almaktadır. Hüseyin, bu mukataaları üç yıllık sürelerle iltizam ederken, yüksek meblağlı taahhütlerini yalnız başına üstlenmemiştir. Bu belge, Osmanlı mali sisteminde bir mültezimin tasarruf ettiği mukataayı teminat altına almak için sadece kendi mali güvencesine değil, topluluk temelli kefâlet sistemine de başvurduğunu gösteren önemli bir örnektir. Kefalet, kadı huzurunda düzenlenen resmi bir kefalet belgesiyle (mahtûm-ı kefâlet) kayıt altına alınmıştır. Devlet, bu vesileyle yalnızca mültezimin değil, onun arkasındaki kefil grubunun da mali güvence sunduğundan emin olmuştur. Bu, iltizam sisteminin işlemlerini sağlarken, kamu gelirlerinin düzenli ve risksiz bir şekilde hazineye aktarılmasını da teminat altına alır. Bu belge, kefaletin bireysel değil, topluluk temelli bir yapıya bürünerek devlet nezdinde geçerli ve resmi bir teminat şekline dönüştüğünü göstermektedir. Mültezimin mali sorumluluğunun çevresi tarafından paylaşılması, Osmanlı’da kefalet kurumunun yerel ve kolektif bir güvence modeli olarak nasıl kullanıldığını ortaya koymaktadır. Bu yönüyle belge, Osmanlı mali hukukunda uygulanan toplu kefalet sisteminin tipik bir örneğidir.⁷¹

M.Ş.S (110-2) numaralı sicilde, merhum Ali Ağa Vakfı’nın eski mütevellisi Yusuf bin Mehmed, vakfın yeni mütevellisi İbrahim Halife huzurunda hesap vermiştir. Yusuf, vakfın aslî malı olan kırk bin akçeden yalnızca 21.900 akçesini teslim edebildiğini, kalan 18.100 akçeyi ise “malımdan edâsı lâzım gelmeğin” diyerek borç olarak kabul ettiğini beyan etmiştir. Bu meblağı altmış gün içinde ödemeyi taahhüt eden Yusuf’un bu sözü, şer’i güvence altına alınmak üzere kefalet şartıyla pekiştirilmiştir. Bu noktada mahkeme huzurunda hazır bulunan Fâtîm Hasan Bey ibn Ali ve Yusuf’un oğlu Mustafa, söz konusu meblağa dair “meblağ-ı merkûm on sekiz bin yüz akçenin cümlesine vakı’iyyette cârîye kefaletli kefil olduk dediklerinde” diyerek açıkça kefil olduklarını ifade etmişlerdir. Bu beyan, tanıklar önünde kayda geçirilmiş, böylece Yusuf’un borcu sadece sözlü taahhülle değil, resmi kefaletle teminat altına alınmıştır.⁷²

Sonuç olarak, Osmanlı hukuk sisteminde kefâlet, yalnızca adli davalarda değil, iltizam, vakıf ve borç ilişkilerinde de kullanılan önemli bir teminat aracıdır. Hem

⁷¹ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (66-1)

⁷² (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (110-2)

bireysel hem toplu şekilde uygulanmış, çoğu zaman mahkeme huzurunda beyan edilerek yazılı ve tanıklı biçimde kayda geçirilmiştir. Kefâlet, borcun ya da taahhüdün yerine getirilmemesi durumunda üçüncü kişiyi sorumlu kılarak, mali işlemleri güvence altına almıştır. Bu yönüyle, sadece şahsi değil, kamu malını da koruyan işlevsel bir hukukî mekanizma olmuştur.

2.1.2. Vekâlet ile İlgili Kayıtlar

Sözlükte “birine güvenmek, bir işi güvenilir birine bırakmak” anlamındaki vekl kökünden türeyen vekâlet, fıkıhta bir kimsenin birine kendi adına hukukî işlem yapma yetkisi vermesini ve bu yetkiyi ifade eder.⁷³ Mahkemeye çeşitli sebeplerle şahsen katılamayan bireyler, hukuki işlemlerini bir temsilci aracılığıyla yürütmek isteyebilirler. Bu durumda, uygun buldukları kişilere belirli yetkiler vererek kendi adlarına işlem yapmalarını sağlamak amacıyla vekâlet ilişkisi kurarlar.⁷⁴

İncelenen Sicilde 18 adet vekâlet konusu ile ilgili metin tespit edilmiştir. Vekâletin hangi konuda verildiği belirtilirken şu terimler kullanılmaktadır; *husus-ı âti’-z-zikre vekil*, *husus-ı âtiyyü’l-beyân-ı vekil*, *bey’-i âtiyyü’l-beyân* vb.

M.Ş.S (77-1-3) numaralı sicil kaydında, Osmanlı’da vekâlet yoluyla yapılan bir taşınmaz satışını konu edinmektedir. Rıdvan Beşe’nin eşi Mihri binti Ramazan adına, satış işlemini Mehmed bin Mustafa gerçekleştirmiştir. İşlemin dayanağı, şahitlerin beyanına göre “vekâleti sâbite”, yani vekâletin sabit olduğunun mahkemece kabul edilmesidir. Mehmed bin Mustafa, vekil sıfatıyla müvekkili adına bir ev, ahır ve müştemilatı içeren taşınmazı, Ali ve Veli isimli oğullarına satmıştır. Satış bedeli belirlenmiş, mal teslimi gerçekleşmiş ve işlem şer’i sicile kaydedilmiştir. Bu belge, kadı huzurunda tanıklarla teyit edilmiş vekâlet ilişkisiyle taşınmaz gibi önemli malî işlemlerin güvenli şekilde yürütüldüğünü göstermektedir. Aynı zamanda, kadınların mal varlıklarını vekil aracılığıyla tasarruf edebildiklerini belgeleyen önemli bir örnektir.

M.Ş.S (81-5) numaralı sicil kaydında ise, Manisa’ya bağlı Alibaliler köyünden Oruç bin Hüseyin’in, küçük yaştaki oğlu Dursun’un vefatıyla ilgili olarak mahkemede yaptığı beyanı içermektedir. Oruç, köy sakinlerinden birkaç kişinin (Abdülkerim bin

⁷³ Bilal Aybakan, “Vekalet” *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.43, s.1.

⁷⁴ A.Bayındır, *İslam Muhakeme Hukuku (Osmanlı Devri Uygulaması)*, İstanbul, 1986, s.16.

Ahmed, Veli bin Muhyi, Şeref bin Hasan vb.) huzurunda, oğlunun bir ay hasta yattıktan sonra doğal sebeplerle öldüğünü, ölümünde hiç kimsenin fiil veya müdahalesinin olmadığını açıkça ifade etmiştir. Daha da önemlisi, Oruç bu beyânında ne kendisinin ne de vekilinin bu konuda herhangi bir dava hakkı olmadığını, ileride böyle bir iddiada bulunulursa kabul edilmemesi gerektiğini belirtmiştir. Bu ifade, yalnızca şahsî feragati değil, gelecekte adına işlem yapacak vekillerin de dava açma yetkisinin ortadan kaldırıldığını gösterir. Böylece asaleten ve vekâleten feragat, resmi ve bağlayıcı şekilde sicile kaydedilmiştir.⁷⁵ Bu belge, vekalet ilişkisinin sadece temsil değil, temsilin sınırlandırılması amacıyla da kullanılabildiğini ortaya koyar. Aynı zamanda, Osmanlı hukuk sisteminde bireylerin gelecekteki vekil temsillerine önceden sınır koyabildiğini, yani vekâletin dava açma gibi hakları da kapsadığı durumlarda önleyici feragat yoluyla bu hakkın kaldırılabilirdiğini göstermesi açısından dikkat çekicidir.

M.Ş.S (91-1) numaralı sicil belgesinde, boşanmış bir kadının mehri için vekil tayin ettiği şahıs aracılığıyla mahkemede alacak talebinde bulunmasını konu alır. Feyzullah Çelebi, mahkemede, baldızı Şemsi Hatun'un, eski eşi Mustafa Çelebi'den kalan otuz bin akçelik mihr-i müeccel alacağı için kendisini vekil tayin ettiğini beyan etmiş ve bu meblağı talep etmiştir. Karşı taraf vekâleti tanımadığını belirtince, şahitler huzurunda vekâletin varlığı ispatlanmıştır. Tanıklar, Şemsi Hatun'un önce mehri kısmen hibe ettiğini, kalan otuz bin akçelik hakkını almak üzere Feyzullah'ı vekil ettiğini ve onun da bu vekâleti kabul ettiğini açıkça ifade etmiştir.⁷⁶

Belge, kadınların boşanma sonrası mali haklarını vekil aracılığıyla arayabildiğini, vekâletin ise açık beyan ve tanık şahitliğiyle mahkeme önünde geçerli hale geldiğini göstermektedir. Aynı zamanda vekilin aile içinden biri olması, temsil ilişkilerinde güven ve akrabalık bağlarının önemini de ortaya koymaktadır.

İncelenen belgeler, Osmanlı döneminde vekâlet uygulamasının farklı sosyal ilişkiler ve hukukî durumlar içinde nasıl işlediğini açık biçimde ortaya koymaktadır. Taşınmaz satışlarından mihr alacağına, boşanma sonrası hak takibinden dava açma yetkisinin sınırlandırılmasına kadar pek çok alanda vekâletin aktif biçimde kullanıldığı

⁷⁵ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (81-5)

⁷⁶ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (91-1)

görülmektedir. Özellikle kadınların doğrudan katılamadıkları işlemlerde, yakın akrabalarına-eşlerine verdikleri vekâletlerle haklarını arayabilmeleri dikkat çekicidir.

Vekâletin geçerliliği çoğunlukla şahit beyanlarıyla ve mahkeme huzurunda yapılan açık tasdiklerle sağlanmakta, bu durum sözlü beyanın ve toplumsal güvenin Osmanlı hukukunda ne denli güçlü bir yer tuttuğunu göstermektedir. Bazı örneklerde vekil tayin edilen kişilerin aynı zamanda satış işleminin muhatabı olması, sistemin esnekliğini ve güven temelli işleyişini yansıtmaktadır. Genel olarak bakıldığında, vekâlet belgeleri yalnızca bir temsil ilişkisini değil, dönemin hukuk anlayışında sorumluluk, güven ve sosyal dayanışmanın nasıl işlediğini de göstermektedir.

2.1.3. Kölelik ile İlgili Kayıtlar

İnsanlık kadar eski bir geçmişi olan kölelik, bir insanın bütün varlığı ile bir başkasının tasarrufunda bulunmasıdır. Önceleri savaş esirliği ile ortaya çıkan, beslenen ve sosyal hayata yerleşen kölelik kurumu, zamanla toprağa bağlı kölelik, toplu kölelik ve ev içi hizmeti köleliği biçiminde geniş bir kullanım alanını içine aldı.⁷⁷

İslam-Osmanlı hukukuna göre erkek köleye “rakik”, kadın köleye ise “cariye” denilmiştir.⁷⁸ Kadın ve erkek köleler “efendilerinin malı” olarak kabul edildikleri için hiçbir yasal haklar (dava açma, evlenme, boşanma, miras, satın alma) yoktur. Yasal hakları sadece efendileri izin verdiğinde ya da “azad”edildiklerinde elde etmektedirler.

Sözlük anlamı köle veya cariye azad etme olan “ıtk” uygulamadaki karşılığı başkasının kendi üzerinde olan her türlü tasarrufunun tamamen kalkıp, kişinin her türlü hukuki salahiyyete sahip olmasıdır. Köle azadı, salih amel ve ahirette ecir mucip bir fiil olarak telakki edilmiştir.⁷⁹ Sonuç olarak, köle azat etmek sadece dünyevi değil, uhrevi bir sorumluluk ve sevap kapısı olarak görülmüştür. Osmanlı’da kölelik sonrası özgür bireylerin toplum dışına itilmek yerine desteklenerek serbest bırakıldığını gösterir. Azat edilen kişiler sadece hukuken özgür bırakılmıyor; aynı zamanda: Barınmaları için ev, geçimlerini sürdürebilmeleri için para veya eşya veriliyordu. Bu

⁷⁷ İsmail Parlatır, “Türk Sosyal Hayatında Kölelik”, *Belleten*, S.187, TTK., Ankara 1984, s.805.

⁷⁸ Hasan Tahsin Fendoğlu, *Kölelik ve Cariyelik*, İstanbul 1996, s.108.

⁷⁹ Mehmet Günay, “Manisa’da Köle ve Cariyeler”, *Manisa Şehri Bilgi Şöleni: Bildiriler*, 29-30 Eylül 2006, s.300-301.

yaklaşım, kölelik sonrası sürecin bir tür sosyal adaptasyon ve korunma mekanizmasıyla desteklendiğini ortaya koymaktadır.

Konu ile ilgili M.Ş.S (102-4) numaralı sicili ele alabiliriz. Sicilde, Manisa’da yaşayan Mehmed Çelebi bin Muslihiddin Efendi’nin, kendisine ait olan ve fiziki özellikleri ayrıntılı şekilde tarif edilen Mehmed bin Abdullah adlı kölesini, Allah rızası için ve kendi malından azat ettiğini beyan ettiği resmi bir özgürlük senedidir. Azat edilen kişi, belgede “abd-i memlûküm olub... azad ettim” ifadesiyle tanımlanmakta; artık doğuştan hür kimselerle eşit statüde olduğu açıkça belirtilmektedir. Köle Mehmed de bu azat işlemini mahkeme huzurunda kabul ve tasdik etmiş; işlem sicile kaydedilerek resmileştirilmiştir.⁸⁰

Osmanlı kölelik sisteminde köleliğin yalnızca bireysel bir sahiplik ilişkisi olmadığı, aynı zamanda nesilden nesile devam eden bir mülkiyet yapısı taşıdığı da dikkat çekmektedir. Köle olarak dünyaya gelen çocuklar, doğum anından itibaren annelerinin statüsünü miras almakta; bu da köleliğin sadece mevcut bireylerle sınırlı kalmayıp, soy üzerinden sürdürülebilir bir hak ve mal statüsü doğurduğunu göstermektedir. Bu durum, özellikle mahkemeye yansıyan mülkiyet anlaşmazlıklarında açık biçimde izlenebilmektedir.

Konu ile ilgili, M.Ş.S (122-6) numaralı sicil kaydında, bir erkek kölenin mülkiyetine dair çıkan ihtilafta, kölenin bir Eflak asıllı cariyeden ve yine köle statüsündeki bir babadan doğduğu, tanık ifadeleriyle mahkemede ispat edilmiştir. Belgede, hem annenin hem de babanın mülk statüsü ayrıntılı biçimde belirtilmiş; çocuğun doğumla birlikte efendisinin mülkü sayıldığı hüküm altına alınmıştır. Böylece doğumla kazanılan kölelik statüsü hem aile içi mal devri hem de hukuki süreklilik bakımından belgelenmiştir.

Osmanlı hukuk sisteminde köleler, her ne kadar mülk statüsünde kabul edilseler de işledikleri fiillerden dolayı hukuken birey gibi sorumlu tutulabilmişlerdir. Bu durum, köleliğin yalnızca bir sahiplik ilişkisiyle sınırlı olmadığını, aynı zamanda kölelerin toplum nezdinde cezai ehliyeti olan şahıslar olarak değerlendirildiğini göstermektedir. M.Ş.S (122-6) numaralı sicil kaydında, Manisa’da yaşayan Keyvan adlı köle, Yahşi Dede’nin evine gece vakti girerek bir grup köle ve hizmetkârla birlikte

⁸⁰ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (102-4)

hırsızlık yaptığını mahkeme huzurunda itiraf etmiştir. Keyvan, çaldığı eşyalardan bazılarını başka bir şahsa sattığını da açıkça beyan etmiş; ayrıca eylemi yalnız işlemediğini, diğer kölelerle birlikte hareket ettiğini belirtmiştir. İfadesi, efendisinin huzurunda alınmış ve suç ortaklarının isimleriyle birlikte sicile kaydedilmiştir.⁸¹ Bu örnek, kölelerin yalnızca pasif hizmet nesnesi değil, aynı zamanda hukuki eylem ve ihlallerde sorumluluk taşıyan failler olarak yargılandıklarını göstermesi açısından dikkat çekicidir.

2.1.4. Aile ve Mirâs Hukuku ile İlgili Kayıtlar

Aile, toplumdaki her kurum gibi, belli bir toplumsal düzenin parçasıdır. Bütünün bir parçası gibi.⁸² Kınalızâde Âli Çelebi'ye göre, bu birimi meydana getiren unsurlar beş tanedir. Bunlar; baba, anne, çocuklar, hizmetçi ve beslenmeyi sağlayan yiyeceklerdir.⁸³ Genellikle bir avlunun etrafındaki konutlarda aynı ailenin üç kuşağına mensub haneler bir sosyal-ekonomik ünite halinde yaşarlar. Bu birliği aynı mahalledeki yakın akrabalar tamamlar.⁸⁴

Aileye ilişkin, evlenme, boşanma, nafaka, vasilik, miras gibi konular, Aile hukuku içerisinde ele alınmaktadır.

2.1.5. Evlenme-Boşanma ile İlgili Kayıtlar

Ailenin temelini teşkil eden evlilik bütün ilahi dinlerde, kadın ve erkeğin kendilerine özgü bir mahremiyet ve paylaşım alanı oluşturmalarına ve insan soyunun devamına katkı sağlamalarına imkân veren yegane meşrû ilişki olarak kabul edilmiştir. Nikâh kelimesi ve türevlerinin hadislerde de genellikle “evlenme akdi” anlamında kullanıldığı görülmektedir. İslâm hukukunda nikâh akdinin geçerliliği için diğer akidlerden farklı olarak şahitler huzurunda akdedilmesi şartı aranır; fakat bunun dışında nikâhın din adamı veya başka bir kimsenin huzurunda kıyılması ya da dinî merasim icra edilmesi gibi bir şekil zorunluluğu bulunmamaktadır. Bununla birlikte müslüman toplumlarda başlangıçtan itibaren sosyal hayattaki önemi sebebiyle nikâh akdinin aile büyükleriyle imam, müftü, kadı gibi toplumun itibar ettiği din alimlerinin

⁸¹ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (122-6)

⁸² Deniz Güler- Nazmi Ulutak, “Aile Kavramının Tarihsel Gelişimi ve Türk Toplum Yaşantısında Aile”, *Kurgu Dergisi*, S.11, 1992, s. 52.

⁸³ Hüseyin Öztürk, *Kınalızâde Ali Çelebi'de Aile*, Ankara 1991, s.98.

⁸⁴ İlber Ortaylı, “Osmanlı Toplumunda Ailenin Yeri”, *Aile Ansiklopedisi*, C.1, Ankara 1991, s.74.

huzurunda kıyılması, akid sırasında evlilik birliğinin önemiyle ilgili bir konuşma yapılması, eşlerin mutluluğu için dua edilmesi, bu arada düğün yemeği verilmesi geleneği sürdürülmüştür.⁸⁵

İslam hukukuna göre evlilik akdi sırasında erkek, eşine güvence niteliğinde bir bedel olan mehir vermekle yükümlüdür. Nikâhın ayrılmaz bir parçası kabul edilen bu meblağ, çoğu zaman nikâh anında belirlenir ve eğer nikâh mahkeme huzurunda yapılmışsa, şer'iyeye sicillerine de kaydedilir. Mehir iki kısımda ödenebilir: mehir-i mu'accel adı verilen bölümü peşin olarak nikâhta verilirken, mehir-i müeccel ise evliliğin boşanma ya da ölüm gibi bir sebeple sona ermesinin ardından talep edilebilen ertelenmiş bölümdür. Bu uygulama, İslam hukukunda kadının evlilik sonrası ekonomik güvenliğini sağlayan önemli bir teminattır. Nitekim Osmanlı şer'iyeye sicillerinde de kadınların boşanma veya dul kalma durumlarında mehir-i müeccel alacakları için sıkça dava açtıkları görülmektedir. Bu da İslam hukukunun yalnızca teorik bir yapı değil, aynı zamanda kadınların malî haklarını korumaya yönelik işleyen bir pratik olduğunu ortaya koymaktadır.⁸⁶

İncelenen sicilde, boşanma ve vefat sonrası mehr-i müeccel'in talep edildiği yedi adet örnek vardır. Örneğin, M.Ş.S (89-3) numaralı sicilde, Manisa'da yaşayan Ayşe Hatun, eşi Abdi'nin vefatının ardından kadı huzuruna çıkar. Kocasının ardından dul kalan Ayşe, nikâh akdinde kendisine vaadedilen on bin akçe mehirin sadece beş bin akçesini aldığını, geri kalanının eşinin ölümüne kadar ödenmediğini söyler. Ayşe, mahkemede kendisini dinleyen kadıya ve şahitlerin huzurunda şöyle der: “Abdi, sağlığında bana on bin akçe mihr-i müeccel ile nikâh kıymıştı. Beş bin akçesini bana hibe etti, ancak diğer beş bin akçe hâlâ zimmetinde kaldı. Şimdi terekesinden, yani mirasından bu hakkımı istiyorum.” Mahkeme, onun bu iddiasını iki saygın şahit olan Mehmed bin Ahmed ve Hasan Bey'in ifadeleriyle doğrular. Şahitler, “Evet, Abdi bu kadını on bin akçe mehr-i müeccel ile nikâhladı. Geri kalan beş bin akçe henüz verilmedi” derler. Kadı, Ayşe'nin daha fazlasını istemediğinden emin olmak için ona yemin ettirir. Ayşe, elini kaldırıp “Vallahi, başka hakkım yoktur” der. Bunun üzerine kadı, kalan beş bin akçelik mehrin ölen kocanın mirasından kendisine ödenmesine

⁸⁵ Atar, “Nişan”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.33, 2007, s.112.

⁸⁶ İlber Ortaylı, “Anadolu’da XVI. Yüzyılda Evlilik İlişkileri Üzerine Bazı Gözlemler”, *Osmanlı Araştırmaları I*, İstanbul 1980, s.35-36

hükmeder. Bu karar, mahkeme siciline yazılır.⁸⁷ Bu kayıt, Osmanlı’da kadının, evlilikten doğan ekonomik haklarını mahkeme önünde talep edebildiğini; nikâh akdinin, mehirin ve kadınların şer’iyye mahkemeleri nezdinde birey olarak işlem yapabildiğini göstermektedir. Ayrıca şahitlik ve yemin gibi unsurlar, kadınların taleplerinin geçerliliğini destekleyen önemli delil mekanizmaları olarak kullanılmıştır.

Osmanlı şer’iyye sicilleri, kadınların yalnızca mehir talep etme değil, kendi rızalarıyla mehirden feragat etme haklarını da kullandıklarını göstermektedir. Özellikle hul’ (muhalaa) yoluyla boşanmalarda. M.Ş.S (91-4) numaralı sicilde, bu durumun örneğini görmekteyiz. Turaç Hatun, Rahime Hatun ve Zeliha Hatun, mahkeme huzurunda mehir ve nafaka alacaklarından gönüllü olarak vazgeçmişlerdir. Bu durum, Osmanlı’da kadının mehir üzerinde hukuki tasarruf yetkisine sahip olduğunu ve boşanma süreçlerinde aktif bir taraf olarak yer aldığını ortaya koymaktadır.⁸⁸

Boşanmayı ifade eden “Talâk” ise, karı ve kocanın nikâh bağından çözülmelerine denir. İslam hukukuna göre üç tür boşanmadan söz edilebilir. Birincisi kocanın tek taraflı kendi irade beyanıyla yapılan boşanma, ikincisi belirli sebepler oluştuğunda tarafların mahkeme kararıyla boşanması (Tefrik veya Kazaî boşanma), üçüncüsü karı-kocanın anlaşarak boşanması (Muhalaa, hul’), dır.⁸⁹ Ele alınan sicilde adet boşanma ile ilgili on adet belge mevcuttur.

Osmanlı toplumunda boşanma, yalnızca tek taraflı bir irade beyanıyla değil, karşılıklı rızaya dayalı olarak da gerçekleşebilmekteydi. Özellikle hul’ yöntemiyle yapılan boşanmalarda kadın, mehir ve iddet nafakası gibi haklarından feragat ederken; erkek de evlilik süresince kadına verdiği eşyaları geri alır ya da bazı malzemeleri verir. Çocukların velayeti ve eşyaların paylaşımı gibi konular da tarafların anlaşmasına göre şekillenirdi. Bu tür işlemler, mahkeme huzurunda karşılıklı ikrar ve şahitlerle kayıt altına alınırdı. Örneğin, M.Ş.S (92-5) numaralı sicilde, Ahmed bin Hasan ile eşi Rahime Hatun arasında bu şekilde bir hul’ boşanması gerçekleşmiştir. Ahmed, eşinin artık kendisine ait hiçbir talebi kalmadığını, kendisinin de ona bir mor atlas kaftan, birkaç gömlek ve bir hamam eşyası verdiğini; kızları Kerime’nin terbiyesinin

⁸⁷ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33(89-3)

⁸⁸ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (91-4)

⁸⁹ M.Akif Aydın, “Tekamül”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, s.441

(velayetinin) kendisine bırakıldığını belirtmiştir. Rahime Hatun da tüm haklarından feragat ettiğini, eşyaları teslim aldığını ve kızını babasına verdiğini beyan ederek karşılıklı ibrâ ile boşanmayı kabul etmiştir. Mahkeme bu beyanları geçerli sayarak hul' boşanmasını hükme bağlamıştır.⁹⁰ Bu örnek, Osmanlı hukuk sisteminde kadının boşanma sürecine aktif şekilde katılabildiğini, ekonomik ve ebeveynlik haklarını mahkeme huzurunda pazarlık ve sulh yoluyla karara bağlayabildiğini açıkça göstermektedir. Osmanlı'da karşılıklı anlaşma yoluyla boşanma, özellikle hul' uygulaması aracılığıyla kadınların evlilikten çıkabilme imkânı sunan önemli bir yöntemdi. Bu süreçte kadın, mehir ve iddet nafakası gibi haklarından feragat eder; erkek de bu feragat karşılığında boşanmayı kabul ederdi. Tüm bu işlemler, şer' iyye mahkemelerinde beyan ve şahitlerle kayıt altına alınırdı.

Osmanlı şer'iyye kayıtlarında evliliğin sona erdirilmesinde "hüsn-i zindegâne"nin yani karşılıklı iyi geçimin kalmaması önemli bir gerekçe olarak öne çıkar. M.Ş.S (112-5) numaralı sicilde, Fellah eşi Zeliha Hatun ile artık iyi geçinemediklerini, bu nedenle Zeliha'nın mehir ve iddet nafakasından vazgeçerek evlilik birliğini sonlandırdıklarını beyan eder. Zeliha Hatun da bu durumu tasdik eder. İyi geçimin kalmaması, tarafların karşılıklı rızayla ayrılmasını meşrulaştıran güçlü bir zemin oluşturmuş; ekonomik haklardan feragat da bu süreci hızlandırmıştır. Bu kayıt, Osmanlı'da evlilik birliğinin yalnızca hukuki değil, fiili ve duygusal birliktelik temeline dayandığını göstermesi açısından dikkat çekicidir.⁹¹

2.1.6. Nafaka-Kisve ile İlgili Kayıtlar

Osmanlı'da nafaka, bireylerin geçim ihtiyaçlarının karşılanmasını güvence altına almayı hedefleyen bir sosyal dayanışma şeklidir. Evlilik, boşanma, yetimlik gibi durumlarda nafaka uygulaması, özellikle kadınlar, çocuklar ve muhtaç durumdaki bireylerin korunmasını sağlamıştır. İnsanın normal bir hayat sürebilmesi için ihtiyaç duyduğu mesken, yiyecek, giyecek gibi masrafları nafaka mefhumu içinde yer almaktadır.⁹² İncelenen sicilde, on üç adet nafaka-kisve ile ilgili belge mevcuttur.

⁹⁰ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (92-5)

⁹¹ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (112-5)

⁹² Hayrettin Karaman, *Mukayeseli İslam Hukuku 1*, İstanbul 1999, s.341.

Osmanlı aile hukukunda baba figürü, yalnızca otorite değil, aynı zamanda ailenin geçimini sağlamakla mükellef bir sorumluluk taşıyıcısıdır. M.Ş.S (79-8) numralı sicili kaydında, Hatice Hatun, eşi Emrullah tarafından nafakasız ve giyeceksiz bırakıldığını, ayrıca yanında bulunan küçük çocukları Mehmed ve Fatma için de geçim sağlanmadığını bildirerek mahkemeye başvurur. Mahkeme, hem kadın hem çocuklar için günlük nafaka ve giyecek bedeli takdir eder. Bu karar, baba görevini yerine getirmediğinde mahkemenin devreye girerek aile bireylerinin temel ihtiyaçlarını teminat altına aldığını ve kadınların bu konuda hukuk önünde temsil gücüne sahip olduklarını göstermektedir.⁹³

Osmanlı toplum yapısında yetim kalan çocukların korunması, yalnızca aile içi bir sorumluluk değil, aynı zamanda hukuki bir görev olarak görülmüştür. Ebeveynin vefatı durumunda çocukların temel ihtiyaçlarının–özellikle geçim ve giyim gibi yaşamsal gereksinimlerinin– düzenli biçimde karşılanması, çoğu zaman yakın akrabalar aracılığıyla şer’iyye mahkemelerine taşınarak güvence altına alınmıştır. Bu tür kayıtlar, hem Osmanlı sosyal hukuk anlayışını hem de kadınların temsil ve talep gücünü göstermesi bakımından dikkat çekicidir.⁹⁴ M.Ş.S (116-4) numaralı sicilde, vefat eden Mihman Hatun’un küçük yaştaki oğlu ve kızı için, büyükanneleri Ümmü Hatun, vekil sıfatıyla mahkemeye başvurur. Çocukların hem nafaka hem de kisve (giyim) ihtiyaçları olduğu belirtilir ve her biri için günlük 10’ar akçe takdir edilir. Mahkeme, bu nafakanın ihtiyaç hâlinde harcanmasına ve ileride ilgili kişilere rücu edilmesine izin verir. Bu örnek, Osmanlı’da yetim çocukların (sagirlerin) korunmasının yalnızca dini değil, pratik ve mali sorumluluklarla da desteklendiğini, ayrıca kadın akrabaların bu süreçte hukuki temsiliyet üstlenebildiklerini açıkça göstermektedir.

2.1.7. Vâsi ve Vâsi Tayini ile İlgili Kayıtlar

Sözlükte “bir nesne bir şeye geniş gelmek, onu içine alıp kapsamak; güç yetirmek” anlamlarındaki se’a (si’a) kökünden türeyen vâsi “bir şeyi içine alacak

⁹³ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (79-8)

⁹⁴ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. (116-4)

şekilde geniş olan; güç yetiren” demektir.⁹⁵ Sicilde vasilik ile ilgili on üç adet belge bulunmaktadır.

Kayıtlarda, vasi-i mansubun tayin edilmesi “kıbel-i şer’den (ya da canib-i şer’den) vasî nasb olundu” şeklinde ifade edilmektedir. Osmanlı hukuku yetimlerin (sagirlerin) korunmasına büyük önem vermiştir. Osmanlı toplumunda küçük yaştaki çocukların mallarının korunması ve idaresi amacıyla vasi tayini oldukça yaygın bir uygulamaydı. Bu durumu belgeleyen örneklerden M.Ş.S (77-5) numaralı sicilde, Manisa’nın Karahisar Mahallesi’nde vefat eden Debbağ el-Hac Mehmed’in, ölüm hastalığı sırasında yaptığı vâsiyet kayda geçirilmiştir. Vâsiyetin temel amacı, vefat eden şahsın küçük yaştaki çocukları Ömer ve Ali için mallarının korunmasını sağlamak ve gerekli işlerin yürütülmesini temin etmektir. Bu doğrultuda, mahalle halkı tarafından dürüstlüğü ve emanet ehli oluşuyla tanınan Veli bin Ali’yi kendi iradesiyle vâsi olarak tayin etmiştir. Vâsiyetin meşruiyeti, merhumun eşi Ümmi binti Abdullah ve yetişkin kızı Rahîme’nin huzurunda gerçekleşmiş; Ali bin Kurd ve Muharrem Halife bin Ahmed adlı tanıkların şهادetiyle şer’iyye mahkemesinde doğrulanmıştır. Tanıkların şahitliği kabul edilince, Veli bin Ali de vâsiliği mahkeme huzurunda kabul etmiş, bunun üzerine işlem kayda geçirilmiş ve belge kendisine teslim edilmiştir.⁹⁶ Bu tür belgeler, Osmanlı toplum yapısında hem çocukların korunması hem de malların kaybının önlenmesi açısından hayati öneme sahiptir. Özellikle mal varlığı bulunan, ancak geride reşit olmayan varisler bırakan kişilerin ölümünden sonra, malların dağılmasını önlemek, istismarı engellemek ve aile düzenini korumak amacıyla bu tür vesayet kayıtları tutulmuştur. Şer’iyye sicillerinde yer alan bu gibi kayıtlar, Osmanlı toplumunda hukuki himayenin, sadece reşit bireyleri değil, sagir (küçük-yetim) bireyleri de kapsadığını göstermektedir.

Vâsilik tayinleri sadece ailenin iç işleyişiyle sınırlı kalmaz, aynı zamanda şer’i mahkeme tarafından denetlenirdi. Vâsi adayının güvenirliliği, dürüstlüğü ve dini bilgisi de önemli bir kriterdir. Örneğin Veli bin Ali gibi kişilerin hüsn-i istikamet (dürüstlük), emanet (güvenirlilik) ve diyanet (dindarlık) gibi özellikleri vâsi olarak atanma kararını etkileyen faktörlerdendi. Bu Osmanlı hukukunun hem dini hem ahlaki değerleri bir

⁹⁵ Bekir Topaloğlu, “Vâsi”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.42, 2012, s.547.

⁹⁶ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (77-5)

arada gözeterek hukuki düzeni sağlama çabasının yansımasıydı.⁹⁷ Sonuç olarak, Osmanlı'da vâsilik, hem hukuki hem de toplumsal bir düzenleme olarak, çocukların haklarının korunmasını sağlamak ve aile içindeki miras düzenini düzgün şekilde yürütmek amacıyla önemli bir rol oynamıştır.

2.1.8. Miras ile İlgili Kayıtlar

İslam Hukukuna göre bir kimsenin ölümünden sonra geride bıraktığı bütün mal varlığı, ölen kimseye yakınlığı şer'i olarak tespit edilen kimseler (vârisler) arasında belirli fıkıh ve hesap kurallarına göre paylaştırılır.⁹⁸ Kadıların yaptıkları bu miras dağılımı tereke, muhallefât, metrûkât gibi isimler almaktadır. Bunlar ayrı defterlere kaydedildiği gibi, normal siciller içerisinde dağınık halde de yer alabilmektedir.⁹⁹ İncelenen sicilde, miras konusu ile ilgili beş adet belge tespit edilmiştir.

Osmanlı miras hukukunda, kişinin vefatından sonra geride bıraktığı malların, İslam fıkına uygun olarak varisler arasında paylaştırılması esas alınmıştır. Kadı önünde yürütülen bu süreçte, kişinin mal varlığı tespit edildikten sonra, mirasçılar arasında belirlenen hisselerine göre taksim gerçekleştirilmiştir. Ancak uygulamada bu sürecin her zaman sorunsuz işlemediği, kimi zaman hukuki ihtilaflara ve vekâlet işlemlerine konu olduğu da görülmektedir. Bu çerçevede, M.Ş.S (81-1) numaralı sicilde yer alan örnekte, Derviş Mehmed adlı kişinin, kardeşlerinden babalarından kalan bir evi kendisinin satın aldığını, ancak bedelini hem kendi hem de kardeşleri adına ödemediğini ifade ettiği bir dava süreci kayda geçmiştir. Şahitlerin de beyanlarıyla doğrulanan bu olayda, Derviş Mehmed'in kardeşleri adına vekil tayin edildiği ve miras malının satışı konusunda şer'i yetki kullandığı anlaşılmaktadır. Bu örnek, miras paylaşımında sadece mal bölüşümünün değil, satış, vekalet ve şahitlik gibi hukukî işlemlerin de kadı kayıtlarında önemli bir yer tuttuğunu ortaya koymaktadır.¹⁰⁰

Osmanlı'da miras, yalnızca bir mal devri meselesi değil; aynı zamanda bireyler arası ilişkiyi, aile içi dengeyi ve toplumun hukuk düzenini yansıtan çok katmanlı bir

⁹⁷ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (81-6)

⁹⁸ Karaman , *a.g.e.*, s. 355.

⁹⁹ Hüseyin Özdeğer, *1463-1640 Yılları Bursa Şehri Tereke Defterleri*, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1988, s.8

¹⁰⁰ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (88-1)

süreçtir. Bu nedenle şer' iyye sicillerinde yer alan miras belgeleri, hem mülkiyetin aktarımını hem de hukukî uygulamaların sahaya nasıl yansıdığını gösteren nitelikli tarihî kaynaklardır.

2.1.9. Borç- Ticaret Hukuku ile İlgili Kayıtlar

Osmanlı hukuk sisteminde borç ve ticaret hukuku, bireyler arası ekonomik ilişkilerin şer'i temellere dayalı olarak düzenlenmesini sağlamıştır. Alım-satım, borçlanma, kira ve gelir aktarımı gibi işlemler, toplumsal güvenin korunması ve ekonomik istikrarın sağlanması açısından kadı sicillerinde kayıt altına alınmış; gerektiğinde yargı denetimiyle desteklenmiştir. Bu bağlamda, şer'iyye sicilleri yalnızca adli değil, aynı zamanda ekonomik belgeler niteliği taşır. Osmanlı toplumundaki borç ve ticaret ilişkilerini yansıtan bu belgeler arasında alım-satım kayıtları, borç-alacak senetleri, kira sözleşmeleri, mukataa gelirleri, avâriz yükümlülükleri ve timar düzenlemelerine dair kayıtlar yer almaktadır.

2.1.10. Ticaret (Alım- Satım) İle İlgili Kayıtlar

2.1.10.1. Mülk Satışı

Osmanlı hukuk sisteminde esas alınan Hanefi mezhebine göre, satış işlemlerinin yazılı belgeyle kayıt altına alınması zorunlu değildi. Buna rağmen, özellikle ev, menzil, tarla ve dükkân gibi yüksek değere sahip taşınmazların el değiştirdiği durumlarda, XVI. yüzyıldan itibaren bu işlemlerin sıklıkla yazılı olarak belgelenmeye başlandığı görülmektedir. Bu durum, satış işlemlerinde taraflar arasında doğabilecek ihtilafları önlemek amacıyla yazılı kanıta verilen önemin arttığını göstermektedir.¹⁰¹ İncelenen sicilde, satış örneği ile ilgili yirmi beş adet belge mevcuttur.

İncelenen sicilde, menzil, ev, bağ ve bahçe gibi gayrimenkullere ilişkin satış kayıtlarına sıkça rastlanmaktadır. Bu belgeler, genellikle alıcı ve satıcının karşılıklı rızasına dayanan beyanlarından oluşmakta olup, satışa konu olan taşınmazın fiziksel özellikleri ve sınırları da ayrıntılı biçimde belirtilmektedir.

¹⁰¹ S.Faroqhi , “Onaltıncı ve Onyedinci Yüzyıl Kadı Sicillerinde Kaydolunan Ev Satışlarıyla İlgili Belgelerin Şekil Açısından Değişimi” , *Tarih Boyunca Paleografya Ve Diplomatik Semineri :Bildiriler* , (30 Nisan-2 Mayıs 1986), İstanbul 1988 , s.201-202.

Bu durum, mülkiyet devrinin sadece ekonomik değil, aynı zamanda hukuki bir işlem olarak da kayıt altına alındığını göstermektedir. M.Ş.S (77-1) numaralı sicilde, Rıdvan, Sırtlanlı köyünde bulunan bir evi eşine (Mihri) ve iki oğluna (Ali-Veli) 5.000 karşılığında sattığını şer'i mahkemede beyan etmiştir. Evin sınırları belgede detaylı şekilde belirtilmiştir. Satılan mülk teslim edilmiş ve bedeli alınmıştır. Huzurunda gerçekleşmiş mahkemece kayda geçirilmiştir.¹⁰² Bu belgeden yola çıkılarak, aile içi mülk satışı yapıldığını, Osmanlı'da kadın ve çocukların mülk edinebilme haklarının olduğunu, detaylı mülk tanımı sayesinde gelecekte olası anlaşmazlıkların önüne geçildiğini görmekteyiz.

Bir başka satış işlemi, M.Ş.S (97-7) numaralı sicilde, Melko veled-i Kemal'in Hamam Mahallesi'nde bulunan bir yurt yerini 700 akçe karşılığında Merkeri veled-i Murad'a sattığını ve bu satışın şer'i mahkeme de onaylanarak mülkiyetin Merkeri'ye geçtiğini kaydetmiştir. Melko bedeli tamamen aldığını ve mülk üzerinde bir hakkı kalmadığını da beyân eder.¹⁰³ Bu belgeden yola çıkarak, Osmanlı'da ayırım yapılmadan gayrimüslimlerin mülk satış hakları aynı zamanda bu işlemlerin mahkemede resmileştirilmesini görülmektedir.

2.1.10.2. Hayvan Satışı

Osmanlı şer'iyye sicillerinde hayvan satışı, önemli bir ekonomik faaliyet alanı olarak karşımıza çıkar. Bu tür satışlar sadece geçim ekonomisinin bir parçası değil, aynı zamanda borç-alacak ilişkilerinin de merkezinde yer almaktadır. Bu tür davalarda ilk olarak hayvanın fiziki özelliklerinden bahsedilir, daha sonra konuya geçilir. M.Ş.S (93-3) numaralı sicil kaydında, Rumeli'de yaşayan zimmî bir kuyumcu olan Yorgi bin Dobri, mahkemeye başvurarak kardeşi Sarola'nın koyun satışı nedeniyle Hüdaverdi bin Yusuf'tan 18.000 akçe alacağı olduğunu beyan etmiş ve bu alacağın tahsili için kendisine vekâlet verildiğini ifade etmiştir. Alacaklı vekili sıfatıyla dava açan Yorgi'nin beyanı, borçlunun inkârı üzerine tanıklarla desteklenmiş ve vekâlet ilişkisi şahitlik yoluyla doğrulanmıştır. Bu kayıt, Osmanlı'da hayvan ticaretinin yüksek meblağlı işlemler doğurabileceğini, bu işlemlerin de sıklıkla hukuki ihtilaflara neden olduğunu göstermektedir. Aynı zamanda zimmîlerin ticari faaliyetlerde

¹⁰² (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (77-1)

¹⁰³ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (97-7)

bulunabildiklerini ve şer'i mahkemelerde hem vekâlet verebildiklerini hem de dava açabildiklerini ortaya koymaktadır. Özellikle hayvan satışına bağlı olarak doğan borç ilişkilerinin, yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda hukuki süreçleri de tetikleyebildiği bu örnekten anlaşılmaktadır.¹⁰⁴ Bu belge aracılığıyla, Osmanlı şehirlerinde ticaretin toplumsal gruplar arasında nasıl işlediği ve hukukun bu ilişkileri nasıl düzenlediği net biçimde izlenebilmektedir. Hayvan satışı gibi günlük görünen ekonomik işlemler, aslında dönemin karmaşık sosyal ve hukuki yapısını belgeleyen önemli kaynaklar arasında yer alır.

M.Ş.S (103-3) numaralı sicil kaydında, Osmanlı şehir ekonomisinde yaygın biçimde kullanılan bey' bi'l-vefa (geri alma şartlı satış) uygulamasını örneklendirmektedir. Belgeye göre Manisa sakini Kasap Abdülkerim bin el-Hac İbrahim, Hasan bin Abdullah'a bin baş sağmal koyununu yüz bin akçeye bey' bi'l-vefa yoluyla sattığını, meblağı tamamen aldığını ve koyunları teslim ettiğini mahkeme huzurunda ikrar etmiştir. Satış, belirli bir süre içerisinde -on beş gün- aynı meblağın Hasan'a iade edilmesi halinde, koyunların tekrar satıcıya geri verilmesini öngören bir şart ile kabul edilmiştir. Belirlenen sürede ödeme yapılmazsa satış kesinleşmiş sayılacak ve alıcı malların mülkiyetini kalıcı olarak kazanacaktır.¹⁰⁵ Bu tür uygulamalar, özellikle borç temini amacıyla malını geçici olarak devreden kişiler arasında yaygındı. Bey' bi'l-vefa, biçimsel olarak bir satış işlemi gibi görünse de özünde bir tür rehinli borç sözleşmesi işlevi görmüştür. Mal sahibi, nakit ihtiyaç nedeniyle mülkünü geçici olarak devretmekte, belirlenen süre sonunda borcunu ödeyebilirse malını geri alabilmektedir.

2.1.10.3. Zirai Ürün Satışları ve Diğer Satışlar

Manisa, XVI. ve XVII. yüzyıllarda hem iklim koşulları hem de toprak verimliliği açısından Osmanlı taşrası içinde önemli bir tarımsal üretim merkezi konumundaydı. (M. 1612–1613) yıllarına ait şer'iyeye sicilleri incelendiğinde, bu bölgede yetiştirilen buğday, arpa, zeytin, üzüm ve pamuk gibi temel zirai ürünlerin hem iç tüketim hem de ticari satış amacıyla kayıt altına alındığı görülmektedir.

¹⁰⁴ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (93-3)

¹⁰⁵ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (103-3)

Osmanlı toprak düzeninde, arazilerin boş bırakılmaması ve üretimin sürekliliğinin sağlanması temel ilke olarak benimsenmiştir. Bu doğrultuda, bir arazinin üç yıl üst üste işlenmemesi durumunda kullanım hakkının sona erdirileceği ve toprağın başkasına devredileceği yönünde kurumsal önlemler yürürlüğe konmuştur. Hadice adlı kadına ait malların ölümünden sonra şer'i taksime uğramadan bazı varisler tarafından fiilen tasarruf edilmesi, Osmanlı miras hukukunda karşılaşılan yaygın sorunlardan biridir. Belgede yer alan bu durum, yalnızca bir mülkiyet anlaşmazlığı değil, aynı zamanda toprağın veya üretim araçlarının işlenmeden atıl kalma ihtimaline işaret etmektedir. Nitekim Osmanlı toprak düzeninde, özellikle miri arazilerde üretimin kesintiye uğraması ciddi bir mesele olarak görülmüş; üç yıl üst üste boş bırakılan topraklar için çiftbozan vergisi gibi cezai yaptırımlar uygulanmıştır.

M.Ş.S (40-3) numaralı sicil kaydında, Hadice adlı kadının, tasarruf ettiği ve öldükten sonra sahipsiz kalan toprağı ve hayvan varlıklarının uzun süre işlenmeden kalması halinde devletin hem vergi gelirinden mahrum kalması hem de üretim sürekliliğinin bozulması söz konusudur. Bu tür vakalarda devlet, şer'i taksimin yapılmasını hızlandırarak mülkiyetin netleştirilmesini ve toprağın yeniden üretime kazandırılmasını sağlamaya çalışmıştır. Dolayısıyla söz konusu belge, çiftbozan vergisinin hangi sosyal ve hukuki bağlamlarda devreye girdiğini anlamamıza katkı sunar. Vergiler başlığı altında detaylandırılacak olan çiftbozan uygulaması, bu örnekte görüldüğü gibi yalnızca mali değil, aynı zamanda hukuki ve sosyo ekonomik bir denetim mekanizması olarak da işlev görmüştür.¹⁰⁶

2.1.10.4. Fesh (İkale)

Osmanlı hukuk sisteminde akitlerin (sözleşme) kurulması kadar, karşılıklı rızayla sona erdirilmesi de düzenlenmiş ve sıkı biçimde kayıt altına alınmıştır. Bu çerçevede ikale (karşılıklı fesih), özellikle satış sözleşmelerinde tarafların malları ve bedelleri birbirine iade ederek sözleşmeyi sona erdirdikleri bir hukuki mekanizma olarak öne çıkar. İkale işlemleri genellikle mülkiyetin devrinden kısa bir süre sonra gündeme gelmekte ve çoğu zaman piyasa dalgalanmaları, ödeme güçlüğü ya da taraflardan birinin pişmanlığı gibi pratik sebeplerle ortaya çıkmaktadır. Bu tür kayıtlar,

¹⁰⁶ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (40-3)

yalnızca sözleşme hukukuna dair değil, aynı zamanda dönem ekonomisinin dinamiklerine ve taraflar arası güven ilişkilerine ışık tutan değerli kaynaklardır.

İkâle uygulamasının Osmanlı'daki işleyişini gösteren örneklerden biri, M.Ş.S (110-7) numaralı sicilde bulunmaktadır. Bu belgede, Tahir Çelebi isimli kişi, Manisa'nın Niflizâde Mahallesi'nde yer alan bir evi Ahmed Çelebi'ye 25.000 akçeye sattığını, ancak alıcının yalnızca 8.500 akçesini ödeyebildiğini beyan eder. Satış akdinin şartları yerine getirilmediği için taraflar, karşılıklı rızayla sözleşmeyi feshetmiş, yani ikâle yoluna başvurmuşlardır. Ancak sonrasında yaşanan ihtilaf (anlaşmazlık) nedeniyle konu yeniden kadı huzuruna taşınmış ve şahitlerin beyanları doğrultusunda işlemin geçerliliği teyit edilmiştir.

Verilen örnek, Osmanlı'da satış işlemlerinin yalnızca kurulmasıyla değil, sonlandırılmasıyla da ciddi bir hukuki zemine oturtulduğunu gösterir. İkâle, ödeme güclüğü gibi pratik gerekçelerle kullanılan, tarafların haklarını koruyan ve ekonomik dalgalanmalarda çözüm üreten önemli bir hukuki mekanizma olarak işlev görmüştür. Bu tür belgeler, dönemin sözleşme hukukunu, taraflar arası mali ilişkileri ve Osmanlı taşrasında akitlerin nasıl güvence altına alındığını anlamak açısından kritik kaynaklardır.

2.1.11. Alacak- Borç ile İlgili Kayıtlar

Çalışma kapsamında ele alınan 1612–1613 yılları, Osmanlı Devleti için hem içeride hem dışarıda siyasi ve ekonomik istikrarsızlıkların yoğunlaştığı bir dönemdir. Celali isyanlarının Anadolu'nun birçok bölgesini etkisi altına aldığı bu yıllarda, özellikle batı Anadolu şehirlerinden biri olan Manisa, hem nüfus hareketliliği hem de vergi ve mal temini açısından merkezin dikkatini çeken yerleşimlerden biri hâline gelmiştir. Aynı dönemde, Avusturya ve İran ile yaşanan sıkıntılar, Osmanlı maliyesini zorlamakta, barışa yönelik atılan diplomatik adımlar (özellikle 1612 tarihli Nasuh Paşa Antlaşması) ise devleti para ve kıymetli emtia temin etmeye zorlamaktadır. Antlaşma gereği İran'a gönderilecek ipek karşılığı yapılacak ödemelerin sağlanabilmesi için, devlet hem doğrudan mal temini hem de dolaylı mali kaynaklar üzerinden yükümlülüklerini yerine getirmeye çalışmıştır. Bu süreçte Manisa ve çevresi, ipek ve tarım ürünleri açısından önemli bir temin noktası olmuştur. İncelenen sicilde, borç-alacak konusu hakkında altı adet belge tespit edilmiştir.

Tüm bu siyasal ve ekonomik gelişmelerin halk üzerindeki yansıması, bireyler arası borç ilişkilerinin artması, tahsilde zorlanan alacakların mahkemeye intikali, taşınır ve taşınmaz malların teminat olarak gösterilmesi, hatta zaman zaman şahısların kefaletle sorumluluk altına girmesi gibi pratiklerde gözlemlenmektedir. Şer’iyye sicilleri, bu bağlamda dönemin sadece makro ekonomik eğilimlerini değil, aynı zamanda hane ölçeğinde yaşanan ekonomik baskının izlerini de açık biçimde yansıtır. Bu bölümde, 1612–1613 yıllarına tarihlenen Manisa şer’iyye sicilleri aracılığıyla, şehir sakinleri arasında gerçekleşen borç-alacak ilişkileri ve teminat uygulamalarının mahkeme yoluyla çözüm arayışları örnekler üzerinden ele alınacaktır.

Alacak-verecek ilişkilerinin mahkeme kayıtlarına yansıması, dönemin ekonomik yapısını ve bireylerin hukuki güvence arayışlarını anlamak açısından büyük önem taşır. Bu bağlamda aşağıdaki örnek, borcun ödenmesi ve tasfiye sürecinin şer’i kayıtlarla nasıl belgelenip güvence altına alındığını göstermektedir:

M.Ş.S (81-1) numaralı sicilde, Mihriban adlı kadın, mahkeme huzurunda, Kürd Çelebi karşısında ikrarda bulunduğunu ve ona olan dokuz bin akçelik borcunu tamamen ödediğini, bu meblağı bizzat kendi eliyle teslim ettiğini, böylece borcun tasfiye edildiğini ifade etmiştir.¹⁰⁷ Mahkemeye yapılan bu beyan, taraflar arasındaki mali ilişkinin sona erdiğini hukuki güvence altına almak amacı taşır. Bu kayıt, yalnızca borcun ödendiğini değil, aynı zamanda alacaklının da alacağını tahsil ettiğini kabul ettiğini gösterir. Tanıklar huzurunda yapılan bu işlem, Osmanlı’da kadınların ekonomik sorumluluklarının şer’i zeminde nasıl tanındığını ve belgelerle kayıt altına alındığını ortaya koymaktadır. Belgenin sonunda yer alan şuhûdü’l-hâl bölümü ise, işlemin toplumsal meşruiyetini pekiştiren şahitlerin varlığını kayıt altına alır.

2.1.12. Kira ile İlgili Kayıtlar

Osmanlı’da vakıf mallarının kiraya verilmesi, hem vakıf gelirlerinin sürekliliğini sağlamak hem de kamu yararını gözetmek adına önemli bir uygulamaydı. Şer’iyye sicilleri, bu kiralama işlemlerinin hukuki dayanakla nasıl yürütüldüğünü göstermektedir. İncelenen sicilde, kiralamaya ait on adet belge vardır. M.Ş.S (82-2) numaralı sicil kaydında, özellikle “icâre-i muaccel” (peşin

¹⁰⁷ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (81-1)

kira) ve “icâre-i zemin” (yıllık kira) kavramları üzerinden yürütülen vakıf kiralamaları dikkat çekmektedir. Bu kapsamda, Çarşınıgır Hatun vakfına ait atıl dükkânlar, mütevellî tarafından yeniden işletmeye açılmak üzere Muhyiddin Halife’ye kiralanmıştır. Kiracı, ilk yıl için 1000 akçe peşin ödeme, sonraki yıllarda ise düzenli kira ödemeyi taahhüt etmiştir. Kadı huzurunda onaylanan bu sözleşmeyle taşınmaz hem hukuki güvenceyle kiralanmış hem de tasarruf hakkı kiracıya verilmiştir.¹⁰⁸ Bu örnek, Osmanlı’da kira sözleşmelerinin sadece ekonomik değil, aynı zamanda hukuki yönlerinin de güçlü biçimde kayıt altına alındığını göstermektedir. Vakıf mallarının değerlendirilmesinde icâre uygulamaları, vakfın gelirini korurken, toplumsal faydayı da sürdürmüştür. Bu bağlamda, vakıf mallarının kiralanmasına ilişkin uygulamaların belgeler üzerinden takip edilebildiği bir örnek de M.Ş.S (77-2) numaralı sicilde görülmektedir:

Manisa’da yer alan ve “Han-ı Cedîd” (Kurşunlu Han) II. Bayezid’in hanımı Hüsnüşah Hatun tarafından inşa ettirilmiştir. Hatuniye Camii başta olmak üzere vakıf eserlerinin gelirlerini karşılamak amacıyla düzenli kira geliri sağlamak üzere işletilmiştir. Belgeye göre, han bir yıl süreyle toplam 36.000 akçeye kiralanmış, 12.000 akçesi peşin, kalan 24.000 akçesi ise aylık taksitlerle ödenecektir. Bu örnek, taşınmaz vakıf mallarının yalnızca gelir kaynağı olarak değil, aynı zamanda hukuki güvence altına alınarak işleyen bir mülkiyet düzeninin parçası olduğunu da ortaya koymaktadır.¹⁰⁹ Böylece, Osmanlı şehirlerinde vakıf mallarının kiralanmasına ilişkin belgeler, ekonomik ve toplumsal düzenin sürdürülebilirliğini sağlayan önemli araçlardan biri olarak değerlendirilebilir.

Osmanlı mülkiyet sisteminde satış ve kullanım hakkı kimi zaman birbirinden ayrılarak, malın mülkiyeti özel kişiye geçse de zemin üzerinde tasarruf için ayrıca kira ödenmesi gerekirdi. Bu uygulamayı gösteren bir örnek, M.Ş.S (82-5) numaralı sicilde yer almaktadır: Belgeye göre, bir şahıs satın aldığı taşınmaz için “mülk-i müştêrâsıdır” ifadesiyle mülkiyet hakkını elde etmiş; ancak buna rağmen yılda kırk akçe icâre-i zemin ödemeyi kabul etmiştir. Tarafların huzurunda yapılan bu ikrar, hem satışın hem de yıllık kira ödeme taahhüdünün mahkemece kayıt altına alındığını göstermektedir.

¹⁰⁸ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (82-2)

¹⁰⁹ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (77-2)

Burada dikkat çeken nokta, mülkiyetin alıcıya geçmesine rağmen, zeminle ilgili olarak gelir sağlayan bir kira ilişkisinin devam etmesi ve bu kullanımın “keyfe mâ yeşâ mutasarrıf olsun” (dilediği gibi tasarruf etsin) ifadesiyle sınırlı bir serbestiyle tanımlanmasıdır. Bu örnek, Osmanlı şehir hukukunda mülkiyet ve kullanım hakkının ayrışabildiğini, satış işlemine rağmen zemin üzerindeki tasarrufun kira ilişkisine tabi tutulabildiğini ve bu durumun şer’iyye sicilleriyle kayıt altına alınarak hukuki güvenceye kavuşturulduğunu göstermektedir. Böylece, kira yalnızca klasik anlamda bir kiracının varlığını değil, mülk sahibi ile yer hakkı sahibi arasında süreklilik arz eden bir mali yükümlülüğü de temsil etmektedir.

2.1.13. Vergi ile İlgili Kayıtlar

Osmanlı vergi sistemi, reayânın ekonomik yükümlülüklerini kaynağına ve uygulanış biçimine göre üç ana başlık altında toplamıştır. Bu tasnif hem merkezi maliyenin işleyişini hem de toplumun üretim ve tüketim ilişkilerini düzenleyici nitelikteydi. Vergiler içeriklerine göre şer’i vergiler (tekâlîf-i şer’iyye), örfî vergiler (tekâlîf-i örfiyye) ve olağanüstü vergiler (avarız vergileri) olmak üzere gruplandırılmıştır.

Tekâlîf-i Şer’iyye, doğrudan İslami hükümler çerçevesinde belirlenmiş, sabit ve değiştirilemez vergilerdir.¹¹⁰ Zekât, öşür ve cizye gibi kalemler bu gruba girer. Zekât, zengin Müslümanların yıllık mal varlıklarından alınırken; öşür, tarım ürünleri üzerinden alınan bir aynî vergidir. Gayrimüslim erkeklerden alınan cizye ise baş vergisi niteliği taşır.¹¹¹ İncelenen sicilde iki adet cizye konusu ile ilgili belge mevcuttur. Bu çerçevede incelenen M.Ş.S (28-6) numaralı sicil, cizyenin taşra düzeyindeki işleyişine dair dikkat çekici ayrıntılar sunmaktadır. Belgede, Anadolu vilayetinin çeşitli sancak ve kazalarındaki gayrimüslim topluluklardan alınan cizye-i gebrân ve cizye-i kıptiyân gibi vergi türlerinin, iltizam sistemi içinde nasıl örgütlendiği ortaya konulmaktadır. Cizyenin miktarı, zımî bireylerin sosyal ve ekonomik durumlarına göre değişmekteydi. Örneğin belgede, “yave keferesi” olarak adlandırılan gruplardan cizye ve ispenç için 75 akçe, zımî olan kıptilerden ise 200 akçe alınması öngörülmektedir. Ayrıca kıptilerin, başka cemaatlere kaydırılmasının yasak olduğu da

¹¹⁰ Erol Özbilgen, *Bütün Yönleriyle Osmanlı*, İstanbul 2004, s.662.

¹¹¹ Halil İnalçık, *Osmanlı İmparatorluğunun Ekonomik Ve Sosyal Tarihi*, C.1, İstanbul 2000, s.107

vurgulanarak, vergi yükümlülüğünün istismar edilmesini engellemek hedeflenmiştir.¹¹² Belge, yalnızca cizyenin tahsilat düzeyini değil, aynı zamanda vergi adaletine dair hassasiyetleri de ortaya koyar. Cizye veren kişilerin, mühürlü tezkire ile kayıt altına alındığı ve gerektiğinde bu kayıtların kadı aracılığıyla denetlendiği belirtilmektedir. Bu yönüyle cizye, sadece mali bir yükümlülük değil, aynı zamanda Osmanlı idari yapısında toplumsal statünün ve hukuki farklılığın da görünür hale geldiği bir araçtır.

Sonuç olarak, bu hüküm belgesi, cizyenin kırsal bölgelerdeki pratik uygulamasını, miktar tayininde dikkate alınan ölçütleri ve tahsil sürecindeki bürokratik mekanizmaları belgelemekte; aynı zamanda vergi sisteminin toplumsal yapı ile nasıl iç içe geçtiğini göstermesi bakımından da anlamlı bir örnek teşkil etmektedir.

Tekâlîf-i Örfiyye ise, padişahın iradesiyle ve örfî hukuk düzeni içinde belirlenen, devletin mali ihtiyaçlarına cevap veren vergilerdir. Bu vergiler zamanla değişkenlik gösterebilmekteydi. Nüzul ve sürsat gibi aynî ve nakdî vergiler bu grup altında yer alır.

Bedel-i Sürsat ise ordunun gıda, saman ve hayvan yemleri gibi ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik olup, mal yerine nakit olarak ödenirdi.¹¹³ Bedel-i Nüzul, sefer zamanlarında askerî birliklerin iâşesi için halktan zahire toplanması yerine, onun bedeli olarak alınan vergidir.¹¹⁴ Sicilde, bedel-i nüzûl ile ilgili yedi adet belge mevcuttur.

Bedel-i nüzûl vergisinin uygulanışıyla ilgili M.Ş.S (22-1) numaralı sicil, Anadolu eyaletinde reâyadan her haneye düşen 600 akçelik meblağın, bazı kadılar tarafından haksız şekilde artırılarak tahsil edildiğini bildirir. Belgede, bu tür suistimallerin reayâyı mağdur ettiği ve bu nedenle memurların görevden alındığı görülmektedir. Bedel-i nüzûl, normalde sefer zamanlarında aynî zahire yerine nakdî olarak tahsil edilen olağanüstü bir vergidir. Bu belge, merkezin süreci sıkı denetlediğini ve tahsilatın Ordu-yı hümayun hazinesine eksiksiz ulaştırılması için emir

¹¹² (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (28-6)

¹¹³ Midhat Sertoğlu, *Osmanlı Tarih Lûgatı*, İstanbul 1986, s.319

¹¹⁴ Ömer İşbilir, “Nüzûl”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, 2007, s.80.

verdiğini göstermektedir. Böylece vergi yalnızca mali bir kaynak değil, aynı zamanda adaletin ve otoritenin bir göstergesi hâline gelmiştir.¹¹⁵

Osmanlı mali sisteminde, savaş hazırlıkları çerçevesinde uygulanan kürekçi temini ve buna bağlı olağanüstü vergiler, taşradaki halk için büyük bir yük oluşturmuştur. Bu hüküm belgesi, donanma-i hümayun için gerekli olan kürekçilerin karşılanamadığı yerlerde, halktan nakdî olarak alınan bedel-i nüzûl vergisinin detaylarını ortaya koyar. M.Ş.S (37-2) numaralı sicile göre, daha önce belirlenen 500 akçelik kürek bedeli, yeni emirle 600 akçeye çıkarılmıştır. Geçmiş yıllardan kalan borçların da tahsil edilmek istenmesi, halkı endişelendirmiştir. Reayâ, bu ek yük nedeniyle “firâr ve terk-i diyâr ederiz” diyerek göç etme tehdidinde bulunmuştur. Merkezi yönetim, daha önce tahsil edilen 240 akçelik ve 2 kuruşluk kürek bedellerinin resmi defterlere geçirilmesini ve bu bedelin dışında yeni bir yükümlülük getirilmemesini emretmiştir.¹¹⁶ Sonuç olarak, belge hem kürekçi temininde yaşanan zorlukları hem de bedel-i nüzûl gibi vergilerin taşra halkı üzerindeki baskısını açıkça göstermektedir. Aynı zamanda, halkın bu olağanüstü yükümlülüklere karşı geliştirdiği tepkiler ve merkezin yeniden düzenleme çabaları dikkat çekicidir.

Osmanlı taşrasında alınan kişisel statüye dayalı örfi vergiler arasında yer alan resm-i bennâk, özellikle toprağı olmayan evli erkeklerden tahsil edilen önemli bir gelir kalemidir. Şer’iyye sicillerine yansıyan belgeler, bu verginin sadece ekonomik değil aynı zamanda sosyal yapı üzerindeki etkilerini de anlamamıza yardımcı olmaktadır. İncelenen sicilde, resm-i bennak konusuna ait bir adet belge mevcuttur.

M.Ş.S (29-4) numaralı sicil, kıptî topluluklarının bu vergiye tabi tutulduklarını göstermektedir. Belgede açıkça görüldüğü üzere, kıptîler yılda 12’şer akçe olmak üzere resm-i bennâk vergisini ödemekle yükümlüdür. Aynı zamanda, bu topluluğun zaman zaman ödemeler konusunda direnç gösterdiği ya da çeşitli gerekçelerle vergiden muaf tutulmayı talep ettiği anlaşılmaktadır. Ancak metnin devamında, bu taleplerin iltizam şartlarına aykırı olduğu belirtilmekte ve verginin tahsili konusunda ısrar edilmektedir.¹¹⁷ Bu da bize, merkezi otoritenin özellikle gayrimüslim topluluklar üzerindeki mali kontrolünü sıkı bir şekilde sürdürmeye çalıştığını göstermektedir.

¹¹⁵ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (22-1)

¹¹⁶ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (37-2)

¹¹⁷ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (29-4)

Sonuç olarak, resm-i bennâk gibi örfî vergiler, yalnızca mali değil, aynı zamanda sosyal yapının da düzenlenmesine hizmet eden araçlardı. Bu tür belgeler, Osmanlı maliyesinde kişisel yükümlülük temelli vergilendirmenin işleyişini ve verginin toplanmasında yaşanan pratik sorunları ortaya koymaktadır.

Avarız Vergileri (Avarız-ı Divaniyye) düzensiz olmayan gelirlerin (varidât-ı gayr-ı mukarrere) başlıcalarını teşkil etmekteydi. Avarız vergileri olağanüstü hâllerde toplanan vergiler grubudur. Savaş, isyan ya da doğal afet gibi durumlarda halktan alınan bu vergi, çoğunlukla aynî ya da nakdî olarak tahsil edilirdi.¹¹⁸

Bu grup içerisinde değerlendirilen vergilerden biri olan avarız-ı divaniyye, özellikle Ordu-yı Hümâyûn'un ihtiyaç duyduğu savaş malzemeleri, zahire, tahıl ve saman gibi kalemlerin temininde kullanılmıştır. Miktarı ve süresi belirsiz olan bu vergi, devletin zorunlu harcamalarını karşılamak amacıyla halktan alınırdı ¹¹⁹. Bu yapı, Osmanlı mali sisteminin hem hukuki meşruiyete dayandığını hem de sosyoekonomik koşullara göre esnek biçimde organize edildiğini göstermektedir. Özellikle olağanüstü vergilendirme türleri, devletin kriz anlarında mali sürekliliğini sağlamada önemli rol oynamıştır. İncelenen sicilde, avarız ile ilgili yedi adet belge mevcuttur.

Osmanlı taşrasında avâriz vergisinin uygulanışı, hem devletin mali sürekliliğini hem de halkın adalet talebini doğrudan etkileyen bir meseleydi. Özellikle vergilendirme sürecinde kullanılan mühürlü defter suretleri, köylüler için hem mali yükümlülüklerin sınırlarını çizen hem de taşra görevlilerinin keyfî uygulamalarını engelleyen hukuki belgeler olarak öne çıkmaktaydı. Bu bağlamda, Manisa kazasına bağlı Kızıltepe köyü sakinlerinin devlete yaptıkları başvuru ve buna istinaden verilen emir, hem avâriz uygulamasının işleyişini hem de merkezi idarenin bu konudaki tavrını somut biçimde yansıtmaktadır. M.Ş.S (46-6) numaralı sicilde, Kızıltepe köyü ahalisi, ellerinde on iki avârizhâneye ait mühürlü ve nişanlı bir “sahih ve cedîd defter” bulunduğunu ve bu kayıt doğrultusunda her yıl düzenli olarak vergilerini ödediklerini belirtmektedir. Köye gelen tahsildarların bu resmî deftere itibar etmeyip fazladan avâriz ve tekâlif talebinde bulundukları, köylüleri rencide edecek şekilde davrandıkları ifade edilmektedir. Halk bu durumdan şikâyet ederek merkeze başvurmuş, neticede

¹¹⁸ Halil Sahillioğlu, “Avarız”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.4, s.108.

¹¹⁹ Özbilgin, *a.g.e*, s.676.

padişahın emriyle gönderilen hükm-i şerîf uyarınca, köylülerin sadece ellerindeki defterde yazılı miktarlar kadar vergi vermeleri, fazladan “bir akçe ve bir habbe” dahi alınmaması emredilmiştir.¹²⁰ Bu durum, Osmanlı vergi sisteminde kayıtlılık ilkesinin ne denli önemli olduğunu ve halkın bu tür belgelerle hukuki güvence arayışında bulunduğunu göstermektedir. Kızıltepe örneğinde olduğu gibi, köylülerin “nişanlı defter” ibaresini bir koruma zırhı gibi kullanmaları, sadece vergi adaleti değil, aynı zamanda merkezî idarenin halkla kurduğu sözleşmesel bağın bir ifadesidir. Sonuç olarak, bu belge, Osmanlı’da vergilendirme uygulamalarında adaletin yalnızca teorik bir kavramdan ibaret olmadığını, uygulamada da korunduğunu ortaya koymaktadır. Devlet, taşrada halk ile görevliler arasında doğabilecek keyfilikleri sınırlandırmak amacıyla kayıtlı belgeleri esas almakta, böylece toplumsal rızayı ve düzeni sağlamayı hedeflemektedir. Kızıltepe örneği, bu bağlamda taşrada avârız vergisinin uygulanış biçimini ve halkın hak arama yollarını belgeleyen önemli bir örnektir.

Osmanlı vergi sisteminde kırsal ekonominin önemli bir bileşeni olan hayvancılık faaliyetleri, resm-i ağnam (resm-i ganem- adet-i ağnâm şeklinde geçer.)¹²¹ gibi şer’i vergiler aracılığıyla kontrol altında tutulmuş ve kayıt altına alınmıştır. Bu vergi, genellikle koyun ve keçi gibi küçükbaş hayvanlardan alınmış, tahsili ise çoğunlukla iltizam yöntemiyle yürütülmüştür. Aşağıda yer alan belge, Saruhan Sancağı’na bağlı yerlerde resm-i ağnam da dâhil olmak üzere hayvan ürünlerinden alınan vergilerin tahsiline dair uygulamaları yansıtmaktadır. İncelenen sicilde, resm-i ağnam vergisi ile ilgili bir adet belge mevcuttur.

M.Ş.S (21-2) numaralı sicile göre, Kara Ali oğlu Ebubekir, muhassıl-ı cedîd olarak tayin edilmiş ve Saruhan Sancağı’nda yer alan mezbûr kazalarda, daha önce Şemsi Paşa nezaretinde yürütülen vergi tahsilâtını devralmıştır. Belge boyunca geçen “havas-ı hümayun rûsûm”, “da’vât-ı muhâbbet”, “mezbûre olan yerlerde vâki her kangın...” ve “cem’ ve tahsil” ifadeleri; hayvanlara ve onların ürünlerine dayalı vergi türlerinin (özellikle resm-i ağnam) mukataa şeklinde nasıl toplandığını göstermektedir. Bu noktada resm-i ağnam, gerek hayvan başı vergi gerekse hayvanlardan alınan ikincil ürünlerin (yün, süt, peynir vs.) vergilendirilmesiyle

¹²⁰ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (46-6)

¹²¹ Feridun Emecen, “Ağnam”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C1,1988, s.478.

ekonomik bir kaynağa dönüşmüştür.¹²² Bu uygulama, yalnızca gelir elde etme aracı değil; aynı zamanda kırsal nüfusun ve hayvan varlığının düzenli kayıt altına alınmasını sağlayan mali-idari bir mekanizma olarak da işlev görmüştür. Saruhan Sancağı gibi yoğun hayvancılık faaliyetlerinin yürütüldüğü bölgelerde bu tür vergilerin düzenli tahsili, Osmanlı'nın taşradaki mali kontrol gücünü artırmıştır. Ayrıca belgede geçen “cem” ve tahsilin sürekli olarak vurgulanması, bu vergi türünün süreklilik ve denetim içinde yürütüldüğünü ortaya koymaktadır. Sonuç olarak, resm-i ağnam, Osmanlı kırsal ekonomisinin önemli bir unsuru olan hayvancılığın hem kontrol altına alınmasını hem de merkezi mali sisteme entegre edilmesini sağlamıştır. Bu tür belgeler, resmî hayvan vergilerinin ne ölçüde detaylı, mukataa usulüne bağlı ve düzenli bir denetime tâbi tutulduğunu göstermesi bakımından önemlidir.

2.1.14. Mukata'a ile ilgili Kayıtlar

Osmanlı mali sisteminde önemli bir yer tutan mukataa, devlet gelirlerinin belirli bir bedel karşılığında iltizam (devlet gelirlerinin belirli bir bedel karşılığında özel kişilere -mültezimlere- devredilmesi yöntemi) yoluyla kişilere devredilmesi esasına dayanır.¹²³ İncelenen sicilde, mukata'a konusu ile ilgili on üç adet belge mevcuttur.

M.Ş.S (7-2) numaralı sicilde de görüldüğü üzere, Saruhan mukataasına bağlı bölgelerde yapılan zirâi faaliyetlerin ürünlerinden elde edilen vergilerin toplanması sürecinde çeşitli problemler yaşanmıştır. Mukata'ayı iltizam eden Abdülkerim adlı görevli, narh-ı câri (belirli bir mal ya da hizmet için devlet tarafından o dönemde geçerli kılınan resmi fiyat) üzerinden alınması gereken vergilerin halk tarafından ödenmediğini, çeşitli bahanelerle ödeme sürecinin aksatıldığını bildirmiş ve bu durumun mâl-ı mirîye zarar verdiğini ifade etmiştir. Bu belge, mukataa sisteminin taşrada nasıl uygulandığını, karşılaşılan güçlükleri ve merkezin bu sorunlara nasıl müdahale ettiğini göstermesi açısından dikkat çekicidir.

Taşrada iltizam usulünün uygulanması sırasında ortaya çıkan sorunlar, yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda idari ve toplumsal yönleriyle de dikkat çekmektedir. Bu çerçevede M.Ş.S (13-2) numaralı sicilde, Uşak mukataasını iltizam

¹²² (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (21-2)

¹²³ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (7-2)

eden Mehmed Çavuş'un, vergi muafiyeti bulunan gruplardan alınması gereken "bedel-i güherçile"yi (vergiden muaf olan kişilerin yerine alınan ikame vergi bedeli) tahsil etmekte güçlük yaşadığı görülmektedir. Sipahiler, sipahizadeler, Haymana halkı ve dışarıdan göç edip yerleşen bazı kimselerin söz konusu ödemeyi reddetmeleri üzerine, Mehmed Çavuş durumu kadı ve mukata'a müfettişi Mevlâna Seyyid Ali'ye arz etmiş; iltizam şartlarının uygulanabilirliğini temin için merkezi denetimin devreye sokulması gerekmiştir.¹²⁴ Bu belge, mukataa sistemi kapsamında yalnızca gelir devrinin değil, aynı zamanda tahsilat sürecinin denetlenmesi ve şer'i/kanuni sınırlar içinde yürütülmesinin nasıl sağlandığını göstermesi bakımından önemli bir örnek teşkil etmektedir.

Taşrada mukata'a gelirlerinin devri, yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda toplumsal ve bürokratik ilişkiler çerçevesinde şekillenmekteydi. M.Ş.S(14-4) numaralı sicilde, daha önce yüz doksan bin akçe bedelle iltizam edilmiş bir mukataa, mültezim Memi Nazır'ın vefatının ardından kardeşi Mehmed Efendi'ye aynı şartlar altında devredilmek üzere talep edilmiştir. İlk iltizamın berat-ı şerifle ve müfettiş Seyyid Ali'nin gözetiminde yapıldığı, ayrıca şartların mukaveleyle kayıt altına alındığı belirtilmektedir.¹²⁵ Memi Nazır'ın ölümüyle birlikte tasarruf hakkının başka bir kişiye değil, kardeşine intikal etmesi gerektiği belirtilmiş; böylece hem mevcut şartlara sadakat gösterilmiş hem de taşradaki idari süreklilik sağlanmak istenmiştir. Bu belge, mukata'a gelirlerinin zamanla bir tür "ailevi tasarrufa" dönüştüğünü, mültezimlik görevinin fiilen miras benzeri bir yolla aktarılabildiğini ve Osmanlı mali sisteminde hukuki yapı ile sosyal gerçekliklerin nasıl iç içe geçtiğini gösteren çarpıcı bir örnektir.

Osmanlı mali sisteminde mukata'a gelirlerinin iltizâm yoluyla tahsili kadar, bu tahsilatın devletin belirlediği muhasebe kurallarına uygun yürütülmesi de büyük önem taşımaktaydı. Zira mültezimlerin zimmetinde kalan fazla tahsilatlar ya da usulsüz maaş talepleri, zaman zaman doğrudan merkeze şikâyet yoluyla iletilirdi. M.Ş.S (40-2) numaralı belgede bu durumun tipik bir örneği yer almaktadır; Manisa'daki "Yengi Mukata'aları"nın iltizamını alan bir Yahudi mültezimin muhasebe kayıtlarında görünenden fazla tahsilat yaptığı ve buna rağmen kendisine hâlâ maaş ödenmesini talep ettiği anlaşılmaktadır. Belge sahibi bu durumu adaletsizlik olarak

¹²⁴ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (13-2)

¹²⁵ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (14-4)

değerlendirmiş, mültezimin bu tür görevlerden uzak tutulmasını ve bir daha kendisine vazife verilmemesini istemiştir. Ayrıca, onun yerine görev alıp tahsil edilen paraları yine bu şahsa zimmetleyen kişilere karşı da devletin tedbir alması talep edilmiştir.¹²⁶ Bu belge, Osmanlı'da mukata'a sisteminin yalnızca gelir üretmeye odaklı bir yapı olmadığını, aynı zamanda denetim, zimmet, muhasebe ve adalet ilkeleriyle bütünleşik bir idari yapıya sahip olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

2.1.15. Timar ile İlgili Kayıtlar

Timar sistemi, Osmanlı'nın klasik döneminde timar sahiplerinin devlete asker yetiştirme karşılığında vergi toplama hakkına sahip olduğu bir toprak düzeniyken, XVII. yüzyılın başlarına gelindiğinde bu sistem giderek bozulmuş, dirlikler ehliyesiz kişilere verilmiş ve eski askeri niteliğini kaybetmeye başlamıştır. 1612-1613 yıllarında Manisa gibi sancaklarda da bu çözülme etkisini hissettirmiş; toprakların iltizama çevrilmesiyle birlikte yerel halk üzerindeki vergi yükü artmış, timarın yerini daha çok nakit gelir getiren sistemler almaya başlamıştır.¹²⁷

Timar sisteminin taşradaki uygulanaşı, yalnızca vergi toplama ve asker yetiştirme ile sınırlı kalmamış; aynı zamanda toprak üzerindeki tasarruf hakkı konusunda çeşitli hukuki süreçleri ve sosyal dinamikleri de beraberinde getirmiştir. Bu durum, XVII. yüzyılın başlarında Manisa gibi sancaklarda yaşanan arazi nizâlarında (anlaşmazlıklarında) açıkça görülmektedir.

M.Ş.S (7-4) numaralı sicilde, Manisa kazasına bağlı bir köydeki timar toprağı üzerinde hak iddia eden İbrahim adlı kişi ile bazı köylüler arasında bir anlaşmazlık yaşanmıştır. Belgede, İbrahim'in bu topraklar üzerindeki tasarruf hakkının daha önce kendisine verilmiş olduğu, fakat elindeki şer'i belgenin kaybolduğı belirtilmektedir. Buna karşılık, söz konusu araziler hâlihazırda Veli, Ali, Mehmed ve Durmuş adlı kişilerin kullanımındadır. Kadı, eğer İbrahim'in iddiası geçerli belgelerle ispatlanabiliyorsa bu hakka göre işlem yapılmasını, aksi durumda mevcut durumun korunmasını emretmiştir.¹²⁸ Bu örnek, Manisa'da timar sisteminin XVII. yüzyılda hâla işlerliğini koruduğunu, ancak uygulamada şer'i belgelerin kaybolması, mülkiyet

¹²⁶ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (40-2)

¹²⁷ Halil İnalcık, *Osmanlı İmparatorluğu Klasik Çağ (1300-1600)*, İstanbul, 2003, s.123-129.

¹²⁸ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (7-4)

iddialarının çakışması gibi nedenlerle sistemin karmaşık hâle geldiğini göstermektedir. Toprak üzerindeki tasarrufun artık yalnızca askeri görevle değil, hukuki belgelerle ve kadı denetimiyle sağlandığı görülmektedir. Bu da timar sisteminin zamanla daha çok şer'i müdahaleye ve merkezi denetime ihtiyaç duyduğunu ortaya koymaktadır.

Timar sisteminin taşradaki işleyişi zamanla sadece devletin belirlediği görevlendirmelerle değil, bireyler arasındaki fiili devir ve özel anlaşmalarla da şekillenmeye başlamış; bu da sistemin resmi niteliğini zayıflatarak karmaşık bir yapıya bürünmesine neden olmuştur. Belgede, Yurtdağı dahilindeki Kabağağaçlı adlı bir timarın Karamanlu köyüne bağlı olduğu ve bu timarın sipahisi olan kişinin (ismi eksik bırakılmış) bir Yahudiye bu timarı 12.000 akçeye sattığı, 8.000 akçesini aldığı ve aralarında helalleştikleri ifade edilmektedir. Devamında, artık başka kimsenin bu toprağa müdahale etmeyeceği, İsmail'e "temkin" verildiği, yani bu timar üzerinde fiili tasarruf hakkının tanındığı vurgulanmaktadır.

M.Ş.S (12-1) numaralı belgede, timar sisteminin klasik dönem işleyişinden ciddi sapmalar gösterdiği bir dönemde yazıldığını ortaya koymaktadır. Timarın bir birey tarafından başka bir kişiye, üstelik bir zımmiye (Yahudiye) satılması ve aralarında "helalleştiği" ifadesiyle tamamlanması, sistemin hem hukuki hem de sosyal çerçevesinin aşıldığını göstermektedir. Klasik düzende devlete bağlı bir askerî-idarî görev olan timarın, artık özel mülk gibi işlem gördüğü, satılabildiği, hatta gayrimüslimlerin dahi bu tasarrufa dahil olabildiği bir yapıya dönüştüğü anlaşılmaktadır. Bu da XVII. yüzyıl başlarında timar sisteminin bozulan niteliğini ve taşradaki merkezden kopan uygulama pratiğini açıkça ortaya koymaktadır.¹²⁹

İncelenen sicilde yer alan 28 adet timar kaydı, dönemin Osmanlı taşra teşkilatının askeri-idari yapısına ışık tutan önemli bir göstergedir. Bu yoğunluk, Manisa'nın yalnızca bir tarım ve ziraat havzası değil, aynı zamanda timar sistemi çerçevesinde gelir getirici ve stratejik bir merkez olarak konumlandığını ortaya koymaktadır. Timarların çoğunlukla ölen sahiplerinin mirasçılara devri, arpalık olarak tahsisi ya da yeniden tevcihi gibi işlemlerle kayıt altına alınması, merkezi otoritenin yerel kontrolü sürdürme çabasını ve dirlik düzeninin hukuki

¹²⁹ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (12-1)

mekanizmalarla korunmasını açıkça yansıtmaktadır. Ayrıca bu durum, Manisa’da sipahi sınıfının varlığını sürdürülebilir kılmak, askerî hizmetleri garanti altına almak ve taşra yönetimini kayıtlarla denetim altında tutmak amacıyla şer’iye mahkemelerinin aktif bir rol üstlendiğini de göstermektedir. Dolayısıyla bu timar kayıtları, yalnızca bireysel tasarruf değişimlerini değil, aynı zamanda Osmanlı’nın sosyal, ekonomik ve idarî yapısının bölgesel düzeydeki işleyişini de belgelemektedir.

2.1.16. Ceza Hukuku ile İlgili Kayıtlar

2.1.16.1. Adam Dövme-Yaralama- Öldürme ile İlgili Kayıtlar

Osmanlı şer’iye sicilleri incelendiğinde, taşra bölgelerinde işlenen adam öldürme (katl) vakalarının önemli bir kısmının keşif raporları, şahit ifadeleri ve kadı kararları eşliğinde ayrıntılı şekilde kayıt altına alındığı görülmektedir. Katl olayları çoğunlukla bir mal veya toprak anlaşmazlığı, ailevi ihtilaflar yahut eşkıyalık faaliyetleri neticesinde meydana gelmiştir. Dönemin Manisa gibi sancak merkezlerinde, katl fiili sadece bireysel suç değil, aynı zamanda toplumsal düzeni bozan ve kamu güvenliğini tehdit eden bir vaka olarak değerlendirilmiş; bu nedenle devlet, bu tür olaylara karşı keşif heyetleri göndermiş, maktûlün bedeninde yapılan incelemeleri kayıt altına almış ve şahit beyanlarını mahkeme huzurunda dinlemiştir.

Öldürülen kişilerin toplumsal statüleri, katillerin aidiyetleri (örneğin levendât gibi düzensiz gruplara mensup olmaları), cinayet sonrası gerçekleşen gasp (nebh ve gâret) olayları da kayıtların içinde dikkat çeken hususlardır. Aynı zamanda, bu tür kayıtlar Osmanlı’nın adlî yapısında kısas, diyet ya da affin nasıl uygulandığını; şer’iye mahkemelerinin nasıl bir adalet mekanizması işlediğini ortaya koymaktadır.

M.Ş.S (84-3) numaralı sicil kaydında, Manisa’ya bağlı Hanay Çiftliği’nde meydana gelen katl olayı, Osmanlı taşrasında asayiş tehdit eden vakaların şer’iye sicillerine nasıl yansıdığını gösteren çarpıcı bir örnektir. Dergâh-ı Âli müteferrikalarından Mustafa Ağa’nın müracaatı üzerine, çiftliğin kethüdası olan Memi bin Abdullah’ın birkaç levendât tarafından gece baskınıyla kılıçla öldürüldüğü, ardından çiftlikteki malların nehb ve gâret edildiği iddia edilmiştir. Olay yerinde, Mirliya tarafından görevlendirilen İbrahim Bey ve keşif heyetiyle yapılan incelemede, maktûlün cesedi avluda bulunmuş; baş, omuz ve boyun kısmında kılıç darbelerine ait izler tespit edilmiştir. Şahitlerin huzurunda tutulan bu kayıt, Osmanlı adalet sisteminin

suç mahallerinde keşif, şikâyet ve tespit mekanizmalarını nasıl işlediğini gösterdiği gibi; taşrada faaliyet gösteren düzensiz unsurların –levendât gibi– reayâ üzerinde yarattığı tehdit ortamını da gözler önüne sermektedir. Bu tür kayıtlar, hem yerel güvenlik tarihine dair bilgi sunmakta, hem de Osmanlı’nın taşra düzenini muhafaza etme çabasını belgeler niteliktedir¹³⁰

M.Ş.S (77-3) numaralı sicilde, Musa Manisa’da daha önce vefat eden kardeşi Habil’in ölümünden dolayı dava açmıştır. Tanıklar ve Hacı İbrahim’in ifadeleriyle Yunus tarafından bir iplik toprağıyla darp edilerek öldüğü tespit edilmiştir. Taraflar arasında arabulucular devreye girmiş ve Musa davadan vazgeçmek karşılığında Yunus’tan 2.500 akçe almıştır Musa bu miktarı tam olarak aldığını belirtmiş ve Yunus, Habil’in ölümüne ilişkin davada tamamen aklanmıştır. (diyet) İleride bu konu hakkında herhangi bir dava açılmayacağı şartı da ilgili belgeye eklenmiştir. ¹³¹ Bu durum, Osmanlı ceza hukukunun yalnızca cezalandırıcı değil, aynı zamanda uzlaşmaya dayalı ve toplumsal barışı gözeten bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Diyet, hem mağdur yakınlarının maddi ve manevi zararını telafi etmeye yönelik bir araç, hem de failin ölümle cezalandırılmasını engelleyen bir seçenek olarak işlev görmüştür. Özellikle taşra topluluklarında akrabalık, komşuluk ve cemaat ilişkileri göz önüne alındığında, tarafların karşılıklı rızayla uzlaşmaya varması, sosyal düzenin korunması açısından devlet tarafından da teşvik edilmiştir. Sicil kayıtlarında şahitler huzurunda diyetin ödenmesi ve velinin açık rızasının belirtilmesi, bu sürecin hukukî geçerlilik kazanması açısından önem taşımaktadır. Bu uygulama, cezanın mutlak uygulanmasından ziyade mağdur iradesine ve toplumsal dengeye öncelik veren Osmanlı hukuk zihniyetini yansıtmaktadır.

İncelenen sicilde toplam otuz adet “katl” kaydına rastlanması, hem dönemsel hem de bölgesel koşullar dikkate alındığında anlamlı bir yoğunluğa işaret etmektedir. Bu durum öncelikle, XVII. yüzyılın başlarında Osmanlı taşrasında artan güvenlik sorunları, düzensiz askerî unsurların (levendât, sekban, serdengeçti gibi) kontrolsüz hareketleri ve merkezi otoritenin bu bölgelerde zayıflayan etkinliğiyle ilişkilendirilebilir. Ayrıca, Manisa gibi sancak merkezlerinin ticaret yolları üzerinde bulunması, nüfus yoğunluğu ve tarımsal üretim kapasitesinin yüksekliği, bu tür

¹³⁰ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (84-3)

¹³¹ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (77-3)

olayların yaşanma ihtimalini artırmıştır. Toprağa, servete veya şahsi intikamlara dayalı anlaşmazlıkların zaman zaman şiddete dönüşmesi, sicillerde kayıtlı adam öldürme vakalarının sayısını doğrudan etkilemiştir.

Osmanlı şer'iyye sicilleri, yalnızca sabit suçları değil, ispatlanamayan iddiaları da kayıt altına alarak dönemin hukuk sistemine ışık tutar. M.Ş.S (103-1) numaralı sicilde, Manisa kazasına bağlı Halano? köyünden Veli Bey, seferde olduğu sırada eşi Cennet Hatun'un, Zatı Hatun tarafından darp edilerek ölümüne sebep olduğu iddiasıyla kadıya başvurmuştur. Ancak Zati Hatun, darp suçlamasını reddetmiş; Cennet Hatun'un olaydan sonra altmış günden fazla sağlıklı biçimde yaşadığını ve daha sonra hastalanarak öldüğünü belirtmiştir. Şahitler de bu ifadeyi doğrulayınca, kadı suçun sabit olmadığına hükmetmiş ve dava düşmüştür.¹³² Bu örnek, Osmanlı yargısında katl gibi ağır suçlamaların yalnızca isnatla değil, sağlam delil ve şahitlikle hükme bağlandığını; şüphe durumunda cezadan kaçınıldığını göstermektedir.

İncelenen sicilde geçen “darb-darp” konusu ile ilgili de iki adet kayıt bulunmaktadır. Bu kayıtlar da ölüm ile sonuçlanmıştır. Osmanlı ceza hukuku, darp sonucu meydana gelen ölümleri doğrudan “katl” kapsamında değerlendirmeyip, olayın oluş biçimini, araç kullanımını ve şahit ifadelerini dikkate alarak hüküm vermiştir. M.Ş.S (107-4) numaralı sicil kaydında, Manisa kazasına bağlı Erdellü köyünden Hüseyin ve Hasan adlı kişiler, babaları İskender'in Hac Ahmed tarafından değnekle başına vurulmak suretiyle yaralandığını ve ardından öldüğünü belirterek dava açmışlardır. Hac Ahmed'in vekili suçlamayı reddetmiş, ancak iki şahit, Ahmed'in gerçekten İskender'i başından yaraladığını ifade etmiştir. Şahitlerin beyanları şer'i şartlara uygun bulunmuş ve kabul edilmiştir.¹³³ Bu vaka, Osmanlı hukukunda öldürücü olmayan araçlarla yapılan darp fiillerinin dahi ölümle sonuçlanması hâlinde ciddiyetle soruşturulduğunu, failin inkârı karşısında şahit beyânlarının belirleyici rol oynadığını göstermektedir. Belgede kısas ya da diyet hükmü verilmemesi, olayın yalnızca darp ve yaralama yönüyle sabit görüldüğünü düşündürmektedir.

¹³² (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (103-1)

¹³³ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (107-4)

2.1.16.2. Hırsızlık ile İlgili Kayıtlar

Osmanlı şer'iyeye sicillerinde hırsızlık (sirkat) vakaları, kamu düzenini bozan ve mal emniyetini tehdit eden fiiller olarak değerlendirilmiş; failin kimliği, çalınan mallar, deliller ve şahit ifadeleriyle birlikte ayrıntılı biçimde kayda geçirilmiştir. Bu tür kayıtlar, taşrada hem güvenlik sorunlarını hem de yargının suçlara yaklaşım biçimini ortaya koyar. İncelenen sicilde, hırsızlık (sirkat) ile ilgili iki adet belge mevcuttur.

Osmanlı taşrasında hırsızlık (sirkat) vakaları, özellikle çarşı ve dükkanlara yönelik yağmalar yoluyla gerçekleştiğinde, hem güvenlik hem de kamu düzeni açısından ciddi suçlar olarak değerlendirilmiş ve şer'iyeye sicillerine titizlikle işlenmiştir. M.Ş.S (109-4) numaralı sicilde, Manisa'nın Erikçilü köyü sakinlerinden Mahmud (çingeneli olarak tanımlanmış) ve Osman adlı şahıslar, dolma ve bakkal ürünleri gibi çeşitli malları dükkânlardan çaldıkları iddiasıyla Kaymakam-ı Mirlivâ Keyvan Ağa tarafından kadı huzuruna çıkarılmışlardır. Şüphelilerin üzerlerinde çalındığı bildirilen mallar bulunmuş ve bazı şahitler, zanlıların bu malları kendilerine satmaya çalıştığını beyan etmiştir. Şahit ifadeleri ve ele geçen mallar doğrultusunda suç sabit görülmüş ve olay tescil edilmiştir.¹³⁴ Bu kayıt, Osmanlı adalet sisteminde hırsızlığın yalnızca mal kaybı olarak değil, kamu nizamını bozan bir fiil olarak ele alındığını; delil (buluntu mal) ve şahitliğin (satış girişimi) birlikte değerlendirilerek suçun sabit sayıldığını göstermektedir.

M.Ş.S (109-7) numaralı sicil kaydı, Osmanlı taşrasında kölelerin de hırsızlık konusu olabildiğini ve bu tür davaların şer'iyeye mahkemelerinde sulh yoluyla çözülebildiğini göstermektedir. Manisa kazasına bağlı Erdellü köyünden merhum Veli'nin küçük yaştaki yetimlerinin vasîsi olan Yunus adına, Cafer bin Lütfullah vekil sıfatıyla şer'iyeye mahkemesine başvurmuştur. Dava, Sakarkaya köyünden Ahmed'in kölesi Perviz'in, Yunus'un bakmakla yükümlü olduğu yetimlere ait köle olan Yuvar'ı çalıp üçüncü kişilere verdiği yönündedir.¹³⁵ Davada sanık vasî Hasan Halife bu fiili ikrar etmiş, köleyi üçüncü kişilere verdiğini kabul etmiş ve iki bin akçe tazminat ödeyerek sulh olunduğunu beyan etmiştir. Böylece taraflar, karşılıklı rızayla davadan

¹³⁴ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (109-4)

¹³⁵ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (109-7)

ve gelecekteki her türlü çekişmeden vazgeçmiş, karar sicile tescil edilmiştir. Bu vaka, Osmanlı'da hırsızlıkla ilgili davaların sadece maddi zararın değil, sosyal statülerin de gözetildiği, ikrar ve sulh mekanizmasıyla hukukî zeminde çözülebildiğini ortaya koyar.

2.1.17. Piyasa Denetimi ve İaşe Politikaları ile İlgili Kayıtlar

Osmanlı şehirlerinde ve taşra kasabalarında üretim ve ticaretin belirli kurallara bağlanarak denetlenmesi, hem kamu düzeninin hem de iaşe siyasetinin temel unsurlarındandı. Esnaf ve zanaatkârlar, yalnızca mal üretmekle değil, bu malı narh (sabit fiyat), mizan (doğru tartı), keyfiyet (kalite) ve temizlik esaslarına uygun sunmakla da yükümlüydüler. Bu düzenin denetimi, başta muhtesib olmak üzere kadıların doğrudan gözetiminde yürütülüyordu. Özellikle narh ihlali, eksik tartı, bozuk mal satışı gibi fiiller, “usulsüzlük” kapsamında değerlendirilmiş; bu durumlar hem şikâyet yoluyla hem de resmi denetimler sırasında tespit edilerek sicil defterlerine kaydedilmiştir. Söz konusu sistem, sadece adli değil, aynı zamanda ahlâki ve toplumsal bir düzeni koruma çabasını yansıtmaktadır.¹³⁶ İncelenen sicilde, narh sistemi ile ilgili dört adet belge mevcuttur.

Osmanlı klasik dönem mali ve idari yapısını anlamak için arşiv belgeleri bize doğrudan ve güvenilir bir pencere sunmaktadır. Narh sistemi ve taşra idaresi ilişkisini göstermesi bakımından M.Ş.S (50-1) numaralı sicilde, Matbah-ı Amire emini tarafından gönderilen tezkire doğrultusunda, Manisa, İzmir ve çevresindeki kadılardan; kuru üzüm, badem, bal, zeytinyağı, sabun, incir ve daha birçok gıda maddesinin belirlenen miktarlarda ve narh-ı câri (resmi fiyat) üzerinden temin edilerek saraya gönderilmesi istenmiştir. Görevlendirilen kişi Hüseyin'in süreci hiçbir gecikme ve mazeret olmaksızın yürütmesi emredilmiştir. Reaya ya da kapıkulu sınıfından gelenlerin muafiyet iddiaları geçersiz sayılacak; fiyat dışı uygulamalara veya engellemelere kesinlikle izin verilmeyeceği vurgulanmıştır. Bu belge, Osmanlı narh sisteminin taşradaki uygulandığını, devletin ekonomik denetim araçlarını ve merkez-taşra ilişkilerindeki hiyerarşik yapıyı açık biçimde yansıtan tipik bir örnek niteliğindedir.¹³⁷

¹³⁶ Halil İnalcık, *Osmanlı'da Devlet, Hukuk ve Adalet*, İstanbul, 2000, s.172-174.

¹³⁷ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (50-1)

Osmanlı taşrasında ekonomik yükümlölüklerin uygulanışı sırasında ortaya çıkan ihtilaflar, merkeze iletilen şikâyetler ve bunlara verilen cevaplar, devletin mali işleyişı kadar adalet mekanizmasının da nasıl işlediğini göstermesi bakımından önemlidir. M.Ş.S (75-4) numaralı sicilde, Manisa, Akhisar ve Gördes kadılarına gönderilen bu hükümde, bölge halkı tarafından saraya gönderilen arzuhal doğrultusunda yağhaneye sisam (susam) teslimi ve boyunduruk vergisi konuları ele alınmaktadır. Geçmişte sisam ziraati yapanlardan narh-ı cârî üzerinden yağhane için sisam alındığı; ziraat yapmayanlardan ise iki akçe boyunduruk akçesi alındığı ifade edilir. Ancak yağhanenin artık işlemez hale geldiğı, buna rağmen bazı eminlerin çift başına bir altın gibi aşırı masraflar talep ettiğı, halktan yiyecek, içecek, yem gibi şeyleri zorla aldıkları ve bu nedenle halkın şikâyet ettiğı belirtilmiştir.¹³⁸ Hükümde kadıdan, olayın hakikatini araştırması, kadim uygulamaya aykırı bir baskı varsa şer' ve kanun gereğı bu uygulamaya son verilmesi istenmiştir. Halkın razı olduğı şekilde (iki akçe boyunduruk akçesi) uygulamanın devamı istenirken, yeni ve hukuksuz yükümlölüklerin kaldırılması vurgulanır. Belgenin sonuna, Pervane adında bir kişinin tereke kaydı da eklenmiştir. Bu kayıt, ölen kişinin Eskihisar Mahallesi'nde bir hanesi, merkebi ve eski eşyalarının toplam değerini gösterir. Bu hüküm, Osmanlı mali sisteminde narh uygulamasının sadece belirli fiyatları korumakla sınırlı kalmadığını, aynı zamanda yerel düzeyde yapılan suistimallerin halkın adli yollarla merkeze ulaşarak denetim talep etmesine zemin hazırladığını açıkça göstermektedir.

2.1.18. Diğer Konular ile İlgili Kayıtlar

2.1.18.1. Sosyal Denetim ile İlgili Kayıtlar

Osmanlı taşrasında toplumsal düzenin korunmasında yalnızca resmi kurumlar değil, yerel halkın kolektif hafızası ve gözetimi de önemli bir rol oynamaktadır. Bu durum, bireylerin toplumsal itibarının korunması, ahlaki davranışlarının izlenmesi ve olası suistimallerin önlenmesinde sosyal denetim mekanizmalarının ne denli etkili olduğunu göstermektedir. Kadı sicillerine geçmiş bazı belgeler, bireylerin toplum önünde aklanması, suçlamalara karşı tanıklarla savunulması veya yerel güç sahiplerinin baskılarına karşı halk desteğıyle korunması gibi işleyişleri açık biçimde yansıtmaktadır. Bu bağlamda aşağıda sunulan belgeler, Osmanlı'da sosyal denetimin

¹³⁸ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (75-4)

işlevselliğini göstermesi bakımından dikkate değerdir. İncelenen sicilde sosyal denetim ile ilgili dört adet belge mevcuttur.

M.Ş.S (105-3) numaralı sicilde, Koldere köyünde yaşayan Derviş Ali Bey, eski nahiye subaşı tarafından “meclis-i fisktan hali değil” gibi ağır suçlamalara maruz kalır ve 3000 akçesi alınır. Kadı huzuruna çıkarak hakkında köy halkından tanıklık yapılmasını talep eder. Köy imamı ve önde gelen halktan şahıslar, Derviş Ali’nin “iyi, kendi halinde biri” olduğunu, şimdiye kadar hiçbir kötü fiiline şahit olmadıklarını beyan eder. Bu tanıklıklar kadı siciline geçirilir. Bu olay, bireyin itibarının toplumsal gözetimle korunması açısından tipik bir sosyal denetim örneğidir.¹³⁹

M.Ş.S (83-3) numaralı sicilde ise, Üveys adlı bir şahsın talebiyle Himmet isimli kişinin karakteri hakkında araştırma yapılır. Köy halkından altı kişi kadı huzuruna getirilir. Şahitlerin tümü Himmet’in “iyi, kendi halinde bir kişi” olduğunu, bugüne kadar kötü bir hâlini ne duyduklarını ne de gördüklerini belirtir. Bu tanıklık resmi kayda geçer. Bu belge, sosyal denetimin birey üzerindeki olumlu etkisini, aynı zamanda yerel ahlak normlarının resmi belgelerle nasıl belgelendiğini gösterir.¹⁴⁰

Osmanlı toplumunda gayrimüslim tebaanın hukuki ve sosyal konumu, hem İslam hukuku çerçevesinde belirlenen zimmi statüsü hem de yerel toplumla olan ilişkileri bağlamında değerlendirilmiştir. Özellikle ekonomik faaliyetler, gayrimüslimlerin hem gündelik yaşamda hem de sosyal algıda sıkça hedef haline gelebileceği bir alan olarak öne çıkmıştır. Bu çerçevede gayrimüslimlerin sıradan ihtiyaçlarını karşılamak üzere gerçekleştirdikleri eylemler dahi zaman zaman yerel halk tarafından şüpheyle karşılanmış ve keyfi müdahalelere konu olmuştur. M.Ş.S (11-5) numaralı sicilde, bazı Yahudiler’in, evlerinde üzüm bulundurdıkları gerekçesiyle halk tarafından şikâyet edilip celbedilmekte ve hilaf-ı şer’ şekilde rencide edilmektedir. Oysa bu kişiler, üzümleri ticaret için değil geçim için aldıklarını, Müslümanlara satmadıklarını ifade etmektedir. Padişah, daha önce bu konuda verilmiş olan koruyucu emrin yenilenmesini sağlar ve halktan gelen baskıların durdurulmasını emreder. Bu örnek, gayrimüslim tebaanın toplumsal yaşamının da sosyal denetim altında ama aynı zamanda hukuki koruma zemininde değerlendirildiğini ortaya koyar.

¹³⁹ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (105-3)

¹⁴⁰ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (83-3)

Sonuç olarak, Osmanlı taşrasında sosyal denetim yalnızca mahalle baskısı ya da geleneksel ahlaki kontrol biçimlerinden ibaret değildir; aynı zamanda bireylerin toplum önünde meşruiyetini pekiştiren, haksız suçlamalara karşı korunma hakkı sağlayan ve kamusal itibarı düzenleyen etkili bir mekanizma işlevi görmüştür. İncelenen belgelerden de anlaşılacağı üzere, kadı huzurunda gerçekleşen tanıklıklar, şuhûdu'l-hâl kayıtları ve bireysel beyanlar yoluyla toplum, birey üzerinde aktif bir gözlem gücü kullanmış; ancak bu güç, yalnızca gözetleyici değil, aynı zamanda koruyucu bir rol de üstlenmiştir. Dolayısıyla sosyal denetim, Osmanlı taşrasında hem adaletin yerel düzeyde kurumsallaşmasına hem de bireysel hakların toplumsal destekle güvence altına alınmasına katkı sağlayan önemli bir yapısal unsurdur.

2.1.18.2. İltimas ve Haksız Muafiyet Uygulamaları

Sosyal denetim, Osmanlı taşrasında sadece bireylerin davranışlarını gözetmekle kalmaz; aynı zamanda toplum içinde adalet ve eşitlik duygusunun sürdürülmesini sağlar. Ancak bu mekanizma, her bireyin hukuki ve mali sorumluluklar karşısında eşit olduğu varsayımına dayanır. Bu denge, özellikle iltimas ve haksız muafiyet uygulamaları nedeniyle kolaylıkla bozulabilmektedir. Kayırmacılık yoluyla bir kişinin toplumsal yükümlülüklerden muaf tutulması veya sahte beratlarla angaryadan, vergiden kaçınması gibi durumlar, yalnızca resmî düzeni değil, sosyal denetimin işlerliğini de zayıflatır. Yerel halkın gözü önünde gerçekleşen bu ayrıcalıklı muameleler, toplumsal adalet algısını sarsmakta, şikayet ve tazallüm mekanizmalarını harekete geçirmektedir. İncelenen sicilde, iltimas ve haksız muafiyet konusu ile ilgili üç adet belge mevcuttur.

Sosyal denetimin işleyişini kesintiye uğratan temel unsurlardan biri, kamu görevlerinin liyakat yerine soy bağıyla devredilmesi ve bu görevlerle birlikte vergi muafiyetlerinin de haksız biçimde sürdürülmesidir. M.Ş.S (15-3) numaralı belgede, Saruhanoğlu İshak Çelebi tarafından tesis edilen bir cami ve imarete ait nehrin koruculuk görevi, önceki görevli Hüseyin'in ölümünden sonra doğrudan oğlu Hacı Hasan'a aktarılır. Bu atamada herhangi bir halk onayı ya da kadı soruşturması bulunmamakta, tek gerekçe babasının görevde bulunmuş olmasıdır. Babaya ait örfi vergi ve hizmet muafiyetleri de (örfi vergiler, tekâllif-i şakka kapsamındaki yükümlülükler) Hasan'a olduğu gibi devredilir. Böylece kamu görevine başlamadan

önce, yalnızca soy ilişkisi üzerinden görev ve ayrıcalık kazanılmış olur. Bu durum, sadece toplumsal adaletin değil, sosyal denetimin de devre dışı bırakıldığı anlamına gelir. Muafiyetin kişisel bir hak değil, ailevi bir imtiyaz olarak değerlendirilmesi, eşit yükümlülük esasına dayanan taşra düzenini zayıflatır.¹⁴¹

Sonuç olarak, bu örnek Osmanlı taşrasında görevlerin ve ayrıcalıkların meşruiyet temellerinden kopararak iltimas yoluyla dağıtıldığını, sosyal denetimin de bu durum karşısında etkisiz hale geldiğini ortaya koymaktadır. Adaletin kamuya değil, belli kişilere hizmet ettiği bir düzende toplumun gözlem gücü işlevini kaybetmekte; denetimin yerini sessiz kabulleniş almaktadır.

2.1.18.3. Toplum Önünde Bireysel Statü Değişimi

Toplumsal düzenin devamlılığı açısından bireylerin sadece hakları değil, statülerinin tanınması da sosyal meşruiyetle sağlanmalıdır. Osmanlı toplumunda kölelikten azat gibi bireysel statü değişimleri, yalnızca özel alana ait bir karar değil, toplum önünde ve hukuki kayıt altında gerçekleşen denetlenebilir bir süreç olarak kurgulanmıştır. Bu durum, sosyal denetimin bireylerin statüleri üzerindeki rolünü açık biçimde gösterir. M.Ş.S (94-4) numaralı sicilde, Esmehan isimli bir kadın, Piyale adındaki Bosnalı kölesini azat etmek üzere bir vekil aracılığıyla kadı huzuruna başvurur. Vekil Mehmed Çelebi, meclis-i şer’de iki şahidin huzurunda, Piyale’nin artık özgür olduğunu beyan eder. Piyale, “orta boylu, sarı sakallı, sarışın, göğsünde ve sağ koltuğunda yara izi olan” biri olarak tarif edilir. Bu detaylar, kişiyi tanımlamakla kalmaz, aynı zamanda kimliğin tahrif edilmesini önleyerek azat işleminin toplumsal sahiçiliğini garanti altına alır. Hürriyetin, sadece özel bir niyet beyanıyla değil, tanıklar ve kadı önünde açık bir işlemle kazanılması, bireyin statüsünün toplum önünde tanınmasına ve korunmasına yönelik bir sosyal denetim biçimi oluşturur.¹⁴²

Bu örnek, Osmanlı’da bireyin statü değişiminin yalnızca özel bir mülkiyet kararı olarak değil, kamusal gözetim ve onay süreciyle birlikte şekillenen sosyal bir gerçeklik olduğunu gösterir. Kölelikten azat gibi dönüşümler, toplum önünde ve kadı kayıtlarında resmîyet kazandığında anlamlı hale gelmiştir. Böylece sosyal denetim,

¹⁴¹ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (15-3)

¹⁴² (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (94-4)

sadece toplumun düzenini korumakla kalmamış, aynı zamanda bireyin özgürlüğünü ve yeni statüsünü tanıyan, meşrulaştıran bir işlev de üstlenmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

33 NUMARALI MANİSA ŞER'İYYE SİCİLİ'NE GÖRE MANİSA

3.1. SİCİLDE ADI GEÇEN MAHALLE ADLARI

Osmanlı devleti dönemindeki mahalleyi, aynı mescitte ibadet eden cemaatin aileleri ile birlikte ikamet ettikleri şehrin alt birimi, şeklinde tanımlanabilir. Osmanlı şehrinde mahalle, birbirini tanıyan ve birbirinden sorumlu, sosyal dayanışma içinde bir arada yaşayan topluluğun ikamet ettiği yerdir.¹⁴³ Osmanlı tahrir defterlerinden edinilen bilgilere göre bir mahallenin genellikle 10 ile 30 arasında haneden meydana geldiğini görmekteyiz. Bu rakamın çok nadiren 40'ı geçtiği tespit edilmiştir.¹⁴⁴

Osmanlı şehir hayatında mahalle, yalnızca bir fiziksel yerleşim birimi değil; aynı zamanda toplumsal ilişkilerin, dini aidiyetin ve kamu düzeninin şekillendiği bir çekirdek yapı olarak ortaya çıkmaktadır. XVII. yüzyıl başlarında Manisa'da da benzer bir yapılaşmanın izleri açıkça görülmektedir. Bu döneme ait şer'îye sicilleri ve mahalli kayıtlar, mahallelerin büyük oranda cami, mescit, zaviye gibi dini yapıların çevresinde oluştuğunu göstermektedir. Manisa mahallelerinin oluşum dinamiklerini anlamada yalnızca Osmanlı dönemi değil, öncesinde bölgeye hâkim olan Saruhanoğulları Beyliği dönemi de önemlidir. Nitekim Manisa, bu beylik döneminde de önemli bir şehir merkeziydi ve mahalle yapılanmasının temelleri bu süreçte atılmıştır. Saruhanoğulları dönemine ait kaynaklara göre, Manisa şehrinde dış kalenin etrafında konuşlanmış 14 adet mahalle tespit edilebilmiştir. Bu mahalleler: Camii Kebir, Çarşı, Karahisar, Gürhane, Derehamam, Zindan (Eskihisar), Çapraslar-ı Kebir ve Sagır, Attar Hoca (Eyne Gazi), Narlıca, Serabad, Kirdceci (Yenice), İlyasî Kebir ve İlyasi Sagır olarak kaydedilmiştir.¹⁴⁵

Bu mahallelerin yerleşim çekirdeklerinin genellikle bir cami veya mescit etrafında oluştuğu bilinmektedir. Örneğin, Attar Hoca Mahallesi, XV. yüzyıla kadar Eyne Gazi Mahallesi olarak anılmış, ancak bu yüzyılda mahallenin merkezine Attar

¹⁴³ Özer Ergenç, "Osmanlı Şehrindeki "Mahalle"nin İşlev ve Nitelikleri Üzerine", *Osmanlı Araştırmaları*, C.IV, İstanbul 1984, s.69.

¹⁴⁴ Uğur Tanyeli, *Anadolu-Türk Kentinde Fiziksel Yapının Evrim Süresi (11.-15. Yy)*, İstanbul, 1987, s. 163.

¹⁴⁵ Feridun Emecen, "Manisa" *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C. 27, s. 577-588.

Hoca Camii inşa edildiği için mahalle bu tarihten sonra caminin adıyla anılmaya başlanmıştır. Bu durum, Osmanlı şehir terminolojisinde dini yapıların yalnızca ibadet değil, aynı zamanda mahalle aidiyetini belirleyici bir referans olarak da işlev gördüğünü ortaya koyar. Bu dönemde mahallelerin oluşmasında yalnızca dini yapılar değil, sosyal dayanışma merkezleri olan vakıf yapıları, hamamlar ve çarşılar da etkili olmuştur. Örneğin, Zindan Mahallesi, adından da anlaşılacağı üzere şehir surları içinde yer almakta olup savunma, gözetim ve muhtemelen adalet işlevleri ile öne çıkan bir bölgedir. Aynı şekilde Çarşı Mahallesi, ticari faaliyetlerin merkezini oluşturmuş, ekonomik hareketliliğin odağında yer almıştır.¹⁴⁶ Bu örnekler göstermektedir ki, Manisa mahalleleri hem fiziksel coğrafya hem de fonksiyonel ihtiyaçlar doğrultusunda şekillenmiştir. Camiler ve mescitler ibadet merkezleri olduğu kadar sosyal yaşamın düğüm noktalarıdır.

Tahrir defterlerinde bazı mahallelerin çifte isme sahip olduğu, ancak zamanla bu mahallelerin cami ya da mescit adlarıyla anılmaya başlandığı gözlemlenmektedir. Nitekim Tatar Şehabüddin, Aynalcı (Hacı İvaz Paşa), Eyne Gazi (Attar Ece) ve Yavaşçızade gibi mahalleler, önceki şahıs isimlerinden ziyade ibadet yapılarının adıyla kayıt altına alınmıştır. Bu durum, Osmanlı şehirlerinde camilerin yalnızca dini değil, aynı zamanda sosyal ve kimlik belirleyici mekânlar olduğunu ortaya koyar. Mahalle isimlerindeki bu dönüşüm, şehir halkının camiyle kurduğu aidiyet ilişkisini yansıttığı gibi, Osmanlı mahalle yapısında ibadet merkezli sosyolojik bir modelin benimsendiğini de gösterir.¹⁴⁷

İncelenen sicilde ise, Manisa'ya ait tespit edilen mahalle sayısı 43 adettir. (Tablo1) Bazı mahalle isimlerinin doğrudan ya da dolaylı olarak ahi teşkilatı ve tasavvufî geleneklerle ilişkilendirilebileceği dikkat çekmektedir. Özellikle Attar, Bektaş, Deri-i Bektaş, Seydi Hoca, Serbâdî, Ayn-ı Ali ve Huccac gibi mahalle adları, bu bağlamda anlamlıdır. Bu mahalle isimleri, Osmanlı şehir yaşamında sadece mekânsal değil, aynı zamanda manevi ve sosyal aidiyetlerin mekân üzerindeki etkisini de yansıtır. Örneğin, Attar Mahallesi, hem tıbbi bitkiler ve kokularla uğraşan bir meslek grubunu ifade etmesi hem de zamanla tekkelerde görev alan kişilerle

¹⁴⁶ M. Çağatay Uluçay, *Saruhanogulları ve Eserlerine Dair Vesikalar*, İstanbul, 1941, s.85-88.

¹⁴⁷ Mehmet Karakuyu, "Manisa Şehrinde Mahallelerin Tarihsel Gelişimi", *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, C4, 2007, s 8.

ilişkilendirilmesi açısından sufi çevrelerle bağ kurar. Aynı şekilde Bektaş ve Deri-i Bektaş adları, doğrudan Bektaşî tarikatı mensuplarının varlığını gösteren güçlü bir izlenim bırakır. Bu mahalleler, yalnızca yerleşim alanı değil, aynı zamanda zaviye, tekke ya da dergâh gibi sosyal kurumların çevresinde şekillenmiş olabilir.

Seydi Hoca ve Ayn-ı Ali mahalleleri de benzer biçimde, birer sufi önder ya da dinî kanaat önderinin çevresinde oluşmuş topluluklara işaret eder. Bu kişilere duyulan saygı, zamanla yerleşim alanının kimliğine dönüşmüş ve mahalle adı halini almıştır. Özellikle Seydi unvanı, genellikle ilmiye sınıfından gelen veya manevî otoritesi yüksek şahsiyetler için kullanılmıştır. Huccac Mahallesi ise daha farklı bir sembolik anlam taşır. “Hacılar” anlamına gelen bu ad, muhtemelen hacca gitmiş, toplum içinde saygınlık kazanmış kişilerin toplandığı ya da böyle bir kimlik üzerinden inşa edilmiş bir mahalle yapısını ifade eder. Bu tür mahalleler, hem sosyal statü hem de dini prestij bakımından diğerlerinden farklılaşmış olabilir.

Diğer mahalle isimleri; Emirler, Arapalanı, Göktaş mahalleleri ise, mahalle sakinlerinin kökeni veya o mahallede yoğunlaşan belli gruplara gönderme yapabilir. Arapalanı, adından dolayı Arap kökenli veya Arap asıllı zaviye/dervişler ile ilişkilendirilmiş olabilir. Emirler mahallesi ise, bir aşiret adı veya bir zamanlar bu unvanı taşıyan bir zümrenin bölgeye yerleşmiş olmasıyla açıklanabilir. Sonuç olarak, Manisa mahalleleri yalnızca mekânsal birimler değil, Osmanlı toplumunun çok katmanlı yapısının izdüşümüdür. Mahalle isimleri; dini pratiklerden toplumsal statüye, ekonomik faaliyetlerden ahlaki yönelişlere kadar uzanan bir yelpazede sosyal hayatın nasıl şekillendiğini gösteren güçlü sosyolojik izler barındırır. Bu mahalle yapısı sayesinde Osmanlı toplumu, hem yerel bağlılık ve dayanışma duygusunu canlı tutmuş, hem de devletin merkezi düzenini mahalle ölçeğinde yeniden üretmiştir.

Tablo 1. 33 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicilinde Geçen Mahalle İsimleri

Sıra No	MAHALLELER	BUGÜNKÜ ADI
1	Ak-Mescid	Mutlu
2	Alaybey	Alaybey
3	Ali Ağa	Anafartalar
4	Amade	-
5	Anarluca	-
6	Arapalanı	Arapalanı Mevkii
7	Attare	Eyne Gazi
8	Aynıfakih	-
9	Ayn-ı Ali	Akgün- Ayn-ı Ali
10	Babakapusu	Topçuasım
11	Bektaş	Arda
12	Cebe Üstad-ı Kebir	-
13	Cebrail	-
14	Çarşı	Çarşı
15	Çavuşbaşı	Çavuşoğlu

16	Davudfakih	-
17	Dere	Dere
18	Derin	-
19	Der-i Bektaş	-
20	Deveciler	Deveciler
21	Emir	-
22	Eskihisar	-
23	Fındıklı	-
24	Göktaş	Göktaş
25	Gürhane	Saruhan
26	Hacı Yahya	-
27	Hamam	-
28	Hatuniye	Hatuniye
29	Hızır Ağa	-
30	Huccac	-
31	Hüsrev Ağa	Sakarya
32	İbrahim Çelebi	İbrahim Çelebi
33	Karahisar	Adakale
34	Kasım Paşa	-

35	Kara Yunus	-
36	Mesud Çavuş	-
37	Niflizade	-
38	Serâbâd	-
39	Seyd-i Hoca	-
40	Sultan	Sultan
41	Yarhasanlar	Yarhasanlar
42	Yenice	Yenice
43	Zeytincik	Altay Mahallesi

3.2. SİCİLDE ADI GEÇEN KÖY (KARYE), NAHİYE, KAZA, SANCAK İSİMLERİ

Osmanlı taşrasında köy yerleşimleri, idari ve mali düzenin en temel birimlerinden biri olarak devletin kırsal organizasyonunu yansıtır. Bu yerleşim birimleri zamanla idari yapıdaki değişimlere paralel olarak şekillenmiş ve devletin vergi toplama, nüfus kontrolü ve güvenlik gibi temel işlevlerinin yürütüldüğü sahalar hâline gelmiştir. Özellikle şer’iyye sicilleri, bir yandan yerel adaletin kayıtlarını tutarken öte yandan köylerin adları, statüleri ve sosyal yapıları hakkında önemli ipuçları vermektedir.

Osmanlı Devleti’nin taşradaki idaiî teşkilatlanması, önceki Türk-İslam devletlerinin mirasını devralarak şekillenmiş, zamanla bu yapıya özgün unsurlar kazandırılmıştır. Başlangıçta belirli kalıplar üzerinden kurulan bu sistem, giderek Osmanlı’nın kendine has bir taşra yönetim modeli geliştirmesine zemin hazırlamıştır. Taşra teşkilatında en üst idari birim olarak eyaletler yer almakta; bu birimleri sancak, kaza, nahiye ve en alt düzeyde köyler takip etmektedir. Bu yapılanma, hem devletin taşradaki otoritesini sağlamlaştırmış hem de merkezi bürokrasinin yerel düzeyde etkili

bir şekilde işlemlerini mümkün kılmıştır. Köylerin (karyelerin) birleşmesinden nahiyeler, nahiyelerden kazalar, kazalardan sancak (livalar) ve sancakların birleşmesinden ise eyaletler oluşmuştur.¹⁴⁸

Ele alınan Manisa şehri, “Anadolu Eyaleti”ne bağlı “Saruhan Sancağı”nın nahiyesi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sicilde geçen karye (köy), nahiye, kaza ve sancak isimleri ayrı olarak tablolarda gösterilmiştir. Bazı yerleşim yerlerinin isimleri, idari birimleri değişmiş, bazılarının ise aynı kalmıştır, bunlar da tablo da gösterilmiştir. İncelenen sicilde, Manisa’ya bağlı 36 adet köy (karye) bulunmaktadır. Adı geçen karyeler bağlı bulundukları kaza/nahiye isimleri ile birlikte verilmiştir. (Tablo 2)

Tablo 2. 33 Numaralı Manisa Şer’iyye Sicilinde Geçen Köy (Karye) İsimleri

Sıra No	KÖY (KARYE)	BAĞLI BULUNDUĞU KAZA VE NAHİYE
1	Alaybey	Merkez
2	Bazarlı	Gördes Kazası
3	Belek	Akhisar Kazası
4	Buruncuk	Merkez
5	Çağnuçlu	Gölmarmara Nahiyesi
6	Cebrah	-
7	Çiftlik	Merkez
8	Dere	Gördes Kazası
9	Derecik	Demirci Nahiyesi

¹⁴⁸ Mehmet İpşirli, “Klasik Dönem Osmanlı Devlet Teşkilatı”, *Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi*, İstanbul 1994, s. 165.

10	Doğrular	Akhisar Kazası
11	Dülger	Gördes Nahiyesi
12	Eğrenos	Merkez
13	Eyne Deresi	Kırkağaç Nahiyesi
14	Erdelli	Gördes Nahiyesi
15	Gürle	Merkez
16	Gökçe	Kula Nahiyesi
17	Horos	Gördes Kazası
18	İlhanlu	Demirci Kazası
19	Karaoğlanlı	Merkez
20	Keçili	Kırkağaç Nahiyesi
21	Kızıltepe	Gördes Kazası
22	Koldere	Turgutlu Kazası
23	Kuşlu	Gördes Kazası
24	Kızıltepe	Akhisar Kazası
25	Mahfeller	-
26	Papaslık	Merkez
27	Sakallu	Kırkağaç Nahiyesi
28	Saruca	Demirci Kazası
29	Soma	Soma Kazası
30	Sofular	Demirci Kazas

31	Tahtalı	Kırkağaç Nahiyesi
32	Tatarlu	Demirci Kazası
33	Tepebaşı	Merkez
34	Uncubozköy	Merkez
35	Yengi	Merkez
36	Hacı Beğler	-

Osmanlı Devleti’nde nahiyeler ise, köylerden biraz daha büyük kazalardan daha küçük yerleşim yerlerdir. Nahiye tabiri, livâ ve kazalar dışında doğrudan coğrafi ve idarî birimleri ve bölgeleri ifade etmek için de kullanılmaktaydı. XV ve XVI. yüzyıllarda bazan vilâyetin eş anlamlısı olarak geçer, bazan da vilâyetten daha geniş bir bölgeyi tanımlardı.¹⁴⁹

Nahiyeleri Naib adı verilen yöneticiler yönetir. Merkezi otoritenin en alt düzeyindeki birimlerdenidir. Birden fazla köyün bir araya gelmesiyle oluşur. Nahiyenin idaresi genelde kazaya bağlıdır, halkın günlük sorunlarını çözmede büyük rolü vardır. Sicilde adı geçen 11 adet nahiye mevcuttur. (Tablo 3)

Tablo 3. 33 Numaralı Manisa Şer’iyye Sicilinde Geçen Nahiye İsimleri

Sıra No	NAHİYE	BAĞLI BULUNDUĞU KAZA SANCAK
1	Belek	Akhisar Kazası
2	Birgi	Ödemiş Kazası (Aydın Sancağı)
3	Emlak	Kırkağaç Kazası

¹⁴⁹ İlhan Şahin, “Nahiye” *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.32, 2006, s.306.

4	Güzelhisar	Alaşehir Kazası
5	Kayacık	Gördes Kazası
6	Kestel	Turgutlu Kazası
7	Palamud	Gördes Kazası
8	Saruhan	Merkez
9	Tire	Aydın Sancağı
10	Turhal	Tokat Sancağı (Dış kayıt)
11	Yunddağı	Merkez

Osmanlı taşra teşkilatının en temel idari birimlerinden biri olan kaza ise, hem merkezî otoritenin taşradaki temsilini sağlamak hem de adli-idari işleyişi düzenli kılmak amacıyla tesis edilmiştir. Osmanlı Devleti'nin geniş topraklarında etkin bir yönetim kurabilmesi, kaza sistemi sayesinde mümkün olmuştur. Kaza, bugünkü anlamda ilçe düzeyine karşılık gelen birim olup, başında genellikle hem yargı hem de yerel idareden sorumlu olan kadılar bulunmaktaydı. Kadılar, padişah adına hüküm vererek yalnızca hukukî meselelerle değil, aynı zamanda kamu düzeni, vergi toplama ve yerel halkın şikâyetlerini değerlendirme gibi görevlerle de sorumluydular. Bu yönüyle kaza, Osmanlı taşrasında hem idarî hem de sosyal düzenin temel taşı olarak işlev görmüştür. İncelenen sicilde, adı geçen 35 adet kaza mevcuttur. (Tablo 4)

Tablo 4. 33 Numaralı Manisa Şer'iyeye Sicilinde Geçen Kaza İsimleri

Sıra No	KAZA	BAĞLI BULUNDUĞU SANCAK-EYALET
1	Adala	Saruhan Sancağı
2	Alaşehir	Saruhan Sancağı

3	Altıntaş	Kütahya Sancağı
4	Antep	Halep (Antap Sancağı)
5	Ayazment	Saruhan Sancağı
6	Bandırma	Balıkesir Sancağı
7	Başkalemiye	Saruhan Sancağı
8	Belek	Saruhan Sancağı
9	Bergama	Aydın Eyaleti içerisinde
10	Biruce	Saruhan Sancağı
11	Çarşamba	Canik Sancağı
12	Çeşme	Aydın Eyaleti
13	Edremit	Balıkesir Sancağı
14	Ezine	Biga Sancağı
15	Foça	Aydın Eyaleti
16	Gökçe	Saruhan Sancağı
17	Gördes	Saruhan Sancağı
18	Gözde	-
19	Güzelcehisar	Saruhan Sancağı
20	Ilıca	Kütahya Sancağı
21	İzmir	Saruhan Sancağı
22	Karaburun	Aydın Vilayeti

23	Kapıdağ	Karesi Sancağı
24	Kızıltepe	Saruhan Sancağı
25	Kula	Saruhan Sancağı
26	Mağnisa	Saruhan Sancağı
27	Menemen	Saruhan Sancağı
28	Mendehorya	Sakız Sancağı
29	Nif	Saruhan Sancağı
30	Saruhan	Saruhan Sancağı
31	Tarhaniyet	Saruhan Sancağı
32	Temurci	Aydın Sancağı
33	Tire	Aydın Sancağı
34	Tuzla	Karesi Sancağı- Aydın Eyalet sınırı
35	Urla	Aydın Eyaleti

İncelenen 33 numaralı Manisa Şer’iyye Sicili’nde yalnızca Saruhan (Manisa) değil; Aydın, Karesi, Biga, Canik, Kütahya, Balıkesir gibi farklı sancak ve eyaletlere ait yerleşim birimlerinin de yer alması, Osmanlı taşra yapısının dinamik doğasını ve merkezî adalet mekanizmasının çok yönlü işleyişini göstermesi açısından dikkat çekicidir. Bu durumun temel sebebi, şer’iyye sicillerinin yalnızca belirli bir coğrafyanın değil, o mahkemeye ulaşan veya o kadı önünde çözümlenen tüm davaların kaydını tutmasıdır. Osmanlı toplum yapısında insanlar, ticaret, miras, evlilik, vakıf ve toprak davaları gibi nedenlerle farklı bölgelerle hukukî ilişkiler kurabiliyordu. Özellikle Manisa gibi büyük bir şehir ve kadılık merkezi, çevre sancaklardan gelen kişilerin de davalarını gördüğü bir çekim merkezi hâline gelmiştir.

Bu durum, dönemin yoğun iç göç, ticari bağlantı, vakıf ilişkisi gibi unsurların da bir yansımasıdır. Örneğin Karesi veya Biga'dan bir kişi Manisa'da bir taşınmaza vakıf kurmuş olabilir; ya da Canık'ten gelen biri burada miras davası açmış olabilir.

Osmanlı taşra teşkilatında sancak ise, bir eyalete bağlı idarî ve askerî birimdir. Başında bulunan sancakbeyi, hem timarlı sipahilerin sevkinden hem de taşradaki yönetimin uygulanmasından sorumludur. Saruhan Sancağı (bugünkü Manisa ve çevresi), Anadolu Beylerbeyiliği'ne bağlı önemli bir sancaktı. Alaşehir, Kula, Gördes ve Nif gibi kazalar bu sancağa dâhildi. Manisa'nın şehzade sancağı olarak seçilmesi, bölgenin idarî ve kültürel önemini artırmıştır. Kadılar ise kazalarda hem adlî hem de idari görev yürütmekteydi. İncelenen sicilde adı geçen 12 adet Sancak mevcuttur. (Tablo 5)

Tablo 5. 33 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicilinde Geçen Sancak İsimleri

Sıra No	SANCAK
1	Aydın
2	Biga
3	Hüdavendigâr
4	Karesi
5	Kütahya
6	Menteşe
7	Midilli
8	Muğla
9	Sakız
10	Saruhan
11	Şahindere

12	Sığla

3.3. SİCİLDE GEÇEN DİNİ VE SOSYAL KURUMLAR

3.3.1. Camiler ve Mescitler

Osmanlı şehir ve kasaba hayatında camiler ve mescitler, yalnızca ibadet edilen mekanlar olmanın ötesinde, toplumun sosyo-kültürel yapısını şekillendiren temel kurumlardan biri olarak işlev görmüştür. Osmanlı şehirlerinde genelde bir mescid veya cami, mahallelerin merkezi ve belirleyici özelliği olmuş ve bulundukları mahallelere de isimlerini vermişlerdir.¹⁵⁰

Sicil kayıtlarında adı geçen cami ve mescitler, aynı zamanda dinî görevlilerin tayininden, vakıf gelirlerinin tahsiline kadar birçok idarî ve hukukî işlemin merkezinde yer almaktadır. Özellikle imam, hatip ve müezzin gibi görevlilerin atanması ve bunlara ödenecek ücretlerin belirlenmesi, mahkeme kayıtlarında sıkça rastlanan unsurlardandır. Bu durum, camilerin yalnızca manevî değil, idarî ve ekonomik yönleriyle de şehir hayatının ayrılmaz bir parçası olduğunu göstermektedir.

Camiler, bayram, cenaze, hutbe ve vaaz gibi topluca icra edilen ritüellerle toplumsal birlikteliğin inşa edildiği; mescitler ise daha çok gündelik ibadet ihtiyacının karşılandığı ve mahalle ölçeğinde örgütlenen sosyal yapının merkezini teşkil eden alanlardır. İncelenen sicilde, adı geçen 5 adet cami mevcuttur.

Tablo 6. 33 Numaralı Manisa Şer’iyye Sicilinde Geçen Cami İsimleri

Sıra No	CAMİLER
1	Ali Bey Cami
2	İbrahim Çelebi Cami
3	Sinan Cami

¹⁵⁰ Özer Ergenç, “Osmanlı şehrindeki “Mahalle”nin İşlev ve Nitelikleri Üzerine”, *Osmanlı Araştırmaları*, C.IV, İstanbul 1984, s.73.

4	Sultan Cami
5	Camii-i Kebir

Mescitler, Osmanlı şehir düzeninde camilere kıyasla daha küçük ölçekli ibadet yapıları olmakla birlikte, özellikle mahalle örgütlenmesinde işlevsel bir role sahiptir. Mahalle mescitleri, günlük namazların kılındığı, mahalle halkının bir araya geldiği ve toplumsal dayanışmanın temellendiği mekânlar olarak öne çıkar. Kadı sicillerinde mescitlerle ilgili olarak genellikle imam tayinleri, vakıf gelirlerinden yapılan ödemeler ve onarım talepleri gibi kayıtlar yer almaktadır. Bu durum, mescitlerin sadece dini değil, aynı zamanda yerel düzeyde toplumsal kontrol ve mahalle aidiyetinin sürdürüldüğü alanlar olduğunu göstermektedir. İncelenen sicilde adı geçen 2 adet mescit mevcuttur.

Tablo 7. 33 Numaralı Manisa Şer’iyye Sicilinde Geçen Mescit İsimleri

Sıra No	MESCİTLER
1	Mahmut Efendi Mescidi
2	Mehmet Efendi Mescidi

3.3.2. Zaviyeler

Zaviyeler, Osmanlı toplumunda özellikle ilk dönemlerden itibaren hem sufi tarikatların faaliyet yürüttüğü dinî merkezler, hem de yolculara, yoksullara ve muhtaçlara hizmet sunan sosyal kurumlar olarak işlev görmüştür. Genellikle şehirlerin ya da kasabaların girişlerine, kervan yolları ve kırsal alanlara inşa edilen bu yapılar; ibadet, barınma, yemek ve dinî eğitim gibi çok yönlü hizmetler sunan yapılar olması bakımından dikkat çeker.

Şer’iyye sicillerinde yer alan zaviye kayıtları, bu kurumların vakıf gelirleriyle desteklendiğini, çoğunlukla belirli tarikatlara veya şeyhlere bağlı olarak işletildiğini

göstermektedir¹. Zaviyelerin hizmetlerini sürdürebilmesi için çeşitli mülkler, dükkânlar veya bağlar vakfedilmiş; bu sayede hem dini hem sosyal görevler yerine getirilmiştir. Zaviyeler, Osmanlı toplum yapısında merkezî otorite ile taşra halkı arasında bir köprü işlevi de görmüş; kadı sicillerinde bu yapılarla ilgili tayin, ihtilaf ve tasarruf işlemleri dikkat çekici ölçüde kayda geçmiştir.¹⁵¹ Sicilde adı geçen 3 adet zaviye mevcuttur.

Tablo 8. 33 Numaralı Manisa Şer’iyye Sicilinde Geçen Zaviye İsimleri

Sıra No	ZAVİYELER
1	Karaca Ahmed Sultan Zaviyesi
2	Ayn-ı Ali Zaviyesi
3	Karacazâde Zaviyesi

3.3.3. Medreseler

Osmanlı toplumunda medreseler, yalnızca dinî eğitimin verildiği kurumlar olmakla kalmayıp, aynı zamanda sosyal yapının şekillenmesinde etkili olan kurumsal yapılardan biridir. Kadı, müderris ve müftü gibi ilmiyye sınıfının yetiştirildiği bu yapılar, hem devlet mekanizmasının sürekliliğini sağlayan insan gücünü üretmiş hem de halkın dinî ve ahlâkî eğitimiyle doğrudan ilgilenmiştir. Özellikle Manisa gibi köklü şehirlerde, medreseler topluma sadece bilgi değil, aynı zamanda statü ve hareketlilik imkânı da sunmuştur.

Sicil kayıtlarında medreselere dair müderris atamaları, vakıf gelirlerinin tahsisi, tamirat kararları gibi unsurlar yer almakta; bu da medreselerin yalnızca eğitim değil, aynı zamanda sosyal adalet, fırsat eşitliği ve toplumsal aidiyetin kurumsal bir

¹⁵¹ Suraiya Faroqhi, *Osmanlı’da Kentler ve Kentliler*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 1996, s. 110-112.

aracı olarak işlev gördüğünü ortaya koymaktadır². Medreselerin desteklenmesi amacıyla kurulan vakıflar sayesinde yoksul öğrenciler barınma, yemek ve eğitim gibi temel ihtiyaçlara ücretsiz şekilde ulaşabilmiş; böylece toplumun farklı sınıfları arasında bilgiye erişim dengelenmiştir.¹⁵² Sicilde adı geçen 4 adet medrese mevcuttur.

Tablo 9. 33 Numaralı Manisa Şer’iyye Sicilinde Geçen Medrese İsimleri

Sıra No	MEDRESELER
1	Atabey Medresesi
2	İbrahim Çelebi Medresesi
3	Sinan Bey Medresesi
4	Şeyh Ali Medresesi

3.3.4. Vakıflar

Osmanlı toplumunda vakıflar, dinî ve sosyal kurumların sürdürülebilirliğini sağlayan en temel yapılar arasında yer almaktadır. Cami, medrese, zaviye ve benzeri kurumların ihtiyaçları büyük ölçüde vakıflar aracılığıyla karşılanmış; böylece devlet bütçesi dışında, yerel halkın katkısıyla organize edilen bir kamu hizmeti ağı oluşmuştur. Vakıf sistemi, hem bireysel hayır anlayışının kurumsallaşmasını sağlamış hem de eğitim, sağlık, ibadet ve sosyal yardım gibi alanlarda sürekliliği mümkün kılmıştır.

İncelenen 33 numaralı Manisa Şer’iyye Sicili’nde de çok sayıda dinî ve sosyal kurumun evkaf yoluyla desteklendiği görülmektedir. “Evkaf” terimi, Osmanlı bürokrasisinde vakıf sistemine dair resmî kayıtları ifade eder ve kurumların gelir kaynaklarının, görevlendirme biçimlerinin, onarım ve tahsis süreçlerinin belgelenmesini sağlar. Vakıflar sayesinde medreselerde öğrenci bursları verilmiş,

¹⁵² Ali Akyıldız, *Osmanlı Eğitim Sistemi ve Medreseler*, İstanbul: Kitabevi, 2001, s. 47–49.

zaviyelerde yolcular ağırlanmış, mescitlerdeki görevlilere maaş tahsis edilmiş ve pek çok hayır hizmeti toplumun her kesimine ulaştırılmıştır. Bu yönüyle vakıf sistemi, yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda sosyal eşitliğin ve toplumsal bütünleşmenin de garantörü olmuştur.¹⁵³ Sicilde adı geçen 12 adet vakıf mevcuttur.

Tablo 10. 33 Numaralı Manisa Şer’iyye Sicilinde Geçen Vakıf İsimleri

Sıra No	VAKIFLAR
1	Ali Ağa Evkafı
2	Ali Bey Cami Evkafı
3	Ahmed Paşa Evkafı
4	Gülfem Hatun Evkafı
5	Hüseyin Ağa Vakfı
6	İshak Çelebi Evkafı
7	Muradiye Evkafı
8	Saruhan Evkafı
9	Saruhanoglu Evkafı
10	Sultan Şehinşah Validesi Evkafı
11	Yakup Ağa Evkafı

¹⁵³ Ömer Lütfi Barkan, “Osmanlı İmparatorluğu’nda Bir İskân ve Kolonizasyon Metodu Olarak Vakıflar”, *Vakıflar Dergisi*, S.2, 1942, s. 279–386.

Osmanlı toplumunda vakıf kurumu, sadece dinî ve hayır amaçlı hizmetlerin finansmanını sağlamakla kalmamış, aynı zamanda bireylerin toplumsal kimliklerini ve kamusal rollerini inşa ettikleri bir araç olmuştur. Bu bağlamda, kadınların kurduğu vakıflar, onların kamusal alandaki varlıklarını ve sosyal etki alanlarını genişletmelerine olanak tanımıştır. Gülfem Hatun Vakfı, bu sürecin önemli bir örneğini teşkil etmektedir. Gülfem Hatun, Kanuni Sultan Süleyman döneminde sarayda önemli bir konuma sahip olmuş ve hayırseverlik faaliyetleriyle tanınmıştır. Manisa’da kurduğu vakıf, şehirdeki sosyal yapının güçlenmesine katkıda bulunmuş; özellikle çeşmeler, dükkânlar ve nakit para vakıfları aracılığıyla halkın günlük ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik hizmetler sunmuştur.

Vakıf, aynı zamanda kadınların ekonomik ve sosyal hayatta aktif roller üstlenebileceğini göstermesi açısından da önemlidir. Gülfem Hatun’un vakfı aracılığıyla sağladığı hizmetler, Manisa’daki toplumsal dayanışma ve yardımlaşma kültürünün gelişimine katkı sağlamış; kadınların kamusal alandaki rollerinin yeniden tanımlanmasına zemin hazırlamıştır. Sonuç olarak, Gülfem Hatun Vakfı, Osmanlı döneminde kadınların sosyal hayata katılımının ve toplumsal etki alanlarının genişlemesinin somut bir örneğini sunmaktadır. Bu vakıf aracılığıyla kadınlar, sadece hayırseverlik faaliyetlerinde bulunmakla kalmamış, aynı zamanda toplumun sosyal ve ekonomik yapısının şekillenmesinde de aktif rol oynamışlardır.¹⁵⁴

Osmanlı vakıf sistemi yalnızca hayır kurumlarının kurulmasını değil, bu yapıların sürekliliğini ve işlevselliğini koruyacak şekilde bakım ve onarımlarının da düzenli olarak yapılmasını öngörmüştür. Vakıf senetlerinde yer alan “imar ve inşa” maddeleri ile bu yapıların ihtiyaç duyduğu tamir, güçlendirme ya da yeniden inşa süreçleri vakıf idaresinin sorumluluğuna verilmiş, bu süreçler ise çoğunlukla kadı sicillerine yansıtılmıştır. Özellikle cami, medrese, zaviye gibi toplumsal önemi yüksek yapılar, zamanla fiziki yıpranmaya uğradıkça vakıf gelirlerinden ayrılan ödeneklerle onarılmış, bu işlemler ise hem vakfedenin iradesine hem de mahalli ihtiyaçlara bağlı olarak yürütülmüştür. Örneğin, M.Ş.S (85-6) numaralı sicilde, Osmanlı dönemine ait bir vakıf hamamına su sağlanması ve bu suyun kullanımıyla ilgili bir hukuki

¹⁵⁴ Tahsin Özcan, “Hayatını Vakfeden Bir Saraylı Gülfem Hatun”, *Vakıflar Dergisi*, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 2006, s. 94–98.

anlaşmazlığı konu almaktadır. Mütevellî Ahmed Çelebi, Hüseyin Ağa'nın vakfa ait suyu evindeki bahçe, havuz ve çeşmeler için kullanarak hakkından fazlasını aldığını iddia etmiştir. Mahkeme, durumu yerinde incelemiş ve suyun yetersiz akmasının nedenini bozuk su yolları (künkler) olduğunu tespit etmiştir. Taraflar, künklerin tamir edilmesi için toplam 8.000 akçe masrafın yarısını Hüseyin Ağa, diğer yarısını vakfın karşılaması konusunda anlaşmıştır¹⁵⁵

Bu belgeden yola çıkarak şu yorumlar yapılabilir; Vakıf malları ve kaynaklarının korunması Osmanlı'da büyük önem taşımaktadır. Ayrıca bu belgede, mahkeme tarafların iddialarını dinlemiş, yerinde inceleme yapmış ve adil bir çözüm sunmuştur. Aynı zamanda masrafların eşit paylaşılması, tarafların sorumluluğunu dengeli bir şekilde belirlemiştir.

M.Ş.S (23-1) numaralı sicilde ise, Manisa'da bulunan ve Sultan Şehinşah'ın validesi tarafından vakfedilen Yeni Han'ın tamir edilmesi için dört yük akçe gerektiği, bu miktarın vakfın gelir fazlasından karşılanacağı belirtilmiştir. Tamir işlerinin vakıf mütevellisi Abdulrahman Çavuş tarafından yürütülmesi ve harcamaların düzenli şekilde kaydedilerek merkeze iletilmesi emredilmiştir. Ayrıca vakıf gelirlerinin başka amaçlarla harcanmaması ve tamir işlerinde ihmal ve gecikme yapılmaması vurgulanmıştır.¹⁵⁶

Vakıf kurumu, sadece yapıların inşasıyla sınırlı olmayıp, bu yapıların sürdürülebilirliğini temin edecek gelir kaynaklarının oluşturulmasına dayalı kapsamlı bir mali ve idari işleyişi de içermektedir. Bu kaynaklar çoğunlukla dükkân, arsa, han, bağ ve değirmen gibi akarlar aracılığıyla işletilir, mülklerin kiralanması (icâre) yoluyla vakfa düzenli gelir sağlanırdı. Kadı sicillerinde bu tür icâre işlemlerinin detaylı şekilde kayıt altına alındığı belgeler, vakıf sisteminin mali işleyişini anlamak açısından büyük önem taşır.

İnşa edilen vakıf yapılarında görev alacak personelin maaşlarının da düzenli şekilde karşılanması, vakıf sisteminin kurumsal yapısının temel unsurlarından biri olarak değerlendirilmiştir. Camilerden darüşşifalara, medreselerden aşhanelere kadar pek çok kurumda görevli kişiler — imam, müderris, hekim, uşşakçı gibi — vakıf

¹⁵⁵ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (85-6)

¹⁵⁶ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (23-1)

gelirleriyle finanse edilmiştir. Bu durum, vakıfların yalnızca mimari ya da dini değil, aynı zamanda idari ve sosyal işlevlere sahip kurumlar olduğunu da ortaya koymaktadır.

M.Ş.S (75-2) numaralı sicilde, Sultan Süleyman'ın annesi adına kurulmuş bir darüşşifada daha önce görev yapan bir uşşakçının tekrar aynı görevle atanmasına ve günlük üç akçe maaşla vakıf gelirlerinden ödenmek üzere tayin edilmesine karar verilmiştir. Atama, merkezi bir şahsiyetin (Saray-ı Cedid Ağası) tavsiyesiyle gerçekleşmiş; işlemin kadı nezdinde ve berat-ı hümayun ile resmiyet kazandığı belirtilmiştir. Bu örnekten hareketle, vakıfların hem sosyal hizmet sunan yapılar hem de bu hizmetleri düzenleyen personel mekanizmasını finanse eden kurumsal organizasyonlar olduğu anlaşılmaktadır. Sicillerde yer alan bu tür tayin ve maaş kayıtları, Osmanlı'da vakıf sisteminin sadece yapı inşa etmekten ibaret olmadığını, aynı zamanda uzun vadeli sosyal sürdürülebilirlik sağlayan bir sistem olduğunu ortaya koymaktadır.¹⁵⁷

3.3.5.Taifeler

Osmanlı şehir toplumu içerisinde ekonomik ve meslekî hayatın örgütlenmesinde önemli bir yere sahip olan “taifeler”, belirli bir meslek grubuna ya da toplumsal statüye mensup bireylerin oluşturduğu yarı-organize toplulukları ifade eder. Taife kavramı, modern anlamda bir loncadan farklı olarak hem esnaf gruplarını hem de etnik/dinî alt toplulukları kapsayan geniş bir çervede kullanılmıştır. Kadı sicillerinde taifelerle ilgili çok sayıda kayıt yer almakta; bu kayıtlar, esnaf denetimi, fiyat belirleme (narh), ihtilaf çözümü, kefalet ve temsil gibi sosyal düzenin sağlanmasında aktif işlevler üstlendiklerini göstermektedir. Sicilde adı geçen 16 adet taife mevcuttur.

Tablo 11. 33 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicilinde Geçen Taifeler

Sıra No	TAİFELER
1	Benna Taifesi

¹⁵⁷ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (75-2)

2	Binâ Taifesi
3	Buğucu Taifesi
4	Çulıyan Taifesi
5	Ermeni Taifesi
6	Ermeniyân Taifesi
7	Ekrâd Taifesi
8	Elliciyân Taifesi
9	Kefere Taifesi
10	Reâya Taifesi
11	Türkmen Taifesi
12	Tüccar Taifesi
13	Kıptiyân Taifesi
14	Haymana Taifesi
15	Yave Zımmi Taifesi
16	Yahudi Taifesi

3.3.6. Hamam ve Çeşmeler

Osmanlı şehirlerinde hamamlar, sadece temizlik ihtiyacını karşılayan yapılar değil, aynı zamanda sosyal etkileşimin, dinî ritüellerin ve sağlık uygulamalarının merkezleridir. Manisa’da da bu geleneğin izlerini görmek mümkündür. Manisa’nın önemli yapılarından biri olan, incelenen sicilde de adı geçen tek hamam olan Ali Bey hamamı ile ilgili olan belgede, M.Ş.S (85-5) Ali Bey Hamamı’na ait vakıf su yolunun

bazı özel mülklerden geçerken zarar gördüğü ve bu durumun mahkemeye taşındığı görülmektedir. Vakıf mütevellisi Ahmed Çelebi, hamamın suyunun Alaybeyi Hüseyin Ağa ve Mehmed Bey'in evlerinden geçtiğini, bu güzergâhta izinsiz çeşmelerin açıldığını bildirerek müdahale talep etmiştir. Kadı huzurunda yapılan keşifte, Hüseyin Ağa'nın evinde üç yönlü bir su maksemi tespit edilmiş; kollardan biri hamama, biri evin mülk suyuna, diğeri ise yine evdeki bir hamama gitmektedir. Hüseyin Ağa, vakıf suyunun rızasıyla bağlandığını kabul eder ve suyun ölçülerek adil biçimde yeniden taksim edilmesini onaylar. Mehmed Bey'in evindeki çeşmenin ise eski bir küpten gelen suya sonradan eklendiği (hâdis) belirlenmiştir.¹⁵⁸

Bu belge, vakıf suyunun özel mülkiyetle karıştığı durumlarda kadı denetiminin işlevini, vakıf malının korunması için yapılan yerinde keşif ve uzlaşma temelli çözüm yollarını göstermesi bakımından önemlidir. Aynı zamanda hamamların sadece yapı değil, bir su sistemine bağlı işleyen sosyal kurumlar olduğunu da ortaya koymaktadır.

Osmanlı şehirlerinin kamusal yapıları içinde çeşmeler ise, su ihtiyacını karşılamının ötesine geçerek sosyal adaletin, hayırseverliğin ve estetik anlayışın sembolleri hâline gelmiştir. Bu yapıların önemli bir kısmı, vakıf sistemiyle finanse edilerek inşa edilmiş ve uzun yıllar kamu hizmeti sunmuştur. Vakıf sisteminin en dikkat çekici yönlerinden biri, yalnızca erkekler tarafından değil, kadınlar tarafından da aktif olarak kullanılmış olmasıdır. Manisa örneğinde bu durumun öne çıkan temsilcilerinden biri, Saruhanlı dönemi ileri gelenlerinden İshak Çelebi'nin eşi olan Gülgün Hatun'dur.

Gülgün Hatun'un inşa ettirdiği yapılar arasında, kaynaklarda adına geçen bir külliye ve bu külliyeyle bağlı bir çeşme yer almaktadır. Bugün "Gülgün Hatun / Dere Külliyesi" olarak adlandırılan bu alan, Revak Sultan Tekkesi'nin güneyinde, Dere Mahallesi sınırlarında, dere yatağına yakın bir noktada konumlanmıştır. Külliye içinde tekke, zaviye, türbe ve çeşme gibi yapılar yer almakta olup, bu bütünlük Manisa'nın Saruhanlı sonrası Osmanlı şehirleşmesindeki ilk örneklerden biri olarak değerlendirilmektedir. Özellikle Gülgün Hatun Çeşmesi, hayrat amaçlı inşa edilen su yapılarının kadın vakıf kurucular eliyle şekillendiğine dair çarpıcı bir örnektir. Kitabesi günümüze ulaşmamış olsa da konumu, çevresiyle kurduğu ilişki ve yapım

¹⁵⁸ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (85-5)

teknikleri, XIV. yüzyıl sonları ile XV. yüzyıl başlarına tarihlenmesini mümkün kılmaktadır. Gülgün Hatun'un yaptırdığı bu çeşme, yalnızca bir su kaynağı değil, aynı zamanda onun şehir içi sosyal rolünü görünür kılan bir vakıf eseridir. Kadınların Osmanlı şehirlerinde kamusal alana müdahil olabildiği ender yollardan biri olan vakıf kurumu, bu örnekle birlikte, kadınların sadece dini yapılara değil, aynı zamanda altyapı hizmetlerine de yatırım yaptığını göstermektedir¹⁵⁹.

Manisa'daki su yapıları içinde bir diğer örnek ise, İki Lüleli Çeşme'dir. Hacı Yahya Mahallesi civarında yer alan bu yapı, adını üzerindeki iki ayrı lüleden almaktadır. Mimari olarak oldukça sade olan yapının temel işlevi, yerleşim halkının su ihtiyacını karşılamak olmuştur. Ayna taşının ortasına yerleştirilmiş lüleler (boru-taş) aracılığıyla dağıtılan su, muhtemelen mahalle içi bir şebekeden ya da yer altı kaynağından sağlanmaktadır. Fiziksel olarak zaman içinde tahrip olmuş olsa da, bu yapı da tıpkı Gülgün Hatun Çeşmesi gibi kamusal hafızada yaşamaya devam etmektedir. Gerek Gülgün Hatun Çeşmesi gerek İki Lüleli Çeşme, Osmanlı şehir yaşamında suyun hem fiziki hem de sembolik değerini yansıtan yapılardır. Bu örnekler, Manisa'daki vakıf kültürünün sadece ibadethaneler veya eğitim kurumlarıyla sınırlı kalmadığını; su, temizlik ve günlük yaşam gibi pratik ihtiyaçlara da yöneldiğini göstermektedir. Kadınların bu süreçte kurucu ve finanse edici rolleri, Osmanlı şehir tarihine ilişkin toplumsal cinsiyet çalışmalarında göz ardı edilmemesi gereken bir boyuttur.

Tablo 12. 33 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicilinde Geçen Hamamlar

Sıra No	HAMAMLAR
1	Ali Bey Hamamı

Tablo 13. 33 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicilinde Geçen Çeşmeler

Sıra No	ÇEŞMELER
1	Gülgün Hatun Çeşmesi

¹⁵⁹ Sema Gündüz Küskü, "Saruhanlı Beyliği Dönemi Manisa Kent Kurgusu Üzerine Düşünceler", *Art-Sanat Dergisi*, 2017, s.205-208.

2	İki Lülelü Çeşme

3.4. KAYITLARDA GEÇEN ŞAHIS ADLARI-LAKAPLAR

3.4.1. Erkek İsimleri

İncelenen şer'iyye sicilinde çok sayıda erkek ismi yer almakla birlikte, bu isimler içeriklerine göre anlamlı gruplara ayrılarak değerlendirildiğinde, dönemin sosyal ve kültürel kodları daha net şekilde ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda erkek isimleri genel olarak üç ana temada sınıflandırılabilir: dini referanslı isimler, unvan veya lakap içeren adlar ve yerel ya da nadir isimler.

İlk grupta, dönemin inanç dünyasına güçlü bir şekilde bağlılığı yansıtan dini referanslı isimler öne çıkmaktadır. “Abdullah”, “Abdulhamit”, “Ebubekir”, “Feyzullah”, “Emrullah”, “Nurullah” gibi isimler; hem Allah’a kulluk vurgusu yapan isim kalıplarını hem de peygamber ve sahabe isimlerinin kullanımını gözler önüne serer. Aynı şekilde “Ahmed”, “Mehmed”, “Yusuf”, “İsmail”, “İbrahim”, “Davud”, “Süleyman” gibi Kur’an kökenli peygamber isimleri de çokça tercih edilmiştir. Bu durum, şer'iyye sicilindeki kayıtların daha çok Müslüman erkeklere ait olduğunu ve bu erkeklerin isim tercihinde dini aidiyetin belirleyici olduğunu göstermektedir.

İkinci grup ise unvan ya da lakap taşıyan isimlerdir. “Çelebi”, “Beşe”, “Koca”, “Memi”, “Dede”, “Kalfal”, “Banazlı”, “Gökçe”, “Muslu”, “Pervane” gibi isimler, ya kişinin mesleğine ya da toplum içindeki yerleşik saygınlığına işaret etmektedir. Bu tür isimlerin varlığı, yalnızca adlandırma biçimlerinin değil, aynı zamanda bireyin toplumsal konumunun da kayıt altına alınmasında ismin bir gösterge olarak kullanıldığını ortaya koyar.

Son olarak, bazı isimler yerel söylemle biçimlenmiş ya da nadiren rastlanan türdendir. Örneğin “Arzuman”, “Ayaz”, “Budak”, “İvaz”, “Şehinşah”, “Satılmış” gibi adlar, ya bölgesel kültürden etkilenmiş ya da halk arasında özel bir anlam taşıyan özgün isimlerdir. Bu isimler genellikle aile ya da mahalli geleneklerden beslenmekte, nadiren üst kademe devlet görevlilerinde görülmektedir.

3.4.2. Kadın İsimleri

İncelenen sicilde geçen Müslüman kadın isimleri incelendiğinde, Kuran ı Kerim'de geçen Ayşe Hadice, gibi isimlerin yaygın olduğunu, İslam Peygamberi Muhammed'in ailesine duyulan sevgi nedeniyle kızlarının isimlerini (Ümmügülsüm- Ümmi , Fatma) sıkça tercih etmişlerdir. Aynı zamanda isim tercih ederken, Gülgün, Cennet gibi daha estetik kavramlardan da esinlenilmiştir.

Tablo 14. 33 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicilinde Geçen Kadın İsimleri

KADIN İSİMLERİ	KADIN İSİMLERİ
Asiye	Gülünar
Ayşe	Hadice
Belkıs	İsmihan
Cemile	Kamer
Cennet	Kerime
Elif	Masume
Emine	Meryem
Esmâ	Mihri
Fatma	Münteha
Gökçe	Pürnefes
Gülfem	Rafiye
Gülgün	Rahime
Raziye	Şemsi

Saliha	Teslime
Sitti	Ümmi
Sultan	Yasmin

3.4.3. Gayrimüslim İsimler

Sicilde geçen gayrimüslim isimler, Osmanlı Devleti'nin çok dinli, çok milletli yapısını iyi bir şekilde yansıtmaktadır. Ermeni, Rum isimlerine, onlardan daha fazla olarak Yahudi isimlerine rastlıyoruz. Osmanlı topraklarında önemli bir Yahudi yerleşimi bulunmaktadır. Özellikle 1492' de İspanya'dan gelen Sefarad Yahudiler'i Manisa'da ticaret, bankacılık, zanaatkarlık gibi alanlarda aktif bir şekilde rol oynamışlardır. Kumaş ipekçilik ve deri işlerinde yenilikler getirerek ekonomiye katkıda bulunmuşlardır. Manisa'daki Yahudiler Osmanlı'nın hoşgörü politikası sayesinde topluma entegre olup kendi hayatlarını, dini inançlarını sürdürmüşler.

Tablo 15. 33 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicilinde Geçen Gayrimüslim İsimler

GAYRİMÜSLİM İSİMLER	
Afonas	Gulyan
Alkas	Haski
Andon	Kefe
Andriya	Melkok
Avraham	Merkeci
David	Petre
Dermor	Rino

Dimitri	Sarola
Dimo	Sivasto
Dobri	Yasef
Ernako	Yorgi

3.5. Lakaplar/Unvanlar

Osmanlı toplum yapısında bireylerin yalnızca isimleriyle değil, aynı zamanda lakaplarıyla da tanımlanması yaygın ve sistematik bir uygulamaydı. Bu lakaplar, kişilerin sosyal, meslekî, idarî ve fiziksel özelliklerini yansıtan kodlar niteliğindedir. 33 numaralı Manisa Şer‘iyye Sicili incelendiğinde, farklı işlevlere sahip lakapların kayıtlar boyunca yoğunlukla kullanıldığı gözlemlenmiştir. Bu durum, lakapların bireysel tanınırlığın ötesinde, toplumsal kimliğin bir parçası olarak işlev gördüğünü ortaya koymaktadır.

Sicilde geçen “Ağa”, “Çelebi”, “Efendi”, “El-hac”, “Seyyid” gibi unvan içerikli lakaplar, hem idarî hem de dini otoriteyi ifade eden yapılar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu tür lakaplar, bireylerin toplumsal saygınlığını, statü ve görev alanlarını görünür kılarken, aynı zamanda mahkeme ve vakfiye gibi belgelerde tanıklık ve temsil gücü de kazandırmaktadır. Örneğin “El-hac” lakabı, hac vazifesini yerine getiren bireyin yalnızca dindarlığını değil, ekonomik gücünü de vurgulayan sembolik bir değere sahiptir. Bir diğer dikkat çekici grup ise mesleki lakaplardır. “Saraç”, “Çavuş”, “Kürkçü”, “Attar”, “Molla”, “Kuyumcu”, “Üstad”, “Usta”, “Gedikli” gibi isimler, bireylerin toplumdaki üretici ve hizmet sağlayıcı rolünü işaret etmektedir. Bu lakaplar, özellikle zanaatkar ve esnaf sınıfının sosyal tabakalaşma içindeki yerini anlamak açısından önemlidir. Aynı zamanda bu tür meslek lakapları, bireyin mahkeme kayıtlarında mesleki kimliğiyle tanınmasını sağlar; örneğin bir miras taksiminde “Saraç Hasan” şeklindeki kayıt, mülkiyetin ve toplumsal konumun yorumlanmasına katkı sunar. Bu tür lakapların yaygınlığı, mesleklerin yalnızca geçim kaynakları olmadığını; aynı zamanda bireylerin kimliklerinin ayrılmaz bir parçası haline geldiğini gösterir. Özellikle “Müezzin”, “İmam”, “Kahveci” ve “Şarapçı” gibi lakaplar, hem

dinî görevlerin hem de kamusal mekânlarda faaliyet yürüten kişilerin tanınmasını sağlar. Sicilde örneğin “Müezzinzâde” veya “Kahveci Hüseyin” şeklinde geçen kayıtlar, bu bireylerin sosyal hayatın önemli işlevlerini yerine getirdiğine işaret etmektedir. Bu bağlamda meslekî lakaplar, toplumdaki üretim ve hizmet düzeninin adlî ve bürokratik kayıtlar yoluyla belgelenmesini de mümkün kılmaktadır.

Toplumun sosyal ilişkilerinde nezaket ve saygınlık ifade eden lakaplar da gözlemlenmektedir. “Hanım”, “Üstad”, “Molla”, “Şeyh”, “Efendi” gibi lakaplar, muhataba karşı duyulan hürmeti ve kişisel itibarı ifade eder. Bu tür lakapların varlığı, sicillerin sadece teknik belgeler değil, aynı zamanda saygı ve hiyerarşi içeren sosyal kayıtlar olduğunu göstermektedir.

Son olarak, “Beyzade”, “Şamizzade”, “Pirzade”, “Asilzade”, “Kazganizade” gibi zade takılı soybağı lakapları da dikkate değerdir. Bu lakaplar, bireylerin aile kökenine dayalı bir prestij taşıdığını gösterir. Aile bağlantısının kişi üzerindeki toplumsal etkisi, lakaplar üzerinden sürekli hatırlatılmıştır. Tüm bu örnekler, lakapların yalnızca bireyi tanıtmakla kalmayıp, toplumun katmanlı yapısını, hiyerarşisini ve değer sistemini yansıtan çok katmanlı semboller olduğunu ortaya koyar. Bu yönüyle lakaplar, Osmanlı sosyal tarihinin okunmasında vazgeçilmez birer veridir.

**Tablo 16. 33 Numaralı Manisa Şer’iyye Sicilinde Geçen Lakaplar/
Unvanlar**

LAKAPLAR/UNVALAR	
Ağa	Gedik
Ak	Hacı
Arap	Hanım
Arpacı	Hobbas
Asirzâde	İmam
Asker	Ispartalı

Attar	İzmirli
Baba	Kadioğlu
Babazâde	Kahveci
Bazirgânzade	Kalaycı
Bektaş	Kara
Beyzade	Karamanzâde
Bezzistancı	Koca
Cambaz	Kulak
Çavuş	Kundi
Çavuşzâde	Kürkçü
Çelebi	Kütübzâde
Çelebizâde	Molla
Cihanzâde	Müezzin
Doğancı	Müteferrika
Düğmeci	Müftüzâde
Ehli	Pervane
El-Hac	Pir
Ermeni	Şeyh
Es-Seyyid	Sofu
Üstad	Usta

Topal	Yahudi

3.6. GÜNDELİK HAYATTA KULLANILAN EŞYALAR- KIYAFETLER

Tereke kayıtları, Osmanlı toplumunda ölen kişilere ait malvarlığının tespiti amacıyla tutulan belgeler olmakla birlikte, bu kayıtlar aracılığıyla bireylerin medeni durumları, aile yapıları ve sosyal konumları hakkında da değerli bilgiler edinmek mümkündür. Kayıtlarda yer alan taşınır ve taşınmaz malların yanı sıra, günlük yaşamda kullanılan ev eşyaları, giyim-kuşam unsurları, hayvancılık ve ziraatla ilgili araç gereçler, esnafın kullandığı iş aletleri gibi ayrıntılar da dönemin sosyal ve ekonomik yapısına ışık tutar. Bu yönüyle tereke defterleri, hem bireysel hem de toplumsal düzeyde maddi kültürün izlerini takip edebilmek açısından önemli bir kaynaktır.¹⁶⁰

Toplumsal yapının en küçük birimi olan ailelerin yaşam alanları, dönemin fiziksel konut anlayışı hakkında önemli ipuçları barındırmaktadır. Tereke defterlerinde yer alan bilgilere göre, Manisa'daki konutlar genellikle iki katlı olarak inşa edilmiştir. Bu yapılarda “fevkânî” (üst kat) ve “tahtânî” (alt kat) olmak üzere iki farklı kat düzeni görülür. Üst katlarda geniş bir sofa yer almakta ve bu sofa, evin diğer bölümlerine açılan merkezi bir geçiş alanı işlevi görmektedir. Evin zemin katı genellikle avlunun uzantısı şeklinde olup, gündelik işlerin yürütüldüğü alanları barındırmaktadır. Asıl yaşam alanı ise üst katlarda konumlandırılmıştır.

Evlerin çevresi çoğunlukla çeşitli meyve ağaçlarıyla donatılmış avlularla çevrilidir. Bu yerleşim düzeni hem özel yaşamı koruma işlevi görmüş hem de gündelik hayatın doğal unsurlarla iç içe yaşanmasına olanak sağlamıştır. Manisa evlerinin bu fiziksel ve sosyal mimarisi, dönemin yaşam kültürünü anlamak açısından önemli bir veridir.

M.Ş.S (87-5) numaralı sicilde yer alan Teryola'ya ait terekede, dönemin ev düzenine ve gündelik eşya kullanımına dair dikkate değer unsurlar bulunmaktadır. Manisa'nın Göktaşlı Mahallesi'nde yaşamış bir kadının maddi varlığını ve ev içi

¹⁶⁰ Fatih Bozkurt, “Osmanlı Dönemi Tereke Defterleri ve Tereke Çalışmaları”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, C.11, s.194-198.

donanımını yansıtmaktadır. Kayıta yer alan unsurlar, klasik dönem Osmanlı toplumunda bir evin eşya yapısını ve bu eşyaların maddi değerlerini göstermesi açısından önemlidir.

Terekede geçen “iki bab ev ve çardağı” ifadesi, bu şahsın müstakil bir evde yaşadığını ve mekânın fiziksel yapısının geleneksel Osmanlı mimarisiyle örtüştüğünü göstermektedir. Ev eşyaları arasında yer alan “köhne yorgan, kilim, döşek” gibi temel yatak odası unsurları, dönemin yatma ve dinlenme kültürünü yansıtmaktadır. Yine “yeşil ferace”, “kapama kaftan”, “çarsaf” gibi giyim eşyalarının maddi değeri, dönemin kadın giyim kültürü hakkında fikir verirken, eşyaların çoğunun “köhne” sıfatı ile nitelendirilmiş olması bu kişinin sosyoekonomik durumunun mütevazı olduğunu da düşündürmektedir. “Hırdavat-ı hâne” başlığı altında verilen 200 kuruşluk değer, evdeki küçük alet ve araçların toplu ifadesi olup, gündelik işlevselliğin sürdürülmesinde ne tür araçların bulunduğu dair genel bir ipucu sunar. Toplam tereke kıymetinin 13.000 kuruş olarak belirtilmiş olması, dönemin alım gücüyle birlikte değerlendirildiğinde orta halli bir ekonomik seviyeye işaret etmektedir.¹⁶¹

İncelene sicilde eşya listelerinde yer alan hamam leğeni, güğüm ve bakraç gibi temizlik araçları ise yalnızca kişisel hijyen ihtiyacını karşılamakla kalmaz; aynı zamanda İslam toplumlarında önem atfedilen taharet ve beden temizliğiyle doğrudan bağlantılıdır. Bu eşyalar, ev içi yaşamda suyun kullanımına ve hamam kültürünün yaygınlığına dair ipuçları sunar. Benzer şekilde, bakır sini, tepsi, şorba tenceresi (çorba tenceresi) ve sahan gibi mutfak eşyaları, gündelik yeme içme düzeninin işleyişini ve kalabalık sofralarda birlikte yeme geleneğini gözler önüne serer. Öte yandan küpe, kuşak ve zıbın gibi kişisel eşyalar; bireylerin toplumsal kimliklerini, cinsiyetlerini ve ekonomik seviyelerini anlamamıza yardımcı olan, statü belirleyici unsurlar arasında değerlendirilmelidir. Bu tür eşyalar yalnızca kullanım malzemesi değil; aynı zamanda dönemin kültürel ve sosyal yapısının da birer yansıması olarak önem arz etmektedir.

¹⁶¹ (BOA), MŞH.ŞSC.d, No. 33, Gömlek No. 33 (87-5)

SONUÇ

Bu araştırma, H.1021-1022 (M.1612-1613) tarihleri arasındaki dönemde Manisa'nın sosyal, ekonomik, idari ve kültürel yapısını incelemeyi amaçlamaktadır. Şer'iyeye sicilleri, dönemin sosyal hayatı ve ekonomik durumu hakkında önemli bilgiler sunan birinci el kaynaklar olarak öne çıkmaktadır. 33 Numaralı şer'iyeye sicilinin transkripsiyonu sayesinde, Manisa'daki yer isimleri, erkek ve kadın isimleri, sosyal yapılar, günlük yaşam gibi değerli verilere ulaşılmıştır. Ancak, sicildeki bazı belgelerin tahrip olması, mürekkep akması ve yazıların birbirine girmesi nedeniyle bazı kısımlar okunamamıştır. Bu eksiklikler, araştırmanın sınırlı kalmasına yol açsa da elde edilen veriler, dönemin toplumsal yapısını anlamamız için yeterli ipuçları sunmaktadır.

Sicildeki belgeler, belge türlerine göre tasnif edildiğinde, Berat ve Ferman belgelerinin çoğunlukta olduğu görülmektedir. Ayrıca, 1 adet Sebeb-i Tahrir, 23 adet Arz-u Hal, 9 adet Tereke, 7 adet Temessük, 2 adet Huccet gibi belgeler de bulunmaktadır. Bu belgeler, dönemin sosyal, ekonomik ve hukuki yapılarına dair önemli veriler sunmaktadır. Sicilde yer alan metinlerin tasnifine göre, 6 adet Kira, 4 adet Cinayet, 25 adet Satış, 1 adet Fesh (ikale), 5 adet Miras, 6 adet Borç-Alacak, 12 adet Görevlendirme, 4 adet Sefer Hazırlığı, 5 adet Tamir, 7 adet Vergi, 7 adet Boşanma, 13 adet Nafaka ve 16 adet Vakıf, 13 adet Vasi, 9 adet Hile/Usulsüzlük, 4 adet İltimas/ Muafiyet, 4 adet Masraf/ Harcama, 7 adet Hibe, 10 adet Eşkiyalık, Sefer konulu belgeler bulunmaktadır. Bu belgeler, Manisa'daki sosyal yapıyı, ekonomik ilişkileri ve hukuki düzeni anlamamıza yardımcı olmaktadır.

Sicil, sosyal tarihçiliğin kapsamına girmekte olup, Manisa'nın sosyo-ekonomik ve idari yapısı hakkında derinlemesine bilgi edinmemizi sağlamaktadır. Osmanlı toplumunun şer'î hukukla şekillenen yapısı, bireylerin sosyal, dini ve ekonomik ilişkilerinin bu hukuk çerçevesinde düzenlendiğini ortaya koymaktadır. Mahkemeler, sosyal düzenin sağlanmasında, mülk edinme ve ticaretin düzenlenmesinde, hatta köleliğin denetlenmesinde önemli bir rol oynamıştır. Osmanlı'da toplumsal düzen, sadece bireylerin dini değerlerle uyumlu yaşamalarıyla değil, aynı zamanda hukuki düzenlemelerle de sağlanmıştır.

Bu inceleme sonucunda, Osmanlı toplumunun şer'i hukuka dayalı yapısının, sosyal düzeni sağlama, ekonomik ilişkileri düzenleme ve bireylerin hukuki haklarını koruma açısından önemli bir rol oynadığı anlaşılmaktadır. Örnek olarak, şikayet edilen bir kahvehane ile ilgili mahkeme süreci, toplumda huzursuzluk yaratan durumların çözülmesinde şer'î mahkemelere başvurulduğunu ve bu başvuruların toplum düzenini korumak için önemli bir işlevi olduğunu göstermektedir. Bu tür olaylar, Osmanlı toplumunun toplumsal düzeni sağlamada ne kadar titiz olduğunu ortaya koymaktadır.

Ekonomik ilişkiler açısından, mülk edinme, alacak verecek ve mal paylaşımı gibi işlemler de şer'i hukuk çerçevesinde düzenlenmiştir. Bu, Manisa'daki ekonomik yapının, ticaretin ve mülkiyetin hukuki düzenlemelerle sıkı bir şekilde bağlı olduğunu gösterir. Mahkemelerdeki davalar, Osmanlı'daki ekonomik ilişkilerin sadece ticaretle değil, aynı zamanda şer'î kurallarla da denetlendiğini ortaya koymaktadır.

Kölelik ve köle ticareti ise Osmanlı toplumunun sosyal yapısının önemli bir parçasıydı. Sicilde yer alan köle alım-satımı ile ilgili davalar, kölelerin alım satımının şer'î mahkemelerde düzenlendiğini ve bu işlemlerin sosyal sınıfların belirlenmesinde önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Bu durum, Osmanlı'daki sosyal sınıfların ve statülerin sadece ekonomik değil, aynı zamanda hukuki düzenlemelerle şekillendiğini vurgulamaktadır.

Sonuç olarak, Manisa'daki şer'îye sicilleri, sadece sosyal yapıyı anlamakla kalmayıp, aynı zamanda Osmanlı toplumunun işleyişini, ekonomik ilişkilerini ve hukuki düzenini de aydınlatmaktadır. Bu çalışma, şer'îye sicillerini temel alarak Manisa hakkında araştırma yapmayı düşünenler için önemli bir kaynak ve kılavuz olacaktır.

KAYNAKÇA

- Acun, H. (1999). *Manisa'da Türk devri yapıları*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Adıgüzel, İ. (2006). Osmanlı döneminden Manisa'da eğitim kurumları (Bildiri). *Manisa Şehri Bilgi Şöleni Bildirileri*, CBÜ Kültür ve Sosyal Kulübü Derneği, Manisa.
- Akdağ, M. (1955). Osmanlı müesseseleri hakkında notlar. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 13(1-2), s.27–51.
- (1964). Celali isyanlarından büyük kaçgunluk (1603–1606). *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 2 (2) s.1-49.
https://doi.org/10.1501/Tarar_0000000283
- Akgündüz, A. (2000). Maruzât. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (Cilt: 28).
- (1988). *Şer'iyye Sicilleri*, İstanbul: TDAV Yayınları
- Akşit, O. (1983). *Manisa tarihi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Akyıldız, A. (2001). *Osmanlı eğitim sistemi ve medreseler*. İstanbul: Kitabevi.
- Apaydın, H. Y. (2022). Kefalet. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (Cilt: 25).
- Arık, F.Ş. (1997). Osmanlılarda kadılık müessesesi. *OTAM*, 8 (8).
https://doi.org/10.1501/OTAM_0000000145
- Aslan, N. (1988). Milli arşivimiz içerisinde şer'iyye sicilleri: Eğitim ve terminoloji problemi. *I. Milli Arşiv Şûrası (Tebliğler - Tartışmalar)*. Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü.
- Atar, F. (2001). Kadı. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (Cilt: 24).
- (2007). 'Nişan, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (Cilt: 33).
- Aybakan, B. (2013). Vekalet. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (Cilt: 43).
- Aydın, M. A. (2011). Tekamül. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (Cilt: 40).

- Barkan, Ö. L. (1942). Osmanlı İmparatorluğu'nda bir iskân ve kolonizasyon metodu olarak vakıflar. *Vakıflar Dergisi*, (2), s.46–54.
- Bayındır, A. (1986). *İslam muhakeme hukuku*. İstanbul: İslami İlimler Araştırma Vakfı Yayınları.
- Bizbirlik, A. ve Gacar, A. (2022). Osmanlı Devleti'nde tereke kayıtları ve tereke kayıtlarının muhasebeleştirilmesi: Rusçuk örneği. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 29(4), s.130–135.
- Bozkurt, F. (2013). Osmanlı dönemi tereke defterleri ve tereke çalışmaları. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 11 (22), s.193-229.
- Canatar, M. (2002). Kethüdâ. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Cilt: 24, s. 332-334.
- Cin, H. ve Akgündüz, A. (1990). *Türk İslam hukuk tarihi* (Cilt 1). İstanbul: Timaş Yayınları.
- Darkot, B. (1983). Manisa. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*.
- Devellioğlu, F. (2002). *Osmanlıca-Türkçe ansiklopedik lügat*. Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları.
- Emecen, F. (2003). Manisa. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (Cilt: 27).
- (2013). *XVI. Asırda Manisa Kazası*, Ankara.
- (1988). Ağnam, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Cilt: 1, s.478-479
- Ergenç, Ö. (1984). Osmanlı şehrindeki “mahalle”nin işlev ve nitelikleri üzerine. *Osmanlı Araştırmaları*. İstanbul.
- Ergül, T. (1988). *Mitolojide Manisa*. Manisa: Manisa Turizm Derneği Yayını.
- Erkul, H. (2010). *TD. 544 No'lu Saruhan Evkaf Defterine göre Manisa vakıfları* (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara
- Erkul, R. (2013). XVII ve XVIII. yüzyıllar Osmanlı edebiyat coğrafyasında Manisa. *CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(3).

- Ermiş, M., Küskü, S. G. ve Yılmaz, A. (2016). Erken Demir Çağından Ortaçağ'a Manisa Kalesi. *TÜBA-KED*, (14).
- Faroghi, S. (1988). Onaltıncı ve onyedinci yüzyıl kadı sicillerinde kaydolunan ev satışlarıyla ilgili belgelerin şekil açısından değişimi. *Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri: Bildiriler* (30 Nisan-2 Mayıs 1986). İstanbul.
- (1996). *Osmanlı'da Kentler ve Kentliler*, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Fendoğlu, H. T. (1996). *Kölelik ve cariyelik*. İstanbul.
- Gök, N. (1995). Osmanlı diplomatikasında fermân ve berât arasında benzerlik ve farklar. *OTAM*, Ankara.
- Güler, D. ve Ulutak, N. (1992). Aile kavramının tarihsel gelişimi ve Türk toplum yaşantısında aile. *Kurgu Dergisi*, (11).
- Günay, M. (2006). Manisa'da köle ve cariyeler. *Manisa Şehri Bilgi Şöleni: Bildiriler* (29-30 Eylül 2006). Manisa
- Halaçoğlu, Y. (1998). *XIV-XVII. yüzyıllarda Osmanlı devlet teşkilatı ve sosyal yapı*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Herodotos. (2006). *Tarih* (H. A. Yücel, Ed.). İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.
- İlgürel, M. (2009). Subaşı. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. Cilt: 37, s.447 448.
- İnalcık, H. (2000). *Osmanlı'da devlet, hukuk ve adalet*. İstanbul: Kronik Kitap
- (2003). *Osmanlı İmparatorluğu Klasik Çağ (1300-1600)*, İstanbul.
- (2000). *Osmanlı İmparatorluğunun Ekonomik ve Sosyal Tarihi*, C.1 , İstanbul.
- (1998). Şikayet hakkı: Arz-i hal ve Arz-i mahzarlar, *Osmanlı Araştırmaları VII-VIII Dergisi*, İstanbul.

- İpşirli, M. (1994). Klasik dönem Osmanlı devlet teşkilâtı. In E. İhsanoğlu (Ed.), *Osmanlı Devleti ve medeniyeti tarihi* (Cilt 1, ss. 139–277). İstanbul: IRCICA.
- (2006). Naib. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 32, s. 312–313). Türkiye Diyanet Vakfı.
- (2015). Şer‘iyye Sicilleri ve Mahkeme Teşkilatı, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, (Cilt: 3). İstanbul.
- İşbilir, Ö. (2007). Nuzûl. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 33, s.311 312.
- Karakuyu, M. (2007). Manisa şehrinde mahallelerin tarihsel gelişimi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, (Cilt: 4).
- Karaman, H. (1999). *Mukayeseli İslam hukuku* (Cilt 1). İstanbul.
- Köprülü, F. (1993). Çavuş. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (Cilt 8).
- Küçükaşçı, M. S., Afyoncu, E. ve Ahışalı, R. (2002). Kâtib. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (Cilt 25).
- Küskü, S. G. (2017). Saruhanlı Beyliği dönemi Manisa kent kurgusu üzerine düşünceler. *Art-Sanat Dergisi*. (8), 199–218.
- (2014). Türk Dönemi Manisa Kenti ve Düşündürdükleri’, *Turkish Studies*, 9 (10).
- Kütükoğlu, M. S. (1992). Berat. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 5, s.472–473.
- (2018). *Osmanlı Belgelerin Dili (Diplomatik)*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Larousse (Meydan). (1981). Kadı. *Meydan Larousse Büyük Lügat ve Ansiklopedisi* (Cilt VI). İstanbul: Meydan Yayınevi.
- Mansel, A. M. (1999). *Ege ve Yunan tarihi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Oğuz, M. ve Akgündüz, A. (2005). Hüccet. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. Cilt 18, s.445–450.

- Ortaylı, İ. (1980). Anadolu’da XVI. yüzyılda evlilik ilişkileri üzerine bazı gözlemler. In *Osmanlı Araştırmaları I*. İstanbul.
- (1991). Osmanlı Toplumunda Ailenin Yeri, *Aile Ansiklopedisi*, C.1, Ankara.
- Özcan, T. (2006). Hayatını vakfeden bir saraylı Gülfem Hatun. *Vakıflar Dergisi*. Ankara: Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları.
- Özdeğer, H. (1988). *1463-1640 yılları Bursa şehri tereke defterleri*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- Özdemir, R. (1986). XIX. yüzyılın ilk yarısında Ankara. *Belleten Dergisi*. Ankara.
- Öztürk, H. (1991). *Kınalızâde Ali Çelebi’de aile*. Ankara.
- Parlatır, İ. (1984). Türk sosyal hayatında kölelik. *Belleten*, Sayı: 187. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Sahillioğlu, H. (1991). Avarız. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Cilt 4.
- Şahin, İ. (2006). Nahiye. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Cilt. 32.
- Sertoğlu, M. (1985). *Osmanlı tarih lügatı*. İstanbul: Enderun Kitabevi
- Tanyeli, U. (1987). *Anadolu Türk kentinde fiziksel yapının evrim süreci (11-15. yy)*. İstanbul.
- Topaloğlu, B. (2012). Vâsi. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Cilt 42.
- Uğur, Y. (2013). Şer’iyye sicilleri. *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 39. İstanbul.
- Uluçay, M. Ç. (1970). Manisa. *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 8. İstanbul.
- (1953). Manisa Şer’iyye Sicillerine Dair Bir Araştırma”, *TM*, C.10.
- (1946). *Saruhanogulları ve Eserlerine Dair Vesikalar*, İstanbul.
- Uluçay, M. Ç. ve Gökçen, İ. (1939). *Manisa tarihi* (s. 10). İstanbul.

Uzunçarşılı, İ. H. (1988). *Anadolu beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu devletleri*. Ankara.

----- (1927). *Kitabeler*, İstanbul.

----- (2003). *Osmanlı Tarihi*.

----- (1935). Şer'iyye Mahkeme Sicilleri, *Ülkü Dergisi*.

----- (1944). *Osmanlı Devleti Teşkilatına Medhal*, İstanbul.

Yerasimos, S. (2015). *Az gelişmişlik sürecinde Türkiye I: Bizans'tan Tanzimata* (B. Kuzucu, Çev.). İstanbul: Belge Yayınları

Yılmazçelik, İ. (1988). Şer'iyye sicillerinin bir merkezde toplanması üzerine bazı mülahazalar. In *I. Milli Arşiv Şûrası (Tebliğler-Tartışmalar)* (s. 425-436). Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayın No: 12.

Yücel, Y. (1974). Osmanlı İmparatorluğunda desantrilizasyona dair genel gözlemler. *Belleten*, 38(152), 657–708. <https://doi.org/10.37879/belleten.1974.152-657>

EK
33 NUMARALI MANİSA ŞER'İYE SİCİLİNİN
TRANSKRİPSİYONU

S1

Künye

S 2 B1

Meclis-i şerifi şeriat-ı şiar ve mahfil-i münif-i fazilet disarları savbına dürer dâvat-ı sâfiyat muhabbet ve karar-ı teslimat vâfiyat müddet-i ayât ithâf olunur ve kıdvetül-kuzat ve'l-hükkâm maden-ül fazl vel kalam Mevlana zirhal kadısı zide fazlehu bade'l hüma inha olunan oldur ki taht-ı kazanuzda bu narh-ı nam karye ve gayrıdan kırk sekiz bin üç yüz otuz dört akçe zeamete mutasarruf olan katib Mehmet fevt olub zeamet-i mahlûl olmakla sene-i ahd-i vel işrin ve elf Ramazan'ın gününden sekiz bin akçesi müteveffa-i mezburun oğluna virilüb kırk bin üç yüz otuz dört akçesi ba'is-i mektub Vedad müteferrika Hüseyin zide- mecdehuya tevcih olunub tahvîl hükm verilmeğin berat- ı tecdîd de ki zabt için emr-i şerif virilüb müceb-i mektûb muhabbet-i üslub tahrir olunub irsal olunmuştur vusul buldukta ma-i suâldır ki ki zeamet-i mezbure müteveffa-i merkur tahvilinden tevcih olunduğu üzere müma-ileyhin tayin eylediği ademisine zabt ve tasarruf itturub min bâd-ı aherî dahl ve taarruz ittirmeyesin müma-ileyhanın zeâmeti hatırı akzâ-i muraddır saire kablû itmeyub düşen hususuna gereği gibi takip olup hususuna mesmû eylesin mezburun hakkında ve yahud gelen bu canibe aiddir râfi olduğundan Eş- Şaban buyrulmaya hâmd-ı eda izzet-i dâim...el-ibad Nasuh Paşa

S 2 B2

Ba'is tahrir hurûf budur ki Hüdavendigâr ve Saruhan sancaklarından mutasarrıf olduğumuz Zirhal nahiyesinde...nam karye ve gayrıdan kırk bin üçyüz otuz üç akçe Pazar zeametimizin zabt virilmeğe vâki olan mahsulatına kabz û zabt virilmeği zeamet-i mezbûre Mustafa üzerine işbu Ramazan'ın ve Hüseyin nam kimesnelere tefviz ve sipariş olunub canibimizden vekil mutlak nasb ve tayin olmuştur aherden hiç ferd-i subaşılıklarına dahl ve tasarruf ve düşen umûrlarına tâbi merâm olmak için

tasvîr olunub mezbûranın bedellerine dahi olunub tahrirân fi'l-yevmü's sani ve'l-ışrın min şehûr Ramazanü'l-mubarek ahd-i ışrın ve elf.

Dört varak beyaz kağıd beyaz kalmağın kalmışdır.

S 2 B3

Sililik

S 3 B1

Var ise bu babda muktezâ-i şer'i kavlı amel idub şer- ali lazım geleni eda eyleyesin şer-i şerife vaktinden olu gelen muhâlif kimesneye iş ittirmeyub tekrar şikayet gelmeli eyleesin şöyle bilesin ve ba'de'n- nazar bu hükm-i hümâyûnu ellerinde ibkâ alâmet-i şerife itimâd kılasız tahrirân fi evâsıt-ı şehir-i Recebü'l mücerreb ahd-i ışrın ve elf.

Bi makâm-ı Konstantiniyye.

El-mersûm

S 3 B2

Sebeb-i tahrir-i tevki-i ref-i humayun oldur ki kıdvetül emacid ve'l- ikrâm Şahinci başı zide mecdehu hala der- saadete mühürlü tezkire götürüp Tirabizon sancağında Kasma ? kazasına tabi derun-u karye kurbunda olan şahin...hayrını yarar şahid hasıl olub tayin hak-ı celb olmağla zayi ve talep olmağla kain teidi olunmak lazım ve mühşm olmağın karye-i mezburede sakinlerinden olub doğancı haymanasından olan ve aslı veled tekid takdir.. veledi zımmiler kadir merkur bey ukdesinden gelmeğe kavurludur Mahalle-i mezburede şahin kapanları tayin olunmak babında gayip rica itmeğin Mezbur doğancı haymanesinden olub kimesnenin reyine nizan fasl leyh ve bin tarihinde takdimce mukaddem olunduktan ise vechi meşruh üzere olmak emr idüb bu Berat-ı humayun virdüm ve buyurdum ki mezburlar varub mahalli mezburdan şahin kapacısı ? olub her ne hasıl eylediği şahin yavrusu ve yavru hasıl olmadığı senelerde tesanüd kadim üzere mezbur bahası emr-i şerif varan doğancı başına virub eda-i hıdmet eyleyüb mensurları olmağla ve hidmetleri mukâbelesinde cezireye ve ispençesi aherin toprağından olmayub hudud-u....malûm kadim mutasarrıf olduğu vilayet-i defterinde tekid doğancıbaşısına sene-i ışrın alınmayub sâir bunun imkânı doğancı olanlar hidmetleri mukâbelesinde avarız-ı güvaniye tekalif-i örfiyeden tevcîhle muâf ve müsellemler olunagelmışler ise mezkur zimmilerden dahi ol-vechle makâm ve teslîm olub hıdmetlerine... kaytlarına aherden mani ve mürahim olmaya

şöyle bilesiz alâmet-i şerifi itimâd kılasız tahrirân fi'l- yevmü's-sâmin ve'l- işrin şehr-i Cemaziel-evvel sene işrin ve elf.

Tıbk-ı aslıhü'l- aleyh hurrehû el-fakîr makâm-ı Mehmed bin Abdulgani el-kadı asâkîrû'l- Anadolu âfâ anhû

S 3 B3

Akda kudât'ıl- müslimin evla vulatı'l muvahhiddin ma'den'ül fazl ve'l-yakin varis-i ulüml enbiyâ ve'l mürselîn hüccetü'l- hakkı ale'l-halkı ecmâ'in el-muhtass bi mezîd-i inâyeti'l melikil- muîn Mevlana Mağnisa kadısı zidet fâzlehu ve kıdvetül- emâcid hakikat-i umde't kuzâtü'l- fezâlik Murad müderris Mevlana Sinan zidet- fazlehu tevkî ref'i hümâyun vasıl olacak malum ola ki darande-i ferman- hümâyun Mehmed südde-i saadetime gelub bu emr-i fermân akçesiyle siyâm cem' idub ve ifâ taifesi dahi amel karye ve çiftbaşına birer gurusların alub dahi

S 3 B4

Ona virilmeğle reâya dahi âsitaneyi satub ve buna dahi virilub bu dahi bir yağhane değirmeni binâ idub yağını çıkarub bulunur iken mezbûr bu hilâf-ı şer'i rencide itmekden han olduğun bildircen buyurdum ki hükm-i şerifimle vardukda ol-vechle rencide eylediklerin hasmân yarar idub hâk üzerine arz olunduğu gibi ise bu kendü malı ile binâ ittirmeni değirmen yağını çıkarub bî-hasbü's-şer kimesneye hazır- ı....olbâbda muktezâ-i emr-i şer' ile âmel olub min bâd-ı hilâf-ı şer'i şerîf ol-vechle... taifesine rencide ve remide ittirmeyub men' ve daf'i eyleyesiz ve hilâf-ı şer'î akçelerin almış ise ba'de's-sübût hükm idüb bî-kusûr alıveresiz mütemeddi seğidüb eslemeyeni yazub bildiresiz tekrar temessükatı gelmeli eyleyesiz bu bâbda dergâh-ı muâllam çavuşlarından kıdvetü'l emâsil ve'l-akrân Mehmed Çavuş zîde kadrehu mübaşir olub emr-i şeride tecâvüz ittirmeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılasız tahrirân fi evâhir-i şehr-i Ramazanü'l- mübârek sene işrin ve elf.

Bi makâm-ı Konstantiniyye. El-mahrûse

S 3 B5

Hüseyin Ağa'nın tahvîl emridir

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadr ve'l-ihirâm el-muhtass bî-mezîd-i inâyeti'l-melîki'l-a'lâ Anadolu Beğlerbeğisi Mehmed dâme ikbâlühü tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm olaki dergâh-ı muâllam mutasarrıflarından yevmi almış akçe ulûfeye mutasarrıf olan Ali oğlu dârende-i fermân vâcibü'l izân kıdvetü'l-emâcid ve'l ikram tasarrufa Hüseyin zîdet mecdehû saadetime gelub Hüdavendigar ve Saruhan sancaklarında ve Turhal nahiyesinde bu narhı? Nam karye ve gayrıdan kırk sekiz bin üçyüz otuz üç akçe zeametne tasarruf olan katib tasarrufa Mehme fevt olub zeâmeti mahluldür deyu sekiz bin akçesi oğluna virilub mâada kırk bin üçyüz otuz üç akçesi ulufesi hazineye kalmak üzere kendüye virilmek bâbında inâyet-i rica eylemek buyurdum ki göresiz mezkûr fevt olub zeametinin ol-mikdârı oğluna virilub mâada on bin üçyüz otuz üç akçesi bil fiil mahlûl ulufesi hazineye kalmak üzere noksanıdır düşenden tekmîl olunmak üzere tevcîh idub tezkîre viresiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılâsız tahrirân fi'l yevmü'l ahdi işrin Ramazanü'l- mübarek sene işrin ve elf.

Bi-makâm- Konstantinniye.

S 4 B1

Budur bu Kalender'e devrede bulunandır fi 26 Cemâziel- evvel sene 1021.

Hisareri....

S 4 B2

(silik) düşen olmayub ol-vâki müşarun ileyhanın tahviline düşen (silinik) vâki olan beyn-i mahsulüne muma ileyhin adamlarına alıveresiz (silinik) ve hatun kimesneye iş ittirmeyesiz eslembâni yazub bildiresiz şöyle bilesiz ve bade'n- nazar bu hükm-i şer'i hümâyunumu ibkâ idub alâmet-i şerîfe itimâd kılâsız tahrirân fi evâhir-i şehri Ramazânü'l-mustafa sene ahd- işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

Mağnisa der- livâ-i Saruhan Receb sene 999 haneha-i.. kazâ-i mezbûre ber mûceb
Mevlana Müslihiddin el-mezbûre nam kaza-i mezbûr

Haneha-i hisse-i mezbûr

32 otuz iki mahdır

Suret-i defterin nakl olundu berât-ı el- yevmü'l râbbi ve'l- işrin şehr-i

S 4 B3

Akda kudat'ül -müslümin evla vilatü'l- muvahiddin madenül-fazl vel- yakın varis-i
ulumül enbiya vel-mürselin hüccetül- alel halik ecmain el muhtassü bi- mezid-i
inayetü'l mülkül el- muin Mevlana Manisa kadısı zidet- fezâilehû tevk-i ref-i hümayun
vasıl olacak malum ola ki kaza-i mezbûreye tabi yedi haneli derviş ve dört haneli
gelib ve otuz iki hanelu zımmiyan nam karyeler ahalisi südde-i saadetime adem
karyelerimize mevkûfat defterinde ol-mikdâr hane olub ziyâde hanemiz olmayub edâ
itmek dahi iken hala cem'ine memûr olanlar kanâat itmeyub ziyâde haneden taleb idub
zulm ve teaddî iderler hayfıdır bu bâbda hâzine-i âmireden ihraç olunmuş yed'imize
mühürlü sâhih suret- defter cedîd virilmiştir on defter mûcebince alınub ziyâde
itimâmları bâbına emr-i şerîfim ricâ itmek defter-i mûcebince alınub ziyâde taleb
olunmaya deyu emr idub buyurdum ki hükm-i şerîfim vardukda bu bâbda hazine-i
âmireden ihraç olunmuş yerlerine verilen mühürlü ve nişanlı sahih-i suret deftere
nazar idub görmesi fi'l-vâki bunların avarızları ol-mikdâr hane olub virmek rafiler?
iken hala....memûr olanlar kanâat olunmayub ziyân haneden gelub idub zûlm ve
teâddi eyledikleri vâki ise men' ve dâfi idub müteâddi vâki olan avarızların Karalı?
mezbûre ahalisinin ellerinde olan mühürlü sâhih ve cedîd hane defteri mûcebince
aldırub defterden ve fermân-ı şerîmden ziyâde bir akçeleri ve bir habbeleri
aldırmayasız şöyle bilesiz tahrirân fi'l-yevmüs'sami ve'l-işrin şehr-i Zilkade selase öşr
ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

El-mahrûse.

S 4 B4

Bazarlarının Emridir

Akda kudat'ül -müslümin evla vilatü'l- muvahiddin madenül-fazl vel- yakın varis-i
ulumül enbiya vel-mürselin hüccetül- alel halikin ecmâin el muhtazu bi- mezid-i

inayetü'l mülköl el- muin Mevlana Manisa kadısı zide fezlahu tevki-i refi-i humayün vasil olacak malum ola ki kıdvetü'l-ümerâi'l-kirâm ümerâü'l fihâm zülkadr ve'l- ihtirâm sâhibü'l- ferdü'l-ihtişâm el-muhtassü bi-mezid-i inâyetü'l-mülkü'l-müin Mevlana Saruhan sancağı beyi dâme tevki'i refi'i hümâyûn vâsıl olacak malum ola ki dârandegâh-ı fermân-ı hümâyûn hisar-ı mezbûrda vâki Okrya? bazarında oturan ile dükkan dergâh-ı mu'allama adam gönderüb kadimden dükkanları önünde kimesneye bey ve şîrâ idegelen değil iken hala bazı avâriz tâifesi ve gayrı....ile ihtilât idub ellerine biz alub bey ve şîrâ eylemek ile bunların dükkanları bitâl olub bey ve şîrâ tarafına mâni olub teâddiden mal aldıklarını bildirub şer'i şerîf ve kadimden olagelen muhâlif kimesne iş ittirmeğin bâbında emr-i şerîfim taleb itmeyub buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıklarında hâk üzere teftiş ve mufahhas idüb idub göresiz arz eyledikleri gibi olub mezkûrları ve gayrı şer hümâyûnlara hazır

S 5 B1

Akda kudat'ül -müslümin evla vilatü'l- muvahiddin madenül-fazl vel- yakın varis-i ulumül enbiya vel-mürselin hüccetül- alel halkın ecmain el muhtaz bi- mezid-i inayetü'l mülköl el- muin Mevlana Manisa kadısı zide fazlehu tevki-i refi-i humayün vasil olacak malum ola ki kaza-i mezbure tabi Gökçe (?) nam karye ahalisi dersaadetime adam gönderüb bizim daire-i avarız hanelerince mevkufat defterlerinde on sekiz hane olduğuna asitâne-i sa'âdetimden almış mühürleyub nişanlayub sahih ve cedîd sûret-i defter virilmiş iken ve suretine vaki olan avarızları virilen sûret-i defter mucebince edâ itmeğin...iken avâriz vesair tekallif cem'an memur olanlar ziyaden üzere talebi dun rencide ve remîde eylemekden hal-i değillerdir hayfdır mani ve dâfi olunub min bâd-ı dersâadetten elimize virilen sûret-i defter mücebine amel olunmak bâbında emr-i şerîf talebi deriz deyu tazallüm eylemeğin sûret-i defter mücebince âmel olunmak emr idub buyurdum ki hükm-i şerîfim vardıkda bu bâbda hâzine-i âmiremden ihac olunub karye-i mezbûre ahalisinin ellerine virilen mühürlü ve nişanlu sahih ve cedîd sûret-i deftere nazar idub göresiz fi'l-vâki kazıyye virdikleri ise bunların suretine fermân olunan avarızları ellerinde sâhih ve cedîd ve nişanlu ve mühürlü sûret-i defter mücebince aldirub zîyade bir akçelerin ve bir habbelerin aldirmayasız...reâya da bir defât eyleye şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılasız bâde'n-nazar bu hükm-i hümâyûnum ellerine ibkâ eylesiz tahrirân fi'l-yevmi'r-râbi işrin Şevvali'l- mükerrem sene işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

S 5 B2

Kazâ-i Mağnisa der- livâ-i Saruhan hane-i avarız karye Gökçe nam kaza-i mezbûr ber mûceb-i defter Mevlana Muizddin kadı-i kazâ-i mezbûr Receb sene 1021.

Suret-i defter mevkûfatdır ki nakil olunub tahrirân mâh-ı Şevval sene işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye

S 6 B1

Ve bâd-ı hevâların vakfa hasıl kayda olunub ve evkâf-ı mezbure reayası men-i külli olunub serbest olmağın hâricden dahil olunmak icâb eylemez iken havas-ı hümayun eminleri ve amilleri livâ-i Saruhan mustakil kılmadır ve iltizamımız da dahildir deyu ziyâde vakfa sabit olanları dahl ittirmeyub kendileri zabt eylemek ile mal-ı vakf gadr ve zarar iderler min bâd-ı hilâf defter vilâyet emîni ve amel dahil itmeğın bâbında emri i şerîf ricâ ilâm eylemek evkâf-ı selatîn min küllil’l-vücûh serbesttir hâricden dahil olunmak caiz değildir buyurdum ki hükm-i şerîf vâcibü’l -ittibâ-ım vardıkda husûs-ı mezbûre mukayyed olub göresiz fi’l-vâki evkâf-ı mezbûre min külli’l-vücûh serbesttir olub reayasının cem’an yavesi beytü’l-mâl ve mâl-i gâib ve mâl-ı mevkûd-ı vakfa hamîl kayd olunmak olunmuş iken halâ havâs-ı hümayûn eminleri ve amilleri mücerred celb-i mâl içün müstâkil kılmadır iltizamımıza dahildir deyu bi vech-i veya sebep-i hilâf defter-i vilâyet dahl ve taaruz idub mâl-vakf gadr ve zarar eyledükleri vâki ise men’ ve dâf’i idub reâyası.....vakfa aiddir rac’i idub yave ve.... beytü’l-mâl ve mâl-i gâib ve mal-ı mevkûd-ı ve cürm-ü cinâyet vesâir bâd-ı hevâsı külli cürm hazır ise defter-i hakâni mûcebince vakf içün zabî-ı evkâf olanlara zabt ve tasarruf ittirub min bâd-ı emin ve amîl veya haricden bir ferde dahl ve taaruz ittirmeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılâsız tahrirân fi’l-yevmûl sâmi şehir-i Cemaziel ahir sene ahd-i işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

El-mahrûse.

S 6 B2

Akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk 'ale'l-halîk-i ecma'în vâris-i 'ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bi mezîd-inâyetü'l-mülkü'l-muîn mevlana Manisa kadısı zîdet fazlehum tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olucak ma'lûm olaki Saruhan Sancağında bey olan kıdvetü'l-ümerâi'l-ikrâm Hacı dâme İzzet der-sa'âdetime Hacı dâme hurûf südde- i saadetime adam gönderub bin yirmi senesinin livâ-i mezbûre hamillerinin tereke defterleri müşarun ileyhanın tahvil tarihine düşüb külli olunub adamları mahsûl almak alındıklarında livâ-i mezbûr aher virilmeğin gelen sancak beğisinin adamları sene-i mezbûrenin tereke hasılları hala olan hayırlı itmek tahviline düşmüştür deyu nizâ' eyledüklerinden bildirmekte imdi tereke husûsunda ihbâr vakt-i kaza da dahi yer yer de tereke emr-i şer'i varana kemâkan bulub çekilmek câiz olan zamandır çekilmek? Hurûf olmak lazım değildir hemân bu vechle ayrışması kifâyet ider evvel zamanının tahviline düşmesin ise cem'le tereke mahsulatı olur buyurdum ki hükm-i şerifimle müşarun ileyhanın adamları vardıkda hak üzere göresiz sene-i mezbûrenin tereke kazâda hala olan hayırlı anın tahviline düşmüş olmayub fi'l-vâki müşarun ileyhanın tahviline düşmüş ise tahvil ve tarihine düşen tereke mahsulüne muma ileyhanın adamları zabt ve kabz ittirub hala olan sancak beğisinin adamları dahl ittirmeyesiz ve arz eylediği livâ-i mezbûr hamilleri toprağında vâki olan beyne kazâ-i müşarun ileyhanın tahviline düşmüşken hala yerlü olan beyne kaza-i men' tahvilime düşmüştür deyu niza ider imiş imdi beyne hamil olub emr-i şeriden sonra senden ayrılıub teftiş hamil olan... evvel zaman gicesinin tahviline düşen ise beyne mahsulatın olur...hak üzere göresiz vech-i meşrûh beyne kaza-i hala yerlü

S 7 B1

Nişân-ı Şerîf-i Âlîşân Hükmi Oldurki

Mağnisa sükkanından olub ulemadan olan dârende-i fermân-ı şerif Mevlana İbrahim zidet- fazlehu zümre-i sipahiyandan Mustafa ile meclis-i şeriye gelub mahruse-i mezbure de Seydi İbrahim Nurullah merkûm zaviyesine ala tarik-ül münasafa mutasarrıflar olub eda-i hıdmet ider iken mukaddema avamdan Ahmed nam kimesne hilaf-u vaki inha ile berat ittürüb seyf itmeğin sabıken mahruse-i Mağnisa kadısı Mevlana veli-yü dettin zide- fezlahu tevzi ile ibkâ olunub mezkur Ahmed ref olub

mani olunmuşken hala hileye salık olub mahsul zamanı olmağla zaviye-i mezbure girü mezkur Ahmed kendüye berat ittürdüğü istima olunmağın zaviye-i mezkure girü Mezkuran Mevlana İbrahim ve Mustafa'ya kemekân mukarrer olmak bâbında mahruse-i mezbure kadısı Mevlana İbrahim arzı etmeğın zaviye-i mezbureye girü mezkuran kemakân mukarrer idub bu berat-ı humayun virdüm ve buyurdum ki varıb mezburan Mevlana İbrahim ve Mustafa'ya vech-i münasaka-i ?? hıdmet-i لازمeleri edâ ittiklerinden sonra sabıka ne vechle tasarruf idegelmişler ise mezburlar hala vaki ol- vechle mutasarrıflar olub vakfının ruhu ve devam-i ömr mürvetim içün duaya müdavmet göstere ol bâbda imesne mani olmaya min bâd-ı dahl ve tasarruf eylemeye şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılasız tahrirân fi'l-yevmi'l-hâmis şehr-i Ramazanü'l-mübârek sene 1021.

S 7 B2

Sisam Nazırı Abdülkerim'in emridir

Kıdvetü'l- kuzâti'l-islâm zîdet vülâtü'l-enam meâ'dinü'l-fazl vel'kelâm Saruhan mukataatı mütftüsü zîdeti fezâil tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olucak malûm olaki mukataat-ı mezbûreye ber vech-i iltizâm nazır olan Abdülkerim nam kimesne südde-i saadetime gelub arz-ı mal idub nezâretime tâbi olan yerlerdir zirâat ve hirâset olunub hasıl eyledikleri sisam narh-ı câri üzere miri yağhane içün elinden gelendir zirâat ihtalarından çift başına seksen ikişer akçeye gelmişler iken hala sisam Zirâat idenlerden narh-ı câri üzere sisam olunub ve ekinlerden çift başına seksen ikişer akçe talep eylediğinden virilmekte teâllül ve bahâne itmeleri işe mâl-ı miriye külli gadr ve iltizamına girü hazır olunduğuna bildurub olunagelmiş muhâlif teâllül ve bahane ittirılmeğın bâbında emr-i şerîfim ricâsına ilâm itmeğın buyurdum ki hükm-i şerîfim ile vardukda husûs-ı mezbûre onât-ı vechle mukayyed olub göresiz fi'l-vâki mukâyyed ilâm olunduğunu olub nazır- mezbûrun nezaretine tâbi olan yerlerde zirâat ve hirâset olunub hasıl eyledikleri Sisam Kavli.....narh-ı câri üzere miri yağhane içün alınıgelub ve zirâat ihtalarından çift başına seksen ikişer akçe vire gelmişler iken hala sisam ve zirâat idenlerden nârh-ı câri üzere sisam ihyalarından çift başına seksen altışar akçe talep idüğünden ve birinin teâllül e bahâne itmek ile mîr-i yağhane...olmağla mâl-ı mirîye gadr ve hazır eyledikleri

S 7 B 3

Vâki ise ol takdirce kanûn-ı kadîm üzere âmel eyleyub mâl-ı mîriye gadr ve teâdî olugelmiş muhâlîf iş olmakdan ziyade hazır idesiz kanûn-ı kadîm muğayir varınca gelmiş muhâlîf min bâd-ı kimesneye teâllül ve nizâ ittirmeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılasız tahrirân fi'l-yevmüs'sâni ve'l- ısrin Şaban'ül muâzzam sene ısrin ve elf.

Bi-makâm-ı Kontantiniyye.

El-mahrûse.

S 7 B 4

Akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk 'ale'l-halik el-ecmâin vâris-i ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtassu bi-mezîd-i 'inâyetü'l-mülkü'l-muîn Mevlana kadısı zîdet fazlahu tevki'-i refi'-i hümayûn vâsıl olucak malûm ola ki dergâh-ı muâllam çavuşlarından dârende-i fermân vâcibü'l-izân kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân ve Çavuş zîdet kadrehu südde-i saadetime arz-ı hal idub taht-ı kazâsına tabi Yınal ? nahiyesinde Balatluyuz? nam karye toprağında berât-ı hümayunlar tasarruf olunduğu mensûh piyade ve teslim çiftliklerinin mensûru husûsunda erbâb-ı timârdan İbrahim nam kimesne sâhih ile nizâ olub üzerine varmayub mahâllinde şer' ile görmek lazım geldiğünden üzerine varılmak suretinde iken mugayirlerine teslim için idub nizâ olunan yerlerden üç kıt'a bir kıt'ası Veli ve bir yeri Ali tasarrufunda ve bir kıt'ası Mehmed bin..... tasarrufunda ve bir kıt'ası...yeri dimekle mâaruf olub Durmuş bin Rıdvan tasarruf idub vuku olunan arazi hasıl olunan mahsûl aşeri bunun olmak üzere sâlih olunub mezbûr İbrahim dahi kabul idub min bâd-ı dâva ve nizâ olunmamak üzere eline hüccet-i şer'îye virilmiş iken mahfûh olmayub hazır eylediklerini bildirub elinde olan hüccet mücebince amel olmak için emr-i şerîfim taleb itmeğin buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda sahih bu ihdâsında hak üzere tefhiz ve elinde olan... nazar idub göresiz arz olunduğu üzere.....elinde olan... nazır idub göresiz arz olunduğu üzere....hususunda nizâ üzere iken mabeynleri vech-i meşrûh üzere sâlih olunub şer'îye virilmiş ise elinde olan şer'îye temessükatı mücebince âmel eylemeyub istimâ' itmeyub hali üzere ibkâ eyleyesiz hilâf ve kanûn kimesneye iş ittirmeyesiz işleyub inâd ve muhâlefet idenleri yazub bildiresiz ve bu bâbda dergâh-ı muâllam mutasarruflarından kıdvetü'l-emâcid

ve'l- ikrâm Hasan zîdet mecduhû mübaşir ola amâ emr-i şer'iden tecâvüz itmeye şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılasız tahrirân fi evâhir-i şehr-i Şevvali'l-mükerrem sene işrin ve elf.

Bi- makâm-ı Konstantiniyye. El-mahrûse.

S7 B5

Sultan Murad Han evkafının emridir.

Akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i 'ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn hüccetü'l-hakk 'ale'l-halîk-i ecma'în el-muhtassu bi-mezîd-i inâyetü'l-meliki'l-muîn Mevlana Mağnisa kadısı zîdet fazlehu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm olaki nefis-i Mağnisa'da vâki merkûm ve mensûrlarız Sultanü'l azâm taleb şer'an mukâddema hasebine olunan câmii-i şerîf evkâfî mütevellisi olan sultan....der-sâadetime arz gönderub evkâf-ı mezbûrenin isimleri defter hanında mukâyed...reayasının yave ve kaçgun ve beytü'l-mâl ve mal-ı gayb ve mal-ı mefkûdları ve cürm-i cinâyet

S 8 B1

Oldur ki Nif kazasında vâki eni? soluna nam karyeye tahminen yevmi bir akçe ile Şeyh-ı azâmdan ve mersûm Şeyh Memihami oğlu olan işbu râfi tevk'i ref'i hümâyûn Mevlana Nez? berât-ı şerîf ile mutasarrıf iken bazı kimesneler olub yine kendüye mukârrer olmak bâbında berât-ı cedîd taleb itmeğin sadâka idub bu berât-ı hümâyûn verdim ve buyurdum ki varub kemâkan mevrâ-ı mezbûre merkûm Mevlana Nez? Yevmi bir akçe ile mutasarrıf olub vakfın ruhuçün devâm-ı 'ömr ve devletimiçün du'âya müdâvemet gösterüb bu bâbda hiç ahd mâni olmayub dahl ve tâaruz eyleye şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılasız tahrirân fi'l-yevmü's-sâni min şehr-i Rebiül-ahir sene ahd-i işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

El-mahrûse.

S 8 B2

Sebebi-i tahrir tevkî refî hümâyûn oldur ki

Humayun olundur ki umumen tecdid-i berât-ı ferman-ı şerifim olmağın Saruhan memlehası yevmi on akçe vazifeye mutasarrıf olan işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn

suret-i makrûn-ı Abdullatif bin Şeyh İsmail bil-kafi der-saadetden berat-ı hıdmed taleb eylemeğin bin yirmi bir Cemzaiel-evvelisinin altıncı gününden bu berat-ı humayûn verdim ve buyurdum varub tevzi olunan yevmi on akçe vazifesine Saruhan memlehası mahsulünden alub mutasarrıf ola olbabda kimesneye hiç ahd mâni ve dâfi olmayub dahl ve ta'arruz kılmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timad kılalar tahrirân fi'l yevmi'l- sadis Cemaziel-evvel sene ahadi ve eşeri ve elf 1020.

Bi- makâm-ı Konstantiniye

S 8 B3

Nişan-ı şerîf-i âlîşân-ı sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân-sitân-ı hâkanî bi'l-avni'r Rabbânî hükmü oldur ki işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn-ı meserret-i makrûn-ı hâkânî kıdvetü'l süleha issalikin Mevlana Şeyh Mehmed zide sara hakkında mezîd-i inâyet-i padişâhânem zuhura götürüb kaza-i Güzelcehisar memlehası mahsulünden yevmi on akçe ile hassa-i enâm-hevân olub elinde olan bir akçe berat-ı zai eyleyub südde-i -sâadetden berat-ı cedîd- şerîfim taleb eylediği sebebden bin yirmi bir Rebiül-ahir'in guresinden yevmi on akçe ile enâm- hevân nasb idub bu berât-ı hümâyûnu virdim ve buyurdum ki varub ta'yin olunan yevmî on akçe vazifesin Güzelcehisar memlehası mahsulünden alub mutasarrıf ola ol bâbda kimesne mâni ve dâfi' ve farig olmaya şöyle bileler al'amet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrirân fi el-yevmür- rabi işrin şehr-i Cemaziel-evvel sene ahd-i ve işrin ve elf Bi- makâm-ı Konstantiniyye

S 8 B4

Nişan-ı şerîf-i âlîşân sultânî ve tuğrâ-yı cihân-ı hâkânî

Nakd-i bedel- el- rabbânî hükm oldur ki Mağnisa'da vâki Seyyid İbrahim Tekyesine yevmi akçe ile râfi'-i tevkî'-i refi' saadet nişan-ı Mevlana Ahmed hazretlere olduğu kazâ-i mezbure de Sultan Hamza baba eskanesinde hala-şeyh olan Şeyh Hasan zide takvan arz idub mucebince berât itdirüb zaviye-i mezbureye mutassarıf iken Muslu nam sipahi ve bazı kimesneler hilaf vâki alub berat itdirub hayf itmeğin girü mezbur Ahmed dedeye ibkâ ve mukarrer olunmak bâbında inâyât-i rica itmeğin mezbur Ahmed dedeye kemâkan-i sadaka idub bu berât-ı hümâyûnu virdim ve buyurdum ki varub zaviyeder olub hıdmet-i lâzimesin müeddî kılındıktan sonra yevmi bir akçeye mutasarrıf olub vakfının ruhu ve devam-i ömrü devletim için duaya müdâvemet göstere ve olbâba Şeyh Ahmed katib min yeşa keyf -i mekânî mâni ve dâfi olmaya

şöyle bileler al'amet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrirân fi el-yevm ehad-i işrin ve elf 1020.

Recebiül mürecceb

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

El-mahrûse.

S 8 5B

Akdâ kudâtü'l- müslimin evlâ vulâti'l- muvahhidin ma'denü'l- fazl ve'l- yakîn hüccetü' hakk-ı alâ'l- halk-i ecmâin vâris-i ulûmi'l- enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bi mezîd-i inâyeti'l- meliki'l- mu'în Mağnisa kadısı ve Mağnisa Mevlanâ zîdet fezâiluhü tevki'i- refi'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki dârende-i fermân-ı hümâyûn Ahmed dergâh-ı mu'allâma arz-ı hal idub bu kaza-i mezbur da Saruhan oğlu evkafından topçu adası demekle ma'rûf mezraya berât-ı şerifimle mutasarrıf oldu mezra-i mezburenin tımar sınırı dahilinde bir tasarruf eyleyen Mehmed Bey bin yirmi senenesinde fevt olub evlâdiye ve baba birer karındaşı kalmayub tasarrufunda olan yerler kanun üzere tapuya müstehâk oldukda bu tapu ile virmek istedikde hala... nam hatun zikr olunan yerleri oğlum mezbur Mehmed vefat itmezden bir ay mikdarı bana yirmi bin akçeye hakkı tasarruf virmiş itdü deyu bunun maarifeti olmayub resmi- dahi almamışken Hüseyin ve Mustafa nam kimesneler ile müttefik orduşah ikamet itdirüb elinde temessük yoğken Bayıklı Ali nam kimesneye virub takdir eyledukde ve bu bâbda elinde davasına muvaffık fetvası olduğunu bildirub buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkta hak üzere göresiz zikr olunan yerleri mezkur Mehmed hal hayatında ma'rifetiyle mezkure validesine virmiş vekil ile tasarrufunda iken tarih-i mezburda fevt olub evladı ve baba birer karındaşı yok ise mezkure hatun Mücerred ol-vechle dahl ve niza ider ise caiz değildir zikr olunan yerini arz-ı kimesneler takdir eyledikleri tapu ile validesi mersume hilafete mutlak eylesin olursa ise kabahat vech-i meşrûh üzere şirâ' ider ise ol yeri buna hükm eylesin ki diledüğüne tapuya vire hilaf- şeri ve kanun kimesneye iş idtimeyesiz islemiyanı yazub bildiresin ve bu bâbda dergâh-ı Muallam çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l- akrân çavuş mübaşir ola amâ-ı emr-i şeriden tecâvüz itmeye şöyle bilesız al'amet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrirân fi evail-i şehri Cemaziel- ahir sene ahd-i işrin ve elf.

S 9 B1

Muhassıllık emridir

Emîrül- ümerâ i'l-kirâm kebîr'ül- küberâ i'l fihâm zü'l kadri ve'l-ihtirâm sâhibü'l-izz ve'l- ihtişam el-muhtass bî-mezîd-i inâyeti'l meliki'l-a'la sâbıkan Adana Beylerbeyisi sabıka olub ber vehc-i arpalık Saruhan Sancağına mutasarrıf olan Mehmed dâme ikbâlehü tevki'i- refî-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki sen kemâl-i emânet ve istikamet ki ve hüsn-i tedbîr ve tedârike ve memalimın taleb ve tahsilinde olan vukuf ve şu'ûruna i'timâd şer'ifim ve itikâd-ı hümâyunum olmağın min bâd müfettişler defter eylememek üzere vilayet-i Anadolu'da muhassıl-ı emvâl olmak emritdüb buyurdum ki hükm-i şerifim vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere âmel idüb dahi bir an ve bir saat tehir tevakkuf eylemeyub vilayet-i Anadolu'da vâki umena ve ummâl ve mültezimin ve nazarı götürdüm bir def'a görülmeyen muhasebelerin kâtiblerin müfredâtı defterlerinde ve şübhe olan mevâdı yerlû yerinde zimmet ve itimâm ile hak ve udûl üzere görüb ber müceb-i muhâsebe ve hasbi's- şeri ve'l- kânun ve kıste'l- nizâm zimmetlerine zuhûr iden mâlımın kendülerinde virmekde izhâr-ı acz ederler ise tahvillerle temâm olmuş ise emlâk ve esbâblarından kifâyet elemez ise kefil-ibil mallarından kezâlik anların dahi emlâk ve esbâbında taleb ve tahsil idub mâlımdan kimesne zımmetinde bir akçe ve bir habbe bâkî kondurmayasız ve bil-cümle vilayet-i Anadolu'da eğer mâl- mukataâtdır ve eğer bekâyâ-yı atîka ve cedide dir ve eğer kürekci ve nezele bedelleri akçeleridir ve eğer mal- beytûl-mâldır ve eğer emvâl-i müteferrika darül-hâsıl vilayet-i Anadolu'da vâki külli ve cüzzi malım bi hasb-üs şer'i ve ve el-kânun ve kıst-ı iltizâm her kimde müteveccih olursa kat'a eman ve ziyan virmeyub marifet-i şer'ile taleb ve bi kusur-u tahsil idub zımmetlerinde bir akçe ve bir habbe bâkî kodurmayub kât'i alaka ittiresin ve cem'i ve tahsil eyleduğun emvâl-i hassayı mütevalite ve mutakabat mübaşir ber vech-i istical der-saadete irsâl ve isâl ve teslim hazine itdiyesin avl ve tahirden ve ihmal ve masahilden bi gayet ihtiraz eylesin el-hasıl-zikr olunan Anadolu'da olan malımın cem'an taleb ve tahsili sana tefviz ve sipariş olunmuşdur yine senden bilinur bu takdirce kalan malım emr-i şer'if de derç olunmuşdur ve kalan mah yazılmışdır diyub cidden müfettişine dahil ve taaruz itdirmeyub şer'i ve kânun mucebince ve kıst-ı iltizam mukataasınca malım her kimde müteveccih olur ise kat'an- aman ve zaman virmeyub taleb ve tahsil dahil hazineye itdirub adem-i takdir ki sebebi ile tekessül ve tazirden ziyade ihtiraz eylesin ve reaya

ve beraya ve umena ve ummâllardan ve aherde ve bazı kimesneler miri için altun götürüler ise yüz on sekizer kâmil? gurus götürürler ise yetmiş sekiz akçeye altun ziyade ve nakden üzere eylesin ve bi'l- zaruri akçeye almak lazım gelur ise gelurse dokuz buçuğu bir deriğ gelur tamâmı alınırsa ve akçe alub ve sahiakçe olup zuyufhül'-ayar akçe aldurmayasız ve irsâl eyledüğün akçeleri avâriz ve ihtibası ile yazub arz ve ilâm eylesin ve dahi mala tarafından emr-i şerîfim vardır almadan mazeretim bir akçe ve bir habbe virmeyesiz ve vech-i meşrûh üzere mal-ı canibinden virilmek emr-i şerîfim mücebince ne-mikdâr akçe virilmesin zuhruna cem'an yazdırub alub zabtına eylesin muhasebe de ibrâz ittirilmeğin mahaline mahsûb kılına şöyle ki divân-ı hümâyunum tarafından virilen emr-i şerîfimle ve bila emr-i şerîf masrafa ve mevâcib ve ahere bir akçe ve vir habbe virmek mahalinde mahsûb olmayub malından tayin ittirilub bilmiş olası ana göre mukayyed olub hilâf-ı emr-i şerîf vakfın irtikabından

S 9 B2

Akzâ kudâtü'l- müslimin evlâ vulâti'l- muvahhidin ma'denü'l- fazl ve'l- yakîn vâris-i ulûmi'l- enbiyâ ve'l-mürselîn hüccetü'l- hakk alâ'l- halk-ı ecma'in el-muhtass bi-mezîd inâyeti'l- meliki'l mu'in mevlânâ İzmir ve Mağnisa kadıları zîdet fezâiluhü ve mefâhirü'l- kudât ve'l- hükkâm ma'deni'l- fazl ve'l- hükkâm Menemen ve Foça ve Marmara ve Ilıca ve Gördos ve Güzelhisar ve Nif ve Biga Karaburun ve Kızılhisar ve Aydın ve Saruhan kadıları zîdet fâziluhüm tevki-i refî'-i hümâyun vâsıl olıcak ma'lûm ki kıdvetü'l- emâcid ve'l-a'yân matbah-i âmire emini İbrahim zîde mecduhü hala dersââdetime mühürlü tezkire götürüb her sene kiler-i âmire için on... bin kantar ceviz narh ve bin beş yüz kantar ve yüz elli kantar meviz-i badem ve yüz elli kantar şem-i asel iki yüz kantar revgan-ı zeyt ve yüz kantar sabun olsa ve kırk bin aded tatlu enar ve ...kantar incir ve iki yüz kutu asel ve yüz elli kantar mevz-i basdırma ve iki yüz kantar zerdalü ve üç yüz kantar bal ve iki yüz kantar armud ve iki yüz kutu incir ve bin kantar soğan-ı huşk gelmek mu'tâd olmağla bu sene dahi? âdet-i kadîm ve narh-i cari ve üzeri tedarik iştirâ dâhil-i kiler eylemek bâbında emr-i şerîf verilmek rica eylemeğin buyurdum ki hükm-i şerîfimle hassa kilercilerden kıdvetü'l emasil vel akran işbu Hüseyin nam kilerci vardukda berât ve bir saat tehir ve tevkif eylemeyub zikr olunan mikdâr-ı muhtemam her birinüz taht-ı kazasında bulunan yerlerden olugelen adet ve kanun ve narh-ı cari üzere tedârik ve iştirâ eyleyüb ve nevâl ile sefinelere tahmil eyleyüb ber vech-i istical kiler-i amirem tarafına irsal ve teslim

itdürmekde ikdam ve ihtimam eylesiz husus-ı mezbur rehm-i mühimmatından ana göre nakid alub maaz-ı mezkureye her kimde bulunur ise bulunur ise eğer müteferrika ve çavuş ve sipahi ve yeniçeri ve erbab-ı timar vali beratlı vesair kapu kulundan narh-ı câri üzere mezbur kuluma iştirâ ittiresiz kimesne teallül ve inâd ittirmeyesiz itmek asitaneleri yarub bildiresiz ve mühimmat ve merkume-i tamama iştirâ olunmadın ve...nesne aldirmayasız ve anın gibi hakikate iştirâ eylemiş bulunan zahire her ne ise narh-ı câri üzere seyir için iştirâ ve kabz ittiresiz ve bazı riâyet..ellerinde bulunan ve câriye akçe ile iştirâ eylemek istidakda mecruddur muhakkaktır için mezbur bendahi merkur dahi evkaf-ı reayası yüz tekâlif-i örfiyeden mesafelerdir deyu teallül ve inâd iderler imiş amire-i mühimmat mezbure akçe ile der tekâlif-i örfiyeden değildir hevâ ol-vechle teallül ile kilerine amel eyleyub narh-ı cari üzere iştirâ ittiresiz ve mühimmat-ı mezbur-i Fatma ? iştirâ olunduktan sonra ...ve bedal ve sefinelerinden tahmil eyleyub ber-vech istical- mutabih-ı amirem tarafına irsal ve teslim ittürmekde ikdâm-ı tâm eyleyesin ve bâzı gice tâifesi seyr-i mühimmat-ı mecruddur kimesne tahmil eylememek için ve sipahi ve bostani ve fehime oğlanıdır seyr-i mühimmat tahmil eylemez deyu eb-u inad iderler imiş idi olmağlara bade'd inâd ibtidarsız itmek istatları? Resm-i isimleri ile bir sicili ile yazub bildiresin ve bi'l-cümle bu bâbda mezbur kulların şer'i ve hatun mevkûf makbulumdur bilmiş olan ve mühimmat-ı mezburenin şahsına vesair masrafına lazım gelen yirmi bin akçeye iştirâ eylesin mahsulünden alub Azmi bin her ... virub kimesnenin bin akçe ve bir habbe aldirmayasın Bade-i mezbur tamamı virildikten sonra olunan akçe için işbu hükm-i şerifimin dahiline hamd yazub isyanın yed'ine vâ'z eyleyesin hin-i muhasebedir ibrâz idub mübaşir muhasebesine? mucebince ve yine mahsub itdiresiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrirân fi'l- yevmi'l-sânî aşer min şehr-i Cemaziel- evvel ahdi işrin ve elf

S 10 B1

Her biriniz taht-ı kazasında mevcud bulunan reayâm-ı müşarünileyh âle'l sâmi yarub defter eyleyub şöyle ki hıdmet-i mezbûreyi ahvâl-i kimesne varub bendâhi tahrir iderim deyu dahil etmek iştirâsı ferdi müdâhele etdirmeyesin deyu fermân olmuştur buyurdum ki hüküm vardıkda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celilü'l- kadirim mücebince amel edub dâhi müşarülileyha me'mur oduğu üzere havluy-u müsmîrenüz avârizhânelerin tahrîr iderken kıt'a aherden bir ferde dâhil ve taaruz itdirmeyesiz

velâzım olan yerluden mumî-ileyhâ mektûb mûcebince muâvenet ve müzâheret eyleyub tarafından irsâl eyleduğu mektubuna amel eyleyub itimâm -ı hıdîmetinde makdurunuzun bedel ve hurûf idesin ihmâl ve tekmesil? ve itimâz ve mesâmi eyleyesiz vela-ihmâl idenler arz eyleduğu takdirce müşnul? muattıb olurlar bilmiş olalar ona göre her bir kimesneyi bi-cürret ve intibah üzere olub vech-i meşruh üzere olan ahd-i yerine getüresin şöyle bilesin alâmet-i şerife alâmet-i şer'i itimâd kılasız tahrirân fi-el yevmi'l- hâmis aşer Cemaziel-ahir şehur Sene ahd-i ve işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniye .

S 10 B2

Emîrül- ümerâ i'l-kirâm kebîr'ül- küberâ i'l fihâm zü'l kadri ve'l-ihtirâm sâhibü'l -izz ve'l- ihtişâm el-muhtass bî-mezîd-i inâyeti'l meliki'l-a'la Anadolu Beylerbeyi Mehmed dâme ikbâluhü akzâ- kuzâtül'- müslimün evlâ vilatü'l- müvahiddin madenül-fazl vel-yakin hüccetü'l- hakk-ı alâl- halk-i ecmâ'in vâris-i ulûmi'l- enbiyâ ve'l mürselin el-muhtass bi mezîd-i inâyeti'l- meliki'l- mu'in Mevlânâ Mağnisa kadısı zîdet fezâiluhü tevkî-i refi-i hümayun vâsıl olucak ma'lum ola ki dergâh-ı muallam müteferrikalardan dârende-i fermân vâcibül'l-iz'ân kıdvetü'l-emâcîd ve'l- ekârim ziyade gayrıya Süleyman zîdet-mecdehu südde-i saadetime gelub Saruhan Sancağında taht-ı kazanuzda vaki Hatemallu? nam karye ve gayrıdan yedi bin akçe timâr hususunda mukaddemâ Mustafa Çavuş ile nizâ' olub müşarün ileyhanın .. olmağın birkaç defa timâr-ı mezbûr ahvâl görölub merağıma dâhi olduklarında zikr olunan Hatemallu? nam karye ve gayrıdan olan on bin akçe toprak timâr müşarün-ileyh ve mensûh çifliği ve gayrıdan yedi bin akçe Mustafa Çavuş zabt etmek üzere merağımın mükerer kılunub kıt'a niz'a olunub dârende-i Ali Çavuş dahi timâr-ı mezbûre niz'a eyledükde ana dahi balâda mestûr olduğı üzere zabt eyleyeler deyu tekrâr emr-i şerif virilub tasarruflarında iken merkûrlar fevt olmağla hamîl üzerlerinde olan timârlu Şah Sultan...kapu ağası olub dergâh-ı muallâm müteferrikâlarından Mehmed'e virilmekle karye-i mezbûrdan müteveffa-i merkumenin berâtlarında mukayyedir deyu mahallesinde zabt eyledim deyu niz'a eylemeğle husus-ı mezbûrda otuzu divana merakıma bir davet olundukda gelmeyub mukâddema-i berat mucebince hayatı için emr aldıkda karye-i mezbûrda on dört bin akçede niz'am vardır deyu imâret de yazdurub ademisini vardukda mahâlî timarı ben zabt iderim deyu mahsûlüne dahil eylemeğle kendüye ziyade gadr idub elinde olan emirleri ve berâtı mucebince kendüye

mukarrer ve zabt itdürölmeğe ricâ etmeğin üslûb-ı sâbıkâ üzere toprak-ı timâra on bin akçe timârına müşarün-ileyha mecdehu zabt ittirilmeğin yeri birinin timârlarının mahsulüne dahl ve nizâ ittirilmeğin emrim olmuştur buyurdumki emrim üzere timâr-ı mezbur on bin akçe toprak timârı müşarün-ileyha mir mâh-ı Süleyman ademisinin kemâkan

S 10 B3

Zabt itdirüp imin bâd-ı müşarun ileyh Mehmed'in adamlarına timâr-ı mezbure ber-vechle dahl ve niz'a itdürmeysesiz ve dahl idub tahviline düşen nesnesin işler ise kusûr alıveresiz bir def'a merakımdan kıt'a niz'a olunan timâr nizağının istimâ' câiz değildir men'i idub zira' itdirmeyesin virilen emrlüde mükayyed olunduğu üzere mahsul yevmî ile kabz itdürüb niz'a idenleri temessükatlarıyla asîthane-i sâadetime havâle eyleye sen cevâb verile şöyle bilesiz alâmet-i şerife itimâd kılâsız tahrirân fî evahir-i Cemaziel-ahir sene ahd-i ve işrin ve elf

Be-makâm-ı Konstatiniye.

S 10 B4

Nişân-ı şerîf âlîşân sâmi-mekân-ı sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân-sitân-ı hâkânî hükmü oldur ki Mağnisa muzâfâtından Palamud nahiyesinde vâki mahfillu? nam karye de müteveffa Seyyid Hamza binâ eyledük cami'i şerifin yevmi bir akçe ile mütevellisi olan Seyd-i Musa fevt olub yeri mahlûl olmağın işbu dârende-i fermân-ı hümayun fahru'sâdât Seyyid kadrince vücûd ile mahaldır deyu mezkur Seyyid Hamza'nın oğlu olub müderrisinden olan solak Seyyid Mustafa zîdet fazlehu arz eylemeğin sadaka edip bu berât-ı sa'âdet-i tahiyyat? âyâtı verdim ve buyurdum ki varub müteveffâ-yı mezkûrun yerine mütevellî olub hıdmet-i lâzimesin edâ itdikden sonra yevmi bir akçe ile mutasarrıf olub vâkıfının rûhiçün ve benim davâm-ı devletim için duâya müdâvemet göstere olbâbdan ikrâ ve merakdan sâhih ahd-kitab figân ve keyf-i mekân ve min sebep-i'l-esbâb mâni' ve dâfi olmayub ve min ba'd dahl ve ta'arruz eylemeye şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrirân fî el-yevm el-tisa aşer şehr-i Cemaziel-evvel min şehr sene işrin ve elf min şehr sene işrin ve elf mine'l nebeviyye

Bi-makâm-ı Konstaniniye.

S 10 B5

Meclis-i şerif arz miri ve ve mahfel-i münîf-i sâirleri ve hamilleri savbına dürer-i davât-ı sâfiyât ve gurer-i teslimat-ı vâfiyat olan ibtarından sonra inhâ-i muhibbâne olunan budur ki kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Saruhan Alay beğisi olan tahvîl mektubu gönderub livâ-i mezbûrda taht-ı kazasına tabi Mağnisa nahiyesinde Derecik nam karye ve gayrıdan dört bin akçeye timâr mutasarrıf olan dârende-i mektûb Osman için vâki olan seferleri timâr-ı mezbûr ile seferleyub hâmil-i hıdmetde ve...mevcûd olub tasarrufunda iken Rıdvan ve Mustafa nam kimesneler timâr-ı mezbûrumuz da dahi virilmiştir deyu nizâ idub lakin mezbûran Mustafa ve Rıdvan'ın resm-i mevcûd ve hasımları na mevcûd olduğundan gayrı vâki olan bendeler seferine gelmeyub hıdmetde...mevcûd bulunmayub kendu hevâlarında olub ve mezbûr Osman zikr olan bendeler seferine timâr-ı mezbûr ile seferleyub hâmil-i Alai....mevcûd olub bu merkûme timâr-ı zirâi üzere olan timârlar sefere gelmeyenlerin zâileri? dahi olursa sefere gelündüğünden bulunanlara mukârrer eyleduk deyu fermân olunmağın timâr-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere sefer seferleyub hıdmetinde olan Osman'ın hamî? olduğun bildirub mukarrer olmak ricâsına ilâm itmeğın hattı için mukarrer mektubumu virilmiştir vusulünde gerekdir ki timâr-ı mezbûr elinde olan bir akçe vesâir temessükât mücebince kemâkan mezbûr Osman'a zabt ve tasarruf ittirub min bâd-ı sefer varmayub ol-vechle nizâ iden mezbûran Mustafa ve Rıdvan ve emr-i dahil ve tasarruf ittirmeyesiz ve dahil idub tahvîl târîhine düşen mahsûlünden nesne almışlar ise ba'de's- sübût hükm idub bî-kusûr alıviresiz mezbûran Tahir İçün nizâ iden ise bu haneye gönderesiz ki bi kusûr alıveresiz merakıma olub cevap virile ve timâr-ı mezbûru zabt ittimeğe men' hamilleri ola hemişe ömr-i devlet...fî evâil-i şehr-i Muharrem sene ahd-i işrin ve elf

S 11 B1

Madenci olan reayadan bağzısı firâr idub atlardan dahi her kangınızın taht-ı kazâsında mütemekkin ise atları dahi bilâ tehir vilayetleri irsâl itdiresin ve siz ki toprak kadıları siz husus-ı mezbûre gerek gibi mukayyed olub ihmâl ve mesailden şikâyet hazır idub şöyle ki husûs-ı mezbûre mükellif celb-u ahz sebebiyle ihmâl idesiz azl olmanız ile olmaz asitaneye müstehak oluveresiz ve senin mezbûr kulum sen şöyle bil ki sen dahi celb ve ahz sebebiyle ihmal idub zikr olunan reâya taifesinin yerli yerlerine irsâl olunmayub hali üzere kalırlar ise mesmû'm hümâyunum oldukda ulûfenin kıt'a olmağla olmaz sen dahi asitaneye müstehâk oluveresiz ona göre basiret üzere olası

şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılasız tahrirân fi evasıt-ı Rebiül evvel sene ahd-i işrin ve elf.

Bi-makâm- ı Konstantiyye.

S 11 B2

Sebeb-i tahrir tevk'i refi hümayun budur ki

İşbu dârende-i fermân vacibü'l-iz'ân Müderrisinde Mevlana Mustafa zide ulume? hakkında bî-mezîd-i inâyeti'l padişahım zuhura götürüb nefsi-i Mağnisa'da vâki merhûm Hüseyin Ağa vakfına berât-ı şerif ile Hüseyin nazır olub hıdmetinde kusurun olmayub bi't-ta'yîn mûnharif iken mülk-hıdmet...içün vakfından bir akçe vazifesi olmak kıdvetü'l-emacid vel-ayân mütevellisi arz itmeğin arz mücebince nezaret için yevmi beş akçe vazife virilmeğin buyrulmağın sene ahd-i işrin ve elf Cemaziel-evvelinde bir gece gününde yevmi beş akçe ile nazır nasb idub bu berât-ı hümayunu virdüm ve buyurdum ki varub evkâf-ı mezbure nazır olub hıdmet-i lazimesin edâ idub kusur-i olmaya takib olunan yevmi beş akçe vazifesine evkaf-ı mahsûlünden mâh be-mâh mütevellisinden olub mutasarrıf olan olbâbda kimesne mâni ve dâfi ve ferâhim olmaya şöyle bileler alâmet-i şerife itimâd kılalar tahrirân fi yevmi'l hamış ve'l işrin şeri Cemaziel- evvel sene ahd-i işrin ve elf.

Be-makâmı Konstantiniye.

S 11 B3

Berât-ı aleyh Ali Sultan Zaviyesi

İşbu dârende-i fermân vacibü'l izân kıdvetü'l-sâlihîn ve umdeti's-sâlikin Mevlana Maden... yerinde halife hakkında mezîd-i inâyet padişahıma zuhûr götürüb nefsi-i Mağnisa'da vâki merhum deyn-i Ali baba zaviyesi tekkesinden kıdvetü's-sulehâi's-sâlikîn Hacı Bektaş oğlu Ali zide tekvâ arz-ı mucebince zaviyedar olub hıdmetinde ihmâl ve müsâhelesi olduğundan ma'da zaviye mezbure dahi bil-cümle harab eyledüğü eclinden ref'i olunan Mustafa yerine sene ahd-i ve işrin ve elf Cemaziel-evvel gice gününde bil- tâ'yin zaviyedar olub

S 11 B4

Nasb idub bu Berât-ı humayûnu virdüm ve buyurdum ki varub Bektaş mezburede zaviyedar olub mademki hakkında mahrusemi olub kusuru olmaya bundan akdem zaviyedar olanlar ne vechle tasarruf olunagelmışler ise mezkur dahi ol-vechle zaviye-

i mezbur da zaviyedar olub aherden kimesne mân'i ve dâfi ve ferâhım olmaya şöyle bileler alâmet-i şerife itimâd kılalar tahrirân fi'yevmi el-tâsi ve'l- işrin şehr-i Cemaziel-evvel sene ahdi-i işrin ve elf.

Be- makâm-ı Konstantiniye.

S 11 B5

Yahudilerin emridir

Akda kudat'ül -müslümin evla vilatü'l- muvahiddin madenül-fazl vel- yakın varis-i ulumül enbiya vel-mürselin hüccetül- alel halik ecmain el muhtassü bi- mezid-i inayetü'l mülköl el- muin Mevlana Mağnisa kadısı zîde- fezaîl tevk'i ref'i hümâyun vasıl olunca malum ola ki dârende-i hümâyun nefsi-i Mağnisa'da yerli südde-i sa'âdetime adam göndersin üzüm zamanında bağzı bağlardan üzüm satun alub evlerine götürüb kendi maaşları için ... itdüklerinde yerlü adamları vesair..taifesi ... celb ve ahz için eviniz de habbe ittiğüz deyu tutub hilaf-i şeri şerif rencideden hali olmadıkları...muvâcehesinde hak üzere teftiş ve tafahhus edüb göresiz bunlar kendi maişetleri için kifayet-i mikdarı fera idub alaniyen içmeyub Müslümanları bey' itmez ise hilafet-i şer 'i şerif kimesneye ol-vechle rencide itdirub mütemerridi seğidüb muhtâc-ı arz olanı yazub bildiresin tekrar bu husûs için şikayete gelmeli eyleyemesin ve ba'de'n- nazar bu hükm-i hümâyunumu ellerinde ibkâ idesin deyu mukaddemâ merhum babam Hüdavendigâr taleb...zamanında emr-i şerîf virilduğine bildirub hala tecdîd olması ricâ eyledükleri ecilden buyurdum ki mukaddemâ vech-i meşruh üzere virilen emr-i şerîf mûcebince amel idub hilâfına cevâz göstermeyesiz şöyle şöyle bilesiz alâmet-i şerife itimâd kılasız tahrirân fi evahîr Rebiülahir min şehur sene erba? işrin ve elf

S 11 B6

Nişân-ı alîşân sultânî hükmü oldur ki

Nefs-i Mağnisa'da vâki Hüseyin Ağa evkâfına cârî olanlarını berât mutasarrıflar olub ve nâ? mahaller olmağın ref'i olunub birine işbu râfî'i- tevki-i ref'i hâkânî Şaban her vecihle mahall ve müstehak olub zikr olunan kendüye olmak bâbında inâyet-i recâ itmeğın sadâka idub bu berât-ı hümâyun virdim buyurdum ki mezburların yerlü yerlerine cârî olub hıdmet-i lâzımsın mü'eddi kıldıkdan sâbıkan cârî olanlar bu vecihle mutasarrıf olmuşlar ise bu dâhi ol-vecihle mutasarrıf olub vâkıfın ruhu ve devâm-ı devletim için du'aya müdâvemet göstere bu bâbda kimesne mâni' ve dâfi' olmayub

dahil ve ta'arruz kılmayalar şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrirân fi evâil-i şehir-i Cemaziel-ahir min şehir sene ahd-i işrin ve elf

Be-makâm-ı Konstantiniye.

S 12 B1

Vech-i tahrir temkin budur ki Yurtdağı dahilinde olub Kabağaçlı timârı dimekle karye -i Karamanlu timârına tabî timâr-ı mezbûru sipahi olan Hason ? Yahudi yerinden Şaban'ın on dokuz bin yirmi birinden yirmi ikisine Şaban'ın on dokuzuna varınca İsmail nam Yahudi on iki bin akçeye bey' itdüm sekiz bin akçesini aldım hellaleşdim min ba'd bir kimesne tasarruf etmeye mezbur İsmail Yahudi yerine temkîn virildi ki aherden bir ferdî ve dahl itmeyub kimesne man'i olmaya

.....Yahudi

S 12 B2

Vech-i temkin? budur ki benim karındaşım Bektaş bu timârı virmek ile bende virdim on iki bin akçeye iki sene Şaban'ın on dokuzundan yirmi bir senesinden yirmi iki senesine Şaban'ın on dokuzuna varınca zabt ve tasarruf idub sekiz bin akçe alub kabz eyledüm İsmail Yahudi yerine temkin? verdim kimesne mâni' olmaya..

S 12 B3

Bayramşah? cemaatinin emridir

Mefâhirü'l-kuzât ve'l- hükkâm ma'denü'l-fazl ve'l- kelâm Saruhan ve Germiyan Sancağı kadıları zîdet fazlühüm tevki'-i refi-i hümayun vâsıl olucak ma'lûm ola ki Bayramşah? Cemaati taht-ı hâlâ der-sa'âdetime adam gönderesiz biz hassa..taifesinden olub ile evvela vâki olan hukûk ve rûsum ve cürm-ü cinâyet vesâir bâd-ı hevâmuzi ola gelesin adet ve kânun üzere ve vilâyet defteri mücebince emin ve ahalilerimize edâ idub diğer yerler de Beylerbeyi ve Sancakbeyi subaşları ve zü'amâ ve erbâb-ı timâr ve aher hassa eminleri ve ahalileri dahi hilâfet-i şerî ve kânun mîn vech-i ve bilâ-sebeb dahil idub tekrar hukûk ve rûsûm taleb idub rencide iderler deyu bildirdiler emr-i havas-ı hümayunum reâyası min külli ol-vücûd serbesttir haricden dâhil olunmak kıt'a câiz değildir buyurdum ki hükm-i şerifime vardıkda göresi kazıyye ilâm olunduğu bey' olub zikr olunan Beylerbeyi ve Sancakbeyi Subaşları zü'amâ ve erbâb-ı timâr ve aher havâs-ı hümayun eminleri ve ahalilerin bunların muvahaacesinde hükm-i tenbîh ve tekîd idesiz gadr vakfa ismi ve amilleri edâ eyledükleri hukûk ve rûsum ve cürm-ü cinâyet vesâir bâd-ı hevâlarına haricden müdahil olmayanları hilâfet-

i şerî ve kânun ve min vech-i dahil itmeyeler ve itdirmeyesin meğer ki zikr olunan reayadan birinin cürm-ü cinâyet sâdır ve salb-ı siyâsete müstehak oldukda salb-ı siyâset me'mûr olanlara ümenâ? ma'rifetiyle birinde icra-i şerî itdirüb harice eylettirmeyub bedel- siyâset deyu bir akçe ve bir habbelerini almayalar ve aldirmayasın temerrüdi seğidüb muhtâc-ı arz olanı yazub kayyume arz idesin şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız tahrirân fi el-yevmü's-sâni vel -ışrin Cemaziel-evvel sene seman ve semâniyet makâm-ı Konstantiniyye.

S 12 B4

Nişân-ı şerîf âlişân-ı hükm budur ki

İşbu dârende-i fermân -ı hümayun-ı meserret-i makrûn-ı Mustafa nefis-i Mağnisa'da vâki rûhum için Çelebi Veled Saruhan evkâfında kıdvetü'l- emâsil mütevellîye-i Ali zîdet kadruhü arz mücebince...olduğu Seyd-i bin yirmi recebü'l-müreccebin on dokuzuncu günden yevmî dört akçe ile tahsil-i nasb idub bu berât-ı izeet- makrûnu verdim ve buyurdum ki varub hıdmet-i lazıme müeddî kılındıktan sonra ta'yîn olunan yevmi dört akçe vazifesi evkâf-ı mahsulünden olub mutasarrıf ola bundan âkdem Saruhan memlehası mahsulünden teaddi sadaka olunmuşken müyessir olmayub..kalmağın Saruhan evkafından yevmi beş akçe ile musallık sadaka sorulmak ricasına mütevellisi ilâm itmeğin arz olundukda vâkfinin müsaidesi var ise ona bedel- i dört akçe ile berât-ı şerîf virilmeği fermânım olmuştır şöyle bilesin alâmet-i şerîfe itimâd kılâsın tahrirân fi el'yevm el-ışrin şehir-i Receb'ül min sene ışrin ve elf

S 12 B5

Yaveleri yerlü yerine kaldırmak için varid olan emr-i şerifdir

Mefâhirü'l- kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazl ve'l-keâm eyâlet-i Anadolu'da vâki olan toprak kadıları zîde fazlühüm tevk'i-refi-i hümayun vâsıl olucak ma'lûm ola ki istilal-i Celali ile vilâyetlerinden firâr idub gelub taht-ı kazalarınızda tutuk? idub sakın olan Ermeni vesâir reâyâ tâifesi yerli yerlerine varub her biri kendi karyesinde sakın olalar deyu birkaç def'a emr-i şerif varid olmuşken yine eylemeyub halleri üzere kalmağla kendü vilâyetleri hali kalub imdi asla.... ittirmeyub kendi vilâyetletlerine gönderilmek emrim olmuştır husus-i mezbure inha-i sipahiyandan yüz otuz birinci bölükte yevmi on üç akçe ulufeye mutasarrıf olan Ali mîn Mehmed nam kulum tâyin ve irsâl olunmuştır emr-i buyurdum ki hükm-i şerifim ile vardıkda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîl-i kadrim mücebince amel edip her birinizin taht-ı kazasına gelub tutuk?

idub sâkin olan Ermeni vesâir reâya taifesine te'hir ve tevaffuk itdirmeyub yerli yerli yerlerine irsâl itdiresin şöyle ki bâde't- tenbiye islemeyub emr-i şerîfim muhâlefet idenlerin mezbur kulum mübaşirlerini ile sâkin oldukları evlerini ve bağ ve bağçelerini taleb olanlara furûhat itdirub akçesini sahiblerini virdirub bi'l- te'hir yerlerini gönderesin şöylelerini ihmâl üzere olub tevâffuk idenlerin akçelerini ellerinden alub mîrî için mezbur kulum mütesellim ve defter idub bu canibe mâa irsâl idesiz ve farz-ı kazasında

S 13 B1

Araba bargirleri için

Mefâhirü'l-kuzâtül ümerâil-kiram meraciül-küberâi'l-fihâm zü'l-kadri ve'l-ihtirâmül el-muhtassûn bi-mezîd-i inâyet-i'l-allâm iden Saruhan Sancağı Beyleri ve mefâhirü'l-kuzât ve'l- hükkâm ma'denü'l-fazl ve'l-keîâm vilâyet-i mezbure kadıları zîde fazluhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki kıdvetü'l-emâcid ve'l-ayân tob arabacı başı Mustafa zîde mecdühü der-sâadete mühürlü tezkire gönderub zıkr olunan sancaklardan kışlaması fermân olunan tob araba? bargirleri dustûr'i-ekrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem nizâmül ümem vezîr-i azâm ve serdar-ı ekrem Nasuh paşa adâmeallahu te'âlâ iclâlehünü âsitâne-i sa'âdetime gelinceye değin anda durmak bâbında emr-i şerîf ricasına i'lâm eylemeğin vech-i meşrûh üzerin olmak emr idub buyurdum ki vardukda bu bâbda hasıl olan fermân-ı sa'âdetim mûcebince amel idub dahi evvel ol canibde mukaddemâ kışlacı fermân olunan tob araba bargirleri müşârün ileyh vezir-i azâm adâmeallahu iclâlehü âsitâne-i sa'âdete vâsıl oluncaya değin yerlerinde durub bâde fermanın ne-vechle sâdır olur ise ba'dehu fermânım ne-vechle sâdır olur ise..ile amel oluna şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrirân fil-yevmi es-sâli şehir-i Cemaziel-ahir min şehur sene ahd-i işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

S 13 B2

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazl ve'l-keîâm Uşak kadısı olub bil'fiil mukatât müfettiş olan Mevlâna Seyid-i Ali zîde fezâiluhû ve vilâyet-i Anadolu'da olan kadılar zîde fezâiluhû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Uşak mukâtaâsına ber vech-i iltizâm bir-fiil emîn olan Mehmed Çavuş âsitâne-i sa'âdetime arz-ı hâl idub bundan evvel Uşak nezâret-i iltizâm eyledüğümde mukaddemâ olan

iltizâm-ı mucebince olmuş şart eylemek ile iltizâm-ı sâbık üzere bir berât-ı şerîf verilüb şart-ı iltizâm muktezasınca elviye-i mezburede vâki mütekâ'id ve sipâhîzâdelerden ve ahir diyardan gelub tavettun idub vilayet-i mahrûse sâkin oldukları yere raiyet-i kayd eylemediği kimesnelerden ve mülki içinde bulunan haymane bi'l-cümle avâriz-i divâniyede tekâlif-i örfiyeden mu'âf ve müsellemlardan bedel-i güherçileye yüz akçe alınub ve âhir sınır dâhilinde olmayub.. mezkure yerlerin hakkı- tasarrufun Sipâhilerine tefviz oluna bahasıyla kabul itmezler ise âhir talebi olanlara virile bu şart-ı iltizâm mücebince elime emr-i şerîf virilmiştir elime virilen emr-i şerîf muktezâsınca mirli mal bit-tâmam alıverilmek ittâbında hükm-i şerîfim vardıkda bu bâbda sâdır olan ferman-ı hümayun üzere amel alınub ve dahi elviye-i mezburun yerine ve mâni olunan muktezasına ve şart ve iltizâm mücebince elviye-i mezburdan lâzım olanlara bedel-i güherçile yüz akçeyi şer'en ve kânunen müteveccih olanlardan bi't-tâmam taleb ve tahkik itdirub ve bi'l-cümle balâda Mezkur olan sipâhi ve sipâhîzâde âhir diyardan gelen ekrât ve azâtlı ve haymana ve hariç ez defter ve avarız

S 13 B3

Virmeğin çeltikçi ve gübürcü ve derbentçi ve zaviyedar ve kantarcı? Ve doğancı olanlardan kendinin bu her hali yerli yüz akçelerin aldırarsın şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılasız tahrirân şehir-i Recebü'l-Mürecceb min şehir-i semân işrin ve elf.

S 13 B4

Bade't sûret-i hükmü'l şerîfi's- selâtin ve'l ümerai'l hâkânî...Mehmed bin Piri Akzâ kudâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ve ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk alâ'l-halk-ı ecma'în el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ Mağnisa kadısı zîdet fezâiluhü ve kıdvetü'l-kuzât ve'l- hükkâm ma'denü'l-fazl ve'l-kelâm Mevlana baş kalemiye kadısı zîde fazluhü tevki'-i refî-i hümayûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki Baş kalemiye kazasında dârende-i fermân-ı şerîf Ali nam kimesne dergâh-ı muallâma arz-ı hal idub kaza-i mezbure Kara Kurd nam karyede sakin olub kendi halinde iken eşkıyadan Kalender oğlu ve Yunus Paşa ve Çalık Mustafa zorbası? zûhur itdikde karye-i mezbureden Ahmed nam kimesne maktûl bulunmağla varisleri ve bazı kimesneler bana isnad idub ehl-i örf taife ahz idub hilâfet-i şerî- şerif kaçak akçesin alub ve aldurub şer'le üzerini nesne sabit olmadan Mehmed

ve Çelebi mal için ziyâde zûlm hayf olmuştur şer'le görülmeyub müteveccih olandan hakkım alıverilib men' ve dâfi' olunmak taleb iderim deyu bildirdi buyurdum ki emr-i şerîf lazımül-ittibâm vardıkda hasmân yarar idub bir defâa şer'le görölüb fasl olunmayub ve on beş yıl mürûr etmiş değil ise ber- mûceb-i şer'i şer'îf hak üzere teftiş ve tefahhus edip göresiz kazıyye arz olduğu gibi ise emr-i şer'î kulum ile amel idub şer'le müteveccih olundun hakkın hükm idub bî-kusûr alıveresiz bâde üzerine şûhûd udûliyle nesne sâbit olmadın ehl-i örf taifesine ve ehli- karyeye vesâire rencide ve remîde itdirmeyub men' ve dâfi'idub hilâf-ı şer'-i şerîf bir akçe ve bir habbesini aldirmayasız.. ve birden...idub ve kazadan medhal olmayanı ve dahil itdirmeyesiz mütemerridi seğidüb muhtâc-ı arz olanı isimleriyle yazun arz eyleyesiz şöyle bilesiz ve bu emr-i şerîf yedinde ibkâ idub alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrirân fi evâil şehri Recebü'l- mürecceb sene tis'an ? aşeri ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

S 14 B1

İzzetlü ve sa'âdetlü sultânım hazretleri hâkipây-ı şeriflerini arz bende bî-vücûd oldur ki benim sultanım taht-ı kaza-i adâlet- şî'arlarınız da vâki merkum..Sard? Ahmed Paşa evkafından...zikriâtına dimek ile ma'ruf iki bâb zikrâtı bundan akdem Mustafa nam kimesneye on yıllığına yetmiş beş bin akçeye virub on beş bin akçesi zikrâtı hizmete götürüb altmış bin akçesi sâni teslim itmek üzere idib lakin mezbûr zikrâtı kâdimden zabt idub ... olan nakil müddetname Şehsuvar bin akçe dahi ziyade idub on bin akçesi peşin virmekle üç yıllık yetmiş altı bin akçeye mezbur Şehsuvar'a virilmişdir eltâf-ı nihâyenüzden merkum zikrâtı mesfûr Şehsuvar'a zabt itdirub Mustafa nam kimesneyi ve aherden bir ferdi dahl ve taaruz itdirmeyesin merkur Şehsuvar er kadim vakfının emekdârıdır.... peşin akçe virib bin akçe dahi ziyade itmiştir lütuf idub merkur zikrâtı mezbûre zabt itdiresin fi evâil-i...bâki...muhâllefatin Ahmet Çavuş... Ahmed Paşa

S 14 B2

Sultanım bundan ziyadesi nakd der- lutf idub vakf te'diniye sebep itdirmeyesiz tamâm-ı kararın bulmuştur hasmen? bu eslemiyân üzere mevcud varakaya zabt itdiresin

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadr-i ve'l-ihtirâm sâhibü'l-izz ve'l-ihtişâm el-muhtass bi mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Anadolu Beylerbeyisi

Mehmed dâme ikbalehü tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim südde-i sa'adetime başı olan Mehmed dâme mecdehü südde-i sa'adetime mektûb gönderib Saruhan Sancağında Mağnisa Nahiyesinde Akça köyü nam karye ve gayrıdan ve dört bin akçe timâra tülekçilik hıdmeti ile mutasarrıf olan Mehmed fevt olub timâr-ı mezbûr mahlûl olmağın dârende-i fermân vâcib-i iz'ân Selami için istâd Doğancı olub tülekçilik hıdmetinin uhdesinden gelmeğe kadar var deyu timâr-ı mezbûr mezkure virilmeğın bâbında inâyet ricasına arz itmeğın buyurdum ki Gördes mezkur fevt timâr-ı mezbûr mahlûl ise ve ahâlinde tülekçi timâr ise mezkur Selami'ye tevcîh idub tülekçilik hıdmetinde olmak şartıyla mezkûr Hasan virilsin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrirân fi l yevmül-sadis işrin şehlur Cemaziel- evvel-i sene ahd-i işrin ve elf .

Bi-mâkâm-ı Konstantiniyye.

S 14 B3

Budur ki zikr olunan timâr Doğancılardan Tülekçi timârı olmağla mahlûl olduktan Kayakaracı başının arzı ile tevcih oluna geldüğü kanûn idiğü Saruhan alaybeyi ihtiyâr ? ettik

Şuhudül Hal: Mustafa bin Aman, Ahmed bin Ali, Muhiddin Halife Alaman? Ve gayrühüm.

S 14 B4

Fezâil şîâr izzetü'l kitâb Sadri? Efendi keyf-i kemyâb El-hâkimü'l-âdü'l.....Mağnisa'da fezâil el-yevmü'l hevâl?

Da'vât-ı sâfiyât-ı muhabbet-i âyât teslîmât ve vâfiyât müddet-i gâyet kavafil-i Vedaddır? vasıl ittihâd-i ve müheddi kılındıktan sonra inhâ-i muhlîshâne olunur ki haliya taht-ı kazâ-i adâlet- şî'ârlarınızda vâki' Akça nam karye-i kadimi eski köy Tülekçi timârı olub Rihaz nam kimesne halâ hilâf-ı kanûn beylerbeyi tarafından berât itdirub lakin timâr-ı mezbûr kanûn üzere bizim arzımız ile der-sa'âdetten tevcih olunmak lazım iken ricanın olduğı akd? olmağın timâr-ı mezbûr işbu bais-i varaka-i muhabbet Selamiye tevcih olunub mûcebince hükm-i şerif vârid olmuştur lede'l- vusûl mercûdür ki timâr-ı mezbûr-ı merkum Selamiye zabt ve tasarruf itdirub Rihaz ve gayrı kat'a ve dahil ve ta'arruz itdirilmeyub bu bâbda vârid olan hükm-i şerîf mûcebince amel buyurulmak bâbında lûtf ve mürüvetleri mebzul ve bi- diriğ buyurla ki timâr-ı

mezbur Tülekçi timârı olmağla beylerbeyi tarafından alınmak hilâf-ı kanûndur mezbur Selami tellakçı başı oğlu olup ocağın kadîm emekdârıdır bu babda Mezbura mu'avenetleri ve hüsn-i ihsânları ricâ olunur ziyâde....bakî- hemîşe izzet ve saadet dâimi..Memi nazır fevt olup yerine karındaşı Mehmed Efendi olduğı mektubdur Mehmed Ağa

Fezâil-i müderrisin şî'âr-ı izzetlü Saruhan sancağında vâki olan vilâyet efendilerinin huzûr-ı müstevcib esrulerine? envâ-i da'vât-ı sâfiyât muhabbet-i ayât vâfiyat-ı gurre-i teslîmât-ı vâfiyat müddet-i ...ithâfından sonra muhibbane İlâm ve inhâ olunan budur ki taht-ı kaza-i adâlet-i şî'ârınızda vâki tâife-i mütekâidesinin bir yerleri bin on sekiz Receb'ül- mürecceb guresinden mezârî-i muhallif ile bir tahvîli berât-ı şerifle mukataât nazırı olan Mehmed Çavuş tarafından ber vech-i iltizâm mem-i nazıra yüz doksan bin akçeye furûht olunub nazırı mezkur Mehmed Çavuş ve tarih-i mezburede müfettiş olan Seyd-i Ali imzalarıyla mumza kuyûd -u şurutunu müteşârî? birine mektûb virilub tasarrufunda iken tâhvîl-tâmam eylettin fevt olmağla mukataâ-i mezbûre ahire virilmek lazım gelmeğın mezkur memi nazırın karındaşı olan işbu baisül- mektub Mehmed nam kimesne mezkur meminin tâhvîli ile bozılmamak üzere taleb olmağın mukatâa-i mezbûre yine mukaddemadır inâyet olunduğı üzere bin on sekiz Receb'i guresinde tevarih-i muhtelif ile yüz doksan bin akçeye kabul ve iltizâm etmeğın zikr olunan bedel-i mukataatına mukaddema- nazır mezkur Mehmed Çavuş'un ve müfettiş olan Seyid Ali'nin kuyud-u ve şurutunu müteşaviz virdikleri mektub mücebince sarîh olduğı emînü'l-nasb olmağın mektub müddet virilub canib-i Şeriflerinize irsâl olunmuşdur vusûlünde eltâf-ı aliyenüzden mercûdur ki taht-ı kazâ-i adâlet şîârlarınızda vâki olan bedel-i saadetini mukaddema tarih-i mezbûr da mezkurun kuyud ve şurutunu müteşaviz virildikleri mumza mektûb mücebince tâhvîli aharına değın öyle geldiğı üzere zabt itdirilub mezkur memi nazır ki tahvil ve tarihiyle düşen mukâvvet ve rûsumundakine kimesne de...baki kalmış ahirden zabt ve kabz itmiş var ise mefsur elinde olan temessüküm min mücebince mezkur Mehmed'e hükm idub mensur alıverilmiş babında ona maksat lûtf ve..... ve tasarruf buyrula tahrirân fi yirmi beş şehr-i Cemaziel-evvel ahd-i işrin ve elf.

S 15 B1

Üsküdar da olan Türkmenler için tahsildar gelen mektubdur

Fezail-i medâr şerây-i şî'âr vilayet efendilerinin huzûr vacibû't-teşrifleri envâ'-i ta'zîmat ve tekrîmât birle da'vât-ı sâfiyât-ı muhabbet ayât ve teslîmât-ı vafiyât ve müddet-i.....ithâfından i'lam -ı muhibbâne olunan budur ki bundan akdem Bozdağ da kışlayan ve yazlayan Türkmen taifesinden otuz kırk aded evler hukuk resimlerin miri tarafına lede-l....firâr eyledikleri istimâ olmağın istihdâm kullarından olub dergâh-ı Ali bin Hızır'la? olan- kıdvetül- emasil ve'l-akran Osman Bey zîde kadruhû ırsâl olunmuşdur vusûl buldukda firar iden Türkmen evlerin hukuk efendilerin taht-ı rızalarından bulunurlar ise içlerinden Kethüdalarından bölük başlu yerinden birkaç kimesneleri Mezkur-ı istihdam kullarına koşup Bozdağı mâan götürülmesi bâbında endâm ve ihtimâl ve mevfur beyi memi diriğ buyrula benim efendilerim ihmâl ve müsâheler avk ve tehir sebebiyle mal-miri zâtî... olmak ihtimal ve olmaya mir-iye gadr olub meskul olmamız mukârrerdir bâki oldum

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

S 15 B2

Türkmen taifesinin emridir

Emîrül- ümerâ i'l-kirâm kebîr'ül- küberâ i'l fihâm zü'l kadri ve'l-ihtirâm sâhibü'l -izz ve'l- ihtişâm el-muhtass bî-mezîd-i inâyeti'l meliki'l-a'la Anadolu beylerbeyisi dâme ikbâlehü akzâ- kuzâtül'- müslimün evlâ vilatü'l- müvahiddin madenül- fazl vel-yakin hüccetü'l- hakk-ı alâl- halk-i ecmâ'in vâris-i ulûmi'l- enbiyâ ve'l mürselin el-muhtass bi mezîd-i inâyeti'l- meliki'l- mu'in Mevlânâ i Mağnisa kadısı zide't fazlehu ve mefâirü'l- kuzât vel-hükkâm ma'denü'l- fazl ve'l- kelâm eyalet-i mezbure de vâki olan kadılar zidet fazlehu tevk'i ref'i hümayun vasıl olıcak malum ola ki valide Sultan...bahasının Üsküdar da vaki cami-şerif evkaf- reayasından olub konar ve göçer Türkmen taifesinden Çandarlı'da ki Afşari yüzünden nam cemaatlerdi dârende- gân ferman-ı hümayun Çandarlı'dan mirza kethüda oğlu Seyyid Afşar'dan Hayat ve Musa ve Bozgun? İsmail Fakih ve Hacı Karaca ve Mustafa nam kimesneler dergah-ı muallema adem gönderub Türkmen taifesinden olub Danışmendlüden arzaman nam bunları Mağnisa kazasında otururlar iken bunların üzerine gelub varub alakası

olmayub uhdelerine lazım olan hukukları ve burasına virirler iken mezburlar zaman bunları tutub mühkem harab ve hesab edub hilâf-i şer'î- şerif bunlar ile yigirmi Nefer kimesneler cebren üç yüz akçelerini alub ve ehl-i iyallerin ve hilâf-i şer'î- şerif rencide edub daima bu vechle ta'di ve fesatdan hali olmadığın bildirubb icra-i hak olunmak bâbında emr-i şerifim taleb itdükleri eelden buyurdum ki hükm-ü şerifimle varid kılındı hasmâ beraber idub gıybet iderse mezburi her kangınızın taht-ı kazasında bulunur ise şer ile bulurmuş lazım olan kefilere böldürüb getürdüb bir defa şer'i ile fasl bilâ gadr-i şer'i on beş yıl maaş ?ise hak üzere onât-ı vechle teftiş idub göresiz kazıyye arz itdikleri gibi ise olbâbda mukteza-i şer'i kavimler amîl olub bâde's- sübût şer- ile müteveccih olan haklarını hükm idub bi kusur alıverdikden sonra bu fesâdi iden muhtaç arz ise muhkem hasb idub arz eyleyesiz vekil ise şer ile hakkında lazım gelen icra eylesiz hilâf-i şer'i şerif kimesneye iş itrmeyesiz tamam-ı hak üzere olub tazir? ve birden tâlibinden de ve....hazır idub kazıyye bu hal-i evliyasın dahil ittirmeyesiz...seğidub İsliman olub bilduresiz tekrar şikayet olunmalu eyleyesin şöyle bilesin alamet-i şerif'i itimâd kılasın tahrirân evahir-i şehri Saferü'l-muzaffer sene ahd-i işrin ve elf 1020.

Konstantiniyye makâm-ı El- mahrûse

S 15 B3

Saruhan oğlu evkafının çeltik reisi merkur Hüseyin Hacı Hüseyin oldur ki

Mahruse-i Mağnisa da mensûh ? Saruhanoğlu İshak Çelebi binâ eylediği camii-şerif ve imaret evkafından Ilıcak dimekle ma'rûf nehrin avarız ve divaniye ve tekâlîf-i örfiyeden muaf olmak üzere berât-ı hümâyûn ile korucusu olan Hüseyin bin Eyne Hace vefat idub yeri mahlul hali olmakla vukuâ gelen gadr ve hariri olmak lazım geldü ki aceleden korucu tayin olmak lazım olmağın müteveffa-ı mezburun sulbi oğlu olan Hacı Hasan koruculuk idaresinden gelmekle kadir olmakla tevcih olunub vech-i meşruh üzere korucu olmak babında berat-ı şerif virilmek rızasına ilam eylemeğin tekâlîf-i şakkadan muafiyet ile korucu olmak emr idub bu berat-ı hümâyûnu virdim ve buyurdum ki varub mezbur Hacı Hasan mahall-i merkumdur vefat iden babası Hüseyin hâce yerine korucu olub madem ki hıdmetinde kusurun olmaya hıdmet-i mukabelesinde müteveffa babası tevcihle muaf ve tesellüm olagelmiş ise bu dahi ol- vechle muaf ve tesellüm olub hıdmetine kimesne mani ve ferahım olmaya böyle bileler

elamet-i şerife itimad kılalar tahrirân fî salis-i aşer şehir-i Rebiül-evvel şuhur sene ahd-i işrin ve elf 1020

S 15 B4

Akzâ kudâtü'l- müslimîn evlâ vülati'l-muvâhhidîn ma'denü'l-fazl

Nişân-ı şerîf-i 'âli'ş-şân sâmi mekânı sultânî tuğrâ-yı garrâ-yı cihân-sitâ-yı hükm oldur ki

Kazâ-i Mağnisa'ya tâbi...Karağaçlı mezzasına ber vech-i...tahminen yevmi bir akçe mutasarrıf olan râf'i-i tevki ref'i-i hakanî Mevlânâ..Muhiddin...bilâ-sebeb Yusuf bin Abdullah nam sipahi alub hayf itmeğin kebir ve ibtidâ-i târihden ber-vech-i tâbid kat'a? mukabelesinde tevcih olunub üzerinde iken yine mezbur bir tarîk ile el-mukayyen vech-i meşruh üzere Mevlana mezbur ...Muhiddin kendüye ibkâ ve mukarrer kılınmak bâbında inayet-i ricâ itmek mezbur Muhiddin'e sadaka idub bu berât-ı hümayun virdum ve buyurdum ki varub heman? olub hıdmet-i lâzimesin müeddî kılındıktan sonra tahminen yevmî bir akçe ile ber-vechi tâibeden zikr olunan mezraya mutasarrıf olub vakfin ruhu ve devâm-ı devletimiçün du'aya müdâvemet göstere ol bâbda min ba'd mezbubur? Yusuf bin Abdullah asla dahil ve tasarruf etmeyub mâni' ve dâfi' olmaya şöyle bileler ve alâmet-i şerife i'timâd kılalar tahrirân fî'l- yevmi evasıt-ı Cemaziel-evvel sene ahd-i aşeri ve elf

Bi-makam-ı Konstantiniyye.

S 16 B1

Ve bir âdet hâli olduğı

Bildirib berâtı ve elinde olan mukarrer nameler mücebince mukarrer ve zâbt ve tasarruf itdirilmek bâbında inâyet-i ricâ itmeğin emr-i zikr olunan timârlar bunun hayf olmağla berâtı tarihinden müşârün-ileyhin mukarrer kalınmışdur buyurdum ki riâyet-i mezbureyi berâtı tarihinden müşârün-ileyhin ademisine berâtı mukarrer nameleri mücebince kemakân zabt itdirib itdirüb min ba'd mezkûrları âherden ve bir ferdi dahil ve ta'arruz ittirmeyesiz ve dahil idub tahvil ve târihine düşen mahsulünden nesnesin? Almışlar ise ba'de's-sübût hüküm idib ve bî-kusûr alıveresiz şöyle bileler bu emr-i şerîfden sonra mukâddem ve muahhir târihi ile bir tarîk ile emr ve temessükât ibrâz idub dahil ve nizâ' iderler ise zeâmeti Bunun ademisine zabt ittirub mezkûrlar ibrâz

eyledikleri temessükâtın ellerinden alub alub terki idub ve mühürleyub südde-i sa'âdetime gönderesiz...ve dâhil itdirmeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız tahrîren fî evâhir-i Rebiül-ahir sene ahd-i işrin ve elf.

Bi-mâkam-ı Konstantiniyye.

S 16 B2

Kefere taifesi yeşil sarık istimâl itmek içün emr-i şerif

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm kebîri'l-küberâi'l-fihâm zül'l-kadr ve'l-ümerâm sâhibü'l-izz ve'l-ihtişâm el-muhtass bî-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ sâbikan Habeş beğlerbeyisi olub Aydın Sancağına mutasarrıf olan Hızır dâme ikbâluhü ve (silinmiş) kıdvetül-kuzât vel-hükkâm ma'denü'l-fazl vel-keîâm Mevlana-i Alaşehir kadısı zîdet fezâluhü tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki mukaddema Yenişehir kadısı olub hala südde-i sa'âdete mukatıb iştirâk olan Mevlâna Seyid Ali zîde fazlehu mektûb gönderib Alaşehir kazasında ve etrafında olan karyelerde bazı keferi yeşil kaftan ve zibun giyüb yeşil kuşak kuşanıp tevâbı dahi yeşil çenberler bağlayub hasl ekseri yeşiller istimâl iderler deyu ilâm eyledi imdi evlâd Resul....ila aleyhi ve selleme mahsûs alâmet iken vech-i meşruh üzere istimal olunduğı tahkik sâadatı şiar olmağla men' olunması emr idub buyurdum ki Alaşehirde nakıbül eşraf kai- makamı fahrül-saadat Es-seyyid Mustafa vusul buldukda hassa-i mezburede vesair mecmu-naasda nida ittirub ... binâ eyleyesin ki zikr olunan keferi taifesi badel-yevm yeşil basma ve yeşil kuşak ve tevâbi-ı yeşil ... istimâl etmeyeler tenbih olmazlar ise ol-makuleleri ile getirub itaat-ı emr etmedükleri için şer ile haklarında lazım geleni edâ eyleyesin amma bu bâbda ziyade mukayyed olub bu bâhane ile hilâf-i şeri şerife kimesneye teâddiden ziyade ittihat üzere olası şöyle ki kimesneden akçe alub (silinik) ilâm...ber vechle tedarik memûl olmayub muattab olursan.. olasin

S 16 B3

Böyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılâsız tahrirân fî evâsıt-ı şehlûr Rebiül-ahir sene ahd-i işrin ve elf

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zül'l-kadr-i ve'l-ihtirâm sâhibü'l-izz ve'l-ihtişâm el-muhtass bimezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Anadolu Beylerbeyi Mehmed dâme ikbâlehu ve akzâ kuzâtı'l-müslimîn evlâ vilâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i ulûmi'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn el-muhtass bi mezîd-i inâyeti'l-

meliki'l- mu'în Mevlânâ Mağnisa Kadısı zîdet fezâiluhü tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki dergâh-ı muallâm müteferrikalarından dârende-i fermân-hümâyûn kıdvetü'l-emâcid ve'l- ekârim yazman? karye-i Süleyman zîde mecduhü dergâh-ı mu'allâma gelub Saruhan Sancağında tâht-ı kazasında Hamallü? nam karye ve gayrıdan on yedi bin akçe timâr husûsunda bundan akdem Mustafa Çavuş nam kimesne ile niz'am olub lakin hak ne- vechle bunun olduğundan gayrı birkaç vakfa timâr-ı mezbur ahvâli görölüb mürâafa dahi olduklarında zikr olunan sakallu? Ve gayrıdan olan on beş bin akçe tobrak timârı müşarûn-ileyh ve çiftlik ve gayrıdan yedi bin akçe mensûh timâr Mustafa Çavuş olmak üzere mürâafa hakdır kılınub kat'a hükm-ü şerifim virilub var...Ali Çavuş dahi niz'a eyledikde ana dahi bu- vechle cevâb virilüb müşarûn-ileyh tasarrufunda iken hala Mehmed nam kimesne zuhûr idub timâr-ı mezburun on yedi bin akçesi dahi Mustafa Çavuş mahlûlünden bana virilmiştir deyû müşarûn-ileyh timârına dahil eyledüğünü bildirdi gâyet-i ricâ eyledüğü târik-i timâr-ı mezbûrun temellü ve gayrıdan olan on bin akçe târik-i timârı merakıma sebk? mücebince müşarûn-ileyh müteferrika karye-i Süleyman'a ve yedi bin akçe mensûh mezbur Mehmed'e olmak üzere maruz kılınub buyurdum ki vech-i meşrûh üzere on akçe tobrak timârın fermânım mücebince müşarûn-ileyh ve yedi bin mensûh mezbûr Mehmed'e zabt ve tasarruf ittirub min bâ'd- hilâfına cevâz göstermeyesiz tahvîl ve târihine düşen mahsulünden nesnesin almışlar ise ba'de's-sübût yine müşarûn-ileyh ile alıveresiz mensûh olmayub mezbur Mehmed hafıyyet ve tarikiyle emr-i şerîf dahi ibrâz ider ise mürâafadan sonra tekrar itmek ibrâz olunub niz'a olunduğuna ihtibâr yokdur ol-makûle hafıyyete ibrâz eyledükleri evleri ellerinden alub der...idub senin südde-i sa'âdetime gönderüb..kimesne te'allül ve niz'a itdirmeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılāsız tahrirân fî evâhir-i şehri-i Rebiül-evvel sene ahd-i işrin ve elf.

Bi-mâkam-ı Konstantiniyye.

S 17 B1

Akzâ kudâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk-ı alâ'l-halk-ı ecma'în bi- mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlânâ Mağnisa kadısı zîdet fezâiluhü tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki gurebâ-i yeminden olub on üçüncü bölükde yevmi yigirmi akçe ulûfesi mutasarrıf olan dârende-

i fermân-ı hümâyûn kıldvetü'l- emâsil vel-akrân Yusuf nam sipahi dergâh-ı muallâma gelub arz-ı hâl idub kaza ve mezbûrede vâki Dönmezi? Ve Çiftlî nam karye-i mezra ber vech-i nabiyyut ? ulufesi hazineye koyub ulûfesi yerlû kendüye tevcih olunub berât-ı şerîf verilüb mutasarrıf-ı mümkün mezra-i mezbûre Evlade meşrutdur ben evlâddanım deyu hilâf-i şart-ı vâkıf Muhıddin ve nebi şuye? ider ki alub bâde-i muzafî? olundukda mezkûrlu olan olmayub her vechle hakk- mezbur sipahi yusufun olmakla yine ibkâ olunub yeddine mukarrer nam virilub mutasarrıfının...itmeyub bundan haliya olmağın yerinde olan berât-ı şerifi-i mezbûre nam mûcebince zabt ve tasarruf olunub berât mûcebince müstahak olduğı mahsûl olunub tahassul olunub dahl idenler men'i ve ref'i olunmak bâbında emr-i şerîfim rica etmeğın buyurdum ki emr-i şerîfim vâcibül- ittibâ-i amel? vardukda ol-vechle dahl olunur ise hasmâ-i beraber kalub ber- mûcebi şer-i şerifi hak üzere onât- vechle teftiş ve tefehhüs idub yedinde olan berât-ı şerîf ve mukarrer nama nazır kalıveresiniz kadı arz olunan.. olub zıkr olunan mezraya ulufesi yedini ber-vech-i te'bîd yeddine olan berât-ı şerîf ve mukarrer nam mûcebince buna zabt ve tasarruf ittirub min bâd-ı evlâdeden olmayan mezbur Muhıddin Yahab Nam kimesne... ve ahd-i mücerred evlâdeden bu vechle mezraya ve mahsulünden dahl ve tasarruf ittirub men'i ve dâf'i idub yedine olan yedinde olan berât-ı şerîf ve mukarrer nam hümâyûnum muhâlif buna âid mahsûlünden bir akçe virmeyesiz aldirmayasız ve almışlar ise şer-i... idenler te'allül ve ...ve gadr bahâne ittirmeyub hükm idub bi-kusûr alıveresiz dahi şer-i şerîf ve emr-i hümâyûnum mûcebince mezra-i mezbûrını ulûfesi yerli buna zabt ve tasarruf itdirub mahsûlüne kabz itdüresiz ve bâbda tamâm dikkat ve ihtimâm idub emr-i şerîf ve berât-ı hümâyûn muhâlif-i dâf'i olunmayub buna ol-vechle gadr ve hayf olunmakdan.. ider idesiz ve mezra-i mezbûr mezbûreyi ikrâr bu hâye? ve arz itmeyesiz ve taiblerin? hükm talibine?...ile şöyle anlar ve dâhi...ve arz itmeyeler ve ittirmeyesiz eylemeyub emr-i şerîfe mukarrer nam hümâyûnum muhâlif ideni seğidub eslemeyeni muhtaç-ı arz olan isimleriyle yazub dergâh-ı muallama arz eylesiz ve bu husus için tekrar emr-i şerîf vermek muhtaç eylemeyesin ve bâbda muâllam çavuşlarından kıldvetü'l-emâsil ve'l-akrân min Çavuş bilemeyesiz tâyin olunmuşdur emr-i şer'iden tecâvüz itmiş itmeyesiz .. böyle bilesiz ve bâd-ı iltizâm bu emr-i şerifim bunda ibkâ idesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın tahrîren fî evâil-i şehri Cemaziel-evvel sene ahd-i ve işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

S 17 B2

Berât-ı zâviye Karacazâde

Nişan-ı şerîf alîşân hükm budur ki

Mağnisa kurbunda merhum Karaca Ahmed Sultan zaviyesi evlâdı meşrût olub evladdan olub ber mûceb-i şart vâkıf ihkak olan dârende-i şerîf Raziye nam bîkr mutasarrıfa iken Mehmed nam sipahi ... iken ulûfesi hazineye kalmak üzere ve bazı kimesneler dahi hilâf-ı şart-ı vakıf olub mukaddema dahi niz'a küllileri olub ber mûceb-i şart vâkıf defter hakâni yemezbure Raziye ihkak olub evladiyet üzere mezbure Raziye şart-ı vâkıf mûcebince kendüye ibkâ ve mukarrer olmak bâbında inâyet-i ricâ eyleyemeğin zaviye-i mezbureyi ber mûcebi şart-ı vâkıf mezbure Raziye'yi mukarrer idub bu berât-ı hümayunu viridum buyurdum ki varub zaviye-i mezbure de kemâkan zaviyedar var olub hıdmet-i lazimesin edâ itdükden sonra sabıka ne-vechle tasarruf oluna gelmiş ise mezbure Raziye .. Ol-vechle mutasarrıf olub vâkıfın? Rûhu ve benim devâm-ı devletim için duaya müdavenet göstere olbâbda kimesne mâni ve dâfi olmaya ve min bâd-ı dahl ve tevettün eylemeye şöyle bileler alâmet-i şerîfe itimâd kılalar tahrirân fi tâsi işrin şehr-i Rebiül-evvel sene ahd-i işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

S 17 B3

Fi 17 şehr-i Cemaziel-evvel Sene 1021.

Nişân-ı şerîf âlîşân-ı sultânım hükmü oldur ki

Mağnisa'da vâki Koca Lala câmi-i şerîf de yevmi on akçe ile nazır olan işbu dârende-i fermân-ı hümayun Hacı Ahmed nam kimesne edâ-i hıdmet idub âzl-i inayet ider hala...Mehmed nam kimesne bir târik ile alub kemâkan mezbûre Hacı Ahmed kendüye mukarrer olmak bâbında inâyet-i ricâ itmeğin ne-vech alınmış ise sadaka idub bu berât-ı saâdet ayâtı virub buyurdum ki varub cami-i mezbure nâzır olub hıdmet-i lazimesine edâ idiğünden sonra yevmi üç akçeye mutasarrıf olub vakfının rûhu ve devletin devâmı ve devletiçün duâya mudavemet göstere olbâbda kimesne mâni ve dâfi olmaya ve min bâd-ı dahl ve tasarruf eylemelu şöyle bileler alâmet-i itimâd kılalar tâhrirân fi yevmi râbe şehr-i Rebiül- aher sene ahd-i işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

S 17 B4

İzzetlü saadetlübu kullarına şefaâtlü sultânım hazretlerinin huzûr-ı şerîf izzet-i mevfurları savbınâ dürer da'vât-ı sâfiyât ve gurer-i teslimât vâfiyât ithâfindan sonra inhâ-i muhlîshâne olunur ki benim izzetlü ve saadetlü efendim nefis-i Mağnisa'da vâki olan beytül-mâl-ı amme ve hassa-i mevkufat mevkumen şanım veya mukaddema sen şişen Mustafa çavuş nam kimesne üzerine iki yük akçeye deruhde olunub ve bâde benim İzzetlü ve saadetlü efendim nefis-i Mağnisa'da vâki Kasım? Paşa mahallesinden Mehmed ibni Hasan nam kimesne bu canibe? Gelub mukâtaa-ı mezbureye beş bin akçe ziyâde idub cemân iki yük beş bin akçeye bin yirmi bir Muharremnin guresinden üç sene tamamına varınca iltizâm-ı kabul idub minvâl-i şartıyla huzurunuz da yerlü ve yurtlu birer mâl var ve müstakim kimesneler kefilen sen ve birimin? Üzere ve hem yevmil-kıst mücebince risayliyesin edâ ve teslîm idub ol eclinden varaka-i ... terkim olunub irsal olundu eltâf-ı mâlâ-nihâyelerinden recâ olunur ki mukataat-ı mezbûre mezbûr Mehmed'e zabt ittirub ve benim saadetlü efendim bu ana gelince her kimler zabt itmîşler ise yerlü yerinden teftiş ve mufahhas idub alıversiz ve benim sultanım mukataa-ı Mezbureye kadim-i evvelden beri Olunduğu üzere

S 18 B1

....ibni Abdullah mah-ı fi mahal-i Dere ve tereke mîn .. zevce....binti ve....fi evâil-i Cemazielevvel sene 1021.

Şuhudül Hal: El-hac Hüseyin bin ..., İsmail bin Abdullah, Mehmed bin Safer, İlyas bin kara, Şaban bin Receb

Hane minel-tevâbi, Beyaz....., Beyaz Oğlak , ...oğlak....

6000 1000 aded 25 dükkan

S 18 B2

Budur ki mahrûse-i Mağnisa'da Selman? mahallesinde bundan akdem fevt olan Emine hatunun sagîr oğlu Dafi'nin kıbel-i şer'den vâsi mensûbi olan yığirmi hürû? nam kimesne meclis-i şer'-i şerîf de işbu hâmil hâze'l-kitâb Mustafa bin Osman nam kimesne muvâcehesinde ikrâr idub mahalle-i mezbûr da vâki lede'l-ahâlden ma'lûmü'l-hudûd olub evladlu....bâd-ı lütf ve ba'de'l-yevm menzil-i mezbûr Mustafa

evlâdiyet üzerinde Karındaşı Teslime Hatun ile sakin olur iken mezbûr Mustafa menzil-i mezbûrdan bir bâb kiremit örtülü ev muhazesinde olan havlisiyle .. Mezbûrun kalemiyesi merkûme Emine hatun üç bin sekiz yüz akçeye bey'i batt ile bey'i idub mezbûr hatun fevt oldukda benim mezbure intikâl idub ve sayana? Benim Mezbûr için zabt olunur... mezbûr Mustafa'nın kız karındaşı Teslime hatun menzil-i mezbûrun cümlesine vâkf-ı evlâd iken ibkâ idub ve katiyyen hükm olundukda hükm-i merkum Mustafa'ya müraca'at idub zikr olunan ve mukabelesinden virilen üç bin sekiz yüz akçe ile tamir ve termîmine harc ve sarf olunan iki yüz akçeyi talep itdikden meblağ-ı merkûm üç bin sekiz yüz akçe ile iki yüz akçeye bi't-tamâm bana teslim itdi zimmetine berât itdi min ba'd da'va ve nizâ'ım kalmışdır didikde vech-i mezbûrun ikrâr fi olmakule el-merkûm Mustafa ve...tasdik idub mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb kayd-ı olındı fî evâil-i Rebiül-evvel Sene 1021.

Şuhûdül Hal: İbrahim Çelebi?, El-müderriş- Tacî Mehmed Çelebi, El-müderriş- Safer Bekir?, Hüseyin, Muhassıl... bin Ali, ..., Ahmed bin Ali, Ali bin Mustafa, Şehzade Mustafa

S 18 B3

Adil oba? sebk nam timâr için Nuh'un emridir

Akzâ kudâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn vârisü'l-ulûmü'l-enbiyâ el-muhtâssûn bi mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'in Mevlana Mağnisa kadısı zîdet- fezâil ve kıdvetül- kuzât ve'l-hükkâm mâdenü'l-fazl ve'l-keîâm Mevlana İzmir Kadısı zîdet-fezâil tevki'-i refi'-i hümayûn vâsıl olıcak malûm ola ki dârende-i fermân-ı hümayûn dergâh-ı muallâma gelub Saruhan sancağında Mağnisa nahiyesinde Adil obası? nam karye ve gayrıdan yedi bin dört yüz doksan akçe timâra mutasarrıf olan Hüseyin eşkiyadan olub bundan akdem... arz olundukda kendünün hakkından gelunub timâr-ı ahire virilmek fermân olunub timâr-ı mezbur tasarrufunda ve mezbur Hüseyin hakkında gıybet itmek hakkından gelunmeyub bir tarafı ile varub hilâf-ı vâki inhâ ile serdâr-ı ekrem tarafından mukarrer hükm almağla dahl ve niz'adan hali olduğu bundan akdem hâtı mektûb ile arz olundukda timâr-ı mezbûr kemâkan mukarrer kılınub emr-i şerifim virilub ve rûznâmçe hümayunda dâhi...olduğu berâtı kaydına şerh virilub

S 18 B4

Virilmesinler tekrar mezbûr Hüseyin bazı temessükât ibrâz itmek nizâmdan hali olmaduğın bildirub? İnâyet-i recâ eyledük ecilden timâr-ı mezbûr temessükâtı mûcebince tevcih olunduğu tarihten mezbûr tevcih zabt itdirilmek emr idub buyurdum ki emrim üzere zikr olunan timârı kemakân mezbûre zabt? Ve tâkrik itdirub min ba'd mezbûr Hüseyin ve aherden bir ferdi ve dahl ittirilub tahviline düşen mahsûlünden nesneden kabz itmişler ise ba'de's-sübût hükm idub kûsur alıveresiz mensûh olmayub mezbûr Hüseyin bir târik ile mukaddem evâhir? Tarihiyle emr-i şerîf ve gayrı temessükât ibrâz idub nizâ iderler ise timârı yine tevcih zabt ittirub mezbûr Hüseyin'in ibrâz eylediği temessükâtı ellerinden alub kiseleyub südde-i sa'âdetime gönderesiz emr-i celîl'il- kadrıma mükâbir teâllül ve nizâ ittirmeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılasız tahrirân fî evâhir-i şehr-i Saferül- muzaffer sene ahd-i işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

El-mahrûse.

S 18 B5

Nişân-ı şerif-i 'âli's-şân-ı hükmü oldur ki

Kıdvetü'l-ümerâ ve'l-kirâm Saruhan Sancağı beyi Mehmed dâme izzehu südde-i sa'âdetime arz gönderub bundan akdem.. beyân-ı muhatında üçüncü bölümde yevmi yigirmi akçe ulufeye mutasarrıf olan Yusuf Eski emekdar ve mâlul? Ve iftiyar olmağın mutasarrıf olunduğu yevmi yigirmi akçe ulûfesin hazîne-i âmireye koyub ulûfesi bedel-i kendüye ve mezbûr iffetlü nam mevrâ vech-i te'bîd asker ve tarafından tevcih olunub berât-ı şerîf ile mutasarrıf iken mevrâ-i mezbûre evlâda mevrûtdur yevmi evlâdenim deyu hilâf-ı şart-ı vâkıf ve.. şirrete sülûk edub alub bâd-ı mürâfaa oldukda mezkûrlu evlâddan olmayub her vechle giyub her-vechle hakkımız Hem Yusuf'un olmağla ibkâ ve yedine mukarrername virilub mutasarrıf iken kimesne mezkûrlu kanâat itmeyub teaddiden hali olmamağın yedinde olan berât ve mukarrer namesi mûcebince mezbûr Yusuf ibkâ ve mukarrer kılınmak ricâ gelsin ilâm eylediği arz oldundukda mezkûrun ulûfesi hazineye kalub askeri tarafında mahallinde üzerinde bilinub ve mukaddema mürâfaa olduklarında buna mukarrer kalınmamağın berât vesâir-i temessükât mûcebince mukarrer kılınub maliye tarafından berât-ı alişân virilmeğın fermân olmağın işbu dârende-i fermân vâcibül-izân kıdvetü'l- emâsil ve'l-akrân

mezbûr Yusuf zidet kadrehû seyr-i müşarûn ileyhî arz mûcebince mezra-i mezbûreye alındın bilâ sebep olduğu Behşedin? ref'i olunan Doğancı imam Muhiddin ve Nebi yerlerine yigirmi bir bey'i Rebiül ahir'inin on ikinci gününe on ikinci gününde kabil-i teâddin..idub bu berât-ı hümâyûnı virdim ve buyurdum ki varub kemâkan mevrâ-i mezbûr mutasarrıf olub bundan akdem mevrâ var olanlar ne- vechle mutasarrıf ide gelmişler ise mezkûr dahi ol-vechle mutasarrıf ola şöyle bileler alâmet-i şerîf itimâd kılalar tahrirân fî el-yevmü's-sâni işrin şehr-i Rebiül-ahir şehlur sene ahd-i işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

S 19 B1

Akzâ kudâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk alâ'l-halk-ı ecma'în vârisü'l-ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtâssûn bi mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlâna Mağnisa kadısı zîdet fezâil tevkî'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki kaza-i mezbûra tabi dârendegan-ı fermân-ı hümâyûn bilâ koca Ali ve... ve baba salık ve hudûd ve diğeri nam karyeler ahalisi dergâh-ı muâllama adam gönderub....ziraat ana gelmeyub (okunmuyor)

S 19 B2

Ali Bey mütevellisi mezbûr...emridir

Akzâ kudâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk alâ'l-halk-ı ecma'în vârisü'l-ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bi mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlana Mağnisa kadısı zîdet- fezâil tevkî'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki dârende-i fermân-ı hümâyûn südde-i sa'âdetime gelub nefsi-i Mağnisa'da... oğlu Ali Bey evladından olub tevliyet-i mezbûre meşrût iken kendüye tecvih olunub berât ittirub bila-niz'a tasarrufunda olub evkâf-ı mezbûreye sem'i ve ihya eyledükden gayrı mürtezika ile hâk.. olub tevliyet- i mezbûre hak sahibi? iken yevmi.. evladeden olan mahsus sonradan bir târik ile tevliyet-i mezbûreyi olmağla dahl ve niz'a idub lakin mezbûr mahsus evkâf-ı mezbûreyi halleri olduğundan gayrı mürtezika dahi şükrân üzere olduğunu bildirib elinde olan berât-ı mûcebince zabt ittrilmek babında inâyet-i rica itmeğîn buyurdum ki zikr olunan tevliyet-i mezbûr....elinde olan berât mûcebince zabt ve tasarruf itdirub min bâd-ı mezbûr Mahmudi? ve aherden bir ferdi dahl ve tasarruf ittirmeyesin ve dahl iden

mahsulünden nesnesin almasın bâde's-sübût hükm idub bi kusûr alıveresiz alâmet-i şerîfe itimâd kılasız tahrirân fi evasıt şehr-i Rebiül-evvel sene ahd-i işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

S 19 B3

Cenâb-ı İzzet Paşa Abdulhalil Hazretleri kemyâb

Dürer-i da'vatı sâfiyat ve gurer-i teslimât-ı vâfiyât ihdasından sonra ilâm olunan budur ki benim efendim size Ali bin tevliyesinin mukarrer namesini gönderdik lütf ve ihsân idub mahkeme-i küberâya varub saadetlü efendim hazretlerini mukarrer name gösterub kayd ittiresin inşa-i ile bekâmı an' karye varmak üzere yüz tane...ve mürtezekâyâ vâkir? selamlar ideriz bu def'a vardukda inşa-i mürâafa bu def'â hıdmetini olursam maksûdum Çelebi dahiz değildir ecdâdım ve mukayyedir bula ki ihya idim vala-i el-azâm Maksûd budur bizim cümlemizden vekilim olub keşf ve... eyleye vakfin umurun? Göre durmasın varmak üzereyiz şöyle bilesiz tâhrir-i fi şehr-i Rebiül-ahir sene ahd-i işrin ve elf

Bi- makam-ı Konstantiniyye.

S 19 B4

Berat-ı nasuh

Nişan-ı şerîf-i âlîşan hükm budur ki

Turhan oğlu râfî-i tevki ref'i hâkânî nasûh Dergâh-ı mu'allâma gelub mukaddemâ.... muhafazasında bulunmağla ibtidâdan üç bin akçe timâra emr-i şerîf virilub ve Saruhan sancağında Mağnisa nahiyesinde.. nam karyeden üç bin akçe timâr fariğ Rıdvan? tahvilinden mahlûl olduğunu bildirib kendüye virilmek babında inâyet-i rica eylemeğin ihtibarıyla ferağat iderse tevcih idub terekisi..deyu ahd-i işrin ve elf Rebiül-ahir'in evâilinde hükm-i hümâyunum virildikden sonra tezkiresi ihraç olunmak fermânım olmağın zikr olunan üç bin akçe timâr fariğ Rıdvan? Tahvilinde ibtidâ fermân olunan emri yerli merkum Nasuh Tevcih olunub südde-i sa'âdetden virdim ki zikr olunur buyurdum ki ba'de'l-yevm taht-ı yedinde olub tasarruf kılub şol ki kazıyyeni? vezâif-i hıdemât mebrûre-i mevfûre ve mesâ'i-i meşkûre-i asâkir-i mansûredir ber müceb-i defter-i hâkânî bî-kusûr-ı ? müeddî kıla ol bâbda hiç ehad

mâni' ve dâfi' olmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'tîmâd kılalar tahrîren fi 12 şehri Rebiül-ahir sen ahd-i ve işrin ve elf

S 19 B5

Nişân-ı şerîf-i âlîşân hükmü budur ki el-mahruse-i makâm-ı Konstantiniyye.

Mahrûse-i Mağnisa'ya tabi Yuntdağı nahiyesinde Saru nasuhlar? Nam karye de emir aşk mezrası ve pir ? nam husûsunda olub Oluk Çeşmesi Van Kayası? Ve Aşk? Kayası...ve Çamluca depesi.....mahdûd olan tahminen yevmi bir akçe ile mutasarrıf olan Mevlana Şeyh Muhiddin Çelebi oğlu olub taleb ilâm olan râfi tevki refi hakâni Mehmed hâk ihtibariyle fariğ itdirub ber vech-i te'bid mutasarrıf olan deyu berât-ı şerîf virilmeğin hala cürm-ü teâddi kimesneler bir târik ile dahil idub tarasarrufuna mâni olduğu bildirub mahdûda berât-ı hümâyun taleb itmeğin sarf idub bu berât-ı hümâyunu viridum ve buyurdum ki varub zikr olunan vakf mezraya tahminen yevmi bir akçe ile merkûm Mehmed kemâkan mutasarrıf olub vakfın ruhu ve devletin devâmı için duâya müdâvemet göstere olbab da min bâd-i ve daf'i olmaya şöyle bileler alâmeti şerîfe itimâd kılalar tahrîrân fi gurre-i şehir-i Rebiül-evvel sene ahd-i işrin ve elf.

Bi-makâmı Konstantiniyye.

S 20 B1

Saadetlü ve izzetlü efendim hazretlerinin meclis-i şerîf...mahfel-i münîf-i lazımlı'l-bâde'l-ahâli bilâ- hudûd ilâm-ı muhibbâne...bi'l- kusûr göresiz bundan evvel kaza-i adâlet şiarlarında olan timârlarımızdan...nam karyelerimiz bağının muhâlif üslûb...sipâriş eylemiş idük...Arslan nam Yahudi karye-i mezbûre zabt için on sekiz bin akçe....virub ve erbâb-ı devletden dahi sen...düşürüb karye-i mezbûre buna zabt u rabt virilmiş idub lakin timâr-ı mezbûrun zabt u rabt....her vechle olu dahi olmağın ve on sekiz bin akçe mesfûr Arslan Yahudi'ye teslîm eylesine..olduğuna mektubum gelmişken...timârlarımız ile zabt idub Yahudi'ye bu cânibden on sekiz bin akçeye virub timâra dahl ve taaruz ittirilmesi için mektûb muhâllefât işâr olunub irsâl kılındı ferdu der ki benim efendim mektubumuz mücebince timâr-ı mezbûr....zabt ve tasarruf ittirub Arslan Yahudi'e ve gayrıya dahl ve taaruz itdirilmesine mürüvetler buyrula bâki-i lûtf birden zâat kayda fi 24 şehir-i Rebiül-ahir li-sene ahd-i işrin ve elf.

S 20 B2

Nişân-ı şerîf alişân-ı ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân-sitâ-yı hükm budur ki

Nefs-i Mağnisa'da vâki Saruhan oğlu mersûm İshak Çelebi evkafına yevmi kırk akçe ile mütevellî olan.. sipâhiyandan hakkına birine bildiğinde yevmi yirmi bir akçe ulûfeye mutasarrıf işbu dârende-i fermân- hümayun Ali bir Veli zîde kadrehu kıdvetü'l emâsil ve'l-ayân evkâf-ı mezbûre nazırı mahdûd zîde mecdehû arz muktezasınca mezkûrun yedinden bilâ- sebep aldığı.... Ref'i olunan Ahmed Çavuş yerine bin yigirmi bir Rebiül evvel'inin yigirmi sekizinden yevmi kırk akçe ile.... Evkâf-ı mezbûreye mütevellî nasb ve tâyin idub bu berât-ı sâadet makrûnu virdim ve buyurdum ki mezkûr Ali.. evkâf mezkûreye...mütevelli olub şol ki vezâif-i hıdemât tevliyette birûce hıdemât kemâkan...müddet kılındıktan sonra yevmi kırk akçe vazifesin evkâf-ı mezbûre mahsulünden olub mutasarrıf ola bundan akdem mezkûr Ali.... Ulûfesi hazineye kalmak üzere tevliyet -i mezbûresi alub mutasarrıf iken azl-i icâb ider hali yoğiken mezkûr Ahmed Çavuş birisine evkâf-ı mezbûre....idenden yigirmi beş bin virmek üzere tevliyet alub mezkûrun üzerinden kalırsa ve mal ve... akl ve bâliğ itmek mukarrerdir deyu evkâf-ı mezbûre nazırı ilâm idub.. merkûm Ali kullarına sadâka olmak ricâsına ilâm olundukda istifâde ile vâkf-ı hıdemat itmeğin şartla mukârrer olmak fermânım olunub ve evkâf-ı mezbûrun mürtezekâlarının vazifelerin hazine defterlerinde mutâbık olmayub hilâf-ı kanûn askeri tarafından berât ittirub berâtların der-kise idub asîthane-i saadetime gönderilmeğe berât-ı cedîd idesiz şöyle ki müteveffâ-i vazifeleri virirse bi- kusûr ve...mütevellisinden talep olunmak mukârrerdir şöyle ki alâmet-i şerîfe itimâd kılasız tahrirân fî'l-yevmi'l-ahdi aşer şehri i Rebiülahir seme şehur tis'a ahd-i ve işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye. El-mahrûse.

Kayd-ı fî 25 şehri i Rebiül-ahir sene 1021.

S 20 B3

Muhiddin Halid Bey zevceye zabttır içün emr-i şer'idir

Akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i 'ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn hüccetü'l-hakk 'ale'l-hâlik-i ecmaîn el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyetü'l-mülkü'l-muîn Mevlana Mağnisa kadısı zîdet fazlehu kıdvetü'l-

ulemâü'l-muhakkikîn....ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn el-muhtassu bi mezîd-i inayetül melîki'l- muîn Mevlana Mağnisa kadısı zîdet fazlehu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm olaki nefis- Mganisa'da vâki müteveffi Ebubekir cem'anda katib olan Şeyh Muhiddin zîde takvân südde-i saadetime gelub arz-ı hal idub hitâbet-i mezbûrenin vazîfesi şey'-i kalîl olmağla...kazâ-i mezbûr da vâki....nam karyeler de olan meşrûte olub Karaağaç nam vakf-ı mevrâya bundan akdem merhum ve mağfurun- leh Sultân Mehmed Han taleb şer'an zamanında hitâbet-i mezbûreye ilhâk olunub maliye tarafından yed'ine berât-ı şerîf virilub bu ana gelince zabt ve tasarruf idub ve hitabet hıdmetinde vâki her vechle...vesair olunub hıdmetinde kusûrum ve sâhih ber vechle dahl olunmak icâb ider halim yok iken garb-ı ayândan Yusuf bin Muhiddin nam kimesne.. ekmel ve belîğ için mutasarrıf olduğum bölük ulûfesinden hazine koyub mukâbelesinde zikr olunan mevrâa bana virilmiştir ve bu hilâf vâki inhâ ile askeri tarafından berât ittirub kebir ve gân??-ı askeri ve gân-ı divân-ı hümâyûn tarafından evâmir dahi ibrâz idub bilâ- sebep dahl idub mutasarrıfına mâni olduğundan mâada Nebi nam kimesne dahi bi vech-i dahl ve rencîde idub ta'addi ve tecâvüz eyledüklerini bildirub yed'inde olan berât mücebince hitâbet-i mukabelesinden mevrâ-i mezbûreye...olub hâk-ı bâd-ı merkûm Yusuf...ve aherden bir ferdî dahl ve taaruz ittirilmegin bâbında emr-i şerîfim ricâ itmegin hazîne-i âmiremden mahfuz olan ve hatrına nazır olundukda mevrâ-i mezbûre tahminen yevmi bir akçe ve ta'amme ile zikr olunan hitabet mukâil mâliye tarafından virilmiş berât-ı şerîf ile bi'l-fiil merkûm Şeyh Muhiddin üzerinden olduğu mestur ve mukayyed olmağın bedelinde olan berât mücebince kemâkan zabt ve tasarruf ittirilmegin emr idub buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıkda bu bâbda sâdr olan fermân-ı şerifim mücebince mezbûr Şeyh Muhiddin'e kemâkan zabt ve tasarruf ittirub mîn bâd-ı zikr olunan mezkûr Yusuf bin Abdullah'ın ve ben nam kimesne ve aherden bir ferdi dahl ve taaruz ittirilmeyesiz şol ki işbu emr-i hümâyunda muhâlif ve bunun yedinde olan berât-ı şerîfe mugayir giru bir târikle askerinden ve divân-ı hümâyûn tarafından berât ve emr-i şerîf ibrâz idub dahl eylemek isnâdlu ise ibraz eyledükleri emr berâtları ellerinden alub tekîd koyub giru buna zabt ittiresiz ve teâddiye değin buna aiddir..olan mahlûl mahsulünden nesnesin almışlar ise bâde'l-sübût ve şer' ile tevcîh idenlerden bi't-tamâm alıverub husûs-ı mezbûr için tekrâr kayyume şikâyet gelmeli eyleyesiz ve bade'n-nazar bu

hükm-i hümayun mezbûrun yedinde ibkâ idub alâmet-i şerîfe itimâd kılalar tahrirân fi'l-yevmi't-tis'a ve'l- işrin şehir- Rebiül-ahir sene ahd- işrin ve elf.

Makam-ı Konstantiniyye. El-mahrûse

S 21 B1

Oldur ki mukâddema-i lûtf ve mürüvvetdir...tasarruf buyrula ve bu husûsuyla da ziyâde akdem ve ihtîmam olunması terk ve bizim üzerine lazım ve mühim olduğundan gayrı mâl-ı mîriye hıdemât ve muâvenet ve muzafferiyet bâhş adet....ve gân buyrula ve benim efendilerim hala irsâliye için külli hazineye lazım gelmiştir vâkf ve timârunuz..mevfûrunuz min diriğ buyrula bâki..lazım dürer-i alim şerîfdir muhattap olmaya tahrirân 15 şehir-i Rebiül-ahir sene 1021.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye. El-mahrûse.

S 21 B2

Karaali oğlu Ebubekir nazırın muhassıl-ı cedîdden mektubudur

Fezâil-şîar izzetlü Saruhan Sancağında vâki vilâyet efendilerinin arz-ı huzûr vâcibü't-teşriflerine envâ-i dürer-i da'vât-ı muhâbbet tedîn vâfiyat der teslîmât-ı vafiyât müddet Karaman ithafından sonra ilâm-ı muhibbâne olunan budur ki bundan akdem havâs-ı hümayundan rûsûmyân ve adet-i ağnam ve bâd-ı hevâ-i perâkende üzere mukâtaası ile ve bi'l cümle dokuz kıt'a mukâtaat tevârih-i mahbelime? ile mukâddema muhâssıl-ı emvâl olan Şemsi Paşa hazretleri târik-i şerîflerinden işbu bahş-ı mektûb müddet isleyub edâ ve berât nam karyeden Ali oğlu dimek mutasarrıf Ebubekir nazıra tevcîh olunub ber vech-i iltizâm der-uhde olunmağın iltizamının kuyûd ve şurûtunu müteşâddır ise mektûb virilub mücebince muhassıl-ı sâbık muhâssıl-ı kethüda tarafından dahi müşarûn-ileyha tevcîh eyledüğü üzere makbul görölüb eline temessük virub mezkûrların virdikleri mektûbları mücebince zabt ve kabz ittirilmeğın için bu tarafından dahi mektûb taleb ittiğın ecilden mukaddema tevcîh olunub ber vech-i iltizâm der-uhde olunduğu üzere bizim dahi makbulümüz olmağın mektûb-u müddet tahrîr olunub cânib-i şerîflerine irsâl olunmuşdur mukâtaat-ı mezbûre olan yerlerde vâki her kangı efendilerin taht-ı kazalarına vâsıl olub husûs-ı şerîflerine vardıkda itâf mâla nihabelerinden mercû ve mütesâid'dir ki sâbıka muhâssıl olan Şems Paşa hazretlerinin muhâssıl-ı sâbık fasl kethüdanın tevcîh idub ber vech-i iltizâm der- uhde

idub iltizamının kuyûd ve şurûtun teslimidir eline virdikleri mektûb mücebince kemâkan mezkûr Ebubekir'e zabt ve tasarruf ittirub kâdimden mal-ı mukâtaatına ne vechle cem' ve tahsil oluna gelmişlerse iltizâm-ı sâbıkan üzere mal mukâtaası cem' ve tahsil ittirilmek bâbında ol ki mukâddema-i lütf-i mezbûr mebzûl ve tasarruf buyrula mâl-ı mîri husûsunda ziyâde akdem ve ihtimâm olunmak üzerlerinize lazım olduğunu mâlum şerîfleridir ve mâl-ı mîri hıdemât ve mütâi'd medâr'idenden.. olduğuna kat'a isnâd olunmaya tahriran fî şehr-i Rebiül-ahir sene 1021.... Hane için mektûb

İhlas el- Vedad Mustafa el-hasıl.

S 21 B3

İzzetlü sa'âdetlü sultanım hazretlerinin meclis-i şerîf itimâm münîfleri sâvbına i'zâz ve ikrâm birle edâya vâkire ve aşına...itarından sonra ilâm olunan budur ki benim efendim fâriğa olan dükkanları dergâh-ı ali sipahiyanlarından husus-ı yiğirmi buçuk akçeye fûrûht idub dergâh-ı mezbûru mezkûr Cafer? beye teslim itmek için dergâh-ı ali Çavuşlarından Salih Çavuş vekil tâyin idub ve bundan gayrı şehirde olan debbağhanelerin dâhi hukûk husûmet dâhi kabz ve tasarruf itmek için vekîlimiz olub ve mezbûre mâada...olub yave ve Haymana taifesinin dahi...emr-i şerîf mücebince vekilimiz mezkûr Salih Çavuş bina göre sipariş olunduğu üzere zabt u kabz üzeriyle benim efendim ana ellerinde

S 21 B4

Emr-i şerîfleri varılmaya sureti yazılıub bu muhassallarına irsâl oluna ve benim efendim ve sıhhathane? zabt iden kimesnelerin temessükâtı görülüb nemikdâr zaman edâ itmişler ise bî-kusûr alıveresiz bu da hususa ziyâde dikkât ve ihtimâm idesiz

El-mahrûse

S 21 B5

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Mağnisa nahiyesinde tabi Hamza kayalu ve kara taşlı Palamud nam timârun bin yirmi Şaban'ın yirminci gününden bin yirmi bir Şaban'ının yirminci gününe gelince mahsulat eğer hububat ve eğer mahlûlat ve resm-i ağnam ve bâd-ı hevâ ve rûsûm-ı...vesâir... dahi olursa Mağnisa sakinlerinden sakin Paşazade Ahmed İbrahim Ağa'ya mahsulat-ı mezbûre otuz iki bin akçeye fûrûht idub te'kîd el-asl nak' on altı bin akçe olub bâliğ-i mezbûri merkûm İbrahim Ağa yedinden bi't-

tamâm ve'l-kemâl olub kabz eyledim yed'ine temessük virilmiştir aherden kimesne mâni ve mezâhim olmaya tahrirân fi Şabanü'-muâzzam sene 1021.

S 21 B6

Mehmed Çelebi es-sâkin El-hac Hasan el-sâkin Hasan efendim ve hilâf müddet Yusuf Bey. Mağnisa.... es-sâlikin sipahiyân

Ahmed Bey Murad Sultan

El-hac Ali.... Sultan

S 21 B7

Karaoğlanlı vakfının surnamesi

Akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i 'ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn hüccetü'l-hakk 'ale'l-hâlik-i ecma'în el- muhtassu bi-mezid-i 'inâyetü'l-mülkü'l-mu'în Mevlana Mağnisa kadısı zîde fazlehu tevki'-i refi'-i hümayûn vasıl olucak ma'lûm ola ki nefis-i Mağnisa'da vâki mersûm ve mefkûre Saruhan oğlu İshak Çelebi evkâfi mütevellisi olan dergâh-ı Ali çavuşlarından Ahmed Çavuş südde- saadetime az gönderub evkâf-ı mezbûrenin vakf- karyelerinden Karaoğlanlı ve Karacalı ?... nam karyelerin külli ol-vechle serbest olub kadîmü'l-eyyâmdan buna gelince ber-vechle âherden dahl olunagelmiş değil iken hâla siyâm emîn olanlar mecrû celb û ahz için kâdimden olagelmiş müte'allik evkâf-ı mezbûre reayasından siyâm bedeli namına çıkub başına ikişer yüz akçe taleb idub dâime dahl ve rencide alınmışlar ise evkâf-ı mezbûreye gadr ve hazr eyledüklerin bildurub men' bâbında emr-i şerîfim ricâsına ilâm itmeğin evkâf-ı reayası olmamağla kâdimden viregelmiş değil iken ve bilâ emr-i şerîf evkâf-ı mezbûre reayasını hilâf-ı şer'î kanûn rencide ittirilmemek emr idub buyurdum ki şerifimle vardukda husûs-ı mezbûre ongan vechle mukâyyed olub muvâcehelerinde hâk ve âdil üzere teftiş ve tefahhus edüb göresiz fi'l-vâki kadiyye-i ilâm olunduğu gibi olub zikr olunan vâkf-ı kâryeler min külli'l-vücûh serbest olub kadîmü'l-eyyâmdan bu ana gelince hiç ber vechle dahl ve rencide olunagelmiş değil iken halâ siyâm? emîni olanlar celb ve ahz için....olanlar..celb ve ahz için....bedeli namına çift başına ikişer yüz akçe taleb idub kâdimden olunagelmiş müteallik vâsıl ve rencide itmeler ile evkâf-ı mezbûreye (silinik) külli gadr ve zarar eyledükleri vâki ise varâka-i mezbûre reayasının

derûhde.....eyledükleri siyâm evkâf-ı mezbûreye şart-ı hasl vakfında kayd olunub zikr olunan siyâm eminlerinin şart-ı iltizamına vasl olanlardan dahl ise bunlardan bedel talebi derlerler ise men' ve def' idub min bâd-ı hilâf-ı şer' ve kanundan muğâyyir şart-ı vâkfiyedar? vech-i meşrûh üzere Sisam eminlerine ve aherden bir ferdi dahl ve rencide ittirmeyesin velâzımü'l- arz olan müeddi yazılıb şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılasız tahrirân fi'-yevmü's-sâlikin şehr-i Rebiül-ahir sene ahd-i işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

S 22 B1

Emîrû'l-ümerâi'l- kirâm kebîrû'l- küberâi'- fihâm zü'l- kadr-i ve'l- ihtişâm sâhibü'l- izz ve'l ihtirâm el-muhtass bi-mezîf-i meliki'l- a'lâ Anadolu Beylerbeğisi Mehmed dâme ikbâlehu tevkî ref'i hümâyûn vasıl olıcak ma'lûm ola ki bundan evvel ihrâc-ı fermân olunan Avaz ve nüzûl Kadılar emr-i şerifim mücebince cem'i ve tahsil ve mahall-i memûra vâkt-ü zamanında teslim iderlerken hilâf-ı emr-i şerîf ve vaz idub ziyâde alub reayaya teâd'i eyledüklerinden maâada mahall-i me'mûra dahi götürmeleriyle ref'i olunub eyalet-i Anadolu'da olan avâvız hanelerinin her bir hanesinden bin yirmi senesinde mahsûb olmak üzere bedel-i nüzul altışer yüz akçe oluna memûr olan kulumun ticaret ve himmet-i maaişeti için yirmi beşer akçe cem' ve tahsil idub miri akçe ordu-ı hümâyûnum hazinesine ber vech-i isticâl irsâl ve isâl ittiresiz ve bu emr-i şerifim ile kulum irsâl olunub mücebince cem' ve tahsîl olunub gelen bazı kadılar mecrûd - tam'â kadıları sebebi ile reayaya ihtilal ve tahrik idub ve ikişer yüz kırk akçeden ziyâdesi istimâna red oluna deyu bir tarikle der-sâadetden emr-i şerifi ibrâz ve ibrâ eylemişlerdir zikr olunan bedel-i nüzûl Akçesi bağıda hazırdır kangı tarafa isâl ve tesellüm olunması fermân olunursa isâl ve tesellüm eyleyeyim deyu ilâm eylemişsin imdi eyâlet-i mezbûre da vâki Sancakbeylerine beraber ve mümteha-i aliyye adamlar gele irsâl idub memûr oldukları üzere beraber haneden nüzûl bedeli için cem' ve tahsîl eyledikleri altışar yüz akçeye götürüb hane hesabı üzere tamamen alub kabz idub yanında hazır ve mevcud olan bedel akçesiyle maâ düstür-i ekram müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebber-i umûrû'l-mahrûr bi'l- fikri'l-sâkib mütemmim-i fihâmü'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib-i mümehhîr niyâzü'd-devletihi ve'l-ikbal-i müşeyyid erkânü'l izzî ve'l-celâlü'l-mahzûf bi-mazûf 'avâtıfû'l-mülkü'l-âli vezir-i azam ve serdâr.. şîâr Nasûh Paşa edamallahu te'âlâ iclâlehû....

Vedat nam kimle vardıkda muâcelesinde hane hesabı üzere ve emrim mücebince tamâmına teslîm-i hâzine eylemeğin emr idub buyurdum ki hükm-i şerîfilmle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere âmel idub dahi bir an ve bir saat tehir ve terkîb eyleyub eyâlet-i mezbûrda vâki Sancakbeğlerine beraber... adamların ber- vech-i istimâl irdâl idub emrim üzere her haneden tarîh-i mezbûreden mahsûb olmak üzere nüzul bedeli için cem' ve tahsîl virildikleri altışar yüz akçeye getürüb hane hesabı üzere tamamen alub kabz idub yanında hazır vücud olan nüzul bedeli akçesin maâ götürub serâd müşarun ileyh edamallahu te'âla ecîlden...nam mahalde teslim-i hâzine eyleyesiz şöyle ki hilâf-ı emr-i şerîfim vaaz idub zikr olunan akçe alîşân-ı mezbûrda ordu-ı hümâyunum hazinesine tamamen teslim eyleyub zikr olunan akçeden terk-i ahire bir akçe ve bir habbe viresin sonra cevabına kadr olmayub... olursun bilmiş olasın..ve işittim diyub vech-i meşrûh üzere olan emrim yerine getüresin emr-i şerîfim muteallık iş şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılâsız tahrîrân fi'l-yevmü's-salis aşer şehr-i Rebiül-evvel min şehr sene ahd-i işrin ve elf.

S 22 B2

Sebeb-i tahrir-i kitâb kalem ve müceb-i tastîr-i hitâb-ı hükm oldur ki

Saruhan sancağında Mağnisa nahiyesinde işbu iki akçe timâra mutasarrıf olan Durmuş Aydın sancağında Kestel nahiyesinde Hacıbeğler nam karyeden âhir kılıç timâr almağla timâr-ı mezbûr mahlûl olmağın mukaddema yine bu sancakda iki bin akçe timârdan mazûl olan darende-i mektub Mehmed'e tevcih olunmak için işrin ve elf Şaban guresinde tahvil mektubu virilmek tarih-i mezbûreden mutasarrıf olmak üzere tevcih olunub sultanü'l-kuzât ve'l-câhîden haleden hilâfetihi ilâ-yevmi'd- dîn hazretlerinin fermân-ı şerîfle verildiği zikr..Depecik nam ba'del-yevm taht-ı yedinde olub mutasarrıf kılub şol ki vezâif-i hıdemât-ı 18.500 yekün... mevfûre ve mesâî-i meşkûre asâkir-i mansûre ber müceb-i defter-i hakâni bi-kusûr mer'i ve müeddî kılalar ol-bâbda hiç ehâd mâni ve dâfi olmaya şöyle bileler bi medine-i Kütahya el mahrûse

S 22 B3

Nişân-ı şerîf-i âlişân sâmi-mekân-ı sultânî hakâni oldur ki

Mahrûse-i Mağnisa'da vâki Gülgün Hatun çeşmesinin yevmi iki akçe ile nazırı olan işbu râfi'-i tevkî'-i ref'i saâdet -i nişân Ahmed üzerinden bilâ sened-i kadı olub gadr eylemeğin yine mezbûr Ahmed her-vechle mahall ve müstehak olub berât-ı şerîf

ricasına inâyet-i ricâ eylemeğin sadaka idub bu berât-ı hümayûn-ı sa'adet makrûn virdim ve buyurdum ki varub nazır olub hıdmet-i lazımesin mer'i ve müeddî kılındıktan sonra yevmi iki akçeye mutasarrıf olub vâkıfın ruhu için ve benim devâm-ı umûr-ı? devletim için du'âya müdâvemet göstere ol bâbda kimesne mâni ve dafi olmayub ve min-bâ'd dahl ve ta'arruz eylemeyeler şöyle bileler alâmet-i şerîfe itimâd kılalar tahrirân evâsıt-ı Rebiül-ahir sene işrin ve elf. Bi makâm-ı Konstantiniyye.

S 22 B4

Sakine ibni Hüseyin nazırın mektubudur

Mecmû'l-kudât izzetlü vilâyet efendilerinin izz-huzûr mesnû.... envâi-i dürer-i tahıyyât-ı ve vâfiyât gurer-i teslimât ve'l-hayât ihdâsından sonra muhibbâne-i inhâ olunan oldur ki bundan akdem Çayır ve Çakır nam diğer kâfir çadırı ve garben... mukâtaaları üç kıt'a mukâtaalar muhasıl-sâbık hasl kethüda tarafından tevârih-i muhalea? İle işbu bahşi müddet eyleyub Hüseyin nazıra tevcih olunub ber vech-i iltizâm deruhde olmağa iltizamının kuyûd ve şurûtu müşarun ileyhe mektûb virilub mücebine zabt u kabz itdirilmek için bu tarafdıan terfî mektûb taleb eyledük aceleden mukaddemâ tevcih olunduğu üzere bizim dahi makbulümüz olmağa tahrir olunub cânib-i şerîflerini irsâl olunmuşdur mukâtaat-ı mezkûre vâki olan yerler efendilerinin tâht-ı kazalarına vasıl olub huzûr-ı şerîflerine varıldıkda eltâf-ı umûrlarından rücû ve me'mûldür ki muhasıl-sâbıka mezkûr... Kethüdanın ber vech-i iltizâm tevcih ve dûruhda idub iltizamının kuyûd ve şurûtunu müşarunileyha ve bir eline virduğu mektûb mücebine mukâtaat mezkûre derûhde zabt ve tasarruf oluna geldüğü üzere iltizâm-ı sâbıka mücebine kemâkan mezbûr Hüseyin nazırın zabt ve kabz ittirilub emvâl-i padişâhi cem' ve tahsil ittirilmesi bâbında

S23 B1

Yeni Han'ın tamiri için emr-i şerifidir

Akdâ kudâti'l-müslimîn evlâ vulâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk-ı alâ'l-halk-i ecma'în vâris-i ulûmi'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn el-muhtass bi- mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlânâ Mağnisa Kadısı zîdet fazlehu tevkî'-i refî'-i hümayun vasıl olıcak ma'lûm ola ki kazâ-i mezbûr da sâbıka nâibü's-şeri' olan Mevlana Abdulhamil südde-i sa'âdetime arz gönderub Mağnisa'da vâki merhûm Sultân Şehinşâh validesi evkafının nefsi Mağnisa'da olan han-ı cedîd bi -

emrillahi...vâki olmağla harâbe-i müşerref olmağın bi arz-ehli merkum kimesneler ile üzerine varılub tahmîn-i sahîh ile tahmîn olundukdan dört yük akçe kifâyet ider deyu tahmin olunub meblâğ-ı merkûm evkâf-ı mezbûre-i zevadinden sarf ve harç olunub hane-i mezbûr tamâm tamir olunacağı zevâid? Hazarından kimesneye vazife virilmek bâbında emr-i şerifim ricâsına ilâm etmeğın husûs-ı mezbûre onât vechle mukayyed olub göresiz vech-i meşrûh üzere han-ı mezbûrun tamir ve termime muhtâc olub harâbe-i müşerref olub yerlerin fermân-ı şerifim üzere ber-vech-i istihkâm etmelu ayrıştırub? velâzım olan akçe-i evkâf-ı mezbûre zevâidinden harç ve sarf... defter idub hâric ez defter bahada kodurmayasız ve han-ı mezbûrun tamiratına nemikdâr akçe harç ve sarf olunursa yerlü yerinden ve müfredât defterlerinden muhâsebe ile görub görülen muhasebe ve müfredât defterlerine der kise idub mühürleyub südde-i sa'âdete gönderesin ki siciline kayd oluna husus-ı mezbûr umûr-ı mühimmattandır ve avk ve te'hîrden ve ihmâl ve müsâheleden be-gâyet hazer idub tekrar emr-i şerifimi irsaline muhtâc eylesesin ve tamir tâmam olunacağı min bâd-ı zevâid-i.. bir kimesneye vâzife virdirmeyesiz deyu bin dört tarihiyle müverrih emr-i şerîf virilub hala evkâf-ı mezbûre mütevellisi olan Abdurrahman Çavuş evvel hükm-i şerîfim getirub tecdîd olunmasın taleb eylemeğın buyurdum ki hükm-i şerifimle vardukda bu bâbda mukaddemâ virilen emr-i şerif ki sonradan hilâfına emr-i ahir vârid olmuş değil ise ve ol zamanda tamir olmayub zikr olunan han hala tamire muhtâc ise işbu emr-i şerifim mûcebince amel idub cebren hilâfına rızâ ve cevâz göstermeyesiz ammâ bu bahâne ile mâl-ı vâkf bâbında itlâf ve israf? olmakdan be-gâyet hazer eylesesin şöyle bileler alâmet-i şerîfe itimâd kılalar tahrirân fi el-yevm el samîn Şehr-i Cemâziel-evvel sene işrin ahdi ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye. Mahrûse

S 23 B2

Akdâ kudâti'l-müslimîn evlâ vulâti'l-muvahhidîn mâdenü'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i ulûmi'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn el-muhtass bi- mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlânâ Mağnisa Kadısı zîdet fezâiluhü (silinik) ve kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm mâdenü'l-fazl ve'l-yakîn Mevlâna Ilıca kadısı zîdet fezâiluhü tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak malûm ola ki dârendegân-ı fermân-ı hümayûn Ilıca Kazasında vâki olan Buğucu tâifesi dergâh-ı mu'allâma adam gönderub bunlar havâs- hümayûnum reayasından olub vilâyet defterde üzerlerine kayd olunan yüzer akçe rüsumların

ezalarına edâ eylediklerinde sonra sâkin oldukları karye ahalisine arpa ve saman vesâir tekâlif oldukda bunlar evvel Tekâlifden mu'âf ve müsellemler olmak üzere mukayyed olub selâtîn-i mâzîden ellerinde temessükleri ve atîk ve cedîd sûret-i defter olduğundan gayri cülûs-i hümayunuma vâki oldukda mücedded... nâme-i hümayun

S 23 B3

Virilmeyub mezbûrlar dahi vech-i meşrûh üzere her sene arzlarına kayd olunan yüzer akçe rüsumü ümenalarına Edâ idub hıdmet-i لازمelerini edâ iderler iken sakin oldukları karye....ellerinde ellerinde olan temessüklerin ve deftere muhâlif vâki olan mükellef bunlar tekallif eyleyub rencide olundukların bildirub inâyet-i ricâ eyledikleri aceleden buyurdum ki hükm-i şerifimle varduklarında göresin vech-i meşrûh üzere ellerinde sûre-i defter mücebince atîk ve cedîd temessüklerin olub sonradan hükm-i âher virilmiş değil ise mademki mezkûrlar üzerlerine kayd olunan yüzer akçe rüsumlarını edâ iden geldikleri eminlerine edâ eyleyeler sâkin oldukları karyelerinden beher- ahalisine fermân olunan tekâlifinden mezbûrlara nesne-i teklif ittirmeyub ellerinde olan temessüklerimiz bâd-ı hilâfına cevâz göstermeyesiz ve bu hususa dergâh-ı muallâm çavuşlarından kıdvetül- emasil vel- akrân Ali Çavuş zîde- kadrehu mübaşir olub hadd-i şer'iden tâhvil eylemeyen Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılâsız tahrirân fî evâsıt şehri-i Rebiül- evvel sene ahdi işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

S 23 B4

Tütün içmemek bâbında emr-i şerîfdir

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazl ve'l-keîlâm Aydın ve Saruhan sancaklarında vâki olan kadılar zîde-fezâil tevki ref'i hümayun vâsıl olucak mâlum ola ki südde-i sa'âdetimden vesâir taht-ı hükümetinden olan vilâyetlerden duhân-ı? istimâl olunmayub eylememek için fetvâ-i şerîf? Ve hatt-ı hümayun-ı sa'âdet makrûnum vârid olunmuşdur ki şöyle ki isleyub ve istimâ edib veyahut tarlalarında ve bağ ve bağçelerinde ekenlerin muhkem haklarından gelmek emr idub emr-i hususa mezbûr-i men' ve def' eylemek bâbında dergâh-ı mu'allâm sipahilerinden Ali beğîn ve Gani bey nam kulun tayin ve irsâl olunmuşdur buyurdum ki emr-i şerifimle vardukda husûs-ı mezbûri mukayyed olub sâdır olan fermân-ı şerifim ile âmel idub he birinizin taht-ı kazasında kasaba olan çavuş züamâ ve erbâb-ı timâr vesâir kapukullarım ve reâyâ ve

beraya tarlalarında ve bağ ve bağçelerinde tembih ve tekid idesiz ki duhân ekmeyeler ve kahvehanelerde dahi istimâl itmeyub ve ittirmeyesiz şöyle ki badel tembih islemeyub emr-i şerifimle muhâlefet idenleri girü kahvehanelerde istimâl idenleri veyâhud tarlalarında ve bağ bağçelerinde ekenleri kiler ? reaya taifesinden ... kulum mübaşertiyle hakkından gelesiz ve eğer Çavuş ve züamâ ve reaya ve erbâb-ı timâr ve kapum sipahileri ve yeniçeriden tarlalarında ve bağ ve bağçelerin ekilmiş olanları bilcümle yoldurub hazır bulunanların dahi ellerinden alub...idesin bir hususa mezbûre geri gibi mukayyed olub emr-i şerifime mugayir iş olmakdan ..hazr idesiz ve sana mezbûr kulum şöyle ki emr-i şerifime muhâlefet idub celb u ahz sebebiyle mukayyed olmayub ihmâl idesin ecdâd-ı azâm rûhu için dirliğe? kıt'a olmağıyla olunan aş atmaya? müstehak oldurasız ona göre mukayyed bi-hayret üzerine olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılasız tahrirân fi evamil-i şehri Saferü'l-muâzzam sene ahdi işrin ve elf.

Bi- makâm-ı Konstantiniyye.

S 24 B1

Sancak-ı mezbûr

Nişan-ı şerîf-i alişân- mezbûri

Çün hazreti havânda vâcibü'l- mûvacib celil'ül şahâne ve makâm ve habib-i münîf emvâl ve'l- mûrabbat celil'i ihsana ve tevâb-ı küli kerm vücudundan ittibâ-i aliyye...taksim erzak tekke âm kıldı bilâ cürm-ü...aliyenin...vâkt-i ve himmet-i aliye şahâne ehem ve elzem oldur ki muhabbet müstehak irtifâ' şah ve müstevcîb itlak-i mekân olanlar ale'l-devâm husûl mukâid merâmları ile haber mindere mahsul el-merâm olanlar bina-i Ali zikr sâbıkan Çeşgirin? Sancağının olub ve bi'l kamîl habur sancağı gibi olan ref'i tevki müserret mekân-ı şehribari ve dârende-i yarlıg belig ferhûnden hala tâbi vârid kıdvetü'l ümerâ-i ekrem ümde'l- kiram ve'l-fihâm ve'l- kadir ve'l- ihtiram el-muhtass bi- mezîd-i inayeti'l meliki'l vücûd mahdûd dâme izzet orduy- ı hümayuna adam gönderub livâ-i mezbûri sene-i tis'a işrin ve elf Zilhiccesi'nin üçüncü gününden serdâr tarafından iki yüz bin akçe hasıl ile kendüye tevcîh olunub emr-i şerîf virildiği bildirub hasıl tedârik olunmak bâbında inâd ricâ itmeğin livâ-i mezbûri Ecmellü? Hasıllarından müşârün ileyhanın müstehâk olunduğu bedel-i hasıllarından tarih-i mezbûrdan tevcîh idesin deyu tahvîl emri virilub bâde'l-yevm

taht-ı yedinden olub mücebince iki yüz bin akçe hasılları târih-i mezbûrdan tevcîh idesin deyu emr-i şerîf virildikden sonra tezkiresi sūdde-i sâadetten ihrâc olunmak fermân-ı şerîfim olub bâde't müşârün ileyhanın mahdûd yarar olub vâki olan ..Seferinden hıdmetinde bulunmağla otuz bin akçe ve bir def'a dahi... sefer seferleyub ziyâde hıdmetinde bulunmağla otuz bin ve bir defâ dahi Canbolat oğlu Muharrem'in hıdmetinden bulunağla yirmi bin akçe cem'an yüz bin akçe terkiyle serdâr tarafından dört kıt'a (silik) şerîf virilub bir tedârik bâbında inâyet-i ricâ itmeğın ol- hakîm olunub mumailleyhanın fermân olunan yüz bin... tevcîh idesin deyu hükm-i şerîfim virilub bir ana ilhâk olunmağın zıkr olunan Ecmellu kadılarında işbu iki yüz bin akçe hasılları mir-i sâbıka tahvilinden sancak virildiğit tarihinden yüz bin akçe muktezasıyla ber-vech-i temlik üç yüz bin akçelik üzere mumailleyhanın tevcîh ve tekallid olunub sūdde-i sâadetden... himmetden lâıyk görub virdim ki zıkr olunur şehr-i...

S 24 B2

Ve buyurdum ki bâde'l- yevm taht-ı yedinden olub tasarruf kılub şolki hıdmet mirûye mevkûr ve mesâi meşkûre-i asâkir mensûredir ber müceb-i defter hakâni mensûr züemâ... kıla livâ-i mezbûrun kadıları ve eyâlet beğisi ve züemâ ve erbâb-ı timârı mumailleyhanın müstehâk bilub tâzim ve iltizâm ve tevkîr ve ihtirâm idub ve kabz fevt itmeyub sözüne muhâlefet emrine muâdenetden fîrar idub ve sancak sekline mutallık umurda murabâat idenler olbâbda sâhih ahd-i mani ve dâfi ve râfi olmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe itimâd kılalar tahrirân min Zilhicce el-şerîf sene tis'a işrin ve elf.

Konstantiniyye El-mahrûse.

S 24 B3

İzzetlü ve faziletlü kullarından saadetlü efendi hazretlerinden huzûr-u kefillerine yüz sürdükden sonra ilâm-ı muhibbâne olunur ki benim saadetler izzetlü efendim ve Saruhan sancağından vâki olan beytü'l mal âmme ve hassa ve yave ve mukataasına bin on dokuz Şaban'nın on üçüncü gününden altı sene tamamına varınca beş yük altışar beş bin akçe Abdülkerim nazırı bereât mücebince iltizâm eylemiş idiğü olanlar olsa benim izzetlü efendim nefsi-i Mağnisa da vâki olan beytü'l-mâl âmme ve hassa ve yâva ve tevâb-ı mukataasına.. Mustafa Çavuş kânun-ı kâdim üzerine kefaletine yerlü ve yurtlu kimesnelerden olub sicil-i mahfuz kayd idub ve bir dünden sonra bin yiğirmi yirmi guresinden üç yıla iken yüz bin akçeye fûrûht ve derûhle idub mevâcib idub bir

lâzım gelen ile yüz bin akçesinin risâliyesine adâm teslim itmeğe üzere vâhim olan on sene içinde on bin akçe peşini vermek şartıyla iltizâm ve kuyûd idub on... ve tereke-i vedâd? Ve terkîm olunub irsâl olundular ol-suvâl siz efendiden mercûdur ki mezbûr Mustafa çavuş beytû'l-mâl âmme ve hassa ve yâva mezbûreleri zâbt ve tasarruf ittirilmeye mürüvetler bâki fermân sâadetlü efendi hazretlerininindir tahrirân fi evâil-i Rebiül-evvel sene ahd-i işrin ve elf.

S 24 B4

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm meâ'dinü'l-fezâil ve'l-keîâm....iden sancaklarından vâki olan kadılar zîdet fazlehu tevki ref'i hümayun vâsıl olucak mâlum ola ki dergâh-ı muâllam çavuşlarından dârende-i fermân-ı vâcibü'l-izân kıdvetü'l- emasil ve'l- akran Ali çavuş zîdet kadrehû dergâh-ı muâllama arz-ı hal idub tâht-ı kazânuzda berât-ı şerîf ile mutasarrıf olduğu karyelerinin reayasından bazıları karye-i mezbûreden tasarrufundan olan yerleri yerlerine bırakub vâkt-u çubuğun dağıdub aher hâsene meşgul olmağla bunun timârı mahsulüne gelen noksân-ı şerîf olur imiş idi mukâddema-i hayf bozan resm-i yetmiş beş akçe alınur idi lakin reâyanın ekseri çiftini ve çubuğunu dağıdub? gice birinde aher hâsene meşgul olub ve gice dahi kaç yerlere gidub ticârete ve gayrı mesâğına salikine sâlik olan ve emlakla hususa zeâmet ve timâra külli noksân tertib olmağla bu makulelerden cezalarını bütün çift olanlardan üç yüz akçe ve benim çift olanlardan yüz elli akçe ve benim çiftten akl olanlardan kânun-u kadîm üzere yetmiş bir çift bozan resm-i alınmak fermân olunmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfim ile vardukdan hâk üzere tayin idub göresiz mezbûrlar zaman-ı hal ile karyelerinde oturub zeâmet ve....mani olur yük iki ve karyelerine eski? Gelen malların ve mutâlların ve çift sordukları öküzlerin nihayet ve timâr idub terk-u yar icâr ider mürüvvetleri yük iki kadîm yerlerinden kalub yerlerin yüz merhâl komağla mahsulüne hazır meserret olmuş ise emr-i celilü'l kadrîm mücebince çift yerine resm ki senesiyle hükm idub alıvermesin hilâf-ı şer'i ve kanûn ve mugâyir emr-i hümayun ber-vechle teâllül ve nizâ ittirmeyesiz ve eslemiyânı yazub bildirub tekrar şikâyet ittirmeyesiz şöyle bilesiz ve bâde'n nazâr bu hükm-i hümayunumu elinde ibkâ idub hilâf-ı şerîf itimâd kılâsız tahrirân fi evâsıt şehr-i Saferü'l... sene işrin ve elf.

Bi makâm-ı Konstantiniyye. El-mahrûse

S 25 B1

Akdâ kudâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn vârisü'l-ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn hüccetü'l-hakk alâ'l-halk-ı ecma'în el-muhtâssûn bi mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'în cezîre-i Şakran ve İzmir ve Çeşme ve Balat mukâtaâsı Mağnisa Sakız kadısı Mevlana zîdet fezâiluhu mefâhiri'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezail ve'l-hükkâm Aydın ve Saruhan ve Midillu Sancaklarından vâki olan kadılar zîdet fezâiluhum tevkî'- i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki bi'l-fiil Şakran ve İzmir ve tevâbi'i mukâtaâta mültezimi olan İbrahim nam Yahudi sūdde-i sa'âdetime arz-ı hâl virub hala cezîre-i Sakız reayasının cezireleri bin on yedisinde vâki ayrılmakdan on yedisinde üç köylü altı yüz otuz yedi yük on altı bin dokuz yüz akçe ki cem'ân benim iltizâmımda iken ve hala ve donanma-i hümâyûn mühimmâtîçün sâlyane olunan akçeleri destûr-i mükerrerem müşîr-i mufahham kapudan paşa adam ise aceletten teslim etmek tedarîğinde iken bundan akdem mültezim olub zimmetinde gelen.. olan mezbûr David nam Yahudi hâliya sūdde-i sa'âdetime gelub mahzar zimmetinde olan ulûfesine siz için mukâtaâta beş yük akçe dahi ziyâde idub ve iki sene kıt'a itdirub bin on dokuz tarihinde vâki ayrının on yedisinde girü dokuz yıl iltizâm idub zabtiçün emr-i şerîf virildü deyu ol-cânibe adamlu gönderub benim adamları zabt ittirmeyub ve donanma-i hümâyûn mühimmâtîçün sâlyane olan akçelü ki tedarîğin ihtilâl virdüğünden mâada İbrahim vâki defâ der ki mukâtaâtat-ı iltizâm ittim deyu ihtilâllerin hali olmayub ile olsa bendahi ...olunduğundan gayrı salyane olunan akçelerin mikdârı tedarik itmeğin mezkûr David Yahudi'nin beş yük akçesinde dahi kabul idub şol şartıyla ki mürur eyleyen iki sene kıste'l-yevm üzere kıt'a olunub birimiz iki sene dahi ilhâk olmağın bin on dokuz senesinde vâki... on yedisinde üç tahvil altı yüz doksan iki yük on altı bin dokuz yüz yigirmi altı akçe ve cezîre-i Sakız ve Çeşme ve Kuyucalu tevâbi min külli ol-vücûd siz sâlik üzerinde iltizâmı dahil olub vilâyet-i Anadolu'da vâki yâva-i gebrân ve haymana ve mâl-i gâib ve mâl-i mefkûd ve rûsum mahdûd hane imiş olanlar cezire-i Sakız ve tevâbı kaleminden dahi iltizâmlar yine ilhâk itdirub bir tâhvil beş yük akçeye ayak? almalarını maaruzat eyledüklerini sûret-i sicil olub bu...almaları vilâyet-i mezbûreye gelub dahil ve bu tevziden hali olmaklarından mâada imâd zamanına (silik) tarafından fûrûhda davasına sâlik olmak mukarrer olmağın ol-mahdûd vâki için zikr olunan beş yük akçe ziyadesiyle kabul eylediğim mûkabelesinde Murad nam Amil Paşa beş yük akçeye fûrûht olunan yerleri

ben dahi beş yük akçeye kabul idub ki üç tahvil on beş yük akçeye olduranları iltizâmlarından ifrâz olunub benim iltizamıma ilhak olunmak şartıyla ki bin on dokuz Muharrem'in gurrelerinden ibtîda tahvil bağlayub Sakız ve tevâbı'ı mukâtaâtı ile livâ-i Aydın ve Saruhan ve Sığla ve Sakız ve Midillü ve Karesi Sancağına tâbi.. ve aherine ve Tuzla vardık ve Bandırma ve Kapudağı vezir-i azam ve Ayazmend kazalarında vâki cizye-i yave-i gebran ve ispençe ve çiftbozan beytül'mal âmme ve hassa ve mâl-ı beytül'mâl mefkûd ve cizye-i kıptiyân ve bedel-i avârız ekrâd ve rûsûm-ı kahve ve kahvehâne ile cem'an dokuz bin yedi yüz on iki yük ve on altı bin dokuz yüz yirmi altı akçeye iltizâm kabul iderim şol şartıyla ki mukaddemâ virilen berât-ı şerîf mestur olan şurût ve kuyûd kemakân mukarrer olub ve donanma-i hümâyûn için tedarik ve teslimi lazım olan mühimmat için Şakran irsal olunub min bâd -ı Anadolu tarafından ve gayrıdan kat'â kimesneye dahl ve taaruz olunmayub ve zikr olunan yave ve haymâna ve kahve eminleri ve âmilleri tarafından taaruz olunmayub... bir târikle üzerimizden Gürle'ye.. olunan ikisinde teslîm olduğu ki...zabt ittirmeye ve zikr yave-i hümâyûna ben dahi ibtîda tarihinden olan cürm-i zabt eylemiş makbuzları teftiş olunub terkîm ve kanûn ile zamanlardan zuhûr ittiren mal-ı deynim mahsûb ola zikr olunan ki on yedi akçesine ki mültezim sâbık David Yahudi'nin.. hazine-i amîrede olan beş bininden mahsûb deyu minvâl ittikden sonra mezbûr İbrahim Yahudi'nin kabz divân-ı hümâyûna gelub ziyâde mezbûresi mukabeleden mezbûr Hüseyin nam kimesneye mahlûlünden dergâh-ı amîre kanûnlar sâdaka buyrulub ve kadimden olduğundan üzere alındığın üç sipahi teâllüllerden bildiren isimler...rica ittiğin olan dokuz

S 25 B2

Zilkade'nin ikinci günü..ilâma arz olundukda merkûm İbrahim Yahudi mukâbelesinde merkûmenin zabt ve tasarrufuna ve salyane olunan akçelerin tahsîl tedarikine mezkûr...David Yahudinin evli...olunub ve David elinde olmağla David'in beş yük akçesine ziyâdesin kabul eylesin zikr olunan mukâtaat der-uhde olunub şol şartıyla ki donanma-yı hümâyûn mevâcib (silinik) masarîf için.. olunan..akçe vakt û zamanıyla kapudan paşaya teslim eyleyeler ve hala kat'a olunan iken senesine yük kıste'l-yevm üzere hesâbları görülen Ali kıt'a hilâf oluna cezîre-i mezbûrenun beyt'ül-mâl-ı mukataaya hilat olunmuş her sene zamanı geldukde hükm-i şerîfde tevcihle fermân olunursa mücebiyle âmel oluna ve iltizama asl olunan elli dört yük akçesine bi-gâyeden kıste'l-yevm üzere her sene altı yüz elli bin akçe irsâliye asl olunub eda

eyleye ve sene bir sene muhâsebesi görölüb bir senemi bir sene kadar dahl ittirmeyub ve vilâyet-i Anadolu'da vâki cedide giden yâve ve cedîd kıptiyân ve rûsûm-ı kahve mukâtaatı alındım eyleyesiz...Dede Mehmed Çavuş zikr olunan mukâtaatından Aydın ve Saruhan ve Sığla sancaklarında ve Sakız harabesinde vâki mukâtaat emini Murad nam amil Paşa tahvilden beş yük akçeye der uhde eylemiş ise mezkûr İbrahim iltizamına ol minvâl üzre asl oluna ve mukâtaatı bir seneden ayrılmayub birinin fazlası birinin..mahsûb ola resm-i mukâbelesinde Yusuf nam kimesneye mahlûlünden çavuşluk sadaka oluna ve tahvil-i azâde ziyâde ile tâlik zuhûr idersin İbrahim Yahudi'nin begâyeden teslîm eylediği akçeler kendü virilmeye aher dahl ittirilmeye ve mukâddema bedel-i kefalet teslîm-i hazine eylediği bin yük mahlûllinde sâhih ise kemâkan bedel-i kefalet hazine de durub tahvîl aher olub hazineye mahsûb olmaya ve zikr olunan mukâtaat..değin ne minvâl üzere zabt oluna gelmiş ise geru ol-vechle zabt oluna itâ reâya..sadr oluna ve mukâtaat..mezbûr temessükü mücebince sâbıka ber vech-i başı teslîm-i hazine olan on yük akçe mültezim sâbıka David Yahudi zamanında bâki hilât kesude? ..olan beş yük akçe başına kemâkan bedel-i kefalet....vesâir şer'i kanûn muvâffık şart-ı mukarrer ola deyu fermân -ı şerîfim olmağın buyurdum ki hükm-i şerîfim vardukda şer ki mukâtaat ve vilâyet-i mezbûre kadıların bu..vech-i meşrûh üzere haller olan fermân-ı saadetim mücebince amel idub dahi mezkûr İbrahim Yahudi'nin şart-ı...üzere mukâtaatı zabt ve tasarruf ittirub ve donanma-i hümâyunum mühimmatıçün haliyaz olunan akçeye vakt-ı zamanıyla tedârik idub donanma-i hümâyun uma mühimmatıçün bil'fiil kapudanım olan vezirim Halil'e edâma'llahü te'âlâ iclâlehû teslim ittirub baki yük tahsilinden..olub bâb-ı ikdâmdan...eyleyesin şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılasız tahrirân fi'l-yevmü's-sâmi fi şehr-i Cemaziel-evvel sene tis'a işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

El-mahrûse.

S 26 B1

Muhallefât-ı El-merhûm el- Hac ve de Bali bin Yusuf Mâtefi tereke mine'l-verese zevceten binten ve erba'an binten vaka'a't-tahrîr fi evâmil-i şehr-i Cemaziel- evvel sene 1021.

S 27 -okunmuyor

S 28 B1

Muhallefât-ı El-merhûm ve bağarası...mahalle-i serâbad min taht-ı Mağnisa el-mahmîye verese zevceten vaka'a't-tahrîr fî evâmil-i Cemaziel-evvel sene ahd-i işrin ve elf.

Debbağ dükkânı- mahalle-i serâbad (8555), değer min mahalle-i mezbûr (3555), ...,nakd akçe... (3555),...serâbad(3555), Dolma köhne(3555), Dülbind(155),..

S 28 B2

Bad-ı müteveffâ-i mezbûrun hatun...İbrahim nam hatun karındaşı Mehmed bin İbrahim ..davâ ve taleb zikr ittiği ilhâh Hüseyin bin Abdullah ve Mehmed bin İbrahim nam kimesneler şehâdetleri ile..olduğu tescil olundu

Şuhudül Hal: Ahmed bin Ali, Mehmed bin Yusuf, Ahmed bin İbrahim

S 28 B3

Bad-ı mezbûr müteveffanın tesniye ve.. olmağın Hüseyin nam kimesne vâsi nasb ve tâyin olundun tescil olundu

S 28 B4

Bad-ı mezbûr ve hatuna... mezbûrun hissesinde nesne..olundukda hilâf-ı..tescil olundu.

S 28 B5

Muhallefât-ı validem mâh-ı min tereke mine'l-verese zevceten binten ve ahd-i ve elf min evail Ramazanü'l- mübarek sene ahd-i işrin ve elf.

...

S 28 B6

Mefâhiri'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fezâil ve'l-keâm vilâyet-i Anadolu'da vâki olan kadılar zîde fazluhum tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki vilâyet-i Anadolu'da cizye-i yâve gebrân ve azâ dükkân... cizye-i kıptiyân ve bedel-i avârız ikrâm mukataasına ber-vech-i iltizâm emini olan Mehmed Çavuş Cevad hümayûna gelub arz-ı hâl sunub Karesi Sancağında vâki olan Edremid ve Ayazmend ve Bakır? adası ve Birgi ve giru Demûrci ve Adalı'ya ve Simav ve Kula ve Gördos ve Alaşehir

ve Nazilli ve Güzelcehisâr ve Denizli ve Hamid ve Germiyan ve Antakya ve Rodos ve Üsküp ve tevâbında olan mukaataâtı İbrahim nam kimesne iltizâm ile alub lakin yerine akçe göndermeyub ref'i lazım olmağın İstanbul sakinlerinden Mehmed nam kimesne gelub zikr olunan kazalarda vâki olan cizye gebran ve ispenç ve çiftbozan ve cizye-i kıptiyân maarifetlü kârye-i Gürle ve rûsûm ekrâd ve kahvehâne mukaataâlarının bin yigirmi ve bin yirmi bir senelerine yetmiş bin akçeye akçeye iltizâmla virub kıpti için elinde mühürlü tezkire virdüğünü bildurub bu bâbda kıpti için emr-i şerîfimi taleb itmeğın buyurdum ki hükm-i şerîfim ile vardukda nazır-ı mezbûr Mehmed Çavuş merkûm Mehmed'in eline virdim ki mühürlü tezkire mûcebince ve şart teâddi üzere zikr olan yave keferesinin her birinden cizye ve ispenç için yetmiş beş akçe ve çiftbozan için otuz ikişer akçe kıptiyân taifesinin Müslüman namında olanlardan yüz altışar akçe ve zımmilerden ikişer yüz akçe ve vilâyetlerinden avârızlarını virub edâ eyledüklerinde ellerinden memhûr temessükleri olmayan ekrâd taifesinde bedel-i avarızları için sene de yüz yirmi beşer akçe alıverub yave keferesinin taifesinin beytü'l-mâl ve mâl-ı gaib ve mâl-ı mefkûd ve rûsûm vesâirlerini dâhi mezbûre cem' ve tahsil ve kabz ittiresiz ve kıptiyan tâife âhere ra'iiyyet kayd olunmak hilâf-ı kânûndır mezbûrları bâlâdâ tahrîr olunan rûsûmlerini ve salb-ı siyasetlerine beğler ve mütevellileri ve subaşları ve âher kimesneleri hilâf-ı şer'i dahl ittirmeyub içlerinden birinin dem-i gâlizî vâki oldukda hükm-i kâdi lâ-hakk oldukdan sonra hakim ol-vâkt olanlara mezbûr maarifetiyle icra-i şer'i şerîf ittiresiz ve kıptiyân tâifesi muhâza-i haraç virilmek için biz de istişhâd ve..tâifesinde ...vech-i te'allül iderler imiş itmek mukâbile de dahi teallül ve nizâ ittirmeyub üzerlerine lazım olan cizyelerin taleb tahsil ittiresiz ve zikr olunan vilâyetlerde vâki olan mukataasıçün babandan kahve konub bazar dükkanlarından ve..üçer akçe ve kahve alub hâsene... dahi üçer akçe ve kahve tebliğ iden kahvecilerden kezâlik üçer akçe aldırub ve kahve konub bazar dükkanlardan kânûn-ı kâdim üzere resimlerin virmeye dailerin âher yere nakıl ittirmeyesiz ve bil-cümle nazar-ı mezbûrun şârt-ı iltizamına ve kânûn-ı muhâlif âherden kimesnelerini vech-i dahl ve taaruz ittirmeyesiz ...iltizâmın mâni ve dâfi idub mukatâa-i mezbûre-i nazar-ı mezbûr ki virdim ki temessük ve işbu emr-i şerîfim mûcebince zabt ve vâki olan hukûk ve rûsumat da mezbûr Mehmed'e cem' ve tahsil ve kabz ittirub âherden bir ferdî dahl ittirmeyesiz husûs-ı mezbûr için emr-i ihraç

irsâline muhtaç itmeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılasız tahrirân-ı fi'l-
yevmi'l- hâmis şehri Muharremü'l-harâm sene ahd-i işrin ve elf.

Tabaka asli'- sultâni kimesne el-fakîrullâh-ı te'âlâ Hüseyin... Mehmed el-kadî be-
asâkîr-i ..Anadolu umumâtı?

S 29 B1

Beytü'l-mâl emini olan Kara Mehmed Çavuşun mektubu

Fezaîl-i medâr izzetlü ve sa'âdetlü Saruhan Sancağında vâki olan efendiler ki huzûr-ı
şerîflerine ed'ıye-i hâlis-i sadâkat...ihdâsından sonra ilâm muhlisâne oldur ki
müedd'ıye-i mezbûre de vâki olan havâs-ı attikâ mukatâatından on dört kat'a berât-ı
şerîf alişân ile altı yıl tamamına varınca bizim iltizamız da olub biz dahi işbu bâis-i
mektûb Adala kazasına tabi Emre nam karye sakinlerinden Rıdvan bin Abdullah nam
kimesneye...mezkûrenin içinden istişhâd olunub taht-ı kazâ-i adâlet şî'ârınızda vâki
mevkûfât ve beytü'l-mâl âmme ve hassa ve mâl-ı gâib ve mâl-ı mefkûd yave ve tevâb'ı
mukatâaların bin on dokuz Şabanü'l-muazzâm'ın yirmi üçünde vâki on ikisinden altı
yıl beş yük yetmiş bin akçeye ve çeltik inhâ Adala ve tevâb'ı mukatâasına bin yirmi
bir Muharremü'l-harâm'ın gurrasinden üç yıl dört bin seksen beş bin akçeye fûrûht ve
derûhde idub şol şartıyla iki mukatâa birbirinden ayrılmayub birinin..birinin kesrine
mahsûb olub yine mezbûre sakinlerinden Mehmed Çavuş ibni Hüseyin nam kimesne
her vechle tahsil-i mâlâ kâdir olmağın mezbûr Rıdvan üzerine tâhvil âherine değin ber
vech-i kefâlet kabz-ı mâl olub ve kânûn-ı kâdim üzere Adala kadısı huzûrundan birer
maldar müstakîm kimesnelerden kefillerimin kaydının şartıyla ve her vechle adam
iderler? kiste'l-yevm mücebince teslim irsâline eylemek üzere ve bu zikr olunan
mukatâaların tarih-i mezkûr da vasıl olunan tahvilleri her kimler zabt iderler ise
etmişler ise berât-ı şerîf muktezasınca merkûm Rıdvan ve kabz-ı mal olan mezbûr
Mehmed Çavuş yerlü yerinden teftiş ve tefahhus idub kendülerinden ve kefillerinden
ve vücuda gelen mallarından talep ve tahsil ittirub dahl-i hazîne itmek üzere varaka-
î..müddet terkim olunub huzûr-ı şerîflerine irsâl olundu şeref-i vusûlünde her bir
ikinüzün eltâf-ı mâlâ-nihâyelerinden mercüvvdür ki bu bâbda mezkûran Rıdvan ve ber
vech-i kefaleten kabz-ı mâl olan Mehmed Çavuş nam kimesneler ki üzerlerinden
nazar-ı şerîfin deriğ buyurmayub budur ki mukâataların merkûma tahvilleri âherine

değın kemakân zabt ve kabz ittirub min ba'd bir ferdî dahl ittirmeyesiz mâl-ı mirîye kesr ve zarâr tertîb olmaya bâkî-i hemîşe ömr-i devlet müstedâm bâd

El-husûs-ı Hüseyin Çavuş nazır...livâ-i Saruhan

S 29 B2

Akdâ kudâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bi- mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlânâ Sakız ve İzmir kadısı mîrî zîdet fezâiluhü ve mefâhiri'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazlehu ve'l-keâm Aydın ve Saruhan ve Karesi ve Midillü ve Muğla sancaklarında vâki olan kadı (silinik) ve Bozca Adala ve Edremid ve Ayazmend ve Tuzla ve Ezine ve Erdek ve Bandırma ve Kapudağı kadıları zîde fazlehu tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki cezîre-i Sakız ve tevâbı mukatâatına ber vech-i iltizâm iden olan..nam Yahudi südde-i saadetime adâm gönderub arz-ı hâl kendüye alıvere mezbûre de ve zikr olunan kazalar da vâki(silink) Geyvan

S 29 B3

Ve cizye-i kıptiyân ve çiftbozan ve azâdgâne? ve beyü'l-mâl ve tevâbı mukâatâtı mahdûd-ı sakfında şart-ı iltizâm mücebince bâha bu vechle olunub maliye tarafından yedime yedime berât-ı şerîf virilub keferesinden otuz ikişer akçe haraç ve otuzar akçe ispenç ve otuzar akçe dahi çiftbozan ve kıptiyân taifesinin dahi Müslüman'ından yüz ellişer ve keferesinden ikişer yüz akçe haraçları alınub..

S 29 B4

Vâfire...ve ma'arifetlü taifesinden dahi avâriz bedelleri sene de yüz yirmi beş akçe alınub ve bi'l-cümle zikr olunan taifenin vâki olan beytül-mâl cürm-i cinâyet vesâir bâd-ı hevâları şart-ı iltizâm mücebince mîrî içün zabt ve kabz olunub âherden kimesne dahl ve nizâ eylegelmiş değiller iken ve Kıptiyân tâifesi dahi müstakil kıla olur âhere riâyet-i kayd olunmak hilâf-ı kânûnlarınız bazı kıptiyân tâifesi muhâssıl üzerlerine lazım olan her ecilden virilmek içün on ikişer akçe resm-i bennak virmek üzere vâkfa riâyet-i kayd olundu deyu vâki olan cîzyelerin virmekte teallül ve nizâ mâada bazı yave keferesi dahi emirler gelub rencide hak idub dururken söyleyub baş haracın Midillü edâ ideruz bâd-ı mezbûr deyu virmekte teallül ve nizâ idub ve zikr olunan tâifenun salb-ı siyasetine dahi alınmayub lazım oldukda amilleri maarifetiyle şer'le bi-

haber oluna deyu şart-ı iltizâmda mestûr ve mukayyed iken hala sancakbeğleri ve subaşıları ve mütevellileri ve gayrıları alındılar muhâlif dahil itmeleriyle mâl-ı mîriye külli gadr ve iltizâmla gerü hazır ittikte kulları bildirub şer-i şerîf ve kanûn münîf ve şart-ı iltizâm mücebince âmel olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin şart-ı iltizâm şart-ı iltizâm ve yed'inde olan berâtı mücebince âmel olunmak emr idub buyurdum ki vardıkda husûs-ı mezbûra onât- vechle mukayyed olub göresin fi'l-vâki kâdiyyen arz olunduğu gibi ise olub zikr olunan taifenin vâki olan harâbe ve ispenç ve beytü'l-mâl cürm-i cinâyet vesâir bâd-ı hevâların emin mezburûn şart-ı iltizâm mücebince taleb eylediğinde vech-i meşrûh üzere virmekden teâllül ve nizâ itmeleriyle mâl-ı mîriye külli gadr ve cevâb eyledükleri vâki ise men' dâfi balâda zikr olan tâifenun vâki olan baş cerrahların ve ispençlerin ve beytü'l-mâl ve cürm-i cinâyet vesâir bâd-ı hevâların emini mezbûre mîri için zabt ve kabz ittirub min bâd-ı hilâf-ı şerî ve kanûn ve mugâyir-i şart-ı iltizâm ve emr-i hümâyun sancakbeği ve baş miri ve sultânî mütevellileri ve gayrıları alındılar muhalif dahl itmeyeler bilesin mîrine külli gadr oluna ...hazr ettiklerini bildirub şerî şerîf ve kânun münîf-i ve şart-ı iltizâm mücebince amîl olunub bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin şart-ı iltizâm ve bundan akdem bileni mücebince amel olunmak emr idub buyurdum ki vardıkda havâs-ı mezbûr...vechle mukayyid olunub göresin fi'l vâki mukayyed arz olunduğu gice olunub zikr olunan tâifenun vâki olan hazine ve ispenç ve beytü'l-mâl ve cürm-i cinâyet vesâir bâd-ı hevaların eminlerin şart-ı iltizâm mücebince taleb eyledükden veçhi meşrûh üzere virmekden teâllül ve nizâ itmeleriyle mâl mübaşirleriyle külli gadr ve hazr eyledüklerin vâki ise mâni ve dâfi bilâ da zikr olan taifenin vâki olan baş haber..ispençlerin ve beytü'l-mâl ve cürm-i cinâyet vesâir bâd-ı hevâların emin-i mezbûre mîri için zabt ve kabz ittirub min bâd-ı hilâf- şer ve kanûn ve mugayir şart-ı iltizâm ve emr-i hümâyun sancakbeği subaşıları ve sultanit mütevellileri vesair olan sancakbeğleri ve gayrı subaşı taifesinden ve aherden bir ferdi dahl ve taaruz ittirmeyesiz bu bahane ile mâl-i miriye gadr ve..gelmeyub ve kimesneye hilâf-ı şer ve kanûn taleb ve teâddi olunmalu eyleyesin ve muhabbet arz oluna yazub bildirersiz alâmet-i şerîfe itimâd kılasız tahrirân fi'l yevmü'l hamil sene Zil'l kâde 1021.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye. El-mahrûse.

S 29 B5

Bi'l-fiil Aydın ve Saruhan ve Muğla ve Karesi ve Sakız ve Midillü Sancaklarında vâki cezîre-i yave gebrân ve ispenç ve çiftbozan ve cezîre-i kıptiyân ve rüsûm-ı ekrâd ve beytû'l-mâl ve hassa ve rüsûm-ı kahve ve kahvehâne ve tevâbı mukatâalarını ber vech-i iltizâm emîni olan...David Yahudi meclis-i şerî hatîr-i lâzımü't-tevkîrde mahruse-i Mağnisa sakinlerinden Abdullah ibni Lütfullah mahzarında ikrâr takrîr-i kelâm idub umûmen Saruhan Sancağında ve İzmir kazasında ve Biruce kazasında vâki olan rüsûm-ı kahve ve kahvehane ve kıptiyândan mâada mukâtaa mahdûd cezîre-i gebrân ve İспенç

S 30 B1

Akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vûlatü'l-muvâhhidîn madenül- fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk-ı alâ'l- halk-i ecma'în vâris-i ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bi mezîd-i inâyeti'l-meliki'l- mu'în Mevlana Kadısı zîdet fezâiluhü tevkî-i refi -i hümâyûn vâsıl olıcak malûm ola ki dârende-i fermân-ı hümâyûn İbrahim südde-i saâdetime gelip Saruhan Sancağının tâht-ı kazasına....nam karyeden ve gayrıdan beş bin beş yüz akçe timâr-ı mutasarrıf olan... garben şark seferine me'mûr iken varmağla sefer de vücûda gelan hizmeti mukabelesinde sebâ işrin ve elf Şaban'ının onuncu gününden vezir-i azâm ve serdâr-ı müteveffâ....tarafından tevcîh olundu yedinde? hükm virilub hala sizde olduğun bildirub tecdîd-i hükmet berât ittirinceye değin zabt ittirmek bâbında inâyet-i ricâ buyurdum ki timâr-ı mezbûrun elinde olan tecdîd-i hükümet berât ittirilinceye değin mezkûr İbrahim kemâkan zabt ve tasarruf ittirub min bâd-ı sefer-i mezbûra varmayan mezbûr Rıdvan ve aherden bir ferdi dahl ve taaruz ittirmeyesiz ve dahl idub tahvîl ve târihine düşen mahsulünden nesnesin almış ise bâde's-sübût olanlardan hükm idub bî-kusûr alıveresiz şöyle ki emr-i şerîfimden sonra dahl iden var ise temessükâtların elinden alub der-kise idub serdâr-ı alemdâr da suâl idub ki varub Hasan merakımda cevâb virilir ve timâr-ı mezbûr giru kemâkan bunun vekiline zabt ve tasarruf ittiresiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılasız tahrirân fi evâsıt-ı şehr-i Recebü'ş- mürecceb sene işrin ve elf

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

S 30 B2

Nişân-ı alişân-ı sultânî

Hükm oldur ki râfî'-i tevkî'-i refî'-i hakanî Ali gelub Saruhan Sancağında on iki bin üçyüz akçe timâra tasarruf olan Hasan'ın....oğlu olub yarar olmağla sefer-i hümâyûnda hıdmetinde bulunduğ u Anadolu Beğlerbeğisi arz eyledükde mezîd-i inâyetinden ibtîdadan üç bin akçe timâr da hükm-i şerîfim virilub ve Saruhan Sancağından Mağnisa nahiyesinde Depecik nam karye ve gayrıdan işbu iki bin akçe meblâğ-ı timâra tasarruf olan Durmuş Mustafa ile nizâ üzere iki mezbûr Mustafa fevt olub ve merkûm Durmuş âher....timâr alub timâr-ı mezbûr ol-vechle mahlûldür deyü mezbûran tahvîllerinden kendüye virilmek ricâ eylemek tevcih olunmak içün işrin ve elf Şaban'ın evailinde hükm-i şerîfim virildükden sonra tezkiresi ihrâc olunmak fermânım olmağın timâr-ı mezbûr merkûman tahvillerden mezkûr Ali'ye tevcih olunub virdum ki zikr olunub Depecik'e tâbi mezbûr ber-vech-i tekâmîl ve buyurdum ki

S 30 B3

Bade'l-yevm taht-ı yedinde olub tasarruf olmayub şol ki vezâif-i hıdemât mebrûre-i mevfûre ve mesâ'i-i meşkûre-i asâkir-i mansûredir ber müceb-i defter-i hâkânî bî-kusûr-ı mer'î ve müeddî kılalar olbâbda hiç ehad mâni ve dâfî ve müzâhim olmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe itimâd kılalar tahriren

S 30 B4

İzzetlü sâadetlü efendim hazretlerinin izz-i huzûr-ı şerîf ve vâcibü's- şerîflerini envâi'l- tazîm ile mâvenet olundukda sonra inhâ-i muhlisane budur ki bâis varaka da taht-ı kazâ adâlet şî'ârınızda vâki reayamızın bin yigirmi bir Mart'ı âherinden bin yigirmi iki Mart-ı âherine varınca vâki olan....mahsûlatı zabt ve kabz eylemek dergâh-ı Ali müteferrikalarından olub sâhib-i sâadet ve kesîre el-....sâadetlü Davud Paşa hazretlerinin..olan Ahmed Ağa'ya sipariş ve tefviz idub mektûb-ı muhabbet üslûb irsâl olunmuşdur inde'l vüsûl üzerlerinden nazar-ı şerîfinüz diriğ buyrulmayub bundan akdem tevcîh üzere olugelmiş ise müşarûn ileyha Ahmed Ağa...dahi üslûb-ı kadîm üzere zabt idub hilâf-ı şer'î ve kanûn reâya ve berâya ta'addi ve tecâvüz olunmayub ve bize aid olan hukûk ve rûsumdan kimesne zimmetinde hakkımız zâviyeler bâki-i hemîşe ömr-i devlet ve izz-i sâadet der seccâde-i şeriât-ı müstedâm ve müstehakkım bâd-ı bi-rabbi'l-ibâd

.. İbrahim vezir Kurd Paşa

Tıbb-ı aslıhî's-sultânî kâhü el-fakîrullâh sübhânehû Hüseyin el-müderris Mehmed el-kadî bi-asakir-i Anadolu 'âfâ anhümâ

S 30 B5

Nişân-ı şerîf-i âlişân hükmü budur ki

Râfî'-i tevki'-i hâkânî Mehmed dergâh-ı muâllama gelub mukaddemâ yararlığı arz olundukda ibtidâdan altı bin akçe timâra emr-i şerîf virilub ve Saruhan Sancağında Mağnisa nahiyesinden Eğri nam karye ve gayrıdan altı bin akçe timâra mutasarrıf olan Osman oğlu Ahmed berâtını virub ferâğat ider deyu kendüye virilmek bâbında inâyet-i ricâ itmeğin ferâğat iderse tevcih idesin deyu ahd-i işrin ve elf Sefer'inin evâilinden hükm-i şerifim virüldükden sonra tezkiresi südde-i sâadetden ihrâc olunmak fermânım olmağın zikr olunan altı bin akçe timâr fârîğ mezbûr Mehmed tahvilinden merkûm Mehmed'e tevcih olunub südde-i sâadetden virdüm ki zikr olunur (silinik) ve buyurdum ki bâde'l-yevm..taht-ı yedinde olub tasarruf kılub şol ki vezâif-i hıdmat sarf-ı mevfüre ve mesai-i meşkûre-i 'asâkir-i mensûredir ber müceb-i defter-i hâkânî bi-kusûrları mer'ı ve mü'eddi kıla ol babda vicâhen ol-vücûh mâni' ve dâfi' ve râfî' olmaya şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılasız tahrirân fi 12 Saferü'l- muzaffer sene ahd-i işerin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye. El-mahrûse.

S 31 B1

Akdâ kudâtî'l-müslimîn evlâ vülâtî'l-muvahhidîn ve madenü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk alâ'l-halk-ı ecma'ın vâris-i ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ Mağnisa kadısı zîdet fezâiluhü tevki-i refî-i hümayûn vâsıl olucak malûm ola ki kaza-i mezbûre tâbi vârid nam karyeden dârendegân fermân-ı hümayûm Hacı Ahmed ve Ali ve Derviş nam kimesneler dergâh-ı muâllama şöyle arz eyledikeri bunlar Elliciyân taifesinden olub vâki evladdan rüsûmların kanûn üzere ve defter mücebince zâbıtlarına edâ iderler iken kanâat itmeyub ziyâde akçelerin olunduklarından gayrı.. ziyâde atlu ile üzerlerine konub müft ve meccânen virilmek koyun ve kuzu ve arı ve samanların alub bunun imkanı zûlm ve teaddîlerinüz külli olmayub ellerinden hasmân olduklarından bildürseler buyurdum ki hükm-i şerifime varduklarında hasmân muvâcehesinde hakk ve adalet üzere göresiz arz olunduğu gice ise reayâya ber-vechle zulm olunduğuna rikâb-ı hümayûnum bu

kadr-i mezkûr zabıtlara muhkem tenbîh ve te'kîd ide eyleyesiz ki vâki evladdan rûsûmların kanûn ve defter mûcebince alub ziyâde eylediler ve-lâzım olmadın....ziyâde atlu ile varmayub ve-lâzım vardıkların üç dört atlu ile varub ve müft ve meccânen nesnelerin almayub her ne lâzım olub taleb olurlar ise zabıtlardan ile târh-ı câri üzere akçelerin ile aldırub min bâd-ı ol vechle ittirmeyesiz şöyle ki işlemeyub reâyaya yine vech-i meşrûh üzere rencîde iderler ise ism ve resimler yazub bildiresiz ki sonra da haklarından emr-i şerîfim tevcih sadır olur ise mûcebiyle amel oluna tekrar bu husûs için şikâyet olunmalu eyleyesiz bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılâsız tahrîrân fî evâil-i şehr-i Rebiül-evvel sene ahdi işrin ve elf tamâm

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

S 31 B2

Akdâ kudâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bî- mezîd-i inâyeti'l-melîki'l-mu'în Mevlânâ Mağnisa kadîsı zîdet fazlehû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Nataşa? nam Yahudi südde-i sâadetlere adam gönderub bin yirmi tarihine mahsûb olmak üzere kazâ-i mezbûrdan ihrâcî fermân olunan bedel-i kürekçi akçesine hazîne-i amîreden bir mikdâr akçe teslîm eyleyub ruzname tarihiyle...eylemekten sonra virilmişdir elimizde olan..hükm mûcebince âmel olunub meblâğ-ı mezbûrun virilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ iderim deyu bildirilmeğın elinde olan temessük sonra mûcebince amel olunmak emri derim buyurdum ki vardukda bu bâbda sâdır olan

Fermân-ı sa'âdetlerim mûcebince amel idub def'i Yahudi mezkûrun elinde olan ruzname tarihleriyle virilmiş..sonra mûcebince kazâ-i mezbûrdan târih-i mezkûr için evkâf-ı zamân olunan bedel-i kürekçi akçesinden teslim eylediğine akçemi teslîm itmekten mâlûm ittikten sonra mezbûr Natasa? Tarafından irsâl olduğı ahalinden Veled üzere...nam Yahudiye bit't-tâmam virub berâtı virmeyesin el-kâyde ittirmeyesin şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılâsız.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye. El-mahrûse.

S 31 B3

Akdâ kuzâti'l-müslimîn evlâ-yı vülâti'l-muvahhidîn meâdenü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakkı ale'l-hâlkı ecma'în ve'l-mürselîn el-muhtass bî- mezîd-i inâyeti'l-

melîki'l-mu'în Mevlânâ Mağnisa kadısı zîde fezâilehû tevkî'-i refî'- i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm olaki dârende-i fermân-ı hümâyûn İbrahim gelub Saruhan sancağında Mağnisa nahiyesinde Burhaniye Nam karyeden ve gayrıdan bin akçe timâr narh Bayram Çavuş mahsulünden buna ne vechle olunub tecdîd-i berât itmeğle zabt itmek alındığında sâbika-i Alaybeği olan Hüseyin..... bin akçe timâr kimesnenin üzerinde değildir deyu bir temessük ibraz itmeğle nizâ idub masrafına mâni olmağla ruznameye mürâcaat olundukda zıkr olunan bin akçe timâr-ı mezbûr Alaybeğinin üzerinde mukâyid bu hümâyûn ve mezbûr Ebubekir bir sene-i medâr oldur ki sefere gelmeyub gelmedükünden dahi kendüye.. ittirilmeğe beş bin emr-i şerîfim ricâ eylemeğın buyurdum ki timâr-ı mezbûrun berât mûcebince bu ki...tasarruf ittirub mîn bâd-ı mezbûr Alaybeği'nin ve aherden bir ferdi dahl ve taaruz ittirmeyesin ve tahvîl tarihine düşen min nesnesin almışlar ise ba'de's- sübût hükm idüb (silinik) bî-kusûr aliveresin şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılasız tahrirân fî evâhir-i şehr-i Zilhicceti'ş-şerîfe sene tis'a işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

S 32 B1

Bin yirmi Cemaziel-evvel'inin on dokuzuncu günü arz olundukda iltizâm...mûcebince zabt olunmak fermân olunub müteveffâ-i mezbûr Mustafa nazırın berâtından ber vech-i kefâlet nazır-ı nüzzâr olan Hüseyin Çavuş berât-ı mûcebince zabt ittiği mukataalardan...ve Elliciyan ve Adala ve Erdek ve Çayır ve Çakşe mukataalarının tahvilleri tevârih-i mahlûlüm ile bin on dört senesine olmağla ve Mustafa nazır mukataalara vezâid itmek ile zıkr olunan dört kat'a mukâttaların iki tahvilleri mezbûr Hüseyin nazır uhdesinde tamâm olmağın tevârih-i mahlûl ile hala tahvilleri bin yirmi senelerinden lazım gelub sair mukâtaaları ibtidâ-i tarihlerinden zabt idub mezbûr Hüseyin nazırın berât mûcebince zıkr olunan dört mukâtaaları kiste'l- yevm mûcebince bu ana değin her kimesneler zabt eylemişler ise siz ki mahsûl ve teftiş siz tahsîl ve bi kusûr kalmıştır bir kesîr lazım gelürse kendilerinden ve mezbûr Hüseyin nâzırdan ve kefaletinden.....tahsîl idub dahl-i hazine ittiresiz ve nâzır mezbûr Abdulkerim kendisi zabt eylediği mukataalarından mâadasına yarar kıldıkları tedârik idub nâzır mezbûrun maarifetiyle ve kefaletiyle südde-i saadetime gönderesiz ki zâbtı içün berât-ı hümâyûnum virmeyle mukâddimeyi berât ve bilâ kefâlet mukâtaalar zabt

olduğuna hâliya hümayunum bu kadar şart ile ki nazırın maarifetiyle olmadık temessüklerinüz ile mukâtaaların zabt ittiresiz bâde't kesr lâzım külli zabt ittirenlerden tahiiyet ittirilur deyu berât-ı şerîfim virilmek fermânım olmağın mezkûrun balâda mestûr olan şurût ve kuyûd hazîne-i amîremden mahfûz olan mukâtaat defterlerine kayd olunmağın işbu dârende-i fermân-ı hümayun kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân mezbûr Abdulkerim zîdet kadrehû Mevlâna-i müşarun ileyhanın hazretleri arzları mücebince mukâtaat mezkûreye tevârih mahlûl ile altı yıl ber vech-i iltizâm nazır nasb idub ve müteveffâ olan Mustafa nazırın berâtında nazır nazarımda olunan Hüseyin Çavuş giru kemâkan hilafesi kıt'a itmek üzere mukâtaat-ı mezbûreye nazır nazâr tâyin idub bu berât-ı hümayunu virdim ve buyurdum ki mezbûr Abdulkerim zîdet kadrehû varub vech-i meşrûh üzere ber vech-i iltizâm nazır olub ve mezbûr Hüseyin Çavuş müşarun ileyha nâzırın şart-ı iltizâmı üzere nazır olub şol ki vezâif-i hıdmetdır ve nazır nüzzar? mikdâr ber vech-i sadakât müeddi kıldıkdan sonra tâyin olunan muvâcib kadîyyesine mutasarrıf olub iltizamına cevâb virmeğın bedel-i makdûr eyleye mukâataatının kitâb-ı azâmi vesâir ahalisi vilâyet-i mezbûr Abdulkerim minvâl-i meşrûh üzere nazır bilub lazım olan umurda mürâcaat idub seferinden tecâvüz ve ta'zim ve yigirminde? tegafil itmeyeler olbâbda hiç ehâd kâtibe mîn külli mâni ve dâfi ve râfi olmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi'l-yevmi's-sâmin aşer şehur Şabanü'l-muâzzam min şehur sene işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye. El-mahrûse

S 32 B2

Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazl ve'l-keâm Saruhan mukâataatı Mağnisa ve Saruhan sancağında vâki olan toprak kadıları zîde fazlehu tevki refi hümayûn vasıl olıcak mâlum ola ki mukataat-ı mezbureye ber-vech-i iltizâm nazır olub Abdulkerim südde-i saadetime kazaya gönderub şart-ı iltizâm ve ahalisine mütekâid sipahizâde hâric ez-defter mürâzâd? ve köprücü ve derbentçi ve..olunanlardan avarızları mukabelesinde bedel-i Güherçile yüzer akçe alınub ve züema ve erbâb-ı timârın..müdahilinde olmayub....aher kadı yerlûk dahi vâki olan mahsulatın işrin şart-ı iltizâm mücebince mîri içün alıverilesi bâbında emr-i şerîfim rîca iderim deyu bildirilmeğın buyurdum ki hükm-i şerifimle vardukda husûs-ı mezbûre onât-ı vechle nakîd olub ve bunda olan berât-ı şerîfim nazar idub göresiz fi'l-vâki nâzır-ı mezbûrun

şart-ı iltizamına mütekâid mukâtaata dahl olub ile olsa balâda zıkr olunan tâifenün avarızları mukâbelesinde bedel-i Güherçile yüzer akçe ve zuema ve erbâb-ı timârın....dahilinde kimesnenin yazulub ve niz'â ulus almayub Gühiden? vekalet.. kaldı yerlerin dahi vâki olan mahsulatın işrin nazırın şart-ı iltizâmı mücebince alıverilub min bâd-ı şart-ı iltizamına muhâlefet kimesne teâllül ve nizâ ittirmeyesiz ama bu bahâne ile hilâf-ı şer' ve kanûn ise olmakdan hazr idub lâzımü'l-arz olan müeddi yazub bildiresiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fi'l- yevmi's-sâlis ve'l- işrin şehr-i Ramazanü'l-mübarek sene işrin ve elf.

Bi- makâmı Konstantiniyye

El-mahruse

S 32 B3

İzzetlü ve sa'âdetlü ve fazîletlü Sultânım hazretlerinin meclis-i şerif-i...mahzâr münif-i lazım...

Bâde'l-reâya bil-huzûr i'lâm müceb-i hayr hevâ bî-kusûr budur ki hâliya zât-ı Kerim ihzârlarının kazâ-i adâlet-i şî'ârlarında vâki reâyamız kazalarından kazalarından Ermenas? nam karyemizin zabt ve teşisi ber vech-i emânet mezbûre sipâhiyandan bâis-i mektûb mahsulat yerine bu sene Mart'ından gelecek sene Mart'ına değin sipariş olunub irsâldır ve ana olmuşlardır Hüseyin vüsûlden mercûdur ki üzerinden nazâr-ı şerîfleri diriğ buyrulub vâki olan husûslarında Hüseyin...ve maarûf buyrulub elinde olan mektubumuz mücebince zabt ittirmesine bunlar buyrula ziyâden değin mâalum olmaya bâki lûtf-u mürüvvet-i kerim el-hasıllarına... muhibb-i muhlis Mehmed Çavuş lalazade

S 33 B1

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem mirî umûrû'l-mahrûr bi'l-fikri'l-sâkib mütemmim-i fihâmü'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib-i mümehhîr niyâzü'd-devletihi müşeyyid-erkânü's-sâdet ve'l-celâlû'l-mahzûf bi-mazûf 'avâtîfü'l-mülkü'l-âli veziran ile kapudanım olan Mehmed Paşa edâmallahü te'âla iclalihi tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olucak malum ola ki dârende-i fermân-ı hümayun Kerem zîdet kadrehû südde-i sa'âdetime gelüb Saruhan Sancağında berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu reâyanın noksânı olunub ve livâ-i mezbûr nefsi-i kazasında tâbi Palamud

nahiyesinde çiftlik Osman bunda alanı virilmeğin maarûfdır ve çiftlik kozan ve karye-i âmireler ve çiftlik Mahmud der ki bir akçe Beykoz nam çiftliği mütevarriha hâric ez-defter olub ber vech-i tekâm bin akçelik üzere kendüye noksân için tevcîh olunmak bâbında inâyet-i ricâ itmeğin buyurdum ki göresiz mezbûrun berât mücebince noksânım mekârihim zikr olunan çiftlikler kimesnenin kezâluk.ve berâtında ve havâss-ı hümayunuma ve vâkf-ı ulûm olmayub harîc-i ez-defterlisi olub bi'l-fiil mahlûl ise ve kaç ihtimâm lazım gelmez ise noksaniçün mezbûre tevcîh idub tezkîresiz virile şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılâsız tahrirân fî evâhir-i Şevvali'l-mükerrem sene işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye. (Abdulkerim)

S33 B2

Berât-ı nâzır mütekâiddir

Nişân-ı alişânı hükm oldur ki

Kıdvetü'l- kuzât vel-hükkâm Temurci kadısı Mevlana Müslihiddin ve Adala kadısı müfettiş ve Bekir Mustafa zîdet fezâiluhü arz gönderub bundan akdem Saruhan Sancağında vâki havâs-ı atîka mukatâatına tevârîh muhtelif ile ber vech-i iltizâm nâzır olan Hüseyin Çavuş tahvil ola tamâm olub tahvil-i târihine sene bir tahvil dahi almak olmak üzere iki yük akçe ziyâde ile ve bedel-i mütekâidîn mukatâası almağıyla on dört para mukatâatı girü tevârîh muhâlef ile altı yıl yüz elli iki yük altmış beş bin akçeye Mustafa nâzır-ı nam kimesne otuz bin akçe peşin ile iltizâm idub buna berât-ı şerîf virilub nâzırın mezbûrenin zabtına gelurken memlâha-i Bursa'da vefat idub nâzır-ı mezbûr mukâtaata vaz'-ı yed itmek ile mukatâatına giru bi berât amel paylar uhdelerinde kalub nâzır-ı âher lazım olmağın Temurci kazasına tâbi Kara gözlü nam karye sakinlerinden Abdulkerim bin Mustafa gelub memlahâ-i livâ-i Saruhan ve tevâbı mukatâaların bin on sekiz Cemaziel-evvel'in on yedinci gününde vâki....olundu altı yıl otuz altı yük akçeye ve rüsûm....ve otlak livâ-i mezbûre mukatâası bin on sekiz Şabanü'l-muazzâmı'nın yirmi dördüncü gününde altı yıl ikiyüz altmış bin akçeye ve dahi hane-i livâ-i merkuma mukataasına bin yirmi Zikâde'sinin on ikinci gününde altı yıl on bir yük ve otuz bin akçeye

S 33 B3

... inhâ-i Adala ve tevâbi mukataasına bin on sekiz Muharremü'l- haram'ın guresinden altı yıl dokuz yük yetmiş bin akçeye ve Elliciyân ve Adala ve tevâbi mukatâaların bin yirmi senesinde altı yıl sekiz yük on bin akçeye ve Elliciyân Yunddağı ve tevâbi mukâtaaların bin on sekiz Safer'inin on üçüncü gününden altı yıl dokuz yük elli beş bin akçeye ve rûsûm-ı Yorgan aldı lakin ve tevâbim mukataalarının bin yirmi Safer'inin on sekizinci gününden altı yıl on dokuz yük yetmiş bin akçeye ve Debbağhane ve kâfir çadırı ve tevâbi mukatâalarının bin on sekiz senesinden altı yıl altı yük akçeye Çayur-u çakse ve tevâbi mukatâalarının bin yirmi ve bin yirmi bir senelerinden altı yıl on yedi yük kırk bin akçeye..livâ-i Saruhan ve tevâbi mukatâalarının bin on dokuz Cemaziel-evvel'inin guresinden altı yıl sekiz yüz on bin akçeye ve mevkûfat ve beytü'l-mâl hassa livâ-i mezbûre tevâbi mukatâalarının bin on dokuz Şabanü-'l-muazzâmın yigirmi üçünde vâki.on ikisinden altı yıl beş yük yetmiş bin akçeye ve bedel-i mütekâidîn livâ-i Saruhan ve tevâbi mukatâalarının bin yirmi Şevvâl-i Mükerrrem'in guresinden altı yıl üç yüz otuz bin akçeye ve rûsûm perâkende-i Târhanîyât ve Güzelcehisâr ve tevâbi mukatâalarının bin on dokuz Zilhicce'sinin guresinden altı yıl üç yük kırk bin akçeye ve Güzelcehisar ve tevâbi mukataaların bin yirmi Ramazanü'l-mübârek'in yirmi altıncı gününden altı yıl dokuz yük seksen bin akçeye ki mukatâat-ı mezbûreyi giru? Tevârîh-i.... ile tevâbi olmayan iki yük akçe ziyâde ile altı yıl iltizâm-ı sâbika üzere yüz elli iki yük altmış beş bin akçeye iltizâm ve kabul idub şol şart ile ki bu ana değin mukatâatı zabt eyleyub amel-i payların makbuzları yerlû yerinden teftiş idub defterlerine lazım gelen akçeleri tahsil olunub deynlerine mahsûb oluna ve tahvil âherinde nazâr-ı mezbûr mukatâatı..çavuşluk naiblik oluna ve Mustafa nâzırın dahil-i hazîne eyledüğü otuz bin akçe peşîn ve edâsı lâzım düyûn-ı mezbûr Abdülkerim...edâ eyleye ve nâzırın mezbûreye taleb zuhûr eylesiz otuz bin akçeye peşîn ve edâ eyledüğü akçeleri kendüye bi't-tamâm virilince mukatâata dahil ittirilmeye çavuşluk mukarrer kıla ve müteveffa-i mezbûrun berâtında olan şurût ve kuyûd ve mevâci-i kadîmeye kemakân mukarrer ola deyub ve fi'l-vâki mezbûr Abdülkerim yarar her vechle nâzar-ı mezbûrana kadar kimesne olmağın defter-i mâliye kanûn üzere yüz yirmi dört nefer kimesneler on dört yük altmış altı bin bu yüz akçeye kefil olunduklarını Temurci kadısı Mevlana mezbûr Müslihiddin zîdet fazlehudan mûmzî ve mahtûm-ı kefâlet defteri götürmek vech-i meşrûh üzere nâzır-ı

mezbûre merkûme derûhde olunub berât-ı şerîf sadâka sorulmak? bâbında inâyet-i ricâsına ilâm eyledükleri

S 34 B1

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm madenü'l-fazl ve'l-keîâm Saruhan Sancağında vâki olan kadılar zîde fazlihüm tevkî-i refî -i hümayûn vâsıl olıcak malûm ola ki zikr olunan kadılıklarda vâki piyâde ve müselleme tâifesinin binâ bin yirmi bir senesinde üzerlerine lazım gelen avâızları seksen bir akçe hesâb üzere cem' ve tahsîl ve dahil-i hazîne olmağa lazım ve mühim olmağın hazîne-i âmîrem defterinin bir kusûrunu yazılıb nişânlanub dergâh-ı âlî çavuşlarından Ahmed Çavuş ile irsâl olunmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfim ile vardukda sen ki vilâyet kadıları sen her birüniz taht-ı kazâsında sakın olan piyâde ve müselleme tâifesine götürdüb üzerlerine lazım olan seksen bir akçe hesabı üzere lazım olan avâızları irsâl olunan nişânlı defter mücebince bî-kusûr-ı mezbûre cem' ve tahsîl ve kabz ve defter ittirub dâhil-i hazîne ittiresiz ve tâife-i mezbûrenin Hüseyin furûht âher kimesneye furûht olunan çiftlikleri her kimin tasarrufunda bulunur ise eğer çavuş ve züemâ ve erbâb-ı timâr ve sipâhidâr ve eğer yeniçeri ve cebeci ve topçu vesâir-i kapum kullarıdır ve defterde mukayyid olan hanelerin avâızların tasarruf olanlardan memûr olanlara talep ve tahsîl ve kabz ittiresiz şöyle ki reâyadan bir mikdâr akçe almağla tasarruf idenlerden kimesne bulunmayub ve nam-ı nişânı bu kadr veya reâyaya bir anında vire nişân olmuşlardır deyu teallül ve bahâne ile defter yazub mühürleyub Çavuş ile irsâl eylesesiz irsâl eyledüklerimiz defterin kesrî bî- kusûr velâ kusûr sizden tazmîn ittirilir bilmiş olasız ve sen ki memûr olan kulum sen reâyanın yerlerin tasarruf bulunmadılar ve yazar sendâhi ve köprücü muaflardır deyu bahâne idub kazândan? imzâladır defter ve arz alub getüresiz bî-kabûl olmayub mâl-ı tazmîn ittirildikten sonradır lakin kât'a olunmağla kurtulmayub ukûbet ve hakâret olunursız bilmiş olasın ve siz ki kadılarsız hîn kabûlde olunan altun ve gurus hasbe'l- kânûn ikişer akçe noksan üzere aldurub ziyâde ve noksana aldirmayız ve bi'l- zarûre akçe almak lazım gelurse dokuz buçuğu bir dirhem gelur akçe alasız ve reâyaya hilâf-ı emr-i şerîf rencîde ittirmekden ve ziyâde akçe aldirmakdan dahi ihtirâz eylesesiz ve mezbûre bin yirmi Zilhicce'sinin selhinde tekaüt hissesine ve gurus ile on bin akçe ki tasnifi beş bin akçe ider meblağ-ı mezbûri ber vech-i peşîn hazîne-i amîre teslim eylemiştir şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılâsız tahrirân fi'l-yevmü's-sâni şehir-i Muharremü'l-harâm sene ahd-i işrin ve elf.

Bi-makâmı Konstantiniyye.

S 34 B2

Habur Sancağını Mahmud Beğın emridir

Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm madenü'l-fazl ve'l-keîâm vilâyet-i Anadolu'da vâki olan kadılar zîde fezâiluhüm tevkî-i refî -i hümayûn vâsıl olıcak malûm ola ki..beğlerbeyiliğine tâbi Habur vârisi'l-mu'în Sancağı beğı olan kıdvatü'l-ümerâ ve'l-kirâm ümerâi'l- küberâi'-fihâm zü'l-kadr-i ve'l-ihirâm el-muhtass mezîd-i inâyeti'l-meliki'l allâm Mahmud dâme izz-i südde-i saadetime adam gönderub livâ-i mezbûrun yazılır riâyetlerinden garb tâifesi ve bazıları kadîm yerlerinden göçüb varub taht-ı kazânuzda âher yerlerde gayrı geru kimesne meşgul olmağla livâ-i mezbûrda tasarruflarından olan yerli ve yurdları ve yaylak ve kışlakları buz hali kalub Sancağı mahsûlüne külli noksan ve müterettib olduğunu bildirib taht-ı kazânuzda her kiminde bunda kânûn üzere te'dic olan çift bozan resm-i vesâir hakk bî-kusûr alıverilmek için emr-i şerifim ricâ itmeğın imdi bu makule reâya tâifesi kadîm yerlerinden göçüb kethüdalığa havâs-ı hümayûn ve vezire ve Beğlerbeyi ve Sancakbeğleri haslarına ve evkâf ve emlâğa ve züemâ ve züemâ ve erbâb-ı timâr da külli noksan müterettib olmağla bu makule reayadan zecr ise bütün çift olanlarda üç yüz akçe ve benim çift olanlardan yüz ellişer akçe çiftten

S 34 B3

Akl olanlar kânûn üzere yetmiş beş akçe çiftbozan resm olunmak için sene aşer ve elf Muharrem'inin gurrenden hatt-ı hümayûn sa'âdet makrûnumla fermân-ı âlişânım sâdır olunmağın buyurdum ki hükm-i şerifimle müşârün ileyhın ademisi vardukda hâk üzere göresin ol-makûle gidenler müşârün ileyhın yazılır riâyetlerinden olub târîh-i mezbûrdan..göçüb çift ve çubuğun? dağıtub taht-ı kazânuzda varub aher..geşt-i meşgûl olub Sancağı tobrağında tasarruflarından olan yerleri ve yurdları ve yaylak ve kışlakları buz ve hali kalmış ise ol makûle defterde..yazılan garben tâifesi ve gayrılardan taht-ı kazânuzda her kanda bilinur ise asla te'allül ve inâd ittirmeyub ol makûle riâyetlerinden bütün çift olanlardan zicr üç yüz akçe ve benim çift olanlardan yüz ellişer akçe ve benim çiftten akl olanlardan kânûn üzere yetmiş beş akçe çiftbozan akçesi hükm idub bî-kusûr kusûr senesiyle alıveresiz te'allül ve nizâ ittirmeyesiz ve müşârün ileyhın ekser reâyası garb tâifesinden olub cemâatiyle yazılmağla şahısları

bazı reâyâ sen gizleyub mahsulüne külli gadr iderler imiş ol makuleleri dahi şahıslarından onât vechle tefevvüz eyleyub müteveccih olan hakk? Alıverüb mahsûlüne gadr olmakdan ziyâde kadr eyleyesiz mütemerridi seğidüb muhtâc-ı arz olanları yazub bildirub tekrar şikâyet olunmalu eyleyesiz şöyle bilesiz bade'n-nazar bu hükm-i şerîf ademisi elinde ibkâ idub alâmet-i şerîfe itimâd kılasız tahrîran fi evâil-i şehri-i şehri-i Şevvâlü'l-mükerrem sene işrin ve elf

Bi-makâm-ı Konstantiniyye - El-mahruse

S 34 B4

Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm madenü'l-fazl vel-keâm Hüdâvendigar ve Karesi ve Biga ve Aydın ve Saruhan ve Menteşe ve Kütahya Sancaklarında vâki olan kadılar zîde fazluhum tevkî-i refî -i hümayûn vâsıl olucak malûm ola ki taht-ı kazânuzda vâki avârız hanesinin her bir hanesinden bin yirmi tarihinde mahsûb olmak üzere tahsîl-i fermânım olan üç yüz altmış akçe yedi Gürci akçelerinin cem' ve tahsîl için mukaddemâ her birinüze hitaben başka başka emr-i şerîfim irsâl olunmuşdı Abdi mukaddemâ gönderilen emr-i şerîfim mücebince cem' tahsîl ittirub makbuzunuz olan akçe-i dergâh-ı muallâm müteferrikalarından olub ol-canîblerde muhassıl ve emvâl olan kıdvetü'l-emâcid ve'l- ayân Mustafa dâme mecdehû hane hesâbı üzere tamâm teslîm eylemek emr idub buyurdum ki hükm-i şerîfim vusul buldukda bu bâbda sadır olan fermân-ı sâadetim mücebince âmel eylemeyub dahi sen ki kadılarımız asla tehîr ve tevakkuf eylemeyub mukaddemâ irsâl olunan o emr-i şerîf mücebince târîh-i mezbûre mahsûb olmak üzere her bir haneden yedi Gürci akçelerini hala mevkûfat tarafından ihrâc olunub muhassıl müşarûn ileyhın eline virilen mühürlü ve nişanlı mevkûfat defteri mücebince bi't-tâmâm muhassıl mûmâ ileyhe teslîm eyleyub elinize muhassıl müşarûn ileyhden mühürlü ve mamûl temessük alub itmâm-ı hıdmet benden ve vakt-u sârf kudret eyleyesiz ihmâl û müsâheleden ve avk û tehirden hazer eyleyesiz şöyle ki kadılar bazı müzahrefat temessük ibrâz eylemeyub ve bazı gadr ve hayfina sâlik olub reâyânın tasarruf üzeredir deyu alet ve hasene iderler ise cebr itibâr eylemeyub eline virilen hane defteri mücebince bi't-tâmâm taleb ve kabz eyleyesiz ve alanla? Muhassıl sen defter mücebince bi't-tâmâm senden eline virilmiş ola ana göre basîret ve intibâh üzere alub bâb-ı itmâm da defâate vâkt eylemeyesin ve ne-mikdâr altub ve gurus ve nakîd-i kabz idersek kadılardan temessük alub ve sen dahi tayin

eyleye kadılara temessük viresin şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâdsız tahrirân fi'l-yevm el-sâni şehir-i Saferi'l-muzaffer sene ahd-i işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

S 35 B1

Kânûn-ı kadîm üzere ikişer akçe noksanı üzere aldırub ziyâde ve noksan aldirmayasız ve bi'l-zuhûr akçe alınmak lazım gelurse gelurse dokuz buçuğu bir dirhem gelur halis akçe aldurub yevmi akçe aldirmayasız ve mezbûrlar bin yirmi Şaban'ının dokuzuncu gününde tefâvût hasene ve guruş ile ber vech-i peşîn hazîne-i amîreme seksen bin yedi yüz iki akçe teslim itmişlerdir bilmiş olasız hîn-i cem'de reâyaya teaddî ve tecâvüzden olunmak dahi be- gâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılasız tahrirân fi evâil şehir-i Ramazanü'l- mübârek sene ahd-i işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye. El-mahrûse

S 35 B2

Fezâil- medâr Livâ-ı Saruhan'da vâki olan efendiler hazretlerinin huzurlarına ademisine hulûs eyleye tahsîl....isârından sonra î'lâm-ı muhibbâne olunan oldur ki taht-ı kazâ-i adâlet şiârlarında vâki olan piyâde ve müselleme tâifesinin bin yirmi bir vâciblerine mahsûb olmak üzere defterlerine edâsı lâzım gelen seksen akçe bedel-i avârizlarının cem'i asitâne-i devlet-i medâr tarafından emr-i şerîf vâcibü't-teşrîf ile Burhan ve Abdulkadir ve Mahmud bin nam sipâhiler fermân atub ber-mûcebi fermân-ı âli cem' ittirilmek bâbında bu bâbında dahi varaka-i müddet müddet terkîm olunub irsâl olanları şeref-i vusûlünde siz efendilerde mercûdur ki bu bâbda her biriniz mukayyed olub ve dâhi taht-ı kazânuzda sakın olan.. taifesinin sene-i mezbûre için lazım olan yerler avârizların ber- mûcebi fermân-ı âli mezkûrlara cem' tahsîl ittirub emr-i şerîf ve kâdimden olu gelmiştir muuğayyir bir ferdî inâd ve muhâlefet ittirilmek bâbında lütuflar buyurasız bâki'l- hulûs

S 35 B3

Nişân-ı şerîf-i âlişân sâmi-mekân-ı sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı ikbâl-i ve hân-ı cihân-sitân-ı hâkânî bi'l-avni'r-Rabbânî hükmü oldur ki çün avâtîf aliye şâhâne ve avârif-ı ...müstehak inâyet ve müstevcib-i himâyet olanlarına bil-nüzûl ve tasarruf ve bî dirîğ binâen alî zâlik ayân der-sâadetime muhazara gönderub nefsi-i Mağnisa'da vâki

Saruhanoglu merkûm İshak Çelebi evkâfına minvâl olan alî Sipâhi tevlîyet uhdesinden gelmeyub mâl-ı vakfı tahsîl eyledüğü mürtezikanın vazîfelerin vermeyüb..lazım olmağın dergâh-ı âlî çavuşlarından dergâh-ı âlî Ahmed Çavuş tevlîyet-i mezbûre uhdesinden geldükden mâ'ada mâl-ı tahsîl itmek kadir olub zikr olunan tevlîyet-i merkûm Ahmed Çavuş sadaka olunursa vakf-ı mezbûre ihya olması mukarrer

S 35 B4

Olub berât-ı şerîf ricâsına ilâm eyledükleri ilâm eyledükleri arz olundukda mezbûr Ahmed Çavuş dîvân-ı hümayûna gelub tevlîyet mezbûre mezkûr Ali nam kimesnenin üzerinde olub tevlîyet uhdesinden gelmeğe kadir olmayub bana virilürse tevlîyet-i ulûfesinden vakfa on akçesi kalub vaz' iden hazîne-i âmireye yirmi beş bin akçe virmek üzere kabul iderim deyu ricâ itmeğın vakf ve beytü'l-mâla enfa' olmağın vech-i meşrûh üzere virilmek fermân-ı şerîfim olub işbu dârende-i tevkî-i refî-i hümayûn kıdvetü'l- emâsil vel-akrân müşarûn ileyh Ahmed Çavuş zîde kadruhü hakkında mezîd-i inâyet hüsrevânem zuhura götürüb ayân'a vilâyet mahzarı? mücebince tevlîyet uhdesinden kadîr olmayub ve mürtezikalara vâzifelerine virmedüğüm benden ref'î olunan Ali sipahilerine bin yirmi bir Muharrem'inin on beşinden yevmi otuz akçe ile mütevellî nâsb idub ve bu berât-ı hümayûnı virdüm ve buyurdum ki varub hıdmet-i lâzimesin müeddî kıldıkdan sonra tayîn olunan yevmî otuz akçesine evkân-ı mahsûlünden mâh be mâh alub mutasarrıf ola şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılâsız tahrîrân fî'lyevm elsâni vel-işrin şehr-i Muharremü'l haram sene ahd-i işrin ve elf

Kayd-ı fî 15 Şehr-i Saferü'l- Muzaffer Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

S 35 B5

Meclis-i şerîf-i şîâr ve mahfil-i münîf sâadet disâlarına savbınâ dürer-i davât-ı sâfiyât vâfiyât ihdâsından sonra muhlisâne-i inhâ olunan budur ki Saruhan Sancağı'nda taht-ı kazâ-i adâlet şîârlarında....nam karye ve gayrıdan beş bin akçe timâra mutasarrıf olan Yusuf memûr olduğı Tebriz seferine gelmeyub hıdmetinde yoklamada mevcûd bulunmayub timâr-ı mahlûl olmağın dârende-i mektûb-ı muhabbet işbu sene işrin ve elf Şaban'ının on ikinci gününde tevcîh olunub tezkiresine İhraç idub rûznamçelü sefer-i hümayûnlü olmağla berât ittirinceye değin zabt içün mektûb virilmiştir vusûlünde memûldür ki timâr-ı mezbûre elinde olan tezkiresi berât ittirinceye değin

merkûm Ali'ye kemâkan zabt ve tasarruf ittirub min ba'd sefere varmayan Yusuf tarîk-i âherden bir ferdi dahil ve taaruz ittirmeyesiz ve dahil idub tahvîl ve târihine düşen mahsûlünden nesnesin almışlar bâde's-sübût hükm idub bî-kusûr aliverilmek bâbında bezl-i itmeye ve hurûf ve mürüvvet oluna timâr-ı mezbûre nizâ' ider olur ise temessükleri ile bu canibe havâle eylesesiz ki gelub divân-ı Anadolu'da murâfaa olub sevâbları virile bâkî hemîşe ömr ü devlet der....izzet ve dâ'im-bâdi tahrîren fî evasıt şehr-i Muharrem'ül- haram sene ahd-i işrin ve elf

El-hazıran mecdehû mir-i mirân Anadolu

S 36 B1

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadr ve'l-ihtirâm sâhibü'l- izzî ve'l-ihtişâm el-muhtass bî-mezîd-i inâyeti'l-melîki'l-a'lâ Anadolu Beğlerbeğisi dâme ikbalehu akdâ-ı kuzâti'l-müslimîn evlâ-yı vülâti'l-muvahhidîn meâ'dinü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakkı ale'l-hâlkı ecma'în vâris-i ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bî- mezîd-i inâyeti'l-melîki'l-mu'în Mevlânâ Mağnisa kadîsı zîdet fezâilehû tevkî'-i refî'- i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm olaki sen ki mir-i mirân sana mektûb gönderub Saruhan Sancağında Mağnisa nahiyesinde Derecik nam karye ve gayrıdan beş bin akçe timâr-ı mutasarrıf Ahmed mukâddema babası kıt'âsından firâr idub timâr-ı mahlûl oldukdan Anadolu defter emîni dârende-i fermân vâcibü'l-izân kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Süleyman zîdet kâdrûhuya....târihinde tevcîh olunub bâde't mezbûr Ahmed ekseriya da vâki...firâr itmeğin timâr-ı mezbûr firarından def' merkûm Süleyman'a tevcîh ve mukârrer kılınub on yedi yıldan bilâ- izn tasarruf iken han Durmuş nam kimesne hâliyaya bölük idub timâr-ı mezbûr müteveffâ Ahmed tahsilinden hissesine virulub ol-dahi mektûb hazûran târihine olub bâde'l ol-dahi bana ferâğat eylemişdir deyu bir tarikimle berât ittirilmeğle dahl idub mukâddemanın bağında mezbûr Durmuş ile ferâğım olub tarafının temessüklerine vusulünde timâr-ı mezbûr mezkûr Süleyman hâk olmağla mezbûr Durmuş'un altı yüz yıldan timâr-ı mezbûran ve mezkûr Süleyman'a envâ oldukdan sonra mezbûr Durmuş hasıl itmeyub tecdîd-i berât ittirilmeğle..hali olmuştur gayri timâr-ı mezbûr târih-i mukâddem olan Süleyman hakdır deyu mukarrer olmak ricâsına eylediği ecilden ahkâm (silinik) mürâcaat olundukdan timâr-ı mezbûr kâtib...tahvîlinden mezbûr Durmuş virilub niz'a üzere üzere olmağla bin on yedi tarihinde elinde olan berât mücebince mukârrer

olduğundan maada timâr-ı mezbûr ile mukârrerde vâki olan sadakalarda bulunmağla üç defâ aher olduğunu....bulunub deynlerine bunlar sende kâbz bu kılınmış deyu fermânım olmağla ol-sene yoklama defterine...olundukdan mezbûr kalmasından...kalmayub mezbûr Süleyman yoklama da mevcûd olduğunu bi'l-fiil defter emini olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Abdi dâme mecdehû zâtınla şârt itmeğle eylesin defâ ahvâlleri....arz olundukda timâr-ı mezbûr....ve yoklama da vech-i meşrûh üzere mukayyid olan mezbûr Süleyman hâk olmağla berât ve mukâddema virilen mukârrername ve merakıma mektûbumun yazılmağla mûcebince görüldüğe mukârrer olunmak emrim olmuştur buyurdum ki emrim üzere timâr-ı mezbûru giru buna mukârrer idub elinde olan berât ve mukârrernâme ve merakıma mektûb ve bir temessükât mûcebince kemâkan zabt ve tasarruf ittirub min bâd-ı mezbûr Durmuş ve aherin dahl ve taaruz ittirmeyesiz ve dahl idub tahvîl ve tarîhine düşen mahsûlünden vâkfına..olmuş iken bâde's sübût hükm idub bi-kusûr alıveresiz şöyle ki mezbûr Durmuş...eylemeyub bundan sonra huzurundan vesâir temessükât ibrâz iderse vâkiden sonra ibrâz olunan temessükâtı itibâr olunmaz kıt'a dahl ittirmeyub kemâkan giru bu ana zabt ve tasarruf ittiresiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâs kılasız tahrirân fi evahir-i şehri Şabanü'l- muazzam sene işrin ve elf.

Kayd-ı fi evail-i Muharrem sene ahd-i işrin ve elf.

S 36 B2

Udûl ve inhirâf eyleyesiz mezbûr kullarım tâife-i mezbûrenin cizyeleri içün ber vech-i peşîn hazîne-i amireye bin yirmi Şaban'ın on birinci gününde seksen beş yüz elli iki akçe ve bin yirmi Ramazan'ın sekizinci gününde yedi bin iki yüz altmış yedi akçe ve yevm-i mezbûre de bin altı yüz elli bin akçe ve mâh-ı mezbûrun on beşinci gününde yedi bin altı yüz akçe ki..ve gurus cem'an yirmi beş bin yetmiş yedi akçe olur teslim eylemiştir şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılasız tahrirân fi'l-yevmü's -sâni aşer şehri Ramazanü'l- Mübarek min ahd-i işrin ve elf

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

S 36 B3

Fezâil medâr izzetlü efendiler hazretlerinin huzûr-ı şerîflerine dürur-i davât-ı sâfiyat gurer-i teslimat ve afiyat işârından sonra ilâm-ı muhibbâne olunur ki hala Kütahya ve Aydın ve Saruhan ve Sığla ve Biga sancaklarında vâki perâkende Ermeni ve Rum ve

Arnavud vesair mutasarrıfa Kefere ve Yahudi tâifesinin defterlülerinden mâadasının bin on dokuz tarihinden bâki kalan ve bin yirmi senesinde üzerlerine vâcibü'l-lazım olan yaveları cizyeleri cem'i ittirmek için âsîâne-i devlet-i medâr tarafından bir han Abdulkadir ve Mustafa ve Mahmud nam sipâhiler biriyle cem' ittirmek için müekked emr-i şerîf ve bana...vârid olup mücebince taht-ı kazâ-i adâlet şîârlarında vâki olan perâkende yave Kefere'nin cizyelerine cem' ittirmek bâbında bu cânibden dahi mektub-ı meveddet üslûb rağbet olmağın terkîm olunub irsâl olundu şerîf vusulünde nizâ efendilerden mercûdur ki bu bâbda tekîd şerîfleri dirîğ olunmayub mezkûran sipahilerin yerlerinde olan o celîlü'l-kadr mücebince fermân olunan yave Kefere'nin cizyelerine cem' ittirub bu bâbda emr-i şerîf mugayyir bir ferdi inâd ittirmeyub hıdmet yeri itmâm ittirmeğın mürüvvetler buyurasız

Baki hulusi, Halis el-Vedad Mustafa Kethüda el-hasıl

S 36 B4

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazl ve'l-keâm Saruhan Sancağında vâki olan toprak kadıları zîdet- fezâiluhü tevkî-i refi-i hümayûnum vâsıl olucak malûm ola ki zikr olunan kadılıklardan vâki piyâde ve müselleme tâifesinin bin yirmi senesinde tâyin olunan avâızları seksener akçe hesâb üzere cem' lazım gelinmeyub hazîne-i âmirem de mahfûz olan defterin bir sûreti yazılub virilünub ve nişanlanub inşâ-i sipâhiyandan otuz dördüncü bölükde yevmi on dokuz akçe ulufe mutasarrıf olan bir bahane Abdülkadir ve altmışıncı bölükde yevmi on akçeye mutasarrıf Mahmud Solak nam kulum havâle tâyin olub irsâl olundular buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıklarında tereke kadılsız her birinüzün taht-ı kazâsında sakın olan piyâde ve müselleme tâifesinde götürdüp dahi cem ve fermânım olan sekizer akçe avâızların irsâl olunan nişanlı defter mücebince zaman-ı cülul ittükde bî-kusûr mezbûrân kullarıma cem' tahsîl ve idhâl-i hazîne itdüresiz ve tâife-i mezbûrenin hîn-i fûruht âher kimesneye fûruht olunan çiftlikler her gelen tasarrufunda ise eğer Çavuş ve züemâ ve sipahi ve yeniçeri ve çelebi ve topçu ve gayrıdan irsâl olunan defter de mukayyed hane-i avâızların mezbûrân kullarıma bî-kusûr vela kusûr taleb ittirub kimesne doksan bir akçe ve bir hisse bâki kodurmayasız defter harç bulunan reayadan dahi seksener akçe hesâb üzere aldurasız defter-i harç kayd ittirub harç azdır defter bir kimesneye kodurmayasız ve mirî için olunan elinde ve guruş

S 37 B1

Nişân-ı Şerîf-i âlişân-ı sultânî hükmü budur ki

Saruhan Sancağında Mağnisa nahiyesinde işbu yedi bin beş yüz on beş akçe timâr olan Ali Çavuş o Ali Hüseyin sefer-i memûr iken gelmeyub timâr-ı mahlûl olmağın râfî'-i tevki' ref'i hakânî İlyas yarar olub sefer-i hümâyûn da hıdmetinde bulunduğın Karahisar sahib sancağı yeniçeriye eyledükde ibtidâdan üç bin akçe timâra ve dersâlike akçeler emr-i şerîf virilmek sefer-i merzbûre gelmişlerun zeâmet-i timârların sâdır olan hatt-ı hümâyûn saâdet makrûnum muktezâsınca tis'a işrin ve elf Şabanı'nın on ikinci gününden virilmek fermânım olmağın tarih-i mezbûrdan tevcîh olunmak için hükm-i şerîfim virilmeğın zıkr olunan yedi bin beş yüz on beş akçe timâra sefer-i mezbûre vermeyen mezbûr Hüseyin mahvilinden beş yüz on beş akçe ziyadesiyle mezbûr İlyas tevcîhiyle olunub emîrû'l- ümerâi'l-kirâm Anadolu Beğlerbeğisi Mehmed dâme ikbâluhü tezkiresi mücebince lââyık görölüb derdim ki zıkr olunur

Yeniçeri ve kapucu kullarım baki mezbûr 8555 hisse

Ve buyurdum ki bade'l-yevm taht-ı yedinde olup tasarruf kılub şol ki vezâif-i hıdemât mebrûre-i mevfûre ve mesâ'i-i meşkûre-i asâkir-i mansûredir ber müceb-i defter-i hâkânî bî-kusûr-ı mer'î ve müeddî kıla ol bâbda hiç ehad mâni' ve dâfi' olmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fî 18 Şabânü'l-Muazzâm sene işrin ve elf Tıbk-ı aslıhi'l el... kadî ve'l-ilzâm-ı hurrirehû el-fakîrûleddin Mehmed bin Selami....

Nişân-ı şerîf-i âlişân oldur ki

Halil oğlu Baki râfî tevki hâkânî Mehmed südde-i sa'âdetime gelub Saruhan Sancağında Güzelhisar nahiyesinde...

S 37 B2

Kıdvetü'l ümerâil-kirâm umdetü'l-küberâü'l fihâm zül-kadri vel-ihtirâm el-muhtass bi-mezîd-i inâyet-i melikil-allâm Saruhan Sancağının zîdet izzet-i tevki-i refi-i hümâyûn vâsıl olıcak malûm ola ki vilâyet-i Anadolu'da kadîmü'l-eyyâm ve donanma-i hümâyûnum mühimmat için..ihraç devlet siz kâdılıklardan bazı reâya toprak kadılarından izzetler â'yân-ı vilâyet eşrâf ...olub zıkr olunan arzları ve mahzârları divân-ı hümâyûna götürüb semaya zıkr donanma-i hümâyûn mühimmat için...kürek ihrâc olunub bundan gayrı bir nesne mutâf...idub mühimmat sefer-i

hümâyun vâki oldukda kürek taleb olunmasın kadılıklar olundu sefer-i hümâyun mühimmat için nüzul ihrâc olunur idim ve bile oluna mukâddema vezir-i azâm ve Veliddin Paşa eyleyen mersûm Murad Paşa bin on dört senesinde ordu-u hümâyun canibinden emr-i şerîfim irsâl eyleyub kürek olan kadılardan beş yüz akçeye taleb eyleyeler ve bin yirmi senede reâyanın ile tekâllif kudretleri olmadığı ecîlden târih-i mezbûr için fermân olunan yerler nüzûlün ekseri cem' olmayub kalmış iken hala bin yirmi sene tahsil cem' kürek fermân olunub cem-i tahsîl altışar yüz akçe cem olmak ordu-ı hümâyunum canibinden evâmir-i şerîf irsâl irâd ve ibrâz olundu.... bu kadr şer' ile ki kürek ihrâcından sonra tekrar nüzûl ve bedel-i nüzûl ve nüzul tekâllif olunursa bi'-kalemiye firâr ve terk-i diyâr ideriz deyu katli eylemeğin bu hukûk vüzerâ-yı i'zâm ve vükelâ-yı kirâm edâma'llahü te'âlâ iclâlehü müsâdere eyleyub fi'l-hakika tarafından bu vechle tekâllif olunursa reâya...götürülüb altışar bin firârların mukârrer ve muhakkaktır ahdi kürek ihraç ve olunan yerlerden mukâddemanın bin on dokuz senesi için ikişer guruş ve bin on senesi için ikişer yüz kırkar akçe cem' olunub meblâğ-ı mezbûr hazine-i amîrem tarafından ziyâde baha ile alınub hasbü'l-kanûn o ne bâha ile alınub ve ne bahâ ile kavl virmeğin kadılarının kesr-i mekâripleri bahasiçün alınmış iden yine ve bu vechle olursa kürek ihrâc olundukdan reâya bi gâyr olunmayub..itmâm-ı hıdmet olunur iden hala zâhir sahih donanma-i hümâyun mühimmatı için kürek ihrâc olunub ordu-u hümâyûn için zahir üslûb-ı sâbika üzere ikişer yüz kırkar dahi medâr-ı bedel için dahi cem'o olunur ise hizmet defteri ile itmâm..ve bundan gayrı reâya asude hâl olurlar ve kürek ihrâc olunmayub kadılıklardan bedel-i nüzul için bin yirmi tarihine mahsûb olmak üzere serdâr-ı ayân mikdâr-ı edâma'llahü te'âlâ iclâlehü tarafından bu vechle evâmir-i şerîfe irsâl olunursa bu hasebiyle âmel olunmasın bâde'l..oldukdan vech-i meşrûh üzere âmel olunmak bâbında emr idub budur ki hükm-i şerîfim ile dergâh-ı muâllam..sefer Abdullah zîde kadrehû bir an ve bir saat müşarûn ileyhe vezir-i azâm ve serdâr edâma'llahü te'âlâ iclâlehü tarafından emr-i şerîf ve....bi'l-hasıl olan hane defterin mücebince fermânım muktezasınca üzere kürekçi haneleri için bedel mukarrername ikişer yüz guruş kırkar akçe cem' ve tahsîl ve kayd-ı defter eyleyub

S 38 B1

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadr-i ve'l-ihtirâm sâhibü'l-izz ve'l-ihtişâm el-muhtass bi mezîd-i meliki'l-alâm Anadolu Beğlerbeyi Mehmed dâme

ikbâluhü akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtül-muvahhidîn madenül-fazl vel-yakîn hüccetü'l-hakk-ı alâl hâlkı'l-ecmaîn vâris-i ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn hüccetü'l-hak bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mağnisa ve Tire kadıları zîdet fezâiluhü ve kıdvetü'l-kudât ve'l- hükkâm madenü'l-fazl ve'l- kelâm Sart ve Kestel kadıları zîdet fezâiluhü tevki'-i refi'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki dergâh-ı muallâm çavuşlarından dârende-i fermân vâcibü'l- izân kıdvetü'l- emâsil vel'akrân ve Mustafa Çavuş zîde kadre gelub Aydın Sancağında Sart nahiyesinde...ve gayrıdan tasarruf olduğu yirmi üç bin iki yüz doksan dokuz akçe zeâmet husûsunda mutasarrıf Ömer ile nizâ üzere iken mezbûr mutasarrıfa Ömer bu defâ memûr olduğu Tebriz seferine gelmemeğle geldüğünden buna hıdmet-i mukabelesinden tevcîh ve mukarrer kılınub berât ittirüb ve yine livâ-i mezbûre de nâhiyesinde Sart nam karye gayrıdan altı bin akçe hak timâr ve Tebriz seferine memûr olub gelmeye İbrahim Çavuş tahvilinden kendüye tevcîh olunub berât ittirüb ve yine livâ-i mezbûr da... nam karye ve gayrı elli bin üç yüz akçe hakk-ı timâr husûsuna vasıl Mustafa Çavuş kimesne ile Bayram üzere iken mezkûr Mustafa Çavuş mukaddemâ vâki olan seferine ve bu vaki Tebriz seferine gelmemeğle yine bu ki Mustafa...kılındıktan sonra berât ittiresin mukaddemâ divân-ı hümayûndan mezbûr da ki Mustafa Çavuş ile vâki olub temessükâtı dahi olunub kürekden hak bunun olduğu tehir olmağla..... merakdan bu ki Mustafa mukârrer kılınub ve Kestel nahiyesinden....nam karye ve gayrıdan on iki bin dokuz yüz doksan dokuz akçe timâr-ı kimesneye virilmeyüb mezkûr vasıl Mustafa Çavuş üzerinde bulunmağla bu ki tevcîh olunub berât ittirüb tasarrufunda iken ve bu emekdâr ve ihtiyâd çavuşlardan olub yarar adâmlarıyla vâki olan seferleri seferleyub....kesub vesâir memûr olduğu hıdemât-ı hümayûndan mevcûd olub reâya-ı mezbûre mevcûd külli hıdmeti mukâbelesinde hak olub mezbûrların ber- vechle hakları ve alakaları kalmayub sefer-i hümayûndan hıdmet iken mezkûrları ber- vech-i dahl ve tahvil târihine düşen mahsûl-ı kabz idub ve muattal bu ki mukarrer..virilmiş iken kanaat eyleyub.. zabt idüb dahl...hali olmayub bu makule itimâd olan zeâmet ve timârlar sefere seferleyenler kat'i'n-nizâ üzere mukârrer kılınub sefere gelmeyub kalanların mukârrer kılınub müteâllika davâ ve nizâları istimâ olunmaz deyü mukaddemâ sefer-i hümayûnum..olundukda hattı-ı hümayûnum saâdet makrûnuma sâdır olmuşken sefer-i mezbûre hasımları gelmemeğle min ba'd davâ ve nizâları vechle istimâ olunmak üzere berât mücebince müşarûn-ileyh Mustafa Çavuş mukarrer idub kemakân

âdemiler zabt ve tasarruf ittirüb min ba'd mezbûrdan müteferrika Ömer ve İbrahim Çavuş ve Bekir ve Mustafa Çavuş her bir târikle temessukat ve mukârrername ibrâz iderler ise asla davâ ve nizâların istimâ itmeyüb mezbûr Mustafa Çavuş zabt ve tasarruf ittirüb mezbûrları ve âherden bir ferdi dahl ve taaruz ittirmeyesiz ve bu mukatâat-ı kat'a emr-i şerîfe virilmişken kanâat itmeyüb yine dahl ve nizâdan hali olmadıkları bildirüb berât mücebince kendüye zabt ittirülmeyüb mezbûrları dahl ve taaruz ittirilmemek bâbında inâyet-i ricâ itmeğin berât mücebince mezbûr Mustafa Çavuş takrir olmak fermânım virilmişdir buyurdum ki emr-i celilü'l-kadrim üzere mukarrer idub berât mücebince kemâkan mezbûr Mustafa Çavuş ademilerine zabt ve taaruz ittirüb min ba'd mezbûrlar her ne vechle bundan sonra emr vesâir temessukat ibrâz iderler ise davâ ve nizâların istimâ itmeyüb sâdır olan fermân-ı şerîfim mücebince mezbûr Mustafa Çavuş ademilerine zabt ve tasarruf ittiresiz ve ibrâz eyledükleri temessukatın

S 38 B2

Temessüklerin der-kise idub....serdâr-ı zafer-i şî'ârım götürüb ve zeâmet-i mezbûr Mustafa Çavuş'un adamlarına zabt ittiresin vech-i meşrûh üzere sâdır sâdır olan fermân-ı şerîfim mücebince âmel idub min bâd-ı mezbûrları dahl ittirmeyesiz yine ki Sart ve Kıstel kadıları mezbûr Mustafa Çavuş'un berât mücebince tahvil ve târîhine mahsûlun...hasmların hükm eyleyüb mahsûl zâyî ve telef olasız tazmîn ittirilmez bilmiş olasız ve tahvîl târîhine düşen mahsûlünden nesnesi almış ise bade's-sübût hükm idüb bî-kusûr alıveresiz şöyle bileler alâmet-i şerîfe itimâd kılâsız tahrirân fi evâhir-i şehri Cemâziel- ahir sene işrin ve elf

Buyurduk..berâtının târîhidir Tahrirân fi şehri-i Rebiül-ahir sene işrin ve elf.

S 38 B3

Kazaları medârü'l-kirâm ümerâi'l- küberâi'l-fihâm zü'l-kadr ve'l-ihirâm el-muhtass bî-mezîd-i inâyeti'l-melîki'l muîn Saruhan sancağında dâme izzihü tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm olaki dârende-i lede'l melîkil ..Şark cânibi azâm mufahham olmağla asâkîr-i nusret-i meâsirime serdârım olan vezîr-i azâm düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem medâr iden el-cumhûr...olunan....bi husumet avâtıf-ı sitân el-mülkil der Ali nasuh Paşa edâma'llahü te'âlâ iclâlehü sene...kıyâs olunmayub yanında olub asâkîr-i Nusret..yararına da vâki olan

S38 B4

Nişân-ı âlişân budur ki Saruhan Sancağında Mağnisa nahiyesinde işbu yedi bin yüz otuz akçe timâra tasarruf olan Hüseyin vâki olan Şark seferine memûr iken gelmeyub timâr-ı mahlûl olmağın râfi-i tevki-i refi-i hakanî Mahmud yarar olub sefer-i hümâyûn hıdmetinde bulunduğun yol? Sancağının arz eyledikde ibtîdadan beş bin akçe timâra hükm-i şerîf virilmeğın temessükler timâr-ı mezbûr kendüye virilmeğın timâr-ı mezbûr kendüye virilmeğın ricâ itmeğın sefer-i mezbûre gelmeyenlerin zeâmet ve timârları sâdır olan hatt-ı hümâyûn sâadet makrûnum muktezâsınca tis'a işrin ve elf Şaban'ın on ikinci gününde virilmek fermânım olmağın mezbûr Emrullah ekâbir defterleriyle kalmış olmayub sefer-i mezbûre memûr iken gelmemiş ise sonradan davâ ve nizâ-ı istimâ olunmayub min mukârrer olmak üzere târîh-i mezbûrdan bin iki yüz akçe ziyadesiyle tevcîh idesiz deyu hükm-i şerîfim virilmek zıkr olunan yedi bin yüz otuz akçe timâr-ı sefere gelmeyen mezbûr Hüseyin tahvîlinden dokuz yüz otuz akçe ziyadesiyle mezbûr Mahmud'a tevcîh olunub emîrû'l- ümerâi'l-kirâm Anadolu beğlerbeğisi Mehmed dâme ikbâluhü tezkiresi mücebince virdüm ki zıkr olunur ve buyurdum ki ba'del-yevm taht-ı yedinde olub tasarruf kılub şol ki ki vezâif-i hıdemât mebrûre-i mevfûre ve mesâ'i-i meşkûre-i asâkir-i mansûredir ber müceb-i defter-i hâkânî bî-kusûr-ı merî ve müeddî kılalar ol bâbda hiç bir ehad mâni ve dâfi olmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe itîmâd kılalar tahrîren fi 12 Şaban tis'a işrin ve elf.

S 39 B1

Nişân-ı şerîf-i âlişân hükmü oldur ki

Mağnisa'ya tâbi Yuntdağı nahiyesinde vâki Yurt nam mevrâya mutasarrıf olan dârendegân-ı fermân-ı hümâyûn Mehmed halife ve diğır Mehmed yevmî bir akçe ile diğır Mehmed ve Mustafa asla dahl itmeğın üzere tecdîd-i berât taleb etmeğın vech-i meşrûh üzere varıb diğır Mehmed ve Mustafa asla dahl itmeğın üzere mezbûran Mehmed Halife ve diğır Mehmed mevrâ-i mezbûreye yevm-i bir akçe mutâsarırflar olub vakfın rûhiçün ve benim devâm-ı ömr-ü devletim içün duâya müdâvemet göstere şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâ'd kılâlar tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis-i aşır şehir-i Cemaziel-ahir sene işrin ve elf.

Bi-makam-ı Konstantiniyye. El-mahrûse

S 39 B2

Akdâ kudâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn madenü'l-fazl vel-yakîn vâris-i ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselîn hüccetü'l-hakk alâ'l-halk-ı ecma'în el-muhtass bi-mezîd- i inâyet-i meliki'l-mu'în mevlâna Mağnisa ve Birgi kadıları zîdet fezâiluhü mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm meâ'dinü'l-fezâil ve'l-keâm Adala mezbûrlu ve Kayacık ve Tavas kadıları zîdet fazlehü tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak malûm ola ki Seyd-i el-müderres el-muhâzat tâbi el-âliye ve's-sâdât..şah sultan vafiyet azimetinin kapu ağalığı hıdmetinde olub dergâh-ı muallâm müteferrikalarından dârende-i fermân vâcibü'l-iz'ân kıdvetü'l - emacîd ve'l-akrân Mehmed zîde mecdehü südde-i sa'âdetime gelub Saruhan ve Aydın ve Menteşe sancaklarında taht-ı kazânuza Bazarlu ve Sakallu nam karyeler ve gayrıdan otuz yedi bin sekiz yüz akçe zeâmet mukaddemâ müteveffâ Mustafa Çavuş tahvîlinden kendüye tevcîh olunup berât etdirüb tasarrufunda iken bundan akdem..nam kimesne zeâmet-i mezbûreden Birgili nahiyesinde Eğronos ve Eğronos nam karye ve gayrıdan on bin altı yüz akçe timâr içün müteveffa İbrahim Çavuş tahvilinden bana dahi virilmişdir deyu dahl idub bunun tasarrufuna mâni oldukda rûzname-i hümayûnda zikr olunan timâr bunun üzerine berât olunduğu mukayyed ve mestur bulunmağla timâr-ı mezbûr buna mukarrer kılınub eline serdâr zafer-i şî'ârım tarafından emr-i şerîfim virilmek mezbûr Mehmed kanaat itmeyüb girü bir târikle? Emr almağla dahl eyledüğünden gayrı bunun mahsûl alub gadr idub ve andan maada Mağnisa ve Kayacık nahiyelerinde kemâkan Sakallu ve Dere nam karyelerden ve dört bin akçe hissesine bazı kimesneler dahi dahl idub nefer-i fermânım olduklarını bildirub elinde olan berât mücebince zabt ve tasarruf ittirmek bâbında inâyet ricâ itmeğin buyurdum ki zikr olunan timârları berât ve mukarrernâmesi mücebince müşârün ileyhin ademsine kemakân zabt

S 39 B3

Zabt ve tasarruf ittirüb min bâd-ı mezkûr Mehmed ve Serhadlar dahl ve tasarruf ittirmeyesiz eğer dahl idub tahvîl-i tarihine râfî olan mahsûlünden nesnesin dahi almış ise dahi almış ise bâde's-sübût hükm idub bî-kusûr alıversiz şöyle ki mezkûr..emr-i şerîfden sonra kânaat etmeyub bir târikle emr ve mürâbba ibrâz iderler timârın bunun ademsine zâbt ittirüb ve mezbûrları temessükleriyle südde-i saadetime gönderesiz

gelub merakıma olub havâileri virile şöyle bileler alâmet-i şerîfe itimâd kılalar tahrirân fi evâhir-i Şevval-i mükerrrem sene işrin ve elf.

S 39 B4

Akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülatü'l-muvâhhidîn madenü'l-fazl ve'l-yakîn Mevlana Mağnisa kadısı zîdet-fezâil tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm olaki fihârü'l-havâss ve'l-mukarrebîn-i muhtâr ve'l-mütemekkîn-i e'l-mürselîn el- muhtass bî-mezîd-i inâyeti'l-melîki'l-mu'în bâb-ı sâadet reâyası olub İshak Ağa dâme ulüvvühû (silinik) arz gönderub nezârete tâbi mahrûse-i Mağnisa'da vâki mersûm....Sultan Süleyman talebler ademesine valideleri mersûm Sultan binâ eylediği camî-i şerîf ve imâret-i âmireleri evkâf-ı reayasından bazı pârenkende reâya aher karyelerden olub resm-i bennâklarından Rum ve..vâki olunub rûsûm malik ve merakıma nâme-i hümâyûn her biri avârız-ı divana ve tekâllif-i örfiyyeden semân ve teslîm almağın kadıları vesâir reâyalarıyla Ali avârız vesâir tekâllif içün...akçe salub reâya vâki gadr eylemekdir dimeğin vekilinden reâyaya kaldı vakt nam mûcebince tekâllifden muaf teslîm oldu zikr olunan nahiyeler ve sancakbeğleri ve havâs-ı hümâyûn eminleri ve....kimesne ve bunun reayasına dahl ve taaruz eyelmemeğin bâbında emr-i şerîfim virilmeğin ricâsına ilâm eylemeğin kadimden olmakdır ki üzere âmel olunmak emr idub buyurdum ki hükm-i şerîfim vardıkda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim mûcebince âmel eyleyub dahi bu bâbda kayyumdan ihrâc olunmuş mühürlü ve nişanlı sâhîh ve cedîd sûret-i defter-i hâkani itiraz eyleyub gösteresiz fi'-hakikâ zimmetlerde mukâyyed olunan mezbûre reâyası tekâllif-i mezbûreleriyle rencîde ve remîde itmeğin irsaller ise olagelen muhâlif ve defter-i hâkaniye mukâyyed bir ferde işâ ittirmeyub esmâları zimmetlerde mukâyyed olub reâya evkâf dahl ve taaruz ittirmeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılâsız tahrirân fi'l-yevmü's-sâni şehr-i Rebiül-evvel sene ahd-i işrin ve elf.

Kayd-ı fi evâsıt tahriren sene 1021.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye. El-mahrûse.

S 40 B1

Bir ferdi teâllül ve nizâ ittirmeyesiz emr-i şerîfim ve müşarûn ileyh tarafından virilen mektûb-u muhâlif üzerine sahîh olanların ism ve resimleri ile yazub arz eyleyesiz ki

dirlikleri ? katl olunub hamillerin külli şöyle bileler alâmet-i şerîfe itimâd kılalar
tahrirân fi evâil-i şehri Rebiül-ahirü'l şerîf sene işrin ve elf

Bi-makâm-ı Kostantiniyye.

S 40 B2

Sultanım

İzzetlü ve sâadetlü hazretlerinin hâkipây-ı şerîflerine sülüs-ı derûne makrûn ed'îye
hâlis sadâkat için ihdasından sonra ilâm bende-i hâlisi'l-kadîm budur ki taht-ı kazâ-i
adâlet şî'ârlarında vâki bâliğ divân Mağnisa'da Yengi mukataalarına bin yirmi
mevâcibinde ber-vech-i iltizâm emîni olan bâhş-ı varâkada muhâlefet...yatub Yahudi
bu cânibe gelub zimmetinde olan mukâtaatın muhasebesi görölüb vazife-i havrâna
makbuzâtından ziyâde teslimata olub ve hala Mürtabi? Yahudi'nin vâzife hür? akçe
taleb idub maaşıma rencîde ve remîde ider imiş bu takdirce mezbûr Yahudi gadr olub
ahvaline ziyadeye mukayyed şerîfleri olub bundan sonra vâzife-i havrânın bu yine
vâzife virdirilmemek için varâka-i Vead şerîfim olunub irsâl olundu şeref vusûlünde
lûtfunuzdan mercûdur ki mezbûr Yahudi'nin üzerinden nazar-ı şerîfleri diriğ
olunmayub elinde olan muhasebe defteri mûcebince bundan sonra bir ferde vâzife
virdirmeyub ve taleb itdirenleri men ve def buyurub ve bağzıları hesâb virub cebirül-
hak itmiş Yahudi'ye gadr olur min bâd-ı bir ferde bundan sonra rencîde ve remîde
ittirmeyub ahvâliyle ziyâde tekîd buyrulmak mürüvvetler oluna ve benim sultanım
bazı kimesneler mezbûr Yahudi vazife alub muhasebeye mahsûb olunmayub her
kimesnede ise ol-vazîfelerin aldıkları akçelerin mezbûr Yahudi'ye alıverub emin
budur ki Yahudi'ye dahi gadr olunmaya ziyâde muavenetinüz lazım...umûrunda
muâvenet buyrilmaya mürüvvetler oluna bâki dahi Sultanımındır

Halîs bende-i hasıl kethüda el-muhassıl

S 40 B3

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadr-i ve'l-ihtirâm sâhibü'l-izz
ve'l-ihtişâm el-muhtass bimezîd-i inâyeti'l-meliki'l-alâ âli Anadolu Sancakbeği?
dâme ikbâluhü ve akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn madenü'l-fazl
ve'l-yakîn hüccetü'l-halk alâ'l-halk-ı ecma'în vâris-i ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-
muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlana Mağnisa kadısı zîdet fezâiluhü e

kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm madenü'l-fazl ve'l-keîâm Mevlana Adala kadısı zîde fazluhum tevkî'-i refî'-i hümâyûnum vâsıl olıcak ma'lûm ola ki dârende-i fermân-ı hümâyûn Hadice nam hatun der- sa'âdetime adam gönderub şöyle arz eylediğim Adala mukataasına tâbi Mağnisa nam karyede buna der karındaşı ve kız karındaşı Hadice nam hatuna babaların el-hac Ömer'den şer'le intikâl iden üç yüz yirmi bin nakd ve yirmi aded dirhem ile ve dokuz esed.. ve yine karye-i mezbûre kurbunda dört esed bağçe ve altı esed bağ ve yine karye-i mezbûre kurbunda bazı müteferrikaya...vesâir işhâd mesmû ve gayri mesmû ve iki esed abd-ı mahlûk ve altı esed öküz dört esed..ve dört yüz yirmi aded koyub ve iki yüz on beş esed keçi bir yund ve bir katır ve iki esed merkeb bu cehle emlak erzak mezbûran Mehmed'den....şer ile bunlar isâl idub bu safiyat bulunmağla bunun tarafından hasm-ı şer'î olan nakid ve hesaba ve mezkûr fevt Kasım ile kız karındaşı Hadice kendü canîblerinden asâlete ali tarîkü'ş-şerânın tasarruf iderlerin merkûme Hadice fevt olub muhâlefet buna ve amillerine intikâl alınmağla merkûme Hadice'nin vâsisi olan mezbûr Bali şer'yle ki her birinin hisseleri taksîm olunmadı iştirak üzere iken merkûme Hadice hisse-i mezbûre ki hesap ile... alub tasarruf idub ol dahi fevt olub ile oğlu kalub mezkûre Hadice dahi..oldukda hasıl hisse-i mezkûreye kabul itmeyub kadîm ittiğin şahın hiseesi sahih olunmadığına Şeyh Aladdin müderris elinde..olmamağla babasından ve kızına işitub intiâl iden emlak erzakına elinde bulub taleb eylediği mukâddema siz baki hakîya ve oğlu ve arz baki kisvelere hesap itmiş idüğü anlardan bir satun aldud deyu teâllül idub babasından ve karındaşıdan intiâl idub hakkını virmeyub (silinik) eyledüklerin deyu Paşa zevcesi Yusuf nam kimesne vekil eylediğini bildirub mücebince emr-i hümâyûnum taleb eylemeğin buyurdum ki hükm- şerifimle vardukda ihzâr hasmâ kalub bir def'a şer'ile görulub haklar virilub bil- gadr şer'i on beş yıl...değil ise hak ve udûl üzere teftiş idub göresiz arz olduğu üzere..şer'i kulum âmel idub bâde's-sübût emlak üzere akl kuyûd olan babalardan şer'ile hükm idub bi- kusûr aliveresin hususa med'al olmayanları dahl ittirmeyub virub terkub işlemeyub muhasebe ve gayrılar olunabiliri yazub bildirsin tekrar bu husûs için...olunub birûce emr-i şerîfim (silinik) varmayla eylesin ve bâde'n nizâ bu hükm-i hümâyûnum bu emr-i ibkâ idub alâmet-i şerîfe itimâd kılâsız tahrirân fî evâil-i Rebiül ahir sene işrin ve elf. Fahreddin.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye. El-mahrûse.

S 41 B1

Sefer-i hümâyûn

Akdâ kudâti'l-müslimîn evlâ vulâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-keîâm hüccetü'l-hakk-ı alâ'l-halk-i ecma'în vâris-i ulûmi'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn el-muhtass bi- mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în Bursa ve Kütahya ve İzmir ve Mağnisa ve..kadıları zîdet fazlihüm ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm madenü'l-fezâil ve'l-keîâm Anadolu Beğlerbeğinde vâki olan kadılar zîdet fazlihüm tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak malûm ola ki ve müşarûn ileyhî el-hazâr ol-haber muhâsebe-i aşârın şerîf-i canibe kat'a sefer-i hümâyûnuma mukarrer olmağla emrim dergâh-ı muallâm Beğlerbeğisi Şark seferine memûr olursa mukâddem yeniçerileri ocağı ağaları..şürb hasılları vârid paşaları ve fermân- ı şerîfim her biriniz izâm idub tâife-i mezbûre buyurdum ki mukâddem adamlarının mal ve mal olanlar amel hak tehir ile budur ki Üsküdar'dan kalmağın mahâl-i memûre tevcîh ve azîmet olunmasın mukârrer ve muhakkak olmağın etraf ve eknâfa olan yeniçeri kullarım bu sene-i mübârek mukâddem sefer-i fermânım olduğuyla bilub vâkf-ı memûrda asitâne-i sa'âdetime vâsıl olmayalar fermânım olmağıyla külli hükmünüz de olasız yeniçeri kulları muhkem-i tenbîh olunub tevârih vâkir olagelen....olan mahallerde nidâ ve tenbîh olunub mahâl..yeniçeriler kullarım fermân-ı şerîfim üzerine Paşa ve...ile amel olub hamil bir oda...mevcûd bulunub zümre-i mezbûrda yersiz...sefer bu kadar üzerimde sahihime vakf akçe vardır deyu teâllül eyleyub sefer-i umurun cümleden mukâddem âmel bu bâbda...olunan hayf cevâb ve gurrelerin maksûl-u hümâyûnum değildir na göre basîret üzre olub defât-i mezbûre vekil cümlesiz mahlûliyet mevcûd bulunub bu ana değin uğûr-u hümâyûnum mevcûd gelen sâlikleri üzere bize hizmet idub duâya gayrı haklar olmaların üzere merâd-ı hümâyûnumdur....yeniçeri kullarım dahil emr-i itâat....ve kânunum üzere hareket idub edcdâd ecdâd-ı i'zâm için enârûllâh-ı te'âlâ ber-i aslihüm imâm-ı şerîflerin ittikleri üzerine deyn-i mübeyyin ve devlet-i aliyyem bulunan.. makbul kullarım oldukları mâalumesi...varâkamı yazub gönderub ve semen (silinik) deynin sair Sedad'ın

S 41 B2

Mukaddeme veresiye verilub ahz ve intikam idub yeniçerilerim...yerleri olan vesair...kirâm

S 42 B1

Mektub mir-i mirân

Meclis-i şerîf-i şerîat-şî'âr mahfil-i münîf-i hakkîkat disâları savbınâ dürer-i davât-ı sâfiyât ve gurer-i teslimât-ı vâfiyât isârından sonra muhibbâne inhâ olunan budur ki Mağnisa nahiyesinden Dere nam karye ve gayrıdan olan yedi bin yüz akçe hisse-i timâr için Durmuş nam kimesne hisse-i mezbûru müteveffa Ahmed tahvilinden..tarihiyle hissene virilen hâk hudûd-ı ferâğat idub ol-dahi bana ferağat eylemiştir deyu zirâi idub bundan akdem huzurumuzda divân-ı Anadolu'dan merakıma oldıklarından bunun tarih-i mukaddem ve hakk ...olduğu taraf olmak merakımdan merkûm Süleyman mukarrer kılınub ve Durmuş berâtını aldıktan sonra...alınub hasıl sâlik olub kaydından tekrar tecdîd almağla zirâi idub ahvâlleri tekrar arz oldundukda merkûm Süleyman'ı ve Durmuş mukarrer kılınub elinde olan berât ve merâkı mektûbdur vesâir temessukat mücebince kemakân zabt ve tasarruf ittiresiz deyu fermân olmağın emr-i hümâyûn hamil veyahut mukarrer kılınub zabt için....mukarrer mektûb virilen vusulünde ki gerek zikr olunan zeâmet vesair de hisselerin hisselerin ve berât ve vech-i meşrûh üzere virilen mukarrer-i hükmleri mücebince müşârûn-ileyh Süleyman efendiye kemakân zabt ve tasarruf ittirub bâd-ı mezbûr Durmuş ve Turhan aherden bir ferdi dahl ve taarruz itdirmeyesiz ve dahl idub tahvîl tarihine düşen mahsûlünden nesnesine almış ise bade's-sübût her kimden tevcîh olursa hükm idub bî-kusûr alıverilmek..ve sarf himmet oluna baki hemîşe ömr û devlet...devâm tahrirân evâil-i Zilkade el-şerîf sene işrin ve elf

S 42 B2

Kayd-ı fi't tarih el-mezbûr

Sebeb-i tahrîr-i kitâb kalem ve müceb-i tastîr-i hitâb hükm-i oldur ki

Saruhan Sancağında Mağnisa nahiyesinde işbu iki bin elli dokuz akçe timâra tasarruf olan dârende-i hurûf Mustafa mahall himmet yarar olmağın ve yine bu nahiye de Konurçlu? Nam karyede bin akçe hisse-i timâr Şark seferine memûr iken gelmeyen Mustafa tahvilinden mahlûl olmağın tevcîh olmak için tis'a işrin ve elf Şaban'ın on ikinci gününden tahvîl mektubu virilmek elinde olan timâr yine zam olunub cümle-i timârı üç bin elli dokuz akçelü olmak üzere tevcîh olunub Sultanü'l-akrân...hilâfına ile yevmüddin hazretlerinin fermân-ı şerîfleriyle virildiği zikr olunan badel-yevm taht-

ı yedinde olan tasarruf kılub şol ki hıdmetimiz mevfûre ve mesâî-i meşkûre-i asâkir-i mansûredir ber mûceb-i defter-i hâkânî bî-kusûr-ı müeddî kılalar ol bâbda hiç ehâd mâni ve dâfi olmaya şöyle bileler tahrirât Muharremü'l-haram sene ahd-i işrin ve elf

S 42 B3

...Çavuş vûsül buldukda bu bâbda sadır olan emr üzere âmel eyleyüb her on yıldan biri aher vilâyetden kalmayub livâ-i mezbûr da sakın reâya taifesine kat'a teallül ittirmeyub mukaddema vârid olan emr-i şerîf mûcebince kaldırub yine eski mekanlarını gönderesiz ve olmağla kemâkan mâni olanları ism ve resîmleri ile yazub arz eylesek sonradan haklarından emr ne vechle sadır olursa bu hasl amel oluna ve bi'l-cümle memâlik-i mahrûsemde harab olan karyeleri üslûb- ı sâbık üzere ihyâ olmağa akdâ-i murâd-ı hümâyûnumdur bu bâbda mukayyed olub mahrû celb-û ahz sebebiyle on yıldan ziyade varub sakın olanları kaldırmakdan ziyade sadr eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılarsız tahrirân fî evâil-i şehr-i Şabanü'l- muazzâm sene işrin ve elf.

S 42 B4

Yaveları kaldırmağa emr-i şerîf

Nişân-ı şerîf-i âlişân hükmü oldur ki

Mağnisa'da vâki Mehmed Efendi mescid-i şerifinde şart-ı vâkıf üzere haftada iki kez şabâni? Şehadet nakl itmek için yevmi iki akçe tâyin idub lakin tâyin olunan kimesne hıdmet-i lâzimesin edâ itmeyub bu yine mescid-i şerîfdir ki imamı olan işbu râfi-i tevkî-i refî-i hümâyûn Mevlana Muizddin her ve hâmil muhîliddin deyu mütevellisi Mehmed arz itmeğin sadâka idub bu berât-ı hümâyûnu virdim ve buyurdum ki varub mezbûri..mûceb-i şart vâkf vech-i meşrûh üzere hıdmet-i lâzimesin müeddi kıldıkdan sonra yevmi iki akçeye mutasarrıf olub vâkıfın ruhuçün ve benim devâm-ı ömr-i devletim için du'âya müdâvemet göstere ol bâbda hiç ehâd mâni ve dâfi olmayub dahil ve taarruz kılmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fî'l-yevmi'l-hâmis şehr-i Zilkade'l harâm sene semân işrin ve elf min hicreti'l-sübût aleyhî afzâlü'l tahiyye bi-makâm-ı Konstantiniyye.

S 42 B5

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki Mağnisa ve....divânlarını bin yirmi vâcibinde âmil pay olan bahş itmek çalik yağub Yahudi'ye memlehadan sekiz yüz..tur virilüb seksen beşer akçede altmış sekiz bin akçe idub ma'dâ vazîfe-i havrana virilen vazifeden otuz sekiz bin dokuz yüz altmış akçe ziyâde virilmiş olub ve muhassıl-ı emvâl hasl kethüda hazretlerinin huzurunda muhasebesi görölüb minvâl -i meşrûh üzere muhâsebesi makbule olub meblağ-ı mezbûr canib-i mirîden tuz virilüb edâ olunmak üzere bu hurûf mezkûr Yahudi yed'ine tezkîre virildiği vâkt-ı hâcetde ibrâz idene harîr fi evâil-i şehri Muharremü'l- haram sene ahd-i işrin ve elf mine'l-hâzırîn Çavuş

S 43 B1

Siz ki tehirine bahş olmakdan ziyâde hazr eyleyesiz ve siz ki livâ-i mezbûr da olan kadılar siz kadılıklarınız da içün umûr-ı şerîyesi icrâ idub kât'a bedel-i nüzûl cemâ'ate karışmayasız vela azl idi ile maazul olursa bilmiş olasız ve bi'l- cümle madem ki şekilleriniz üzere ordu-yu hümâyûnuma gelub nizâm eyleyeler kadılarınız ordu-yu hümâyûnum tarafından vasıl olunmaz ana göre mukayyed olub vech-i meşrûh üzere olan emri yerine götüresiz şöyle bileler alâmet-i şerîfe itimâd kılasız tahrirân fi'l- yevmül-işrin Şehr-i Şevvâlü'l-mükerrem sene işrin ve elf

S 43 B2

İşbu erbâ akçe timâr-ı Şahkulu ve Mustafa ve Bali nam kimesneler nizâ üzere olmağla üç dahi berâtların vesâir temessükâtların virub timâr-ı mezbûrdan ferâğat itmek hasl olmağla işbu Seydi bendeleri içün yarardır deyu Karesi Sancağına ilâm itmeğin ibtîdadan semân akçe timâr tevcîh iden deyu sene erbâ işrin ve elf Cemaziel-ahiresiyle mürd hükm-i şerîf irâd itmeğin ber-müceb-i emr-i hümâyûn..tahvillerinden bin akçe noksanıyla ber vech-i tekâmîl semân akçelik olmak üzere tevcîh olunub berâtı âlişân sadaka sorulmak ricâsına arz olunub bâki fermân-ı dergâh-ı muallamındır tahrirân fi Şabanü'l-muazzam sene işrin ve elf.

Südde-i Mehmed mir-i mirân Anadolu

S 43 B3

Nişân-ı şerîf-i âlişân

Saruhan sancağında Adala nahiyesinde işbu beş bi akçe timâra tasarruf olan Mahmud fevt timâr-ı mahlûl olduktan Menteşe sancağında beş bin akçe timârdan mağrûd olan râfî -i tevki -i refiû'ş-şân-ı hâkânî Mahmud ki yarar olmağın sâlis işrin ve elf Şaban'ın guresinden mîr-i mîrân sabîka tarafından tevcih olup bâd-ı Estergon seferine seferleyub tasarrufunda iken Mustafa nam kimesne hîleye sâlik olup müteveffâ-i mezkûre Mahmud ki berâtına alub fevtinden mukaddem bana ferâğat itmiş idi deyu nizâ üzere iken mezkûr Mustafa Kalender oğlu mutasarrıfına dahi varmayub mahlûl oldukda bin on beş Receb'in guresinde tekrar tahvîl mektûbu virilub ve yeni nesne dahi Celal Kalenderoğlu Kara Şaban....karındaşı muhaberelerine varmayub timâr-ı mezbûr seb'a işrin ve elf Receb'inin guresinden mir-i miran sâbık tarafından tahvîl mektûb verilmeğın zıkr olunan beş bin akçe timâr müteveffa-i mezkûr Mahmud tahvilinden mezbûr diğeri Mahmud'a tecvîh olunub emîrî'l-ümerâ'il-kirâm Anadolu Beğlerbeğisi.. dâme ikbâluhü tezkiresi mücebince layık görölub virdum ki zıkr olunan(hisse Hasanlu tebâm5000), (Kazanlu tebâm 5000), (akçe köy...tebâm Mağnisa viridum 12000) bâde'l-yevm taht-ı yedinde olub (mektub 10000 hisse 1500 tasarruf kılub), ol ki vezâif-i hıdemât (hisse 3500,mektûb 5000) mebrûre-i mevfûre ve mesâ'i-i meşkûre-i asâkir-i mansûredir ber müceb-i defter-i hâkânî bî-kusûr-ı mer'î ve müeddî kıla ol bâbda hiç ehad mâni olmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe itimâd kılalar Bi makâm-ı Konstantiniyye. El-Mahrûse

S 43 B4

Akdâ kudâti'l-müslimîn evlâ vulâti'l-muvahhidîn madenü'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i ulûmi'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn el-muhtass bi- mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlana Mağnisa kadısı zîdet fezâiluhü ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm madenü'l-fazl ve'l-keîâm Nif ve Menemen ve Güzelhisar kadıları zîde fazluhum tevki-i refi-i hümayûn vâsıl olucak malûm ola ki havâs-ı hümayûnum reayasından olub Elliciyan Yund Dağı ve Bikale? maaruf olan reâya tâifesi südde-i sa'âdetime adam ve arz-ı hal gönderüb bunlar defter-i hâkânîde mukayyed Elliciyan tâifesinden olub müzevveçlerimizden otuz üçer akçe mücerredlerimizden ellışer akçe kayd olunub bu âna değin emîn ve âmilleri olanlar eda idub kusurları yoğiken ve bundan gayrı tekâllif olmaz iken emîn ve âmilleri olanlar ziyâde taleb idub vesâir mübâşir emvâl olanlar dâhi hilâf-ı şer'-i ve kanûn avârız ve nüzûl vesâir tekâlif idub rencide itmeleri ile bundan akdem men' olunmaları bâbında hatt-ı hümayûn saâdet makrûnumla müekked

evâmir-i şerîf inâyet olunub mâni ve dâfi olmuşlar iken halâ emîn ve âmillerimiz olanlar vesâir mübâşirlerin emvâl vech-i meşrûh üzere defter-i hâkânî mücebince virilmez hisse olan evâmir-i şerîfim muktezasınca almayub ziyâde taleb idub ve tekâllif ile rencîde ve remîde iderler bî-kusûr-ı yedinde olan hatt-ı hümâyûn saâdet makrûn ile inâyet olan evâmir-i şerîfi ve sûret -i defter mücebince âmel olunub hilâfiyla rencîde ve remîde olmak bâbında emr-i şerîfim virilmek ricâ itmeğin buyurdum ki hükm-i şerîfim ile vardukda göresiz fi'l-vâki kazıyye i'lâm olunduğu gibi olup bunlar Elliciyân taifesinden iken defter-i hâkânî mücebince mürüvvetlerinden otuz üçer mücerredlerinden ellışer akçe için ziyâde ve taleb idub vesâir mübâşirin emvâl olanlar dâhi avârız ve nüzûl vesâir tekâllif tekâllif idub yerlerinde olan evâmir-i şerif bir mugayyir ve sûret-i defter-i hâkânî muhâlif emîni ve âmillerini vesâir mübâşirin emvâl olanlara ol-vechle dahl ve taaruz ittirilmeyub rencîde ve remîde ittirmeyesiz hasl bundan akdem hatt-ı hümâyûn saâdet makrûnum ile virilen evâmir-i şerîfi ve işbu hükm-i hümâyûnum ile âmel idub cedde hilâfına rızâ ve cevâz göstermeyesiz tekrar bu husûs için şikayet olunmalu için bir dahi emr-i şerîfim varmalu itmeyesiz ber- vechle fukâra-i kelim olunduğuna rızâ-yı şerîfim yokdur havâs-ı hümâyûnum reâyasına hiyânet idub hilâf-ı emr-i şerîfi kimesneye rencîde ittirmekde ziyâde hazır eyleyesiz şöyle bilesiz ve ba'de'n-nazar bu hükm-i hümâyûnumu yedinde ibkâ idub alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fi'l-yevmi'l-tisâ işrin Rebiül-evvel sene tisâ işrin ve elf

Bi-makâm-ı Konstatiniyye. El-mahrûse

S 43 B5

Akdâ kudâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn madenü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk alâ'l-halk-ı ecma'în vârisü'l-ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselin el-muhtâssûn bi mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlana Mağnisa kadısı zîdet fazlehü kıdvetu'l-ulemâi'l-muhakkikîn zîdet-fuzelâi'l- müdakkikîn madenü'l-fazl ve'l-yakîn Mevlana Mağnisa Sancağı zîdet- fazluhü tevkî-i refi-i hümâyûn vâsıl olucak malûm ola ki kazâ-i mezbûre tâbi...nam karye sakın hassa-i arabacıardan dârende-i fermân-ı hümâyûn Hüseyin nam kimesne dergâh-ı muâllama arz-ı hal idub bu sipâhizade ve kendi halinde iken karye-i mezbûreden Ala Bayram nam kimesne bunun evi düşüb bir mikdar akçesin aldığından gayrı kendü husûsuna tâbi diğer Bayram ve Abidinle Mustafa ve

Doğan oğlu nam kimesneler ile ve Aişa? evi üzerine gelub zulm ve te'addi hali olmayub ve elinden gayrı Seydi Ali oğlu Derviş nam kimesne dahi asl ve ayâm ile giderken basub yanında bulunan akçesin gâdat ve mecrûh idub fesâd ve te'addi eyledüklerin bildirub buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardukda ihzâr sadât kalub inâyet idenleri şer-i Ali budursa lazım olan kefillerini buldurdub götürdüb bir defâ şer ali fasl olunmayub üzerinde on beş yıl geçmiş ise hak üzere teftiş ve mufahas edip göresiz kazıyye arz olunduğu gibi ise bu bâbda emr-i şer'î kavîme hazine ise

S 44 B1

Şöyle bilesin ve ba'de'n-nazar bu hükm-i şerîfim evi elinde ibkâ idub alâmet-i şerîfe itimâd kılasız tahrirân evâhir-i şehri-i Şevvâlü'l-mükerrem min sene ahd-i işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye El-mahrûse

S 44 B2

Akdâ kudâti'l-müslimîn evlâ vulâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i ulûmi'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn el-muhtass bi- mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlana Mağnisa kadısı zîdet fazluhu kıdvetü'l- ulemâi'l muhâkkın ümdetü'l-musalliyen kadısı Mevlana Mağnisa müfettiş kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm Mevlana Menemen kadısı zîdet fazlehûm tevki- i refi-i hümayûn vâsıl olıcak malûm ola ki dârendegân-ı fermân-ı şerîf..ve biraderi ferman Mustafa nam kimesneler südde-i saâdetime gelub sekiz yıldan bir de tasarruflarından üzere bağçe harab iken memûr idub eline teslim tezkîresi alub iken memûr Mustafa nam kimesne tegallüme bundan mukâddem aldım deyu tasarruflarına mâni olub dahl ve nizadan hali olmadığını bildirub mezbûr ile anda mukabile olunmak mümkün olmamağla ahvâlleri divân-ı hümayûnumda görülmesi için emr-i şerîfim taleb itmeğin buyurdum ki hükm-i şerîfimle varduklarından mezbûr tegallüme ol-vechle dahl ve rencîde eyledükde hasma beraber idub mukaddemâ ber vech-i şer' ile fazl olunmamış ise onât- vechle teftiş idub göresiz fi'l-vâki arz olunduğu üzere bunları sekiz yıldan bir ve tasarruflarında olub harab iken tâmir idub mezkûr Mustafa tegallüme dahl iderse dahl ittirmeyub mezbûr Mustafa âsitâne-i sa'âdetime gönderesiz ki divân-ı hümayûnumda kadı askerim huzurunda şer ile görülüb icrâ-i hak oluna kimesneye hilâf-ı şer-i şerifi zulm olunmaya bu bâbda dergâh-ı muâllam çavuşlarından kıdvetü'l- emâsil ve'l-akrân çavuş zîde kadruhü mübaşir oluna emr-i şer'idin tecâvüz itmeye şöyle bileler alâmet-

i şerîfe itimâd kılalar tahrîrân fi evâil-i şehri-i Ramazânü'l-mübârek sene işrin ve elf min hicreti'n-nebeviyye efzalü's-salâvât

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

S 44 B3

Fazîletlü medâr izzetlü efendim hazretlerinin huzûr-ı şerîflerine izzet mevîruları havline olmaya hâlisâne-i sadâkat tahvîn ahâlisinden sonra i'lâm-ı muhibbâne olunur ki Uşak aklâmına tabî..hassalarının tahvîl atıf temâm olub tahvîl cedid bin yirmi senesin evvelinden. üç sene-i tamâmına varınca on bin akçeye bâis-i mektûb yirmi bin deruhde olunub şol şartıyla ki dört bin akçe peşin alub eğer tahvîl içinde ziyâde ile taleb zuhûr iderse mezbûrun peşin virdiği akçe edâ itmeğin üzere virilub içinde sakın olan tekâüdü ile kadimden ola geldiği üzere zabt ittirmek için varâka-i muhalefet üslûb terkîm olunub irsâl olundu şeref-i vusûlünde mercûdur ki bu bâbda kazıyye buyrulub ve mezkûrun iltizâm ve kabûl eylediğin sicil-i mahfuz kayd idub kadı mezbûru minvâl-i merkûm üzere zabt ve tahvîl târihine düşen rûsûmâtını kabz ve ahz ittirub aheri dahl ittirmeyesiz bâki..cemaat kadılarının Çavuş...vilâyet efendileri hazretlerinin kâib-i kemyâb meclis-i şerîf ve aher aluna mefrûz muhibbi kadîm ve hammât-ı mütemmim ola ki Uşak aklâmına tabî....kadılarının tahvîl-i cedidinin bin yirmi senesi evvelinden üç sene tamâmına varınca bâis-i mektûb yeri bi-gadr iltizâm kât'a olunub zabt için hala muhassıl mevâl Mustafa Ağa hazretleri mektûb virub cânib-i şerîden dahi mektûb ve murada rağb olmağın olmağın müşarûn-ileyh Ağa hazretlerinin mektûb şerîfleri mücebince mektûb müddet-i tahrîr olunub irsâl olundu inde'l- şeref-i vusûl lütfunuzdan mercû ve mütekâiddir ki üzerinden nazar-eyâletiniz dirîğ olunmayub taht-ı kazâ-i adâlet şî'ârınızda vâki olan reayâ tâifesinin mîrîye âid ve râci olan hukûk-ı kânûn-ı kadîm üzere iltizâm mücebince zabt ve kabz ittirub âherden bir ferde dahl ve taaruz ittirilmeyin bâbında mürüvvetler oluna velhasıl benim efendilerim beytü'l-mâl teslîmeye muâvenet sebab....âherindir bâki hemîşe ömr-ü devlet-i müstedâm bâd bi-rabbi'l-ibâd Mustafa elkâd

Bi-taleb sâbika el-müfettiş

S 44 B4

Kıdvetü'l-ümerâ ve'l-kirâm ümdetü'l küberâi'l-fihâm zü'l-kadri ve'l-ihtirâm el-muhtass bi-mezîd-i inâyet-i meliki'l-ilâm Saruhan Sancağında Bekir dâme izzuhu

tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak malûm ola ki bundan evvel..ve Şark seferlerine memûr olan asâkir-i meâşirime lazım olan nüzul-u bedelinin ve de hamîl vesâir mühimmat sefer-i tedârik ve tahsîl ve muhassıl memura isâl ve mesâmi kazâ-i takvîz olunub hilâf-ı emr-i şerîf ziyâde akçe almayalar deyu karar o medara tenbîh olunmuşken ekseri tenbih olmayub nüzul ve mukarri bedeli namına her bir haneden hilâf-ı emr-i şerîf yirmişer ve otuzar gurus alub aşer işrin teslîm-i hazîne eylemeyub ekseri zimmetlerinde kalub oldahî alınmayub ve bazı kadılar vâki kadılıkların sūdde-i sâadetim tarafından akçelerin ordu-ı hümâyûnuma cesaret almaları ile mensûbe davâsına düşüb mabeynlerinde ihtilal olmağla nüzul ve bedelinin cem' vesâir malımın ve mühimmat seferin tedârik ve tahsîl ve ahvâl-ı reâya ile kaydları almayub... zûlm ve teâddi eyledükleri ecilden vilâyet eyâlet ve eşrâfî ve mîr-i aşiret ve kethüdaları ve reâyayanın muhtar ve müstamad aliyye adamları gelub şöyle ki bu defa dahi nüzûl ve bedelinin vesâir mühimmat seferinin tedârik ve tahsîl kazana ta'vîz olunub emr-i şerîfe virilirse reâya taleblerine tahmîl idemeyub emr-i şerifinin adem itağında dahi kadr olunmayub bi'l-zarûri Celali vâkt eylemeleri mukarrerdır deyu haber virildikleri ecilden kadılar umûr-ı şerîyeyi icrâ idub nüzûl ve bedel cem'ine kat'a karışmayub ordu-ı hümâyûnum hazinesinde mahfûz olan mevkûfat defterlerinden ihraç olunub nişânlanub ve mühürlenüb irsâl olunan sûret-i defterde kayd olunduğu üzere livâ-i mezbûrda vâki mûhkere el-hasıl olası avâriz hanesinin her bir hanesinden bin yirmi senesine mahsûb olmak üzere nüzûl ve bedel için altışar yüz akçeyi ve mübâşir olan..harç-u rah vechen maişetleri için dahi yirmi beşer akçeyi cem'i ve tahsîl idub nevrûz-u firûzda değin ordu-ı hümâyûnuma.....götürüb teslîm-i hazîne eyleyesin ki meblâğ-ı mezbûr ile hayra iştirâ oluna deyu emr idub buyurdum ki dergâh-ı muâllam sipahilerinden kıdvetü'l- emâsil ve'l-akrân Ahmed zîde- kadruhü hükm-i şerîfim ile vardukda ve bir saat tevaffûk eylemeyüb zikr olunan nişanlı ve mühürlü mevkûfat defteri suretinde kayd olunduğu üzere mümkün el-hasul olan avâriz hanesinin her bir hanesinden nüzûl ve bedel için târîh-i mezbûra mahsûb olmak üzere altışar yüz akçesi ve mezbûr kulum Tarık için yirmi beşer akçeyi muaccel cem'i ve tahsîl eyleyub kimesne zimmetinde bir akçe ve bir hisse kodurmayasız ve hâsıl olan akçeyi ad vezn der-kîse idub ve mühürleyub kendünün mezbûr kulum ile zamân-ı mezbûre değin mahall-i memûra götürüb teslîm-i hazîne eyleyesiz ve hîn-i cem'de alınan altunu yüz yirmişer kem-a'yâr gurus seksener akçeye alub ziyâde ve noksan üzere almayasız ve

bi'l-zarûri akçe alınmak lazım gelurse dokuz buçuk bir dirhem gelur sahîhü'l-ayâr ve tamâmü'l-vezn akçe alub....müşkil akçe ve kesr...namına bir akçe eylemeyesin şöyle ki tenbîh almayub hilâf-ı emr-i şerîf ziyâde alub veya mübaşire alıversiz sen ki..giru gibi hakdan gelunur ve sen ki mübaşirsen siyaset olunursiz bilmiş olasiz sonra bildim ve istidâm düyûn vech-i meşrûh üzere olan emri yerine getüresiz ve bi'l-cümle asâkir-i nusret meâşirim ve mîri..içün meblağ-ı mezbûr ile vezire istirâ oluna gerekdir ana göre mukayyed olup ihmâl ve tekâsül sebebi ile vezire istirâ olunmayub

S 45 B1

Ömer Halife'nin emridir

İzzetlü fezâililü Kula ve Birgi ve Çakırcı ve Enarlı Gököyük vechen resm-i efendilerinin huzûr-ı şerîflerine tahiyyât-ı sâfiyât ve teslîmât-ı vafiyât ithâfından sonra inhâ-i muhibâne olunan oldur ki Uşak ve vilâyet-i Anadolu olan mütekâidin nezâretimize olub taht-ı adâlet şî'ârınızda vâki olan mütekâidin ve harç defter ve mütekâid sipâhî ve sipâhîzâde ve tekke-nişîn ve zâviye ve zâviyedâr ve köprücü ve derbendci ve...ve cürm-i cinâyet ve bâd-ı hevâ ve bi'l-cümle berâtımızda mestûr ve mukayyed olan taifenin berâtımız ki berâtımız ki ibtidâ-i târîhinden sene-i tamâmına işrin ve elf ahd-i müreccebinin gurrelerinden üç sene tamâmına varınca bin on sekiz senesinde bu...cem' idub yedine temessük virilub temessükleri olmayanları bile üslûb sâbık üzere bâhş-ı mektûb fahrü'l-akrân Ömer'in bendelerine elli bin akçeye fûrûht idub kazâ-i kulunda vâki kayd-ı hak hâssa olan karye-i Bıyıklı?hassa-i cedîdden olub üç sene tamâmına on bin akçeye iltizâm idub mezkûr kazalarda vâki olan mütekâid ile ve balâda mezkûr olan kayd...hassa cem'? altmış bin akçeye iltizâm kabul idub iltizâm kabul müfettiş emri defterine kayd-ı sicil olunub zabt için yedine mektûb virilub irsâl olundu vücûh-i seyr olundukda eltâf-ı mürüvetinüzden mercûdur ki yerinde olan temessukat mücebince zabt ve kabz ittirub ve zikr olunan tâifeler ki bin on sekiz senesinde edâ idub yerlerinden temesükleri olanlar fermân olmayanlardan üç sene tamâmına varınca mezkûr kazalarda vâki olan mütekâidinin aher kazalarda ve sancaklarda perâkende olanların yüzer akçe bir yerlerin cem' tahsîl ittirilme bâbında mürüvetler suretiyle bâki hemîşe-i ömr ü devlet müstedâm-bâd

Bi-makâm-ı Konstantiniyye Mehmed Çavuş dergâh-ı muâllam mütekâidin

S 45 B2

Celali üstâdlarının emrîdir

Akdâ kudâtî'l-müslimîn evlâ vülâtî'l-muvahhidîn madenü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk alâ'l-halk-ı ecma'în vârisü'l-ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtâssûn bi mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlana Mağnisa kadısı zîdet fazlihüm tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak malûm ola ki dârende gân-ı fermân vâcibü'l-iz'ân kazâ-i mezbûrede bogasi işleyub bey' eyleyen cemâat südde-i sa'âdetime arz-ı hal virub bunları işledükleri Bogasi tül ve iki rûb arşın noksân üzere vâki oldukda çarşu ustaları ve ehl-i hibreleri maarifetleri ile görölüb şer-ali lazım gelen icrâ olunub haricden dahil olunagelmış değil iken hala olugelmış muhâlif harîcden dahil olunub men' içün emr-i şerîfim taleb ittikleri ecilden zikr olunan boğasi nâkıs işlenmeyub kadimden olagelen âdet ve kânun üzere olunmasın emr idub buyurdum ki göresiz arz olunduğu gibi ise zikr olunan bogasimi kadimden işlenü geldiği âdet ve kânûn üzere işlenub nâkıs işlenmeyub...nâkıs işleyenler görölmek lâzım geldukde olugeldiği üzere o seneler ehl-i hibreleri maarifetleri ile görölüb î-hasbü's-şer lazım gelen icrâ idub olugeline muhâlif harîcden kimesne dahl ve taaruz ittirmeyesiz işlenmeyub ism ve resmleri ile yazub bildiresiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itîmad kılasız tahrîran fî evâil-i şehr-i Recebü'l-mürecceb sene tis'â işrin ve elf.

Makâm-ı Konstantiniyye.

S 45 B3

Bana bir senesine mahsus olmak üzere (silinik) olunan hazine ki cem've tahsîl olundu İzzetlü maarifetlü sultânım hazretlerinin hâkipây-ı şerîflerinize hülûsdur...budur ki vilâyet-i Anadolu'da vâki perâkende-i...reâyalarının bin yirmi bir târîhinde mahsûb olunmak üzere zimmetlerine lazım olan?

S 45 B4

Akdâ kudâtî'l-müslimîn evlâ vülâtî'l-muvahhidîn madenü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk alâ'l-halk-ı ecma'în vârisü'l-ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtâssûn bi mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mağnisa ve Menemen kadıları zîdet fezâiluhü kıdvetü'l-ulemâi'l-muhakkikîn umdetü'l-fuzelâi'l- müdakkikîn mâdenü'l fazl vel'l yakın hassa müfettişi Mevlâna Ali zîdet fezâiluhü tevkî'-i refî-i hümayûn vâsıl olucak

ma'lûm ola ki züemâdan dârende-i fermân vâcib-i iz'ân kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân...zîdet kâdrehu dergâh-ı muâllama gelub taht-ı kazânuzda tâbi berât-ı şerîf ile mutasarrıf olduğu ze'âmet-i kâryelerinden zikrimin Deresi nam karyesinin bilâ-nizâ yirmi yıldan bir muhtar ve tayin olduğu...içinde feragat idenler ki öşr ve resmlerin bu alub gelmiş iken hala merhûm ve mağfûrleh Muradiye evkafı mütevellileri ve Çaltı nam vakf karyelerin....içinde olan yerlerdendir deyu öşr ve resmine dahl eyledüklerinde bildirub buyurdum ki hükm-i şerîfim ile evâmir vardukda hasmâ mûvahecesinde hâk üzere göresiz öşr ve nizâ olunan yerler mezkûr ve hâk karyelerin..içünde olmayub fi'l-vâki bunun karyesinin tayin hududu içinde olan yerlerden iken mütevellileri dahl ve nizâ oldukları vâsl ise câiz değildir manî ve daft idub bunun mezkûr-ı karyesinin tayin..içinde olan yerlerin öşr ve resminde buna hükm idub..alıveresin hilâf-ı şer ve kanûn kimesneye iş ittirmeyesiz işlemeyeni yazub bildiresiz.

S 46 B1

Vusûlünde me'mûldür ki timâr-ı mezbûru elinde olan berât mücebince mezbûr Hasan'a kemakân zabt ve tasarruf ittirub min bâd-ı ol-vechle celh ile ferağından alan vilâyet ve âheri dahl ve taaruz ittirilmemenin mesâ'i-i cemîl eyleyesiz ve tahviline düşen mahsulünden nesnesin alınmış ise ba'de's-sübût müteveccih olandan alıverilmesine bedel-i himmet eyleyesiz bâkî ömr ü devlet devâm bâd-ı tahrîrân evâsıt-ı şehr-i Şabanü'l muazzam sene işrin ve elf

Mehmed mirîmirân buyurdum hâzel Anadolu

S 46 B2

Berât İlyas bin Hazer

Nişân-ı şerîf-i âlîşân hükm oldur ki

Hazer oğlu Ali râfi'-i tevkî-i ref'îü's-şân-ı hâkânî kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân İlyas? Zîde kadrehuna gelub sipahi oğlanlarından altmış dokuz dokuzuncu bölükde yevmi yirmi akçe ulufeye mutasarrıf olub ve Saruhan sancağında bilâ mürevved nam karye ve gayrıdan sekiz bin akçe timâra tasarruf olan Mehmed fevt idub timâr-ı mahlûldur ulûfesi hazineye kalmak üzere kendüye virilmek rica itmek ulufesi hazineye kalmak şartıyla tevcîh idesin deyu tis'a aşer ve elf Şevvali'nin on dokuzuncu gününden hükm-

i şerîf virildikten sonra tezkîresi ihrâc olunmak fermânım olmağın zikr olunan yedi bin dört yüz doksan dokuz akçe timâr mütevellisi Mehmed tahvilinden ulûfesi bedelinden on iki bin beş yüz akçe noksanıyla ber vech-i tekmîl yirmi bin akçelik olmak üzere mezbûr İlyas tevcîh oluna ve layık göresiz virdüm ki zikr olunur.

Palamud....

S 46 B3

Ve buyurdum ki ba'de'l-yevm taht-ı yedinde tasarruf kılub şol ki vezâif-i hıdemât mebrûre-i mevfûre ve mesâî-i meşkûre-i asâkir-i mansûredir ber mûceb-i defter-i hâkânî bî-kusûr-ı mer'î ve müeddî kıla zeâmet-i hâlk-ı müşârün ileyh kendüye subaşı bilub şubashılığına müteallik umurda müracâat idesiz ol bâbda hiç ehad mâni' ve dâfi' olmaya şöyle bileler ve alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi 28 şehr-i Zilhicce el-şerîf sene tis'a işrin ve elf

El-mahrûse

S 46 B4

Kaza-i Mağnisa der-livâ-i Saruhan hâne-i avârız karye Kızıltepe nam kazâ-i mezbûr be-mûceb-i defter fi'l yevm idub kazâ-i mezbûr-i vâcib sene 1012.

S 46 B5

Suret-i defter mevkûfattır ki nakl olundu tahrirân fi min Şevval sene işrin ve elf.

S 46 B6

Kızıltep halkının emridir

Akdâ kudâti'l-müslimîn evlâ vulâti'l-muvahhidîn madenü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk-ı alâ'l-halk-i ecma'în el-muhtass bi mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlana Mağnisa kadısı zîdet fezâiluhü tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak malûm ola ki kazâ-i mezbûrda vâki Kızıltepe nam karye ahalisi der-sa'adetime adam gönderub bizim avârizhânelerimize mevkûfât defterlerinde on iki hane olub olduğuna âsitâne-i sa'âdetden elimize mühürlü nişanlı sahih ve cedîd sûret-i defter virilmiş iken ve her sene vâki olan avârizımız elimize virilen sûret mûcebince viren edâ eylemeğe râfiyle iken avâriz ve tekallif vesâire cem'ine memûr olanlar ziyade ki üzere taleb idub rencide ve remide eylemekdi hali değildir hayfdır men' ve def' olunub min bâd-ı der-

sâadetden elimize virilen sûret-i defter mûcebince âmel olunmak bâbında emr-i şerîf talebi deriz deyu tazallüm itmeğin sûret-i defter mûcebince amel olunmak emr idub buyurdum ki hükm-i şerîfim vardukda bu bâbda hazine-i amîremden ihrac olunub karye-i mezbûre ahalisinin ellerinde virilen mühürlü ve nişanlı sahîh ve cedîd sûret-i deftere nazar idub göresiz fi'l-vâki mukayyed virdikleri..bunlar ki her sene fermân olunan avârizhanelerin ellerinde sahîh ve cedîd nişanlı ve mühürlü sûret-i defter mûcebince aldıldım hıyânet-i reâya da bezl-i himmet ve sarf ve kudret eyleyesiz şöyle bileler alâmet-i şerîfe itimâd kılasız ve bâde'l-nazar bu hükm-i hümâyunu ellerinde ibkâ idesiz tahrîrân fi'l-yevmü'l- Rabb-i Şehr-i Şevval işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

S 46 B7

Akdâ kudâtî'l-müslimîn evlâ vulâtî'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk-ı alâ'l-halk-i ecma'în vâris-i ulûmi'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn el-muhtass bi- mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlana Mağnisa kadısı zîdet fezâiluhü tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak malûm ola ki dergâh-ı muâllam çavuşlarından dârende-i fermân vâcib-i iz'ân kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ahmed Çavuş zîde kadruhü südde-i sa'âdetime arz-ı hal idub bi'l-fiil Akhisar kadısı olan Mevlana Mustafa zîde-fezâil de üç bin akçe ve İbrahim nam kimesne de beş bin akçe ve.. Yusuf da iki bin akçe hak olub taleb olundukda virmeyub te'allül eylediklerini bildirub şer ile virilub hak alıverilmek içün emr-i şerîfim taleb itmeğin buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardukda hasmân beraber alınub mukâddema bir def'a şer ile fasl olunmayub üzerinden on beş yıl geçmiş ise hak üzere teftiş ve tefahhus idub göresiz kazıyye arz olunduğu gibi ise bu bâbda emr-i kâvimle....ise icrâ idub ba'de's-sübût şer ile müteveccih olan hakkın tevcîh idenden hükm idub bî-kusûr alıveresiz hilâf-ı şer-i şerîfe kimesneye te'allül ittirmeye nizâma hak sarha? tâbi olub kazıyyede medhali olmayanları dahil ittirmeyub işlemeyub inâd ve muhâlefet idenleri yazub bildiresiz ve bu bâbda dergâh-ı muâllam Çavuşlarından kıdvetü'l- emâsil ve'l-akrân Mehmed Çavuş zîde kadruhü mübâşir olmaya itâ emr-i şer'îden tecâvüz etmeye şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîrân fi evâsıt-ı şehr-i Ramazanû'l-mubârek sene işrin ve elf. Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

S 47 B1

Nişan-ı şerîf alîşân hükm-i oldur ki

Mağnisa'da Mevlana Veli binâ eylediği buyurdum ki imamı olmayub imam ihtiyaç sonra olmağın şehâdet dârende-i fermân-ı şerîf Ramazan halife..sâbıka ve muhtar cemaat olmağın yevmi bir buçuk akçe ile tevcîh olunmak bâbında inâyet-i ricâ itmeğın...tevcîhinde üzere sadaka idub bu berât-ı hümâyunu virdim ve buyurdum ki varub Sacid mezbûran...hıdmet eda ittikten sonra yevmi bir buçuk akçeye mutasarrıf olub vakfın rûhu ve devâm-ı devletim için duâya müdâvemet göstere ol-bâbda kimesne mâni olmaya ve dahl taaruz eyleye şöyle ki alâmet-i şerîf itimâd kılalar tahrirân hamis Şabânü'l-muazzâm sene işrin ve elf.

S 47 B2

...beytü'l mâl vâki'ü't-tahrîr fi'l-evâil-i Şevval sene 1021.

Kıvrak..15 adet sene 1800, Köhne Peştamal 1adet 35, Hamam gömlek müstemil 1 adet 300

S 47 B3

Berât Karaali

Sebeb-i tahrîr-i kitâb kâlem budur ki

Saruhan sancağında Mağnisa nahiyesinde iki bin akçe timâra..ve Murad? nizâ üzere iken ikisi dahi Estergon seferine varmayub timârları merû'l oldukda mukâddema yine bu sancakda iki bin akçe timârdan makrûn olan dârende-i mektub işbu Ali'ye tevcîh olunub berât ittirub bilâ-nizâ tasarruf iken mezkûr..fevt oldukdan oğlu Ali Hazer nam kimesne üzerinde timârdar..babam timâr-ı mezbûr deyu alub dahil idub mezbûr Hazer vâki olub balam Kalender oğlu ve Kara Said ve Tavis karındaşı muharebelerinde mevcûd olmamak ile mir-î mîran sâbıka tarafından sene sebâ işrin ve elf Ramazan'ın guresinden tahvîl mektubuyla tekrar mezbûr Ali alub ile alan vâki olan ahz..ve Şark ve Celali seferlerinde timâr-ı mezbûr ile seferleyub cümle hıdmetlerde yoklamalarda mevcûd olduğuna livâ-i mezbûr Alay beyisi mukaddem nasûh mektubuyla ilâm itmeğın elinde olan berâtı vesâir temessükâtı mücebince kemâkân mezbûr Ali'ye zabt ve tasarruf etdirüb min ba'd sefere varmayub ol-vechle nizâ eyleyen mezbûr Hazer'i ve âherden bir ferdi dahl ve taaruz ettirmeyesiz deyu semân işrin ve elf Cemaziel-

evveli'nin evâhiri tarihiyle müverriha hükm-i şerîfim ibrâz itmeğin ber -mûcebi emr Ali zikr olunan timâr tarih-i mezbûrdan mutasarrıf olmak üzere tevcîh olunub Sultanü'l-akran ve'l Hüsameddin? halden hilâfete ile Yevmüleddin hazretlerinin fermân-ı şerîfleriyle virildiği zikr olunan..tâbi..bade'l-yevm taht-ı yedinde olub olup tasarruf kılub şol ki vezâif-i hıdemât mebrûre-i mevfûre ve mesâ'i-i meşkûre-i asâkir-i mansûredir ber mûceb-i defter-i hâkânî bî-kusûr-ı mer'î ve müeddî kıla ol bâbda hiç ehad mâni' ve dâfi' olmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'tîmâd kılalar tahrîren fî Şabanü'l-muazzâm sene işrin ve elf.

S 47 B4

Sebeb-i tahrîr-i kitâb kâlem mûceb-i tastîr-i hitâb-ı hükmi oldur ki

Saruhan sancağında Mağnisa nahiyesinde iki bin akçe timâr-ı müteveffâ Mehmed tahvilinden mahlûl olmağla mukâadema yine livâ-i mezbûrda dört bin dokuz yüz doksan dokuz akçe timârdan merû'l olan dârende-i hurûf işbu hasene tevcîh olunmak için sene işrin ve elf Receb'inin guresinden tahvîl mektûbı virilmeğin istihkâkı yılından iki bin dokuz yüz doksan dokuz akçe noksanıyla ber vech-i tekâmîl dört bin dokuz yüz doksan dokuz akçelik olmak üzere tevcîh olunub Sultanü'l-akran ve'l Hüsameddin? halden hilâfete ile Yevmiddün hazretlerinin fermân-ı şerîf ile virildiği zikr olunur ve şerh kılınur...ba'de'l-yevm taht-ı yedinde olup tasarruf kılub şol ki vezâif-i (1355, 2555) hıdemât-ı mebrûre-i mevfûre ve mesâ'i-i meşkûre-i asâkir-i mansûredir ber mûceb-i defter-i hâkânî bî-kusûr-ı mer'î ve müeddî kıla ol bâbda hiç ehad mâni' ve dâfi' olmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'tîmâd kılalar tahrîren fî 12 Ramazanü'l-mürecceb sene işrin ve elf.

S 47 B5

Meclis-i şer'-i şerîfte şîâr ve mahfil-i münîfde hakkîkat-disâları savbınâ dürer- davât-ı sâfiyât ve gurer-i teslimât-ı vâfiyât isârından sonra muhibbâne inhâ olunan budur ki Saruhan Sancağında taht-ı kazâ adâlet şîârlarınızda..nam karye ve gayrıdan iki bin akçe timâra mutasarrıf olan Mehmed sefere gelur iken...tarafından fevt olub timârı mahlûl oldukda işbu işrin ve elf Receb'in guresinden dârende-i mektûb hasene tevcîh olunub berât eyledun hakkı iken müteveffâ-i mezbûr Hasan Ağa nam kimesnenin ademisi olub berât kendü bâbında bulunmağla yine sene-i mezbûre Receb'inin on sekizinci gün tarihiyle Veli nam kimesneye bu cânibinden bâbından bir târikle ferâgat

düşürüb berât ihrac itmeğin dahl idub lakin mezbûr Mehmed sahih fevt olub bu fevtinden on sekiz gün sonra berâtına ferâgat düşürüb...ecîlden timâr-ı mezbûr merkûm hasene mukârrer ve zabt ittirilmek için mektûb virilmiştir

S 48 B1

Üç yüz doksan bin akçeye ve hasmân Taytan kayacık ve Yorgan ve Güneri mukâtaası bin on dokuz Muharrem'in guresinden üç yıl yüz elli bin akçeye ve hasmân Çeşme Gürle mukâtaası bin on dokuz Rebiül-ahir guresinden üç seneye altmış bin akçeye ve hasmân-i...mukâtaası bin on sekiz Şaban'ül -muazzâm on dördüncü gününden üç yıl altmış bin akçeye ve karye-i Mendehorya umdetü'l-havâs Hasan Paşa mukâtaası bin yirmi Muharrem'in guresinden üç seneye otuz bin akçe olmak üzere işbu dokuz kısıma? mukataanın on bir kere yüz bin doksan beş bin akçe iltizâm sabıkaya yirmi bin akçe ziyâede idub ve kendüsi nazr ve mültezim olmak üzere tahvîl âher olunca mukâtaat-ı mezkûre biri yerinden ayrılmayub birinin fezâilisi birinin kesrine hesab olunmak..oligelen mevacîbat ve...kitâb ve hüddâm ve ihrâcâta mukâtaat tahvîl âherinde ibtîda-i deynimde mahsûb olunmak şartıyla cem'an on iki yüz bin ve on beş bin akçeye iltizâm ve kabul idub ve Adala kadısı Mustafa Efendi ve Güzelhisar kadısı Ebubekir Efendi huzurlarında kanun üzere yerlû ve yurtlu kefiller yazub mûmâ ileyhanın hatme ve imzaları ile defter götürmektendir devletden berât-ı şerîf ihracata arz olunmuştır binâ aleyhinde zabt zabt mukâtaat için mektûb meveddet terkîm ve ırsâl olundu şeref vusûlünde me'mûldür ki zikr olunan mukâataatı tevârih-i mezkûreden mezkûr Ebubekir nazıra zabt ve tasarruf ittirub âherden bir ferdi dahil ve taaruz ittirmeyesiz.

El-hasıl...Ahmed el-muhtass Bi-makâm-ı Konstantiniyye el-tahsîl

S 48 B2

Mukâtaat-ı mezbûre tevârih-i muhâlâ'a ile mukaddemâ tevcîh olunuduğu üzere kuyûd ve şurûtu ile bizim dahi makbulümüz olmağın hâmil-i varaka vech-i meşrûh virilub

Bi-makâm-ı Konstantiniyye El-tahsil

S 48 B3

Fezâil..izzetlû hazretlerinin huzûr-ı şerîflerine dürer-i ed'iyye- i vâfire ve ğarar-ı esniyye-i mütekâsire ithâfından sonra inhâ-i muhlisâne oldur ki hâlâ taht-ı kazâ-i

adâlet-şi'ârınız olan Mağnisa ve etraf ve civarlarında yanında sakın ve mütemekkin olan altı bölük halkı yoldaşlara kethüdâ mîrî nasb ve tayin olunmak mu'tâd-ı kadîm olmağın işbu bâis mektûb meveddet cemaat silâhdarından on sekizinci bölükde yevmî otuz beş akçe ulufeye mutasarrıf olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Safer bin Abdullah nam kulları zümre-i mezbûrenin ihzârı ve kâdim Emekdâr ve maslahatgüzar olub zabt ve rabta kâdir olduğu ecîlden kethüdâ mîrî nasb olundu hakkında mektûb meveddet tahrîr olundu huzûr-ı şerîflerine irsâl olunmuştur inşallahu te'âlâ vusûl...olundukdan mercû ve me'mûldür ki üzerlerinden Hasan hasmân nezâret dirîğ eylemeyub hıdmet-i mezbûre ile istihdâm eyleyub mer'î ve müeddi altı bölük halkı olan yoldaşların mesâğları zuhûr idub muhkeme kethüdaya varduklarında vâki olan umûr-ı mühürlerinde ahsen-i vech üzere görölüb müşârün ileyhin...icrâ-i hakk olub devâm-ı devlet Hüdâvendigari bir ferde zulm ve te'addî ve tecavüz olunmağı evâmir-i şer'...surmeyub maarîfet-i şer'-i kavîmle amel eyleyeler ve altı bölük halkı olan yoldaşlara selamlar olunur.

S 48 B4

Olundukdan sonra mumâ-ileyhin kendülerine kethüdâ- mîrî bilüb mu'tâd-ı kadîm üzere mürâca'at idub vechen mine'l-vücûh..mütâbaat ve inkiyâd idub muhâlef eyleyeler muhtâc-ı arz olanları vukû'ı üzere bu cânib-i arz ve ilâm idub olunmayanları ol-bâbında muktezâ-yı şer'î kavîm üzere ilâm idub iki canibe dahi zûlm olmak ihtimali olmaya ana göre basîret ve intibâh üzere olub müceb-i mektûbumuz ile âmel eyleyeler bâkî-i hemîşe-i ömr-ü devlet der-seccâde-i şeriat müstedâm-bâd tahrirân evâsıt-ı şehri Recebü'l-mürecceb sene işrin ve elf.

S 48 B5

Berât Mahmud Halis mütevellî Ali bin

Nişân-ı şerîf-i âlişân hükmü oldur ki

Mağnisa'da vâki Ali Bey camii evkafına meşrutiyet üzere evladeden mütevellî olan işbu râfi-i tevki-i hâkânî mefharü'l-akrân Mahmud zîde-kadrehu edâ-i hıdmet iderken tahvîl...ve bazı kimesneler bilâ-sebebe alub gadr ve hayf itmeğın yine mukarrer olunmak inâyet-i rica itmeğın mukarrer idub bu berât-ı hümâyûna izzet makrûnu verdüm ve buyurdum ki varub kemâkân meşrutiyet üzere mütevellî olunub hıdmet-i lâzimesin müeddî kıldıkdan sonra hüccet-i tevliyet hazine? İse kemâkân mutasarrıf

olub vâkfın ruhu ve benim devâm-ı devletim için duâya müdâvemet göstere kimesne mâni ve dâfi kılmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe itimâd kılalar tahrirân fi'l-yevmül-sâmin ve'l-işrîn şehri-i Ramazanü'l-mübârek sene işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

S 49 B1

Abidin Beğin istihdam emri

Akdâ kudâti'l-müslimîn evlâ vulâtil-muvahhidîn madenü'l-fazl ve'l-yakîn vârisü'l-ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn hüccetü'l-hakk alâ'l-halk-ı ecma'în el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în Sakız kadısı olup mukâtaatı müfettiş olup Mevlana Nurullah zîde fezâil tevk'i ref'i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki mukâtaat-ı mezbûreye ber-vech-i iltizâm emîni olan İbrayam? nam Yahudi südde-i sa'âdetime arz-ı hâl idub zikr olunan mukâtaat-ı iltizâm eyledüğümde bölük halkından üç nefer kimesne tahsil-i mal-ı mîrî de istihdâm oluna deyu şartı iltizâmımda mestûr ve mukayyed olmağın amel oluna ebnâ-i sipâhiyandan iki yüz kırk yedinci bölükde yevmi on bir akçe ulufeye mutasarrıf olan Abdulhamit Hacı Mustafa nam kimesne mukaddem ve müstakîm ve evvel ve yarın imdi vukûf ve tahsîl mirîden her vechle vukuf ve şuûru olduğunu bildirub hazîne-i âmiremizde mahfûz olan mukâtaat defterlerine nazır olundukdan emîn-i mezbûrun şart ve iltizamında virildiği üç nefer sipâhi istihdâmda oluna deyu mestûr ve mukayyed bulmağın mezbûr kulumun bin yirmi muâra derici mevâcibleri hazîne-i âmireme kalmak üzere istihdâm olunmak fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfim ile vardukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celilü'l-kadrim mücebince amel edip dâhil-i mezkûru emrim üzere mukâtaat-ı mezbûrda mültezim mezbûrun şart-ı iltizâmı mücebince tahsîl-i mal- mirîden istihdâm idub bekâyâ-yı atîka ve ceîdiden vâfir-i müteveffâ-yı akçeler tahsîl ve tedarik ittirmeyesiz ve mezbûrun müstehak olduğu ulufesiz târîh-i mezbûr Receb guresinden kanûn üzere..tahsîl eyledüğü mukâtaası kalındı viridirub defterlerine kayd ve işaret ittirde sen ki bâde't emini mezbûrun muhasebelerine mahsûb olalar şöyle bileler tahrirân fi'l-yevmü'l-hâmis şehri-i Rebiül-ahir sene işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye. El-mahrûse.

S 49 B2

Mahmud emanete zabt ittiğü yave ve beytü'l-mâl mektubudur

Sâadetlü ve izzetlü sultânım hazretlerinin hâkipay-ı şerîflerine bu kullarının arz-ı hal budur ki havâs-ı hümayûndan hala iltizamımıza vâsıl olan mukâtaatların kazâ-i Mağnisa'ya tâbi....Belek ve Palamud ve Yurtdağı nahiyesinde ve nefsi-i Mağnisa'da ve kazâ-i nefsinde vâki yave ve beytü'l-mâl hassa ve amme mevkûfat mukâtaası bin on sekiz Şaban'ın yirmi dokuzundan ile...iki yüz elli dört bin akçeye mültezim olan Abdullah zabt iderken muhasebesine meşrûh olunduktan kıst senesinden uhdesinden altmış binden ziyade akçe bâki zuhûr eyledüğünden mâad'a mukâtaası mezkûrun sadr malına kefil olduğu...Akhisar sakinlerinden Sacid oğlu Celil nam kimesne işbu sene işrin ve elfinde vâki mâh-ı Recebü'l-mürecceb ibtîdasından tahvilim aherine ve külli nefsi-i Mağnisa'da ve kazâ-i Nif' de vâki olan yave ve beytü'l mal hassa ve amme ve mevkûfat tefrîk eyleyub üzerine derûhde olunub zabt eylemek mürüvvetlü sultanım hazretlerinin huzûr-ı âliyelerine mahtûm mektubumuz alub bu hasl gelub zabt ittirirken firâr eyleyub hala mukâtaa hali kalmağın adamlarımızdan işbu Mehmed kulları canımızdan nefsi-i Mağnisa'da ve kazâ-i sadât vâki olan yave ve beytü'l mal

S 49 B3

Amme ve hassa ve mevkûfat dergâh-ı Ali çavuşlarından Kurd Çavuş hazretlerinin mübaşeretiyle zabt eylemeğe tâyin olunub hâkipay-ı izzetlerine irsâl olundu şeref-i vusûlünde..budur ki inâyet sorulub mâh-ı Ramazanü'l-mürecceb'in ibtîdasından biri nefsi-i Mağnisa'da ve kazâ-i Nif' de her ne vâki olursa tahvilim âherine ve külli merkûm Mehmed bendelerine mezkûr Kurd Çavuş mübaşeretiyle şer'î şerîf kânun-ı padişahı üzere zabt ve kabz ittirilmeyub âherden bir ferdi dahl ve taaruz ittirilmeye tahrirân evâil-i şehri-i Ramazanü'l-mübarek sene işrin ve elf

Mine'l-haze'l- Safer Seyd-i Hüseyin. mukataat beytü'l-mal ve yave

S 49 B4

Akdâ kudâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ve ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn

S 49 B5

Berât-ı Ali

Nişân-ı şerîf-i âlişân hükmü oldur ki

işbu râfî’-i tevkî’-i refî’ü’ş-şân hakânî ali sūdde-i sâadete gelub yarar olub mukaddema şehr-i köy muhâfazasında hıdmetde ve yoldaşlıkda bulunmağla ibtidâdan üç bin akçe timâra emr-i şerîf virilub ve sâbika-i Anadolu’ya beğlerbeğisi olan Hüseyin dâme ikbâlehu mektûb gönderub Saruhan Sancağında Mağnisa nahiyesinde Budaklu nam karye ve gayrıdan işbu beş bin akçe timâra mutasarıf olan Hamza on yıldan mütecâvizdir ki timâr-ı mezbûreye berât tasarruf idub vâki olan eşkıya seferine varmayub câri bulan oğlu ve muhaberesinde bulunmağla timâr-ı mahlûldur deyu mezkûre virilmek ricasına arz itmeğın vech-i meşrûh üzere de mahlûl ise tevcîh idesiz deyu maan işrin ve elf Receb’inin evâilinden bin beşyüz akçe ziyâde hükm-i şerîf virildükden sonra tezkiresi ihraç olunmak fermânım olub bâd-ı ikiyüz bir akçe ziyâdesi dâhi arz olundunda virilmeğın emrim olmağın zikr olunan beş bin akçe timâra eşkıya seferine Hamza tahvîlinden kâbil-i ifrâz olmayan ikiyüz doksan dokuz akçe ziyadesiyle mezbûr Ali’ye tevcîh olunub sūdde-i sâadetden virdum ki zikr olunur.

Budaklı nam mezbur 3000,2000/ Çanaklu tabi Güzelhisar 4999,500/... Tevcîh 9400,500/ ... tabi mezbûr 4000,1000....16050, 500

Ve buyurdum ki bâde’l-yevm tâht-ı yedinde olub tasarruf kılub şol ki vezâif-i mevfûre ve mesâif- meşkûre asâkir-i mansûredir ber müceb-i defter-i hâkânî bî-kusûr-ı müeddî kılalar bu bâbda hiç ehad mâni’ ve dâfi tahrirân fî Receb’ül- mürecceb sene maan işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye. El-mahrûse.

S 50 B1

Akdâ kudâti’l-müslimîn evlâ vulâti’l-muvahhidîn ma’denü’l-fazl ve’l-yakîn vâris-i ulûmi’l-enbiyâ’ ve’l-mürselîn el-muhtass bi mezîd-i inâyeti’l-meliki’l- mu’în Mevlana Mağnisa ve İzmir kadıları zîdet- fezâlehu (silinik) mefâhirü’l-kudât ve’l-hükkâm madenü’l-fezâil ve’l- kelâm Nif ve..ve Ilıca Foça Birgi ve Menemen ve Karaburun ve Marmara kadıları mukâtaat müfettişleri zide- fezâilehu tevk’i ref’i hümayûn vâsıl olucak mâlum ola ki kıdvetül- emâcid ve’l-ayân matbah-i âmire emîni İbrahim zide- mecdehu hala der-sâadetime mühürlü tezkîre gönderub her kimesne kiler-i âmire mühimmâtîçün ol câniblerden bin kantar mevîz-i siyah ve bin beşyüz kantar mevzî-i siyah ve yüz elli kantar badem ve yüz elli kantar şem’-i asel ve ikiyüz kantar revgan-ı

zeyt ve yüz kantar sabun urla ve kırk bin aded datlu enar ve beşyüz kantar incir ve ikiyüz kutu asel ve yüz elli kantar mevzî-i basdırma ve ikiyüz kantar zerdalu ve üçyüz kantar bal ve ikiyüz kantar armud-ı huşk ve bin kantar serhânenin gelmek mutâd olmağla bu sene dahi âdet-i kâdim ve narh-ı câri üzere tedârik ve iştirâ ve dâhil-i kiler olmak bâbında emr-i şerîfim virilmek ricasına ilâm eylemeğin buyurdum ki hükm-i şerîfim ile hassa-i kilercilerinden kıdvetü'l- emasil ve'l-akrân Hüseyin zîdet- kadrehu vardukda bu bâbda bir an ve bir saat tehîr ve tevakkuf itmeyub vech-i meşrûh üzere zikr olunan mikdâr-ı mühimmat her biriniz taht-ı kazânuzda bulunan yerlerden olugelen âdet kânun üzere cem' ve tedârik ve iştirâ eyleyub.....ile sakinelere tahmîl eyleyub ber vech-i isticâl kiler-i âmirem tarafına irsâl ve müsellemler ittirmekte ikdâm ve ihtimâm eyleyesiz husûs-ı mezbûr Ahmed mühimmattandır ana göre mukayyed olub itmâm-ı hizmetinde bedel ve dikkat eyleyesiz ve mühimmât-ı mezbûre her kim de bulunursa eğer müteferrika sipahi ve yeniçeri ve...berât vesâir kapum kullarında narh-ı cârî üzere mezbûr kilerci kuluma iştirâ ittirub kimesneye te'allül ve inâd ittirmeyesiz ve bazı reâya tâifesi dahi hin-i müzâyakada biz evkâf-ı reâyasıyız ve derbendci ve köprücü ve topçu ve muâflarız deyu bahâneye sâlik olurlar imiş idi mühimmat-ı merkûme akçe ile der ol-makûlelere hayra te'allül ve nizâ ittirmeyub narh-ı cârî üzere cem' ve tahsîl ve iştirâ ittirmeyesiz ve mühimmat-ı mezbûre tedârik olundukdan sonra iskelelere nakil olunub nevâl ile sakinelere tahmîl eylemeğin istediklerinde bazı gemicilerimiz köprücü ve yeniçeri ve sipahiniz mîrî-i mühimmat inâd iderler imiş aldı ol-makûle asla amel ittirmeyun kişilerine tahmîl ittirmeyesiz kimilerine tahmil ittirmesiz inâd idenler ale't-ta'cîl yazub bildirer ve iskele-i mezbûr bazı..kimesneleri gelub bal mevmî iştirâ eylemeğle mîrî lazım gelen bal mumunun iştirasına mâni olurlar imiş idi bâlâda zikr olunan bal mumu iştirâ olunmadı kimesneye bir vech-i bal mumu aldirmayasız ve şem-i asel muhâzîsinde serd zeytin...bal mumu ve mühimmat-ı merkûmenin bâlasına mühimmat ve muârefet siyasete lazım gelen yedi yük akçenin dört yük akçesi İzmir ve Şakran (silinik) iskelesi mahsulünden devâm yük akçesi mültezim baş Yahudi'den alub akçeye.....akçelerin viridirub kimesnenin akçesi..ve meblâğ-ı merkûm tamam virildikten sonra...virildükden sonra ve işbu...akçe için yerine nakşlarından işbu hükm-i şerifimin...yazub eminin yerlerine vâz eyleyesiz

S 50 B2

Meclis-i şerîf-i şî'âr ve mahfel-i münîf-i hakikat ve sâirleri savbına tahiyyât-ı sâfiyât ithâfindan sonra inhâ-i muhlisâne oldur ki Saruhan sancağında taht-ı kazâ adâlet şî'ârınızda sâlik beş bin akçe mensûh timâr mutasarrıf olan umûr ve murâd tahîllerin erbâb-ı istihkâkdan dârende-i hurûf aadamlarımızdan mahdûd olan işbu sene işrin ve elf Cemâziel-ulâsının yirmi ikinci gününde tevcîh olunub zabtiçün tahvîl mektubu virilmiştir lede'l-vusûl timâr-ı mezkûr adamları..zabt itdurub tahvîl ve târîhine düşen mahsullerin ahz ve kabz umurunun...

S 50 B3

Tahiyyât-ı sâfiyât ve teslîmât-ı vafiyât inha ve ihdâsından sonra inha-i muhlisâne şîâr budur ki halîya taht-ı adâlet ihzârlarında sakın..derûnde olub yeniçeri yoldaşlarından fevt olub vâris-i ma'rûfu olmayub mîrî âid ve râcî olanlardır ki muhallefâtı zabt için dergâh-ı ali yeniçerilerinden Gedüklü mermerci Derviş nam yoldaş tâyin olunub mektûb-ı müddet işleyub yola husûs-ı şerîflerinuz irsâl kılındı şeref vusulünde memûldur ki taht-ı yed-i şerîfinuz de sakın..derûnde yeniçeri yoldaşlarından fevt olan muhallefâtı mîrî âid olanlardır ki metrûkâtın kabz ittirdi marifet-i şerîfleri ile sûk-ı sultânîde furuht kılınub...her ne vâki olursa der-kise mahtûm müfredât defteri terfileri ile mezbûre teslîm idub bu canibe irsâl oluna ve yeniçeri yoldaşlarısız ve istar ve müfettiş hıdmetine memûr olan zabt mîrîne...dahi yerinüz de olan oldahi giru oldahi minvâl-i meşrûh teslîm idub yol mağdûr iden huzûr-ı mezbûr mal-ı padişahdır..ihtimâl olunması bâbında envâ-i mesmâ'i cümleñüz masruf bi-dirîğ buyrula bâkî-i hevâde der-seccâde-i şeriat ahdi ile yevmü's sâmi...tahrirân evâil-i şehir-i Şabânü'l-muazzam işrin ve elf

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

S 51 B1

Kıdvetü'l- kudâtü'l-islâm zübdet-i vülâti'l-enâm Mevlana Nif kadısı zîde fazlehu tevkî-i refî hümayûn vasıl olıcak mâlum ola ki kazâ-i mezbûre tâbi Halis tebâsı nam karyesi kendilerinden Hüseyin nam kimesne südde-i saadetime gelub arz-ı hal idub bunlar sene vâki olan avârizım sâkin olduğum karye ahâlisi ile mâa edâ idub ber vech-i âherden dahil olunmak icâb eylemez iken âher karye toprağında bir mikdâr arazi mîrî tasarruf itmeğın ile..celb û ahz için tekrar avâriz olunmak kat'a câri değildir deyu

bende-i fetvâ-i şerîfe dahi vardır mücebince amel olunub hilâf-ı şer'î ve kânun dahl olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledüğü ecîlden buyurdum ki hükm-i şerîfim vardukda husûs-ı mezbûre onât-ı vechle mukayyed ve yedinde olan fetvâ-yı şerîfeye nazır idub göresiz fi'l-vâki mezkûr her sene vâki olan avâızın sâkin olduğu karye ahalisi ile mâa edâ idub ber-vech-i âherden dahil olunmak icâb eylemez iken hala aher karye tobrağından mikdâr-ı arz mîrî tasarrufunda itmek ile..celb û ahz için yedinde olan fetvâ-yı şerîfeye muhâlif tekrar avâız taleb idub hilâf-ı şerîf ve kanûn dahil eyledükleri vâki ise ve yedinde olan fetvâ-yı şerîfeye muhâlefet tekrar avâız taleb idub hilâf-ı şerî ve kânun dahl eyledükleri vâki ise yedinde olan fetvâ-i şerîfenin mazmunu davasına mutâbık ise mîn bâd-ı mezbûri hilâf-ı şer'î ve kanûn yedinde olan fetvâ-yı şerîfeye muhâlefet ol-vechle kimesneye rencîde ittirmeyesiz husûs-ı mezbûr olmak tekrar hususa şikâyet eylemeli olmayasız şöyle bileler tahrirân fi'l-yevm el-hâmis şehri Muharrem sene işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye. El- mahrûse.

S 51 B2

Cenâb-ı şerîfin Mali Efendi hazretleri kemyâb

Şerâyif tahiyyât-ı muhabbet âyât ithâfından sonra muhlisâne-i inhâ olunan oldur ki mersûm kuyucubaşı Cafer Ağa'nın oğlu kıdvatü'l-emâcid vel- ekârim Mehmed Salih dâme mecdhûnun taht-ı kazânuzda vâki olan timârın defterlü adamlarımızdan Mustafa ile bir ağaları olub mabeynleri ibrâ olunub merağından ferâğat itmeğın memûldur ki zikr olunan timâr-ı berâtı mücebince mezkûr Salih zabt ittirub kimesne bâbında mesâ'î ve itmâm eyleye bâki der-seccâde-i şeriat müstedâm-bâd bi-Rabbi'l-ibâd

Bu mektub bi'l-fiil Sultan mütevellisi olan Mehmed Ağa zîde-mecduhû böyle gelub mâh-ı Receb'in yirmi birinci günü kaydır.

S 51 B3

Timar-ı sârih Mehmed Salih Ağa'nın mukarrernamesidir.

Akdâ kudâti'l-müslimîn evlâ vulâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk-ı alâ'l-halk-i ecma'în vâris-i ulûmi'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn el-muhtass bi- mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlana Mağnisa kadısı zîde fezâil tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak mâlum ola ki destûr-i mükerrrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-

âlem vezîrim..Paşa edâma'llahü te'âlâ iclâlehûnun defterlu adamlarından olub dergâh-
1 muâllam müteferrikalarından olan dârende-i fermân vâcib-i iz'ân kıdvetü'l-emâcid
ve'l-ekârim Salih zîde mecdûhu südde-i saadetime gelub Saruhan sancağında Mağnisa
nahiyesinde Cebrah ? nam karye ve gayrıdan on bin beş yüz akçe timâr-ı müteveffî
Bostan Çavuş üzerinde iken havâs-ı hümayûn el-hâk olundukdan sonra..havâs-
hümayûn..ihrâc ve babası olub kapucubaşı iken vefât iden Cafer ber vech-i arpalık
tevcîh olunub bilâ-nizâ üzerinde ve tasarrufunda iken fevt olundukda bu Halis'in oğlu
olub yevmî otuz beş akçe ulufesi hazineye kalmak üzere tevcîh olunub berât ittirub bu
defâ mutasarrıf iken Mustafa nam kimesne timâr-ı mezkûr için Bodan seferinde firar
idub Mustafa Çavuş tahvilinden kurda virilub ol-dâhi bana ferâğat eylemişdir deyu
dahl ve nizâ ittiğünden görölub timâr-ı mezkûre mezbûre mutasarrıf olunduklarının
asl olmayub ruznamçe de Bostan Çavuş üzerinde....tahvîlinden havâs-ı hümayûnuma
almak olunub bir ferdin ulufesi kaldıktan sonra bunun müşarûn ileyh babasına havâs-
1 hümayûnumdan virilmeğe mezbûrların ol-vechle oldukları ve..ferâğatından aldım
didüğü akd olub bunun..ulufesi hazineye katub ve...babası tahvilinden virilmek her
vechle timâr-ı mezkûr hak olunduğunda bildurub ve vech-i meşrûh üzere takrîrine
muvâfık livâ-i mezbûr Bey olan kıdvetü'l-ümerâ ve'l-kirâm Hacı Mehmed dâme
mecdühûden mühürlü şehadet nam dahi ibrâz idub berât mücebince mukarrer kılınub
kendüye zabt ittirilmesin ricâ itmeğin buyurdum ki vech-i meşrûh üzere ulûfesi
hazineye kalub babası tahvilinden alub hâk olan müşarûn ileyh mutasarrıf Salih zîde
mecdûhuya timâr-ı mezbûru berât târihinden kemakân zabt ve tasarruf ittirub mîn bâd-
1 mezkûr Mustafa'yı ve âherden bir ferdî ber-vechle dahil ve taaruz ittirmeyesiz ve
dahl idub berât-ı târihinden ber vech-i tahviline düşen.....mahsûlünden nesnesin
almışlar ise bade's- sübût bî-kusûr alıviresiz kanâat etmeyüb bundan sonra mukarrer
idub emr ve berât ibrâz iderler ise men' idub işbu emrim mücebince yine buna zabt
ittirub hizmet südde-i saadetime suâl eyleyesin ki cevap virile şöyle bilesiz alâmet-i
şerîfe itimâd kılasız tahrirân fî evâhir-i Rebiül-ahir sene işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye. El-mahrûse.

S 51 B4

Nişân-ı padişâh alişân budur ki Mağnisa kazasına tabî Karaman Kayası nam mevzi'de
vâki su kuyusu ve bir döşemeyi tamir ve termim itmek için vakf-ı evlâd olan Arva

çiftliği dimekle mâaruf ve bir bâb bağçe de hisse-i mutasarrıf olan işbu dârende-i fermân-ı hümayûn Halil ve Hüseyin ve Yakub ve Vedad nam kimesneler berât-ı cedîd taleb eylemeğin yerlerinde ise sâdaka idub bu berât-ı hümayûnu virdum ve buyurdum ki varub kemakân evlâdiyet üzere hıdmet lazımlerin müeddi kıldıkdan sonra hisse-i mutasarrıflar olub vâkıfın ruhuçün ve benim devâm-ı ömr-i devletim içün duâya müdâvemet göstere ol-bâbda hiç ehâd kimesne mâni ve dâfi olmayub dahl ve taaruz kılmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe itimâd kılasız tahrirân fî evâhir-i şehr-i Zilhiccetü’ş-şerîf sene sâlis işrin ve elf mine’l-hicreti’n-nebeviyye

Bi-makâm-ı Konstantiniyye

S 52 B1

Tekrar haneye tedarik idub şikayet eyleyesiz eğer inâd ve muhâlefet iderlerse...adamlarımız ile idub bu cane? Gönderesiz ki şikayet bizim izzetlü efendim hazretleri haneden yersiz buzağ hasl idesiz..

El-fazl Kethüda el-hasıl

S 52 B2

Nişan-ı şerîf-i alîşân hükmü oldur ki

Mağnisa’da vâki Sinan Bey Medresesinin hums Hasan ile mukaddema mütevellisi olan Seyd-i İbrahim Hasan ihzârı ile adamları râfi’-i tevki’-i refi’-i hakanî fahrü’s-sadât Seyd-i Abdi’ye olmak üzere ferâğat idub..ile mutasarrıf üzere deyu berât şerîfe virilmek iken Ahmed bin Abdullah ve Mehmed nam kimesneye bir târik ile elinde alub berât ittirub hükm hayf itmeğin mezbûr Seyd-i Abdi kendüye bu hisse virir olmak bâbında inâyet ricâ itmeğin vech-i meşrûh üzere sadâka idub bu berât-ı hümayûn izzet-i makrûn virdim ve buyurdum ki varub izzet zikr olunan müderris evkafına kemâkan mezbûr Seyd-i Abdi şöyle olub hıdmet-i lazimesin müeddi kılındıkdan sonra Hasan mahsûlatıyla müteveli olub mutasarrıf olan vakfın rûhu devâm-ı devletim duâya müdavemet göstere olbâbda kimesnem mukaddemân olmaya dâhil ve ta’arruz kılmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i’timâd kılalar tahrîren fî tis’a şehr-i Cemaziel-ahir sene işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

S 52 B3

Nişan-ı şerîf-i alîşân hükmü oldur ki

Mağnisa'da vâki Ali Ağa ve kızına yevmî dört akçe ile mütevellî olan râfî-i tevkî-i refî-i hakânî Yusuf nam kimesne edâ-i hıdmet idub azl icâb ider hususi yük iken bilâ-sebeb İbrahim ve Hüseyin ve bazı kimesneler tarîk ile alub hayf itmeğin yine mezbûr Yusuf kendüye tevcîh ve mukarrer kılmışdır bâbında inâyet-i ricâ itmeğin sadaka edip bu berât hümayûnu virdum ve buyurdum ki varub anda zikr olunan evkâf-ı mezbûr Yusuf kemakân mütevellî olunub hıdmet-i lazimesin müddet kılindakdan sonra yevmî dört akçe ile mutasarrıf olub vâkfının ruhu ve devâm-ı devletim içün dûaya müdâvemet göstere ol-bâbda hiç ehâd mâni v dâfi olmaya dahl ve taaruz kılmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe itimâd kılasız tahrirân fi evâhir-i şehri-i Cemâziel-evvel sene işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

S 52 B4

Cebrah ? timarının Mukarrernamesi Mustafa

Akdâ kudâti'l-müslimîn evlâ vulâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk-ı alâ'l- halk-i ecma'ın vâris-i ulûmi'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn el-muhtass bi mezîd-i inâyeti'l-meliki'l- mu'în Mevlana Mağnisa kadısı zîdet-fazlehu tevkî-i refî-i hümayûn vasıl olıcak malum ola ki destûr-i mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l- âlem vezîrim Yusuf Paşa edâmeallahu te'âlâ iclâluhünün defterlü adamlarından dârende-i fermân-ı hümayûn Mustafa südde-i saadetime gelub Saruhan Sancağında taht-ı kazasında vâki Cebrah nam karye ve gayrıdan on bin dört yüz akçe timâr..seferinden firâr iden Mustafa Çavuş tahvilinden mahlûl olundukda Kurd nam kimesneye sefer-i mezbûrda vücûda gelan hıdmeti mukâbelesinde tevcîh olunub tasarrufunda iken Mehmed ve Osman nam kimesneler nizâ ittirdüklerinden hak...olmağın mukarrer kılınub kıt'a emr-i şerîf virilub bilâ- nizâ mutasarrıf iken ol-dahi mezkûr Mustafa'ya ihtibâriyle ferâğat eylemek ile berât eleyub tasarruf itmek istedukde Mehmed Salih nam müteferrika babam tahvîlinden bana virilmişdir deyu dahl idub lakin babasına virilmezden mukaddem mezkûr Kurd virilub târîh-i mukaddem olmağla mezkûr babam tahvîlinden bana virilmişdir didiğünün asli olmayub nizâm...iken bir tarîk ile emr olmağla adamları...mahsûlüne vâsıl

eyledüklerinde bildirub berât mücebince hakkı olan timârı kendüye zabt ittirilüb dahi mezkûri murâfaa olmak için südde-i saadetime havâle eylemeğin bâbında emr-i şerîfim ricâ eylemeğin buyurdum ki timâr-ı mezbûrun vech-i meşrûh üzere elinde olan berât vesâir temessükât mücebince kemakân mezkûr Mustafa'ya zabt ve tasarruf ittirub min bâd ol-vechle nizâ idub mezbûr Cârullah Mehmed Salih ve âheri dahil ve taaruz ittirmeyesiz eğer dahl eyleyub berât mücebince tahvîl ve târihine düşen mahsûlünden nesnesin almış ise bade's-sübût hükm edip bî-kusûr alıveresiz eğer kanâat eyleyub bundan sonra yine emr alub nizâ iderler ise dahl ittirmeyub yine mezbûr Mustafa'ya zabt ittirub vâki mezbûru südde-i saadetime havâle eylemeyesin gelub mürâafa olub cevâbı virilen şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılasız tahrirân fi evâhir-i şehri-i Cemazîel-ahir sene işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

S 53 B1

Akdâ kudâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk alâ'l-halk-ı ecma'în vârisü'l-ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtâssûn bi mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlana Mendehorya ve Mağnisa kadısı zîdet-fezâil kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm madinü'l-fezâil ve'l-keâm Mevlana ve Alaşehir kadıları zîdet- fazlehum tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Mendehorya kazasına dârende gân-ı fermân-ı hümayûn ayânları ve nam karyeler ahalilerin südde-i saadetime adam gönderub şöyle arz eylediler sancak beğleri adamları ve sancakbeği subaşları vesâir iden.....tâifesi.....varub.

Tedâhül harac Kıptiyân

S 53 B2

Akdâ kudâti'l-müslimîn ve fermânım vülâti'l-muvahhidîn madenü'l-fazl ve'l-yakîn vârisü'l-ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn hüccetü'l-hakk alâ'l-halk-ı ecma'în el-muhtass bi- mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în Bursa ve Üsküdar ve İzmir ve Mağnisa kadıları zîdet-fazlehum ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm meâdenü'l-fezâil ve'l-hükkâm madenü'l-fezâil ve'l-keâm Hüdâvendigar ve....ve Foça ile vilâyet-i Anadolu'ya vâki olan kadıları zîdet fazlehim tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak mâlum ola ki vilâyet-i mezbûr da vâki hazîne-i kıptiyân ..tâifesine ber- vech-i iltizâm emîni olan dergâh-ı muâllam Çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed Çavuş zîde kadrehu

südde-i saadetime arz idub vilâyet-i mezbûr da vâki kıptiyândan Rum alındığı üzere tedâhül haracı fermân olunmağın hala kendünün ve şer'îni Süleyman Çavuş'un iltizâmlarını dahil olan yerlerde vâki olan kıptiyân taifesinden vilâyet-i mezbûre de tahsîl olunduğu üzere...neferden yüzer akçe hasatçı mezbûrların..olan İbrahim ve Osman nam kimesnelerin deynine on beş bin akçe teslim itmek şartı ile ber- vech-i iltizâm kırk bin akçeye aldıkların bildirub ile olsa zikr olunan taifenin üzerine lazım olan tedâhül haracların vech-i meşrûh üzere cem' ve tahsîl ittirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledükleri ecîlden buyurdum ki hükm-i şerîfim ile silâhdarlardan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân İbrahim ve Halil ve..Mehmed vardukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı şerîfim mücebince âmel idub deyu siz ki toprak kadılarısız her birinizün taht-ı kazânuzda vâki olan kıptiyân taifesinden Rum ilinde cem' olunduğu üzere her bir neferden yüzer akçe tedâhül haracların irsâl olunan kullarıma bi't- tamâm... cem' ve tahsîl ittirub mîn bâd-ı kimesneye teallül ve nizâ ittirmeyesiz ve malım husûsunda gerek gibi dikkat ve ihtimâm idub bâb ikdâmın....eylemeyesin ve tahsîl olan akçeyi alub der- kise idub ve mühürleyub imzalayanları her adet ve kanûn üzere asl memûre irsâl ve dâhil-i hazîne ittiresiz ve zikr olunan kimesnelere ber vech-i peşin

Dokuz bin altı akçe ve..hissesinde ve guruşdan yüz yirmi akçelerin cem'an on dokuz bin yüz otuz akçe olur bin yirmi senesi Rebiül-evvelinin ikinci gününden teslim-i hazîne eylemişdir şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılasız tahrirân fi Rebiül-semân Şehr-i Rebiül-evvel sene işrin ve elf

Bi-makâm-ı Konstantiniyye. El-mahrûse

S 53 B3

İzzetlü ve sâadetlü Mağnisa ve İzmir ve Beşe efendileri şerâyif-i tahiyyât-ı sâfiyât muhabbet ayât- gurer-i teslimât-ı vafiyât müeddi ayât ihdâsından sonra inhâ olunan budur ki eyâlet-i Anadolu'da vâki olan ve Sığla Sancaklarında inâd olan...tâifesinin bin yirmi senesinde vâcib olan tedâhül haracların İbrahim Bey ve Osman Halis nam kimesneler kırk bin akçeye iltizâm idub tahsîl için hâk-i izzetlerine revâne olundu lede'l- vusul benim efendilerin...mâl-ı mîrînin tahsilinden ihsân-ı şerîfinüz dirîğ buyurmayub ve bundan mâada bazı zabtına tâifesi evkâf-ı selâtîn reâyasından izzed-u tedâhül hazînelerin virmekte te'allül ve inâd idub benim efendim olmağla zikr üzere emr-i şerîfim muhâllak kimesneye inâd ve muhâlefet idilmeyub mâl-ı mîrî tahsilinden

muâvenet buyrula der-seccâde şeriât-ı müstahkim bâb tahrîran evâil-i Cemâziel ahir sene işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

S 53 B4

İzzetlü ve sâadetlü sultanım hazretlerinin huzûr-ı âliyelerine ed'iyye- i vâfire ve esniyye-i tekâsüre ithafından sonra maruz muhibbi- muhlis-i iştibâh budur ki mektûb...gelub vasl olub mazmun-u şerifinden Mağnisa kazasının yüz elli hanesinin cem..olmamağla ki üzere cem' olunmuşdur ilhâk içün bir arz viresiz deyu buyrulmuş ile oluna benim izzetlü efendim hazretleri bu Mağnisa'ya ber vechle..asîtane-i saadetden..hane defterleri serdâr-ı ekrem defâitleri tarafına..bedel gününün teslim olunduğu üzere olurlar ki bizim tarafımızdan adamımız teslim ittirub zikrin cenâb-ı şerîfleri tarafından teslim olunub mahlûl vech-i kemâkan....benim mürüvvetlu efendim..yüz elli hane cem ve tahsil idub...irsâl itmeğin celilimiz diriğ buyrula eğer bir ahtinde olmuş var..cem' idub irsâl eyleyub ki ber-vechle haneye adamları var deyu idub....iderler bizim canımız efendimiz siz bizlere hayz olan...idub heman ihsan idub şerîf sizlere benim efendim...iden itmiş bizim bunda

S 54 B1

İtmek istediğinde mezbûrlar kânaat itmeyub emr-i şerîf ibrâz itmeğe tasarrufuna mâni olunub teâddi itmeğin..değildir şerle görülen..olan berât-ı şerîf ve merağımdan virilen temessükât mûcebince kemakân zabt ve tasarruf ittirüb mezbûrumda ve âher mâni ve dâfi olunmak bâbında inâyet ricâ itmeğin buyurdum ki emr-i şerîfim vardukda ol-vechle yine dahl olunub....hasmân-ı beraber idub ber mûceb-i şerm-i şerîf hak üzere teftîş ve mufahhas edip bunda olan berât şerîfim nazâr kılub göresin kazıyye arz olunan gibi olub zikr olunan mevrâ-i elinde olan berâtı ve temessükâtı mûcebince ber vech-i tekâmîl kemakân buna zabt ve tasarruf ittirub mîn bâd-ı mezbûrunu ve âheri ve Muhiddin berât-ı şerîf ve temessükâtı bunun üzerine berât ve emr ve fetvâ-i ibrâz itmeğle asla dahil ve taarruz ittirmeyub mâni ve dâfi idub sen bunun berâtına ve emrine men' ider berât ve emr-i şerîf(silînik) olmayanı dahl ittiremezler deyu buna bu mahsulü emânet vâsi itmeğle teâllül ve inât ittirmeyub bi kusûranı viresin dâhi mîn bâd-ı şer'i şerîf ve emr-i hümayûnuma muhâlif vâsi olunmayub buna gadr olmakdan hazr kılâsın ve mevrâ-i mezbûrunu bir târikle bunun üzerinde alınur ise yine buna

ulûfesi bedeli ne vechle idub.....dergâh-ı muâllama arz eyleyesiz islemeyub emr-i şerîfime muhâlefet iden ve muhtâc-ı arz olanı yazub bildirsesiz ve bu husûs için tâmam-ı mukayyed olasız tekrâr emr-i şerîfim varmalu eylemeyesin ve bu bâbda dergâh-ı muâllam çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân....çavuş mübâşir tâyin olunmuşdur emr-i şeriden..eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılâsız (silinik) bu berât-ı şerîfimi bundan ibkâ idub alâmet-i şerîfe itimâd kılâsız tahrirân fi evâsıt-ı şehr-i Cemaziel- evvel sene işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

S 54 B2

Berât İbrahim Halife

Nişân-ı şerîf-i âlişân hükmü oldur ki

Mahmiye-i Mağnisa'da mersûm Ali ağa müstedâm-ı şerîf ve muâllim hanesi evkafına mütevellî olan râfî'-i tevki'-i refî'-i hâkânî İbrahim bin Süleyman edâ-i hıdmet idub ber-vech-i kusûri ve adl icâb ider hali bulmağın Yusuf ve bazı kimesneler bilâ-sebeb alub gadr ve hayf idub yine mezbûr İbrahim'e ibtîda-i târihinden kendüye mukarrer olunmak bâbında inâyet-i rîca itmeğın mukarrer idub bu berât-ı hümayûn izzet makrûnu virdum ve buyurdum ki varub kemakân mütevellî olub hıdmet-ı lâzimesin müddet kılındıktan sonra sâbika ne-vechle tasarruf için duâya mudâvemmet göstere bu bâbda hiç ehâd mâni ve dâfi olmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe itimâd kılalar tahrirân fi evâsıt-ı Cemaziel- ahir sene işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

S 54 B3

Nişân-ı şerîf-i âlişân hükmü oldur ki

Mağnisa'da mersûm Sultan Şehinşah validesi evkafında sâbika yevmi iki akçe ile kilerci olan işbu dârende-i tevkî'-i refî'-i fermân-ı hümayûn Ömer akzâ kudâtü'l-müslimin Mağnisa kadısı Mevlana İbrahim zîdet-fazlehu arz mücebince mezkûrun bilâ-sebeb elinde olduğu ecîlden refî' olunan İbrahim yerine bin yirmi Cemaziel evveli'nin on dokuzundan yevmî iki akçe ile giru kilerci nasbi idub bu berât-ı hümayûnuma virdum ve buyurdum ki bade'l-yevm mezbûre Ömer varıb kemakân kilerci olub hıdmet-i lazimesin müeddi kılındıktan sonra yevmi iki akçe ve taifesin

evkafı mahsulünden mâh be-mâh..mütevellisi olunursa virub mutasarrıf ola şöyle
bileler alâmet-i şerîfe itimâd kılasız tahrirân fi'l-yevmül- işrin min şehr-i Cemaziel-
ahir sene işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

El-mahrûse.

S 54 B4

Faziletlü ve sâadetlü Sultanım hazretlerinin hâkipây-ı şerîfleriniz...nazırlarına ruy-ı
mâlîde kılındukdan sonra maarifet bende-i vücud benim izzetlü Sultanım bu kusûrların
taht-ı nezâretde müdâhele olan Mağnisa ve...bin yirmi senesinin..ibtîdasından bir sene
temâmına değin yüz otuz bin akçeye nefis-i Mağnisa Yahudilerinden yağub veled İsak
iltizâm deruhde olunub şol şartıyla tedfîn bu kullarıdır irsâli için teslimiyle ve tesfîn
nefis-i Mağnisa'da olan vazife-i....edâ ve teslîm eyleyub ve mezbûr ve Yahudi peşin
verduk otuz bin akçeyi muhassıl-ı envâl ve mezbûr olan.Ağa hazretlerine teslîm
itmeğin deynine mahsûb olundu divanlar yerinde idilmeye? Ve âher istendi ziyâde
ibtidâ peşin verdiği akçeye virilince divânlar...yetmiş bir akçeye...virmeğin hayf bin
sekiz yüz akçe..olunub...nam karyeden der-timâr olunan...deyu vech-i meşrûh
vezîran virilmiş inde'l-vüsûl nazır inadları üzerenden diriğ buyrulmaya bâki fermân
sultanımdır tahrir evâsıt-ı Cemaziel-ahir sene işrin ve elf

S 55 B1

Sebeb-i tahrîr-i kitâb budur ki

Mahrûse-i Mağnisa sakinlerinden

Akdâ kudâtî'l-müslimîn evlâ vülâtî'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn
hüccetü'l-hakk alâ'l-halk-ı ecma'în vârisü'l-ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-
muhtâssûn bi mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlana Mağnisa ve İzmir kadıları
zîdet-fazlehu tevk'î-i ref'î-i hümayûn vasıl olucak mâlum ola ki dârende-i fermân-ı
hümayûn Hamza dede südde-i saadetime gelub Antep kazasına tâbi tâbi kâza da
vâki...zâviyesinin harab olan yerleri tâmir eylemek üzeri yerler tasarruf oldu edâ-i
hıdmet ider iken harac-i kâzada nam kimesnelere bî-vech ve bilâ- sebeb ve hâl idub
tasarrufuna tâbi oldukları bildirub zâviye-i mezbûre elinde olan berât mücebince buna
zabt ittirub haracdan bî- vech-i dahl idenler mâni olmak bâbında emr-i şerifim ricâ

eyledüğünde zâviye-i mezbûre mezbûr Hamza dedeye zabt ittirülüb haracdan vech-i meşrûh vech-i dahl ittiler mâni olunmak bâbında kadı asâkirim tarafından emr-i şerîfim virilub mûcebince divân-ı hümayûn tarafında dahi emr-i şerîfim ricâ eylemeğin buyurdum ki zâviye-i mezbûrun zâbt için kadı asâkir tarafından vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim virilmiş ise zâviye-i mezbûru elinde olan berât ve kadılar kadı asâkir tarafından virilen emr-i şerîf mûcebince bulunan zabt ve tasarruf ittirub haracdan ol-vechle min vech-i dikkât idenler mâni eyleyesiz...olmayanları yazub bildirub şöyle bileler alâmet-i şerîfe itimâd kılasız tahrirân fî evâsıt-ı şehir-i Saferi'l-muzaffer sene işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Kostantiniyye.

Mine'l -hasl hicreti'l nebeviyyet.

S 55 B2

Nişân-ı alîşân budur ki

Oldur ki Mağnisa da merhum Karaca Ahmed sultan zaviyesinin meşîhati mukaddemâ bu ciyândan Süleyman ulûfesi bedel itmeğin fevt olmağla cihandan seyd-i hazer alub ref'î olmağın Süleyman aralardan yüz on dördüncü bölümde yevmî yirmi akçe ulûfeye mutasarrıf olan râfî tevk'î-i ref'î-i hâkâni Mehmed veled kul vâki olan mukarrerlerin...kalmayub hala birinüzü mecruh olub sefere gitmeğe iktidârî olmamağla zaviye-i mezbûr ulûfesi ibtidâ-i târîhinden tevcîh olunub ulûfesi hazineye tevcîh olunub üzere berât-ı şerîf virilmişken Râfiye nam hatun için ol ki babası sipahi Mehmed evladdandır deyu ve zaviye olan meşruttur dimeğe bir târikle alub lâkin emvâl-i meşrut olmayub ve mezbûr...idüğüne mecrûh

S 55 B3

Vazife ve muhabbet şer' ile yoğken mecruh bir mezbûr muhabbet ve sûret-i defter ibrâz itmeğle ve bazı..tâbi kimesneler ihbarıyla mezbûr Mehmed veled kul için ulûfesinde asl ve kayd kadr deyu bir gelen târikle alub berât ittirub beğin hayf itmeğin mezbûrun ulûfesinin asl ve kayd olub mezbûre Raziye'nin hali ile veche alduğı haz olub bunun ber vechle asitânesinden zâhir oldu olmağla sinîn-i sâbika üzre ulûfesi bilesin zâviye-i mezbûre..tevcîh ve mukârrer kılınmak bâbında inâyet-i ricâ itmeğin vech-i meşrûh Mehmed olundukdan sadâka idub bu berât-ı hümayûnumu virdim ve buyurdum ki

varub elinde zikr olunan zaviyedir kemâkan şeyh olub şeyh olub hıdmet-i lazimesin müeddî kıldıkdan sonra..tevcihle tasarruf olunagelmış ise bu dahi ol-vechle ibtîda-i tarihinden ber vech-i..tasarruf olub vakfın rûhu ve devâm-ı ömr-i devletim için duâya müdâvemet göstere olbâbda min bâd-ı mezbûr Raziye onun babası sipahi Mehmed dahi mani ve dâfi olmayub dahl ve taaruz kılmaya şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılâsız tahrîrân fî evâil-i şehr-i Cemaziel-evvel sene işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

Fi-şehr-i Cemaziel-ahir sene işrin ve elf.

S 55 B4

Akdâ kudâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn madenü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk alâ'l-halk-ı ecma'în vârisü'l-ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtâssûn bi mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlana Mağnisa kadısı zîdet-fezlehu tevkî'i- ref'î-i hümayûn vasıl olıcak mâlum ola ki zümre-i sipâhiyândan olub yirmi akçe ulûfeye tasarruf olan dârende-i fermân vâcibü'l-iz'ân kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Yusuf südde-i saadetime gelub arz-ı hal idub kazâ-i mezbûrda vâki..nam mezbûrda Karaağaç mevrâası değilse maaruf mevrâ ulûfesi bedel-i müeccel buna tevcih olunub bi'l-fiil berât-ı şerîf ile üzerinde iken mukaddema mevrâ-i mezbûr da mutasarrıf olan Doğancı imamı Muhidin nam kimesnenin bir yedinde münisdir mevrâlar olmağla olmağla ben nam kimesneye virilub bâde- mezbûreye ref'i olunagelen zikr olunan mevrâ ulûfesi yed'ine buna virilub berât- şerîf tasarrufunda iken mezkûranı kanâat itmeyub dahl ve nizâ itmeğle birkaç def'a evâmir-i şerîf virilub mâni ve dâfi olmağla mezkûranı şehr-i kethüdâsı olub ve merkûm Muhiddîn nam kimesne yük altmış yetmiş akçe ve ulûfesi var iken...olmayub evâmir-i şerîf ibrâz idub dahl ve tâaruzdan hali olmayub bunun ile merakıma olub ahvalleri ve temessükatları gözledikde mezâ-i merkûm ulûfesi hazineye kalmak üzere üzere buna merâkımdan ber vech-i te'id kemakân mukarrer kılınub elinde olan berât-ı şerifi mücebince kıtâ-i mukarrernameler virilub tekrar varub tasarruf

S 56 B1

Akdâ kudâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn madenü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk alâ'l-halk-ı ecma'în vârisü'l-ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtâssûn bi mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mağnisa kadısı ve vazîye-i mevrâsına olan Mevlana

zîdet fazlühüm tevkî’-i refî’-i hümayûn vâsıl olıcak ma’lûm ola ki erbâb-ı timâr vesâir fermân-ı hümayûn Memi ve Hasan nam sipâhilerden dergâh-ı muâllam arz-ı hâl budur ki kazâ-i mezbûr da tâbi berât-ı şerîfîmle mutasarrıf oldukları mevrâ için nam karye değin mesâidler Veled nam karyenin.. ve buyurdum ki..elimize ve celîl-i sadr ile..olduğu ve karye de itmâmdan senden...bi’l kalemiye vesâirlerinden

S 56 B2 -

S 56 B3

Berat Halil Çelebi

Nişân-ı şerîf-i âlişân hükmü oldur ki

Mersûm Tufan’ın zâde Osman efendi mülâzemelerinden olub yirmi akçe ile müderrisdir münhasıl olan râfî tevkî’-i hümayûn Mevlana Hafza Halil Mağnisa kazâsına tâbi aheri suâl mevrâsının kâdiyye-i tayinde vâki zaviyesine tahmin yevmi bir akçe ile mutasarrıf iken bilâ- sebep...ve gayrî mezbûr Halil’in üzerinden alub hayf itmek girü kendiye ibtidâ-i târihinden ibkâ ve mukarrer olunmak bâbında inâyet-i ricâ itmeğin sadâka idub bu berât-ı hümayûnu virdum ve buyurdum ki varub kemâkan zikr olunan zaviyeye hıdmet-i lâzimesin müddet kılındıktan sonra ibtidâ-i tarihinden yevmi bir akçe ile mutasarrıf olub vâkıfın ruhuçün ve benim devâm-ı devletim için duâya müdâvemet göstere bu bâbda hiç ahâd mâni’ olmaya dahl ve taarruz kılınmaya şöyle bileler alâmet- i şerîfe itimâd kılâlar tahrîren fî evâil-i Cemaziel-evvel sene işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

Min gurre Cemaziel-ahir sene 1020.

S 57 B1

Tekrar nüzul ihrâc için serdâr’dan taleb emr-i şerîfidir

Kıdvetü’l-emâcid ve’l- ekârim câmi’ü’l-mehamid ve’l -mekârim el-muhtass bî-mezîd-i inâyeti’l- melîki’l-alâ Ali Aydın ve Saruhan ve Sığla ve bi’l-cümle umûmen eyâlet-i Anadolu’da muhassıl-ı emvâl olan muhassıl Kethüda tevkî’-i refî’-i hümayûn vâsıl olıcak mâlûm ola ki bundan evvel cem’ ve tahsîline memûr olduğun eğer nüz’uldur ve eğer hazinedir...vesâir mühimmat seferdir külli...her ne ise tedârik ve

tahsîl ve ordu-ı hümâyûnuma tâcil ve ale'l tâcil irsâl ve isâl ve teslim eyleyesiz deyu mukâddema evâmîr-i şerîf irsâl olunmuş iken bu ana değîn mühimmât-ı mezbûreden bir nesne gelub vâsıl olduğu adam tecîl ki hâmil olunub mes'ûl ve muâteb olmuşsındur imdi buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardukda bir an ve bir saât tehîr ve tevakkuf eylemeyüb mukaddemâ ve halâ irsâl olunan emrim üzere eğer nüzuldür ve eğer hazinedir ve...vesâir mühimmâtdır ber vech-i tecîl muhâssıl memura iken konağı bir eylemek üzere irsâl ve isâr ve teslîm ittiresiz ve bi'l-cümle ve eyâlet-i Anadolu'nun malı cem'an sefer...memûr olan altı yük ve dergâh-ı muâllam yeniçerileri vesâir kayyum kullarının müstehâk oldukları ulûfeleri mühimmât-ı sefer için tâyin olmuşdur ana göre mukayyed olub cem' ve tahsiline memûr olduğun malı... der-kîse edip mühürlenip mezbûr kulum ile ve yarar tecil aliyye adamlarının ile tecil ve muhassıl tecil ordu-ı hümâyûnuma isâl ve irsâl ve teslîm ittiresiz şöyle ki tahsiline memûr olduğun hali ordu-ı hümâyûnum hazinesinde irsâl ve isâl ve teslîm eyleyub südde-i saadetinden hazîne için ve..amîrem ve nefsi-i taksîm vesâir amîrem vesâir masarîf mühimmât için akçe lazımdır eline ve eline veresiz kat'a amire ve muhâlif eyleyesiz deyu mukâyed evâmîr-i şerîfe vârid olmuşdur deyu ol evâmîr-i şerîfe tahmin idinub târik-i âhere akçe ve peşin veçhen mine'l-vücûh vech-i meşrûh üzere ayet ve beyân eylemek gadr vücû iken makbul-ı şerîfim ve mesmû'-u hümâyûnuma olmayub virdiğün akçe mahâlinde mahsûb kılınmayub maldan tazmîn ittirdükden sonra ukubet ve hakaret olundukdan sonra sarf bildim ve istihdâm duyub hilâf-ı emr-i şerîf vakfının erkânımızdan ziyâde sadr eyleyesiz ve irsâl eyledukle akçenin yanına yarar mükemmel ve müsellâh ale'l-tecil adamlar koşub tecil ve ale'l-tecil işbu mâh-ı Rebiül-ahirin evâhîrine değîn mâhall-i memûre araştırub ilâm maslahât eyleyesiz emr-i şerîfime muhâlif kendüye iş ittirmeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılasız tahrîrân fi şehr-i Rebiül-ahir min şehr-i işrin ve elf.

S 57 B2

Serdar'dan nuzl ihracı için tekrar gelen emr-i şerîfdir

Kıdvetü'l-emâcid ve'l- ekârim câmi'ü'l- mekârim bî- mezîd-i inâyeti'l- melîki'l-alâ Ali Aydın ve Saruhan ve Sığla bil'l-cümle umûmen eyâlet-i Anadolu'da tahsîl muhassıl-ı emvâl olan muhassıl Kethüda dâme mecdühû tevk'î-i ref'î-i hümâyûn vâsıl olıcak mâlum ola ki bundan evvel bin on dokuz senesinde mahsûb olunmak üzere

ihrac-ı fermân olunan nuzlden sakine virilen emr-i şerîfde tâyin ve tarh olunan mukadderi nüzul kazanı kendi haline koymayub ber vech-i isticâl ihraç ve hâmil memûra irsâl ve isâl ve teslîm ittirmeğin emr idub buyurdum ki hükm-i şerîf ile vardukdan bu bâbda sâdır olan emrim üzere âmel idub dâhi bir an ve bir sâat tehir ve terâhî eyleyub mukâddema sakın virilen emr-i şerîf mûcebince târih-i mezbûre mahsûb olmak üzere ihrâc-ı fermân olunmak nüzul tecil ale'l-tecil kazâna ihrâc ve mukârriblere tahsîl ve mâhal-i memura irsâl ve isâl ve teslîm ittirmeğin istihdâm nam ve itimâm mala kelâm eylesin el-hasl tahsîl vech-i meşrûh üzere mukaddemâ sâkine virilen emr-i şerîf mukâyed ve tâyin olunmak kadılıkların nüzulleri ber vech-i isticâl ihrâc ve mahâl-i memura irsâl ve isâl ve teslîm ittirub dikkât ve zamanında hane hesâb üzere tâmama teslimi sakın tâyin ve sipâris olunmuşdur yine senden bilinub ana göre mukâyed olub zikr olunan târh iken konağı bir eylemek üzere gecesi gündüze katub mahâl-i memûra irsâl ve teslîm ittiresiz ve bi'l-cümle ve söz ekreme müşîr-i fihâm vezîr-i azâm ve serdâr-ı ekrem Murad Paşa edâmeallahu iclâlehu te'âlâ iclâluhünün evkâf-ı...Sultan işbû sene-i mübârek de vâki mâh-ı Rebiül-evvel'inin guresinden....işbu mâh-ı mübârek'in yirmi yedinci gününde...sânihâullah-ı te'âlâ asâkir nusret-i meâsirim ilâm takvân-ı tâm ile....mukarrer kılınmışdır bu takdirce ve bir konu yazub sahte gönderub itimâm-ı hidmet eylesiz el-hasl sefere kul kula zahire azımdır şöyle ki zikr olunan yerle mahâl-i memura vakt-i zamanında peşin civar kadr olmayub muattab olub ve kadılar azl....konulmayub mübaşirleri dahi ukûbet ve hakaret ile konulmayub kadılarından tanur ana göre mukâyed olub vech-i meşrûh üzere olan emrimi yerine gönderesiz sonra bildim ve istihdâm dimeyesiz şöyle bileler alâmet-i şerîfe itimâd kılalar tahrirân fi'l-yevm el-sâni aşer Rebiül-ahir sene işrin ve elf.

S 58 B1

Nişân-ı şerîf-i âlişân hükmü oldur ki

Dergâh-ı âlî bevvâblarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed zîde-kadrehu hakkında mezîd-i inâyet padişâhım zuhûra götürüb nefsi Mağnisa'da vâki mersûm Yakub Ağa evkafına mütevellî iken mezbûrun elinde bilâ-sebebe olduğu ecîlden ref'i olunan Abdulrahim Çavuş yerine bin yirmi Rebiül-ahir'inin yirmi dokuzuncu gününden yevmî beş akçe ile giru? Mütevellî nasb idub bu berât-ı hümayunu virdim ki ve buyurdum varub evkâf-ı mezbûre mütevellî olub şol ki vezâif-i hidmet

tevliyetidir mer'î ve müeddî kıldıkdan sonra tâyin olunan yevmi beş akçe ve vazifesin evkâfı-ı mezbûreden alub mutasarrıf ola bundan akdem mütevellî olan Abdurrahman Çavuş....hazîne-i âmireye beş bin akçe virmek üzere tevliyet-i mezbûre virilmeğin fermânım olmuştur olbâb da kimesne mâni ve dâfi olmaya şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılâsız tahrirân fi'l-yevm elsâni şehir-i Cemâziel-evvel sene işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye. El-mahrûse.

Cemâziel-evvel sene 1020.

S 58 B2

Akdâ kudâti'l-müslimîn evlâ vulâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk-ı alâ'l-halk-i ecma'în vâris-i ulûmi'l-enbiyâ' ve'l-mürselin el-muhtass bi- mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlana Mağnisa kadısı zîdet-fezâil kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm meâ'dinü'l-fezâil ve'l-keîlâm sâbika Ayazmaz kadısı olan Mevlana Mehmed zîdet-fezâil tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak mâlum ola ki südde-i saadetime mektûb gönderub taht-ı kazâsında? Gürle nam karye bundan akdem memûr..iken celali vesâir rużname sâkfından mezbûrların külli pârekende ve perişân ve külli ve aher fevt olub karye-i mezbûr bi'l-cümle harabe mutasarrıf olub mücerreden bina kalmayub ve berât olmağın aher-i karyeden Hüssam nam kimesne gelub karye-i mezbûre toprağından bir mikdâr zirâ'at ve hırâset itmeğe avârızı hasmân memûr olanlar mezbûr Hüssam için zirâat ittiği toprağın kûrbunda vâki Gürle karyenin avârız hanesi iki hanesi olmağla senden taleb iderim deyu teâddi idub lakin karye-i mezbûre bir ferd-i mütemekkin olmayub ve şöyle ki her gelen reayaya bu makule zulm....göre bundan böyle min bâd-ı karye-i mezbûre şenleyub günden güne ve berât olmak mahsus ve bir rencîde olmak bâbında arz itmek buyurdum ki emr-i şerîfim ile vardukda hasmâ muvâheccesinde hak üzere göresiz zikr olunan karye vech-i meşrûh zikr olunan haneden değil iken mezbûre teâddileri vâki ise mezbûrlara tenbîh idesin ve mîn bâd-ı mezbûrun hilâf-ı şer-i şerîf rencîde ve remîde ittirmeyesin mütemerridi seğidüb muhtâc-ı arz olanı yazub bildirsin tekrar husûs için emrim varmalu eylesin ve bu bâbda dergâh-ı muâllam Çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akran...zîde kadrehu mbâşir tayin olunmuştur ahd-i şeriden hazır olmaya şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılâsız tahrirân fi evâsıt-ı şehir-i Rebiül-ahir sene 1020.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

El-mahrûse.

S 58 B3

Akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn madeni'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn hüccetü'l-hak ale'l-halk-ı ecma'în vâris-i ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtâss bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlana Mağnisa kadısı zîdet fazlehu kıdvetü'l- ümerâi'l-kirâm umdetül' kebîrü'l- fihâm zü'l-kadri ve'l-ihtirâm sâhibü'l bî-mezîd-i inâyeti'l-melîki'l-allâm Saruhan Sancağının dâme izzuhu tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki dergâh-ı muallâm çavuşlarından dârende-i fermân vâcibü'l-iz'ân kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa Çavuş zîdet kadrehû dergâh-ı muallama gelub Saruhan sancağında Mağnisa nahiyesinde Boznamköyü? tâbi müteveffa oğlu nam çiftliği ve gayrıdan hümâyunumla mutasarrıf olduğu çiftliklerin müşarûn ileyhe vâki olan Şark seferine ve bazı memûr olduğu hıdmetlerin iken..nam kimesne kendünün berâtıyla mutasarrıf olduğu çiftlikleri kurbunda olan bunun çiftlikleri bu miri toprağında hamr idub benim bu yerimden deyu hususi her sene mahsûlune alub zabt idub bunun mahsulüne külli gadr ve tecâvüz itmeğın husûs-ı mezbûrun bundan akdem Gürlesi'den emr-i şerîfim virilmeğle sabıkâ-i Mağnisa nahiyesi bâbında iken def'â mürâfa-i şer'î olduklarında bu hükm-i şerîye eline...şer ile virilmeğın tekrâr târiklerden nâsb tâyin olunub nizâ olunan çiftlik üzerine...vâsıl semen-i ma'lûma eylendiği üzere adam şehâdet itmeleriyle olunan buyurdum mukadderat-i mezkûr Hürrem hudûd ile meâşî ile tâyin olunub kat'â nizâm fasl-ı husûmet hala asitâne-i sâadetden ihraç olunmuş kendüye tâyin olunan yedi..haneden kâtib olunan yer alınan edâdan berât ve sûret defter mücebince zâbt ve tasarruf ittirub mezbûr Hürrem ol-vechle dahl ve tecâvüz ittirmeğın bâbda emr-i şerîfim virilmeğın ricâ itmeğın müşarûn ileyh elinde olan berât ve sûret-i defter ve...şer ile vesâir temessükât mücebince tasarrufunda yerleri kemâkân zabt ve tasarruf ittirub mezbûr Sacit dahil ve tecâvüz ittirülmeğın emr idub buyurdum ki fermân-ı celilü'l-kadrim üzere müşarûn ileyhin yerlerine elinde olan berât vesâir temessükât mücebince kemakân zabt ve tasarruf ittirub dahl itmeğ..asla dahl ve taaruz ittirmeyesiz eğer kanâat itmeyub bundan sonra tekrar bir tarafla emr....temessük-i ibrâz idub dahl itmek istediler ise dahl ittirmeyub buna zabt ve tasarruf ittirub mezbûrun ibrâz eyledük temessükatlarda elinde alub der-kise idub mühürleyub asitane-i sâadetimize gönderesiz ki gelub mürâfaa olalar ve mahsûlünde nesnesine almış ise hükm idub bî-

kusûr alıveresiz teâllül ve inâd ve muhâlefet ittirmeyesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılasuz tahrîrân fi evâil-i Şehr-i Rebiül-evvel sene işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

El-mahrûse.

S 59 B1

Nişân-ı şerîf-i âlişân hükmü oldur ki

Mahrûse-i Mağnisa'da vâki mersûm Sinan'ın evkafının mahsule ile mütevellisi olan râfî'-i tevki'-i refî'-i hakanî Ahmed bin Abdullah'ın elinde bilâ- sebeb Abdullah nam kimesne alub külli zulm ve hayf idub kendüye gelen hayf ve zûlm idub giru kenduye kemâkan ibkâ ve mukarrer olmak bâbında inâyet-i ricâ itmeğin sadâka idub bu berât-ı hümayûn-ı sa'âdet makrûn virdum ki varub kemakân vech-i meşrûh üzere müteveli oldu hıdmet-i lazîmesin müeddi kılındıktan sonra himmet-i mahsûl ile tasarruf olub vâkfın ruhû ve devâm-ı devletim olmak duâya müdâvemet gösteresiz min bâd-kimesne mâni' olmaya şöyle bilub alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız hurrina fi evâhir-i şehr-i Rebiül-evvel min sehur sene işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

Fi 16 şehr-i Cemaaziel-evvel sene 1021.

S 59 B2

Nişân-ı şerîf-i âlişân hükmü oldur ki

Râfî'-i tevki'-i refî'-i hâkânî Receb südde-i sa'âdetime gelub mukâddema yararlığa Saruhan sancağında arz eyledükde elli bin akçe timâra emr-i şerîf virilub beşr olmayub ve Saruhan Sancağında Mağnisa nahiyesinde...nam karyeden sebu beş bin akçe Kayalu? timâra aher Kayalu timâra olan tahsil Hüseyin tahvîlinde mahluldür deyu ricâ itmeğin tevcîh idesiz deyu semân işrin ve elf Ramazan'nın evâilinde emr-i şerîf virildükden sonra tezkiresi Südde-i saadetimde virilmek fermânım olmağın zikr olunan beş bin akçe....zeâmet alasın mezbûr katib Hüseyin tahvilinden bedelinden bin akçe tahsile ber-vech-i tekmîl altı bin akçe üzere mezbûr Receb tevcîh olunub südde-i saadetimden layık ve....kılınub virdum ki zikr olunub ve buyurdum ki bâde'l-yevm hesab tasarrufunda olub tasarruf kılub şöyle vezâif (Çiftlik 11500,999, 5000) hıdmet-

i mebrûre-i mevfûre ve mesâî-i meşkûre-i asâkir-i mansûredir ber mûceb-i defter-i hâkânî bî-kusûr-ı müeddî kılalar ol bâbda hiç ehad mânî olmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'tîmâd kılalar

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

El-mahrûse.

S 59 B3

Akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'deni'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn hüccetü'l-hakk 'ale'l-halk-i ecma'în el-muhtass bi mezîd-i inâyeti'l-meliki'l- mu'în....Mağnisa kadısı zîdet- fazlehu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak malûm ola ki zide't muhadderât aklıyla el- hazan bac el-malı sâkran Halime Hümaşah Sultan dâme izzehunun defterlü adamlarından olub Saruhan Sancağında Palamud nâhiyesinde....köy nam karye ve gayrıdan beş bin akçe timâra (silinik) olan dârende-i fermân-ı hümâyûndan ve yine karye-i mezbûr davâdan sekiz bin akçe timârı olan Katib Ömer dergâh-ı muâllama gelub bunlar müşarûn ileyhanun hıdmetinde ve defter adamlarından olmağla tis'â işrin ve elf tarihinde Tebriz seferine memûr değiller iken hâliyasına Hüseyin ve Halit nam kimesneler bunlar içün sefer-i mezbûre memûr iken gelemediler deyu timârlarını alub dahl virub nizâ eyledüklerinden mâada mezkûr Hüseyin timâra bin akçe Mustafa tahvîlinden alub ve lakin timâr-ı mezbûri Mustafa üzerinde olmayub ecl üzerinde berât-ı şerifiyle mutasarrıf olub ol-vechle alduğun asl olmaduğunda mezbûr vezir-i azam ve serdar-ı ekrem tarafından aldıkları emr olunub emr ile ve ekâbir defteriyle kalmış değiller ise deyu kayd olmağın mezbûrların ol-takdîrce timârların alduğun (silinik) olmağla zikr olunan timârları ellerinde olan yerleri ve temessükâtları mûcebince geru kendilerine ibkâ ve mukarrer kılmak fermânım olmuşdur buyurdum ki mezbûrların timârları ellerinde olan yerleri ve temessükâtları mûcebince giru kendülerine kemakân zabt ve tasarruf ittirub min mezkûran Hüseyin ve Halit'i ol-vechle dahl ve taaruz ittirmeyub bu emr-i şerîfim mûcebince timârları bunları bunlara zabt ittiresiz eğer dahl idub bunların tahvîl ve târihlerine cem' mahsûllerinden nesnelere dâhi almışlar ise bade's-sübût hükm idub bî-kusûr aliveresiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılâsız tahrirân fi-evâil-i şehri Cemâziel-evvel sene işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye. El-mahrûse.

S 60 B1

Akdâ kudâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk alâ'l-halk-ı ecma'în vâris-i ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bi- mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlana Mağnisa kadısı zîdet-fazlehum tevki'-i refî-i hümâyûn vâsıl olucak malûm ola ki Mağnisa'da vâki Sinan Bey müderris Mevlana Hasan'a muhassıl ile kayd-ı cevabıyla dârende-i fermân vâcibül-izân fahrü'-l sâd Seyd-i Abdi tevcîh olunub yerine berât-ı şerîf virilub müceb-i hevâsın olduğu zabt ittirilub dahil idenler men' dâfi olmak babında emr-i şerîf ricâ eylediği ecîlden buyurdum ki emr- şerîfim vardıkda berât-ı şerîfim nazır kılub göresiz kadîya arz olunduğu üzere ise zikr oluna tevliyeti elinde olan berât-ı şerîfim mücebine kayd-ı hayat da olduğu mezbûr Seyd-i Abdi'ye zabt ve tasarruf ittiresiz mahsûlundan ahz-u kabz ittiresiz min bâd-ı dahl idenleri dahl ittirmeyesiz bu bâbda defâtir idub mezbûr Seyd-i Abdi'ye külli gadr olmakda muâyyen kadr idesiz islemeyub berât-ı şerîfim muhâlefet ideni seğidüb muhtâc-ı arz olan arz idub tekrâr emr-i şerîfim mukarrer name muhtâc eylesesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfim itimâd kılasız ve bu hükm-i şerîfim yedinde ibkâ idub alâmet-i alâmet-i şerîfe itimâd kılasız tahrirân fî evâhir-i şehri Rebiül- evvel sene işrin ve elf

Bi-makâm- Konstantiniyye.

S 60 B2

Hazreti Mevlana-i şerifim bi- sebeb

Akdâ- kudâti'l-müslimîn evla müselleme zîdet veladdin nam Mevlana Mağnisa nahiyesi zîdet fazlehu tahiyyât-ı sâfiyât ithafından sonra ilâm inhâ olunan budur ki Saruhan Sancağında taht-ı kazanuzda tâbi küse örtülü nam köye üç bin akçe timâra mutasarrıf olan Sevindik ve Halil ve Abdi nizâ üzere iken bu dâf'i dahil olan sûk-ı seferinden memûr iken gelmeyub timâr -ı mezbûru mahlûl olmağın erbâb-ı istihkâkdan hurûf-ı dârende-i umdetü's- sübût sene tis'a işrin ve elf Şaban'ının on ikinci gününden tevcihle olunub berât ittirinceğe değin Halil'den tahvîl mektubu virilmiştir vusulünde

S 60 B3

Budur ki timâr-ı mezbûrun târih-i mezkûrdan malûmede zabt ve tasarruf ittirub aherden bir ferdi dahl ve taaruz ittirmeyesiz şöyle bilub mektûb ile hâmil olasız tahrîran el-târih-i el- mezbûr

S 60 B4

Akdâ kuzâtî'l-müslimîn evlâ-yı vülâtî'l-muvahhidîn meâ'dinü'l-fazl ve'l-yâkin hüccetü'l-hakkı ale'l-hâlkı ecmâ'în vâris-i ulûmi'l-enbiyâ-i ve'l-mürselîn el- muhtass bi mezîd-i inâyeti'l-melîki'l-mu'în Mevlana Mağnisa kadısı zîdet fazlehû tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm olacak maalum ola ki dârende-i fermân-ı hümayûn muhassıl südde-i sa'âdetime gelub Saruhan Sancağında taht-ı kazânuzda vâki küse örtülü? nam karye ve gayrıdan üç bin akçe timâra mutasarrıf olan ... ki ve baba Çavuş oğlu Halil ve Abdi bu defâ vâki olan Şark Seferine kaldırmayub timâr-ı mahlûl olundukda bunun eline tahvîl nam olub kise ruznamçeler sefer-i hümayunda olmağla berât ittiren olmağla berât idinceye değin elinde olan tahvîl nam mücebince zabt ittirmek ricâ itmeğın buyurdum ki zikr olunan timâr-ı mezbûru elinde olan tahvîl nam mücebince zabt ve tasarruf ittirub min bâd-ı mezbûran...ve Halil ve Abdi bir ferdî dahl ve tasarruf ittirmeyesiz ve dahl eyleyub tahvîl ve tarihince mahsulünden senesin almışlar ise bâde's-sûbut hükm idub bi kusûr almağın eğer bunum olmayub bu emr-i şerifimden sonra bir tarîkiyle temesüukat ibrâz ittiresiz timâr-ı mezbûr dahil iderlerse ittirmeyub ve mezbûrlarun ibrâz ittikleri ellerinden (silinik) idub ve mühürleyub südde-i saadetime gönderesiz ki gelub cevapları virile şöylebilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fi'l evâhir-i şehri-i Saferü'l- muâzzam sene işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye. El-mahrûse.

S 61 B1 (-)

S 61 B2

Akzâ-ı kuzâtî'l-müslimîn evlâ-yı vülâtî'l-muvahhidîn meâ'dinü'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselîn hüccetü'l-hakkı ale'l-hâlkı ecmâ'în el- muhtass bi mezîd-i inâyeti'l-melîki'l-mu'în Mevlana Mağnisa Kadısı zîdet fazlehu tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm olaki dârende-i fermân-ı hümayun Mehmed nam kimesne südde-i sa'âdetime arz-ı hal idub Mağnisa'da Karaca Ahmed Sultan zâviyesi mutâllık evlâd-ı meşrut olub ve evkâf-ı mezbûrun evlâd-ı zükûru olmayub vekîl olduğum Raziye nam olub ber-müceb-i meşrut vakf-ı zaviye mezbûre Hakkı iken

ricasından Seyd-i hazer ve sipahi namında Mehmed evlâddan vekîl sen deyu mukâddema-i mezbûre nahiyye dahil idub bâbında nizâ-ı küllî vâki olmağın mezbûre Raziye'ye zûlm olmağın mukâddema kadı olan iktizâ-i kaza el-müslîmin Mevlana Mahmud zîdet fazlehu teftiş idub mezbûre Raziye'nin evlâdiyesi sicil olub sûret-i sicil virilub zaviye-i mezbûreyi ber-mûceb-i şârt vakf-ı merkûme Raziye'ye tevcîh ve arz idub berât-ı şerîf virilub tasarruf huzurunda iken sipahi namında Mehmed ulûfem hazineye koydum deyu bu makûl hile ile hilâf-ı şer-u vâkf alub lakin ulufesinin asitane'de kabulü bulunmayub davâsı....olub gadr itmeğle tekrar bana mukarrer olub hala berât-ı cedid virilmeğın berât-ı şerîf mûcebince zabt ve tasarruf ittirilub mezbûr Sipahi Mehmed'i ve aheri asla daihl ittirilmeyub ve bilâ-sebeb kimesneye tevcîh ve arz olmamak talebi derim

S 61 B3

Ve Seydi kaza demekle muârîf kimesne mecrû mâl vâkf-ı mal idub hilâf-ı şart-ı vâkf (silinik) ihdât itmeyüb râfi olmayub talebi deriz deyu bildirub buyurdum ki hükm-i şer'i şerîf lazım vardıkda zaviye-i mezbûreyi meşrut vâkf ve hala yedinde olan berât-ı cedîd mûcebince mezbûre Raziye'ye zabt ve tasarruf ittirub mezbûr Sipahi namında Mahmud ve gayrıları müteveffâ-i- işerîfe ve şer'i şerîfin ve şart-ı vâkf ve defter-i hâkânî ve emr-i hümayuna muhâlif asla zaviye-i mezbûreye dahl ittirub

S 61 B4

Mahsûlünden bir habbe aldırmayub men ve dâfi idesiz ve mezbûre Raziye'ye aid mahsûlünden nesnesinden almışlar ise hasebi'i-ş şer'i hükm idub tevcîh idenden bi't-tamâm alıveresiz mezbûr Mevlana Seyd-i kadı Hilâf-ı şart-ı vâkf ihdât eylediği nezâret-i ref'i idub cem'an merkûme için bir habbe aldırmayasız bu bâbda kemâl mertebe vakf idub şer'-i şerîfe ve emr-i hümayuna muhâlif zaviye-i mezbûreye min bâd-ı bilâ sebep kendüye tevcîh itmeyub arz virmeysin ve tevâb-ı tenbiye idesin ki anlar dahi tevcîh ve arz itmeyeler vardırmayasız eğer giru bit târik ile bilâ-sebeb elinden alınıveresin giru mezbûre Raziye'ye tevcîh idub arz idesin şer'i şerîf ve emr-i hümayunuma muhâlif mezbûre Raziye'ye zûlm olmakdan bî-gayet hazır idub tekrar emrim varmağa muhtaç eylesin mütemerridi seğirdüb inâd ve muhâlefet ideni yazub arza muhtaç olanu arz idesiz ve bu emr-i hümayuna ittîbâ idub bu bâbda dergâh-ı muâllam çavuşlarından kıdvetül-emâsil ve'l-akran Çavuş seferlu değil ise mübaşir

tâyin olunmuştur...şer aded mütecâvüz eyleye alâmet-i şerîfe itimâd kılâsız tahrirân
fî evâil-i şehr-i Rebiül-ahir sene işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

S 61 B5

Mukarrername-i Durmuş Bey Baytar Dere Köyü

Akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn el-
muhtassu bi-mezîd-i 'inâyetü'l-mülkü'l-mu'în Mevlana Mağnisa kadısı zîde fezâilî
tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki dârende-i fermân-ı hümayûn
Durmuş gelub Saruhan Sancağında taht-ı kazânuz da ve Birecik ve Dere nam karye ve
gayrıdan altı bin dokuz yüz doksan dokuz akçe timâra tasarruf olub vâki olan seferü'l
hümâyûnu seferleyub hıdmetinde ve yoldaşlıklar da bulunub tasarruf itmek ittiğinde
Depecik nam karyeden olan iki bin akçe kalınca Alişan ve Ali nam kimesneler dahl
eylediklerin gayrı Dere Köyü nam karye ve gayrıları dört bin dokuz yüz doksan dokuz
akçe hissesine sâbıkan Anadolu timâr-ı tezkîre hissesi olan Süleyman nam kimesne
mukâddema baba muhâlefete senden karar idub Ahmed tahvilinden virilmiştir deyu
nizâ iderken ol-vechle aldığından asli olmayub bunun hakk olmağla bu mukârrer
kılınmışken tekrar hileye sâlike olub Eğri seferinde karar itmeğle bana virilub ve mîri
miran huzurunda müdâfaa olduğumuza da bana mukarrer olmuştur deyu nizâ itmek
ile ahvalleri görülüb mezbûr Süleyman'ın ol-vechle dâvası birbirine mugayyir olub
mezbûr Süleyman'ın davâsının asli olunmayub hususa erbâb-ı timâra iki sancak da

S 61 B6

Timar-ı elhâk ve berât iken hilâf-ı kanûn iken mezbûr Süleyman kanûna muhâlif üç
sancakda zeâmet berât ittirub hile eylediği Zahir oğlu bunun timâr-ı mukarrer olub ve
tasarrufunda olan iki bin yüz akçe hissesi dahi ol-vechle mahlûl olmağla hisse-i
mezbûr mezbûr Süleyman tahvilinden kendüye tevcîh olunub berât eylemek ile berât
mûcebince zabt ittirilub ol-vechle hilesi zahir olan mezbûr Süleyman'a ve Alişan ve
Ali'ye ahare dahl ittirmek bâbında inâyet ricâ itmeğin buyurdum ki zikr olunan
timârarı mezkûr Durmuş elinde olan

S 62 B1

... Tımarının emridir

Akdâ kudâti'l-muslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'denu'l-fadli ve'l-yakîn vârisu ulûmi'-enbiya ve'l-murselîn el-muhtassu bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'-l mu'în mevlâna Manisa kadısı zîdet fazâiluhû tevkî'-i refî'-i hümâyun vasıl olıcak ma'lûm ola ki Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmu'l-âlem vezîrim Davud Paşa edâ mellâhu teâlâ iclâlehûnun defterlü adamlarından olub dergâh-ı mu'allâm müteferrikalarından olan dârende-i fermân vâcibu'l-iz'ân kıdvetü'l-emâcid ve'l-ayan Nimet Salih zîde mecduhû südde-i sa'adetime gelüb Saruhan sancağında Belek? Nahiyesinde Cebarinç? Nam karye ve gayriden on bin dört yüz doksan sekiz akçe tımar müteveffa Bostan Çavuş tahvilinden mahlûl olduk da sâbıkan vezîr-i azam ve serdâr olanlara müteveffa Mehmed Paşa tarafından erba'a aşere ve elf senesinde babası olub kapucu başım iken vefat eden Cafer'e tevcih olunub üzerinde ve tasarrufunda iken uğur-ı hümâyunumda hizmet ve devlet-i aliyyeye müte'allik umûr-ı mühimmede mesâi-i cemîle vücûda getirüb ber vech-i arpalık mutasarrıf kimesnenün medhali yok iken fevt olduk da bu sulbî oğlu olmağla babasının hıdemât-ı mebrûresi mukâbelesinde tımar ber karar-ı sâbık yine anın tımarı olmak üzere Kurt nam Abdi kendüye verilmiş iken Kurt bin Ali nam kimesne bana dahî verilmiştir deyu dahl edüb divan-ı hümâyunumda görülüb mürafa'ada buna hükm olunub hasmın tımarının şak olunduktan sonra Abdi fâriğ olub müddeti beş seneden berü bilâ nizâ' bunun üzerinde ve tasarrufunda iken Mustafa nam kimesne zuhûr edüb tımar-ı mezkûru fâriğ Kurt tahvilinden ben dahî aldım deyu ol mikdar zamandan beru bilâ nizâ tasarrufunda olubb hakkı olan tımarına dahl ettiğün ve tımar-ı mezbûre Kurd'un bir vecihle alaka ve tasarrufu olmağla Kurt üzerinden alduğı lağv olub her vecihle kendünün olduğun bildürüb.. mucibince kendüye mukarrer kılınub mezkûr Mustafa men' olunmasın rica eyledi imdi tımar-ı mezbûr buna babası tahvilinden verilüb ol mikdâr... tamâmen tasarrufunda iken mezbûrun ol vecihle nizâ'ın aslı olmamağla nizâ'-ı tarihten zabt ettirilmek emr edüb buyurdum ki tımar-ı mezbûru vech-i meşrûh üzere elinde olan murâfa'a hükmü ve işbu emr-i şerifim mucibince nizâ-yı tarihten müşarunileyh mutasarrıftır Mehmed Salih'e zabt ve tasarruf ettürüb min ba'd merkûm Ali ve Mustafa ve âherden bir ferdi dahl ve taarruz ettirmeyesinve dah edüb bunun nizâ-yı tarihten tahviline.. ise ba'de's-subût bî-kusûr alıveresin kanaat etmeyüb bundan sonra bir tarikile hafîd mukarrer edüb emir ve berat ibraz ederlerse men' edüb işbu emrim mucibince yine buna zabt edüb hasımların

südde-i sa'âdetime havâle eylesin ki cevapları verirler şöyle bilesin alâmet-i şerîfe itimad kılasın. Tahrîren fî evâhîr-i Rebîülevvel sene işrîn ve elf

Bi makâm-i kostantiniyye el-Mahrûse

S 62 B2

Karaköy Tımarının emridir

Emîru'l-umerâi'l-kirâm kebîru'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadri ve'l-ihtirâm sâhibu'l-izzî ve'l-ihtişâm el-muhtassu bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Anadolu Beylerbeyisi Mehmed dâme ikbâluhu tevkî'-i refî'-i hümâyun vâsıl olıcak ma'lum ola ki kıdvatü'l-imâsîl ve'l-akran Saruhan Alaybeyisi Nasuh zîde kadruhû mektub gönderüb Saruhan sancağında Belek nahiyesinde Geri? Nam karye ve gayriden beş bin akçe timara mutasarrıf olan Mustafa fevt olub tımarı mahlûl olmağla dârende-i fermân vâcibu'l-iz'ân senedi için müteveffa-yı merkûmun sahîh sulbî oğlu olub ibraz ettiği berât bilâ sebep babası berâtı olduğuna livâ-i mezbûrun züemâ ve erbâb-ı tımarının on iki nefer mu'temedun aleyh kimesneler şehâdet etmiştir deyu babası tımarı kanun üzere mezkûra verilmek ricâsına arz etmeğin buyurdum ki göresin mezkur fevt olub tımarı mahlûl ise ve mezbûr müteveffa-yı mezkûrun sahîh sulbî oğlu ise kılıç tımar bozulmamak üzere tımar-ı mezbûru müteveffa babası tahvilinden mezkûr Seydi'ye tevcih edüb tezkiresin viresin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe itimad kılasın. Tahrîren fî'l-yevmi's-sani şehr-i Şevvâli'l-mükerrem sene tis'a aşere ve elf.

Kuyyide fî evâil-i şehr-i Cemaziyelevvel sene işrîn ve elf

S 62 B3

Rûh-ı azîzim müfettiş efendi hazretlerinin

Meclis-i mekârim-i elîf ve merâhim-i revnakları savb-ı meâli kevniyye dürer-i cevâhîr-i dua eylediğinden sonra muhlisâne inhâ olunur ki inşaallahu teâla kendümüz birkaç gün mîrî deve ve katır mühimmâtı ve irsalı ile mukayyed olub anlardan birkaç gün gitmek murâdımdır bu etrafta olan..vekîl olub livâ-i Saruhan'da vâki' kadı Ali'den ferman olunduğu üzere nüzülleri ale't-ta'cîl ihrâc ve yola koyub bir ferde inâd ve muhalefet ettürmeyesin tâhir-i hizmet-i pâdişâhîde cenâbınıza dahî..hadd-i imkânda olan mertebede ikdâm ve itmâm eylesin ihmâl ve tekâsül edecek zaman değildir öylece ma'lûm-ı sa'âdetlerin evlâdır ki livâ-i mezbûrede olan nâibü's-şer' efendiler..kadı efendiler bunda değildir deyu nüzûl ihrâcında ta'vîk ve ta'allüle cevâz

göstermeyesin ki nüzul ahvâli umûr-ı mühimmedendir sonra olmayasın müfettiş efendi vardık da ta‘cîlü’t-ta‘cîl nüzûlunuzu ihrâc ve yola koyub ısdâr ve inâd ve muhâlefet etmeyesin sonra nedâmet çekersiz.

Hâlisu’l-vidâd Musli Kethüda el-Muhassıl

S 63 B1

Muhelif dahl ve taaruz ittirmeyesiz husûs-ı mezbûr Abidin tekrar şikâyet olunmalu eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılasız tahrirân fî’l-yevmü’l-aşer Şevvali’l-mükerrim tis’a işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

S 63 B2

Berât-ı zâviye-i Karaca Ahmed

Nişân-ı Şerîf-i Âlîşân Hükâmî Budurki

Mağnisa kurbunda mersûm Karaca Ahmed Sultan zâviyesi evlâd-ı meşrut olub evlâddan olub ber müceb-i şart-ı vâkıf ihkâk evlâddan dârende-i fermân-ı şerîf Raziye nam Bekir mutasarrıfa iken Mehmed nam Sipahi icâbında iken uûlfesi hazineye kalmak üzere hilâf-ı şart-ı vâkf olub mukâddema dahi nizâ külli olub şart-ı vâkf ve defter-i hakâni mezbûre Raziye ihkâk olub evlâdiyeden üzre mezbûre Raziye’ye ber müceb-i şart-ı vâkf kendüye ibkâ ve mukârrer olmak bâbında inâyet-i ricâ eylemeğin zâviye-i mezbûreyi ber müceb-i şart-ı vâkf giru merkûme Raziye’ye mukârre idub bu berât-ı hümayuna virdim ve buyurdum ki varub zâviye-i mezbûre (silinik) kemâkan zâviyedar olub hıdmet-i lazımesin edâ ittikten sonra sabıkaya ber- vechle tasarruf oluna gelmiş ise mezûre zaviye giru ol-vechle mutasarrıf olub vâkfın ruhu devâm-ı devletim için duaya müdâvemet göstere olbabda kimesne tâbi ve dâfi olmaya ve min bâd-ı dahl ve tasarruf eylemeye şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılalar tahrirân fî işrin şehr-i Rebiül-ahir sene işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

Fi 2 şehr-i Cemâziel-evvel sene 1020.

S 63 B3

Defter Emini Süleyman Çelebi’nin

Meclis-i şerîf-i şer'îat-ı şî'âr ve mahfil-i münîf-i hakikat ve sâirleri savbına dürer-i da'vât ve gurer-i teslîmât ve afiyât- isârından sonra muhibbâne inhâ olunan budur ki Saruhan Sancağında taht-ı kazâ-i adâlet şîârlarından vâki Dere nam karye ve gayrıdan on bin akçe timâra mutasarrıf olan hâlâ Anadolu'nun defter-i emânet-i hıdmetinde olan dârende-i mektûb kıdvetü'l-emâsil ve'l akran Süleyman zîde kadrehû gelub timâr-ı mezbûr ile vâki olan seferleri otuz yıldan seferleyub tasarrufunda iken Durmuş ve bazı kimesneler zâi'm iki sancakda timâr-ı mutasarrıfı hilâf-ı kanûndur deyu bi tarikiyle almağla dahl idub lakin müşaruh ileyh Süleyman zikr olunan timârları mukâddema emriyle almak ve uğur-ı hümâyunda emekdâr olmağla berât ittirub bilâ emr-i şerîf almak ittirmiş olmağla mezbûrların ol-vechle timâr-ı mezbûru aldıklarının asl olmayub sâadetlû serdâr-ı ekrem hazretleri huzurunda müdâfaa olmayınca mahsule Durmuş tarafından dahl olmayub emânet-i vâaz olmak için mektûba rağbet olmak tahrîr olunub irsâl olunub vusulünde memûldür ki timâr-ı mezbûrun vâki olan mahsûlatı vâki olub birden olmayınca cânibin zabt ittirilmeyub emânet-i vâz' ittirilmeğe seb'i cemî'l eylesesiz velhasıl timâr-ı mezbûr Ahmed tarafından hükm olunub vâkfa emri geldiğünce kendüye dahl ittirilmeyub emânet-i vâz' mahsulü tabi ittirilmeğe bezl-himmet eda eylesesiz Mehmed Paşa Anadolu mîr-i mirân el-mahtûm

S 63 B4

Timar-ı Şahklu

Meclis-i şerîf-i şer'îat-ı şî'âr ve mahfil-i münîf-i hakikat ve disârları sâvbına tahiyyât-ı sâfîyât ve teslimat olunan işarından muhibbâne-i inhâ olunan budur ki Saruhan Sancağında taht-ı kazânızda giru nam karye ve gayrıdan iki bin akçe timâra mutasarrıf olan ideriz fevt oilub timâr-ı mahlûl olmağın erbâb-ı istihkâkdan dârende-i mektûb Şahkulu işbu tis'a işrin ve elf Ramazan'ın üçüncü gününden tevcîh olunub berât ittirinceğe değın zâbt için tahvîl mektubu virilmişdir vusulünde mercûdurki timâr-mezbûru târih-i mezkûrdan merkûm Şahkulu zabt ve tasarruf ittirub min bâd-ı aherden bir ferdi dahl ve tasarruf ittirmeyesiz tahrîrân fi't-târih el- mezbûr

S 63 B5

Timâr-ı Bali

Meclis-i şerîf-i şer'îat-ı şî'âr ve mahfil-i münîf-i hakikat medârları tahiyyât- sâfîyat iârından sonra inhâ-i muhibbâne olunan budur ki Saruhan Sancağında taht-ı kazâ-i

adâlet şîârinuz Mağnisa'ya tabi Gürle Köy nam karye ve gayrıdan iki bin akçe timâra mutasarrıf olan Satılmış mukâddema Canbolad oğlu muhâberesinde ve yoklamalarında mevcûd bulunmayub timâr-ı mahlûl olduğunda yine livâ-i mezbûrun timâa mutasarrıf olan işbu dârende-i mektûb kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Bali zîdet kadrehuya muktezası için sene işrin ve elf Recebü'l mürecceb'in gurrelerinden mir-i mirân sâbık tarafından kendüye tevcih olunub tahvîl mektubu virilub elinde olan tahvîl mektubunu hâliya olduğunu bildirub kapu defterlerine nazır oldukdan timâr-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere mezkûr Bali'ye noksânı için virildiği mukâyyled bulunmağın timâr-ı mezbûr Sefer mezkûre gelmeyub ve zikr olunan timârlar da bulunmayan merkûm Satılmış tahvilinden müşarünileyh Bali zîdet kadrehuya târih-i mezkûrdan kemâkan zabt ve tasarruf ittirilmek bâbında sâ'y olunan timâr-ı mezbûru mezkûre ve aherden bir ferdi dahl ve taaruz ittirilmeğe tâyin oluna ve müşarun ileyh tahvîl tarihine düşen hukûk der-sâadetinden bir hissesi alınmış ise hükm idub bi-kusûr alıveriline tâyin oluna tahrirân fi evâsıt-ı şehr-i Cemaziel-ahir sene tis'a işrin ve elf.

Sinan paşa mir-i mirân Anadolu el-mahsûm

S 64 B1

Bâd-ı fi't-târih el-mezbûr

Mezbûr serdarü'l-ekrem tarafından emr ile makâm-ı müeddi ile kalmış için bu sene-i mübârekden vâki olub sefer-i hümayun memûr iken...sonra dâva birkaç....olunmayub mezbûr mukadder ve...mezkûresi ve bâde't sen şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılâsız tahrirân fi evâsıt-ı şehr-i Ramazanü'l-mübârek sene ahd-i işrin ve elf.

S 64 B2

Nişân-ı Şerîf-i alişân-ı hükmü budurki

Râfî'-i tevkî'-i refîü's-şân hâkanî hisar kılub Saruhan Sancağında Mağnisa nahiyesinde yük bin dörtyüz dokuz akçe timâr noksâniyle on bir bin ve dörtyüz akçelik üzere mutasarrıf olub ve yine livâ-i mezbûr da Gördük nahiyesinden Çölekçi nam kare ve gayrıdan bin dokuz yüz doksan akçe hakk-ı timâr mutasarrıf olan Şaban mukâddema Taşmur?....varmayub timâr-ı mahlûl oldukda isneyn aşer ve elf Cemaziel-evvel'inin yirmi dördüncü gününden tevcih olunmağ için tahvîl mektubu virilub tasarruf itmek istidân İbrahim bana virilmiştir deyu nizâ üzere iken kozmiran? oğlu

seferine varmağla timâr-ı mezbûr hamse-i aşer ve elf Receb'in guresinden mezkûre tecdîd mektubu ile virilmiştir elinde olan timârı ile görulub mûacel timârı işbu dokuz bin dörtyüz doksan dokuz akçe olub hamse-i aşer ve elf Recebi'nin yirmi beşinci gününden tevcîh olunduğuna mîr-i mirân sâbikan tarafından tezkîre virilub mezkûr Hasan timâr-ı mezbûr ile vâki olan seferleri seferleyub mahâl hıdmet de mevcûd olub zikr olunan yedi bin dörtyüz doksan dokuz akçe timâr üzerine tasarrufunda iken Nuh nam kimesne bunun için sûkı olan fesâddır deyu hilâf-ı vâki inhâ ile timârın alub dahl idub lakin mezkûr Hasan kendü halinde olub isnâd olunan husûmattan...olmadığından gayrı Serdar-ı ekrem Ali Çelebi ile....Canbolad oğlu iltizamında yoldaşlık bulunub ve mezbûr Nuh sefer-i mezbûr gelmeyub kendü sevabında olduğu arz olundukda ibtidâ-i tarihinden mukarrer kılınıb hasmân min bâd-ı davâ mesmû olmamak için hattı-ı hümâyun sa'âdet-i makrûnumla emr-i şerîfim virilub ber vechle alakası

S 64 B3

kalmamışken yine dahl itmeğle mir-i mirân sabıka Hüseyin Paşa odaların görub mezkûr Hasan'ın hakkı olmağla mukarrer mektûb virildiğinden gayrı mir-i mirân sabıka Habib dâme ikbâlehu dahi hak üzere görub isnâd olunan husûmetten mezbûrun üzerine nesne zahir olmağla enki tarafından dahi....mektûb virilub fasl-i hudûmet ve kâ't- nizâ olmuşken hâmî olub katl olunan Yusuf Paşa üzerine yine varıldıkda mezkûr Nuh mevcûd olmayub mezkûrunun cemâati gerek mevcûd olmağla timâr-ı mezbûr mukarrer kılınıb mukarrer mektupları virilub timâr-ı mezbûr hakk-ı sâr'i iken yine dahl ve nizâ'dan ve inâd olduğunu bildirub mezkûr hane-i ibtidâsı tarihinden mukarrer olmağın ricâsına sâbıka Anadolu Beğlerbeyleri olan vezirim Sinan Paşa ve Saruhan Sancağın da ibni Mehmed dâme izzehu arz eyledikleri icâlden berât tarihinden mukarrer olmak emrim olub timâr-ı mezbûrun mezkûr Hüseyin'e mukarrer idub kemâkan zabt ve tasarruf ittirub mezkûr Nuh aheri dahl ittirmeyub kanaat emri itâat itmeyub bundan sonra bir tarikiyle emr olmağın dahil iderse men'i idub emr üzere kemâkan buna zabt ittirub hasmanı Serdar..suâl eylediği deyu sene işrin ve elf Muharremi'nin âherinden emr-i şerîfim virildiğine hükm bir tarikle mezkûresi ihrac olunmak fermânım olmağın zikr olunan yedi bin dörtyüz doksan dokuz akçeye meşrûh üzere takrîr kılınıb ve bin dokuz yüz doksan dokuz akçe hisse timâr sefer-i mezbûre varmayan Şaban tahvilinden elinde olanıyla timârlar ile bir görulub hâmil timârı dokuz bin dörtyüz doksan dokuz akçe alub üç bin üçyüz doksan dokuz akçe noksânıyla ber

vech-i tekâmil on bir bin yediyüz doksan dokuz akçelik üzere mezkûr Hasan tevcîh olunub virdim ki zikr olunur ve şerh ve ayan kılınub bade'l-yevm taht-ı yedinde olub tasarruf kılınub ve mesâ'il-i meşkûre asâkîr-i mansûredir ber mûceb-i bi-kusûr mer'î ve müeddî kılâlar ol bâbda hiç âhâd mâni' ve dâfi' ve râfi' olmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılâlar

S 65 B1

Ahmed'in emridir

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadr ve'l-ihtirâm sâhibü'l- izzî ve'l-ihtişâm el-muhtass bî-mezîd-i inâyeti'l-melîki'l-a'lâ Anadolu Beğlerbeğisi dâme ikbâlühüm tevkî'-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm olaki iftihârû'l-emâcid ve'l-ekârim Çakırcılarım başı Halil dâme mecdehu sūdde-i sa'âdetime mektub gönderub Çakır tülekçilerinden Şaban fevt olub hıdmet-i muâttal kalmağla yerine bir Tülekçi lazım ve mühür olmağın Saruhan Sancağında Mağnisa nahiyesinde...nam karyeden iki bin akçe timâra mutasarrıf olan Umur oğlu dârende-i fermân-ı hümâyûn Ahmed içün Tülekçi'nin namında Bahar üstâd ve hıdmet-i mezbûre uhdesinden gelmeğe kadirdir deyu mezbûrun yerine Tülekçi tâyin olunub sancağına sipahiler ile sefere varılub deyu timârını dahl olunmamak bâbında emr-i şerîfim virilmek ricâsına arz itmeğın buyurdum ki mezkûr fevt olub hıdmeti muattâl ise arz olunduğu üzere mezbûr mezkûr yerine Tülekçilik hıdmetinde olub sancağı sipahileri ile sefere varmadı deyu timâr-i haracdan bir ferdi dahl ittirmeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılâsız tahrirân fi evâil-i şehri-i Cemaziel-evvel sene...ışrin ve elf

Makam-ı Konstantiniyye El-mahrûse.

S 65 B2

Timar-ı kâtib Halil

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadr ve'l-ihtirâm sâhibü'l- izzî ve'l-ihtişâm el-muhtass bî-mezîd-i inâyeti'l-melîki'l-a'lâ Anadolu Beğlerbeğisi Mehmed dâme ikbâlühüm tevkî'-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm olaki divân-ı hümâyûnuma katiblerden dârende-i fermân-ı vâcibü'l-izân kıdvetü'l-erbâbü'l- timâr ve'l-kalem hüccet-i ayân...Katib Halil zidet kadrehu gelub Karahisar sahib Sancağında mutasarrıf olduğu timârının biri akçe mûcebince Halil noksanı olduğun ve

Saruhan Sancağında Mermer? nahiyesinde salikin hala oğlu karındaşı varken ve Saru Safer gayrıdan beş bin üçyüz akçe hisse-i timâra mutasarrıf olan defter hakâni katiblerinden katib Mustafa bu dâfi vâki olan Şark seferine memûr iken gelmemişdir deyu timârı alınub noksan içün kendüye virilen ricâ eyledi imdi bu sene-i Mubarek de sefere memûr olub gelmeyenlerin zeâmet ve timârları sâdr olan hatt-ı hümayun sâadet makrûnu muktezâsınca işbu tis'a işrin ve elf Şabanü'l-muazzam'ın on ikinci gününden ahire virilmek ihrâm olmuşdur buyurdum ki göresiz mezkûrun berât mûcebi....var ise ve merkûm Serdar tarafından emr ile ve ana bir defter ile kalmış olmayub ve bu sene-i mübarek de vâki olan sefer-i hümayunuma memûr iken gelmemiş ise sonradan davâ ve nizâ'im itmeğe olunmayub mîn bâd-ı mukarrer olunmamak üzere tarih-i mezbûrdan tabi el-hak lazım gelenler ise..tevcîh idub tezkîresini viresin şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılâsız tahrirân fî evâil-i şehri Şevval'ül- mükerrrem tis'a işrin ve elf.

S 65 B3

İlhanlu? timâr emridir

Emirü'l-ümerâ'il-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadr ve'l-ihtirâm sâhibü'l- izzî ve'l-ihtişâm Anadolu Beğlerbeğisi Mehmed dâme ikbâlehu tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm olaki dârende-i fermân-ı hümayun Mustafa fermân-ı hümayun gelub elinde.....elli beş akçe timârı emri kılub ve Saruhan sancağında Belen nahiyesinde İlhanlu nam karye ve gayrı elli bin akçe timâr da mutasarrıf olub...mülki olub Şark seferine memûr iken gelmemişdir deyu timâr-ı konub kendüye virilesin ricaya bildi imdi bu sene-i Mübârek de sefer-i memûr kılub gelmişlerin akd ve timârları şahid kılub hatt-ı hümayn sâadet makrûnum muktezasınca sene tis'a işrin ve elf Şa'bânü'l-muazzâmın on ikinci güünde aher virilmeğin....buyurdum ki mezbûrun elinde olmağın timâr-ı emr-i virilmiş mezkûresi Abdulkadir nam tarafından...gelen defteri ile kalmış olmayub bu sene-i Mübârek' de vâki oan sefer-i hümayunun kemâkan sonra davâ ve nizâ istimâ olunmayub mezbûr mukârrer olmamak üzere...mezbûr Himmet....idub tezkîresi kılâsın şöyle bilesin alâmet-i şerîfe itimâd kılâsın tahrirân fî evâsıt-i şehri Ramazanü'l- mübârek sene tis'a işrin ve elf

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

S 65 B4

İlhanlu timâridir

...

Akza-ı kuzâti'l-müslimîn evlâ-yı vülâti'l-muvahhidîn meâ'denü'l-fazl ve'l-yakîn Mağnisa kadısı zîdet fazlehu muhabbet ithafından sonra i'lâm olunan oldurki Saruhan sancağında taht-ı kazasında İlhanlu nam karye ve gayrıdan elli bin akçe timâr mutasarrıf olub Palamud'dan vâki olub Şark seferine gelmeyub timâr-ı mahlûl olmağla tis'a işrin ve elf Şabânı'nın yirminci güğünden dârende-i mektûb muktezâsı tevcîh olunub...virildikten sonra mûcebince memûr...dahi mûcebince memûr dahi...kılınub min bâd idinceye değin zabtiçün tahvîl mektubu virilmiştir vusulünde gerekdir ki timâr-ı mezbûrun elinde olan emr-i şerîf mûcebince târih-i mezkûr da merkûm Mustafa bahâne zabt ve tasarruf ittirub min bâd-ı dahl mezkûri dahl ve taaruz ittiresin dahl idub hukûk ve rûsûm nesnesin almış ise bâde's-sübût sonra oldur ki bi-kusûr alıveresin emr-şerîf ve mektûb mûcebince âmel olasin tahrirân evâhir-i şehr-i Rebiül-evvel sene işrin ve elf.

S 65 B5

Timarının emridir

Emirü'l-ümerâ'il-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadr ve'l-ihtirâm sâhibü'l- izzî ve'l-ihitişâm Anadolu Beğlerbeğisi Mehmed dâme ikbâlehu kıdvetü'l-hükkam meâ'denü'l-fezâil ve'l-keîlâm Mevlana kadısı zîdet fazlehu tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm olaki dârende-i fermân-ı hümayûn Abdulkadir ordu-ı hümayûna gelub elinde ibtidâsı beş bin akçe timâr emri kılub Saruhan Sancağında Mağnisa nahiyesine... nam karye ve gayrıdan beş bin akçe timâr-ı mutasarrıf olan şer'î şerîf de mukâddema olub Şark seferine memûr iken gelmemiştir ve bu timârı alub kendüye gadr eyledi elinde bu sene Mübarek de sefere memûr kılub gelmeyenleri zeâmet ve timârları...olub hatt-ı hümayûn sâadet makrûnum muktezasınca şehr sene tis'a işrin ve elf Şabanü'l muazzamının on ikinci gününden aher virdiğün emrim virilmiştir buyrurdum ki.. Mezbûrun elinde ol-hakdan timâr emri virilub

S 66 B1

Berât-ı şerîf nam mahzârı Seyd-i Hüseyin

Nişân-ı Şerîf-i Âlîşân-ı hükmü oldur ki

Bi'l-fiil Aydın ve Saruhan sancaklarında mahâl-i emvâl olan... kadısı Mustafa müftüsü Mevlana Süleyman bir fasıldan arz gönderub havâs-ı hümâyun ihzâr ve iktizası bin on sekiz...uhdesinden vâki olan zaman olub üç yıl altı yük doksan bin akçesin ve bâde'l âmme..livâ-i Saruhan Sancağı muktezâsı dahi sene-i Mübârek Şabanü'l yirmi dokuzundan beş yük...mezbûr üç yıl on bir yük doksan bin akçeye ihzâr ve salikin Seyd-i Hasan uhdesinden iki bin iki hasmân ihzâr mukataasının tabi Sinan...yüz sekiz bin üç tahvîl olacağın yirmi dokuz akçe olub meblâğ-ı merkûm mâada..eyleyelu kimesneye hazr taaruz olunmağla....vech-i meşrûh elinde ferhûnde oldukdan sonra hasmân ihzâr mukataasının maadasına giru elinde....üç yıl üç yük altmış beş bin...mevkûfat livâ-i Saruhan ve Tülekçi mukataası dahi bin on sekiz Şaban'ının yirmi dokuzuncu gününde üç yıl beş yük akçeye hasmân mukataası mezbûrun iç bin yirmi yük altmış beş bin beş yüz yetmiş akçeye iltizâm ve kabul eylesin bi'l- fiil ihzar kadısı....bağçelerinin mevrâ-i mücebince yirmi haneden nefer kimesneler min bağları eylemelerim mezbûrun iken mücebine ihzâr malına kefilleri olduklarından..mevâd mezbûrun müzmî ve mahtûm-ı kefalet mukataası kendü yerimiz uhdesin olunub berat-ı alîşân sadâka buyrulub bahasına ulûm eyledikleri bin yirmi Safer'inin yirmi ikinci gününe arz olundukdan hazır meşrut olundu zabtiçün berât-ı hümâyunum kılmağa fermanım olmağa buyurdum ki fermân-ı hümâyun mezbûr Hüseyin...arz-u hal mücebince zikr olunan mukataaları..mezbûre de iltizâm ile kabul eylediği maadan bu hatt-ı hümâyun saadet makrûnum virmeğin buyurdum ki dârende-i bağçe mektûb mukataaları kemâkan malımdan olub buyrulmak sâbıkâ hıdmet elinde ber vech-i sadakadır mer'i müeddi kılub..virmeğin bi-kusûr mahsulünden olbâb hiç ehâd ve mâni ve dâfi olmaya dahl ve taaruz kılmaya şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılâsız tahrîrân fi'l-yevmü'l hasmis şer şehr-i Rebiül evvel sene şehr-i şrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye. El-mahrûse.

Min bâd-ı evâsıt-ı Rebiül-ahir işrin ve elf.

S 66 B2

Yeni timârının emridir

Emirü'l-ümerâ'il-kirâm kebîrû'l-küberai'l-fihâm zü'l-kadr ve'l-ihtirâm sâhibü'l-izzî ve'l-ihtişâm el-muhtass bî-mezîd-i inayeti'l-melîki'l-a'lâ Anadolu Beğlerbeğisi Mehmd dâme ikbâlehu kıdvetü'l- hükkâm meâ'dinü'l-fezâil ve'l-keâm Bursa? Kadısı

zîdet fezâilehû tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola dârende-i fermân-ı hümâyûn hasr gelub Saruhan sancağında Mağnisa nahiyesinde bir nam karye ve gayrıdan beş bin akçe timâr mutasarrıf olan Mustafa namında olub Tebriz arami seferine gelub hıdmetinde bulunmayub timâr-ı mal olundukdan buna bu hiss kılınub temessükatı mücebince virub tasarruf eylemek istediğinde mezbûr Mustafa bir sefer-i mezkûre memûr değil iken..bildirmesin kalmış ile deyu zâi idub lakin bu see-i mübârek de vâki..çift kalındıkta mezbûr Mustafa Bey..ol-vechle dâvası olmak ile inâyet-i ricâ itmeğin buyurdum ki timâr-ı mezbûr olan temessukat mücebince mezbûr Hüseyin'e mukarrer idub ve kemâkan zabt ve tasarruf eyleyub min bâd-ı ol-vechle vâfıresinde mukâyyed olmağın mezkûr Mustafa'yı ve aher-i mevrâ dahl ve taaruz eylesin ve dahl idub tahvîl ve tarihine düşüb hukûk ve rûsumdan nesnesin almış ise bâde'l- yevm hükm idub bi kusûr alveresin bundan sonra kanâat itmeyub bir târik ile temessukat idub timâr-ı mezbûre dahl ittiresin dahl ittirub kemâkan mezbûr Hüseyine zabt ve tasarruf idub mezkûru temessukatı ile sen ki...halleri bildirsin ki sûk virilub şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimad kılasız tahrirân fi evâhir-i şehri-i Zilkâde yevmü's sene tis'â işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye. El-mahrûse

Hurirâ el-târihü'l- sâbıkan

S 66 B3

Saruhanoğlu Mehmed'in Emridir

Akzâ-ı kuzâti'l-müslimîn evlâ-yı vülâti'l-muvahhidîn meâ'dinü'l-fazl ve'l-yakîn...ve'l-yâkin hüccetü'l-hakkı ale'l-halekü'l-ecma'în vâris-i ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bî-mezîd-i inâyeti'l-melîki'l-mu'în Mağnisa ve İzmir kadıları zîdet fezâilehû tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki dârende-i fermân-ı hümâyûn Mehmed nam kimesne dergâh-ı muâllama arz-ı hal idub Mağnisa nahiyesinde tabi merhûm ve mağfûrleh Sultân Murâd Hân aliyhü'r-rahmân ve'l-gufrânın evkâf-ı kâryeden Halilbeğli nam karyeye yaylak mahsulatı zabt ve tasarruf itmek için vakf-ı mezbûrun mütevellisi buna sipariş idesiz bu dahi varub karye-i mezbûrenin bir yaylak mahsulatı zabt ve kabz idub cezîr ve külli her ne ise götürub bi't-tamâm vâkf-ı mezbûrun mütevellisi virub teslîm idub bunun hıdmetinde mâl-ı vâkıfıdan bir akçe ve bir habbe kalmış iken mezkûr müteveffa kanaat itmeyub vâkfın

halinden senin zımmetinde vâki akçe vardır ve bir deyu ve amma bunu hilâf-ı şer’i şerîf rencide idub zûlm ve teaddi eylediğinde ve bu bâbda elinde müteveffâsı olduğunu bildirub fetvâ-i şerîfe mücebince âmel olunub şer’ ile men’ olunmak bâbında emr-i hümâyunum taleb itmeğin buyurdum ki hükm-i şerîfim vardukda buna ol-vechle dahl olunursa mukâddema bir def’a şer’ile fasl olunmamış ise onât vechle dikkât ve ihtimâm ile hak ve adl üzere tefîş ve tefâhhus ve bu bâbda olan fetvâsına nazar idub göresiz arz olunduğu gibi ise elinde olan fetvâ-i şerîfe mücebince âmel idub olbâbda muktezâ-i şer’i kadîm ve kanûn her ne ise icrâ idub mîn bâd-ı yevm-i ol-vechle hilâf.

S 67 B1

Nişân-ı şerîf-i alîşân

Manisa kazasına tabi Belek Nahiyesinde Papaslık nam mevzide vâki’ Şeyh İshak Zaviyesinde.. dârende-i fermân-ı hümâyun fahrû’s-sâdâd Seyyid Mustafa zîdet siyâdetuhû evlâdiyet üzere yevmî nîm akçe ve berât-ı şerîf ile mutasarrıf iken hâlen Sultan Muslihiddin demekle ma’rûf kimesne bi-lâ sebep elinden alub zulm edüb mezbûr Seyyid Mustafa kendü kendüye mukarrer olmasiyeçün bâbında inâyet ricâ eylemeğin gerü Seyyid Mustafa’ya mukarrer edüb bu berât-ı sa’âdet-âyât ve behcet-gâyât verdim ve buyurdum ki zâviye-i mezbûrede kemâ kân zâviyedâr olub hizmet-i lâzimesin edâ ettikten sonra yevmî nîm akçeye mutasarrıf olub vâkıfın rûhu içün ve devâm-ı devletiçün duâyâ müdâvemet göstere ol babda kimesne mâni’ olmaya min ba’d dahl ve ta’arruz eylemeye şöyle bileler alâmet-i şerîfe itimad kılalar. Tahrîren fî şehr-i Rebî’ulevel sene işrîn ve elf

Bi-makâm-i Kostantiniyye el-Mahrûse

S 67 B2

Nişân-ı şerîf-i âlîşân hükmü budur ki

Nefs-i Manisa’da vâki’ Hüseyin Ağa Buğday Pazarında bina eylediği keyvansaray ve eczâ-yı şerîf tilâvetiçün vakf eylediği akçeye müteveli olan işbu râfi‘u tevkî‘-i refi‘-i hâkânî Mehmed nâm kimesne edâ-i hizmet edüb bir vecihle hizmetinde kusuru ve azli icâb eder cürmü yok iken Seyyid’i nam kimesne ve gayriler birer tarikle bi-lâ sebep elinden alub gadr ve hayf edüb mezbûr Mehmed merkûm Seyyid’i ve gayri üzerinden kendüye ibtidâ tarihten mukarrer olunmak babında inâyet ricâ eylemeği mukarrer edüb bu berât-ı hümâyun-ı izzet-makrûnu verdim ve buyurdum ki varub kemâ kân mezbûr Mehmed müteveli olub hizmet-i lâzimesin müeddi ve mer’î kıldıktan sonra sâbıkan

mütevelli olanlar ne vecihle mutasarrıf olmuşlar ise mezkûr Mehmed dahî ol vecihle hizmet-i mezkûrede kemâ kân mezbur Mehmed mutasarrıf olub vâkıfın rûhu ve benüm devâm-ı devletiçün du‘âya müdâvemet göstere bu babda kimesne mâni‘ olmayub dahl ve ta‘arruz kılmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe itimad kılalar. Tahrîren fî evâhir-i şehri Rebî‘ülâhir min şuhûr-i işrîn ve elf.

Bi-makâm-i Kostantiniyye

S 67 B3

Nişân-ı şerîf-i âlişan hükmü budur ki

Mahrûse-i Manisa’dan ...cebe-il yurt? Nam nahiyede vâki beş nam mevzide Nigaryurt? Nam karye kurbunda Boynu yoğunca danışmentli mezrasına yevmi bir akçe ile ulemâdan râfî‘-i tevkî‘-i refî‘-i hâkâni mevlânâ Muhyiddin berât-ı şerîf ile mutasarrıf iken Sefer nam kimesne ve gayriler biz evladız deyu bir tarik ile berât-ı şerif ibraz edüb bi-lâ sebep alub mevlânâ-yı mezbûrun zabtına mâni‘ oldukları ecilden zâviye-i mezbûreye mezbûr Muhyiddin’e tevcih olunub ibtida-i tarihten berât-ı şerif ricasına kadı nâibi mevlana Habib bin Şeyh Mustafa arz etmeğin sadaka edüb berât-ı hümayunum verdim ve buyurdum ki varub anda kemâkân zikr olunan vakıf mezraaya yevmî bir akçe ile ibtida tarihten mezbûr Muhyiddin mutasarrıf olub vâkıfın rûhu ve devâm-ı devletim içün duâya müdâvemet göstere ol babda min ba‘d kimesne mâni‘ ve dâfi‘ olmaya şöyle bileler ve alâmet-i şerîfe itimad kılalar. Tahrîren fî sâdis-i aşer şehri Rebîülevvel sene işrîn ve elf

Fi 18 şehir-i Rebîulahir sene 1020

Bi makam-i Kostantiniyye

S 67 B4

Muhasebe-i Evkaf içün emr-i şerif

Ekâdî kudâtî’l-muslimîn evâlî vülâti’l-muvahhidîn me‘âdinu’l-fezâyil ve’l-yakîn vârisûn-i alâlimi’l-enbiyâ ve’l-murselîn el-muhtassu bi-mezîd-i inâyeti’l-meliki’l-mu‘în mevlâna Manisa ve İzmir ve Tire kadıları zîdet fazâiluhûm ve mefâhiru’l-kudât ve’l-hukkâm me‘âdinu’l-fezâil ve’l-keâm Aydın ve Saruhan ve Sığla ve Menteşe sancaklarında vâki‘ olan kadılar zîde fazluhum tevkî‘-i refî‘-i hümayun vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki; Zikr olunan sancaklarda vâki‘ kasabât ve kurâ ve nevâhî üzerlerine Celâlî eşkıyası müstevlî olduk da cevâmi‘ ve mesâcid ve zâviye ve sâir vücûh-ı

hayrâtın vakıfları olan kurâ ve mezârî‘ ve dekâkîn ve sâir akârât ve nukûdun birer mikdârı harâb ve zâyî olmağla mübâşirîn-i evkâf fırsat bulub ekseri bilkülliye zayi ve telef olmuştur ve yerlerinde kalanlar bî-hâsıl olmağla ve vakfa mahsûl yokdur deyu ekl ve bel‘ edüb mütevellilere nesne göstermeyüb ve bu bahane ile nicesine dahî hükkâm ve vülâtın müsâmahaları ile mütevellî ve evkaf zâbitleri bel‘ edüb mürtezika ve hüddâma vazîfeleri vâsıl olmayub ve cevâmi‘ ve mesâcid ve medâris ve zevâyâ ve bukâ‘ ve sâir ebniye ve müsakkafât-ı evkaf harâbesi ta‘mir ve termim olunmayub yevmen fe-yevmen harâba müşrif olub evkaf husûsunda küllî ihtilâl vâkı‘a olduğu mesâmi‘-i aliyye-i hüsvâneme ilkâ ve atebe-i ulyamda tazallum ve inha olunmağın husûs-ı mezbûru her biriniz taht-ı hükûmetinde hak ve adl üzere görüb bi-hasebi’ş-şer‘-i’ş-şerif evkâfın zâyîâtı zuhûra getürölüb masârif-ı mu‘ayyenesine sarf ve vakıfları ihyâ olunmak bâbında fermân-ı şerif sâdir olmuştur

Buyurdum ki divan-ı hümayunum kâtiplerinden husûs-ı mezbûra mübâşir tayin olunan kıdvetü erbâbı’t-tahrir ve’l-kalem kâtib Ali zîde mecduhû vusûl bulduk da bu babda fermân-ı şerifim üzere her biriniz taht-ı kazânızda mûmâileyh mübâşeretiyle bu husûsa mukayyed olub ve fi’l-vâki‘ mübâşirîn-i evkafın harâb ve bîtab ve zayi olmuştur dedikleri kurâ ve mezârî‘ ve dekâkin ve sâir akar ve nukûdun bi’l-küllîye zayi olmuş var mıdır yoksa bir mikdarı gidüb yerinde kalanı az kalub ve senevî ne hâsıl olub ve masârif-ı mu‘ayyenesine şart-ı vâkıf üzere kifâyet etti yoksa yerlû yerine gelüb ma‘mûr olunca şer‘an rakabesi îcâb eden ve zâyî‘ olmayub mevcûd olanı kimler ekl ve bel‘ etmişlerdir ve eşkıya bahanesiyle ekl ve bel‘ ve gadir ve hıyânet edenler ne makule zâbitlerdir ve bilcümle mûmâ ileyh mübâşeretiyle dikkat ve ihtimam üzere mütevellilerin muhasebelerin hak üzere görüb ma‘mûlun bih ve fâriğın ve temessükâtan ... mevâddı yerlû yerinde bi-hasebi’ş-şer‘-i’ş-şerif tafahhus eyleyüb her vakfın kadîmî bir yıllık asl-ı malın ve şart-ı vâkıf üzere masârif ve zâyîât zuhûra getürüb tahsîl ve vakf için berât-ı şerifimle nasb olunan cedîd mütevellilere zabt ve kabz ve masârif-ı mu‘ayyenesine sarf edüb her vakıf şer‘-i şerif mûcibince ve şart-ı vâkıf muktezâsınca intizâm verüb evkafın ihyâsı ve emrimin icrâsında var kuvveti bâzû-yi yed getürüb mâl-i vakıftan kimesne zimmetinde bâki kodurmayasın ve bilcümle eyyâm-ı adâlet-encâmımda evkaf ve hayrat ve meberrâtın zayi olmasına rızâyı şerifim olmayub her biri şart-ı vâkıf üzere ihya olunmak ve emr-i şerifimdir anın gibi zayi ve telef ve bel‘ ve ketm olanları her kimde ise bi-hasebi’ş-şer‘-i’ş-şerif zuhura

getürüb şart-ı vâkîf üzere mahalline sarf edüb ve zayi olmayub ma'mûr olanlardan dahî şart-ı vâkîf üzere masârîf-ı mu'ayyenesi görölüp hazîneye fazla alınugelen evkaftan.. cem' ve kabzına memur olanlara kabz ve defteri ile sütte-i sa'adetime irsal ve teslîm-i hazîne edüb ve bi'lcümle umûr-ı evkâfları mahfî ve mektûm bir nesne kalmayub vakîf mübâşeretiyile hak üzere görüb mâl-i vakfî ekl ve bel' edenlerden şer' ile zuhûra getürüb ve hizmet tamam olduk da defter ve suretin göre alıkoyub...suretin mûmâileyh ile sütte-i sa'adetime gönderüb hizmet-i merkûmeye âherden bir ferdi dahl ettirmeyesin ve sen ki mübâşir-i mûmâileyhsin sana hüsn-i itimadım olmağla irsâl olunmuş maliye tarafından ve gayrîden mukaddem ve muahhar emir ile varanları dahl ettürmeyüb kudât ma'rifetiyle vech-i meşrûh üzere sen görüb tamâm-ı hizmete ihtimam eylesin şöyle bilüb alâmet-i şerîfe itimad kılasın. Tahrîren fî evâhir-i şehri Recebi'l-murecceb sene işrîn ve elf
Bi-makâm-i Kostantiniyye el-mahrûse
Kuyyide fî avâsıt-ı Rebî'ulâhir min şuhûri işrîn ve elf

S 68 B1

Kırtık zaviyesi emridir.

Akzâ-ı kuzâtî'l-müslimîn evlâ-yı vülâtî'l-muvahhidîn meâ'dinü'l-fazl ve'l-yakîn ulûmî'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bî- mezîd-i inâyeti'l-melîki'l-mu'în l-muhtass bî- mezîd-i inâyeti'l-melîki'l-mu'în Mevlana Mağnisa kadısı zîdet fazlehu tevki ref'i hümâyun vasıl olucak mâlum ola ki Ali ve İbrahim ve Hüseyin ve..bey nam karye..hâliya der-sa'âdete arz-ı hâl sunu bir kazâ-i mezbûre de..olub Kırtık nam zaviyesinin...zâviyedârı olub cümle-i tekâllif-i örfiyyeden mu'âf ve müsellemler olduğu atîka ve cedîd-i berât ve makâm-ı nam Kadir olub mücerred-i nesne tekâlif olunu gelmişdir külli iken hala tekâllif..olanlar ve karye-i mezbûr tevliyesi olagelmiş muhâlif-i tekâlif-i örfiyye tekâllif-i rencîde ideriz ki hakdır ki men'i ve dâfi olunmak..inâyet-i ricâ ideriz sualdir memûl bahâ muâf idenleri var ise rencîde ve remîde olunmaya...emr idub buyurdum ki hükm-i şerîfim vardır ki hususiyet olan fî'l-vâki hâl-i bu minvâl üzere bu mezbûreler vech-i meşrûh üzere zâviye-i mezbûrenin mücerred zâviyedâr..ellerinde berât-ı hümâyun var ise şimdiye değin tekâllif-i örfiyye nesne-tekâllif oluna gelmiş değin hâl-i mezbûrları ola gelmiş muhâlif virilmek şer' iye ve makâm name-i humâyun mugâyir rencîde ve remîde bildikleri vâki ise men' ve dâfi

idub mezbûrları hilâf-ı emr-i defter kimesneye rencîde ve remîde ittirmeyesiz husûs-ı mezbûr için tekrar tekâllif alınmalu eyleyesin şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılasız ve bâde'n-nazâr bu hükm-i hümayûnu elinde ibkâ idub alâmet-i şerîfle i'timâd kılasız tahrîren fî tahrîran fî'l-yevmü'l erbâ ve'l- işrin şehr-i Safer sene işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

S 68 B2

Timar-ı berât Mustafa Bey

Sebeb-i tahrîr-i kalem budur ki

Saruhan Sancağında Mağnisa nahiyesinde işbu dört bin akçe timâra mutasarrıf olan Osman vâki olan Kalender oğlu seferine varmayub timâr-ı mahlûl oldukda mukâddema yine bu Sancakdan dört bin dokuz yüz doksan dokuz akçe timârdır makrûn olan dârende-i hurûf Mustafa'ya tevcih olunmak için bin on beş Receb'inin guresinden mir-i mirân sâbika tarafından tahvîl mektubu virilub nizâ üzere iken mezkûr Osman Kalender oğlu ve Kara Said ve..karındaşı...mevcûd bulunmayub timâr-ı mezbûr seb'i işrin ve elf Receb'inin guresinden mir-i mirân sabık tarafından tekrar mukarrer ve tevcih olunub tahvîl mektubu virilmeğin timâr-ı mezbûr dokuz yüz doksan dokuz akçe noksanıyla târih-ı mezbûrdan mutasarrıf olmak üzere tevcih olunub Sultanü'l- akran ve'l-câhîden haleden hilâfetihi hazretlerinin fermân-ı şerîfleriyle virildiğe zikr olunur...kılınur..bâde'l-yevm tâht-ı yedinde olub mutasarrıf kılınub şöyle ki vezâif hıdemât mebrûre-i mevfûre mesâi-i meşkûre-i asâkîr-i mansûredir ber müceb defter-i hâkanî bî-kusûr mer'î ve müeddî kılâlar ol bâbda hiç âhâd mâni' ve dâfi' ve râfi' olmaya şöyle tahrîrân Muharremü'l- harâm sene tis' â işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

S 68 B3-

S 68 B4

Sipahi Mustafa'nın Mukârrernamesidir

Meclis-i şer'î şerîf şîar ve mahfil-i münif-i hakikât disârları savbına dürer-i dâvat sâfiyat gurer-i teslimât işârından sonra muhâbbetei inhâ olunan budur ki Saruhan Sancağında taht-ı kazâ-iadâlet şîarlarından Derecik nam karye ve gayrıdan dört bin

akçe timârından akdem Kalender oğlu...seferine memûr iken varmayan Osman tahvilinden mahlûl olundukda bin on beş Receb'inin guresinden dârende-i mektub Mustafa'ya tevcih olunub berât ittirub nizâ üzere iken mezbûr Osman Kalender oğlu ve...karındaşı muharebelerinde dahi mevcûd bulunmağla timâr-ı mezbûr seb'a işrin ve elf Receb'inin guresinden tekrar merkûm Mustafa mukarrer ve tevcih olunub...vâki olan seferleri seferleyub ve..Tebriz seferinde olan Alai...evladda ve bu..mevcûd olunub divân kalesine tob isâline dahi külli hıdmet ve bu....bulunub hakkı iken mezbûr Osman'ın berât-ı...nam kimesnenun eline düşmeğle mezbûr Osman için adamdır karındaşı..timâr-ı mezbûru zabt idub lakin zikr olunan Tebriz seferinde mezbûr Osman Alai vâkd-i evlâdda hıdmetlerinde bulunmayub timâr-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere Mustafa'nın hakkıdır...Alaibeğinin ilâm itmeğın bu mukayyidler nizâ üzere olan zeâmet ve timâr sefere gelmeyenlerden hakları dahi olursa sefer sadâka mevcûd eylesin ve bu fermân olunmağla ber müceb-i emr-i Ali harir kılınub zabt için mukârrer mektubu virilmiştir vusulünde memuldür ki timâr-ı mezbûr elinde olan..mezbûr Mustafa'ya kemâkan zabt

S 69 B1

Kıdvetü'l-emâsil ve'l- ekârim câmi'ü'l-hâmid ve'l-kârim el-muhtassü bi-mezîd-i 'inâyetü'l-mülkü'l-vilâyet-i Anadolu'da muhassal-ı emvâl olan..kethüda zîdet mecdehu tevk'i ref'i hümâyun vâsıl olucak mâlum ola ki eyâlet-i mezbûre de vâki sancaklarda olan...erbâb-ı timârdan otuz..ve beş binden işâ-i timâra mutasarrıf olanlardan yerlisi bunlara baş....olub memûr olundukları üzere bin yirmi senesinde sefere varmayub kendü sancağında muhafıza da olub sefer-i hıdmeti mukâbelesinde bildirşnce cem' ve tahsîl ittürub götürüb teslim-i hazine eylemek için divân -ı hümâyun tarafından mukâddema evâmir-i şerîfe virilub lakin..zikr olunan bedel-i akçelerin cem'i ve tahsîl idub götürüb tesmlim-i hazinesine eylemeyub ve bazı sancaklarda olan erbâb-ı timârın dahi bedelleri...kimesne varmayub...cânib-i mîrîye kadr olur deyu ilâm olmağın muhassıl-ı mûmâ-i leyhin vech-i meşrûh üzere divân-ı hümâyun tarafından ve hâliya halinde emr-i şerîfe ile varanlar zikr olunan bedel akçelerin cem' eylemişler ise....akçeleri bi't-tamâm olub cem' olunmamış ise târikden adamlardan götürub tâleb ve tahsîl ittirub götürub ordu-ı hümâyun hazinesine teslim eylemek emr idub buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıkda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîl'il-kadrim üzere....muhâssıl-ı müşarun ileyh vech-i meşrûh üzere eyâlet..vâki

sancaklar da olan...otuz sefer ve beş bin akçeden...timâra mutasarrıf olanlardan...târih-i mezbûrda vâki gelmeyub kendü sancağında..olub bedellerden biri içün tâleb-i tahsil idub götürub ordu-u hümâyûn her birisine teslim eylemek içün divân-ı hümâyûn tarafından ve maliyete..irsâl olunan kullarım varub ne mikdâr akçe cem’ eylemişler ise alub ellerine... memûl-i temessük viresin...kalmış ise ve bazı sancaklarda zikr olunan bedel-i...içün evâmîr-i şerîfe varub ve asl olmamış ise...mektûbuyla adamlar tâyin ve irsâl eylesin ki...zikr olunduğu üzere bedel-i akçeler cem’ ve tahsîl idub götürub sana teslim eyleyeler ki sendâhi ordu-u hümâyûnuma irsâl ve isâl ve teslim-i hazine ittiresin bu bâbda bir kadr inâd ve muhalefet ittirmeyesiz şöyle ki ziyade-i inâd iderler ise seninle muhâssıl-ı müşaru ileyha sen isimleri ve timârının baş karyeleri ile yazub arz ve ilâm eylesin..emr-i şerîfimle itâat eyledi kulları ecîlden timârları ahere virilub kendüleri sâire mûceb-i gayret olmak içün haklarından gelmiş bâbında divân-ı hümâyûnum tarafından emr-i şerîfim oluna..bu bâhane ile zulm ve teâddiden ve emr-i şerîfimden ziyâde akçe alınmakda ihtiraz eylesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe itimâd kılasın tahrîrân fi’l-yevmü’t-tisâ işrin şehru Zilkadr-i sene tis’a işrin ve elf.

Bi-mahrûse.

S 69 B2

Kaza-i Mağnisadır livâ-i Saruhan hane-i avarız karye-i Saruca’ya mûceb-i defter müfredât sûret-i defter der ki...olunub tahrîrân 13 Safer sene işrin ve elf.

S 69 B3

Karye-i Saruca halkının emridir.

Akdâ kudâtü’l-müslimîn evlâ vülâtü’l-muvahhidîn ma‘denü’l-fazl ve’l-yakîn hüccetü’l-hakk ‘ale’l-hâlik-i ecma‘în vâris-i ‘ulûmü’l-enbiyâ ve’l-mürselîn hüccetü’l-hakk ‘ale’l-hâlik-i ecma‘în el- muhtassu bi-mezid-i ‘inâyetü’l-mülkü’l-mu‘în Mevlana Mağnisa kadısı zîde fazlehu tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vasıl olucak ma‘lûm ola ki kazâ-i mezbûre nam dört hanelu Saruca nam karye ahalisi der-sâadete adam gönderub bizim avâriz..dört hane olunduğuna elimizde mevkufa tarafından mühürlü nişanlı sahih ve cedîd sûret-i defter virilmiştir mûceb-i amel olunub avârizımız tekâllif mu‘âf?? memûr olanlar ziyâdeken üzere taleb eylemek bâbında emr-i şerîf virilmek ricâ ideriz deyu tezâllüm eylemek buyurdum ki hükm-i şerîfim vardukda bu bâbda südde-i saadetinden ihrâc olunub karye-i mezbûrun ahalisi ellerine virilen mühürlü ve nişanlı

sâhîh ve cedîd sûret-i deftere nazır eyleyub göresiz fi'l-vâki bunların haneleri defterde dört hane olunduğuna ellerine sûret virilmişken avârız haneleri vesâir tekâlifleri cem'ana memûr olan kulları hilâf-ı emr ve defter-i celb- i mâl için ziyâde haneden taleb eylemek...ise men' ve dâfi eyleyub mîn bâd-i ellerinde olan defterden ziyâde hane-i taleb ile bunları bir ferd-i rencide varmayan ittirmeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe ve bâde'l nazar bu hükm-i hümayunum sicil-i mahfuza kayf eyledükden sonra reâyanın ellerinde ibkâ idub alâmet-i şerîf itimâd kılasız tahrirân fi'l-yevmü'l-rabbi işrin şehir-i Saferi'l- muâzzam sene işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

S 69 B4

....nam karye de câmi-i şerîf tebâsı için emr-i şerîfdir

Akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk 'ale'l-hâlik-i ecma'în vâris-i 'ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtassu bi-mezid-i 'inâyetü'l-mülkü'l-mu'în Mevlana Mağnisa kadısı zîdet fazlehu tevkî'-i refî'-i hümayûn vasıl olacak ma'lûm ola ki südde-i saadetime mektûb gönderub taht-ı kazasına tabi...nam karye halkının cem'aya ihtiyaçları olmağla yine karye-i mezbûre sakinlerinden Veli nam kimesne kendi haliyle bir câmi-i binâ eylemek bâbında adet-i şerîf virilmek ricasına arz ittiğin ecilden azâd-ı hümayunum erzâkını kılınmışdır buyurdum ki hükm-i şerîfim zikr olunan mâhaller-i kimesnenin mülküne ve vâkfına ve havâs-ı hümayunuma..mezbûr kendi akçesiyle... buyurdıkları üzere bir câmii binâ ittirub ikâmet..cem'an ve gayrı ittiresiz şöyşe bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılasız tahriran fi'l- şehir-i Saferü'l- muâzzam see işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

S 70 B1

Ba'de'l-nazar bu hükm-i hümayûumu ellerinde ibkâ idub alâmet-i şerîfe i'imâd kılasız tahrirân fi evâsıt-ı şehir-i Ramazanü'l-mübârek sene seb'a işrin ve elf.

Bi-makâm-ı Konstantiniyye.

Kayd-ı Rebiü'l-ahir sene 1020.

S 70 B2(-)

S 70 B3

Tıbk-ı asl-ı el- şerîf'l- el-sultan kâtib'ül muzafferiddin sahabe?... müfettiş

Mefâhirü'l-küzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazl ve'l-keîâm Uşak kadısı olub..mukâtaat müfettişi Mevlana Seyd-i Ali zîdet fazlehu ve vilâyet-i Anadolu'da olan kadılar zîdet fazlehu tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm olaki Uşak kadısı Biruce..bil'fiil emin olan Mehmed Çavuş asîthane-i saadetime arz-ı hal sunub bundan evvel Uşak nezaret eyledüğümde mukâddema olan iltizam mûcebince olmasın şart eylemeğle iltizâm sâbika üzere berât-ı şerîf virilub şârt-ı iltizâm muktezâsı livâ-i mezbûre de vâki mütekâ'id sipahi ve sipahizadelerden ve ahar diyârdan gelub...idub vilâyet-i tahrîri sakın oldukları rağbete kayd eylediği kimesneler

S 71 B1

Karye-i Evrenos'un hanelerinin..emridir.

Akdâ kudâtu'l-muslimîn, evlâ vulâtu'l-muvahhidîn, ma'denu'l-fadli ve'l-yakîn, vâris-u ulûme'l-enbiyâi ve'l-murselîn, huccetu'l-hakki a'le'l-halki ecmaîn, el-muhtassu bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlâna Manisa kadısı zîde fazâiluhû tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki

Kaza-i mezbûra tabi Evrenos nam karye ahalisi der-i saâdetime adam gönderüb avârizımı mevkufat defterinde on hane olub ber mûceb-i defterdir ki razı iken cem'ine memur olanlar defter mûcibince zikr olunduğu üzre almağa kanaat etmeğın hilâf-ı emir ve defter ziyadenin üzre taleb edüb taaddî ederler, hayfdür. Bu babda elimize hazîne-i âmiremden ihraç olunması mühürlü ve nişanlı sahih ve cedid sûret-i defâtir verilmiştir, mucibince amel olunup ziyade taleb olunmak babında emr-i şerif rica ederim deyu i'lâm etmeğın buyurdum ki hükm-i şerîfim ile vardık da

Bu babda hazîne-i âmiremden ihraç olunması karye-i mezbure ahalisinin ellerine verilen mühürlü ve nişanlı sahih ve cedid suret-i deftere nazar edüb göresin filhakika bunların avarızları deftere ol miktar hane olup beher sene ber-mûceb-i defter vermeği razılar iken memur olanlar defterler mucibince ve fermân-ı şerîfim muktezasınca olmayub hilâf-ı emrim ve defatir ziyâdenin üzre taleb edüp taaddî etmek isterlerse men'u def' edüp min ba'd bunların dâfi' olmağın avarızları ellerinde olan mühürlü, nişanlı, sahih ve cedid sûret-i defâtir mûcibince aldurub hilâf-ı şer' ve kânun ve

muğâyir-i defter ve emr-i hümayun ziyade bir akçeleri ve bir habbeleri almayalar ve aldirmayasız. Şöyle bilesin alâmet-i şerîfe itimad kılasın.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis min şehri Rebîilevvel sene işrîn ve elf.

Kostantiniyye el Mahruse

S 71 B2

Kaza-i..der liva-i Saruhan an hânehâ-i karye-i avârız-ı Evrenos tâbi-i nahiye-i Emlak ber mûceb-i defter-i atîk an vâcib sene 995.

An karye-i Evrenos tabi-i nahiye-i mezbûr hâne, Aşere (10), yalnız on hanedir.

Sûret-i defatir ... sabittir ki nakl olundu. Tahrîren fi 2 Saferi'l-muzaffer min şuhûr-i sene işrîn ve elf.

Ramazan

S 71 B3

Berât-ı Abdurrahim Çavuş

Nişân-ı şerîf-i âlişân hükmü budur ki

Dergâh-ı muallam çavuşlarından Abdurrahim Çavuş der-i saadetime arz-ı hal sunup nefsi Manisa'da vaki merhum Yakut Evkafına yevmi beş akçe ile mütevellî olan İbrahim ve Mehmed nam kimesneler mâl-i vakfı ekl ve bel' eylediklerinden mâadâ mürtezikaların vazifeleri verilmeyüp vakfı harap etmişlerdir, ref'leri lazım olup zikr olunan tevliyet bu kullarına sadaka olunup beher sene evkaf-ı mezbûre zevâyidinden beşer bin akçe zevayidi teslim-i hazine eylediğimden gayri vakfı ihya edeyim deyu rica etmeğin ilam olunduk da hazîne-i âmireye beher sene beşer bin akçe zevayid vermek üzere berat-ı şerîf verilmek fermânım olup işbu dârende-i tevkî'-i refî'-i ferhunde-fâl-i hâkânî ...yırlığ-ı sâ'y-ı meserret-niâl-i sultanî kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân umdetü'l-emâcidi ve'l-a'yân Abdurrahim Çavuş zîde kadruhû hakkında meded-i inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getüreler bâlâda zikr olunan evkafın malını ekl u bel eyledikleri ecilden ref' olunan İbrahim ve Mehmed yerlerine bin

S 71 B4

Yirmi Saferinin on dokuzundan yevmî beş akçe ile mütevellî nasb edüb bu berât-ı saâdet-âyâd-ı meserret-gâyâtı verdim. Ve buyurdum ki varup beher sene evkaf-ı mezbure zevâyidinden beş bin akçe götürüb hazine-i muallâma teslim etmek üzere mütevellî olup şöyle ki vezâif, hidemât-ı tevliyet eda kıldıktan sonra yevmî beş akçe

vazifesin efkafı mahsulünden mâh be-mâh alup mutasarrıf ola ol babda hiç nefer mani ve dâfi' olmaya. Şöyle bilesiz alâmet-i şerife itimad kılasız. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlisi min şehri Rebî'il-âhir sene işrîn ve elf.

Bi-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

S71 B5

Fî 28 Rebiülevvel sene 1020

Karamankadısı Emridir

Akdâ kudâtu'l-muslimîn, evlâ vulâtu'l-muvahhidîn, ma'denu'l-fadli ve'l-yakîn, huccetu'-hakki ale'l-halki ecma'în vârisu ulûme'l-enbiyâ ve'l-murselîn, el-muhtassu bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlâna Manisa kadısı zîde fazâiluhû tevki'-i refî'-i hümayunum vâsıl olıcak ma'lûm ola

Dârendegân-ı fermân-ı hümayun Abdi ve Mustafa ve İbrahim ve Mehmed ve Carullah oğulları Hasan ve Mehmed nam karındaşları dergâh-ı muallâma gelüb kaza-i mezburda Karamankasğı? nam mevzide olan köprü kurbunda olan kuyu mesalihi için..vakf olan İrbıkoğlu Çiftliği demekle ma'rûf bir çiftlik yeri vakf-ı evlâdiyyet üzre berat-ı hümayunumla mutasarrıf olub çiftlik-i mezbûrun hududu Karaman kayasından giden büyük yoldan Kızıl Yakup'un emrudi yoldan Dam kaya, andan yel değirmenine andan Girişan yeri yüzü yeri, eğri.. dan gidecek Boğazkaya'dan eski tekke yerinden gerü ulu yola ulaşur ve aşağıdan olan olan bir pâre ki kırk dönüm mikdar yerdir deyu defatir-i atik mûcibince defter-i cedîd-i hakânîde mukayyed olan hududun içinde bazı yerlerin öşrüne bazı Sipâhîler ve..hilâf-ı defatir dahl eyledüklerin bildirilür imdi buyurdum

Hükm-i şerifimle vardıklarında dergâh-ı muallâmdan ihraç olunmuş mühürlü sahîh sûret-i defter-i cedîd-i hâkâniye nazar edüb göresin, çiftlik-i mezbûr vech-i meşrûh üzre vakf olub bunlar berat-ı hümayunumla mutasarrıf olub ve öşrü niza olunan yerler vakfın defterinde mukayyed olub kadîmden amel oluna gelmiş sınuru içinde ise mezkurlar defter ve kadîmden olagelen muhalif dahl ederler ise caiz değildir men' ve def' edüb vakfın sınuru dahilinde olan yerlerin öşrünü vermeğin bunlar hükm edüb alıvereresin eğer vakfa aid olan mahsulünden nesneleri almışlar ise ba'de's-sübût hükm edüb bî-kusûr alıversün hilâf-ı şer'-i mutahhar ve muğâyir-i kânûn ve defter kendüye iş ettürmeyesiz tekrar emrim varıla eylemeyesin şöyle bilesin

S 72 B1

Nişan-ı şerif-i âlîşân hükmü budur ki

Dârende-i fermân-ı hümâyûn İbrahim hakkında zîde inâyetuhû pâdişahânem zuhûra getürüb kaza-i Manisa'da vaki merhum ve mağfurun-leh Sultan Süleyman tâbe serâhu vâlidesi evkâfı imaretinden kıdvetül emâsil ve'l-akran mütevellisi kâim-i makamı Mehmed zîde kudruhû arzı mucibince andan bilâ sebep alınduğu ecilden ref' olunan Ömer yerine bin yirmi Saferinin yirmi beşinci gününden gerü yevmi iki akçe kilerciliğinden tahrir edüb bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki varub evkâf-ı mezbure imâretinde kilerci olub edâ-i hizmet ettikten sonra tayin olunan vazifesin evkaf mahsulünden mâh be mâh mütevellisinden alub mutasarrıf ola şöyle bilesin.

Tahriren fi'l-yevmi'r-râbi' min şehri Rebiülevvel sene işrîn ve elf

Bi-makami Kostantiniyye el Mahruse

Kayd-ı fi 24 şehri Rebiülevvel sene 1020

S 72 B2

Çiftlik-i Firuz? Ve çiftlik-i Menuh? der karye-i Gök Akçapınar der Marmara der karye-i Alacıyan? tâbi-i Manisa sah 3000

Çiftlik-i Abdurrahman ...oğlu dimekle maruftur der karye-i Böke? tâbi-i mezbur 2000

Çiftlik-i Sen? der karye-i Soğanlı tâbi-i Manisa sah 1400

Çiftlik-i Mustafa ve Divane, Nasuh Çiftlik demekle maruftur der karye-i Papaslık? tâbi-i mezbur 18000

Çiftlik-i Halil der karye-i Papaslık tâbi-i mezbur 1800

Çiftlik-i Sorgan? der karye-i Papaslık tâbi-i m. 1800

Çiftlik-i Üçbeyler der karye-i Papaslık tâbi-i İvaz Dorbuciyan demekle maruftur 1800

Çiftlik-i Mehmed ve Todori demekle maruftur 2500

Çiftlik-i İlyas ve çiftlik-i Serem? Dusuk? demekle maruftur. Ve çiftlik-i İskender oğlu

Ahmed ve Çiftlik-i Turgut? Ve Santamar? Oğlu Pervane? Ve çiftlik-i Deve Çelebi?

Ve çiftlik-i Kayalı? Menzil? Oğlu Yulavsız? Papaslık tâbi-i Manisa sah Cem'an 30568

Ber vech-i tekmîl 40000

Ba'de'l-yevm taht-ı yedinde olub tasarruf kılub şol ki vezâif-i hidemât 273 mebrûre-i mevfûre ve sâi-i meşkûre asâkir-i mansûredir ber-mûcebi defteri hâkânî bî kusûr mer î ve müeddî kıla ve zeâmeti halkı mumaiylehi Subaşı bilüb Subaşılığa müteallik

umûruma müracaat edeler ol babda hiç ehad mani olmaya. Tahriren fi 19 Şabanu'l-muazzam sene tis 'a aşere ve elf

Bi medîne-i

S 72 B3

Nüzul Emridir

İftihârû'l-emâcid ve'l-ekârim câmiu'l-mehâmid ve'l-mekârim

El muhtassu bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-.. Sâbıkan silahdar kethüdası olub muhassıl-ı emvâl olan Mustafa Kethüda dâme mecduhû teki-i refi-i hümâyun vasıl olıcak malum ola ki

Sen ki muhssıl-ı müşarünileyhsin düstûr-ı ekrem müşîr-i müfahham nizâmu'l-âlem munazzımu nâzımu'l-ümem vezîr-i azam ve serdâr-ı ekrem Murad Paşa edâmellahu teâlâ iclâlehu cânibinden hidemât-ı sefer-i hümâyuna müteallik makûle maddelere memur isen hiç birisin ihmal ve tekâsül eylemeyüb müşarunileyh tarafından eline verilen evâmir-i şerîfe muktezasınca eğer tahsil-i emvaldir ve eğer develer iştirasıdır ve eğer nüzüldür ve eğer ahvâl-i sâiredir cümlesin vakti ile itmâma erişdürüb mütevâliye ve müteâkibe-i mahall-i memura irsal ve îsal eylemek emr edüb buyurdum ki hükm-i şerifim ile ebnâ-i sipahiyandan kıdvetu'l-emâsil ve'l-akran Siyavuş zîde kadruhû vardık da bu babda sâdır olan fermân-ı saadetim mûcibince amel eyleyüb dahi bir an ve bir saat teehhür ve terâhi eylemeyüb müşarunileyh edâmellahu teâlâ iclâlehu tarafından memur olduğu hidemât-ı lâzımesinin cümlesin görüb eğer deve iştirâsından ve nüzül ihracıdır ve sâir umur-ı mühimmeden ale'l-isti 'cal tedarik ve irsal eyleyüb ihmal ve müsahele ve özür ve bahane semtine sâlik olmayasın ve sen ki mukataat müfettişleri ve Toyran kadılarısız lâzım olan yerlerde muavenet ve muzaheret eyleyeler tekâsül ve tehâvün eylemeyeler ve sen hizmet üzere iken ümerâdan ve müteferrikalardan ve çavuşlardan ve züemâ ve erbâb-ı tımardan ve sair askeriden bazıları hizmetine mâni ve müzâhim olmak isterler ise anın gibileri hâh nâ-hâh.. inad edenlerin isimleri ve iştiharları ve dirlikleri ve sakın oldukları yerleri ile yazub atebe-i aliyyeme arz eyleyesin zira sefer-i hümâyunun itmâmı asker ile ve asker zahîre ile olur müstefî zahîre ve nüzül yetişmediği takdirce iyâzen billâhi teâlâ ahvâl neye müncer olacağı malum te'hir eylemeyüb nüzül hususunda ve sâir umurda dikkat ve ihtimam ile itmâm-ı hizmet eyleyesin. Emmâ kadîmu'l-eyyâmdan kürekçi ihraç

olunmağla mukaddemâ evâmir-i şerîfe ile ihrâcî fermânım olan kürekçilerdir nüzülleri akçelerine müdahale eylemeyüb kürekçileri tersâne-i âmire cânibine bezl-i mürüvvet ve hüsn-i muâvenet eyleyesin zira bu zamana değin ne kürekçi gelmiştir ve ne bedel akçesinden bir akçe gelmemiştir. Memur olan kudâtın adem-i takayyüdleri sebebi ile bu zamanad değin donanma-i hümayunum gemileri derya yüzüne çıkmamak ile anın gibi..azilleri fermân olunmuştur.

İmdi cemî'-i umûru ellerinde olan evâmir-i şerîf mûcibince ahsen-i tedebbür ile itmâmına eriştirmekte bezl-i makdûr ve sa'y-i nâ-mahsûr eyleyesin ve bi'l-cümle kürekçilerin şimdiye değin kaldırmağın kadıların isimleri ve mansıbları ile yazub der-i saâdetime arz eyleyesin ki sonra senin içün Muhassıl Mustafa Kethüda mâni' olmuştur deyu illet ve bahane eylemeyeler. Şöyle bilesin alâmet-i şerîfe itimad kılasın. Tahriren fi'l-yevmi's-sâbi' aşer min şehri Rebûlevvel min şuhûri işrîn ve elf.

Bi-makam-ı Kostantiniyye

S 73 B1

Nişân-ı şerîf-i âlişân-ı hümayun hükmü budur ki

Manisa kurbunda merhum Karaca Ahmed Sultan Kuddise sirruhu'l-azîzin zâviyesi evlâda meşrûta olub işbu dârende-i hümayun Râziye nâm bîkr-i sağîre evladdan olub hakk-ı meşrûtu olmağın evladdan mukaddemen fevt olan Memi üzerinden kendüye tevcih olunub berât-ı hümayun verilüb tasarruf sadedinde iken Seyyid Hızır ve Silahdar namında Mehmed alub gadr etmekle zâviye-i mezbûre ber mûceb-i şartı vâkıf mezbûre Raziye'nin hakk-ı meşrûtu olmağla mâbeyninde nizâ-ı külli vaki olub bilâhare sûret-i defter-i hâkanî ibrâz olunub nazar olunduk da mezbûre Raziye'nin evladdan olub zâviye-i merkûme hakk-ı meşrûtu olduğu ber mûceb-i defter-i hâkânî sikât-ı müslimîn ihbarıyla sabit ve mukarrer olmağın mukaddemen kadısı olan akdâ kudâti'l-müslimîn mevlâna Mahmud zîdet fazâiluhû zâviye-i merkûmesi evlâdiyet üzere ber mûceb-i şart-ı vâkıf mezbûre Raziye'ye tevcih ve arz edüb berât-ı hümayun verilüb tasarruf sadedinde iken ecnebiden Sipahi namındaki Mehmed yirmi akçe ulûfem vardır deyu hazineye kalmak üzere bu bahane ile hilâf-ı şart-ı vâkıf alub küllî ihtilâle sebep olub hüküm etmekte ecnebiden mezbûr Sipahi namında Mehmed ve âheri hilâf-ı şart-ı vâkıf aslâ dahl ve taarruz etmemek üzere mezbûre Raziye ber mûceb-i şart-ı vâkıf kemâ kân kendüye tevcih ve mukarrer olmak babında inayet rica etmeğın zâviye-i merkumesi vech-i meşruh üzere ecânib dahl etmemek üzere ber

mûceb-i şart-ı vâkıf merkûme Raziye nâm bikr-i sağıreye mukarrer edüb bu berât-ı hümayunum verdim ve buyurdum ki varub ber mûceb-i şart-ı vâkıf zâviye-i mezbûrede zâviyedar olub hizmet-i lâzimesin eda ettikten sonra sâbık ne vecihle tasarruf ede gelmiş ise hâlen mezbûre Raziye ol vecihle mutasarrıfe olub vâkıfın ruhu ve devâm-ı devletim için duaya müdavemet göstere ol babda hiç âher kâinen men kân ve keyfe mâ kân ve sebebin mine'l-esbâb mâni ve dâfi' olmaya ve min ba'd dahl ve taaruz eylemeye şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın. Tahrîren fi evâil-i şehri Rebiülevvel sene işrîn ve elf.

Bi-makam-i Kostantiniyye

Kayd-ı 21 şehri Rebiülevvel sene 1020

S73 B2

Sebeb-i kitâb-ı kalem ve mûcib-i tastîr-hitab-ı rakîm budur ki Saruhan Sancağında Manisa nâhiyesinde işbu iki bin akçe tımara mutasarrıf olan Ahmed vaki olan şark seferine gelmeyüb timar-ı mezbûr kadîmi eşkinci kılıç tımarlarının hilâf-ı kanun Doğancı tımarı ettirdim emrim vardır deyu tasarrufuna mâni timar-ı mezbûr ol vecihle mahlûl olmağın mukaddemen bu sancakta üç bin akçe timardan ma'zul olan dârende-i hurûf Receb'e tevcih olunmak için tis' a aşer ve elf Şabanının on altıncı gününden tahvil-i mektubu

S 73 B3

Verilmeğın bin akçe noksanıyla ber vech-i tekmiil üç bin akçelik üzere tarih-i mezbûrdan mutasarrıf olmak için tevcih olunub sultanu'l kuzât ve'l-mücâhidîn hullidet hilâfete hû ilâ yevmi'd-dîn hazretlerinin fermân-ı şerifleri verildiği zikr olunur. Ba'de'l-yevm temmet... tâbi-i mezbûr hisse ber vech-i tekmiil 3000 olub mukarrere kılub şöyle ki vazâif-i hidemât-ı mebrûre-i mevfûre ve mesâi-i meşkûre asâkir-i mansûredir. Ber mûceb-i defter-i hâkanî bî-kusûr mer'î ve müeddî kıla. Ol babda hiç âher mâni' ve dâfi' olmaya şöyle bilesin. Tahrîren fi 2 Rebiülevvel sene işrîn ve elf.

S 73 B4

Kıdvetu'l-emâcid ve'l-ekârim camiu'l-mehâmid el-muhtassu bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l a'lâ umumen eyâlet-i Anadolu muhassıl-ı emvâl olan Musli Kethüda edâme mecduhû tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak malum ola ki inşaallahu'l-melikil gaffâr evvel-i bahar-ı huçeste-âsârda Şark cânibine olacak sefer-i hümayunumuza memûr

olan dergâh-ı muallam yeniçerilerinin cephane ve hazine-i âmirem tahmîli için küllî deve lazım ve mühim olmağın... dörder bin akçeye olmak üzere muhassıllığına dahil olan yerlerden elli katar yüke yarar deve işтира ve tedarik edüb bundan mukaddem Diyar-ı bekir'e irsal ve îsâl ve teslim ettirmek emr edüb buyurdum ki hüküm sadır olan emrim üzere amel edüb dahi bir an ve bir saat taahhur ve tevakkuf eylemeyüb vech-i meşruh üzre zikr olunan elli katar yüke yararlı küllî deveyi işтира ve tedârik edüb zaman-ı mezbûre hareket, Diyar-ı bekir'e irsal ve îsal ve teslim ettirmekte ikdam-ı tâm ve ihtimâm-ı mâ lâ kelâm eyleyüb avk ve te'hirden ve imhâl ve müsâheleden ziyade ihrâz edesin. Elhasıl iştırâ olunan develer yüke yarar ve genç ve kuvvetlü olup yaşlı ve sakat ve amel-mânde olmaktan be-gâyet ihrâz eylesin. Ve lâzım olan akçelerin hesab-ı mezbûr üzerinden tahsîli me'mur olduğu akçeden ashâb-ı hukukun hakların verüb bir akçe ve bir habbe ziyade alıkodurmaya ve meblağ-ı mezbûr-ı maksûr verdikten sonra işbu hüküm-i şerifimin zahrına hüccet yazdırıp alub yanında hfız eylesin ki hâlen muhasebeden ibraz ettik de mahalline mahsub kılın. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılın. Tahriren fi'l-yevmi'l âşir şehri Zilkade min şuhûri sene tis'a aşere ve elf.

S 73 B5

Nişan-ı şerif-i âlişân hükmü oldur ki

Râfî'-i tevki'-i refî'u's-şân-ı hâkanî kıdvetu'l-emâsil vel akran Ahmed zîde kadruhû ordu-yı hümâyunuma gelüb bundan akdem Kıbrıs'ın yeniçerilerin ağası olup yevmî altmış akçe ulûfesi var iken yararlığı arz olunduk da sülûsân üzre kırk bin akçe zeamete emr-i şerif verilüb müyesser? olmadığı ve Saruhan sancağında Beylik nahiyesin hissesin firûz ve gayriden otuz bin beş yüz altmış akçe zeamete mutasarrıf olan Hüseyin Çavuş kâbe-i şerifte iken fevt olup zeâmeti mahlûldür deyu kendüye verilmesiychün rica etmeğın tevcih edesin deyu tis 'a aşere ve elf Rebiülahirinin sekizinci gününden hüküm-i şerifim verildikten sonra tezkiresi arz olunmak fermânım olmağın zikr olunan yüz bin beş yüz altmış sekiz akçe zeâmet müteveffâ memur Hüseyin Çavuş tahvilinden bedelinden dokuz bin dört yüz doksan iki akçe noksanıyla ber vech-i tek milden bin akçelik üzere tevcih olundu. Südde-i saadetinden lâıyk görüp verile ki zikr olunur ve şerh ve beyan kılınur.

S 74 B1

Kaza-i Manisa der livâ-i Saruhan hânehâ-i avârız-ı karye-i Keçilü nam nahiye-i emlak ber mûceb-i defter-i müfredat

Karye-i Keçilü

Nahiye-i Emlak

Hâne 12

Yalnız on iki hânedir.

Karye-i mezbûre atık ve cedîd defterlerde on iki hâne üzere kayd olunup avârız cem'ine memur olan kullar ziyade hânedan taleb edüb karye-i merkûme ahalisi rencide ve remide eylemekten hâli değildir men olunmaları babında inâyet ricasına arz olunduk da karye-i mezkûre atık ve cedîd defterlerden ziyade talep olunmaya deyu ferman olunmağın ber mûceb-i fermân-ı âli sûret-i defter-i mevkûfat zıkr ve mufassal olundu tahrîren fi 12 Cemaziyelâhir min şuhûri sene işrîn ve elf.

S 74 B2

Akdâ kudâti'l-muslimîn evlâ vulâti'l-muvahhidîn yenbûu'l-fazl ve'l-yakîn vârisu ulûme'l-enbiyâi ve'l-murselîn huccetu'l-hakki ale'l-halki ecmaîn, el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-muîn. Mevlâna Manisa kadısı zîdet fazâiluhû tevki'-i refî'-i hümayun vâsıl olıcak malum ola ki kazâ-i mezbure tabi Keçilü nam karye ahalisi hâlâ der-i saâdetime adam ve arzuhal gönderüb bizim karyemiz avârız defterlerinin atık ve cedide on iki hâne olduğuna mevkufat tarafından elimize mühürlü ve nişanlı sahîh ve cedîd sûret-i defter verilmiştir. Her sene avarız ve tekalif-i saire cem'ine memur olanlar vaki olan tekalifimizi elimizde olan sûret-i defter mûcibince alub deftere muhalif rencide olunmamak babında emr-i şerif rica ederiz deyu ilam eylemeğin buyurdum, dedim ki hükm-i şerifim ile vardık da bu babda hazîne-i âmireden ihraç olunub mezburların ellerine verilen mühürlü ve nişanlı sahîh ve cedid sûret-i deftere nazar edüb göresin fi'l-vâki karye-i mezburenin defterde ol miktar hânesi olub ziyade hâneleri yoğise min ba'd ellerinde olan mühürlü ve nişanlı cedid sûret-i deftere amel edüb her sene bunların vaki olan avarız ve tekâlîf-i sâirelerin ellerinde olan mühürlü ve nişanlı sahîh ve cedîd sûret-i defter mûcibince ol miktar hânedan aldurub ziyade hânedan aldirmayasın şöyle bilesin alamet-i şerife i'timad kılasın. Tahrîren fi'lyevmi'l-işrîn şehri Cemaziyelahire sene işrîn ve elf.

Bi-makâmi Kostantiniyye el-Mahrûse

S 74 B3

Berât-ı Mütevellî Ali Bey

Nişân-ı şerîf-i âlişân hükmü oldur ki

Bursa'da ve Kütahya'da evkâfı olan merhum Mahmud Bey ve babası Ali Bey'in livâ-i Saruhan'daki evkâfına Mütevellî olan Mahmud ve sairî vakfı harab ve tebdil ettim ve kimi ecnebi olmağın yerlerine aslah-ı ebnâdan işbu râfî'ü tevki'-i refî'-i hâkânî fahru'l-akrân Timurtaş şart-ı vâkıf üzere mahaldir deyu berât-ı şerif ricasına Kütahya kadısı nâibi Mevlana Mehmed arz etmeğın sadaka edüb bu berat-ı hümayunu verdim ve buyurdum ki varub ber müceb-i şart-ı vâkıf Saruhan'da olan evkafına mütevellî olub hidmet-i lazımesin mer'î ve müeddî kıldıktan sonra mukaddemen mütevellî olanlar ne vecihle mutasarrıf olmuşlar ise bu dahi ol vecihle mutasarrıf olub vâkıfın ruhu ve benüm devâm-ı devletim içün duaya müdâvemet göstere ol babda min ba'd kimesne veçhen minel vücûh mâni ve dâfî' ve münâzi olmayub dahl ve taarruz kılmaya şöyle bilüb alâmet-i şerife i'timad kılalar .

Tahiren fi evaili Cemaziye'l-ülâ min şuhûri sene işrîn ve elf.

Bi-makami Kostantiniyye

Fi 16 şehr-i şaban sene 1020

S 74 B4

Umdetul müderrisîn Mevlâna İbrahim Efendi kâm-yâb

Tahiyyât-ı sâfiyât ithâfından sonra inhâ olunur ki işbu sene işrîn ve elf Rebîü'l-âhîrinin yirmi altıncı gününden yevmî yirmi akçe ile Manisa'da vaki Şeyh Ali medresesinde [berat] sadaka olunmuştur gerektir ki vurub medrese-i mezburede ifade ve istifade üzere olub ihrac-ı berat ile mukayyed olasın.

Ketebehû Feyzullah el-Kadî bi-Asâkiri Anadolu

Kayd-ı fi 10 Şehr-i Cemaziye'l-âhîr sene 1020

S 74 B5

Muhallefât-ı emvâl-i eyyim Abdullah bin Mustafa ve Zerman Ümmi binti Abdi el-vasiyye bi'l-yetîmi'l-mezbûr.

Tahrîren fî evâil-i şehri Receb sene 1020

Hâne der Karye-i Işık Hacı, 3000 Kuruş

Bağ der Karye-i Mezbure Dönüm 1, 1000 Kuruş

Bahâ-i Öküz re's der zimmet-i vasiyye-i mezbûre, 1200 Kuruş

Baha-i Öküz der zimmet-i karye-i Çungara, 1400 Kuruş

Ba'dehû mezbûre hâtun yetîm-i mezbûrun malını ekl ve bel' etmedün ve bundan gayri muhallefâtı yoktur deyu yemin ettiğü kayd olundu.

S 74 B6

Medrese-i Sinan Bey der Manisa

Bâ hatt-ı hümayun

Ağrus'ta Atabey Medresesinden munfasıl Mevlânâ Mustafa Efendi müstahak olmağla yevmî elli akçe ile verilmek babında. Fî gurre-i Receb sene 20

Mehmed Tâhir

Kayd-ı fî 17 şehri Receb sene 1020

S 74 B7

Fahru'l-müderrişîn Haydar Efendi el-mufahham ba'de's-selâm i'lam ve inhâ olunan budur ki işbu bin on dokuz senesine mahsûb olmak üzere ferman olunan emr-i şerif-i âlişân mûcibince kaza-i Çarşamba tevabiinden olup hâlen Manisa'ya tabi Somama nam karyeden.. ikdam ve ihtimam üzere olalar vesselâm

Minel fakir es-seyyid Mustafa el Kâdi bi-Çarşamba

S 75 B1

Nişân-ı şerif-i âlişân budur ki

İşbu dârende-i fermân-ı hümayun Osman bin Ahmed nefsi-i Manisa'da vaki merhum Sultan Süleyman Han tâbe serâhu vâlideşi dârü's-şifâsına iftihâru'l-havass ve'l-mukarrebîn Bâb-ı saâdet Ağası olub evkaf-ı mezbûre nâzırı olan Osman Ağa dâme

uluvvuhû arzı mucibince nâ-ehil ve nâ-mahal olduğu sebepten ref' olunan Mehmed yerine sene işrîn ve elf Şa'ban'ının on dokuzuncu günü yevmî iki akçe ile edviye..nasb edüb bu berat-ı hümayunu verdim ve buyurdum ki vardık da hizmet-i lâzimesin müeddî kıldıktan sonra tayin olunan yevmî iki akçe vazifesin evkaf-ı mezbûre mahsulünden mâh be-mâh mütevellisinden alub mutasarrıf ola, şöyle bilesiz alâmet . Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn şehr-i Şabani'l-muazzam sene işrîn ve elf.

Kostantiniyye el-Mahrûse

S 75 B2

Nefs-i Manisa'da vaki merhum ve mağfur Sultan Süleyman Han tâbe serâhu vâlidese dâru'ş-şifasının sâbık yevmî üç akçe ile uşşabçı olan işbu dârende-i tevki'-i refi' ferhunde-fâl-i hâkâni kıdvetü's-sâdât Seyyid Osman bin Ahmed'in iftihâru'l-havas ve'l-mukarrebîn Saray-ı cedid Ağası Osman Ağa zîde ilmuhû arzı mucibince ref'inden bilâ sebep aldığı ecilden ref' olunan Mehmed, bin yirmi Ramazan'ının guresinden beri yevmi üç akçe ile uşşabî nasb edüb berât-ı hümayunu verdim ve buyurdum ki varub hidmet-i lâzimesin müeddî kıldıktan sonra yevmî üç akçe vazîfesin evkaf mahsulünden alasin her kim müteveli olursa verüb mutasarrıf ola. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimad kılasız.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis min şehr-i Ramazani'l-mübârek sene işrîn ve elf.

S 75 B3

Nişân-ı şerîf-i âlişân hükmü budur ki

Nefs-i Manisa'da vaki merhum Seyyid Şemseddin Efendi Evkafına yevmi bir akçe ile müteveli olan işbu râfi'-i tevkî'-i refi'-i hâkâni Mevlana Mustafa edâ-i hizmet edüb azli icab eder hali yok iken bilâ sebep Mehmed nam kimesne bir tarik ile alub gadr u hayf etmeğin gerü mukarrer olmak babında inayet rica etmeğin mukarrer edüb bu berat-ı hümayunu verdim ve buyurdum ki varub kemâ kân müteveli olub hizmet-i lâzimesin müeddî kıldıktan sonra yevmî bir akçeye mutasarrıf olub vâkıfın rûhi için ve devâm-ı devletim için duâya müdavemet göstere bu babda kimesne mani ve olmaya şöyle bilelesiz alâmet-i şerife itimad kılasız . Tahrîren

Fi avâhir-i şehr-i ramazani'l-mübârek min şuhûri sene işrîn ve elf

Bi-makam-i Kostantiniyye

S 75 B4

Mahmiye-i Manisa ve Akhisar ve Gördes kadılarına hükm-i şerif ki

Mukaddemen südde-i saadetime arzuhal gönderüb kaza-i mezbûre ahalisi meclis-i şer'-i şerife gelüb liva-i Saruhan'da mîrî yağhane olup sisam ziraat olunan yerlerden narh-ı câri üzere akçe ile sisam eküp ziraat etmeyenlerden kadîmu'l-eyyamdan ikişer akçe yedlerinden akçe alına geldiği hâlen yağhane-i mezbur battal olup yağ işlenmekten kalub lakin yağhane etmeyenlerin sisam ziraat olan yerlerden sisam alub ve bazısının yerleri gevşekten? olmağla ziraate kabil olmayub kadimden evvelki gibi üzere ikişer akçe boyunduruk akçesi vermeğe razılar iken masârîfının çift başına birer altun alub zulm u taaddî eylediklerinden bedel, kırk ve elli atlu ile üzerlerine konub müft ve meccânen yem ve yemeklerin yedürüb ve dahi bunun emsali nice nesne teklif etmeleri ile takat getürmeyüb ahvalleri Asitane-i saadete arz ediyor deyu tazallum eylediklerinden ilam eylemeğin şer' ve kânuna muhalif nesne teklif olunmayub kadîmden olugeldiği üzere amel olunmak emr edüb buyurdum ki (boşluk) vardık da husemâyı beraber edüb muvâcehelerinde hak üzere teftiş ve tefahhus eyleyüb göresin fi'l-vâki ahâli-i mezbure ziraat ve hirâset eyledikleri sisamı narh-ı câri üzere akçeleri ile kadîmden beri yağ haneye verüb ve sisam ziraatı olmayan yerlerden ikişer akçe boyunduruk akçesi verüb ziyade taleb olunagelmiş değil iken ve yağhane dahi battal olup yağ işlenmez iken ve bunlar dahi boyunduruk akçesin ikişer akçe vermeye razılar iken eminler kanaat eylemeyüb çift başına birer altunlar alub hilaf-ı şer' ve kanun zulüm ve ta'addî eyledikleri vaki ise bi-hasebi's-şer'i's-şerif sabit ve zahir ola ol babda mukteza-yı şer-i sarih ile âmil olub kadimden ola gelmiş muhalif vaz ettirmeyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerife itimad kılasız ve ba'de'n-nazar bu hükm-i hümayunumu ellerinde ibkâ ittürüb alamet-i şerife itimad kılasız. Tahriren fi'l-yevmi's-sâmin aşer Muharremi'l-haram sene işrîn ve elf

Maliye tarafından

Muhallefât-ı el-merhum Pervane bin Abdullah mâte fî mahalle-i Eskihisar ve tereke minel verese beyti'l-mal

Hane der mahalle-i mezbure 1500 Kuruş

Merkep 1 adet 1000 kuruş

Köhne minder 1 adet 50 kuruş

Köhne harar 2 aded 40 kuruş

S 75 B5

Umdetül müderrisin Mevlâna Mehmed Efendi kâm-yâb

Tahiyyât-ı sâfiyat ithâfindan sonra inha olunur işbu sene-i işrîn ve elf Zilhiccesinin on yedinci gününden yevmî yirmi beş akçe ile Manisa'da İbrahim Çelebi medresesi sana sadaka olunmuştur. Gerekir ki varub medrese-i mezburede bab ifade ve istifadesin küşad kılub ve ihrac-ı berat-ı şerif ile mukayyed olasın vesselâm. Fi 8 Muharrem sene 1021

Harrerehû el-fakîr Hüseyin, el-Kâdi bi-Asâkir-i Anadolu

S 76 B1

Muhallefâtı'l-merhûme Şemse binti Şamlı mâtet fi Mahalleti Derviş Ağa ve tereket mine'l-vereseti zevcen ve uhten li-ümm. Vakaa't-tahrîr fi evâil-i Receb sene 1021

Müşterek evler Der Mahalle-i Mezbûre Kıymet: 1500

Tencere 2 Aded

Sahan 4 adet

Sini 1 adet

Altun küpe 1 adet

Altunlu arakiyye köhne 2 adet

Kapama kaftan 1 adet

Muhattem kuşak-ı al 1 adet

Beyaz sade 1 adet

Mihr 100

Yekun: (Boş)

S 76 B2

Saruhan Sancağında Yave Emîni olan Takyezlu? Mehmed Emin el-mukerrem ba'de's-selâm i'lâm olunan oldur ki;

Ekrâd taifesinin hukuk ve rüsûmları İzmir emini olan Alkas nam Yahudi'nin yedinde ve iltizâmında dâhil olmağın hukuk ve rüsumların mezkur Alkas tarafından sipariş olunduğu üzere sen kabz edüb ve mezkur Ekrad taifesin dahi hukuk rüsumların sana

teslim edeler ve Yave zimmî taifesinin dahi beytü'l-malı mezkur Alkas'ın şart-ı iltizamına dahil olmağın mürd olub vârisi olmayan zimmîlerin dahi beytü'l-malın Alkas tarafından sipariş olunduğu üzere sen zapt edüb âherden kimesne dahl ve taarruz etmemek için bu tezkire tahrîr olunup yedine verildiği lazım geldüğü mahallâta ibrâz eyleyesin fi 25 Rebiülahir 1021

S 76 B3

Vech-i tahrîr-i huruf budur ki Mahmiye-i Manisa mahallâtından Serâbâd Mahallesi hasları mülhakatından dağ canibinde vaki arz-ı hâliye dâhilinde olan Sacara? kuyusu demekle ma'ruf su havzının etraf ve cevanibini müştemil olan hâli ve muattal meşeliğe şarkan Hatuniye suyu başı ile zikr olunan kuyu beyrinde olan kayalar ve garben (silik) tepesine varınca ve kıbleten Kızkaya ve Küçükkaya ortası ve şimalen zeytünlüğe müntehidir.

İşbu hudûd-ı erbaa ile mahdûd olan tahmînen (boşluk) dönüm miktar arz-ı hâliyenin hakk-ı tasarrufunu tâife-i Ermeniyândan işbu hâmilû tezkire Gamal oğlu Malkebek ve Karagöz oğlu Mıkri ve Odlovik oğlu Marad ve Serkiz oğlu Hanaran ve Marad oğlu Markari ve Arakil oğlu Bamendesar ve sâyir tâife-i mezbûreden olanlara tefvîz edüb ve mukâbele-i tefvizde mezkûrların yedlerinden dört bin akçe alub yedlerine bu tezkire verülsün ki bundan sonra keyfe mâ yeşâ mutasarrıf olup lâzım olduğu vakitte temessük verilmek için ibraz idesüz. Tahrîren fi şehir-i Rebûilâhir sene ihdâ ve işrîn ve elf

... Ahmed Mirlivâ-i Saruhan hâlen

S 76 B4

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki Manisa kazasına tabi Yunt Dağında Kabakçılı nam tımarın sene işrîn ve elf tarihinde mâh-ı Şa'ban'ın yirminci gününden bir senenin ahirine varınca ekilü mahsûlâtını bevvab Ahmed Bey'e dört bin akçeye verüb nısfı iki bin akçe olur bi't-tamam kabz edüb zimmetin berî eyledim. Tımar-ı mezbûrun zabt ve tasarrufu için tezkireye râğıb olmağın tahrîr olunup yedine vermişizdir. Varup kemâ kân mezbûr Ahmed Bey zikr olunan tımarın mahsûlünü her ne var ise eğer oşür ve eğer bâd-ı hava ve resm-i tapu ve aded-i ağnâm ve eğer mahlûldür, tezkire mucibince zabt edüb âherden kimesne mâni olmaya. Tahrîren fi evâhir-i Şa'bân sene işrîn ve elf.

S 76 B5

Rum ve karındaşı Osman Bey kâm-yâb

Ba'de'n-ni'am bi'l-izi ve'l-ikrâm el-mun'im... olunan oldur ki sen Yerköy Tımarına vekil edüb yedine temessük verüb bu kadar zamandan berü sen ölçersin şimdi Bölükbaşı Süleyman Bey bin Hüseyin Efendi'den aldum deyu dahl edermiş anun benim tımarımda ne medhali var sözü ..işte asitâne gelsün bundan söyle selam eder mektûb vusûl bulduk da yine evvelki gibi vekîlimiz olub Yerköy Tımarını ölçüp der-anbar edüb ber müceb-i temessük zabt u rapt edüb kimesnece dahl ve taaruz ettirmeyesiz, şöyle bilesiz. Bâkî ve'd-duâ. Tahrîren fî 2 mâh-ı Rebiülahir sene 1021 el-fakîr Receb Bey

Sipâhi

S 77 B1

Budur ki Rıdvan Beşe ibni Abdullah meclis-i şer' de zevcesi Mihri binti Ramazan nam hatun tarafından husûs-ı âti'z-zikre el-Hac Ahmed bin Abdullah ve Mehmed bin Bahşâyîş şehadetleriyle vekâleti sâbite olan Mehmed bin Mustafa muvâcehesinde ikrâr edüb Karye-i Sırtlanlu'da vaki' bir tarafı Resul evi ve bir tarafı mescid-i şerîf ve bir tarafı tarîk-ı âm ve bir tarafı Halil evi ile mahdûd olub bir bab ahur ve iki bab evi ve havluyu müstemil olan mülk menzilimi beş bin akçeye zevcem mezbûre hâtun ile Ali ve Veli nâm oğullarıma bey' teslîm-i mebi' ve kabz-ı semen etdüm dedükde ba'de't-tasdik kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fî avâsıt-ı şevvâli'l-mükerrem sene 1021

Şuhûdu'l-hâl:

Şa'ban bin Receb Ahmed bin Ali İbrahim bin Bali Sadık bin Ali ve
gayruhum

S 77 B2

Oldur ki mahrûse-i Manisa'da vâki' merhûm Sultan-ı şehinşâh vâlidesi câmi-i şerîf ve imâreti evkafına kâimi-i makâm-ı müteveli olan Şehzâde Mehmed Çelebi meclis-i şer'-i şerîfte işbu sâhibu'l-kitâb es-Seyyid Mehmed bin es-Seyyid Mehmed muvâcehesinde ikrâr edüb evkaf-ı mezbûreden hân-ı cedîdi bin yirmi bir Martı ibtidâsından ilâ tamâmi's-sene otuz altı bin akçeye merkûm es-Seyyid Mehmed'e icâreye verüb meblağ-ı merkumdan on iki bin akçesin peşin alub bâkî yirmi dört bin

akçesini dahi mâh be-mâh kısdı'l-yevm mûcibince cânib-i vakfa edâ edüb müddet-i icâre tamâm olunca hân-ı mezkûru kemâ-kân zabt eyleye hariçten kimesne dahl ve taarruz eylemeye dedük de mezbûr es-Seyyid Mehmed dahi bi'l-muvâcehe tasdik edüb vech-i meşrûh üzere istîcâr ettikten sonra tüccâr taifesinden olub hân-ı mezkûrda sâkin olan Bekir Beşe ibni Ali, Hacı Mehmed bin Hamza ve Osman Çelebi ibni el-Hac Abdi ve İbrahim Çelebi ibni el-Hac Ali ve Hacı Hasan bin Hızır ve Ali bin el-Hac Mehmed ve el-Hac Mahmud Beşe ibni el-Hac Ramazan ve Hızır bin Mehmed ve Mehmed bin Mustafa ve Süleyman bin Hızır ve Abdurrahman bin Süleyman ve İbrahim Halife ibni Süleyman ve Mustafa Beşe ibni el-Hac Lûtfî nâm kimesneler merkûm es-Seyyid Mehmed'in hüsn-i hâline ve her vecihle istikamet ve sadâkatın ihbâr ettiklerinden sonra her bir hâle olmağın mâ huve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fî evâil-i şehr-i Şevvâli'l-mükerrem sene ihdâ ve işrîn ve elf.

Şuhûdu'l-hâl:

Es-Seyyid İbrahim Çelebi ibni es-Seyyid Mansûr Mustafa bin Osman İbrahim bin Bali Şaban bin Receb Ve gayruhum mine'l-hâzırîn

S 77 B3

Oldur ki Ezine kazasına tabi İlihızarı? nam kasabadan olub bundan akdem mahrûse-i Manisa'da fevt olan Habil bin Gökçe'nin li-eb ve ümm kız karındaşı Fatma binti Gökçe nam hâtun tarafından husûs-ı âti'z-zikre Cafer bin Kurt Bali ve el-Hac İbrahim ibni Hoca Yahşi nam kimesneler şهادetleriyle hasm-ı câhid-i şer'î mahzarında vekâleti sâbite olan karındaşı Musa bin Gökçe el-mezbûr meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımu't-tevkîrde işbu hâmil-i hâze'l-kitâb Yunus ibni el-Hac İlyas muvâcehesinde asâleten ve vekâleten ikrâr ve i'tirâf edüb müteveffâ-yı merkûm karındaşı Hâbil için mezbûr Yunus bundan evvel iplik tokmağıyla darb edüb onun darbından fevt olmuştur deyu hâlen gelüb da'va ve taleb ettüğümüzden mabeynimize muslihûn tavassut edüb terk-i dava mukabelesinde iki bin beş yüz akçe verüb ıslah ettiler. Bedel-i sulh olan meblağ-ı merkûmu bi't-tamâm kabz edüb merkûm Yunus'un zimmetin husûs-ı mezbûra müteallik davadan bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ibrâ ve iskât ettüm ben. Ba'd da'va ve nizaımız kalmamıştır. Her nevecihle da'va dahi sudûr ederse lede'l-hükkâmî'l-kirâm mesmû'a ve makbûle olmasun dedikde merkûm Yunus'un, müddeiyânın asâleten ve vekâleten ikrârın el-mukirru lehû el-merkûm Yunus vicâhen

ve şifâhen kabûl ve tasdîk ettikten sonra bu hurûf ne sebeble temessükü ketb olunup yed-i tâlibe vaz‘ ve def‘ olundu ki lede’l-ihytiyâç fe-zukire mâ-cerâ ola. Tahrîren fi gurre-i Zilkâdeti’ş-şerîfe li-sene ihdâ ve işrîn ve elf.

Şuhûdu’l-hâl:

Sami ibni Halife İbin Hasan Ali bin Hüseyin İbrahim bin Osman Sefer bin Osman Mehmed Bey ibni Bayram Ömer Dede ibni Bekir Ferruh Bey ibni Abdullah Nasreddin Halife ibni Bektemur Mehmed bin Koca Musli... el-Müderriş

S 77 B4

Muhallefât-ı el-merhûm el-Hac Muharrem mâte fi mahalleti Karahisar ve tereke mine’l-vere zevcehû hâmilin ve ibneyn-i sağıreyn ve binteyn-i kebîreyn vakâ’ et-tahrîr fi evâil-i şehri Zilkâdeti’ş-şerîfe sene ihdâ ve işrîn ve elf

Hâne ma’at-tevâbi’: 1000 Kuruş Bağ şehir 1 kıt’a 2 dönüm: 5000 Kuruş Debbağ dükkânı kebîr 1 adet 7000 Kuruş Palamut dükkânı 1 bab: 8000 Kuruş Bârgir re’s 1 adet 1000 Kuruş Sahtiyân 230 aded, ham deri 15 aded: 15000 Kuruş

Der zimmet-i Dede Meblağ: 2840 Der zimmet-i el-Hac Mustafa Meblağ: 1000 Mazı kantar, 2 adet 1000 Kuruş Köhne çöte dolma sağır 6 adet: 600 Kuruş Def’a bağ-ı şehir 1 adet 2000 Kuruş ...hâne: 1000 Kuruş Yekûn: 52020

S 77 B5

Budur ki mahrûse-i Manisa’da Karahisar Mahallesinde fevt olan Debbağ el-Hac Mehmed 2000 vasiyyet-i gayr-i muayyen hâl-i marazda işbu hâmil-i hâze’l-kitâb Veli bin Ali nam kimesnenin hüsn-i istikamet ve kemâl-i emânet ve diyânetin fehm edüb Ömer ve Ali nam sağır oğullarına muhallefâtından intikal eden hisse-i ayniyyelerin hıfz edüb ve lâzım olan mühimmâtın görüp ve gözetmek için vasiyy-i muhtâr ettüğüne udûlden Ali bin Kurd ve Muharrem Halife ibni Ahmed nam kimesneler müteveffâ-yı mezbûrun zevcesi Ümmi binti Abdullah ve kebîre kızı Rahîme muvâcehelerinde şehâdet-i şer’iyye ettiklerinde gıbbe ri’âyet-i şerâyit-il-kabûl şehâdetleri makbûle olduktan sonra mezbûr Veli dahi vesâyet-i merkûmeyi bi’l-muvâcehe kabûl ve mucibi ikamete mültezim olduktan sonra bu hurûf bir sebeble temessük ketb olunub yedine

vaz' olundu ki lede'l-hâce fe-zukire mâ cerâ ola. Tahrîren fî evâil-i Zilkâdeti'ş-şerîfe min şuhûri sene ihdâ ve işrîn ve elf.

Şuhûdu'l-hâl:

Cafer Çavuş-ı Dergâh-ı Âli Halil Çavuş ibni Davud Mehmed bin Kurd el-
Hac Mehmed bin Ali ve gayrihim mine'l-hâzırîn

S 78 B1

Manisa'nın Mu'âf Emridir

Akdâ kudâti'l-muslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'denu'l-fazli ve'l-yakîn vârisu ulûmi'l-enbiyâ-i ve'l-murselîn huccetu'l-hakki ale'l-halki ecma'în el-muhtassu bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlâna Manisa kadısı dâmet fazâyiluhû tevkî'-i refî-'i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki nefsi Manisa ahâlisi sâbıkan der-i saadetime adam gönderüb avâız-ı dîvâniye ve tekâlif-i örfiyyeden küllîsinden mu'âf ve müsellemler olup ve elimizde mu'af-nâme-i hümâyûn dahî var iken emr-i şerîfe amel olunmayub bize avâız ve sâyir tekâlif verüb rencide etmekten hâli değildir ve hayftır ve elimizde olan mu'af-nâme-i hümâyûn mûcibince amel olunub hilâf-ı (kelime atlanmış) rencide olunmamak bâbında emr-i şerîf rica ederiz deyu bildirdiler. İmdi nefsi Manisa ahalisi avâız ve sâyir tekâlif-i örfiyyenin küllîsinden mu'âf ve müsellemler olup min ba'd dahl olunmayalar deyu emr edüb bu babda emrim mûcibince amel edüb mezkûrlar avâız-ı dîvâniye ve sâyir tekâlif-i örfiyyenin küllîsinden mu'âf ve müsellemler olup ellerinde mu'âf-nâmeleri var iken bunlara avâız teklif olunduğu vâki' ise men' ve def' edüb mukaddemen verilen mu'âf-nâme mûcibince amel edüb emr-i şerîfime muhâlif ve ellerinde olan mu'âfnâmelerine mugâyir min ba'd avâız-ı dîvâniye ve sâyir tekâlif ettirmeyüb zulm u hayf olunmaktan be-gâyet hazer edeler deyu bin bir Zilhiccesinin on yedinci günü târihiyle müverrah hükm-i şerîfim verilüb hâlen cülûs-ı hümâyûn vaki olmağla ol hükm-i şerîfi götürüb tecdîdin taleb etmeğin buyurdum ki hükm-i şerîfim vardık da bu babda vech-i meşrûh üzere verilen mu'âf-nâmelerine amel edüb hilâfına rıza ve cevaz göstermeyesiz, şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimad kılasız. Tahrîren fî's-sâdisi aşer min şehri Rebiülevvel sene erbaa ve elf.

Bi makam-i Kostantiniyye el-Mahruse

S 78 B2

Alaybey Hüseyin Ağa'nın Mukarrernâmesi

Emûru'l-ümerâi'l-kirâm kebîru'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadri ve'l-ihtirâm sâhibu'l-izzî ve'l-ihtişâm el-muhtassu bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Anadolu Beylerbeyisi Hüseyin dâme emsâluhû ve kıdvetu'l-kudât ve'l-hukkâm ma'denu'l-fazlî ve'l-kelâm mevlâna Marmara kadısı zîde fazluhû tevkî'-i refî'-i hümâyun vasıl olıcak ma'lûm ola ki dergâh-ı mu'allâm müteferrikalarından dârende-i fermân vâcibu'l-iz'ân kıdvetu'l-emâcid ve'l-ekârim Hüseyin zîde mecduhû gelüb Saruhan Sancağında Marmara Nahiyesinde Tatarlu nam karye dört bin dokuz yüz doksan dokuz akçe hisse-i tımar bundan akdem pâye? halkasından firar eden Şehsuvar tahvilinden bu tevcîh olunub berat ettürüb mutasarrıf iken Süleyman nâm kimesne hisse-i mezkura mezbûr Şehsuvar'ın ferâğından bana verilmiştir deyu dahl edüb tasarrufuna mâni' olmağla hâliyen asâkir-i Nusret-meâsir ve serdar olub vezîr-i a'zam olan düstûr-ı ekrem müşîr-i efham nizâmu'l 'âlem müdebbir-i umûru'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimu mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib muessisu bünyânî'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyidu erkânî's-saâdeti ve'l-iclâl el-mahfûf bi-sunûfî avâtifi'l-meliki'l- a'lâ Murad Paşa edâ mellâhu teâlâ iclâlehûnun huzurunda mezbûr Süleyman ile murâfa'a olub temessüklerine nazar olunub görüldük de hisse-i mezbûre vücûda gelen hizmeti mukabelesinde buna verilüb her vecihle hakk-ı sarîhi olduğu zâhir olmağın hîn-i murâfa'ada gerü buna mukarrer olmak fermânım olmuştur. Buyurdum ki hisse-i mezbûreyi emrim üzere geri buna mukarrer edüb elinde olan berâtı ve sâyir temessükâtı mûcibince kemâ-kân zabt ve tasarruf ettürüb min ba'd mezbûr Süleyman'ı ve âheri dahl ve taarruz ettirmeyesin dahl eden (birkaç kelime okunamadı) ba'de's-subût hükm edüb bîkusûr alıvermeğın şöyle ki gerektir hasmı kanaat eylemeyüb mürâfaadan sonra temessükât dahi ibraz ettirse mürâfa'adan sonra ibraz olunan temessükâtına itibar olunmaz. Hisse-i mezbûreyi kemâ-kân buna zabt ve tasarruf ettiresiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimad kılasız. Tahriren fî avahir-i şehri Cemaziyelahir sene sitte aşere ve elf

S 78 B3

Budur ki sene ihdâ ve işrîn ve elf Recebinin dördüncü gününde siyah tüylü kancık merkep sol kulağı kesük Mehmed bin Sefer yedinden yave kayd olunub müddet-i

örfiyyesi tamam olunca yevmi altışar akçe nafaka takdir olunub Yave Emîni olan Kurtbeyi'ne teslim olundu. Tahrîren fi't-târihi'l-mezbûr.

Şuhûdu'l-hâl:

Hacı bin Sefer Mustafa bin Osman Ahmed bin Ali Şaban bin Receb
Ve gayruhum

S 78 B4

Budur ki bin yirmi bir senesinde mâh-ı Receb'in on altıncı gününden gök kola? Sol yanı damgalı bârgirin sahibi nâ-ma'lûm olmağın Ermeni dellâl yedinden yâve kayd olunub müddet-i örfiyyesi tamam olunca yevmî onar akçe nafaka takdîr olunduktan sonra Yave Emîni Arabacı oğlu Mehmed'e teslim olunduğu kayd-ı sicil. Tahrîren fi't-târihi'l-mezbûr.

Şuhûdu'l-hâl:

Mehmed Bey el-Cundî Mustafa bin Osman Ahmed bin Ali Ve
gayruhum

S78 B5

Budur ki Çanşnir Mehmed Ağa'nın Manisa'da bey' olunan koyunların akçesin ahz ve kabza vekili olan Kurd veled-i Dimo nâm zimmî meclis-i şer'a gelüb işçim olan Petre veled-i Andirya nam zimmî hasta olub vefat etmek ihtimali olursa bana beytû'l-mâl emîni dahl eder üzerine varılub cevabı tahrîr olunmasın taleb ederim dedik de zeyl-i kitabda mastûru'l-esâmi olan Süleyman ile üzerine varılub sual olunduk da benim yedinde akçem ve eşyam yoktur hatta bu defa merkûm Kurt'tan beş yüz akçe karz alub evime harçlık gönderdim vefat edersem zahrımda olan kaftanım ve kebe'den gayri nesnem yoktur dedüğü kayd-ı sicil. Tahrîren fi avâsıt-ı şehr-i şaban sene 1021

Şuhûdu'l-hâl:

El-Hac Mehmed bin Süleyman Ahmed Bey ibni Hamza Ali bin Mehmed El-Hac Hızır
bin Ahmed El-Hac Sefer bin el-Hac Muhyi Süleyman bin Nasuh Hüseyin bin İshak
Es-Seyyid Hasan bin es-Seyyid İbrahim Hızır bin Ahmed Durmuş bin İbrahim Ve
gayruhum

S 78 B6

Vech-i tahrîr-i huruf budur ki Mekkâri devecilerinden Ramazan bin Gürbüz nam kimesne meclis-i şer ‘-i şerîfe Sapçı Yahudi veled-i Kurdi ihzar ve muvacehesinde da‘vâ edüb şapın kantarı yetmiş akçe hesabı üzere her bir deveyi şaphâneden buraya şap tahmîl edüb eğer şap bulunmaz ise develerinüz boş gelmek lazım gelürse hesâb-ı mezkur üzere tamamen kiranuzı virelüm deyu kavlı edüb biz dahi bu minval üzere develer cem‘ edüb bunun ile şabhâneye varub on gün miktarı karar edüb mevcut şab bulunmaz ise icazet ile develerimizi boş götürdük kavlimiz üzere deve başına kiramuzı taleb ederim sual olunsun dedik de gıbbe’s-suâl merkum Yahudi cevâb verüb fi’l-vâki‘ minvâl-i meşrûh üzere olub buradan şabhâneye varduğumuzda mevcûd şab bulunmamak ile birkaç gün te’hîri lâzım geldik de merkûm Ramazan kabul etmeyüb kavlı olunan kirâdan ferağ edüb gelüb gitti deyücek sıdk-ı makâline beyyine taleb olunduk da (çekilmemiş) bin Hasan ve Ali bin Mir Ahmed nam kimesneler fi’l-vaki merkum Ramazan bizim huzurumuzda tevakkuf etmeyüb kiradan (çekilmemiş) deyu develerin alub gitti deyu şehadet ettiklerinde ba‘de’l-kabûl mâ huve’l-vâki bi’t-taleb kayd-ı sicil. Tahrîren fi evâsıt-ı Şevvâli’l-mükerrerrem sene ihdâ ve işrîn ve elf.

Şuhûdu’l-hâl:

Şaban bin Receb Ahmed bin Ali İbrahim bin Bali Mustafa bin
Osman Ve Gayruhum.

S 79 B1

Budur ki Mahrûse-i Manisa sâkinlerinden el-Hac Mustafa İbni el-Hac Hasan meclis-i şer‘-i şerîfde işbu sâhibu’l-kitâb Ahmed Çelebi İbni Mehmed muvâcehesinde ikrar edüb mezbûr Ahmed Çelebi’nin zimmetinde yirmi bin akçemi..ile karye-i Keçilü’de vâki lede’l-cîrân ma‘lûmu’l-hudûd olan üç bab damlarını ve dört re’s kara sığır öküzleri ve bir araba ve yine karye-i mezbûre altında vâki bir cânibi Menemen yolu ve bir tarafı Görpe? yolu ve bir tarafı yine tarîk-ı âm ve bir tarafı Turgut ve Hüseyin yerleri ile mahdûd olub tahmînen iki yüz dönüm mikdârı yerlerim ile dâhilinde olan iki yüz ağaç emrudyula yirmi bin akçe ve târîh-i kitâbdan üç sene mukaddem merkûm Ahmed Çelebi’ye bey‘ edüb meblağ-ı merkûm zimmetimde olan yirmi bin akçeye takas etdüm. Keyfe mâ yeşâ bağa mutasarrıf olsun benim alakam yoktur dedikde merkûm Ahmed Çelebi dahî tasdîk edüb kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fi gurre-i şehri Ramazânî’l-mübârek sene 1021

Şuhûdu'l-hâl:

Fahru'l-kudât mevlâna Turabîzâde Ahmed Efendi Beyzâde Muslihiddin Halife ibni
Ramazan Hasan bin Osman El-Hac Receb bin el-Hac Ali Mehmed
Çelebi ibni Hasan Efendi Ahmed Çelebi ibni Bostan Abdulkerim Çelebi el-
Hatib Mehmed Çelebi ibni İşa Mehmed Halife İmam-ı Cami-i Kebir Zekeriyya
Halife el-İmam El-Hac Mahmud Halife el-İmam Bazirgânzâde Ahmed
Çelebi Şâmîzâde Mustafa Çelebi Nimetullah Çelebi ibni Ahmed Mustafa
Çelebi ibni el-Hac Mehmed Ve gayruhum

S 79 B2

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Kasaba-i Menemen sükkânından İbrahim Bey ibni Ömer
ve Ali bin İbrahim ve Mehmed bin Mahmud ve Ahmed bin Abdullah nâm kimesneler
meclis-i şer'î şerîf ve mahfel-i münîfe hâzırûn olub takrîr-i kalam edüb işbu leyle-i
mübâreke de vakt-i mağribde hilâl-i Ramazânı gördük deyu hasbeten lillâhi teâlâ
rû'yet-i hilâl-i Ramazana şehâdet ettiklerinde kasaba-i mezbûrede kurb-i cami-i
kebîrde vâiz olan Abdalbaki Efendi ve Hatib Mustafa Çelebi ibni Fuad Efendi ve Hafız
Musli Hoca nam kimesneler vakt-i mezkurda semâda ğaym olub illet var idi deyu ihbâr
eylemeğin mezkûrların şehâdetleri makbûl olunsun yevm-i hamîs ibtidâ-i Ramazan-ı
şerîf olmak üzere kayd olundu. Tahrîren fi gurre-i Ramazânî'l-mübârek li-sene ihdâ
ve işrîn ve elf.

Şuhûdu'l-hâl:

Kâtibi Dede ibni Veli Yiğit başı Ahmed bin Ahmed Çelebi ibni
Halil Efendi Es-Şeyh Mehmed Efendi ibni Mahmud Efendi Ve gayruhum
minel-hâzırûn

S 79 B3

Ba'dehû mazmûn-ı hüccette el-Hac Hamza bin Üveys ve Mevlana Hasan Efendi ibni
Ali şehadet ettikleri kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-işrîn min
şehri Ramazânî'l-mübârek sene 1021

Şuhûdu'l-hâl:

Musli ibni Hamza Ahmed bin Ali Şaban bin Receb Muslihiddin
Efendi el-Müderris Ve gayruhum

S 79 B4

Budur ki mahrûse-i Manisa'da Sultan Camiinde vâiz ve hangâh şeyhi olan Abdurrahman Efendi ibni eş-Şeyh Mehmed Efendi meclis-i şer'e gelüb Muslihiddin Efendi muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm edüb hâlen mahmiyye-i İstanbul'a teveccühü lâzım gelmeyin merkûm Muslihiddin Efendi'yi yerimize kâimi-makâm eyledik dedik de ba'de'l-kabûl kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fî avâsıt-ı Şevval sene 1021

S 79 B5

Oldur ki işbu hâmil-i hâze'l-kitâb Maradit veled-i Seronayir? nâm zimmî meclis-i şer'a gelüb bi'l-fiil eyalet-i Anadolu'da muhassıl-ı emvâl olan emîru'l-ümerâi'l-kirâm kebîru'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadri ve'l-ihtirâm sahibu'l-izzî ve'l-ihtişâm el-muhtassu bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Mehmed Bâki hazretlerinin canibinden vekîl-i şer'î olan Mehmed Çavuş ibni Kaya muvâcehesinde takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm kılub bundan akdem mahrûse-i Tire'de Destimal? hanında fevt olan Kiryako veled-i Hobyar li-eb ve ümm babab merkûm Seronayir?ın ve karındaşı olub ammim olmağla bi-tarîki'l-usûbe en-nesebiyye verâset bana münhasıra iken muhassıl-ı müşârunileyh hazretleri müteveffâ-yı merkûmun muhallefâtını kabz edüb dâhil-i irsaliye eylemiştir.

S 79 B6

Sual olunup mûcibin taleb ederim dedük de gıbbes'-suâl ve'l-inkâr merkûm Mehmed Çavuş cevap verüb mürd-i mezbûrun zâhirde vâris-i ma'rûfu yoktur deyu metrukâtına vaz'-ı yed edilmiştir. Merkûm varub mürd-i mezbûrun vech-i meşrûh üzere vârisi idüğünü isbât eylesün deyücek 'udûlden Habib bin Beşe ibni Abdullah ve Osman Beşe ibni Abdullah nâm kimesneler hâzıra olub istişhâd olunduk da edâ-i şehâdet-i şer'iyye edüb fi'l-vâki' zikr olunan handa fevt olan merkûm Kiryako işbu David'ün babası merkûm Seronayir'in li-eb ve ümm karındaşıdır. Babalarının ismi merkûm Hobyar'dır dedelerinin ismi Sefer'dir mürd-i merkûm Kiryako dahi mesfûr David'in ammisidir. Veraset-i mezbûr David'e münhasıradır şahitleriz şehadet dahi ederüz dediklerinde gıbbe riâyet-i şerâyiti'l-kabûl şehâdetleri makbûl olduklarından sonra mucibine hüküm-birle mâ huve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fî evâil-i şehri Şevvâli'l-mükerrem sene ihdâ ve işrîn ve elf

Şuhudu'l-hâl:

El-Hac Piri Beşe ibni Ömer Osman Çelebi ibni Ahmed Mehmed Çelebi İbni Halid
Çavuş Mustafa Beşe ibni İbrahim Ve gayruhum mine'l-hâzırîn

S 79 B7

Budur ki Davudfakih Mahallesinden Cârullah bin İsmail tarafından husûs-ı âti'z-zikirde el-Hac Hüseyin bin el-Hac Mustafa ve Muslu bin Hüseyin şهادetleriyle hasm-ı câhid-i şer'î mahzarında vekâleti sâbite İsmail bin Eşref merkûm Carullah'ın zevcesi Hatice binti İbrahim nam hâtun muvacehesinde ikrar edüb mahalle-i mezbûrede vâki bir tarafı el-Hac Hüseyin evi ve bir tarafı Hasan evi ve bir tarafı vakıf oda ve bir tarafı Fatma Hâtun mülkü ve bir tarafı tarık-ı hâs ile mahdûd olan bir bab evi ve çardakıyla ve havlusuyla târîh-i kitâbdan bir yıl bir ay mukaddem beş bin akçeye müvekkilim mezbûr Cârullah ve mezbûre hâtuna bey' edüb teslim-i mebî' ve kabz u semen kılub târîh-i kitâba gelince mezbûre hâtunun mülk-i müşterâsıdır dedik de vekîl-i merkûm İsmail'in, ikrâretu'l-mukirru bihâ el-merkûme hâtun bi'l-muvâcehe kabûl ve tasdik ettikten sonra mâ huve'l-vâki' kayd-i sicil olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Şevvâli'l-mukerrem sene 1021

Şuhûdu'l-hâl:

El-Hac Ali bin ... Hamza Çelebi ibni el-Hac Sefer Mustafa bin Mahmud
Mustafa bin Bali İbrahim bin Mustafa Mehmed bin Yardım Mehmed bin Cafer
Hasan Halife ibni Abdurrahman Ve gayruhum

S 79 B8

Budur ki Çaltı nâm karyeden Hatice binti Ramazan nâm hâtun meclis-i şer'a gelüb zevcim Emrullah beni bilâ nafaka velâ kisve bırakıp gidüb bana ve hicrimde olan sağır oğlu Mehmed ve sağire kızı Fatma'ya mikdâr-ı kifâyet nafaka baha takdir olunmasını murâd ederim dedikde târîh-i kitâbdan yevmî merkûm hâtuna dörder akçe ve sağireyn-i mezbûreynin her birerlerine üçer akçe nafaka ve kisve baha takdir olunub istidânet ve sarfa izin verildiği hîn-i zarurette istidânet ve sarf edüb vakt-i zaferde zevci merkûm Emrullah'a müracaat eyleye. Tahrîren fî evahir-i şehr-i Şevval sene 1021

Şuhûdu'l-hâl:

Koca Lala Hatibi Muslihiddin Halife El-Hac Kabul-zâde Halil İbrahim bin
Bali... bin Ali Ve gayruhum

S 80 B1

Budur ki..el-kûzat heyder ahdi ibni Abdullah meclis-i şeri şerifi Ebubekr'in..muvahecesinde ikrar idub mahruse-i Mağnisa da Gürhane mahallesinde vaki kazar-ı ferh? Evleri dimek ile ma'ruf bir tarafı tarik-i âam ve bir tarafı tarik-i has ve bir tarafı bağçe olunmalı? Mülk-ü ve bir tarafı Hacı çelevi mülk ile mahdud olub iki bâb fevgani ve iki bâb tahtani evleri ve.... Havluya ve isticar müsmire ve gayr-ı müsmire..müştemil mülk menzili yirmi altı bin akçe merkum iki bey'i idub teslim bey'i ve kabz .. kıldum mülkü müştemil..didükden bade'l- kayd olundu tahrirân evehir-i şehir-i Ramazan sene 1021.

Şuhudül Hal:..Kıdvetül- kuzât .., ... çelevi

S 81 B1

Budur ki Mihriban binti gözligöz nam..melis-i şer'i işbu sahibü'l-kitâb Kurd çelevi ibni Mehmed Ağa muvahecesinde ikrar idub mezbur ki zımmetinde dokuz bin akçe olub meblağ-ı merkumi hala..ahz ve kabz idub zımmetinde bir baki kalmamışdır didükden badel.....

Şuhudul Hal: Çelebi Beşe, Mustafa bin Osman, İsa Çelebi ibni Hacı Osman, İmam Müslihiddin Halife ibni İlyas ve gayruhum.

S 81 B2

Akdâ kudâti'l-muslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'denu'l-fadli ve'l-yakîn vârisu ulûmi'l-enbiyâ-i ve'l-murselîn hucetu'l-hakki ale'l-halki ecma'în el-muhtassu bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlâna Manisa kadısı zîdet fazâiluhû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak malum ola ki kaza-i mezbûrede vâki' Uncuboz nâm karye ahalisi südde-i sa'âdetime adam ve arzuhal gönderüb yine mahmiye-i mezbûre zahîresiyçün un götürüb ol mukabelede arpa ve buğday ve saman ve otluk biçmek ve sâyir tekâlîf-i örfiyye teklif olunmaya deyu emr-i şerîf dahi verilmeğin hâlen arpa ve buğday ve saman cem'ine memur olanlar mücerred celb ve ahz için hilaf-ı de'b? ve kânûn ve muğâyir-i emr-i hümâyûu arpa ve buğday ve saman ve bunun emsâli tekâlîf teklif edüb bî vecih zulm ve ta'addi ederler deyu bildürüb mukaddemen verilen emr-i şerîfe muhâlif rencide olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin buyurdum ki hüküm vardık da husûs-ı mezbûre erkân-ı vecihle mukayyed olub göresin fi'l-vâki' karye-i mezbûre ahâlisi kadîmu'l-eyyâmdan ilâ yevminâ hâzâ mahrûse-i mezbûreye zahîre için un götürüb ol mukabelede vech-i meşrûh üzere arpa ve buğday ve saman ve otluk

biçmek ve sâyir teklîf-i örfiyye ola gelmiş değil iken hâlen unu hilâf-ı âdet ve kânûna muhâlif zahîre cem'ine memur olanlar mücerred celb ve ahz için mukaddemen vârid olan emr-i şerîfe muhâlif bî vecih ve bilâ emr arpa ve buğday ve saman ve bunun emsali tekâlîf-i örfiyye teklîf edüb zulm u ta'addi eyledikleri vâki' ise ve işbu emr-i şerifimin hilafına sonradan yine emr-i âher vârid olmuş değil ise men' ve def' edüb ve min ba'd karye-i mezbûre ahalisi olagelen âdet ve kânûna muhâlif ve işbu emr-i şerîfe muğâyir kimesneye rencîde ve remîde ettirmeyesiz ve ba'de'n-nazar bu hükm-i hümâyunumu ellerinde ibkâ ede. Sen şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmisi aşer min şehr-i Saferi'l-muzaffer sene ihdâ işrîn ve elf.

S 81 B3

Bâis-i tahrîr-i hurûf budur ki, Kula kazasına tabi Büyük sam? nâm karyeden Ramazan bin Ali nâm kimesne meclis-i şer'e Teke Sancağından olup halen kaza-i Manisa'da sâkin Ömer bin Abdî nâm kimesneyi ihzâr ve muvâcehesinde takrîr-i da'vâ edüb bundan akdem mezbûr...hizmet edüb müddet-i icâresi tamam olduktan sonra senden ayrılıb gitmişti. İşbu mâh-ı Şa'banın on beşinci günü gecesı gelüb işbu hâzır-ı bi'l-meclis olan kebîre kızı Ayşe'yi ayırdub alub gidüb ben dahi ardınca gelüb mahrûse-i Manisa kurbunda Kayadibi nâm karye yanında bulub ihzâr-ı şer' etdim, sual olunub muâhezesin taleb ederim dedik de gıbbe's-suâl merkûm Ömer ikrâr-ı tav'ı kılub fi'l-vâki' mezbûr Ramazan'ın evine varub merkûme Ayşe'yi ayırdub alub karye-i mezbûreye getürdüm dedikten sonra mezbûr Ömer'e sual olunub sen merkûme Ayşe'ye yakın oldun mu denildik de şeytana tabi olub rızasıyla yakın oldum dediği bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi avâsıt-ı şehr-i Şa'bani'l-muazzam min şuhûr-i sene ihdâ ve işrîn ve elf.

Şuhûdu'l-hâl:

Câmi-i kebîr mütevellisi Ali Bey bin Veli bin Mahmud Es-Seyyid Mehmed bin
es-Seyyid Bostan Abdi Çelebi ibni Muhyi İbrahim Bey ibni Mehmed
Yusuf bin Hüdaverdi Mehmed bin ...

S 81 B4

Budur ki Rahime binti Yusuf nâm hatun İmirza bin Hüseyin muvâcehesinde ikrâr edüb Bektaş Mahallesinde vâki' bir tarafı Hüseyin mülkü ve bir tarafı Emir Mustafa mülkü ve bir tarafı el-Hac İmirza ve bir tarafı tarîk-ı âm ile mahdûd olan mûris yerimi dört yüz altmış akçeye mezbûr İmirza'ya bey' edüb teslîm-i mebî' ve kabz-ı semen kıldım

mülk-i müşterasıdır ba'de'l-yevm keyfe mâ yeşâ mutasarrıf ola deyu ve ba'dehû mukırre-i mezbûrenin ikrârın bi'l-muvâcehe kabûl ve tasdik ettikten sonra mâ huve'l-vâki [kayd şode]

Şuhûdu'l-hâl:

Dellâk Mehmed bin Mustafa El-Hac Mustafa bin Yakub Ali bin Receb İbrahim bin Salih

S 81 B5

Budur ki

Mahmiye-i Manisa muzâfatından Alibaliler nâm karye sakinlerinden Oruç bin Hüseyin nâm kimesne meclis-i şer'-i şerifte yine karye-i mezbûre sükkânından Abdulkerim bin Ahmed ve Veli bin Muhyi ve Şeref bin Hasan ve Veli bin Abdurrahman ve Abdullah bin Hüseyin nâm kimesneler ve gayriler muvâcehelerinde bi-tav'ihî ikrâr ve i'tirâf edüb bundan akdem sağır oğlum Dursun hasta olub bir ay sâhib-i firâş olub bi-emrillâhi teâla ecel-i müsemmâsıyla vefât etmiştir. Mezbûrdan kimesnelerin ve gayrilerin sun ve fiilleriyle vefat etmemiştir mezbûr oğlumun cürüm ve cinayetine müteallik merkûmûn kimesnelerden ve gayriden taleb ve da'vam yoktur. Bizlerin asaleten ve vekâleten husûs-ı mezbûre müteallik da'va sadır olursa sadri'l-hükkâmî'l-kirâm mesmû' olmasun dededik de gıbbe't-tasdik bi't-taleb ketb-i sicil olundu.

Şuhûdu'l-hâl:

Hüseyin bin Mustafa Şaban bin Receb Pervane bin Abdullah Mustafa bin Osman Sadık bin Ali Ahmed bin Ali ve gayruhum

S 81 B6

Budur ki bundan akdem fevt olan Mahmud Ağa'nın sağır oğlu Mehmed ve sağire kızı Ayşe'nin babalarından intikal eden hisse-i şer'iiyelerini hıfz ve hirâset için nasb-ı vasî lâzım olmağın vâlideleri Melek-simâ binti Abdullah nâm hâtun vasiyye nasb olundu ba'de'l-kabûl kayd şode.

Şuhûdu'l-hâl: (isimler yok)

S81 B7

Ba'dehû sağır-i merkûme ve sağire-i mezbûreye yevmî altışar akçe nafaka baha takdir olunub istidanet ve sarfa izin verilüb mâ huve'l-vâki' kayd şode fî gurre-i şehir-i Şa'ban sene 1021

Şuhûdu'l-hâl: (isimler yok)

S 81 B8

Ba'dehû vasiyye-i merkûme el-Hac Aliler nâm karyeden Cennet binti Ali nâm hâtun muvâcehesinde ikrâr edüb vassiyesi olduğum sağîrân-ı mezbûrânın zarûret-i nafakaları için karye-i mezbûre toprağında bir tarafı karye-i mezbûre ve bir tarafı tarîk-ı âm ve bir tarafı Himmet yeri ve bir tarafı el-Hac Ali Bey müteveffa oğlu ile Mahmud'a veda olan mûris yerini üç bin akçeye bey' edüb ve yine karye-i mezbûre kurbunda vâki' lede'l-ahâli ve'l-cîrân ma'lûmu'l-hudûd olub dört kıt'a yerler ki tahmînen yüz dönüm yerlerdir. Zikr olunan yerlerin hakk-ı tasarrufunu sâhib-i arz marifetiyle iki bin akçeye zaruret nafakası için mezbûre hâtuna tefvîz edüb cem'an beş bin akçeyi vesayeten ahz ve kabz etdüm ba'de'l-yevm keyfe mâ yeşâ mutasarrıf olsun dedik de mukirre-i mezbûrenin ikrârın el-mukirr lehâ el-merkûme bi'l-muvâcehe kabûl ve tasdîk ettikten sonra mâ huve'l-vâki' kayıd şod.

Şuhûdu'l-hâl:

El-Hac Hüseyin bin Mehmed El-Hac Ali Bey ibni el-Hac Satı İsa bin Yusuf

Himmet bin Osman Yunus bin Banazlı Şaban bin Receb Mustafa bin Abdi

S 81 B9

(ilk üç satır silik ve karışık olduğundan okunamadı)

Budur ki mahmiye-i İstanbul'da Galata muzâfâtından Fındıklı Mahallesi sükkânından dergâh-ı âli müteferrikalarından kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Nurullah Ağa ibni Mahmud Efendi merhum tarafından ikrâr-ı âti'z-zikr tasdîk ve ketb olub Kenan Bey ibni Abdullah ve Veli Bey İbni Yusuf şهادetleriyle hasm-ı câhid-i şer'î mahzarında vekâleti sâbite olan Yusuf Ağa İbni Abdulmennan muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf edüb Mahalle-i Fındıklı'da vâki' üç tarafı tarîk-ı âm ve Müşfik Paşa mülkü ve bir tarafı Gülnar Kadın ve Sâkine hatun evleri ile mahdûd olub büyü-tü müte'addide ve üç bab hamam ve mâ-i câri ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-i müsmireyi müştemil

S 82 B1

Budur ki Mihriban binti Abdullah nâm hâtun meclis-i şer'de Kurt Çelebi ibni Mehmed Ağa muvâcehesinde da'vâ edüb "mezbûrun tarafından on bin akçe asl-ı mal ve bin beş yüz akçe mu'amele-i şer'iyyeden cem'an on bir bin beş yüz akçe hakkım vardır talep ederim" sual olunup gibbe's-suâl mezbûr Kurt Çelebi ikrar idüb "fi'l-vaki on bin akçe

aldum, lâzımu'l-edâ imdi velâkin üzerime muamele-i şer 'iyye olmayub" dedü ki kayd şod. Tahrîren fî şehr-i Receb sene 1021

Şuhûdu'l-hâl:

Fakıhzâde Mustafa Nasuh bin İshak Mustafa bin Osman Şaban bin Receb
Ve gayruhum

Ba'dehu meblağ-ı merkûm çukadara havale olunub teslim olunduğu kayd şode

Ba 'dehu merkûm Kurt Çelebi "üzerime muamele-i şer 'iyye olunmadı" deyu yemin billah ettüğü kayd şode

Ba'dehu merkûm Kurt'tan mu'âmele namına mezbûre hâtun "dokuz yüz akçe aldım" dedüğü kayd şode.

S 82 B2

Sebeb-i tahrîr-i kitâb-ı şer'î budur ki, bilfiil Çaşnigir Hatun Evkafına mütevellî olan Çelebi ibn-i Mahmud Bey meclis-i şer'-i şerîfte işbu sâhibu'l-kitâb Muhyiddin Halife ibni Resûl muvâcehesinde ikrâr edüb "evkaf-ı mezbûreden olub câmi-i mezbûre haremine muttasıl bir tarafı câmi-i şerîf kapusu ve bir tarafı yine câmi-i mezbûr haremî ve bir tarafı bıçakçı dükkânı ve bir taraf-ı tarîk-ı âm ile mahdûd olan bir bab mücellid dükkânı ve yine evkaf-ı mezbûreden bir tarafı Abdülcemil Efendi dükkânı ve bir tarafı tarîk-ı âm ve bir tarafı Araplar kahvesi hânesi ile mahdûd olan dükkân ihrâk-ı bi'n-nâr olub yerleri hâli ve mu'attal kalukdur. Merkûm Muhyiddin Halife üzerlerine müceddeden dükkân bina etmek içün cânib-i vakfa bin akçe icâre-i mu'accele verüb beher sene-i hicriyye dükkân yerine yirmi beşer akçe icâre-i müeccele vermek üzere icâr ettüm. Ba'de'l-yevm sene be-sene ta'yin olunan icâre-i zemîni verüb keyfe mâ yeşâ mutasarrıf olsun" dedikde merkûm Muhyiddin Halife vech-i meşrûh üzere istîcar edüb mütevellî-i mezbûrun ikrârın bi'l-muvâcehe kabûl ve tasdîk ettikten sonra bu hurûf sebebiyle temessük ketb olunub yed-i tâlibe vaz' olundu: Tahrîren fî'l-yevmi's-sâni ve'l-işrîn min şehr-i Recebi'l-murecceb min şuhûr-i sene ihdâ ve işrîn ve elf.

Şuhûdu'l-hâl:

Baba Ahmed bin Ali Mustafa bin Osman İbrahim bin Bali Baba Sadık bin Ali
Ve Gayruhum minel-hâzırîn

S 82 B3

Budur ki karye-i Horos'tan olub fevt olan bazarcı zimmînin sağır oğlu..babasından intikal eden hisse-i şer'iyyesini hıfz ve hirâset içün nasb-ı vasî lazım olmağın sağır-i

mezbûrun ammisi Karaca veled-i Gülyan nam zimmî kîbel-i şer' den vasî nasb olduk da mezbûr Karaca bi'l-muvâcehe kabûl ettükden sonra mâ huve'l-bâki kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fî avâsıt-ı Receb sene 1021

Şuhûdu'l-hâl

İbrahim bin Bali Ahmed bin Ali Mustafa bin Osman ve gayruhum

S 82 B4

Budur ki Mahruse-i Manisa sükkânından el-Hac Mustafa bin Hasan meclis-i şer'-i şerifte işbu sâhibu'l-kitâb el-Hac Mustafa Çelebi ibni İlyas muvâcehesinde ikrâr edüb mahrûse-i Manisa'da Tahıl pazarında vâki bir tarafı tarîk-ı âm ve bir tarafı Baytar kahvehânesi ve bir tarafı vakıf dükkân ve bir tarafı Tahıl pazarı ile mahdûd olub silk-i mülkümde olan börekçi dükkânının yeri Veled Bey Vakfı olub hark ve sâir binası benim olmağın on bin akçeye mezbûr Mustafa Çelebi'ye bey' edüb teslim-i mebi' ve kabz-ı semen kıldum.

S 82 B5

Mülk-i müşterâsıdır. Ba 'de'l-yevm yılda kırk akçe icâre-i zemin cânib-i vakfa verüb keyfe mâ yeşâ mutasarrıf olsun dedükde mukırr-ı mezbûrun ikrârın el-mukırru lehû el-merkûm Mustafa Çelebi bi'l-muvâcehe kabûl ve tasdik ettikten sonra mâ huve'l-vâki' kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fî evâhir-i şehri Receb sene 1021

Şuhudu'l-hâl

Mustafa ibni Ali Muslihiddin Efendi Bakkal Süleyman Arpa Mehmed Bey
ibni Vahid Mehmed Çelebi ibni Nurullah Bey

S 82 B6

Sebeb-i tahrîr-i hurûf budur ki Mahmiye-i Manisa sânehâllâhu ani'l-beliyyât Kara Yunus Mahallesi sâkinlerinden İvaz Çavuş meclis-i şer'i hafîr-i lâzımu't-tevkîrde işbu sâhibu'l-kitâb Satılmış bin Mehmed muvâcehesinde ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tiraf-ı sarîh-i mer'î kılub mahalle-i mezbûrede vâki' kıbleten bâyi'-i mezbûr mülküne ve şarkan Molla Derviş? Mülküne ve şimâlen tarîk-ı âm ve garben mu'allimhâne ile mahdûd ve mümtâz olan bir bab toprak örtülü, önü çardaklu bir tut ağacı ve kiremid örtülü müşterâmı müstemil mülk menzilimi mezbûr Satılmış dört bin beş yüz nakd-i râyic fî'l-vakt akçeye bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' edüb teslîm-i mebi'-i mahdûd ve kabz-ı semen ma'dûd mülküm ba'de'l-yevm menzil-i merkûm, mezbûr Satılmış'ın mülk-i mahzı ve hakk-ı sırfıdır. Keyfe mâ yeşâ ve keyfe mâ yurîd mutasarrıf olsun

dedikde merkûm İvaz Çavuş'un ber-vech-i meşrûh sudûr iden ikrarın el mukirru lehû el-merkûm Satılmış vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk ettikten sonra mâ huve'l-vakî' bi't-taleb ketb olundu. Hurre fi 9 min şehr-i Recebi'l-murecceb sene 1021

Şuhûdu'l-hâl:

İbrahim Bey İbni Piri Halife Piri Bey İbni Yusuf Cami-i Kebir Mütevellisi Ali Bey bin el-Hac Mehmed el-Hac Rıdvan bin Abdullah Muslihiddin el-İmam Halen İmam Mehmed Halife ve gayruhum mine'l-hâzırîn

82 B7

Budur ki Mahrûse-i Manisa sakinlerinden el-Hac Hasan bin Mahmud meclis-i şer'i şerifte işbu sâhibu'l-kitâb İbrahim bin Ali Bey muvâcehesinde ikrâr edüb Eskihisar Mahallesinde vâki' bir tarafı Mustafa mülkü ve bir tarafı tarîk-ı âm ve bir tarafı yine tarîk-ı âm ve bir tarafı Aşçıoğlu mülkü ile mahdûd olan mülk menzilimi üç bin üç yüz akçeye merkûm İbrahim'e bey' edüb teslîm-i mebî' ve kabz-ı semen kıldum dedikde ba'de't-tasdîk kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fi gurre-i Şaban sene 1021

Şuhûdu'l-hâl:

Mehmed bin Zeyneddin Cârullah bin Veli Mustafa bin Ahmed BalibinVeli Mahmud bin Carullah ve gayruhum

S82 B8

Budur ki Elif binti Mehmed nâm hâtun meclis-i şer'e gelüb zevcim Mehmed nâm kimesne beni tatlîk edüb işbu hicrimde olan Fatıma nâm sağırenin takdîr-i maâşında kemâl-i aczim vardır mikdâr-ı kifayet nafaka baha takdir olunmasını taleb ederim dedikde târih-i kitâbdan yevmi beş akçe takdir olunub istikraz ve sarfa izin verildiği hîn-i zarûrette istidâne ve sarf eyleye Tahrîren fi avâhir-i Şa'ban 1021

Şuhûdu'l-hâl: es-Sâbikûn

S 83 B1

... sâlyâne edüb taleb eyledik kadîmî karye-i Topyusuflar?'dan olub hâne avarızlarından idüğün isbât eylesün deyücek 'udûlden el-Hac Ali bin Hasan ve Abdulkerim bin Mehmed nâm kimesneler hâzıran fi'l-vâki' merkûm Bayram kadîmden 'an ceddin karye-i Topyusuflar'dan olub kadîmî karye-i mezbûre temessükü avârızı hânesindendir. Şahitleriz şehâdet dahi ederiz dediklerinde gıbbe riâyet-i şerâyiti'l-kabûl şehâdetleri makbûle olduktan sonra mâ huve'l-vâki bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi evâhir-i şehr-i Cemaziyelahir sene 1021

Şuhûdu'l-hâl:

Osman Çavuş ibni Piri Çavuş Mehmed bin Hüseyin Ahmed bin Ali
İbrahim Bey ibni Mehmed Şaban ibni Receb

S 83 B2

Budur ki Dedelü? nam karyeden Üveys bin Mahmud nam kimesne meclis-i şer'e karye-i mezbureden Himmet bin Hasan Fakih nam kimesneyi ihzâr ve muvâcehesinde da'vâ edüb mezbûr Himmet dedüğü gün ba'de'l-asr karye-i mezbûre kurbunda işbu hâzır-ı bi'l-meclis olan Mustafa nam sağîre fî'l-i şenî' eylemiş sual olunsun dedik de gıbbe's-suâl mezbur Himmet benim bundan haberim yoktur garaz ve iftira eder deyu inkâr edüğü kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fî evâil-i Recebi'l-mürecceb sene 1021

Şuhûdu'l-hâl:

Şeyhzâde Mustafa Ali bin Nebi Mehmed bin Süleyman İbrahim bin Bali
Turhan bin Bali ve gayruhum

S 83 B3

Ba' dehû mezbûr Üveys'in talebi ile merkûm Himmet'in keyfiyyet-i hâli tafahhus olunduk da karye-i mezbûreden Saki bin İlyas ve Satılmış bin Ali ve Hasan bin Veli ve Abdi bin Veli ve Arzuman bin Oruç v Mehmed bin Hasan nam kimesneler hâzırûn olub mezbûr Himmet'in hakkında eyü, kendi halinde kimesnedir. Bu âna gelince yaramaz hâline vâkıf olmadık deyu haber verdikleri kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fî t-târihi'l-[mezbûr.]

Şuhûdu'l-hâl: -

S 83 B4

Ba'dehû Üveys'ten beyyine taleb olunduk da beyyineden âciz olıcak yemin teklif olunduk da sağîr-i mezbûre yaramaz kasd etmedüğüne yemin billâh ettikten sonra mâ huve'l-vâki' kayd şod.

Şuhûd-ı muayyene

S 83 B5

Ba'dehû mezbûr Himmet'e karye-i mezbûreden Yunus bin Ali ve Arzuman bin Oruç ve Hasan bin Veli ve Yusuf bin Hasan nam kimesneler kefil oldukları kayd şod.

Şuhûdu'l-hâl:

El-mezbûrûn

S 83 B6

Budur ki mahrûse-i Manisa'da sâkin fahru'l-kudât Fakihzade İbrahim Efendi meclis-i şer'-i şerîfte işbu sâhibu'l-kitâb Bayezid bin Mahmud muvâcehesinde ikrar edüb Attare? Mahallesinde vâki' kibleten el-Hac Bekir evi ve şarkan tarîk-i hâs ve garben Hoca Hatun evleri ve şimalen Abdulcemil Efendi mülkü ile mahdûd olup bir bab tahtâni germe? evi ve bir bab fevkani oda ve altında ahur ve su kuyusu ve taşra bir bab ahuru ve havluyu müstemil olan mülk menzilimi on dört bin akçeye mezbûr Bayezid'e bey' edüb teslim-i mebi' ve kabz-ı semen kıldum. Mülk-i müsterâsıdır. Ba'de'l-yevm keyfe mâ yeşâ mutasarrıf olsun dedik de mukırr-ı mezbûrun ikrârın el-mukirru lehû'l-merkûm Bayezid bi'l-muvâcehe kabûl ve tasdik ettikten sonra mâ huve'l-vâki kayd olundu.

Şuhûdu'l-hâl:

Ahmed Çelebi ibni Mehmed Efendi Köse Hüsameddin Şeyhzâde Mustafa Çelebi
Ali Çelebizâde Cafer Mustafa Çelebi ibni Ali Çelebi el-Hac Hasan bin
Kocakom Ömer bin Cârullah Ve gayruhum

S 83 B7

Budur ki bundan akdem Hacı Yahya Mahallesinde fevt olan Hasan'ın sağır oğlu Mehmed'in vasîsi olan Cafer fevt olup yeri mahlûl olduk da işbu sâhibu'l-kitâb Ali bin Musa nam kimesne kibel-i şer'den vasi nasb olunduk da mezbûr Ali vesâyet-i merkûmeyi bi'l-muvâcehe kabûl edüb mûsisini ikamete müteahhid olduktan sonra mâ huve'l-vâki' kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fi 13 şehr-i Receb sene 1021

Şuhûdu'l-hâl:

Halil Çelebi ibni el-Hac Kabun Muslihiddin Halife ibni Hüseyin İsa bin
Ahmed İbrahim bin Bali ve gayruhum.

S 83 B8

Budur ki müteveffâ-yı mezbûrun zevcesi Saliha binti Mustafa nam Hatun vasiyy-i merkûm muvâcehesinde da'vâ edüb merkûm Hasan beni tezevvûç ettik de iki bin akçe mihr tesmiye olunub akd olunmuştur. Taleb ederim suâl olunsun dedik de gıbbe's-suâl ve'l-inkâr merkûme Hatundan beyyine taleb olunduk da Halil Çelebi ibni el-Hac Kabun ve Muslihiddin Halife ibni Hüseyin nam kimesneler hâzırân olup fi'l-vâki bizim huzurumuzda merkûm Hasan'ın merkûme Saliha'yı tezevvûç ettik de iki bin akçe mihr-i müeccel tesmiye olunub akd olundu. Bu minval üzere şâhidleriz şehâdet

dahi ederiz dediklerinde gibbe riâyet-i şerâyeti'l-kabûl şehâdetleri hayz-ı kabûlde vâki olduktan sonra mezbûre hâtun meblağ-ı merkûmu hibe ettüğüne yemin billâh edüb mucibine hüküm birle mâ huve'l-vâki kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fi't-târîhi'l-mezbûr.

Şuhûdu'l-hâl: İbrahim bin Bali Ahmed bin Ali Şaban bin Receb ve gayruhum

S 83 B9

Budur ki Kütahya sancağından Altuntaş kazasına tabi Küçük nam karyeden Musli bin ... nam kimesne meclis-i şer'-i şerifte mahruse-i Manisa'da sakin derviş Mehmed bin Hacı Fakih muvacehesinde ikrar edüb karye-i mezbûrede vâki' bir tarafı Musa ve bir tarafı çayırılık ve bir tarafı Musa yeri ile mahdud sekiz dönüm yerin ve yine makbere kurbunda vâki' bir tarafı İbrahim yeri ve bir tarafı Ali Bali yeri ve bir tarafı makbere ve bir tarafı tarîk-ı âm ile mahdûd dört dönüm yerin ve yine Höyük Erdeb? nam mevzide vâki' bir tarafı Korkut yeri ve bir tarafı Eymürlerin yeri ve bir tarafı mevzi'-i mezkûr ile mahdud sekiz dönüm yerin ve yine Burak Oruç nam mevzide vâki' bir tarafı mâ-i câri ve bir tarafı Bali Bey ve bir tarafı Mustafa yeri ile mahdud on dönüm cem'an dört kıt'a yerlerimin hakk-ı tasarruflarını üç yüz akçeye sâhib-i arz marifeti ile tefvîz edüb tefviz mukabelesinde olan meblağ-ı merkûmu bi't-tamâm ahz ve kabz ettim dedüğü kayd olundu. Tahrîren fi târîhi'l-mezbûr

Şuhûdu'lhâl: Bostan Bey ibni Mehmed Hamza Bey ibni İbrahim İbrahim bin Bali Mustafa bin Osman ve gayruhum

S 83 B10

Budur ki merhûm Eynezâde Vakfından yevmî on beş akçe ile vâ'iz olan Hasan Efendi fevt olub yeri mevlâna diğer Hasan Efendi mahal olmağın tevcih olunduğu kayd şod. Tahrîren fi evâil-i Receb sene 1021

Şuhûdu'l-hâl: El-Mezbûrûn

S 84 B1

Sebeb-i tahrîr-i kitâb-ı şer'î budur. Mahrûse-i Manisa'da sâhibu'l-hayrât ve'l-hasenât gulâm-ı pâdişâhî Ali Ağa ibni Abdülmennân meclis-i şer'-i şerîf-i şâmihu'l-imâd ve mahfel-i münîf-i râsihu'l-evtâdda..gök ala gözlü orta boylu Boğdaniyyetu'l-asl hâmiletu hâze'l-kitâb Gencihân binti Abdullah mahzarında bi't-tav'î's-sâf ikrâr edüb ve i'tirâf edüb mezkûre ve mevsûfe silk-i mülkümde dâhil olub hasbeten lillâhi teâlâ

ve taleben li-merdâtihi yevme yestazillu'l-mer'û tahte zılli sadakâtihi ve amelen bi-mâ kâle'n-nebiyyu sallallâhu aleyhi ve sellem "men a'take rakabeten mu'mineten a'tekallâhu teâlâ bi-kulli uzvin minhâ uzven minhu mine'n-nâr" i'tâk ve tahrîr ettim ba'de'l-yevm sâyir asliyât gibi hürre ve mu'taka olub sivâ li'l-velâi's-sâbit lil-mevâlî ale'l-ıtki hakk-ı rıkdan üzerimde nesne bâkî kalmamıştır. Lehâ mâ lehunne ve aleyhâ mâ aleyhinne dedik de ve ba'd Gencihân dahi mukirr-i mezbûr mevlâsı Ali Ağa'yı vicâhen tasdik ve şifâhen tahkik edüb temessükü iltimas etmeğin bu hurûf tesvîd olunub yed-i talibe vaz' olunsun. Tahrîren fî avâsıt-ı şehr-i Cemaziyelahir sene 1021 Şuhûdu'l-hâl:

İshak Ağa ibni Abdullah Dilaver ibni Abdullah Molla Mehmed bin
Mahmud Yahya Mustafa ibni Abdi Ferruh bin Abdullah Şaban bin Receb
ve gayruhum mine'l-hâzırîn.

S 84 B2

Sebeb-i tahrîr-i kitâb-ı sıhhat-nisâb budur ki mahrûse-i Manisa sânehallâhu teâlâ ani'l-beliyyât sâkinlerinden sâhibu'l-hayrât ve'l-hasenât gulâm-ı pâdişâhî Ali Ağa bin Abdulmennân meclis-i şer'-i şerîf ve mahfel-i münîfde..olan Boğdaniyyu'l-asl hâmilu hâze'l-kitâb Rıdvan bin Abdullah abd-i memlûkum olub hasbeten lillâhi teâlâ ve taleben li-merdâtihi yevme yestazillu'l-mer'û tahte zılli sadakâtihi ve amelen bi-mâ kâle'n-nebiyyu sallallâhu aleyhi ve sellem "men a'take rakabeten mu'mineten a'tekallâhu teâlâ bi-kulli uzvin minhâ uzven minhu mine'n-nâr" i'tâk ve tahrîr ettim ba'de'l-yevm sâyir ahrâr-ı asliyyîn gibi hür ve mu'tak olub sivâ li'l-velâi's-sâbit lil-mevâlî ale'l-ıtki üzerimde hakk-ı rıkdan nesne bâkî kalmamıştır. Lehû mâ lehû ve aleyhi mâ aleyhim dedik de ve mezkûr Rıdvan dahi mukirr-i mezbûru vicâhen tasdik ve şifâhen tahkik edüb hüccet iltimâs etmeğin bu hurûf ketb olunub yed-i talibe vaz' oluna. Lede'l-hâce ibrâz edene. Tahrîren fî avâsıt-ı şehr-i Cemaziyelahir sene ihdâ ve işrîn ve elf

Şuhûdu'l-hâl:

Es-sâbikûn

S 84 B3

Kadıyyetân-i keşf-i Memi Kethüda el-maktûl fî Çiftlik

Budur ki merhûm Mahmud Efendi'nin oğlu olub Dergâh-ı âli müteferrikalarından kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Mustafa Ağa meclis-i şer'a gelüb işbu sene ihdâ ve işrîn

ve elf Cemâziye'l-âhiresinin on beşinci günü gecesı birkaç levendât Hanay çiftliğı demekle ma'rûf çiftliğimizi basub çiftlik kethüdâmız olan Memi bin Abdullah nam mu'takam katl edüb mevcud olan malın nehb ve gâret etmesi üzerine varılub keşf olunmak taleb ederim dedik de Mirliya Hazretleri tarafından İbrahim Bey ve zeyl-i kitâbda mestûru'l-esâmi olan müslümanlar ile üzerine varıldık da merkûm Memi zikr olunan çiftliğin havlusu kapusu önünde maktûl bulunub keşf olunduk da boynunda ve omuzu başlarında ve başında kılıç yerleri olub bu minval üzere mecrûhan maktûl bulunduğı kayd olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min şuhûri Cemâziye'l-âhir Sene 1021

Şuhûdu'l-hâl:

Yusuf Ağa ibni Abdullah ... Ağa ibni Abdullah Rıdvan Ağa ibni Abdullah
Çerâğî Lütfullah Halil bin Habib İbrahim Bey ibni Abdullah ve
gayruhum

S 84 B4

Budur ki mahrûse-i Manisa sâkinlerinden olub Pazarbaşı olan İspartli Mahmud Bey fâriğ olub yerin hâlî ve mu'attal kaldık da işbu râfi'û'l-kitâb mukaddemen Pazarbaşı olan el-Hac Ahmed bin Mustafa ehl-i vukûf, müstakîm ve dindâr kimesne olub cümle bakkalların muhtârı olmağın Pazarbaşı ta'yîn olunub mâ huve'l-vâki' kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fi 19 şehr-i Cemaziye'l-âhir sene 1021

Şuhûdu'l-hâl:

El-Hac Ali Çelebi ibni el-Hac Sefer Mustafa bin Osman Ahmed bin
Ali Muslihiddin Eyyüb el-Müderriş ve gayruhum

S 84 B5

Budur ki Huban binti Kaylaki nam hatun meclis-i şer'e gelüb zevcim olan Hasan beni bilâ nafaka velâ kisve bırakub gitti. Mikdâru'l-kifâye nafaka ve kisve takdîr olunmasın taleb ederim dedük de târih-i kitâbdan yevmî dörder akçe takdîr olunub istidânet ve sarfa izin verildiğı hîn-i zarûrette istidânet ve sarf edüb vakt-i zaferde lâzım gelen yere mürâcaat eyleye. Tahrîren fi 19 şehr-i Cemaziye'l-âhir sene 1021

Şuhûdu'l-hâl:

Baba Ahmed bin Ali İbrâhim bin Bâki Şaban bin Receb ve
gayruhum

S 84 B6

Budur ki mahrûse-i Manisa sâkinlerinden Dergâh-ı âli müteferrikalarından kıdvetu'l-emâcid ve'l-ekârim Mustafa Ağa ibni Mahmud Efendi el-merhûm meclis-i şer'-i şerîfde Topal Bostan bin Abdullah nam kimesneyi ihzâr ve mahzarında da'vâ edüb târîh-i kitâbdan üç gün mukaddem gece ile birkaç rufekâsı ile çiftliğim basub çiftlik kethüdâmlub mu'takam olan Memi Kethüda'yı çadır sicimi ile elin ardına bağlayub envâ'-ı cefâ ile medfûn olan altıyüz kuruşunu çıkardub aldıklarından sonra havlu kapusu önünde yarak uşurub katl etmişler küllî hayf etmişlerdir suâl olunub muâhezesin taleb ederim dedük de tahte's-suâl mezbûr Bostan ikrâr edüb ol gün efendim olmamağın çiftliğine gider olduk da ben şehre varub efendimi gönderdikten sonra beyne'l-ışâ ve'l-mağrib kethüdâsı olduğum çiftliğe gittik de ... başına varduğumda Kadışeyhin karındaşı Süleyman Çelebi ve köleleri Dilaver ve Bostan ve el-Hac Ahmedzâde'nin kölesi Piyale ... benimle ardımdan yetişüb..var gidelüm deyu beni bile sürmek istediler. Ben gitmedim urup senin hisseni virelüm kimesneye söyleme deyüb gitmişler idi. Zikr olunan çiftliğe varub merkûm Memi Kethüda'yı katl edüb ba'dehû bana geldiler ahz ettikleri maldan bana on kuruş virdiler. Ba'dehû gittiler dedüğü hıfzen lil-makâl kayd olundu Tahrîren fi 17 Şehr-i Cemaziye'l-âhire sene 1021. Şuhûdu'l-hâl:

Fahru'l-kudât Abdi Çelebi Muslihiddin Efendi el Muderris Abdülkerim Çelebi el-Hatib Nazır-ı Evkaf Mehmed Bey Kapucu İbrahim Bey Kapucu Rıdvan Bey ibni Abdullah Bıyıklı Rıdvan Bey ibni Abdullah Mehmed bin Nebi Süleyman bin Ali Şaban bin Receb İbrahim bin Bali Ahmed bin Ali Baba Sadık bin Ali Mustafa bin Osman ve gayruhum

S 85 B1

İki Lülelü Çeşmede At Kakduğu Kız Husûsu

Üzerine varılub fevt olmak muhtemeldir, keşf olunsun dediklerinde zeyl-i kitâbda mezkûru'l-esâmî olan müslimanlar ile üzerine varılub keşf olunub gördük de fi'l-vâki mevzi-i mezbûrda mahalle arasında tarîk-ı âmda mezbûre Râbia teslîm-i ruh etmiş. Bî-akıl, dil, ağız vermeyüb yatub dahî ensesinde kan bulaşmış sırik eser-i cerhi bulunub hâzır-ı bi'l-meclis olub müslimanlardan hakikat-i hâl istihbâr olunduk da Manisalı Bezzâz el-Hac Kerîm'in abd-i memlûku olan Rıdvan nam kulun bargiri yedinden buldu. Geçerken bargiri kakup sağîre-i mezbûre dahi yol üzerinde durub bargir çiftesin

salub kızı döğüb mecrûh etti. Ol sebebden kız yerinden kalkmayub yatur. Bu eser-i cerh ol bargirin darb u ta'ddîsinden oldu. Kızın beyhude yattuğuna sebep budur dedikleri ecilden mâ huve'l-vâki' ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi ve'l-işrîn şehri Cemaziyelûla min şuhûri sene ihdâ ve işrîn ve elf.

Şuhûdu'l-hâl:

Hâfız-ı kütübzâde Ahmed Halife Dorukzâde Musli Bey Dellâk usta
Mehmed

Veli bin Cafer Canbaz Mehmed bin Hüseyin Mahmud Çelebi ibni Cafer
Dellâk Abdi Mehmed Bey ibni Hacı İbrahim El-Hac ... zâde Halil Çelebi
Mustafa bin Kasım İmiş Dede bin Mustafa Üstad Hasan bin Satılmış Ve
gayruhum

Ba'dehû sağîr-i mezbûrenin vâlidesi Cennet binti Hasan nam Hatun meclis-i şer'de benim mahalle-i mezbûre ahalisinden da'vâ ve nizâ'ım yokdur dedüğü kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fi't-târîhi'l mezbûr

Şuhûdu'l-hâl: Mezbûrûn

S 85 B2

Vech-i muharrer budur ki mahrûse-i Manisa'dan Hüsrev Çelebi ibni Ali Çelebi meclis-i şer'-i şerîfde husûs-ı âti'z-zikre Ali Çavuş tarafından vekâleten Ali bin Mehmed ve Hasan bin Ali şehâdetleri sâbit olduktan sonra meclis-i şer'de Ramazan bin Mehmed nam kimesneyi ihzâr edüb mezbûr Ramazan müvekkilim Ali Çavuş'un bir sığırın yarak ile çalub mecrûh edüb ol cerâhattan sığır helâk oldu. Mûcibin taleb ederim suâl olunsun dedik de gıbbe's-suâl mezbûr dahi cevâbında bundan akdem iki yıl vardır müşarunileyh Ali Çavuş'un sığırını bizim buğday tarlamıza girüb zabt olunmamak ile tarlamız içinde bulub çalmış idim dedüğü kelimâtı hıfzen li'l-makâl bi't-taleb kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fi't-târih

Şuhûdu'l-hâl:

Şeyhzâde Mustafa Çelebi Mehmed bin Abdullah Müderris Mustafa Çelebi
kâtib-i mahkeme Kara Bey bin Ahmed Yunus bin Hüdâverdi Ve
gayruhum

S 85 B3

Sebeb-i tahrîr budur

Mahrûse-i Manisa'da Emirler Mahallesi sâkinelerinden Ayşe binti Hasan nam Hatun meclis-i şer'a gelüb takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm edüb zevcim olan Mustafa beni bırakub âher diyâra gidüb mezbûr Mustafa'nın hicr ve terbiyemde oğlu Mehmed'in nafaka ve kisvesinden küllî aczim olub cânib-i şer'den nafaka ve kisve-baha takdîr olunmasın murâd ederik dedik de cânib-i şer'den târîh-i kitâbdan beher yevm nafaka-i kisve-baha dörder akçe takdîr olundu. Vakt-i zarurette istidânet ve sarfa, vakt-i zaferde baba malına mürâcaata izin-birle bu hurûf ber sebîl-i temessük olundu. Tahrîren fî şehri Cemâziyelâhir sene 1021

Ali Bey Şeyh Kâtibi'l-hurû Mustafa Baba Ahmed Mustafa bin

S 85 B4

Sebeb-i tahrîr-i hurûf budur ki Mahmiye-i Manisa humiyet ani'l-beliyyât Der-i bektaş mahallesi sâkinlerinden Abdurrahman nâm kimesne tarafından husûs-ı âti'z-zikri ikrâra vekil olub Receb bin Câbir ve Mehmed bin Şemseddin nâm kimesneler şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan babası Cemaleddin bin el-Hac Mehmed meclis-i şer'de yine mahalle-i mezbûreden mezbûr Abdurrahman'ın zevcesi Emine binti Mehmed tarafından tasdika vekil olub Ahmed bin Cum'a ve Musli bin Mehmed şehadetleri ile vekâleti sâbite olan Babası Mehmed bin İbrahim muvâcehesinde ikrâr edüb işbu sâhibu'l-kitâb müvekkilim mezbûr Abdurrahman zevcesi merkûme Emine'ye bundan akdem dört bin akçe emânet vaz' edüb ba'de'l-inkâr isbât edüb mezbûre Emine'nin üzerine edâsı lâzım olmuşdu eylese meblağ-ı mezbûr dört [bin] akçenin da'va ve talebinden fâriğ olub merkûme Emine dahi zevci merkûm Abdurrahman'dan on aded gümüş yüzük ve bir çift gümüş bilezik ve bir gümüş zincir ve bir arakiyye hîbe etmiş idi. Hâlen beynlerinde hüsni zindegâne olmayub mezbûre Emine dahi zikr olunan esbabdan ve mihr-i müeccel ve nafaka-i iddet ve zevciyyete müteallik olan sâyir hukukdan fâriğa olub muhâla'a edüb bir birinin zimmetleri ibra eylediler dedik de mukırr-ı merkûm vekil vech-i meşrûh üzere sudûr iden ikrârın vekil-i merkûm Mehmed dahi vicahen ve şifâhen tasdik edüb fî'l-vâki' kızım ve müvekkilem Emine zikr olunan esbabdan ve mihr-i müeccel ve nafaka-i iddet ve sâyir hukûk-ı şer'iyyesinden fâriğa olub zevci mezbûr Abdurrahman ile muhâla'a ettiler . Ve ehaduhumâ âherden zimmetlerin cemî'-i da'vâ ve muhâsamâttan ve husûsan meblağ-ı merkûm ve esbâb davasından ibrâ ve iskât eylediler dedikten sonra mâ

huve'l-vâki' bi't-taleb kayd olundu. Hurrire fî evâil-i şehri Cemâziyelâhir sene ihdâ ve işrîn ve elf.

Şuhûdu'l-hâl:

Ömer bin Şaban Pir Ahmed bin Şeyh Mansur Abdullah bin Yûnus Hasan bin Mehmed Mehmed bin Mehmed Süleyman bin Şihab İshak bin İbrahim

S 85 B5

Ali Bey Hamamının su yolu termîmine tahmin olunur.

Vech-i tahrîr budur ki merhûm Ali Bey hamamının su yolu bazı evlere uğrayub mecrâ-i mâyı hârâb ettiklerin inhâ olunmağla mütevellisi olan Ahmed Çelebi ibni Abdülhalim Bey meclis-i şer'a gelüb vakfin su yolu bazı yerlere uğrayub Alaybeyi Hüseyin Ağa'nın ve Alaybeyi Mehmed Bey evlerinde hâdis çeşmeler vardır üzerine varılıb görülmesini talep ederim dedik de...Molla Hazretleriyle üzerine varılıb görüldük de Alaybeyi Hüseyin Ağa'nın evinde maksem olub üç taraf künkden gedik bulunub bir tarafı Alaybeyin evin mülk suyu ve bir tarafı hamamın suyu mecrâsı olub ve bir tarafı dahi mezbûrun evinde olan mülk hamam üzerine gider velâkin hamamı rızasıyla bi gedüm? hamam yorga? deyu Hüseyin Ağa ikrar edüb hamam yorganın? üzerine kevgir vaz'ına ve mülk suyun mikdârı malum olduktan sonra taksim olunacak olub ve mezbûr Mehmed Beyin evinde kadîmî küp olub küpten âsumân olunagelmiş iken çeşme ihdâs olmuş, hâdisdir deyu müslümanlar ihbar edüb ma huve'l-vâki' bi't-taleb kayd-ı sicil oldu fî't-târih

Şuhûdu'l-hâl:

Müteferrika el-Hac Mehmed Ağa ibni Abdullah damad Ali Beyzade

Abdülaziz Çelebi bin Molla Halil Efendi el-Hatîb

Koca Kadri Bey ibni Ahmed Seydi Ali Halife tâbi Müezzîn Hüseyin bin Ali Bey Himmet bin Ahmed Ve gayruhum.

S 85 B6

Badehû bâlâda mezkûr olan mütevellî Ahmed Çelebi meclis-i şer'de nefsi Manisa'da sâkin Koca Alaybeyi Hüseyin Ağa mahzarında da'va edüb mezbûr ağanın evinde su yok iken vakıf hamamın suyu mezbûrun evine uğramak ile bahçe ve havuzlar ihdâs edüb ce çeşmeler bünyâd etti üzerine varılıb görülmesini talep iderim dedik de üzerine varılıb fî'l-vâki müşarunileyhin evinde vakfin maksemi olub suâl olunduk da cevâbında benim dahi mülk suyum vardır vakfin mecrâsından câri olub evimde olan

maksemnden cereyan edegelmiştir deyücek mezbûr Ahmed Çelebi fi'l-vâki bir masura suyu vardır derler ziyade edüğün bilmezsin deyüb beynlerinde niza' olduk da müşârunileyh Hüseyin Ağa vakfın hâriç yerde ve başında ve derede sakat künkler vardır hamama su killet üzere câri olduğuna sebep budur. Nihayet tarafeynden tamir ve termim olunub istimâl idelüm deyücek cümle termîmi sekiz bin akçe tahmin ettiklerin dört bin akçesin Hüseyin Ağa ve dört bin akça cânib-i vakıftan harç ve sarf olunmak üzere termîmine izin verildiğinde müşârunileyh Hüseyin Ağa dahi kabul edüb dört bin akçesin malından vermeğe ta'ahhüd edüb mâ hurrîre bi't-taleb kayd olundu. Fi't-târîh

Eş-Şuhûd mâ zubire

S 86 B1

Muhallefâti'l-merhûm Ramazân bin Sefer Hoca mâte ve tereke mine'l-verese uhteyni kebîreyni vakaa't-tahrîr fi 5 Şehri Şevvâli'l-mükerrem sene 1021

Hâne der karye-i mezbûre 600 Kuruş

Bağ der Karye-i Keçilü 3500 Kuruş

Öküz 1 800 Kuruş

Merkep 2 1600 Kuruş

Buğday keyl 4, 400 Kuruş

Hırdavât-ı Hâne 200 Kuruş

Yekûn 2100 Kuruş

S 86 B2

Muhallefâti'l-merhûme Hanım Bula mâtet fi mahalleti Hacı İvaz Paşa ve tereket mine'l-verese benât-ı ah li-eb ve ümm vaka'at-tahrîr fi evâsıt-ı şevvâl sene 1021

Oda bab 1 2000 Kuruş

Bağ-ı şehir 400 Kuruş

Küçük kazgan, köhne 1, 50 Kuruş

Sini 1, 120 Kuruş

Köhne sade 1, 50 Kuruş

Gön terlik 1, 80 Kuruş

Köhne kaftan 1, 30 Kuruş

Köhne Çukadar 300 Kuruş

... Yastık, 1 50 Kuruş

Köhne kaliçe 1, 40 Kuruş
Çıkrik 25 Kuruş
Köhne tahta sandık 3 adet, 120 Kuruş
Keten bezi, 2,5 zira 25 Kuruş
Hırdavat-ı hâne 60 Kuruş
Yekûn: 4475

S 86 B3

Muhallefât-ı Ermeni Arat Veled-i Ovandis mâte fî mahalleti Serabad ve terek mine'l-verese zevce ve amm li-eb ve ümm vaka'a't-tahrîr fî evâhiri şehri-i Şevâli'l-mükerrem sene 1021

Delense? 1

Yorgan 1

S 86 B4

Bâis-i tahrîr-i hurûf budur ki, dergâh-ı âli yeniçerilerinin. cem'i için me'mûr olan Mustafa Çavuş ibni Abdullah meclis-i şera' gelüb mahrûse-i Manisa'da sâkin Tamane veled-i Fasim nam çingene için Horoz nam karyede iki yoldaşlarım ile meclis-i fisk edüb eyle olsa zikr olunan yoldaşlar iki gündür odaya gelmeyüb hayat ve mematîleri nâ-ma'lûmdur bir Velid ile bir Gördes'in bunun yedinde görmüşler matlubumuzdur sual olunsun dedik de gıbbe's-suâl merkûm çingene inkâr ile cevâb verdükten sonra yine Yeniçeri yoldaşlar Abhancı oğlu Ahmed beşe karye-i mezbûreden gelürken bir Velid ve bir Gördes'in merkum çingenenin yedinde gördüm deyü şehadet etmesiyle bir şâhid dahi gelince merkum çingene[ye] haber verilüb yedi güne değin mahbus yatub ikamet-i beyyine kâdir olmaduğundan gayri gâib oldu dediği yoldaşlar için hizmetten gelüb mûmaileyh çavuşun da'vâsı bî-vecih olmağın hîn-i metâlibde merkûm çingenenin ihzârına Mehmed bin Abdullah ve Osman Bey ibni Mustafa ve diğer Mehmed bin Abdullah ve Bali Bey, veled-i Rino ve Ahmed bin Abdullah nâm kimesneler kefil olduklarından ıtlâk olunduğu bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fî'lyevmi'sânî aşer şehri Şevvâli'l-mükerrem min şuhûri sene ihdâ ve işrîn ve elf

Şuhûdu'l-hâl:

Muslihiddin Halife ibni Ramazan
Mahmud Çelebi ibni Abdurrahman
Muhyiddin Halife el-İmam

Ahmed Çavuş Nâzır-ı Evkâf

Mustafa bin Osman

Ve gayruhum mine'l-hâzırîn

S 86 B5

Muhallefât-ı Yani veled-i (boşluk) mâte fî kasabati Akhisar lâ-vâris fî'z-zâhir sivâ beytu'l-mâl.

Merkeb re's : 1 boz tüylü

Gömlek: 3

Don: 3

At keçesi: 1

Dilense? köhne: 1

Kıl heybe köhne: 1

Zikr olunan muhallefât-ı Yorgi veled-i Manol ve Sevasto veled-i Yorgi ve diğer Yorgi yedlerinden beytü'l-mâl emîni Mehmed Çavuş'a teslim şode.

S 87 B1

Zikr olunan mekâriler kırk iken deveye tahmîl olunan zehâiriyye ve cümlesine ta'yîn olunan kirânın akçesine tâife-i çulyândan Halil Bey keff-i yed olduklarından gayri mekârîler dahî biribirlerine kefil olub her birimiz kabz ettüğümüz zehâiri mahall-i me'mûra îsâl ve teslim için uhdemize alduk dedikleri kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fî avâil-i şehr-i Cemâziye'l-âhire sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

Fahru'l-kudât Karamânîzâde Mehmed Efendi Kıdvetu'l-kudât Nâzikî Mehmed Efendi Receb bin Ferruhşâd Muhyiddin Halife ibni Kâsım Fakih Ahmed bin Ali Şa'ban bin Receb Sadık bin Ali Ve gayruhum

S 87 B2

Budur ki sene-i 'işrîn ve elf Şa'banının yirmi altıncı gününden bir boz tüylü kancık sîpa merkebin sahibi nâ-ma'lûm olmağın çoban Himmet yedinden yâve kayd olunub müddet-i örfiyyesi tamam olunca yevmî beşer akçe nafaka takdîr olunduktan sonra Hassı zâbıtı el-Hac Halil'e teslim olundu. Kayd şod.

Şuhûdu'l-hâl:

Mustafa Bey es-Serdâr Abdî Bey ibni el-Hac Mustafa Ahmed bin Ali Ve gayruhum

S 87 B3

Budur ki sene-i 'işrîn ve elf Şevvâlinin selhinden bir siyah tüylü yanında erkek danalı kara sığır ineğinin sâhibi nâ-ma'lûm olmağın Yeniçeri Musli Bey yedinden yâve kayd olunub müddet-i örfiyyesi tamâm olunca yevmî beşer akçe nafaka takdîr olunduktan sonra Yâve Emîni Mehmed Bey'e teslîm olundu. Tahrîren fi't-târihi'l-mezbûr.

Şuhûdu'l-hâl:

Şa'bân bin Receb Ahmed bin Ali İbrahim bin Bali Ve gayruhum

S 87 B4

Budur ki Ayşe binti Hasan Çavuş nam Hâtun meclis-i şer'-i şerîfte dergâh-ı âli müteferrikalarından Nurullah Ağa ibni'l-merhûm Mahmud Efendi muvâcehesinde ikrâr ... nehrinde dâir babamdan ve kız karındaşım Fatma'dan müntakıl iki bab mülk değirmenimi yüz yirmi bin akçeye bey' edüb meblağ-ı merkûmdan seksen bin akçesin nakid alub bâkî kalan kırk bin akçesi mukâbili mahmiye-i İstanbul kurbunda Anadolu Hisarı kurbunda Gökçesu nâm mevzide vâki lede'l-cîrân ma'lûmu'l-hûdûd olan bahçesin alâ tarîki istiğlâl alub yine merkûm Nûrullah Ağa'ya yılda dört bin akçeye icâreye verdim dedik de mukirre-i mezbûrenin ikrârın mûmâileyh Nûrullah Ağa bi'l-muvâcehe kabûl ve tasdîk etdükten sonra mâ huve'l-vâki' kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fi evâil-i Recebi'l-murecceb sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

Yusuf Ağa ibni Abdullah El-Hac Cafer bin Ali El-Hac Mustafa bin Ali
Mustafa Ağa Müteferrika-i Dergâh-ı Ali Mehmed Çelebi ibni Abdurrahman
Çelebi Mehmed Bey ibni Abdî Papazlık şeyhi Çelebi ibni Mehmed Efendi
Kenan Bey ibni Abdullah Veli Bey ibni Abdullah Ali Beşe ibni Abdullah
Kasım Çavuş-ı Dergâh-ı Âli Rıdvan Bey ibni Abdullah Ve gayruhum mine'l-hâzırîn

S 87 B5

Muhallefâti'l-merhûme Toryola binti Tekrosni mâtet fi mahalleti Göktaşlu ve tereket selâse benât ve ibnen gâiben (silik) bi-talebihim.

İki bab ev orta çardağı ile ve cemî-i tevâbii ile Kıymet: 12000

Derviş Mustafa bin Mehmed: 500 Kuruş

Bir tane köhne yorgan: 100 Kuruş

Bir tane köhne kilim: 50 Kuruş

Yeşil ferrace kıymet: 300
Çarşaf kıymet: 30
Köhne kapama kaftan kıymet: 20
Aksâde kıymet: 50
Bir beyaz zebun kıymet: 40
Bir tane sini kıymet: 100
Bir tane döşek kıymet: 100
Hırdavat-ı hâne kıymet: 200
Yekûn: 13000

S 87 B6

Aynalı Zâviyesidir.

Nişân-ı şerîf-i âlîşân oldur ki,

Manisa'da merhum Aynalı Zâviyesine mutasarrıf olan dârende-i tevki'-i ref'-i hümâyûn kıdvetü's-sulehâ şeyh Mustafa zîde takvâhunun yedinden Ma'den nam kimesne ve Raziye nâm hâtun ve bazı kimesneler bilâ-sebeb alub gadr eylediklerini bildürüb mukarrer olmak bâbında inâyet ricâ etmeğin zâviye-i merkûmeyi mezbûr Mustafa'ya sadaka edüb bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki varub kemâ-kân zâviyedâr olub hizmet-i lâzimesin müeddî kıldıktan sonra cihet-i mu'ayyenesi her ne ise ana mutasarrıf olub vâkıfın rûhu ve devâm-ı devlet için duâya müdâvemet göstere ol babda hiç ehad mâni ve dâfi olmaya. Şöyle bilüb alâmet-i şerife itimâd kılalar. Tahrîren fî evâsıt-ı şehri Ramazani'l-mübârek sene ihdâ ve işrîn ve elf.

Bi makâmi Kostantiniyye

Kuyyide fî 25 Şehri Şevvâli'l-mükerrem

S 87 B7

Bâis-i tahrîr-i hurûf budur ki mahrûse-i Manisa sâkinlerinden Ali Çelebi ibni İhtiyar nâm kimesne ile Veli Bey ibni Musa Beyin Babuççular Çarşusunda olan dükkânlarının sukûrunda? niza'ları olmağla berât-ı pâdişâhımız ile mi'mâr olan Musli Dede emri ile üzerine varılıb akd-i meclis olunduk da mezbûr Veli Bey'in hâlen mülk dükkânı divarı köşesinin muhâzîsinde olan çardak direğine ta'arruz olunmayub merkûm Ali Çelebi mezkûr direğin kurbunda şimâl tarafında kendi çardağına direk vaz' edüb ol direkten tahta çeküb tahtadan tahtadan taşra her birinin dükkânı içine dahl ve ta'arruz olunmamak üzere musâlaha olub ba'de'l-yevm birbirimiz ile da'vâ ve nizâ'ımız

kalmamıştır. Terk-i da'vâ eyledik dediklerinde mâ huve'l-vâki bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Ramazani'l-mübârek sene ihdâ ve işrîn ve elf

Şuhûdu'l-hâl:

Nimetullah Çelebi ibni Ahmed Çelebi El-Hac Sefer bin el-Hac Memi Mustafa bin Osmân Baba Ahmed bin Ali Tüccar Musli Dede ibni Ali ve gayruhum mine'l-hâzırîn

S 88 B1

Budur ki Derviş Mehmed bin İsa Bali, Mehmed bin İsa muvacehesinde da'vâ edüb mezbûr Mehmed asaleten ve kız karındaşım Fatma tarafından vekâleten babamızdan intikal eden Arapalanı Mahallesinde vâki lede'l-cîrân ma'lûmu'l-hudûd olan evimizi altı bin yüz akçeye bey' edüb semenini taleb ettiğümde ta'allüll ider. Sual olunsun dedüğünde gıbbe's-suâl merkûm Mehmed cevap verüb fi'l-vâki altı bin yüz akçeye zikr olunan evi aldum velâkin mezbûre hâtunun vech-i meşrûh üzere vekili idüğün bilmezsin deyücek Mehmed Bey ibni el-Hac Bayram ve Hasan bin Hüseyin nam kimesneler fi'l-vâki mezbûre hâtun zikr olunan evi altı bin akçeye bey' ve semeninden hissesin kabz ve îsâle karındaşı mezbûr Derviş Mehmed'i vekil etti deyu şehâdet ettiklerinde mâ huve'l-vâki kayd şod. Tahrîren fî 17 Cemaziyelahir sene 1021

Şuhûdu'l-hâl (şahitler yazılı değil)

S 88 B2

Ba'dehû Emine binti İsa Bali nam Hatun zikr olunan evin semeninden hissesin ahz ve kabza zevci Hüseyin bin el-Hac İlyas'ı tevkil ettiğün şâhidân-ı mezbûrân şehadetleri ile sabit olduğu kayd şod.

Şuhûdu'l-hâl:

Yunus bin el-Hac İlyas Ali bin Hüseyin Piri Bey ibni Yusuf el-Hac Ömer bey el Cundi Ali Çelebi ibni Hasan Bey Memişah bin Hızır ve gayruhum

S 88 B3

Ba'dehû mezbûrân Derviş Mehmed ve Hüseyin vesâyeten ve asâleten ve vekâleten mezbûr Mehmed muvacehesinde ikrar edüb meblağ-ı merkûm altı bin akçeye bi't-tamam ahz ve kabz eyledik dedik de ba'de't-tasdîk kayıd şod

Şuhûdu'l-hâl:

Ali Bey ibni Abdullah Muslihiddin Efendi Şaban bin Receb Ahmed bin Ali Vâiz Ali Bey ve gayruhum

S 88 B4

Ba'dehû mezbûr Mehmed bin İsa vasiyy-i merkûm Derviş Mehmed muvacehesinde ikrar edüb müteveffa-yı merkûm İsa Bali'nin evlâd-ı sığârından Ayşe'nin semen-i mezkûrdan sekiz yüz yetmiş akçe ve Ahmed Bey hissesinden yediyüz kırk ki cümle iki bin altı yüz on akçe olub meblağ-ı merkûmu vasiyy-i mezbûr yedinden istikrâz edüb lâzımı'l-edâ deynimdir dedüğü kayd şod.

Şuhûdu'l-hâl: el mezbûrun

S 88 B5

Vech-i muharrer budur ki el-Hac Osman bin el-Hac Ali meclis-i şer'i şerîfe Veli bin Bostan nam kimesneyi ihzâr ve mahzarında tuz da'vâ edüb Gürliye mukâtaasına tabi Dağ Tımarının bin yirmi senesinde vaki' Muharremu'l-haram guresinden sene tamâmına varınca vakfın zâbiti Hasan oğlu Mustafa zamanında on beş bin akçeye amele olmuş idim. Bana bir mâni olmağın zabt edemeyüb mezbûr Veli'ye aldığım üzere on beş bin akçeye vermiş idim. Mezbûr dahi zabt edüb meblağ-ı merkûmu mezbûrdan taleb ettiğimde ta'allül eder taleb ederim dedik de gıbbe's-suâl mezbûr dahi cevâbında mezbûr Hasan oğlu üzerinden Kulak Halil nam kimesne istismâr-ı mâl edüb aldık da tımar-ı mezbûrun anbarını mühürleyip murâfa'-i şer'î olduğumuzda beş aylık Hasan oğluna ve yedi aylık Kulak Halil zamanına düşer. Kıstu'l-yevm hesâbınca beş aylık Hasan oğlu ve yedi aylık Kulak Halil zamanına düşüb bey aylığı mezbur el-Hac Osman'a verdim deyücek mezbur dahi vicahen tasdik ettim Mâ cerâ bi't-taleb kayd-ı sicil olundu. Fi't-târih m.(ezbûr)

Şuhûdu'l-hâl:

İbrahim bin Numan Mustafa bin Kasım İbrahim bin Ali ve gayruhum

S 88 B6

Fahru'l-müderresîn mevlâna Mustafa el-mukerrem

Ba'de's-selâmi'l-mufahham olunur ki liva-i Saruhan'da vâki olan umûr-ı kısmet-i askeriyye bana tefvîz olunmuştur. Gerekir ki livâ-i mezbûrda düşen mevtâ-yı askeriyyenin muhallefâtın tahrîr ve beyne'l-verese alâ mâ faradallâhu teâlâ taksim ettikten sonra bu cânibe âid olan rûsumunu ahz ve kabz ve mu'temedun aleyh adam ile irsâl edesin ve eslâs-ı vesâyâ-yı gayr-ı mu'ayyeneyi dahi mahsule halt etmeyüb müstakillen gönderesiz vesselâm. Hurrîre fi's-sâbi-i şehr-i Ramazânî'l-mübârek li-sene ihdâ ve 'işrîn ve elf.

El-Fakîr Mehmed el-Kadî bi-asker-i Anadolu

S 88 B7

Akdâ kudâtî'l-muslimîn efâhim-i vülâtî'l-muvahhidîn ma'âdinu'l-fazâili ve'l-yakîn huccetu'l-hakki ale'l-halki ecma'în vârisu ulûmi'l-enbiyâ-i ve'l-murselîn el-muhtassu bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în Manisa ve Tire ve Birgi kadıları zîdet fazâiluhum tevkî'-i refî'-i hümâyun vasıl olıcak ma'lûm ola ki Seyyidu'l-mahadderâtî'l-celîle, el-muhsenâtu tâcu'l-ulâ ve's-saâdât Hümaşah Sultan dâmet 'ismetuhânın kapuağalığı hizmetinde olub [der]gâh-ı mu'allâm müteferrikalarından dârende-i fermân vâcibu'l-iz'ân kıdvetu'l-emâcid ve'l-ekârim Mehmed zîde mecduhû südde-i saâdetime gelüb Saruhan ve Aydın sancaklarında Manisa ve Tire ve Birgi nahiyelerinden Sakallu ve Eğrinos? nam karye ve gayriden otuz yedi bin sekiz yüz akçe zeâmet mukaddemen Ali Çavuş tahvilinden Mustafa Çavuş'a tevcih olunub berât ettürdükten sonra mezkûr Mustafa Çavuş fevt olmağla kendüye tevcih olunub berat ettürüb tasarrufunda iken Manisa nahiyesinde Sakallu nam karyede olan altı bin akçesine fî zamânî Gureba Süleyman Murad tahvilinden bana dahi verilmiştir deyu bî vecih dahl eyledüğünden gayri Birgi nahiyesinde Eğrinos nam karye ve gayriden on bin altı yüz akçe hissesin Etmekçi Mehmet bir tarikle almağla dahl ve niza ve mahsulüne gadr edüb lâkin zikr olunan zeâmet vech-i meşruh üzere mumaileyhe verilüb hakk-ı sarîhi iken mezkûrlar ol vecihle alub dahl eylediklerinin aslı olmayub lağv-ı mahz olmağla mukarrer kılınub dahl ve niza'dan hâli olmadıkların bildürüb olan berat ve mukarrer emirleri mûcibince zabt eder temessük bâbında inâyet etmeğın buyurdum ki zikr olunan hisseleri elinde olan beratı ve mukarrer emirleri mûcibince kemâ-kân mezkûr Mehmed'e zabt ve tasarruf ettürüb min ba'd mezbûrân fî zaman-ı Gureba Süleyman ve Etmekçi Mehmed'i ve âherden bir ferdi dahl ve taarruz ettirmeyesin ve dahl edüb tahvîl ve..düşen mahsulünden nesnesin almışlar ise ba'de's-subût hükm edüb bî kusur alıveresiz şöyle ki mezkûrlar kanaat etmeyüb bu emr-i şerîfımden sonra bir tarikle mukarrer emri ve sâyir temessükât ibrâz edüb dahl etmek [i]sterlerse dahl ettirmeyüb ve ibraz eyledikleri temessükâtları ellerinden alub der-kîse edüb südde-i sa'âdetime havâle eylesiz. Cevapları verile ve zikr olunan hisseleri müşârunileyhin adamlarına zabt ettiresiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimad kılasız. Tahrîren fî evâhiri şehr-i Ramazânî'l-mübârek sene ihdâ ve işrîn ve elf.

Bi-makâmi Kostantiniyye el-Mahrûse

S 89 B1

Kâtib Mehmed Efendi'nin Ayşe Hatun'dan aldığı bağ sicillidir

Budur ki mahruse-i Manisa'da Cebe Üstad-ı Kebir Mahallesinden olub bundan akdem fevt olan Arpacı Abdi ibni el-Hac Mehmed'in zevce-i metrûkesi Ayşe Hatun ibneti Mustafa Ağa meclis-i şer'-i şerifte işbu sâhibu'l-kitâb fahru'l-müderrisîn Mehmed Efendi ibni'l-Hac Ahmed muvâcehesinde ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î kılub zevcim müteveffâ-yı merkûm zimmetinde beş bin akçe mihr-i müeccelim olub hükm-i hâkim ile müteveccih olduktan sonra terekesinden edâsı lâzım geldik de vefâ eder menkûlâtı olmamak ile akarının bey'î lâzım geldik de muhallefâtından Karacaahmet Köprüsü kurbunda vaki' kıbleten Piyale Çavuş ve Halil bağlarına ve şarkan tarîk-i hassa ve garben zimmî bağına ve şimâlen Sefer bağına muntehî olub tahmînen iki buçuk dönüm mikdârı bir kıt'a bağı ba'de'l-mezâd üzerinde karar edüb meblağ-ı merkûm mukâbelesinde bana bey' olunub mülk-i müşteram olduktan sonra yine Sûk-ı sultânîde Dellal Ömer murad edüb dört bin yüz akçede karar ettikten sonra mûmâileyh Mehmed Efendi'ye dört bin yüz akçe bey'-i bât-ı sahîh ile bey' edüb teslîm-i mebî' ve semen-i mezkûru bi't-tamâm ahz ve kabz etdüm. Mülk-i müşterasıdır. Ba'de'l-yevm keyfe mâ yeşâ mutasarrıf olsun dedik de mukirre-i mezbûre hatunun ikrâr-ı meşrûhunda cemî'-i kelimâtın mumaileyh Mehmed Efendi bi'l-muvâcehe kabul ve tasdik ettikten sonra mâ huve'l-vâki bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâdi aşer şehri Cemaziye'l-ulâ min şuhûri sene ihdâ ve işrîn ve elf.

Şuhûdu'l-hâl:

Ali bin Yusuf an Mahalle-i Karahisar es-sâkin fi menzili Sakız Ağası

Cafer bin Mehmed es-sâkinu fi'l-menzili'l-mezbûr

Abdurrahman Derviş ibni Pir Ahmed an mahalle-i Babakapusu

El-Hac Resul bin Durasın an mahalle-i mezbûre

Mehmed Bey ibni Hüsrev an mahalle-i câmi-i kebîr

Hasan bin İsmail an Dilşeker

Dellâl Ömer bin Mustafa

Yusuf bin Cafer an

mahalle-i Davudfakih

Kurt Bey ibni Ahmed

Ali Çelebi ibni Kulak

Mehmed Ağa Abdullah Efendi el-Müderris Şaban bin Receb

İbrahim bin Bali

Mustafa bin Osman

Ahmed bin Ali

Baba Sadık bin Ali Ve

gayruhum

S 89 B2

Ba'dehû müteveffâ-yı mezbûrun diğerk zevcesi Fatma binti Mehmed zikr olunan bağ merkûm Ayşe'ye mihri için verildi benim alakam yoktur bey'in dahi kabul ettim dedüğü kayd olundu

Şuhûdu'l-hâl: es-sâbikûn

S 89 B3

El emru kemâ hurrîre fihî harrerehu el-fakîru ileyhi subhânehu Mehmed bin Ali el-müvellâ hilâfe bi medîne-i Manisa ufiye anhumâ

Budur ki

Sebeb-i tahrîr-i hurûf budur ki mahruse-i Manisa'da bundan akdem fevt olan Abdi'nin zevce-i metrûkesi Ayşe binti Mustafa nam Hatun meclis-i şer'i şerifte müteveffa-yı mezbûrun eytâmına kîbel-i şer'den vasî nasb olunan Kadri Bey ibni Ahmed muvâcehesinde takrîr-i kelâm edüb bundan akdem mezbûr Abdi beni kendüye akd-i nikâh ettik de on bin akçe mihr-i müeccel tesmiye olunub akd olunduktan sonra beş bin akçesin hibe edüb baki zimmetinde beş bin akçe mihrim kalmıştır Şer' ile terekesinden alınmak taleb ederim sual olunsun dedik de gîbbe's-suâl ve'l-inkâr merkûme hâtundan sıdk-ı makâline beyyine taleb olunduk da ricâl-i müslimînden Mehmed bin Ahmed ve Hasan Bey ibni Mehmed nam kimesneler li-ecli'ş-şehâde hâzîrân olub istişhâd olunduk da edâ-i şehâdet-i şer'iyye edüb fi'l-vaki mezbûr Abdi bundan akdem merkûme Hatunu tezevvüç ettik de on bin akçe mihr-i müeccel tesmiye olunub akd-i nikâh olundu vech-i meşruh üzere şâhidleriz şehadet dahi ederiz dediklerinde gîbbe riâyeti şerâyiti'l-kabul şehadetleri hayyiz-i kabulde vakıa olduktan sonra merkûme hatuna beşbinden ziyade taleb etmediğine yemin teklif olunduk da halefe billâhi'l-aliyyi'l-azîm edicek mucibine hüküm-birle bu huruf ketb olundu. Tahrîren fi evahir-i zilkade sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

Hasan Bey ibni Hüseyin Hüseyin bin İshak Muhyi Beşe ibni Hızır
Mehmed Çelebi ibni Abdülhalim Ali bin Yusuf İbrahim bin Mehmed
Ve gayruhum

S 89 B4

El-emru kemâ zukire fihi Harrererhû el-fakîr Mehmed bin Ali el-muvellâ hilâfe bi-medîne-i Manisa ufiye anhumâ

Sebeb-i tahrîr-i hurûf budur ki bundan akdem fevt olan Abdi'nin evlâd-ı sıgârına kıbel-i şer' den vasiyye nasb olunan Fatma binti Mehmed nam hatun meclis-i şer' de müteveffâ-yı mezbûrun zevce-i metrûkesi Ayşe binti Mustafa nam hatun muvacehesinde ikrâr ve i 'tiraf edüb müteveffâ-yı mezbûrun duyûn-ı müsbetesine menkûlâtından vefa etmeyüp akarâtının bey' i lâzım geldik de Kırk Ahmed köprüsünde vaki bir tarafı Sefer bağı ve bir tarafı tarîk-ı hâs ve bir tarafı Halil bağı ve bir tarafı Veli bağı ile mahdûd olan bağı Sûk-ı sultânîde mezâd olunup rağabât-ı nâs munkatıa olduktan sonra beş bin akçede mezbûr Ayşe Hatun üzerinde karar edüb ziyade ile tâlib ve râğıb bulunmamağın zikr olunan bağı müteveffânın zarûret-i deyni için beş bin akçeye merkûme Ayşe Hatun'a bey' edüb semen-i mezkûru mezbûre hatunun mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ yeşâ mutasarrıfe olsun dedik de vasiyye-i mezbûre Fatma Hatun'un ikrârın el-mukirru lehâ el-merkûme hatun bi'l-muvâcehe kabul ve tasdik ettikten sonra bu hurûf ber nesk-i temessük ketb olunduk da lede'l-hâce tezekkür-i mâ cerâ ola. Tahrîren fi evâili Rebiülevvel min şuhûri sene ihdâ ve işrîn ve elf

Şuhûdu'l-hâl:

Muslihiddin Efendi el-müderris Çukadar Hüseyin Beşe ibni Mustafa Mustafa
bin Osman Babazâde bin Bali Baba Sadık bin Ali ve gayruhum mine'l-
hâzırîn

S 89 B5

Budur ki mahrûse-i Manisa sâkinelerinden Şahi binti Hüseyin nam Hatun meclis-i şer'a gelüb Veli nam kimesne ile olan bağı da vâsına işbu Yusuf Bey ibni Abdullah'ı tevkil etdüm dedük de mezbur Yusuf Bey vekâlet-i mezbûreyi bi'l-muvâcehe kabul ettikten sonra mâ huve'l-vâki kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fi evâsıt-ı Cemaziyelûlâ sene 1021

Şuhûdu'l-hâl:

İbrahim Bey ibni Bekir Bey İbrahim bin Bali Ahmed bin Ali ve
gayruhu

S 89 B6

Sadere Hâze'n-nasb ve't-ta'yîn mine'l-fakîr Mehmed bin Ali el-muvellâ hilâfe bi-Medîne-i Manisa ufiye anhumâ

Sebeb-i tahrîr-i kitâb budur ki bundan akdem fevt olan Abdi Bey'in evlâd-ı sığârına kıbel-i şer'den vasi nasb olunan Kadri Bey ibni Ahmed vesâye-i mezbûreden fariğ olub yerine nasb-ı vasî lazım olduk da müteveffâ-yı mezbûrun zevcesi Fatma binti Mehmed nam hatun kıbel-i şer'den vasî nasb olunduk da mezbûre hâtun vesâye-i merkûmeyi bi'l-muvâcehe kabul ettikten sonra mâ huve'l-vâki' ketb olundu. Tahrîren fi evâhiri Safer 1021

Şuhûdu'l-hâl: es-Sâbikûn

S 90 B1

Oldur ki İzmir kazasına tabi Telbaşı? nam karyeden hâmilu hâze'l-kitâb Mehmed bin Mustafa meclis-i şer'-i şerifte Manisa kazasına tabi Belek ve Palamud nahiyelerinde vâki' beytü'l-mal mukataasının âmil-i bâcı olan Yeniçeri Yusuf Beşe ibni Hüseyin mahzarında takrîr-i da'va edüb nahiye-i mezbûreye tabi taife-i çüliyândan Cafer Obasında sakin Piri bin Mehmed nam kimesnenin evinde fevt olan Ali nam kimesne benim li-ebeveyn karındaşım olub asûbe-i nesebiyye ile veraseti bana ve li-ebeveyn sağır-i mezbûrânım Hüseyin'e münhasıra iken âmil-i mezbûr Yusuf Beşe mesfûr Ali'nin muhallefâtına vaz '-ı yed edüb zabta mani olur men ' olunmasın taleb ederim dedik de gıbbe's-suâl müteveffânın vârisi hâzır olmadığı cihetten vaz' ettim. Lâkin müddeiyân-ı mezbûrânın asûbe-i nesebiyye ile merkûmun vârisi idüğün bilmezsin deyücek istişhâd olunduk da karye-i Beleki'den Eyüb bin el-Hac Bayazıd ve Mehdi bin Nasuh li-ecli's-şehâde hâzırân olunur edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye edüb fi'l-vâki' müddei-i mezbûr Mehmed müteveffâ-yı merkûm Ali'nin asûbet-i nesebiyye vârisidir şol cihetten ki merkûm Ali ve mezbûr Mehmed Mustafa oğullarıdır valideleri Kamer Hatun ibneti Fethi'dir ve mezbûrân Ali ve Mehmed'in dedeleri Yavan'dır el-Hac Ali ile Mehmed Mustafa oğullarıdır ve Mustafa Yavan oğludur ve irsiyyet-i mezbûre merkum Mehmed ile sağır karındaşı Hüseyin'e münhasıradır. Bunlardan gayri vârisi yoktur. Husûs-ı mezbûra şahitleriz şehâdet dahi ederiz dediklerinde şehâdetleri ba'de't-ta'dîl ve't-tahlîf hayyiz-i kabulde vaki olub mûcibine hüküm-birle bu vesîka-i enîka ketb olunub yed-i tâlibe vaz' ve def' olunduğu lede'l-hâce im'âna ve yedine. Tahrîren fi evâil-i şehri Cemaziye'lûlâ sene ahada 'aşera ve elf

Şuhûdu'l-hâl:

Halil Bey ibni Şehsuvar Eğlence bin Seydi Han Yusuf bin Mehmed Abdi bin Budak
Emrullah bin Halil Bey Veli bin Şehsuvar ve gayruhum

S 90 B2

Vech-i muharrer budur ki mahmiye-i Manisa mahallâtından Alaybey Mahallesinde sâkine fahru'l-muhadderât sâhibetu'l-hayrât Belkıs Hatun ibneti Hasan Bey meclis-i şerifte uzun boylu hâcib-i yesârında ve bâzû-yı yemîninde eser-i cerh olub Macariyyetu'l-asl hâmiletu hâze'l-kitâb Gülistan binti Abdullah mahzarında bi't-tav'îs-sâf ikrâr ve i'tiraf edüb mezkûre ve mevsûfe benim fekk-i câriyem olub bundan akdem sekiz yıl vardır hasbeten lillâhi teâlâ ve taleben li-merzâtihî ve 'amelen bi-mâ kâle'n-nebiyyu aleyhisselâm "men a'teka rakabeten mu'mineten a'takallâhu teâlâ min külli minhâ 'udven men fi'n-nâr" malımdan i'tâk ve tahrîr etmiş idim. Lâkin yedine hüccet vermemiş idim el-hâletu hâzihî mezkûre câriye hürre ve mu'taka hurire ba'de'l-yevm hakk-ı rıkdan sive'l-velâu es-sâbitu lil-mevâlî 'ale'l-utekâ nesne bâki kalmadı dedik de mukirre-i mezbûrun ikrârını el-mukirru lehe'l-mezkûre tasdik edüb mâ huve'l-vâki' bi't-taleb kayd olundu. Fi evâilî Cemaziye'lûlâ sene ihdâ 'işrîn ve elf

Şuhûdu'l-hâl:

Beytullah bin Mehmed Pir Ahmed bin el-Hac Şaban el-Hac Sefer bin el-Hac Osman
el-Hac Yusuf bin el-Hac Mustafa Osman bin el-Hac Mustafa
Mansur Çelebi bin el-Hac Mehmed Pabucçu Ali bin Mehmed el-Hac
Emrullah bin el-Hac Veli ve gayruhum

S 90 B3

Oldur ki İzmir kazasına tabi Yengi? nam karye sakinlerinden Mehmed bin Mustafa meclis-i şer'î şerifte hâmil-i hâze'l-kitâb Çullu Cemaatinden Cafer Obası sâkinlerinden Piri bin Mehmed mahzarında ikrar edüb li-ebeveyn karındaşım Ali nam kimesne üç re's devamiz ile Manisa kazasına çorak çelmeğe geldik de hastaca olub sâhibu'l-firâş olduk da mesfûr Piri'nin evinde yatub gün be-gün hastalık müştedd olub ol döşekten kal[ka]mayub bi-emrillâh vefat etmiş mesfûr Piri'den ve gayriden veçhen mine'l-vücûh ve sebeben mine'l-esbâb da'vâ ve talebim yoktur. Ba'de'l-yevm asâleten ve vekâleten husûs-ı mezbûra müteallik davâ sâdır olursa lede'l-hükkâmi'l-kirâm mesmû'a olmaya dedik de nefer-i mezbûrun ikrârını el-mukirru lehû'l-mezkûr

Piri vicahen tasdik ve şifahen tahkik etmeğin bu huruf ketb olunup yed-i talibe vaz' olundu. Tahrîren fî evâil-i şehri Cemaziyelula sene ihdâ ve işrîn ve elf.

Şuhûdu'l-hâl:

Halil Bey ibni Şehsuvar Eğlence bin Seydihan Yusuf bin Mehmed Abdi bin Budak Emrullah bin Halil Veli bin Şehsuvar ve gayruhum

S 90 B4

Vech-i tahrir-i hurûf budur ki müteveffa Hacı Ahmed nam kimesnenin zevce-i metrûkesi eytâmına kibel-i şer 'den mansûbe Fatma Hatun ibneti Yusuf meclis-i şer'a gelüb el-ân hicrimde ve terbiyemde olub mezbûr el-Hac Ahmed dahi mütevellide Münteha'ya takdir-i nafaka olunmasın taleb ederim dedik de târîh-i kitâbtan mezbûre Müntehâ'nın nafaka ve kisve ve sâyir mühimmât-ı zarûriyyesi içün yevmî beşer akçe takdîr olunub istidâne ve harç ve sarfa izin verilüb mâ huve'l-vâki' bi't-taleb kayd-ı sicil olundu. Fî 7 Cemaziye'l-ûla sene ihdâ ve işrîn ve elf.

Şuhûdu'l-hâl:

Ahmed Çavuş müteveli-i câmi-i kebir sâbıkan Safvan Bey ibni Abdullah Muhzır Mustafa bin Osman Muhzır Şaban bin Receb Hacı Hasan bin el-İmam ve gayruhum

S 90 B5

El-emru kemâ zukire fîhi harrerehû Mehmed bin Hüseyin el-muvellâ hilâfe bi-Nif nemekahû'l-fakîru ileyhi subhânehû

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki karye-i Tahtalı ahâlisi meclis-i şer'i şerifte hâzırûn olub karye-i mezbûreden Hâce Bula binti Ali nam bîkr kendüyi evi içinde salb etmiştir üzerine varılub keşf olunmak taleb ederim dediklerinden Nif zâbiti olan Arslan'ın vekîli Mustafa Beşe ile üzerine varulub görüldük de fî'l-hakîka kendüyi salb edüb gerdeniş alâmet-i salb müşâhede ve mahbûs olub karındaşım Hasan'dan vâki'-i hâl sual olunduk da kebir karındaşım Bayram mezbûre Hâce Bula'yı darb etmiştir ol dahi uğrağına girip kendüyi salb etmiş bulduk ve boynunda olan urganı kız karındaşım mezbur Bayram kat' eyledi ellerden ve sâyirden bi-vechin mine'l-vücûh da'vâ ve niza'ımız yoktur dedik de mâ cerâ bi-hukmi mâ hurrîre bi't-taleb kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fî evâili Cemaziye'l-ûlâ sen ihdâ ve işrîn ve elf.

Şuhûdu'l-hâl:

Hüseyin bin Abdurrahman Mustafa bin Musa Davud bin Mucib Süleyman
Hoca bin Musa Veli Kethüda bin Hüdaverdi Musa bin Hasan İzmir'den Hasan bin
Musa

S 90 B6

Bâis-i tahrîr-i hurûf budur ki Karaköy Çarşısında Sabalardan Osman Beşe ibni
Abdullah meclis-i şer'a Ermeni taifesinden Yakop veledi Ohannes mahzarında takrîr-
i da'vâ edüb mezbûr Yakop benim dükkânımdan etmek alub bir beyaz merkep ile
tahmînen altı bin akçe miktarı var dükkânım önünde kise bırakmışlar mesfûr Yakop
mülkümdür deyu alub kabz etmiş sual olunsun dedik de gıbbe's-suâl mezbûr dahi
cevâbında fi'l-vâki mezbûrun dükkânından etmeği alub akçesin verdiğimden işbu
hâzır-ı bi'l-meclis olan beyaz kise ile tahmînen iki bin miktar akçemi kesesiyle bırakıp
gitmişim. Ba'dehû yoklayub Arslan nam kimesnenin zimmi-i mesfûrun dükkânına
varub kise ile akçeyi bulub aldığını bana haber verdiler ben dahi mezbûr Arslan
zimmiyi buldum getürdüm gören Müslümanlar yanında kesesiyle akçeyi bana verüb
teslim ettik de mevcut olan akçe add olunub bin altı yüz akçe çıkub kesesiyle mezbûr
yedinden aldım kabz ettim mülk-i'mdır deyücek mezbûr Yakop'un sıdk-ı makâline
beyyine taleb olunduk da udûlden Cafer bin Fakih ve Hacı Ahmed bin Hüseyin nam
kimesneler li-ecli's-şehâde hâzırân olub istişhâd olunduklarında edâ-yi şehâdet-i
şer'îyye edüb fi'l-vaki' merkum Yakop

S 91 B1

Oldur ki mahrûse-i Manisa sânehallâhu ani'l-be'sâ mahallâtından Yenice Mahallesi
sâkinlerinden dergâh-ı âli müteferrikalarından kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Feyzullah
Çelebi ibni Haydar Çelebi meclis-i şer'-i şerifte yine mahrûse-i mezbûre
mahallâtından Sultan Mahallesi sükkânından kıdvetü'l-a'yân ve'l-eşrâf hâmilu hâze'l-
kitâb Şeyhzade Mustafa Çelebi muvâcchesinde takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm edüb
mahalle-i mezbûrda sâkine olub mûmâileyh Mustafa Çelebi'nin zevce-i mutallakası
olan müvekkilem ve baldızım Şemsi binti Pürnefes nam hatun mukaddemen akd
olunan altmış bin akçe mihr-i müeccelinden yirmi bin akçesin leyle-i zifafa hibe edüb
ve on bin akçesin dahi def'a nişâniye hibe edüb baki otuz bin akçe hakkım kaldı deyu
meblağ-ı merkûmun ahz ve kabz ve îsaline merkûme Şemsi Hatun beni vekil etti
vekâletim hasebiyle meblağ-ı merkûmu taleb ederin suâl olunsun dedik de gıbbe's-
suâl mûmâileyh Mustafa Çelebi cevâbında fi'l-vaki' mihr-i müeccelinden zimmetimde

otuz bin akçe hakkı kalmıştır velâkin merkûme hatun meblağ-ı merkûm otuz bin akçenin ahz ve kabz ve îsâline müşarunileyh Feyzullah Çelebi'yi vekil ettiği ma'lûmum değildir isbât eylesin deyücek mezbûr Feyzullah Çelebi'nin sıdk-ı makâline beyyine taleb olunduk da 'udûl-i müslimînden mezbûre hâtunun karındaşı Mehmed Çelebi ibni Pürnefes el-mezbûr ve Şeyh Mehmed Çelebi ibni Feyzullah Ağa ve Abdüssamed Halife ibni Derviş müezzîn el-Hac Mahmud Çelebi ibni Yusuf nâm kimesneler meclis-i şer'a hâzırûn olub istişhâd olunduk da edâ-i şehâdet-i şer'iiyye edüb fi'l-vâki merkûme Şemsi Hatun bizim huzûrumuzda mûmâileyh Mustafa Çelebi'de olan altmış bin akçe mihr-i müeccelimden mukaddemen leyle-i zifafa yirmi bin akçesin ve def'a nişâniye dahi on bin akçesin hibe edüb baki otuz bin akçe hakkım kaldı deyu meblağ-ı merkûmun ahz ve kabz ve îsaline müşarunileyh Feyzullah Çelebi'yi vekil edüb ol dahi vekâlet-i merkûmeyi kabul etti vech-i meşrûh üzere şahitleriz şehadet dahi ederiz dediklerinde gibbe riâyet-i şerâyiti'l-kabûl şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkî'a olduktan sonra sıhhat-i vekâlete hüküm-birle mâ huve'l-vâki ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-işrîn şehri Rebî'ulâhir min şuhûri sene ihdâ ve 'işrîn ve elf

Şuhûdu'l-hâl:

Hüsâm Efendi Durak Efendi Mehmed Efendi el-Müderriş Ferid Efendi ahi Bayezid Attar el-Hac Mustafa Muradiye Nazırı Vanlızâde Mehmed Bey Abdüssamed Halife el-imam el-Hac Mahmud Çelebi bin el-müezzîn-i cami-i Sultan Mehmed Çelebi ibni Nurullah Bey Ahmed Çelebi ibni Mehmed Efendi Ömer bin Carullah ve gayruhum mine'l-hâzırîn

S 91 B2

Budur ki mahrûse-i Manisa mahallâtından Yenice Mahallesi sâkinelerinden Şemsi Hatun ibneti Pürnefes Çelebi tarafından husûs-ı âti'z-zikre karındaşı Mehmed Çelebi ibni Pürnefes Çelebi ve Şeyh Mehmed Çelebi ibni Feyzi Çelebi ve Müezzîn Mahmud Çelebi ibni Yusuf ve Abdussamed Halife ibni Derviş şehâdetleri ile hasm-ı câhid-i şer'î mahzarında vekâleti sâbite olan dergâh-ı âli müteferrikalarından kıdvetu'l-emâcid ve'l-ekârim Feyzullah Ağa ibni Haydar Çelebi meclis-i şer'-i şerifte işbu hâmilu hâze'l-kitâb fahru'l-a'yân ve'l-eşrâf Şeyhzâde Mustafa Çelebi muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr ve i'tirâf edüb mezbûre Hatun mumaileyh Mustafa Çelebi'nin mutallakası olub mihr-i müsemmâsı olan altmışbin akçenin otuz bin akçesin bi'd-def'ateyn

merkum Mustafa Çelebi'ye sâbikan hibe etmiş olup el-bâki zimmetinde olan otuz bin akçe mihr-i müeccelinin ahz ve kabz ve îsâline beni vekil etmeğin ben dahi vekâletim hasebiyle meblağ-ı merkûm otuz bin akçesi bi't-tamâm ve'l-kemâl mûmâileyh Mustafa Çelebi yedinden ahz ve kabz ettim. Öyle olsa otuz bin akçesi sâbikan merkûm Mustafa Çelebi'nin mevhûbu olup ve otuz bin akçe dahi hâlen makbûzum olup min ba'd zimmetinde bir akçe ve bir habbe bâki kalmadı bir tarikle mezbûrenin mihr-i müecceli ve nafaka-i 'iddet ve zevciyyete müte'allik olan sâyir hukûk-ı şer'iiyesine müteallik bir vecihle da'vâ ve talebimiz kalmadı dedik de mukırr-ı merkûm vekili Feyzi Çelebi'nin ikrâr-ı meşrûhunda cemî'-i kelimâtı el-mukirru lehu'l-merkûm Mustafa Çelebi dahi vicâhen kabul tasdik ettikten sonra bu vesika ber-sebk-i temessük ketb-i tahrir olundu. Fi't-târihi'l-mezbûr.

Şuhûdu'l-hâl: es-Sâbikûn

S 91 B3

Budur ki Çarşı Mahallesinden Huma binti Mustafa nam hatun işbu sâhibu'l-kitâb Hüdaverdi ibni Yusuf muvacehesinde meclis-i şer' de ikrâr edüb mahalle-i mezbûrede vaki' bir tarafı tarîk-ı âm ve bir tarafı Abdi Ağa mülkü ve bir tarafı Mehmed Ağa bahçesi ve bir tarafı yine kendi mülküm ile mahdûd olup bir bab harabe evi ve havlu ve eşcar-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi müstemil mülk menzilimi dört bin akçe taşra havludan mâ'adasını merkûm Hüdaverdi Beşe'ye bey'-i bât-ı sahîh ile bey edüb teslîm-i mebî ve kabz-ı semen kıldım. Mülk-i müşterâsıdır. Ba'de'l-yevm keyfe mâ yeşâ mutasarrıf olsun dedik de mukirre-i mezbûrenin ikrârın el-mukirru lehu'l-merkûm Hüdaverdi Beşe bi'l-muvâcehe kabul ve tasdik ettikten sonra mâ huve'l-vâki' kayd olundu. Tahrîren fi gurre-i Cemâziye'l-ûla sene 1021

Şuhûdu'l-hâl:

Kadri Bey ibni Ahmed Sinan bin Turhan Şeyhzâde Mustafa Çelebi
Muslihiddin Efendi el-müderriş Mustafa Muhzır Mehmed Çelebi ibni Musa
el-Hac Muslu Şerbetçi İbrahim Beşe ibni Abdullah ve gayruhum

S 91 B4

Oldur ki mahrûse-i Manisa'da Ayn-ı Ali Mahallesi sâkinelerinden Turaç binti Ahmed nam Hatun işbu sâhibu'l-kitâb zevc-i mutallakı Piri bin Habib nam kimesne meclis-i şer'-i şerîfe ihzâr ve muvâcehesinde takrîr-i da'vâ edüb merkûm Pîri beni tatlik edüb nafaka-i 'iddet ve mihr-i müeccelim da'vâ ve hicrimde olan sağır kızı Fatma'ya dahi

mikdâr-ı kifâyet nafaka-bahâ takdîr olunmasın[1] taleb ederin dedik de gıbbe's-suâl merkûm Piri cevâb verüb mezbûr hatun zevcem olub hüsn-i zindegânem olmamak ile mihrinden ve nafaka iddetinden fâriğa olub ve kızım Fatma'yı dahi yedi yaşına vardıkça meccânen beslemek üzere müslimîn huzûrunda hulu' eylediği hâl-i minvâl-i meşrûh üzere hulu' olmuştur deyücek gıbbe's-suâl ve'l-inkâr merkûm Piri'den sıdk-ı makaline beyyine taleb olunduk da 'udûlden Hızır fakı ibni Hasan ve Sefer bin Ali nâm kimesneler hâzırân olub fi'l-vâki' mezbûre hâtun nafaka-i'iddet ve mihr-i imüeccel ve sâyir hukukûndan fâriğa olub ve hicrinde olan kızı Fatma'yı dahi yedi yaşına vardıkça meccânen beslemeğe taahhüd edüb hulu' ettiler vech-i meşrûh üzere şâhidiz şehâdet dahi ederiz dediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehadetleri hayyiz-i kabûlde vâkıa olduktan sonra sıhhat-i hulu'a hüküm-birle mâ huve'l-vâki bi't-taleb kayd olundu. Tahrîren fi evâili şehri Rebiûlahir sene 1021

Şuhûdu'l-hâl:

Harun bin Kâni İsmail bin Mehmed Mehmed bin Hüsrev İbrahim bin Bali ve gayruhum mine'l-hâzırîn

S 91 B5

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki nefis-i Manisa'da merhum İbrahim Çelebi Camiinin kaim-i makâm-ı mütevellisi olan Yusuf Bey meclis-i şer'de sâhibu's-sicil mütevellî-i sâbık Ali Bey ibni Süleyman mahzarında ikrâr ettim. Vakf-ı mezbûre hâlen kâim-i makâm-ı mütevellî olduğumdan sâbıkım olan mütevellî Ali Bey verdüğü mevâcib ve masârıftan gayri mevcut der-kise dokuz bin dokuz yüz nakid akçe ve sekiz yüz yirmi yedi akçe sâlyânedan cem'an on bin yedi yüz yirmi akçe olur mezbur yedinden makbuzum ve makbulüm oldu dedik de mezbûr Ali Bey vicahen tasdîk edüb ikrârı kayd olundu. Fi't-târih

Şuhûdu'l-hâl:

Mehmed Çelebi bin Musa Fahu'l-kudât Mezid Efendi Hümâyun-zâde Zülkadir Mehmed Efendi Pirzâde Fazlı Çelebi Fahu'l-müderrişîn Mustafa Efendi Mehmed Çelebi nâzır-ı vakf-ı mezbûr Muhzır Ahmed

SS 92 B1

Bebek İmamoğlu Muslihiddin Halife meclis-i şer'de Ali Bali ibni Mustafa nam muvâcehesinde ikrâr olunur ki ve Gürliye nam vâdide dâir bir göz tek ye değirmenini Yakub nam Arap ikrâr ederim üzerinde beş bin beş yüzden iken altı bin akçeye

Rebiülahirinden sekiz ay tamamına vardıkça Ali Bali bin Mustafa'ya verdim dedik de ol dahi kabûl eyledim dedik de mâ huve'l-vâki' bi't-taleb kayd olundu.

Şuhûdu'l-hâl:

Mustafa Bey ibni Mehmed ve Kiremitçi Ali bin Abdullah Hallaç Hakkı

S 92 B2

Budur ki mahrûse-i Manisa'da İbrahim Çelebi Camiinde yevmi bir akçe ile cüz-i şerîf tilâvet eden Mehmed bin Eşref fevt olub yeri mahlûl olduk da işbu râfi' u'l-kitâb Nasuh Halîfe mahal ve müstahak olmağın tevcih olunub yedine vaz' olunduğı ba'de'l-yevm hizmet-i lâzimesin edâ ettikten sonra ta'yîn olunan vazifesin evkâfı mahsûlünden alub mutasarrıf ola. Tahrîren fî evâli şehri Rebiülahir sene 1021

Şuhûdu'l-hâl:

Mehmed Çelebi ibni Musa Muslihiddin efendi el-Müderriş Musli Bey ibni Mehmed Bey ve gayruhum

S 92 B3

Oldur ki mahrûse-i Manisa mahallâtından Emir Mahallesinden hâmil-i hâze'l-kitâb Mehmed Beşe bin Hasan nam kimesne meclis-i şer'-i şerifde Düğmeci Ahmed Çavuş ibni Turgud mahzarında takrîr-i da'vâ edüb Kâfirboz nâm karyeden müteveffâ Mahmud Bey'in müstahikk-i tapu olan ma'lûmu'l-hudûd yerinin tasarrufuna ve dört bin akçeye karye-i mezbûre zâbiti olan Hasan oğlu el-Hac Mustafa'dan zamân-ı iltizâmında tapulayub yedime temessük almış iken mesfûr Ahmed Çavuş mezkûr yeri ben dahi almışımıdır deyu nizâ'dan hâli değildir men olunmasını talep ederim dedik de gıbbe's-suâl mezbûr dahi bin onaltı tarihi ile müverrah temessük ibraz edüb mesfûr Hasan oğlundan senden mukaddem tapu almışımıdır deyücek merkûm cevâbında temessük-i mezbûr sonradan verilmiştir tapulu yerimdir mesfûr Hasan oğlundan istifsâr olunub deyücek mezbûr Hasan oğlu ihzar olunub sual olunduk da merkûm Ahmed Çavuş on bin akçe Ahmed Bey'den ve beş bin akçe dahi ben karz verdim belki anı dahi alıverem aldurub Cafer Çavuş ikdâmıyla mukaddem tarih ile mesfûr Ahmed Çavuş'a verdim dedim hakkitta mezbûr Ahmed Çavuş'a yer verilmiştir yeri mesfûr Mehmed'e vermişimdir yedinde olan temessük benimdir deyücek temessükü mûcibince arz-ı mezbûrun tasarrufu merkûm Mehmed'in olub merkum Ahmed Çavuş'a kasr-ı yed ile deyu tenbih olunub mâ cerâ bi't-taleb kayd olundu. Tahrîren fî avasıt-ı Rebiülahir sene ihdâ ve 'işrîn ve elf.

Şuhûdu'l-hâl:

Hasan Çelebi ibni Ahmed Mustafa bin Hüseyin Mustafa bin Osman Halil bin
İsmail Şaban ibni Receb ve gayruhum

S 92 B4

İzdiyâd-ı Âsiyâb-ı Beyzâde

Vech-i muharre budur ki Gürliye'de dâir Beyzâde Muslihiddin Efendi zabtında olan değirmenin bir yıllığı ibtidâ-i tarihten sene tamâmına beş bin beş yüz akçeden iken Ali Bali bin Mustafa beş yüz akçeden ziyade edüb altı bin akçeye bir yıllığını icâreye kabûl edüb tescîl olunduk da zabiti olan Beyzâde Muslihiddin Halife meclis-i şer'a gelüb mezbûr Ali'den vakfa akçe hasıl olmadığından gayri hazır-ı bi'l-meclis olan Yakub Arap zi'l-yed olmağın altı bin akçeye ibtida-i tarihten mezbûr Araba icâreye verdim dedik de mezbûr..kabûl edüb kayd olundu. Fi 13 Rebiülahir sene 1021

Şuhûdu'l-hâl:

Ahmed Çelebi ibni Mehmed Efendi Dedezâde İbrahim Çelebi ibni Kethüda
İbrahim Muhzır İbrahim Bali Muhzır Hacı Sadık bin Ali ve gayruhum

S 92 B5

Oldur ki mahruse-i Manisa sakinlerinden Ahmed bin Hasan meclis-i şer'-i şerifte işbu râfiatu'l-kitâb Rahime binti Murtaza nam hatun muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf edüb mezbûre Rahime zevcesi olub hüsn-i zidegânenem olmamak ile mihrinden ve nafaka 'iddetinden ve zevciyyete müte'allik cemî'-i da'vâsından fâriğa olub ben dahi kendüye müte'allik olan esbabdan bir mor atlas kaftan ve birkaç gömleği ve bir makreme ve bir hamam leğeni verüb ve hakk-ı terbiyet benim olmağla Kerime nam kızımı vermek üzere hulu' edüb zevciyyete müte'allika olan cemî'-i da'âvâmdan biribirimizin zimmetini ibrâ ve iskât ettik dedik de mezbûre hatun dahi fi'l-vâki' mihrimden ve nafaka 'iddetimden fâriğa olduktan sonra kendüye müte'allik olan esbâbından bana bir mor atlas kaftan ve bir hamam gömleği ve bir makreme ve bir hamam leğeni verüb vaz'-ı terbiyet merkur Ahmed'in olmağla yanımda olan kızı Kerime'yi vermek üzere hulu'ı kabûl edüb zevciyyete müteallik olan cemî'-i da'âvâmdan biribirimizin zimmetin ibrâ ve iskât ettim deyu bi'l-muvâcehe tasdik ettikten sonra sıhhat-i hulu'a hüküm-birle mâ huve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi avâsıt-ı Rebiülahir sene 1021

Şuhûdu'l-hâl:

Mustafa Bey ibni Abdullah el-Hac Ahmed bin el-Hac İbrahim Mustafa bin
Hüseyin Hızır bin Abdi el-Hac Kerim bin el-Hac Memi Şaban bin
Receb Ali bin Arslan

S 92 B6

Bâis-i tahrîr-i hurûf budur ki Manisa mahallâtından Babakapusu Mahallesi sükkânından Halil ibni Mehmed, Ahmed bin Şemi nam kimesneyi meclis-i şer'-i şerîfe ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelam edüb bundan akdem Hızır Bali nam kimesneden mesken binasîçün aldugum ma'lûmu'l-hudûd olan mülk yerde evler yapub ve divarlar çeküb silk-i mülkümüzde dahil olan arz ve bina zabtımızda iken mezbûr Ahmed üzerine gelüb kendinin civârımızda cedîd bina olunmuş mülk evi olmağın beynimizde ilm-i şer' ile ma'lûm bir miktar yer ile benim alakam yoktur keyfe mâ yeşâ ve mutasarrıf olsun deyu parmağı ile ta'yîn-i hudûd etmiş iken hâlen mevzi'-i mezbûrede kapu açub yol eyledi men' olunmasını taleb ederim dedik de gıbbe's-suâl mezbûr Ahmed cevâbında mesfûr Halil'e yer veren Hızır Bali ile bana yer veren müezzin zıkr olan münâzaun-fih yeri mübâdele edüb badehû benim Murad nâm kimesneye verdüğüm yüz elli akçe mukabelesinde bana temlik edüb mâ-'adâsın mezbûr Hızır Bali mesfur Halil'e bey' eyledi niza olan yer merkûm Hızır Bali'nin mezbûr Halil'e bey eyledim niza olan yer merkûm Hızır Bali'nin mezbûr Halil'e bey eylediği yerden hariçtir. Ben bu yerden kat-ı alâka dahi etmedim deyucek müddei mezbûrdan takrîrine mutâbık beyyine taleb olunduk da mine'l-'udûl el-Hac Eynesi bin Turası ve Mehmed bin Mustafa li-ecli's-şehâde hâzırân olub edâ-yı şehâdet-i şer'iyye edüb mezbûr Ahmed bizim huzurumuzda niza' olan yerün üzerinde hâzır olub parmağıyla işâret edüb bu yerde benim alâkam yoktur mübârek olsun dediğinden gayri mezbûr Halil'in Hızır Bali'den aldığı yerde mesfûr Ahmed'ün niza'ı olan yeri

S 93 B1

Sürüp ardınca varılub da'vet-i şer' olunduk da kendiler sizin kadılarınız nazırdır deyu merkûm Mustafa mezbûr Süleyman'ı ata kaldurub ba'dehû külünk ile urup mecruh eyledi cârih-i merkûm Mustafa'dır şahidiz şehadet dahi ederiz dediklerinde gıbbe ri'âyet-i şerâyit-i kabûl şehadetleri makbûle olduktan sonra mâ huve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhiri şehri Rebiülevvel sene ihdâ ve 'işrîn ve elf.

Şuhûdu'l-hâl:

Es-Seyyid Mehmed Efendi ibni es-Seyyid Ömer Mehmed Çelebi bin Musa Ahmed
Çavuş el-Mütevellî İbrahim bin Bali Şaban bin Receb ve gayruhum

S 93 B2

Vech-i muharrer budur ki kaza-i Manisa'ya tabi Karaoğlanlu nam karyeden Mustafa bin Mehmed ve Bayram bin Mehmed ve Mehmed bin Nasuh ve Ramazan bin Ali nam kimesneler meclis-i şer'i şerîfe Mukataat Emîni olan Bekir Bey'in adamlarından Mustafa bin Ali nam kimesneyi ihzâr ve vilayette da'vâ edüb merkûm Mustafa üç nefer atlı ile karyemizi basub sekiz re's merkeplerimiz ve bir çift öküzümüz sürüp alup gittik de ardına düşüp Baltaalanı nam mevzide yetişüb.. ettiklerinden üzerimize ok atup ve mızrak ile at sürüp bilahare merkeplerimizi ve öküzümüzü müslümanlar alıverdiklerinde küllî hayf eylemişlerdir. Sual olunup mûcibin taleb ederiz dediklerinde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr sıdk-ı makallerine beyyine taleb olunduk da Abdullah bin Hamza ve Ali bin İbrahim ve İbrahim bin Pervane ve Ali Hoca ibni Süleyman nam kimesneler hâzırûn olup fi'lvâki merkûm Mustafa üç nefer atlı ile bunların karyesin basub sekiz re's merkep ve bir çift kara öküzlerin sürüp alub gittiklerinde ... Baltalalanı nam mevzide merkepleri ve öküzleri müslümanlar merkûm Mustafa ve refiklerinin ellerinden alıverüb vech-i meşrûh üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederiz dediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehadetleri makbûle olduktan sonra mâ huve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Fi't-tarihi'l-mezbûr.

Şuhûdu'l-hâl: el-mezbûrûn

S 93 B3

Vech-i muharrer budur ki Rumeli kuyumcularından Yorgi veledi Dobri nam zimmi meclis-i şer'de Kasab Hüdaverdi bin Yusuf mahzarında takrîr-i da'vâ edüb mezbûr Hüdaverdi'den biraderim Sarola nam zimminin koyun bahasından on sekiz bin akçesi vardır mezbûrdan da'vâ ve kabza ve îsale beni vekil eyledi taleb ederim dedik de gıbbe'l-inkâr istişhâd olunduk da Kalender bin Dünder ve İbrahim bin Ali nam kimesneler hazırân olub fi'l-vâki' müddei-i mezbûrun Murad'dan Sarula mezbûr Hüdaverdi'den koyun bahasından olan on sekiz bin akçenin da'vâ talebine ve kabz ve isaline vekil eyledi şâhidiz şehadet dahi ederiz dediklerinde şehadetleri makbûle olub ma huvelvaki bittaleb kayd olundu. Fi't-tarihi'l-mezbûr.

Şuhûdu'l-hâl:

Hacı Ali bin Musa Abdülkerim bin Hacı İbrahim Mehmed bin Nebiİbrahim bin Mehmed Nebi Kethüda Müderris Mustafa Efendi İbrahim Efendi bin Bekir Kâtib

S 93 B4

Ba'dehû sicill-i bâlâda mezkûr olan Yorgi meclis-i şer'e mezbûr Hüdaverdi mahzarında bi't-tav ' ikrâr edüb biraderim Sarula tarafından vekaletim hasebiyle koyun bahasından merkûm Hüdaverdi zimmetinde olan on sekiz bin akçesi bi't-tamam mezbûr yedinden aldım kabz ettim dedik de mezbûr dahi bi'l-muvâcehe tasdîk edüb mâ cerâ bi't-taleb kayd olundu. Fi't-tarihi'l-mezbûr.

Şuhûd: el-mezbûrûn

S 93 B5

Vech-i muharrer budur ki Rumelinden Çoban İbrahim demekle ma'ruf koyuncu meclis-i şer'a gelüb Kasap Abdülkerim mahzarında ikrâr edüb bir atım serika olundu bana sefer lâzım gelüb her kimin elinde zuhûr ederse da'vâ ve talebe mezbûru vekil nasb ettim dedik de merkûm dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl edüb kayd olundu fi't-târih

S 93 B6

Ba'dehu bâlâda mezkûr olan İbrahim meclis-i şer'a mezbûr Kasap Abdülkerim mahzarında ikrâr edüb sâbıkan mezbûr Abdülkerim Arap Ali ile ber vech-i iştirak dokuz yüz altmış yedi re's koyun almışlar idi zikr olunan koyun beynlerinde tevzi olunmadın elli re's koyununu Arap Ali boğazlayub zikr olunan elli re's koyundan Abdülkerim hissesine düşen ve merkûm Arap Ali hissesine düşen akçeyi bi't-temam mezbûr Abdülkerim yedinden aldım kabz ettim dedik de mezbûrûn bi'l-muvâcehe tasdîk etdüğü kayd olundu. fi't-tarih m[ezbur]

Şuhûd: el-mezbûrûn

S 93 B7

Budur ki Cebail mahallesinde vâki mescid-i şerîf evkâfına bi'l-fiil mütevellî olan Sevindik bin Cafer nam kimesne Mustafa Çelebi ibni Pervane Bey muvâcehesinde davâ edüb mütevellisi olduğum vakfın babası el-Hac Pervane zimmetinde sekiz yüz akçe olub terekesinden talep ederim dedik de gıbbe's-suâl ve'l-inkâr Ahmed Bey ibni Ali ve Memi bin Hızır nam kimesneler hâzırân olub mezbûr Mustafa Çelebi'nin babası merkûm el-Hac Pervane zikr olunan vakfa sekiz yüz akçe deynim vardır deyu ikrâr

etti vech-i meşrûh üzere ikrârına şahidleriz şehadet ederiz dediklerinde ba‘de’t-tâ‘dîl makbûle olduktan sonra mâ huve’l-vâki‘ kayd şod.

Şuhûdu’l-hâl:

Mehmed Bey ibni Hamza Hüseyin bin İshak Muslu Bey ibni Mehmed Ali
Çelebi ibni Bekir Hüseyin Bey ibni Mustafa ve gayruhum

S 93 B8

Oldur ki mahrûse-i Manisa’da Eskiciyan sûk ahalisinden Hasan bin Mehmed nam kimesne kaza-i Manisa’ya tabi Hamırcılar? nam karyeden olup tarîk-ı hacda fevt olan Bali nam kimesnenin karındaşı olup vârisi olan Bulgar bin Ali nam kimesne muvâcehesinde takrîr-i kelâm edüb bundan akdem merkûm el-Hac Bali kâbe-i mükerreremeye müteveccih olduk da beni vasiyy-i muhtâr edüb eğer hacc-ı şerîften gelmeyüb vefat idersem Kulatolu kısrağım yanında tayıyla bey‘ olunub kıymeti ne miktar olursa meblağ-ı mezbûr ile hatm-i şerîf ve mâ-i bârid ve taam ve mahalli olan hayrata sarf ediverilsin deyu vasiyyet etmiş idi öyle olsa vasiyy-i muhtâr olduğum cihetten taleb ederim suâl olunsun dedik de gıbbe’s-sual ve’l-inkâr merkûm Hasan’dan sıdk-ı makâlîne beyyine taleb olunduk da ‘udûl-i müslimînden müezzin Mehmed Halife ibni Mustafa ve Hasan bin Ali Sofu nam kimesneler meclis-i şer‘a hâzırân olup istişhâd olunduklarında edâ-i şehâdet-i şer‘iyye edüb fi’l-vâki‘ mezbûr Bali kâbe-i şerîfe müteveccih olduk da merkûm Hasan’ı vasiyyi muhtar edüb eğer [hacc-ı] şerîften gelmeyüb vefat edersem Kolatolu kısrağım yanında tayıyla bey‘ olunub kıymeti ne miktar akçe ederse meblağ-ı merkûm ile hatm-i şerîf ve mâ-i barid ve taam ve mahalli olan hayrata sarf ediliversün deyu vasiyyet etti vech-i meşrûh üzere şahitleriz şehadet dahi ederiz dediklerinde gıbbe riâyet-i şerâiyi’l-kabûl şehadetleri makbûle olduktan sonra mucibine hüküm-birle mâ huve’l-vâki‘ bi’t-taleb kayd olundu. Hurrîre fî evâil-i şehri Rebiülahir sene 1021

Şuhûdu’l-hâl:

Abbas bin Mehmed Mustafa Çavuş-ı Dergah-ı Ali Mehmed Bey ibni Abdi Mehmed bin Ali Halil bin Hüdaverdi Piyale Çavuş-ı Dergah-ı Ali ve gayruhum mine’l-hâzırîn

S 93 B9

Budur ki mahrûse-i Manisa’da Cebrail? Mahallesinde sâkin Mehmed Çelebi ibni Hasan Efendi nam kimesne meclis-i şer‘-i şerîfe mahalle-i mezbûrede fevt olan Yusuf’un zâhirde vârisi ma‘lûm olmamak ile terekesine vâzı‘u’l-yed olan beytü’l-mal

emini Mustafa Çavuş ibni Ali nam kimesneyi ihzar ve mahzarında takrîr-i da‘vâ edüb mezbûr Yusuf maraz-ı mevtinde sülûs malını mahalle-i mezbûrede vâki‘ mescid-i şerîfe vasiyet edüb tettebbuundan ve mahal olan yerlerine harç ve sarfa beni vasiyy-i muhtâr etti taleb ederim sual olunsun dedik de gıbbe’s-suâl emin-i merkûm inkâr ile cevap verüb mezbûr Mehmed Çelebi’den sıdk-ı makaline beyyine taleb olunduk da ‘udûl-i Müslimînden Abdülkerim Çelebi ibni Yahşi ve el-Hac Ramazan bin Nurullah nam kimesneler hazırân olub istişhâd olunduk da edâ-i şehadet-i şer’iyye edüb fi’l-vâki‘ merkûm Yusuf maraz-ı mevtinde sülûs malını mahalle-i mezbûrda vâki‘ mescid-i şerîfe vasiyyet edüb tettebbuuna ve mahal olan yerlerine harç ve sarfa merkûm Mehmed Çelebi’yi vasiyy-i muhtâr etti vech-i meşrûh üzere şahitleriz şehadet dahi ederiz dediklerinde gıbbe riâyet-i şerayiti’l-kabûl şehadetleri hayyiz-i kabûlde vâkıa olduktan sonra mûcibine hüküm-birle mâ huve’l-vâki‘ bi’t-taleb kayd olundu. Tahrîren fi evâhiri şehri Rebiûlahir sene ihdâ ve işrîn ve elf.

Şuhûdu’l-hâl:

El-Hac Ramazan bin Ali Zeynel bin Nebi Hasan bin Abdullah İbrahim bin
Mustafa Mustafa bin Kasım Mehmed bin İbrahim

S 94 B1

Oldur ki Senirlü nam karye sâkinlerinden Himmet ben Nurullah nam kimesne bundan akdem fevt olan Bayram nam kimesnenin vâlidesi Eşşe binti Veli nam hatun meclis-i şer‘a ihzâr ve muvâcehesinde takrîr-i da‘vâ edüb ben mezbûr Bayram’ın babası Durak’ın babası Seferşâh’ın babası Eyne Bey ile babamın babası Mustafa karındaşlar olub bi-tarîki’l-‘usûbe en-nesebiyye vârisi iken metrukâtından âid olan hissemi vermeyüb inâd eder suâl olunub mûcibin taleb derim dedik de gıbbe’s-suâl ve’l-inkâr müdde‘î-i mezbûrdan beyyine taleb olunduk da ‘udûlden Himmet bin Cihan ve Yusuf bin Hızır nam kimesneler meclis-i şer‘a hazırân olub istişhâd olduklarında fi’l-vâki‘ mezbûr Bayram’ın babası Durak’tır Durak’ın babası Seferşah’dır ve Seferşah’ın babası Eyne Bey’dir Eyne Bey ile merkûm Himmet’in babası Mustafa li-eb ve ümm karındaşlardır. Cedd-i âlâlarının ismi Yusuf’tur vech-i meşrûh üzere bi-tarîki ‘usûbeti’n-nesebiyye mezbûr Himmet vârisidir tahkik şahitleriz şehadet dahi ederiz dediklerinde gıbbe ri‘âyet-i şerâyet-i kabûl şehadetleri makbûle olduktan sonra mâ huve’l-vâki‘ bi’t-taleb kayd olundu. Tahrîren fi evâil-i Safer’il-muzaffer sene 1021

Şuhûdu’l-hâl:

İslam Bey bin İsmail Hasan Bey ibni İlyas Mehmed Halife ibni Mustafa Mustafa
bin Mehmed Mehmed bin Muharrem Alişah bin Bayram Pazarbaşı Mehmed

S 94 B2

Budur ki mahrûse-i Manisa'da sâkin Aslan veled-i Avraham nam Yahudi meclis-i şer' de diğer Aslan ibni Kurt nam muvâcehesinde ikrâr edüb hâlen İstanbul'dan bazı masâlihim düşüp teveccüh lazım gelmek ile mezbûr Aslan'ı yedinde olan hukukum da'vâ ve taleb ahz ve kabza ve deynlerimi edâya tevkil etdüm dedik de mezbûr Aslan dahi vekâlet-i mezbûreyi kabûl etdükten sonra mâ huve'l-vâki' kayd şod. Tahrîren fi evâil-i Rebiülevvel sene 1021

Şuhûdu'l-hâl:

Mustafa Bey Müteveli Hüseyin Ağa Sinan bin Bostan Çınar Mehmed
BeyHasan Bey el-Habbaz ve gayruhum

S 94 B3

Budur ki Dere Mahallesinde vâki mescid-i şerîfin evkafına sâbikan müteveli olan Ahmed bin Ali hâlen mütevellisi olan Ali bin Mehmed muvâcehesinde ikrâr edüb hâlen müteveli-i mezbûr talebi ile muhâsebem görüldük de asl-ı mal ve irbâhdan üç bin dokuz yüz akçe zimmetinde zuhur edüb meblağ-ı merkûm lâzımı'l-edâ ve vâcibu'l-kaza deynimdir dedüğü ba'de't-tasdîk kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâmin 'aşer min şehri Rebiülevvel sene 1021

Şuhûdu'l-hâl:

Yusuf Bey bin Abdullah Mehmed Çelebi ibni Yunus Hüseyin bin Hızır Hasan bin Yusuf Kapucu Fakih ibni Hüseyin Şaban bin Receb Sadık bin Ali ve gayruhum

S 94 B4

Sebeb-i tahrir budur ki Ali Bey Camii kurbunda Gürhane? Mahallesinde sâkine Esmehan binti Hüsrev Bey nam hatun tarafından husûs-ı âtiz-zikre ikrâra Mustafa bin Yakub ve Sefer bin Hasan Bey şهادetleri ile vekâleti sâbite olan Mehmed Çelebi ibni Yahşi nam kimesne meclis-i şer' de işbu sâhibu'l-kitâb orta boylu sarı sakallu sarışın göğsünde ve sağ koltuğunda alâmet-i cerh olub açık kaşlı gök ala gözlü Bosnaviyyu'l-asl Piyale bin Abdullah nam gulâm muvâcehesinde ikrâr edüb mezbûr Piyale müvekkilim İbrahim malından âzâd edüb sâir ahrâr-ı asliyyîn gibi hür olmuştur. Bir ıtk-nâme vermek için beni vekil eyledi dedük de mezbûr Piyale hüsn-i hale kesb-i

iltimas etmeğin bu hurûf ber sebk-i temessük ketb olundu. Tahrîren fî 19 şehri Rebiülevvel sene 1021

Şuhûdu'l-hâl:

Mustafa Ramazan ibni Beyzade Müezzîn el-Hac Mahmud bin Hacı Hüseyin Şeyh Ali bin İbrahim Hızır bin Ahmed Hacı Mustafa bin Mahmud Ahmed Çelebi ibni İbrahim Bey el-Hac Mehmed bin Ali el-Hac Ali bin Musa Abdülkerim bin el-Hac İbrahim Karaali bin Mehmed Mehmed Çelebi Kethüda-yı Ömer Efendi Müezzîn Mehmed bin Halife

S 94 B5

Vech-i hurûf budur ki merhum Kâtib Fethullah Çelebi'nin cariyelerinden orta boylu ala gözlü açık kaşlı Bosnaviyyu'l-asl Nazenin binti Abdullah meclis-i şer'i şerifte müteveffâ-yı mezbûrun kebir oğlu Hasan Çelebi mahzarında da'vâ edüb bundan akdem müteveffa mevlâm Fethullah Çelebi hal-i hayatında maraz-ı mevtinde iken vasiyyet edüb beni malından azad olsun ve bin akçe dahi harçlık veresin deyu vasiyyet idüb ba'de vefâtihi sülûs-i mâlî vefa etmeğin azad ve hür olmuş iken mezbûr Hasan Çelebi benim için câriyem ve mülkümsün deyu dahl edüb men' olunmasın taleb ederim bâ husus Kassam Mehmed Çelebi imzalı seb'a ve tis'in ve tis'a..(997) Muharremi evâyili ile muverrah hüccet-i şer'iiyem vardır deyü ibraz edüb muvâcehesinde ikrârım olsun dedik de gıbbe's-suâl mezbûr Hasan Çelebi muvâcehesinde ikrâr edüb fî'l-vâki' mezbûre cariyeyi babamız Fethullah Çelebi alâ tarîki'l-vasiyyet azad olsun demiş muvâcehemizde Kassam huzurunda sabit oldu ibraz ettüğü hüccet-i şer'iiyenin mazmûnu mütehakkık ve fehvâsı mütasaddık olub sülûs-i mal vefa etmeyüb azad olmuştur dedik de mâ huve'l-vâki' bi't-taleb kayd-ı sicil olundu. Fi evâhir-i Rebiülevvel sene ihda ve 'işrîn ve elf

Şuhûdu'l-hâl:

Fetihzade Mustafa Çelebi Musli Bey Yeniçeri Mustafa Efendi el-Müderriş Karamânî Ak Muslu Efendi Hacı Mustafa bin Turgut Muhzır Mustafa bin Osman ve gayruhum

S 94 B6

Vech-i muharrer budur ki merhum Hacı Ömer Vakfının mütevellisi olan Abdurrahman bin Hamza nam kimesne meclis-i şer'-i şerifte işbu sâhibu'l-kitâb Veli bin Seyyid Ali nam kimesne muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf edüb Karaköy pazarında vakf-ı mezbûr

dahilinde iki tarafı vakf-ı mezbûr ve bir tarafı tarîk-ı ‘âm ve bir tarafı Mehmed Çelebi dükkânı ile mahdûd olub arzan üç zirâ ve tûlen altı zirâ arz-ı hâliyeden bir habbe icâre hasıl olmayub merkûm Veli üzerine dükkân bina etmek için cânib-i vakfa dört yüz akçe icâre-i muaccele verüb tarih-i kitâbdan ayda on bir akçe icâre-i zemîn verilme üzere talib ve rağib olmağın vech-i meşrûh üzere doksan yıl icâreye verilüb şol şartla ki beher üç ayda bir tecdîd-i akd olunub akd-ı evvelin intihası akd-ı sâninin ibtidası olmak üzere icar etdüm. Ba’de’l-yevm merkûm Veli tayin olunan icaresin cânib-i vakfa eda edüb keyfe mâ yeşâ mutasarrıf ola dedik de merkûm Veli dahi vech-i meşrûh üzere istîcâr edüb mütevellî-i merkûmun ikrârın bi’l-muvâcehe kabûl ve tasdîk ettikten sonra bu hurûf ber sebk-i temessûk ketb ve terkîm olunub yed-i talibe vaz’ olundu ki lede’l-hâce ibrâz edüb ihticac edene. Tahrîren fi’l-yevmi’s-sâni ‘aşer şehri Rebiülevvel min şuhûri sene ihdâ ve ‘işrîn ve elf.

Şuhûdu’l-hâl:

Musli Beşe bin Mehmed Şaban Halife el-Hatib Muslihiddin Halife ibni Davud Ahmed bin Hüseyin Mustafa bin Abdullah Eyüb bin Yusuf ve Gayruhum

S 94 B7

Budur ki Sofular nam karyeden Ayşe binti Hasan nam hatun tarafından husûs-ı âti’z-zikre vekîli olan babası Hasan bin Budak nam kimesne meclis-i şer‘a gelüb müvekkilem mezbûreyi zevci Derviş Piri nam kimesne bilâ nafaka velâ kisve bırakub gidüb nafaka ve kisveye kemâl-i ihtiyacı vardır miktar-ı kifayet nafaka ve kisve-baha takdîr olunmasın murad ederim dedik de tarih-i kitaptan yevmi beşer akçe takdir olunub istidânet ve sarfa izin verildiği hîn-i zarûrette istidânet ve sarf edüb vakt-i zaferde zevcine müracaat eyleye cerâ zalike ve hurrîre fi’l-yevmi’s-sâni ve’l-‘işrîn şehri Rebiülevvel min şuhûri sene ihdâ ve ‘işrîn ve elf

Şuhûdu’l-hâl:

Şaban bin Receb Ahmed bin Ali İbrahim bin Bali Baba Sadık bin Ali

Musli Beşe Çukadar ve gayruhum.

S 95 B1-Silnik

S 96 B1

Budur ki Dere Mahallesinde vâki mescid-i şerîfin evkafına mütevellî olan Ahmed bin Ali tevliyetten fâriğ olub yerine Ali bin Ahmed mütevellî nasb olunduğu kayd olundu Tahrîren fi evahiri Safer sene 1021

Şuhûdu'l-hâl:

Hasan bin Yusuf Mehmed bin Ahmed Piyale bin Abdullah Hüseyin bin Hızır
İbrahim Çelebi el-İmam ve gayruhum

S 96 B2

Budur ki Yarhasanlar Mahallesinden eş-Şeyh Yusuf bin Ali meclis-i şer' de el-Hac Zeynel bin İbrahim muvâcehesinde ikrâr edüb mahalle-i mezbûrede bir tarafı mezarlık ve bir tarafı yine mezarlık ve bir tarafı Ümmi Hatun evi ve bir tarafı Akçe evi ile mahdûd olan muris yerimi beş yüz yirmi akçeye mezbûr Zeynel'e bey edüb teslim-i mebî' ve kabz-ı semen kıldım dedik de ba'de't-tasdîk kayd olundu. Tahrîren fi gurre-i şehri Rebiülevvel sene 1021

Şuhûdu'l-hâl:

Ahmed bin Çalabverdi Sefer bin Mustafa Hamza bin İbrahim İdris Bey
ibni Ahmed İbrahim bin Bali ve gayruhum

S 96 B3

Oldur ki mahrûse-i Manisa'da bundan akdem fevt olan Kuyumcu Hasan'nın zevcesi Fatma ibneti Hacı Mehmed nam hatun ve sağır oğlu Mehmed'in kıbel-i şer' den vasîsi olan Hasan Bey ibni Mehmed ve diğer oğlu Ali nam sağırın vasîsi olan Mehmed bin Hüseyin nam kimesneler meclis-i şer'-i şerîfte müteveffâ-yı mezbûrun diğer zevcesi Kerîme binti Muslu nam hatun muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf edüb müteveffâ-i duyûn-ı müsbitesine menkûlâtı vefâ etmeyüb akarının bey'i lâzım gelmeğin bağları, şehir bağları dahilinde vâki' kibleten Acaralı bağı dimekle maruf bağı ve şarkan Mehmed bağı ve garben tarîk-ı 'âm ve şimalen Ömer bağı ile mahdûd olan bademlik ve yine şehir bağları dahilinde vâki' bir tarafı Mehmed bağı ve bir tarafı molla Aşkî bağı ve bir tarafı yine Ömer bağı ve bir tarafı Pazarbaşı Ahmed bağı ile mahdûd olan bağı Sûk-ı sultânîde mezâd olunub rağabât-ı nâs munkatı'a olduktan sonra bin akçeye zikr olunan bademlik ve beş yüz akçeye mezkûr bağı merkûme hatunun üzerinde karar edüb ziyad[e] ile tâlib ve râğıb bulunmamağın bin akçeye bademliği ve beş yüz akçeye mezkûr bağı müteveffânın zarûret-i deyni için merkûme hatuna bey' edüb semen-i mezkûru merkûme hatunun olan iki mihrinden ve bin beş yüz akçe hakkına takas edüb zikr olunan bademlik ve bağı merkûm hatunun mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ teşa mutasarrıfe olsun dediklerinde mukırrûn-ı mezbûrunun ikrâr-ı meşrûhlarında cemî'-i kelimâtın el-mukirru leha el-merkûm Kerime Hatun bi'l-muvâcehe kabûl ve tasdîk

ettikten sonra bu hurûf ber sebk-i temessûk ketb olunub yed-i talibe vaz olundu ki lede'l-ihhtiyac ibraz edüb ihticac edile. Tahrîren fî evâhir-i şehri Safer'il-muzaffer min şuhûri sene ihdâ ve 'işrîn ve elf.

Şuhûdu'l-hâl:

El-Hac Ahmed bin el-Hac Bostan Karahoca Ramazan bin Halife ibni İshak
Murad Beşe ibni Abdullah Mehmed Çelebi ibni Mustafa Mehmed
bin Abdullah Mehmed Çelebi ibni Hasan

S 96 B4

Oldur ki mahrûse-i Manisa'da bundan akdem fevt olan Abdi Bey'in zevcesi olub evlâd-ı sığarına kibel-i şer 'den vasiyye nasb olan Fatma binti Mehmed nam hatun meclis-i şer'-i şerîfe müteveffâ-yı merkûmun validesi Sitti ibneti el-Hac Sinan ve kız karındaşı Emine ibneti el-Hac Sinan el-mezbûr nam hatunlar taraflarından husûs-ı âti'z-zikre Hüseyin Bey ibni Abdullah ve Hasan Bey ibni Ayaz şehadetleri ile vekâleten sâbite olan el-Hac Mustafa Bey ibni el-Hac Bayram nam kimesneyi

S 96 B5

İhzâr ve muvâcehesinde takrîr-i da'vâ edüb mahrûse-i mezkûrede Saraçlar sükunda vâki bir tarafı Osman dükkânı ve bir tarafı Mahmud dükkânı ve iki tarafı tarîk-ı 'âm ile mahdûd olan vakıf saraç dükkânı mezbûretân Sitti ve Emine hatunların babaları sâlifü'z-zikr el-Hac Sinan'ın mülkü olub öyle olsa merkûm el-Hac Sinan kemâl-i sıhhatinde kızı oğlu merkûm Abdi'ye müteveli marifetiyle hibe edüb merkûm Abdi fevt olduk da vasiyyesi olduğum evlâd-ı sığarına intikâl etmiştir sual olunsun dedik de gıbbe's-suâl vekil-i merkûm el-Hac Mustafa Bey cevâb verüb zikr olunan dükkânı yirmi yıl merkûm Abdi muvâcehesinde sâlifü'z-zikr el-Hac Sinan zabt edüb fevt olduk da kızları mezbûretân Sitti ve Emine hatunlar on yıl miktar dahi malikâne zabt edüb merkûm kat'a hakk-ı da'vâsını etmemiştir. Müteveli marifetiyle zikr olunan dükkânı mesfûr el-Hac Sinan kemâl-i sıhhatinde merkûm Abdi'ye hibe edüb ol dahi zabt-ı kabz ettiği ma'lûmum değildir isbât eylesün deyücek mezbûre Fatıma Hatun'dan beyyine taleb olunduk da ikame-i beyyineye kâdir olmayub mezbûretan Sitti ve Emine'ye yemin teklif olunduk da zikr olunan dükkânı babaları kemâl-i sıhhatte sâlifüz-zikr Abdi'ye hibe etmeyüb vakıf ettiği malumeleri olduklarına halefe billâhi teâlâ ettiklerinden sonra mucibine hüküm-birle mâ huve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fî evâli şehri Rebiülevvel min şuhûri sene ihdâ ve 'işrîn ve elf.

Şuhûdu'l-hâl:

El-Hac Osman bin İlyas el-Hac Receb bin el-Bezzâz el-Hac Hasan el-Bezzâz
Ömer el-Bezzâz el-Hac Ahmed bin el-Hac Bayram Ali el-Bezzâz
Mehmed Çelebi ibni Holi el-Hac Geyvan el-Bezzâz ve gayruhum

S 96 B6

Budur ki Yarhasanlar Mahallesinde Südde binti Oruç zevci Hasan bin Hayreddin muvâcehesinde mihr-i müeccel ve nafaka-i iddetimden ve zevciyete müte'allik davâmdan fâriğa olub hulu' etdüm dedik de mezbûr Hasan dahi hulu kabûl ettim dedüğü kayd şod.

Şuhûdu'l-hâl:

Mustafa bin Hayran Mahmud bin Şeyh Halil bin Halife İsa bin Musa
Yusuf bin Mehmed Gündük bin Ali İsa el-İmam ve gayruhum

S 96 B7

Budur ki Huccac Mahallesinden Hüma binti Mehmed Bey nam hatun meclis-i şer'-i şerifte Hasan bin Hızır muvâcehesinde ikrâr edüb mahalle-i mezbûrede vâki' kıbleten tarik-ı âm ve şarka İlyas Dede ile Zahide Hatun evleri ve garben yine tarik-ı âm ve şimalen Demirci Hasan evi ile mahdûd olub bir bab toprak ev önünde toprak çardaklı ve kuyu önünde bir bab kiremit örtülü oda ve havlu ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-i müsmireyi müştemil olan mülk menzilimi beş bin akçeye merkûm Hasan'a bey'i bât ile bey edüb teslîm-i mebî ve kabz-ı semen kıldum dedik de ba'de't-tasdîk kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fi evâil-i Rebiülevvel sene 1021

Şuhûdu'l-hâl:

Abdi Halife ibni Mustafa İvaz Çavuş ibni Mustafa İlyas Dede ibni Şuca
Debbağ Uzun Hamza İmam Hüsam Halife Hüseyin bin Kara Mehmed
Abdurrahman el-Hoca İbrahim el-Bakkal Helvacı Mustafa Mehmed
Çelebi ibni Musa Hallac Abdi

Ba'dehû zikr olunan odayı merkûm Hasan mezbûre Hatuna hibe ettüm dedüğü kayd şod.

Şuhûd: el-mezbûrûn

S 97 B1

Muhallefâti'l-merhûm Mustafa mâte fi mahalleti Arap Alanı ve tereke mine'l-vereseti zevce ve hams benîn ve selâse benât vaka'at-tahrîr fi evâhiri Safer sene 1021

Hâne ma'at-tevâbi' der mahalle-i mezbûre: 10100

Bağ-ı şehir kıt'a: 1 Kuruş: 2800

Bağ der karye-i Dirlik-i sağır Kıt'a: 1 Kuruş: 1550

Bâha-yı menkûlât meblağ: 2801

Nakd bâ yed-i İlyas an karye-i Örtü(silik) meblağ: 400

Yekûn: 17651

Minhâ ihrâc berâ-yı teşhîz ve tekfîn ve sâir mühimmât-ı lâzime ve resm-i kismet ve sicillât ve huçec ve ücret-i dellâliye: 1274

Ve mihr-i müeccel-i zevce-i metrûke ve sâir du[y]ûn-ı müsbete-i müteferrika: 11474

El-bâkî: 5977 beyne'l-verese

Hisse-i zevce: 750	Hisse-i ibn 804:	Hisse-i ibn 804:	Hisse-i ibn: 804
Hisse-i ibn: 804	Hisse-i ibn: 804	Hisse-i bint: 402	Hisse-i bint: 402
Hisse-i bint: 402	Baki: 1		

S 97 B2

Sebeb-i tahrîr oldur ki mahrûse-i Mağnisa'da Arap Alanı Mahallesinde olub fevt olan Kara Mustafa nam kimesnenin evlâd-ı sığarına kıbel-i şer' den vasî nasb olunan Hüseyin bin İlyas nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimu't-tevkîrde müteveffâ-yı mezbûrun zevce-i metrûkesi Emîne binti Mustafa nam hatun muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf edüb müteveffâ-yı mmezbûrun duyûn-ı müsbetesine menkûlâtı vefâ etmeyüb akarının bey'i lazım geldik de; mahalle-i mezbûrda vâki' bir tarafı tarîk-ı âm ve bir tarafı Şaban mülkü ve bir tarafı Pir Ahmed mülkü ve bir tarafı Mehmed mülkü ile mahdûd bir bab tahtânî evi ve çardağı ve bir bab fevkânî kileri ve fırını ve şark tarafında iki kiremit odaları ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi müştemil olan menzili Sûk-ı sultânîde müzâyede olunub rağâbât-ı nâs münkatı'a olduktan sonra on bin akçede merkûm hatunun üzerinde karar edüb ziyâde ile tâlib ve râğıb bulunmamağın bedel-i mezkûru müteveffâ-yı mezbûrun zarûret-i deyni için merkûme hatuna on bin yüz akçeye bey' edüb meblağ-ı merkûmdan dört bin akçesin isbât olunan dört bin akçe mihr-i müecceli ve yedi yüz elli akçesin muhallefâtından âid olan yediyüz elli akçe hissesi için takâsa-i deyn edüb bâkisin dahi bi't-tamâm ahz kabz ettüğünden sonra iki bin üç yüz akçesin Hüseyin Ağa Vakfı mütevellisine ve bin yetmiş beş akçesin dahi merhum Mahmud Efendi Mescidi imamı Muslihiddin Halife'ye ve beş yüz akçesin Cemile Hatuna ve bin yüz elli akçesin Bezzazlar Sûku

Vakfının mütevellisine ve dört yüz elli akçesin Eskiçiler Çarşısı mütevellisine teslim ettim menzil-i mezkûru merkûm hatunun

S 97 B3

Mülk-i müştêrâsıdır. Keyfe mâ yeşâ mutasarrıfe olsun dedik de vasiyy-i mezbûrun dahi meşrûhunda cemî'-i kelimâtın merkûme hatun bi'l-muvâcehe kabul ve tasdik ettikten sonra bu hurûf ber sebk-i temessük ketb ve imlâ olundu vakt-i hâcette ibrâz edüb ihticâc idene. Tahrîren fî evâhiri şehri Safer'il-muzaffer sene 1021

Şuhûdu'l-hâl:

El-Hac Yakub bin Halil Dellal Ahmed bin Mehmed İbrahim bin Telbiyezâde
Dellal Hasan bin Yusuf Musa bin İsmail Mustafa bin Veli Halil bin Hamza
Dellal Mehmed bin Hüseyin Muslihiddin Halife el-İmam ve gayruhum mine'l-hâzırîn

S 97 B4

Budur ki Pir Ahmed nam kimesne meclis-i şer'de Mehmed Çelebi ibni Muslihiddin Halife muvâcehesinde ikrâr edüb mezbûr Mehmed Çelebi'ye bin yirmi akçe deynim vardır deyu ikrâr etdükten sonra vâlidesi Hanımşâh binti Ahmed ve karındaşı Musa meblağ-ı merkûma kefil oldukları kayd-ı sicil

Şuhûdu'l-hâl:

Mahmud Efendi el-Müstaid Baba Ahmed bin Ali Şaban bin Receb
Baba Sadık bin Ali Hürrem Çavuş ez-Za'im ve gayruhum

S 97 B5

Budur ki İbrahim Halife ibni Süleyman bundan akdem fevt olan Kasım Beyin karındaşı Ahmed Bey ibni Hasan nam kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i da'vâ idüb bunun karındaşı merkum Kasım Bey zimmetinde iki bin sekiz yüz akçem kaldı terekesinden taleb ederim sual olunsun dedik de gıbbe's-suâl mezbûr Ahmed Bey cevâb verdi karındaşım merkûm Kasım Bey bundan kırk elli kuruşluk esbâb aldı velâkin teslîm-i semen edüb ancak yüz akçe deyni kalmıştır dedüğü kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fî evâhir-i Saferi'l-muzaffer sene 1021

Şuhûdu'l-hâl:

İbrahim Beşe ibni Abdullah Sefer Beşe ibni Abdullah Baba Sadık bin Ali
Mahmud Çelebi ibni el-Müstaid Ve gayruhum

Ba'dehû meblağ-ı merkûmu mezbûr Kasım Beyden ahz etmedüğüne gıbbe't-teklîf halefe billâh ettüğü kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fî't-târihi'l-mezbûr

Şuhûdu'l-hâl: el-mezbûrûn

Ba'dehû meblağ-ı merkumu tahsil için Nakib es-Seyyid Mehmed Efendi'ye havale olundu

Şuhûdu'l-hâl: el-mezbûrûn

S 97 B6

Budur ki Hacı Yahya Mahallesinde bundan akdem fevt olan İsa'nın oğlu Ahmed nam sağır vasîsi olan Resul bin Nasuh vesayetten fâriğ olmanın yerine sağır-i mezbûrun vâlidresi Fatma binti Cüneyd nam hatun vasiyye ketb olunduk da mezbûre hatun bi'l-muvâcehe kabûl etdükten sonra mâ huve'l-vâki kayd olundu. Tahrîren fî evâhiri şehri Saferi'l-muzaffer sene 1021

Şuhûdu'l-hâl:

Muslihiddin Halife ibni Hüseyin Hamza bin Ramazan İbrahim bin
BaliMuslihiddin Efendi el-Müderris ve gayruhum

S 97 B7

Budur ki Melko veled-i Kemal nam Ermeni, Merkeri veled-i Murad nam zimmi muvâcehesinde ikrar edüb Hamam Mahallesinde vâki tarafeyni tarik-ı âm ve bir tarafı Merkeri zimmi evi ve bir tarafı ortalık imam evi ile Zeyni nam zimmi evi ile mahdûd olub hâlen mezbûr Merkeri'nin ev bina eyledüğü yurt yerinde sabıkan yedi yüz akçeye bize bey edüb semenin bi't-tamâm ahz u kabz ettim zikr olunan yurt yerinde alakam yoktur keyfe mâ yeşâ mutasarrıf olsun dedüğü kayd-ı sicil. Tahrîren fî selh-i Safer sene 1021

Şuhûdu'l-hâl:

Merha veled-i Yakop İskender veled-i Melkok Merkeri veled-i Murad
Mürted veled-i Yakob Hüseyin Beşe

S 98 B1

Budur ki hâlen karye-i Belek'de sâkine Hanım Ana binti Pir Ali nam hatun tarafından husûs-ı âtiz'zikre Hüseyin bin Süleyman ve Pir Ali bin Bahşâyış şehadetleri ile hasm-ı cahid-i şer'i mahzarında vekâleti sâbite olan oğlu Hüseyin Bey ibni Ali nam kimesne meclis-i şer'de işbu sâhibu'l-kitâb Murtaza bin Solak nâm kimesne muvâcehesinde ikrâr edüb Anarluca? Mahallesinde vâki kıbleten tarîk-ı âm ve şarkan Mehmed mülkü

ve garben yine tarîk-ı 'âm ve şimâlen el-Hac Abdülkerim mülkü ile mahdûd olan mülk menzilimizi mea't-tevâbi' ve'l-levâhik mezbûr Murtaza'ya üç bin beş yüz akçeye asâleten ve vekâleten bey'-i bât-ı sahîh ile bey' ve teslim-i mebî' ve kabz-ı semen kıldım. Mülk-i müşterasıdır ba'de'l-yevm keyfe mâ yeşâ mutasarrıf olsun dedik de merkûm Hüseyin Bey'in ikrâr-ı meşrûhunda cemî' -i kelimâtını mezbûr Murtaza bi'l-muvâcehe kabûl ve tasdîk etdükten sonra bi-mâ huve'l-vâki kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fî evâil-i şehri Safer sene 1021

Şuhûdu'l-hâl:

Ömer Halife el-İmam el-Hac Mehmed bin Karaca Abdurrahman el-Bezzâz
Memi bin Ferruh Hasan bin Kalfal İbrahim Bey bin Mehmed Ömer bin
Gedik ve gayruhum

S 98 B2

Sebeb-i tahrîr-i hurûf oldur ki kaza-i Manisa'ya tabi Mahfelli? Nam karyede es-Seyyid Hamza Halife ibni es-Seyyid Nebi meclis-i şer'-i şerîfte işbu sâhibu'l-kitâb el-Hac Musli bin İlyas muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf edüb mahrûse-i Manisa'da İbrahim Çelebi Mahallesinde vâki' kıbleten ve garben Kazganizâde evleri ve şarkan Memi Dede evleri ve şimâlen tarîk-ı 'âm ile mahdûd ve mümtâz olub bir bab toprak ev ve çardak ve bir bab kiremit örtülü ev ve yine taşrada bir bab kiremit örtülü evde ve kırık ve harabe ahur ve havlu ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-i müsmireyi müstemil mülk menzilimi ma'at-tevâbi ve'l-levâhik merkûm el-Hac Muslu'ya on dört bin râyic fi'l-vakt akçeye bey'-i bât-ı sahîh ile bey' edüb teslim-i mebî' mahdûd ve kabz-ı semen-i ma'dûd kıldım. Ba'de'l-yevm mezbûr el-Hac Muslu'nin mülk-i müşterasıdır. Keyfe mâ yeşâ ve haysu mâ yurîd mutasarrıf olsun dedik de mukırr-ı merkûm es-Seyyid Hamza Halife'nin ber vech-i meşrûh ikrârı el-mukirru lehû'l-merkûm Muslu bi'l-muvâcehe kabûl ve tasdîk ettikten sonra bu hurûf ber sebk-i temessük ketb olundu. Tahrîren fî evâili Saferi'l-muzaffer sene ihdâ işrîn ve elf.

Şuhûdu'l-hâl:

Fahru'l-kudât Bayramizade Ahmed Efendi Ali Bey ibni Abdullah
Muslihiddin efendi el-Müderriş el-Hac Rıdvan bin Abdullah Üstad
Ömer Başmakçı Yiğitbaşı bin Mehmed Mustafa bin Osman Sadık bin Ali ve
gayruhum mine'l-hâzırîn

S 98 B3

Budur ki Bayezid bin Hasan Karye-i Bolca'dan Ali Hoca ibni Salih muvâcehesinde ikrâr edüb Kilise Tımarı dahilinde karye-i mezbûre kurbunda vâki' bir tarafı Gündük yeri ve tarafı has tımarı ve bir tarafı tarîk-ı 'âm ve bir tarafı ormanlık ile mahdûd olub tahmînen otuz dönüm mikdarı yerimini hakk-ı tasarrufunu bundan akdem babası merkûm Salih'e târîh-i kitâbdan otuz yıl mukaddem sâhib-i arz marifetiyle sekiz yüz akçeye tefvîz edüb mukabil-i tefvizde olan meblağ-ı merkûmu babalarından ahz ve kabz edüb velâkin yedine hüccet verilmemiş idi. Babası [mer]kum Salih fevt olduk da merkûm Ali Hoca'ya intikâl etmiştir. Benim alakam kalmamıştır yedine hüccet verin dedik de mukirr-i mezbûrun ikrârın merkûm Ali Hoca bi'l-muvâcehe kabûl ve tasdîk ettikten sonra mâ huve'l-vâki kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fî evâil-i Safer sene 1021 Şuhûdu'l-hâl:

Ali Bey bin Piyade Mehmed Çelebi ibni Ahmed Mustafa bin Osman Baba Sadık [bin] Ali ve gayruhum.

S 98 B4

Sebeb-i tahrîr-i huruf budur ki Mahrûse-i Manisa'da Hacı Yahya mahallesinden olub bundan akdem fevt olan Beramizade Mustafa nam kimesnenin zevce-i metrûkesi Esmahan binti Mehmed Çelebi nam hatun meclis-i şer 'i şerîfte müteveffa-yı merkûmun validesi Ümmi binti Mustafa nâm hâtun muvâcehesinde ikrâr edüb bundan akdem zevcem müteveffâ-yı merkûm Mustafa zimmetinde olan mihri müeccel ve terekesinden alâ mâ faradallâhu teâlâ gaibde olan sümün hisse-i şer'iiyyemi da'vâ ettik de mahalle-i mezbûrede vâki' lede'l-cîrân ma 'lumu'l-hudûd olan menzili bedel-i sulh verüb ıslah edüb ile'l-ân kabz ve tasarrufunda iken hâlen merkûme Ümmü Hatun benim için sen bedel-i sulh verilen menzilden gayri menkûlâtından bazı esbâb-ı kabzsın deyu iddia edüb mâbeynimizde münâza 'ât-ı kesîre ve muhâsamât-ı şedîdevaki' olmuş idi el-haletu hazihi mabeynimize müslümn tavassut edüb zikr olunan esbâbdan mâ adâ iki bin akçe verüb ıslah etmek ile ben dahi zikr olunan menzilden fâriğa olub terk-i da'vâ ettüm. Min ba'd da'vâ ve nizâ'ım kalmamıştır dedik de mezbûr[e] Ümmi Hatun tasdîk edüb ben dahi zikr olunan esbâb ve gayriden terk-i da'vâ edüb birbirimizin zimmetin ibrâ ve ıskât ettik deyu merkûme Esmahan Hatun'un kelîmât-ı meşrûhasın bi'l-muvâcehe kabûl ettikten sonra bu hurûf ber sebk-i temessük ketb olunub yedine vaz ' olundu ki lede'l-ihhtiyac tezekkür-i mâ cerâ ola.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlisi aşer min şehri Saferi'l-muzaffer li-şuhûri sene ihdâ ve işrîn ve elf.

Şuhûdu'l-hâl: Muslihiddin Halife el-Hatib Nasreddin Halife el-İmam Muhyiddin Halife ibni Mustafa el-İmam İsa bin Ahme Hasan bin Musa Murad bin Durası Mustafa bin Hasan Aşirîzâde Mehmed Bey Osman bin Abdullah İvaz Çavuş ibni Mustafa Sadık bin Ali Mustafa bin Osman Şaban bin Receb İbrahim bin Osman ve gayruhum minel hazırîn

S 98 B5

Sebeb-i tahrîr-i hurûf oldur ki mahrûse-i Mağnisa'da Hacı Yahya Mahallesinde bundan akdem vefat eden Berami oğlu Yusuf'un zevcesi Ümmi binti Mustafa nam hatun meclis-i şer'i şerîfte merkûm Yusuf'un Ba'dehû fevt olan sulbî oğlu Mustafa'nın zevcesi Esmahan binti Mehmed Çelebi nam hatun muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf edüb mukaddemen zevcim merkûm fevt olduk da zimmetinde olan sekiz bin akçe mihr-i müeccelim ve sümün hisse-i şer'iiyemi almadan Ba'dehû oğullarım İbrahim ve Hasan ve diğer oğlum merkûm Mustafa dahi fevt olub hâlen zikr olunan mihrim ve sümün hissem ile oğullarımdan intikâl eden hisse-i şer'iiyemi da'vâ ve taleb ettiğümde mahalle-i mezbûrede vâki hallaç odalarından dokuz bab oda alub sulh oldum bu husus-ı mezbûra müte'allik da'vâ ve nizâ'im kalmamıştır dedik de merkûme Esmahan Hatun dahi mukirre-i mezbûre Ümmi Hatun'un ikrâr-ı meşrûhunda cemî'-i kelimâtın bi'l-muvâcehe kabûl ve tasdîk ettikten sonra bu huruf ber sebk-i temessûk ketb olunub yedine vaz' olundu ki lede'l-ihtiyac ibraz edüb fe-zukire mâ cerâ ola. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlisi 'aşer şehri Saferi'l-muzaffer min şuhûri sene ihdâ ve 'işrîn ve elf

Şuhûdu'l-hâl:

Muslihiddin Efendi el-Hatib Mustafa bin Hasan Nasreddin Halife el-İmam Aşirîzâde Mehmed Bey Muhyiddin Halife el-İmam Osman Beşe ibni Abdullah İsa bin Ahmed İvaz Çavuş-ı Dergah-ı Ali Hasan bin Musa Sadık bin Ali Murad bin Durası Mustafa bin Osman ve gayruhum minel hazırîn

S 98 B6

Budur ki merhûm Hüseyin Ağa evkafında bi'l-fiil mütevellî olan eş-şeyh Hüsam Efendi'nin vekili olan Nasreddin Halife ibni Bektemur bundan akdem fevt olan Mustafa'nın eytamına vasî olan kebîr karındaşı Hüseyin bin Mustafa muvâcehesinde

da‘vâ edüb müteveffâ-yı mezbûrun zimmetinde iki bin akçe asl-ı mal üç yüz akçe ribh-ı asıl maa ribhihi iki bin üç yüz akçe olub taleb ederin dedük de gibbe’s-suâl ve’l-inkâr ve talebu’l-beyyine mine’l-‘udûl İdris Halife ibni Ferid ve Ahmed Çavuş ibni İvaz nam kimesneler hazırân olub fi’l-vâki‘ müteveffâ-yı mezbûrun zimmetinde iken bin akçe asıl, üç yüz akçe cem‘an iki bin üç yüz akçe mal olub lâzımu’l-eda deyndir şahitleriz şehadet dahi ederiz didüklerinde ba‘de’t-ta‘dîl ve’t-tezkiye şehadetleri makbûle olduktan sonra mucibine hüküm-birle mâ huve’l-vâki‘ kayd olundu.

Şuhûdu’l-hâl:

Veli Dede ibni Nasuh Hüseyin Beşe ibni Hızır Ramazan bin Receb ve
gayruhum

S 99 B7

Karye-i mezbûreden işbu hâmilu’l-kitâb Mahmud bin Yusuf muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm edüb kaza-i mezbûreye tabi Eyne Deresi nam karye sâkinlerinden Hürrem bin Mustafa nam kimesnenin bağı içinde bundan akdem mecrûhen maktul bulunan oğlum Şaban’ın mezbûr Mahmud katillerinden mazannam olub da‘vâ ve taleb eyledük de beynimizde münâza‘ât-ı kesîre ve muhâsamât-ı şedîde vâkı‘a olmuş idi el-hâletu hâzihî mezbûr Mahmud’un haberi ve günâhı olmaduğuna bana ve müvekkilim zevc-i mezbûreye ilim hasıl olmağla da‘vâ ve niza‘dan fâriğa oldu mezbûr Mahmud’un zimmetini ibrâ ve iskât eylerim. Ba‘de’l-yevm husûs-ı mezbûra müte‘allik asâleten ve vekâleten benden da‘vâ ve taleb sudûr iderse lede’l-hukkâmi’l-kirâm makbûl ve mesmû’a olmasun dedik de mukırr-ı merkûmûnun asâleten ve vekâleten sudûr iden ikrârın el-mukırru lehû el-merkûm Mahmud vicâhen ve şifâhen kabûl ve tasdîk edicek mâ huve’l-vâki‘ bi’t-taleb kayd olundu. Tahrîren fî evâhiri şehri Muharremi’l-haram sene 1021

Şuhûdu’l-hâl:

Müftizâde Mehmed Çelebi Süleyman bin Halil ed-Debbağ Yahya Çelebi bin
Hasan Mehmed Çelebi bin Hasan Cafer bin Hüseyin Ömer bin Sefer ve
gayruhum

S 99 B8

Budur ki mahrûse-i Manisa’da el-Hac Yahya Mahallesinde Halil Çelebi ibni el-Hac Kapudan işbu sâhibu’l-kitâb Hasan bin Hüseyin muvâcehesinde ikrâr edüb Arap Alanı demekle ma’rûf mevzi‘de vâki‘ kıbleten ve garben ve şimâlen tarîk-ı âm ve şarkan

Celeb Hasan ve Mehmed evleri ile mahdûd olan yurt yerini beş bin üç yüz akçeye merkûm Hasan'a bey' edüb teslîm-i mebî' ve kabz-ı semen kıldum mülk-i müşterâsı ba'de'l-yevm keyfe mâ yeşâ mutasarrıf olsun dedik de mukırr-ı mezbûrun ikrârını el-mukırru lehu'l-merkûm Hasan bi'l-muvâcehe kabûl ve tasdîk ettük de mâ huve'l-vâki' kayd olundu. Tahrîren fî evâil-i Safer sene 1021

Şuhûdu'l-hâl:

Veli bin Mustafa Abdurrahman bin Hamza Mustafa bin Simi Cihanzâde
ibni Haydar Yusuf bin Cafer Burhan bin Cüneyd el-Hac İlyas Hüseyin
ibni el-Hac İlyas Yunus birader-i O Celeb Hasan Mahmud bin [isim yok]
ve gayruhum

S 99 B1

Bâis-i tahrîr-i hurûf budur ki mahrûse-i Manisa mahallâtından Sultan Mahallesi sâkinlerinden Yahşi Dede ibni Bayram meclis-i şer'-i şerîfe ve anlarla Ak Mehmed Bey'in bahçesinde sâkin Rıdvan bin Abdullah nam kimesneyi ihzâr ve muvâcehesinde takrîr-i da'vâ edüb bundan akdem mezbûr Rıdvan nice eyyâm ile evimi açup cemî'-i esbâbım seraka edüb hâlen odası tecessüs olunduk da işbu tencere ve sahanım odasında buldum suâl olunsun mûcibin taleb ederim dedik de gıbbe's-suâl merkûm Rıdvan ikrâr ve i'tirâf edüb aşçı Hasan Bey'in kölesi Keyvan ve Karamânizade Mehmed Efendi'nin köleleri Keyvan Yusuf ve Muslu ve hizmetkârı Veli cümle beş nefer rufekâmız ile gece ile merkûm Yahşi Dede'nin evin açub bir yeşil ferâce ve bir sarı Yemenî kaftan ve bir kebir kazgan ve bir tencere ve bir sahan ve sâir cemî'-i esbâb ve erzâkın seraka edüb mâ-beynimizde taksim olunduk da bir yeşil ferâce ve bir sarı kaftanı merkûm Keyvan alub ve bana işbu tencere ve sahan ve bazı ismi ma'lûmum değil esbâbı verdikleri bir esbabı Karamanizâde Mehmed Efendi'nin köleleri ile hizmetkârı aldı işbu tencere ve sahan merkûm Yahşi Dede'nin mülküdür dedikleri mâ huve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fî'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn şehri gurre-i Muharremi'l-harâm min şuhûri sene ihdâ işrîn ve elf.

Şuhûdu'l-hâl

Hasan Bey ibni Abdullah Nebi bin Hasan Mustafa bin Bayram Baki bin
Mehmed Receb bin Abdullah ve gayruhum mine'l-hâzırîn

S 99 B2

Bâis-i tahrîr-i hurûf budur ki mahrûse-i Manisa mahallâtından Sultan Mahallesi sâkinlerinden Yahşi Dede ibni Bayram meclis-i şer'-i şerîfe ve anlarla Ak Mehmed Bey'in bahçesinde sâkin Rıdvan bin Abdullah nam kimesneyi ihzâr ve muvâcehesinde takrîr-i da'vâ edüb bundan akdem mezbûr Rıdvan nice eyyâm ile evimi açup cemî'-i esbâbım seraka edüb hâlen odası tecessüs olunduk da işbu tencere ve sahanım odasında buldum suâl olunsun mûcibin taleb ederim dedik de gıbbe's-suâl merkûm Rıdvan ikrâr ve i'tirâf edüb aşçı Hasan Bey'in kölesi Keyvan ve Karamânizade Mehmed Efendi'nin köleleri Keyvan Yusuf ve Muslu ve hizmetkârı Veli cümle beş nefer rufekâmız ile gece ile merkûm Yahşi Dede'nin evin açub bir yeşil ferâce ve bir sarı Yemenî kaftan ve bir kebir kazgan ve bir tencere ve bir sahan ve sâir cemî'-i esbâb ve erzâkın seraka edüb mâ-beynimizde taksim olunduk da bir yeşil ferâce ve bir sarı kaftanı merkûm Keyvan alub ve bana işbu tencere ve sahan ve bazı ismi ma'lûmum değil esbâbı verdikleri bir esbabı Karamanizâde Mehmed Efendi'nin köleleri ile hizmetkârı aldı işbu tencere ve sahan merkûm Yahşi Dede'nin mülküdür dedikleri mâ huve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn şehri gurre-i Muharremi'l-harâm min şuhûri sene ihdâ işrîn ve elf.

Şuhûdu'l-hâl

Hasan Bey ibni Abdullah Nebi bin Hasan Mustafa bin Bayram Baki bin
Mehmed Receb bin Abdullah ve gayruhum mine'l-hâzırîn

S 99 B3

Bâis-i tahrîr-i hurûf budur ki mahmiye-i Manisa humiyet ani'l-be'sâda Sultan Mahallesi sâkinlerinden Yahşi Dede ibni Bayram meclis-i şer'-i şerîfe mahmiye-i mezbûre sâkinlerinden Aşçı Hasan Bey nam kimesnenin abd-i memlûkü Eyvan nam kimesne ihzâr ve mahzarında takrîr-i da'vâ edüb bundan akdem gece ile evimi açub cümle esbâb ve erzâkım seraka olunmuşdu. Öyle olsa bir yeşil ferâce ile bir sarı Yemeni kaftanım mezbûr Keyvan bey' için Yusuf bin Abdullah nam kimesneye verüb anın yediyle zikr olunan kaftanlar gelüb bana vâsıl oldu vâki'-i hâl mezbûr Keyvan'dan suâl olunub mûcibin taleb ederim dedik de gıbbe's-suâl cevâbında mezbûr Keyvan mevlâsı huzurunda fi'l-vâki' bir yeşil ferâce ve bir sarı Yemeni kaftan mezbûr Yusuf'a bey' için vermiş idim lâkin ben dahi zikr olunan kaftanları Karamanizade Mehmed Efendi'nin kölesi Keyvan ile Muslu ve Yusuf ve hizmetkârı

Veli nam kimesnelerden aldım dedüğü mukirr-i mezbûr Keyvan'ın ikrârın bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn min şuhûri Muharremi'l-harâm min şuhûri sene ihda işrîn ve elf

Şuhûdu'l-hâl:

Kadri Bey ibni Ahmed Hızır bin Ahmed Ali bin Mustafa Bayram bin
Hamza ve gayruhum mine'l-hâzırîn

S 100 B1

Sâbıkan bundan geldik de iki yük çivid ki beyne't-tüccâr dört kelle ta'bîr olunur emânet vaz etti. Hâlen mevcuttur velâkin mezkûr çividi ahz ve kabza bunu vekil ettüğü ma'lûmum değildür deyücek merkûm Mehmed Beşe kelimât-ı meşrûhasına muvâfık bi'l-fiil mahmiye-i Kostantiniyye kadısı olan a'lemu'l-ulemâi'l-izâm afdalu'l-fudelâi'l-fihâm mevlâna Mehmed bin Hüsameddin Efendi hazretlerinin imzâsıyla mumzâ ve hatmi ile mahtûm kitâb-ı nikâl ve hitâb-ı hükmü ibraz edüb bi'l-muvâcehe feth ve kıraat olunduk da mazmûn-ı nakl merkûm Mahmud Beşe'nin kelâmını musaddık olub sâlifü'z-zikr Mahmud Beşe müdi'-i mezbûrun mesfûr el-Hac Osman'dan taleb ahz ve kabza ve kendüye îsâle ve kabz ve îsâli mütevakkıf olduğu umûrun cümlesine mezbûr Mehmed Beşe'yi tevkil ve nâib-i menâb etdüğü mevlâna müşârunileyh efendinin meclisinde Mehmed Subaşı ibni Mustafa bin İlyas ve Mustafa bin Ferruh bin Murad nam kimesneler şehâdetleri ile sâbit olduğu mestûr olub ve imza ve hatm-i mevlânâ-yı müşârunileyhin idüğü zeylinde esâmisi mastûr olan şuhûdu't-tarîk mevlâna Mehmed Çelebi ibni Murad el-müderris ve diğr Mehmed Çelebi ibni Mustafa ve Ahmed bin Mehmed ve Mehmed bin Mustafa el-mutekâid nâm kimesneler şehâdetleri ile gıbbe'l-istişhâd ve's-şer'î merkûm el-Hac Osman'ın muvâcehesinde sâbit olmağın mûcibine hüküm-birle mâ huve'l-vâki' bi't-taleb kayd olundu. Tahrîren fi evâil-i şehr-i Muharremi'l-harâm min şuhûr-i sene 1021

Şuhûdu'l-hâl:

Mehmed bin Hüseyin

Ve İlyas bin Abdullah

Mahmud bin el Hac Mustafa

Halil Bey es-Saraç

Muharrem bin Mehmed

Karamanizâ'de Mehmed Efendi

Pürnefeszâde Mehmed Çelebi

Alaeddin Efendi el-Kâdî bi...

Ve gayruhum

S 100 B2

Ba'dehû vekîl-i merkûm sâlifü'z-zikr Osman muvâcehesinde zikr olunan iki yük çividi bi't-tamâm ahz ve kabz etdüm dediği kayd şod.

Şuhûdu'l-hâl: Karamanizâ'de Mehmed Efendi

Alaeddin Efendi el Kâdî

Sabuncu Hüseyin Çelebi

Pürnefeszâde Mehmed Çelebi

Attar Seyyid Mehmed Bey

El-Hac Çelebi Mustafa Attar

Târîki Mehmed Efendi el-Kâdî

Ve gayruhum

S 100 B3

Budur ki

Kasaba-i mezkûre sâkinlerinden Ali bin Mustafa nam kimesne Abdülkerim el-Hac İbrahim nam kimesne meclis-i şer'a ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-ı anî'l-merâm edüb mezbûr Abdülkerim'e altı yüz yedi aded koyun furuht edüb cem'an yetmiş dört bin üç yüz akçe bahâsını alub kabz eyledim bir akçe ve bir habbe hakkım kalmadı deyu bi'l-muvâcehe ikrâr ve i'tirâf eyledik de mâ hurrire bi't-taleb ketb ve imlâ olunub yed-i tâlibine vaz' ve def' olundu lede'l-hâce ... Tahrîren fî evâsıt-ı Muharremi'l-harâm sene ihdâ işrîn ve elf

Şuhûdu'l-hâl:

Hacı Ali bin Musa

Yakub bin Durak

Mustafa bin Ali

Eyyüb bin Ferhad

Kalender Dünder

Hacı Ramazan

El-Hac Rıdvan bin Abdullah

Yusuf Bey bin Abdullah

S 100 B4

Abdi Bey ibni Hacı Eyne nam kimesnenin Yasef veled-i Abraham nam zimmiye beş bin akçe almak için havale tayin eylediği ba‘dehû akçe sahibi Kalender bin Durasan nam kimesne meblağ-ı merkûm bin altı yüz akçeyi kabza Mahmud bin İshak nam kimesneyi vekil ettiği tahrîr olundu

Şuhûdu’l-hâl: (yok)

S 100 B5

Budur ki Keyvan bin Abdullah Naal binti Hasan nam hâtun tarafından tasdîka vekil olan Hasan bin Satılmış muvâcehesinde meclis-i şer‘de ikrâr edüb zevcim mezbûre hatun mihrinden ve nafaka-i iddetinden ve zevciyete müte‘allika cemî’-i husûsundan fâriğa olmağın muhâla‘a eyledik dedik de vekîl-i merkûm dahî fi’l-vâki‘ müvekkilem mezbûre hâtun mihrinden ve nafaka-i iddetinden ve zevciyyete müte‘allik cemî’-i husûsundan fâriğa olub hul‘u kabûl ettim deyu..tasdik ettikten sonra mâ huve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Muharrem sene 1021

Şuhûdu’l-hâl:

Dilaver Bey ibni Abdullah

Cafer bin Yusuf

İslâm bin İsmail

Süleyman bin İbrhahim

Baba Sadık bin Ali

Ve gayruhum

S 100 B6

Budur ki

Karye-i Kırcalu’dan olub fevt olan İsa Bali nam kimesnenin sağîre kızı Temcid?’in anası Nurkavsi? binti Osman nam hâtun meclis-i şer‘e gelüb hicrimde olan sağîre-i mezbûrenin tedbîr-i ma‘âşında kemâl-i aczim vardır mikdâr-ı kifâyet nafaka ve kisve-baha takdîr olunmasını taleb ederim dedik de târih-i kitâbdan yevmî altmışar akçe takdîr olunub istidânet ve sarfa izin verildi hîn-i zarûrette istidânet ve sarf edüb vakt-i zaferde lâzım gelen yere mürâca‘at eyleye. Tahrîren fî 26 Muharrem sene 1021

Şuhûdu’l-hâl:

Şaban bin Receb

Ahmed bin Ali

Ali Hoca bin Salih an Karye-i Bolca

Hüsam bin Mehmed Saruhan...

İsa bin Hasan an Karye-i ...

Ve gayruhum

S 100 B7

Sebeb-i tahrîr-i hurûf budur ki

Kaza-i Nif'e tabi Çelebiyakası? nam karyeden olub bundan akdem mecrûhan maktûl olan Halil'in vâlidesi Rabia binti Mustafa nam hâtun ve li-ebeveyn karındaşları Hasan ve Receb ibney Hamza nam kimesneler taraflarından husûs-ı âti'l-beyânı davâ ve talebe ve sulh ve ibrâya vekîl olub Mahmud bin İcir ve Halil Efendi ibni Tosun şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan fahru'l-müderrişin mevlâna Habib Efendi ibni Mustafa el-mezbûr meclis-i şer'-i şerifte ve karye-i mezbûreden Fazlullah bin Bekir ve Resul bin Bali ve Cennet Hâtun ibneti Ali ve oğlu Nebi bin Ahmed nam kimesneler taraflarından ikrâr-ı âti'z-zikri tasdîka Halil Efendi ibni Dursun ve Hüsam Halife ibni Osman şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan Musa Dede ibni Hamza muvâcehesinde ikrar edüb vekilleri olduğum mezbûre Rabia Hatunun ve merkûmân Hasan ve Recebin mûrisi merkûm Halil bundan evvel karye-i mezbûrede mecrûhan maktûl bulunub mezbûrûn Fazlullah ve Resûl ve Cennet Hâtun ve Nebi..olmağla katîl-i mezbûrun dem ve.. (tazminat) vekâletim hasebiyle da'vâ ve taleb edüb mâbeynimizde münâza'ât-ı kesîre ve muhâsamât-ı şedîde vâkı'a olmuştu el-hâletu hâzihî beynimize muslihûn tavassut edüb beş bin akçeye ıslâh ettiler bedel-i sulh olan meblağ-ı merkûmu bi't-tamâm ahz ve kabz edüb husûs-ı mezbûra müte'allik da'vâdan zimmetlerin ibrâ-i âm ile ibrâ ve iskât-ı tâm ile istkât ettim min ba'd da'vâ ve nizâ'im kalmamıştır dedik de vekîl-i mûmâileyh efendinin ikrâr-i meşrûhunu cemî'-i kelimâtın merkûm Musa'dan bi'l-vekâle vicâhen ve şifâhen kabûl ve tasdîk ettikten sonra bu hurûf ber-sebk-i temessük ketb olundu. Tahrîren fi's-sâmin ve'l-işrîn min şehr-i Muharremi'l-harâm min şuhûr-i sene ihdâ işrîn ve elf

Şuhûdu'l-hâl:

Mehmed Efendi ibni Yusuf ...

Hüsam bin İlyas

Mustafa bin Yusuf

Baba Sadık bin Ali

Şaban bin Receb

Ve gayruhum mine'l-hâzırîn

Alttaki not:

... vekâleti sâbite olan zevci Hızır bin Nebi ...

S 101 B1

Oldur ki

Mahrûse-i Manisa sânehallâhu ani'l-be'sâ sâkinlerinden olub Dergâh-ı Ali müteferrikalarından Mustafa Ağa ibni'l-merhûm Mahmud Efendi meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımu't-tevkîrde işbu hâfızu'l-kitâb birâderi Dersaadet müteferrikalarından kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Nurullah Ağa muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf edüb mahmiyye-i Kostantiniyye muzâfâtından Hazret-i Ebî Eyyûbi'l-Ensâri kurbunda vâki' lede'l-cîrân ma'lûmu'l-hudûd merhûm pederimizden müntakıl tarladan altı sehimden bir sehim hissemîn hakk-ı tasarrufunu sekiz yüz otuz üç akçeye ve yine mahrûse-i Galata muzâfâtından Beyoğlu sarayı kurbunda vâki' hudûdu beynimizde ma'lûm yirmi beş dönüm bostanlıktan altı sehimde bir sehim hissenin hakk-ı tasarrufunu bin yüz yetmiş akçeye müşârunileyh Ağa'ya tefvîz edüb ve yine bin yirmi senesinde vefat eden hemşîrem Alime'den müntakıl pınar değîrmenlerinden ve Nif değîrmenlerinden ve Şirmed değîrmenlerinden ve Sınur değîrmenlerinden Yurtdağı değîrmenlerinden ve zeytûnlükden ve yine Cumaâbâd'da olan bağlar ve araziden ve sâir akar ve menkûlâtta yirmi iki hisseden iki sehim hissemi beş bin akçeye bey' edüb meblağ-ı merkûmdan dört bin dört yüz akçesine bir kır toy kısarak alub mâadâsın nakden aldım. Ba'de'l-yevm keyfe mâ yeşâ zikr olunan hissemize mutasarrıf olsun dedik de mukirri merkûm Mustafa Ağa'nın ikrârın el-mukirru lehû'l-merkûm Nurullah bi'l-muvâcehe kabûl ve tasdîk ettikten sonra mâ huve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fî evâyil-i Muharremi'l-harâm sene 1021

Şuhûdu'l-hâl:

Şeyhzâde Mustafa Çelebi

Sarı Kuyucu Mustafa

Yusuf Ağa ibni Abdullah

Yusuf Efendi el-Müderris

Mahmud bin Hüseyin

Ali Çelebi Çavişzâde

Hüseyin Çavuş ibni Muslihiddin Efendi

Mehmed Çelebi ibni Abdurrahman

Şaban bin Receb

Ahmed bin Ali

İbrahim bin Bali

Baba Sadık bin Ali

Baba Ahmed bin Ali

S 101 B2

Budur ki

Hatice binti Hüseyin nam hatun babasından intikal eden akar ve menkûlâtından hisse-i şer'iyyesin da'vâya ve sulh ve ibrâya zevci İbrahim bin Bayram'ı tevkîl ettiği Muslihiddin bin Sinan ve Hüseyin bin Veli şehâdetleriyle sâbit olduğu kayd-ı sicil olundu.

Şuhûdu'l-hâl:

Baba Sadık bin Ali

Ahmed bin Ali

İbrahim bin Bali

Ve gayruhum mine'l-hâzırîn

S 101 B3

Muhallefât-ı Sabbağ Resul

Delinse? 1 Kıymet: 80

Köhne kese 1 kıymet: 10

Def'a köhne kese 1 kıymet: 40

Köhne eyer heybesi 1 kıymet: 10

Köhne kıl heybesi 1 kıymet: 30

Köhne zübûn 1 kıymet: 40

Dülbend 1 kıymet: 30

Tas 1 kıymet:1

Nakit: 803

İki bin dört yüz akçesi çivid bahasındandır. Cem'an on bin altı yüz altmış akçe olur.

S 101 B4

Budur ki

Babakupusu Mahallesinden Dursun binti Yusuf nam hâtun meclis-i şer'e gelüb bundan akdem zevc-i mutallakam olan Hasan'ın benden tevellüd etme hicrimde Seyyidi nam sağîr oğlu olup tedbîr-i ma'âşında kemâl-i aczim vardır mikdâr-ı kifâyet nafaka ve kisve-baha takdîr olunmasın taleb ederim dedük de târih-i kitâbdan yevmî altışar akçe takdîr olunub istidânet ve sarfa izin verildiği hîn-i zarûrette istidânet ve sarf edüb vakt-i zaferde babasının malına müracaat eyleye. Cerâ zâlike ve hurre fi evâsıt-ı şehr-i Muharrem sene 1021

Şuhûdu'l-hâl:

Abdurrahman Dede bin İsa

Hüseyin bin Mansur

Sadık Çelebi bin Veli

Muslihiddin Efendi el-Müderriş

Hamza Efendi ibni el-Hac Halil

İbrahim bin Bali

Ve gayruhum

S 101 B5

Sebeb-i tahrîr-i kitâb ... ve mûcib-i tastîr-i hitâb hükmü budur ki

Dergâh-ı Ali mahfûfun bi'l-meâlî yeniçerilerinden dâfi'ü'l-kitâb Mehmed bin Mahmûd târih-i eclden vech-i âti'l-beyân üzere da'vâ ve istişhâd-ı şer'î sıdkından sonra mahrûse-i İstanbul'da Çavuşbaşı Mahallesi sâkinlerinden fahru'l-akrân Mehmed Subaşı ibni Mustafa bin İlyas ve Hatuniye Mahallesi ahalisinden Mustafa bin Karlı bin Murad nam ve ecl-i mu'addilân ve müzekkiyân oldukları halde nakl-i tahvîl için mahall-i harc-ı ta'dîl-i edâ-i şehâdet-i şer'iyeye edüb fi'l-hakîka hâlen Mısır...mütemekkin olan yeniçeri Mahmud Beşe ibni Mustafa belde-i Manisa'da Bezzâzistancı el-Hac Osman ibni Abdullah katında emânet vaz' eylediği iki yük mülküm hâlis çividimi ki ıstılah-ı tüccâr üzere dört kelle tabir olunur ve cümlesi vezinde zarfı ile ma'an iki yüz altı vukiyye gelür mûdi'-i mezbûrdan taleb ve ahz ve kabza ve kendüye îsâle ve kabz ve îsal mütevakkıf olduğu umûrun cümlesine ve lede'l- ihtiyâc murâfa'aya ve neyl-i merâm istid'â eylediği üzere muhâsamaya işbu müddei Mehmed bin Mahmud'u bizüm huzûrumuzda vekîl ve kendi... naib eyledi. Ol dahî

bi'l-muvâcehe vekâleti kabûl ve hizmet-i lâzimesini irtikâ eyledi. Husûs-ı mezbûrda merkûm Mahmûd Bali'nin vekîlidir. Bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahî ederiz dediklerinde ba'de riâyetihî merâsimi'l-kabûl şehâdetleri makbûle olup hakikat-i hâl ve hakikat-i mekâl isre'l-ilhâh fi't-taleb ve's-suâl a'deli'l-kudât el-muteverri'in ekmelü'l-vülâti'l-müteşerri'in nâsıru's-şerî'ati'l-garrâ hâdi'l-hucceti'l-beydâ mâhi'l-bid'ati'l-betrâ hâvi'l-mekâin câmi'-i cemî'l-mefâhir el-muşerrif mesnedi'l-kudât bi-mahzi'l-istihkak el-men'ûtu bi-vufûrin ekmel ve mezîdi'l-işfâk belde-i mezbûrede hâkim-i adl olan zât-ı me'âli-simâtın meclis-i şerîf-i fazâil-rediflerine..ve nüvvâbdan bu kitâb-ı sedâd-intisâb vusûl eyledüğü efendilere inha olundu. Ledâ şerefi'l-vusûl me'mûldur ki telakkî bi'l-kabûl ve amile bi'l-medlûl kılub ucûr-ı cezîleyi câyiz ve esliye-i fâik-i evlâyı vallâhu subhânehû Huve'l-muvaffik ve'l-mu'in ve bihî netevakkelu ve minhu neste'înu cerâ zâlike ve hurrîre fi'l-yevmi'l-işrîn min Zilhiceti's-şerîfe li-sene işrîn ve elf mine'l-hicreti'n-nubuvve

Şuhûdu't-tarîk:

Mehmed bin Mustafa

Ahmed bin Mehmed

Mehmed bin Mustafa el-mutekâid

Mehmed bin Murad el-Müderriş

S 101 B6

Muntehe'l-kitâb ilâ mecâlisi'l-mustetâb Mehmed bin Hüsameddin el-Kâdî bi-Medîne-i Kostantiniyye el-Mahrûse ufiye anhumâ

Sebeb-i tahrîr-i hurûf budur ki

Dergâh-ı Ali yeniçerilerinden Mehmed Beşe ibni Mahmud meclis-i şer'-i şerîfde mahrûse-i Manisa'da Bezzazistancı olan el-Hac Osman bin Ali nam kimesne muvâcehesinde takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm edüb mahmiyye-i Kostantiniyye sâkinlerinden olup yine Dergâh-ı Ali yeniçerilerinden edüb mahmiyye-i Kostantiniyye sâkinlerinden olup yine Dergâh-ı Ali yeniçerilerinden Mahmud Beşe ibni Mustafa nam tâcir bundan esbak Manisa'ya geldik de iki yük hâlis çividini ki ıstılâh-ı tüccarda dört kelle ta'bir olunur ve cümlesi vezinde zarfı ile ma'an iki yüz altı vukiyye gelür sâlifü'z-zikr el-Hac Osman'a emanet vaz' eylemişdi öyle olsa mûmâileyh Mahmud Beşe Mısır'a müteveccih olmağla zikr olunan çividi taleb ve ahz ve kabza ve kendüye îsâle ve kabz ve îsâle mütevakkıf olduğu umûrun cümlesine ben vekil kendi ... nâib etmeğin

vekâletim hasebiyle taleb ederim sual olsun dedik de gıbbe's-suâl merkûm el-Hac Osman cevâbında fi'l-vâki mûmaileyh Mahmud Beşe

S 102 B1

Ba'dehû mezbûre hâtun sağır-i mezbûru târih-i kitâbdan bir yıla değin hasbeten beslemeye uhdeme aldım dedüğü kayd şod. Tahrîren fi 24 şehr-i Zilhicce 1020

Şuhûdu'l-hâl:

İbrahim Bey ibni Hüseyin

Ramiz Beşe ibni Abdullah

Hüseyin bin Abdullah

Ahmed bin Kerim

Baba Ahmed bin İbrahim bin Bali

Ve gayruhum

S 102 B2

Budur ki

Mezid bin Sinan Camii mütevellisi Ali Bey muvâcehesinde ikrâr edüb câmi-i mezbûr nehir aylık on müd tohum ile üç bin akçe hark-baha verilmek üzere Hüseyin nam kimesnenin üzerinde iken bin beş yüz akçe cânib-i vakfa sa'yen on müd tohum ile bin beş yüz akçe hark-baha verilmek üzere nehr-i mezbûru kabûl ettim dedüğü kayd şod.

Şuhûdu'l-hâl: (yok)

S 102 B3

Ba'dehû Veli bin Hüseyin mütevellî-i merkûm muvâcehesinde evkâf-ı mezbûreden nehr-i küçüğü yedi müd tohum ile iki bin hark-baha verilmek üzere kabûl etdüm dedüğü kayd şod. Tahrîren fi't-târîhi'l-mezbûr.

Şuhûdu'l-hâl:

Mehmed Bey ibni Abdullah

Kara Beşe Cabi

Bakır bin el-Cabi

Es-Seyyid Mehmed Çelebi el-Kâtib

Ve gayruhum.

S 102 B4

Budur ki

Kasaba-i Manisa'ya tâbi' Mahfeller nam karyeden es-Seyyid Hamza Efendi ibni es-Seyyid Seyyidi meclis-i şer'-i şerifte mahrûse-i Manisa sâkinlerinden Ali ibni Abdülkerim muvâcehesinde takrîr-i da'vâ edüb İbrahim Çelebi Mahallesinde vâki' lede'l-cîrân ma'lûmu'l-hudûd olup hâlen mezbûre Ali'nin tasarrufunda olan dâr ammim es-Seyyid Abdülkerim Bey mülkü olup fevt olduk da alâ tarîki'l-inhisâr bana ve sulbiye kızı Şerîfe İsmihan'a intikal edüb dâr-ı mezkûreden şer'le bana râci' olub hisse-i şâyiamı taleb ederim dedik de gıbbe's-suâl mezbûr Ali cevâbında ben dâr-ı mezkûreyi müteveffânın kızı mezbûre hâtundan iştirâ ettim müteveffâ-yı mezbûrun vârisiyim idüğü ma'lûmum değildir isbât eylesün deyişek udûldan es-Seyyid Şaban bin es-Seyyid Hasan ve Nuh Dede ibni Ali Dede nam kimesneler hâzırân olub müteveffâ-yı merkûm es-Seyyid Abdurrahman işbu es-Seyyid Hamza ve Hamza'nın ammisidir zira merkûm es-Seyyid Hamza'nın babası es-Seyyid Nebi ile sâlifü'z-zikr es-Seyyid Abdurrahman li-eb ve ümm karındaşlardır. Babalarının ismi es-Seyyid Veli'dir. Merkûm es-Seyyid Hamzâ'nın bi-tarîki'l-usûbeti'n-nesebiyye müteveffâ-yı mezbûrun vârisidir tahkîkan şâhidleriz şehâdet dahî ederiz dedüklerinden gıbbe ri'âyet-i şerâiyi'l-kabûl şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkı'a olduktan sonra mûcibine hüküm-birle mâ huve'l-vâki' kayd olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Zilhicce sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

Mehmed Ağa Çaşnigir-i Dergâh-ı Âli

Seyyid Süleyman bin Seyyid Nebi

Hamza Çavuş ibni Abdullah

Mehmed Bey ibni Abdullah

Ve gayruhum

S 102 B5

Budur ki

Bundan akdem fevt olan Hüseyin'in zevcesi İsmihan binti Mustafa nam Hatun meclis-i şer'de müteveffânın kebir oğlu İbrahim ve kızı Fatma tarafından vekili olan Mustafa bin Osman muvâcehelerinde ikrâr edüb müteveffâ-yı mezbûrun zimmetinde olan altı bin akçe mihr-i müeccelim ve sümün hisse-i şer'iyemi taleb ettiğim ve müslimûn tavassutu ile iki bin beş yüz akçe ile ... olup sulh oldum min ba'd da'vâ ve nizâ'ım

kalmamıştır dedik de mukırre-i mezbûrenin ikrârın merkûm İbrâhim ile vekîl-i mezbûr bi'l-muvâcehe kabûl ve tasdîk ettükden sonra mâ huve'l-vâki' kayd-ı sicil olundu.

Şuhûdu'l-hâl:

Seyyid Abdi ibni Seyyid İbrahim

Muslihiddin ibni Mehmed

Yusuf Bey ibni Abdullah

Mustafa bin Osman

İbrahim bin Süleyman

Mahmud bin Mustafa

Mehmed bin Mustafa

Ve gayruhum

S 102 B6

Budur ki

Merhum Hüseyin evkâfına bi'l-fiil müteveli olan mefharu'l-meşâyih ve's-sâlikîn eş-Şeyh Hüsâm Efendi evkâf-ı mezbûre için bâisi't-tescil Nasreddin Halife'yi kaim-i makam tayin ettiğini kabûl ettiği kayd olundu. Tahrîren fî 28 şehr-i Zilhicce sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

İbrahim bin Bali

Ahmed bin Ali

Baba Sadık bin Ali

Ve Gayruhum

S 102 B7

Budur ki

Akmescit Mahallesinden olup bundan akdem fevt olan Osman'ın sağîr oğlu Ali'nin vasîsi olan Veli bin Mehmed nam kimesne işbu sâhibu'l-kitâb el-Hac Habib bin Mehmed muvâcehesinde ikrâr edüb müteveffâ-yı mezbûr duyûn-ı müsbitesine menkûlâtı vefâ etmeyüb akarının bey'i lâzım geldük de mahalle-i mezbûrede vâki' kibleten cebel ve şarkan Ali Beşe evi ve garben Berber Ahmed evi ve şimâlen çeşme ile mahdûd olan bir dönüm mikdarı yurt yeri Sûk-ı Sultânîde mezâd olundu. Rağbet-i nâs münkatı'a olduktan sonra beş yüz elli akçede merkûm el-Hac Habib'in üzerinde karar etmeğin zikr olunan yurt yerini müteveffânın zarûret-i deyni için beş yüz elli

akçeye merkûm el-Hac Habib'e bey' edüb meblağ-ı merkûmu Akmescit evkâfına mütevellî olan Mustafa'ya olan deynine teslim etdüm. Ba'de'l-yevm keyfe mâ yeşâ mutasarrıf olsun dedük de ve hakk-ı mezbûrun ikrârın el-mukırru lehû'l-merkûm el-Hac Habib bi'l-muvâcehe kabûl ve tasdik ettükten sonra mâ huve'l-vâki' kayd olundu.

Tahrîren fî şehr-i Zilhicce sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

Ahmed bin Hasan

Bekir bin Ali

İbrahim bin Hüseyin

El-Hac Hızır bin ...

İbrahim bin el-Hac Hızır

Ve gayruhum

S 102 B8

Oldur ki

Çakırca ve Anapa ve Gököyük ve Çarşamba kazalarında vâki' tekâ'ud mukâtaasına ber vech-i iltizam Emîn olan Ömer Bey ibni [yok] meclis-i şer'-i şerîfte işbu sâhibu'l-kitâb el-Hac Mehmed bin Süleyman muvâcehesinde takrîr-i da'vâ edüb mezbû[r] el-Hac Mehmed, Gököyük kazâsından Sipahizâde olub bin yirmi senesinün yüz akçe bedeliyyesin taleb ederim suâl olunsun dedik de gıbbe's-suâl merkûm el-Hac Mehmed cevâbında fi'l-vâki' Gököyük kazâsında Sipahizâde idim velâkin otuz yıldır kat'-ı alâka edüb tekâlîf-i örfiyye ve avârız-ı dîvâniyyeden mu'âf ve müselleme mahrûse-i Manisa'da sâkin olurun deyücek sıdk-ı mekâline beyyine taleb olunduk da udûlden Mustafa ibni Hacı İvaz ve Mehmed bin Hasan ve Musli Bey ibni Mehmed ve Mustafa ibni Memi nam kimesneler hâzırûn olub fi'l-vâki' mezbûr el-Hac Mehmed târih-i kitâba gelinci Manisa'ya gelüb tavattun idelü otuz yıl oldu şâhidlerüz ve şehâdet dahî ederüz dediklerinde gıbbe ri'âyetihî şerâyitihi'l-kabûl şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki'a olundukdan sonra mâ huve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Zilhicce sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

Ahmed bin Abdullah

Mustafa bin Şaban

İlyas bin Nasuh

Ömer bin Ali

Mehmed bin Mustafa

Hacı Mustafa ibni Adil

Mehmed bin Mustafa

Bahadır bin Halil

S 103 B1

Sebeb-i tahrîr-i kitâb budur ki

Kaza-i Manisa'ya tabi Halano nam karyede Veli Bey ibni Abdi meclis-i şer'î-i şerîfe karye-i mezbûreden Zati binti Durmuş Hâtunu ihzâr ve muvâcehesinde takrîr-i da'vâ edüb bundan akdem ben sefer-i hümayunda iken mezbûr hâtun zevcem ile badem eşcârı husûsunda nizâ' edüb mahsûlün kabz ederken zevcem mezbûreyi darp etmek ile birkaç günden sonra darbından fevt olmuş suâl olunup mûcibin taleb ederim dedik de gıbbe's-suâl merkûm Zati Hâtun cevabında fi'l-vâki' bunun hâtunu mezbûre Cennet ile badem mahsûlü husûsunda nizâmımız olup biribirimizle mükâleme eyledik velâkin asla darb eylemedim hatta ol husûstan sonra merkûm Cennet Hâtun'u altmış günden mütecâviz hayat-ı sâlime kendü kâr u kesbinde gezüp ba'dehû bi-emrillâh hasta olup fevt oldu vâki'-i hâl ahâli-i karyeden istifsâr olunsun dedik de udûl-i müslimînden Hatip Yahya Halife ibni Süleyman ve Davud bin Akça ve Mehmed bin Hızır ve Bayram bin Mustafa hâzırûn olup fi'l-vâki mezbûr Cennet Hâtun altmış günden mütecaviz sâlimeten kendü kâr u kesbinde gezüp ba'dehû bi-emrillah hasta olup fevt oldu. Vech-i meşrûh üzere şâhidlerüz şehâdet dahî ederüz dediklerinde gıbbe riâyet-i şerâyet-i kabûl şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkı'a olduktan sonra mâ huve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî 18 şehr-i Zilhiccetî's-şerîfe min şuhûr-i sene işrîn ve elf.

Şuhûdu'l-hâl:

Kethüda Piri Cafer Bey

Şaban bin Receb

İbrahim bin Bali

Ahmed bin Ali

Baba Sadık bin Ali

S 103 B2

Budur ki

Bundan akdem fevt olan İlyas'ın kebîr oğlu Hasan sağıre kız karındaşı Elif binti İlyas el-mezbûrun kıbel-i şer'den vasîsi olan Cemile binti el-Hac Nasuh muvâcehesinde ikrâr edüb Babamız muhallefâtından Dülger nam karye kurbunda vâki bir tarafı Mesci Bağ ve bir tarafı Debbağı, bir tarafı Kadı Bağ ile mahdûd olup tahmînen iki dönüm mikdârı bağı sağıre-i mezbûrenin hissesi için verüp vasiyy-i merkûme hâtun zabt ve tasarruf eyledi. Benim mezkûr bağda alâkam yokdur dedikde vasiyye-i merkûme dahî bi'l-muvâcehe kabûl ve tasdîk ettikten sonra mâ huve'l-vâki kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fi evâhir-i Zilhicce sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

Baba Ahmed bin Ali

Mustafa bin Osman

Baba Sadık bin Ali

Ve gayruhum

S 103 B3

Bâis-i tahrîr-i hurûf budur ki

Mahrûse-i Manisa sâkinlerinden Kasap Abdülkerim bin el-Hac İbrahim nam kimesne mahfel-i kazada işbu sâhibu'l-kitâb Hasan bin Abdullah muvâcehesinde ikrâr edüb bin re's sağmal koyunumu yüzbin akçeye bey bi'l-vefa ile merkûm Hasan'a bey edüb meblağ-ı merkûm yüz bin akçeyi bi't-tamam ahz ve kabz edüb teslîm-i mebî kıldım. Ba'de'l-yevm on beş güne değin meblağ-ı mezbûru tedarik edüb tamamen mezbûr Hasan'a teslîm edersem koyunlarım bana yine teslîm eyleye. Eğer teslîm eylemez isem müddet-i merkûme tam olduktan sonra bey'-i bât ile koyunları zabt eylesün dedik de merkûm Hasan dahî mukırr-ı mezbûrun vech-i meşrûh üzere olan ikrârın bi'l-muvâcehe kabûl ve tasdîk ettüğünden mâ huve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi 17 şehr-i Zilhicce'ti's-şerîfe sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

İbrahim bin Yusuf

Cafer bin Abdullah

Hüseyin Beşe ibni Yusuf

Baba Ahmed bin Ali

Ve gayruhum minelhazırîn

S 103 B4

Oldur ki

Mahruse-i Manisa'da vâki' Gülgün Hâtun evkafından Dere Mahallesinde vâki' vakıf hamamanın bi'l-fiil mütevellisi olan Mahmud Çelebi ibni Abdurrahman Çelebi meclis-i şer'-i şerîfte işbu sâhibu'l-kitâb Ali Beşe ibni Abdullah muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf edüb mütevellisi olduğum evkâf-ı mezbûreden olup mahalle-i mezbûrede vâki' iki tarafı hamam duvarları ve iki tarafı tarîk-ı âm ile mahdûd ve mümtâz olan arz-ı hâliyenin ile'l-ân cânib-i vakfa bir habbe nef'i hâsıl olmayup icâre-i tavîle ile icâreye verilmesi evlâ ve ahrâ görölmeğin vakıf için üç yüz akçe icâre-i mu'accelesin alup târih-i kitabdan doksan yıla ... yılda on beşer akçe icâre-i müeccele ile merkûm Ali Beşe'ye icâr etdüm. Suâl şart ile ki her üç yılda tecdîd-i akd olunsun akd-i evvelin intihâsı akd-ı sâninin ibtidâsı ola. Vech-i meşrûh üzere icar etttim. Sâl be-sâl tayin olunan on beşer akçe icâre-i zemin verüp keyfe mâ yeşâ mutasarrıf olsun dedik de merkûm Ali Beşe dahî vech-i meşrûh üzere istîcâr edüb mütevellî-i merkûmun ikrârın bi'l-muvâcehe kabûl ve tasdîk ettikten sonra bu hurûf ber sebk-i temessük ketb olunup yed-i tâlibe vaz olunduğu, vakt-i hâcette ibrâz edüb ihticâc edene. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâni ve'l-işrîn şehr-i Zilhicceti's-şerîfe min şuhûr-i sene işrîn ve elf.

Şuhûdu'l-hâl:

Ahmed Ağa ibni Cafer Çavuş

Hacı ... bin Mehmed

Behram ibni Abdullah

Mehmed Bey ibni Abdullah

Kasım Çavuş-ı Dergah-ı Ali

Habbaz Halil bin Mustafa

Mustafa bin Bali

İbrahim bin Bali

Mustaf Bey ibni el-Hac Seydi

S 103 B5

Budur ki

İmar[et] Mahallesinden Asiye binti Receb nam hâtun Hüseyin Beşe ibni Abdullah nam kimesne muvâcehesinde ikrâr edüb mezbûr Hüseyin Beşe zevcim ben tatlık etmeğin iki bin akçe mihr-i müeccele ve kaftan bahâsından olan bin akçemi hicrimde olan

sağîre kızım Aynî'nin sekiz aylık yevmi dörder akçe nafaka-i mukarrenin ve sâir hukûkum da'vâ ve taleb ettüğümde mâbeynimize müslimûn tavassut edüb bin ikiyüz akçeye ıslah ettiler. Bedel-i sulh olan meblağ-i merkûmu bi't-tamam ahz ve kabz edüb husûs-ı mezbûra müte'allik da'vâdır zimmetin ibrâ ettim dedük de merkûm Hüseyin Beşe dahî bi'l-muvâcehe kabûl ve tasdîk ettükten sonra mâ huve'l-vâki' kayd olundu. Tahrîren fi 23 şehr-i Zilhicce sene 1020

Şuhûdülhâl: (yok)

Ba'dehû mezbûr Hüseyin Beşe mezbûre Hâtun muvâcehesinde ikrâr edüb mezbûre hâtunun hicrinde olan Mustafa ismi ile müsemma beş aylık sağîr oğlan bendendir benim sulbî oğlumdur dediği kayd şod

S 104 B1

Sebeb-i tahrîr-i hurûf budur ki;

Mahrûse -i Manisa sâkinelerinden Ayşe binti İbrahim nâm hâtun meclis-i şerî şerîfde işbu sâhibetu'l-kitâb İsmihan binti Hıdırşah nam Hâtun muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf edüb mahrûse-i mezbûrda Deveciler Mahallesinde vâki' bir tarafı tarîk-i âm ve bir tarafı Şatırbaşı Mehmed Bey mülkü ve bir tarafı es-Seyyid İbrahim Çelebi mülkü ve bir tarafı Ahmed mülkü ile mahdûd ola[n] mülk menzilimi merkûm İsmihan Hâtun'a on bin beşyüz akçeye bey'i bât-ı sahîh ile bey' edüp teslîm-i mebî' ve kabz-ı semen kıldım. Mülk-i müştêrâsıdır. Ba'de'l-yevm keyfe mâ yeşâ mutasarrîf olsun dedik de merkûm Ayşe Hâtun'un ikrârın el-mukirru lehe'l-mezbûre hâtun bi'l-muvâcehe kabûl ve tasdîk ettikten sonra bu hurûf ber sebk-i temessük ketb olundu. Lede'l-ihtiyac ibraz edüb. Tahrîren fi evâhir-i şehr-i Zilka'deti's-şerîfe min şuhûr-i sene işrîn ve elf.

Şuhûdu'l-hâl:

Es-Seyyid Mehmed Efendi Kaymakam-ı Nakib

Memi Çavuş-ı Dergâh-ı Âli

Piyale Çavuş-ı Dergâh-ı Âli

Ahmed Bey bin Ali

Mehmed Ağa ibni Yusuf

Muhyiddin Halife ibni Hızır

İbrahim Çelebi ibni Mustafa

Abdurrahman bin el-Bevvab

Cüneyd Ağa el-Müteferrika

Ve gayruhum

S 104 B2

Sebeb-i tahrîr-i hurûf budur ki;

Oldur ki mahrûse-i Manisa sânehallâhu ani'l-be'sâ mahallâtından Deveciler Mahallesi sâkinelerinden İsmihan binti Hıdırşah nam hâtun meclis-i şer'î hatîr-i lâzımı't-tevkîr ve işbu bâisu'l-kitâb emîru'l-ümerâi'l-kirâm kebîru'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadri ve'l-ihtirâm sâhibu'l-izzî ve'l-ihtişâm bi'l-fiil mîr-livâ-i Saruhan olan Hacı Mehmed Bey ibni'l-merkûm Ferhad Paşa dâme izzuhû hazretlerinin kâim-i makamı olup ve yine ikrâr-ı âti'l-beyânı tasdîka vekil olup es-Seyyid Mehmed Efendi ibni es-Seyyid Şaban ve Memi Ağa ibni Abdulmennan şehâdetleri ile hasm-ı câhid-i şer'î mahzarında vekâletim sâbite olan Sinan Ağa ibni Abdullah muvâcehesinde ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve itirâf-ı sarîh-i mer'î kılub mahalle-i mezkûrede vâki' etrâf-ı selâsesi tarîk-ı âm ve bir tarafı müştəri-i müşârunileyh mülkü ile mahdûd ve mümtâz olup silk-i mülkümde olan menzili bi-cümleti'l-hudûd ve'l-levâhik ve kâffeti'l-hukûk ve'l-merâfık yirmi altı bin nakd-i râyic min cemî'l-havâyic kırk akçeye mîr-i müşârunileyh hazretlerine bey'-i bât-ı sahîh ile bey' edüb teslim-i mebi'-i mahdûd ve kabz-ı semen-i ma'dûd kıldım. Menzil-i mezkûr mülk-i müştêrâsıdır. Ba'de'l-yevm keyfe mâ yeşa ve yehtâr mutasarrıf olsun dedik de mukırre-i mezbûre hâtunun ikrâr-ı meşrûhunun cemî'-i kelimâtın vekîl-i mûmâileyh Sinan Ağa bi'l-muvâcehe kabûl ve tasdîk ettikten sonra ve vesîka-i enîka alâ mâ huve'l-hakîka li-ecli't-temessük ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-işrîn şehri Zilkadeti's-şerîfe min şuhûr-i sene işrîn ve elf

Şuhûdu'l-hâl:

Es-Seyyid Mehmed Efendi Kaymakam-ı Nakib

Memi Çavuş-ı Dergâh-ı Âli

Piyale Çavuş-ı Dergâh-ı Âli

Bevvab Ahmed Bey ibni Ali

Mehmed bin Halil

Mehmed Ağa ibni Yusuf

Muhyiddin Halife ibni Hızır

Haydar Ağa bin Abdullah

İbrahim Çelebi ibni Mustafa Çavuş

Şaban Muhzır

Mustafa bin Osman el-Muhzır

İbrahim bin Baki el-Muhzır

Ve gayruhum mine'l-hazırîn

S 104 B3

Bâis-i tahrîr-i hurûf budur ki

Kaza-i Manisa'ya tabi Sırtlanlı nam karyeden İsmihan binti İsa nam hâatun mahfel-i şer'-i şerîfe karye-i mezbûrdan İlyas bin Ahmed'i ihzâr ve muvâcchesinde takrîr-i kelam edüb mezbûr İlyas bundan akdem bana fî'l-i şenî' etmekle hâmil olub vaz'ı haml ettim. İşbu hicrimde olan sağır oğlan bundandır. Suâl olunup suçunu taleb ederim dedik de gibbes'suâl mezbûr İlyas benim bundan haber ve âgâhım yoktur. Bana iftira eder deyu inkâr edicek merkûme hâtundan savb-ı makâline beyyine taleb olunduk da beyyineden âciz olmağın yemin teklîf olunduk da merkûm İlyas mezbûre hâtuna fî'l-i şenî' etmeyüb bir vecihle vaz'-ı yed ve alaka etmedüğüne yemin-i billâhi'l-azîm ettüğünden sonra mâ huve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhiri şehri Zilkadeti's-şerîfe min şuhûr-i sene işrîn ve elf.

Şuhûdu'l-hâl

İvaz Çavuş-ı Dergâh-ı Ali

Mustafa Bey ibni Mehmed

Muhyiddin Halife el-İmam

El-Hac Yakub bin Halil

Ali bin Seydi

Şaban bin Receb

Ve gayruhum mine'l-hâzırîn

S 104 B4

Budur ki

Bundan akdem fevt olan Halil'in Satı nam sağırin vasîsi olan Dorbuk fevt olup yerine sağır-ı mezbûrun dayısı Ebubekir bin Hüsrev vâsi nasb olunduk da ba'de'l-kabûl kayd olundu. Tahrîren fî evâyıl-i Zilhicce sene 1020

Şuhudulhâl:

Ali Efendi

Nebi Kethüdü ibni Çelebi

İbrahim bin Bali

Baba Sadık bin Ali

Ve gayruhum

Hisse-i sağîr-i mezbûr: Nakid 3000 der zimmet-i Ömer bin Hasan

Dâr: der mahalle-i cami-i Sultan

S 104 B5

Budur ki

Mefharu'l-müderrişîn müftizâde Mehmed Çelebi meclis-i şer'-i şerîfe mahrûse-i Manisa'da sâkin Mukataacı oğlu Mehmed Çelebi nam kimesneyi ihzâr ve muvâcehesinde takrîr-i davâ edüb bundan akdem Celali zamanında Yusuf Paşa yanında iken Yusuf Paşa askeri ile Manisa'ya geldik de merkûm Mehmed Çelebi atlısıyla benim Dülger-i Kebir nam karyede olan çiftliğime nâzil olup bir haftadan ziyade çiftliğimde durup mevcut olan emvâl ve erzâkım itlâf ve nehb ve gâret edüb küllî hayf ve gadr eylemiştir. Suâl olunup mûcibini talep ederim dedik de gıbbe's-suâl merkûm Mehmed Çelebi cevâbın verüb fi'l-vâki Yusuf Paşa ile bunda geldüğümüzde bunun çiftliğine nâzil olup birkaç gün durduk velâkin bir habbesine taârruz etmeyüb itlaf etmedüm dedüğü hıfzen li'l-mekal ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i şehri Zilkadeti's-şerîfe min şuhûr-i sene işrîn ve elf.

Şuhûdu'l-hâl:

Abdüsselam Bey ibni Mustafa

Hüseyin Bey Dellallzâde

Musli Bey ibni Mehmed Bey

Piri Bey ibni Mustafa

Ali Bey ibni Abdullah

Hızır Bey...

Fahru'l kudât Nazikî Efendi

Ve gayruhum

S 104 B6

Ba'dehu mûmâileyh müftüzâde ikamet-i beyyineye üç gün mehil verildikten sonra merkûm Çelebi'den hîn-i mutâla'a ihzârına kefil taleb olunduk da ammisi Ali Çelebi ibni Mestan kefil olup kayd-ı sicil olundu.

Şuhûdu'l-hal: (isim yok)

S 104 B7

Ba'dehu merkûm Çelebi ammisi mesfûr Ali Çelebi muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm edüb eğer mûmâileyh müftüzâde ile muraftaa-i şer' olmadan firar edersen işbu ammim Ali Çelebi'yi devr-i vekil ettim. Ba'de'l-isbât üzerime lâzım gelen malı esbab ve erzakım bey' edüb edâ eyleye dedik de mezbûr Ali Çelebi dahî bi'l-muvâcehe vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve mûcibini ikâmete müteahhid olduktan sonra mâ huve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi't-târihi'l-mezbûr.

Şuhûdu'l-hâl;

Es-sâbikûn

S 105 B1

Budur ki sinnin hadd-i bülûğa tahammülü olup bülûğuna mu'terif olan Mehmed bin Mustafa Bekir Beşe ibni Habib muvâcehesinde ikrâr edüb karye-i Çanşa önünde olan değirmen üstünde vâki' bababam[dan] müntakil dört aded ceviz eşcârını yüz kırk akçeye bey' edüb mebî'-i merkûmu bi't-tamâm ahz ettüm ba'de'l-yevm keyfe mâ yeşâ mutasarrıf olsun dedik de ba'de't-tasdîk kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fi evâhiri Şevvâl sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

İbrahim bin Mustafa Mustafa bin Ömer Mehmed Çelebi ibni Abdurrahman
Mustafa Beşe ibni Abdullah Osman Beşe ibni Bali Seyyid Ali bin
AhmedHasan Bey ibni Mehmed ve gayruhum

S 105 B2

Budur ki mahrûse-i Manisa'da sâkine Abide binti Hasan nam hatun meclis-i şer'-i şerifte işbu sâhibu'l-kitâb ... Nebi bin İbrahim muvâcehesinde ikrâr edüb mahrûse-i mezbûrede Aynıfakih Mahallesinde vâki' tarafeyni Mihriban Hatun evi ve bir tarafı Leblebici Müezzın Mustafa evi ve bir tarafı taşlık ile mahdûd olup hâlen mezbûr Nebi'nin yedinde olan menzil mukaddemen vâlidemiz Cemîle Hatun'un idi fevt olduk da bana ve iki kız karındaşlarıma intikâl etmiştir deyu sülûs hisse-i şer'iyreden da'vâ ve taleb ettik de müslimîn tavassutu ile kendü hissemi dört yüz elli akçeye sulh olduğumdan kız karındaşım Emine Hatun'un oğullarının sülûs hisseleri için dört yüz elli akçe dahi alub fuzûlen bedel-i sulh almıştım. El hâletu hâzihî kız karındaşım oğulları için aldığım bedel-i sulh fuzûlen olmağın yine merkûm Nebi'ye teslim ettüm. Mîn ba'd kendü hisseme müte'allik da'vâ ve nizâ'ım kalmamıştır. Zimmetin ibrâ ve ıskât ettim dedik de mukirre-i mezbûrenin ikrârın el-mukirru lehu'l-merkûm

Nebi bi'l-muvâcehe kabûl ve tasdik ettikten sonra mâ huve'l-vâki kayd olundu.
Tahrîren fî evâhiri Şevval sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

Nebi Kethüda İbni Hali Şaban bin Receb Ahmed bin Ali İbrahim bin
Bali ve gayruhum

S 105 B3

Oldur ki kaza-i Manisa'ya tabi Koldere nam karyeden Derviş Ali Bey meclis-i kazaya gelüb takrîr-i kelâm edüb bundan akdem Nahiye Subaşı Adem Bey karye-i mezbûra geldik de benim için ... meclis-i fısktan hâli olmayub evine yaramaz gelür gider imiş deyu üç bin akçemi alub küllî hayf eylemiştir. Keyfiyet-i hâlim ahâlî-i karyeden teftiş olunsun fi'l-vâki' sû-i hâlim var ise hakkımdan gelinsün dedik de karye-i mezbûre imâmı Muhyiddin Halife ibni Kemal ve Ahmed bin Osman ve Mehmed bin Veli ve Mustafa bin el-Hac Ali ve Bekir bin İlyas el-Hac Ali bin Nurullah ve Piri bin Hüsam ve Cafer bin Sevindik ve Piri bin Kasab ve sair ahâlî-i karye-i mezbûre hâzırûn-ı bi'l-meclis olub merkûm Derviş'in hakkında eyü, kendi halinde kimesnedür ile'l-ân böyle bir sû-i hâline vâkıf olmadık ve işitmedik mezbûr Subaşıasının bunun hakkında ettüğü kelimât iftira ve gayr-i vâkidir deyu bi-tarîki'ş-şehâde haber verdiklerinden mâ huve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fî evâil-i Şehri Zilkadeti'ş-şerîfe min şuhûri sene sitte 'işrîn ve elf.

Şuhûdu'l-hâl:

Abdülcemil Bey ibni Mehmed Mehmed Halife ibni Mustafa Musli Bey
ibni Mehmed Ahmed bin Abdi ve gayruhum

S 105 B4

Oldur ki mahrûse-i Manisa sâkinelerinden Fatma ibneti el-Hac Hasan nam hatun meclis-i kazada işbu sâhibetu'l-kitâb mu'takası Belkıs binti Abdullah muvâcehesinde ikrâr-ı sahih-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î kılub işbu mu'takam Belkıs'a bir kadife döşek ve iki alaca döşek ve altı yastık ve iki minder

S 105 B5

Ve iki yorgan ve bir çift demürlü sanduk ve bir altun bukağı ve iki ayaklı bir küpe ve bir ... muhattem kuşak ve bir kazgan-ı kebîr ve bakır sini ve bir kuzu tepsisi ve altı tane büyük sahan ve üç tane yahni sahan ve bir çarhı sahan ve bir şorba ve bir safa ve bir hamam leğeni ve bir hamam tası ve bir dipli tas ve bir leğen ve bir.. ve bir güğüm

ve iki bakraç ve bir poşu ve bir kilim ve iki kaliçe ve üç tencere bu cümle esbâbı cihaz (çeyiz) için hibe-i sahîha ile hîbe ve temlik ettüğümde bu dahi kabz-ı kabûl ve ittihâb edüb kendüğün mülk-i mevhûbesi olmuştur keyfe mâ yeşâ mutasarrıfe olsun dedik de mukirre-i mezbûrenin ber-vech-i meşrûh ikrârın el-mukirru lehe'l-merkûm Belkıs bi'l-muvâcehe kabûl ve tasdik ettikten sonra bu hurûf ber sebk-i temessük ketb olunduğu lede'l-ihtiyaç ibraz edüb ihticâc edile. Tahrîren fî evâil-i Şevvâli'l-mükerrem sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

El-Hac Ahmed Bey bin Abdullah İmam Abdussamed Halife ibni Derviş
Muhyiddin Halife el-İmam Hallaç Kurt Osman Derviş Saraç
Üstad Abdi Nasuh bin Usta Rıdvan bin Abdullah ve gayruhum mine'l-
hâzırîn

S 105 B6

Oldur ki sinnin hadd-i bülûğa tahammülü olup alâmet-i bülûğdan haber verüb bülûğuna mukirr ve mu'terif olduktan sonra ikrâr-ı inde's-şer mu'teber görölüb Kurt Mehmed bin Osman'ın mahfel-i kazada işbu hâfızu'l-kitâb Şah Mehmed Çelebi ibni Mustafa Çavuş muvâcehesinde ikrâr edüb mahrûse-i Manisa'da Ali Ağa Mahallesinde vâki' bir tarafı Mehmed Çelebi mülkü ve bir tarafı Ethem Çavuş mülkü ve bir tarafı tarîk-ı 'âm ve bir tarafı Hüseyin Bey evleri ile mahdûd olub bir bab tahtâni toprak evi önünde kürüm çardağı ve havluyu müştemil validemden müntakil mülk menzilimi sekiz bin nakd-i râyicu fî'l-vakt akçeye merkûm Şah Mehmed Çelebi'ye bey'-i bât-ı sâhîh ile bey' edüb teslîm-i mebî' ve kabz-ı semen kıldım. Mülk-i müşterâsıdır ba'de'l-yevm keyfe mâ yeşâ ve mutasarrıf olsun dedik de merkûm Şah Mehmed Çelebi dahi mukirre-i mezbûrun ikrârın vicâhen kabûl ve tasdik ettikten sonra bu hurûf ber sebk-i temessük ketb olundu. Vakt-i hâcette ibraz edüb ihticâc edile. Tahrîren fî evâili Zilkadeti's-şerîfe min şuhûri sene 'işrîn ve elf min hicreti men lehu'l-izzu ve's-şeref Şuhûdu'l-hâl:

Solak İbrahim Bey el-bakkal Keçeci Mehmed Kahveci Musli es-Seyyid
Abdülvedûd Çelebi ibni es-Seyyid Mehmed Çavuş Habbaz Hasan Bey ibni
Nebi Abdişah ibni Muhyi es-Seyyid Mehmed Efendi kaymakam-ı nakîb es-
Seyyid İbrahim Çelebi ibni es-Seyyid Mansur Ispartalı Mehmed Bey

Mustafa Bey ibni Hamza Ali Bey ibni Hamza Mahmud Çelebi ibni Baba
Sadık bin Ali ve gayruhum mine'l-hâzırîn

S 105 B7

Oldur ki mahrûse-i Manisa mahallâtından Ali Ağa Mahalle sâkinlerinden Şah Mehmed Çelebi ibni Mustafa Çavuş mahfel-i şer'-i şerîfte işbu sâhibu'l-kitâb Kurt Mehmed Çelebi ibni Osman Bey muvâcehesinde ikrâr edüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Derviş Mehmed mülkü ve iki tarafı tarik-ı âm ve bir tarafı müşteri-i merkûm mülkü ile mahdûd olub bir bab fevkani kiremid örtülü evin altında ahuru ve havluyu müştemil babamdan müntakil mülk menzilimi merkûm Kurt Mehmed Çelebi'ye sekiz bin akçeye bey' edüb teslim-i mebî' mahdûd ve kabz-ı semen ma'dud kıldım. Mülk-i müşteresadır. Ba'de'l-yevm keyfe mâ yeşâ mutasarrıf olsun dedik de mukirr-i mezbûr Şah Mehmed Çelebi'nin ikrârın el-mukirru lehu'l-merkûm bi'l-muvâcehe kabûl ve tasdik ettikten sonra bu hurûf ber sebk-i temessük ketb olundu ki lede'l-ihtiyâc tezekkür-i mâ cerâ ola. Tahrîren fî evâili şehri Zilkadetişşerîfe sene 1020 Şuhûdu'l-hâl:

Seyyid Mehmed Efendi kaymakam-ı nakîb Keçeci Mehmed es-Seyyid
Abdülvedûd Çelebi ibni es-Seyyid Mehmed Çavuş es-Seyyid İbrahim Çelebi
ibni es-Seyyid Mansur Abdi Şah ibni Hamza Habbaz Hasan Bey ibni
Nebi Ispartalı Mehmed Bey Mustafa Bey ibni Hamza Ali Bey
ibni Hamza Mahmud Çelebi ve gayruhum mine'l-hâzırîn

S 105 B8

Oldur ki mahmiye-i Manisa'da Ali Ağa Mahallesi sâkinlerinden Şah Mehmed Çelebi ibni Mustafa Çavuş meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımu't-tevkîrde işbu sâhibu'l-kitâb Mustafa Beşe ibni Yusuf muvâcehesinde ikrâr edüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Mehmed Çelebi mülkü ve bir tarafı Edhem Çavuş mülkü ve bir tarafı tarik-ı âm ve bir tarafı Hasan Bey evleri ile mahdûd ve mümtâz üstü bir bab tahtâni toprak örtülü evi ve önünde kürum örtülü çardağı ve havluyu müştemil mülk menzilimi bi-cemî'-i't-tevâbi' ve'l-levâhık sekiz bin kuruşa fî'l-vakt akçeye merkûm Mustafa Beşe'ye bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' edüb teslim-i mebî' mahdûd ve kabz-ı semen-i ma'dud kıldım. Ba'de'l-yevm mezbûr Mustafa Beşe'nin mülk-i müşteresadır keyfe mutasarrıf olsun dedik de mukirr-ı merkûm Şah Mehmed Çelebi'nin ber vech-i meşrûh sudûr

eden ikrârın el-mukirru lehu'l-merkûm Mustafa Beşe vicâhen ve şîfâhen kabûl ve tasdîk..

S 106 B1

Bundan akdem fevt olan Abdi'nin Ayşe ve Fatma nam sağîre kızlarının vasîsi olan vâlideleri Ayşe binti Mustafa nam hatun vesâyetinden fâriğa olup yerine Kadri Bey ibni Ahmed vasî nasb olunduk da kabûl ederim. Kayd olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Şevval sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

Mustafa Osman Sâdık bin Ali İbrahim bin Bali ve gayruhum
mine'l-hâzırîn

S 106 B2

Budur ki mahrûse-i Manisa'da vâki ve merhûm Sultan Şehinşâh vâlidesi Cami-i şerîfi Evkafına bi'lfiil kaymakam-ı mütevellî olan Bevvâbî Şeyhzâde Mehmed Çelebi işbu tâlibu'l-kitâb Halil Çelebi ibni Abdülaziz Efendi muvâcehesinde ikrâr edüb evkaf-ı mezbûreden Yeni Hana muttasıl bir bab berber dükkânı ayda altışar akçeden İbrahim Çelebi'nin üzerinde icârede iken merkûm Halil Çelebi Bey icâre-i mu'accele ve yedişer akçe icâre-i müeccele ile lâzım gelen ta'mirâtı kendüsi etmek üzere tâlib olmağın bin akçe icâre-i mu'accelesin vakıf içün alub târih-i kitâbtan ayda yedişer akçeye icar etdüm dedik de mezbûr Halil Çelebi dahi vech-i meşrûh üzere istîcâr edüb kabûl ve tasdîk ettikten sonra mâ huve'l-vâki' kayd olundu. Tahrîren fî'l-yevmi's-sâni aşer şehri Şevval sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

Takyeci Ali Çelebi el-Hac Mustafa bin Zâtî Mustafa Çelebi ibni Ahmed
Çelebi Ahmed Bey Mehmed Çelebi Nazır-ı Vakf İbrahim Câbi-i Vakf ve
gayruhum

S 106 B3

Budur ki kasaba-i Ulğamlu'dan el-Hac İbrahim bin Habib nam kimesne meclis-i şer'-i şerîfe kasaba-i mezbûreden Kabasakal Mehmed Bey ibni Abdullah nam kimesneyi ihzâr ve muvâcehesinde takrîr-i da'vâ edüb mezbûr Mehmed Bey ehl ü iyâlim ile beni evimden cebren ve kahren çıkarub ile'l-ân dört yıldır fuzûlî zabt edüb küllî hayf eyledüğünden gayri hizmetkârları Yusuf ve Durmuş ve sâir beni zabt etmeyüb ruhsat vermek ile kiminin avretin çeküb kiminin evini basub emvâl ve erzâkın nehb u garet

edüb buna varub hizmetkârlarından şikâyet olunduk da سیر و بچاق edüb gidenler onun avretin ve bunun avretin etmez benim avretim tasarruf edecek değil deyu kelimât edüb fevka'l-had ta'addîden hâlî değildir suâl olunsun deyûcek gıbbe's-suâl ve'l-inkâr merkûm el-Hac İbrahim'den beyyine taleb olunduk da Mehmed bin Durmuş ve Mustafa Veli nam kimesneler hâzırân olub fi'l-vâki' merkûm Mehmed Bey ehl ü iyâli ile cebren ve kahren merkûm el-Hac İbrahim'i evinden çıkarub ile'l-ân dört yıldır fuzûlen zabt eyledi ve hem hizmetkârlarını zabt etmeyüb ruhsat vermek ile kiminin evlerin basub ve kiminin avretin cebren ve kahren çeküb ve nicesinin esbâb ve erzâkın ve malların alub buna varub şikâyet ettiklerinde şikâyet edenlere سیر و بچاق edüb hizmetkâr onun avretin ve bunun avretin tasarruf etmez benim avretim tasarruf edecek değil deyu kelimât eder vech-i meşrûh üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederiz dediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki'a olduktan sonra merkûm Mehmed Bey ikrâr edüb fi'l-vâki' bunun evini fuzûlen zabt edeler dört yıl oldu dedüğü kayd şod. Tahrîren fî avâsıt-ı Şevvâl sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

Musli Bey ibni Mehmed İbrahim Bey ibni Mehmed Mehmed bin İsa
Mahmud bin Osman Cahid bin Mustafa Hüseyin Bey ibni Abdullah Piri
Bey ibni Yusuf Şaban bin Receb ve gayruhum

S 106 B4

Budur ki Bozdağ biraderleri oğlu Mehmed bin Bali mahfel-i kazâda el-Hac Mustafa mahzarında ikrâr edüb mezkûr el-Hac Mustafa'dan üç bin akçe karz alub mukâbelesinde iki yüz elli üç bin florimi kefil vaz edüb teslîm eyledim deyu ba'de'l-kabûl ve't-tasdîk mâ vaka'a kayd şod.

Şuhûd[u'l-hâl]:

İbrahim bin [gerisi yok]

S 106 B5

Budur ki kasaba-i Ulğamlu'dan Ayni binti Abdullah nam hatun tarafından husûs-ı âti'z-zikri da'vâya vekil olub İbrahim Efendi ibni Bahadır ve Alaeddin Efendi ibni Taceddin şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan oğlu Mustafa bin Rıdvân meclis-i şer'-i şerifte kasaba-i mezbûrede Yusuf bin Cafer nam şakîyi ihzâr ve muvâcehesinde takarrur-i da'vâ edüb mezbûr Yusuf bundan akdem vekîl olduğum validem mezbûre hatunu beyne'l-işâ ve'l-mağrib âlet-i darbla basub alub gitmek istediğünde muhalefet

etmek saçına yapışub cebren ve kahren meyhâneye alub gidüb hatunun feryâd u figanından mahalle-i mezbûrda olan Ümmet- Muhammed haber olub geldüklerinde mezbûr Yusuf'un elinde balta yarak olmağla havflarından varub tahlise mecâl olmadı küllî zulüm ve ta'addî eylemiştir suâl olunup mûcibin taleb ederiz dedik de gıbbe's-suâl ve'l-inkâr vekîl-i mezbûrdan sıdk-ı makâline beyyine taleb olunduk da udûl-i müslimin Hasan Halife ibni Zâti el-İmam ve Cafer bin Sâki ve Rıdvân bin Mustafa ve Hasan bin Teberrük nam kimesneler hâzır olup istişhâd olunduk da edâ-i şehâdet edüb fi'l-hakîka mezbûr Yusuf beyne'l-işâ ve'l-mağrib alet ile merkûme hatunu basub alub gıtmek istedik de mûmâna'at etmek ile saçına yapışub cebren ve kahren sürüp meyhaneye alub gitti. Elinde balta yarak olmak ile üzerine varub tahlîsa mecâl olmadı minvâl-i meşrûh üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederiz dedüklerinde gıbbe ri'âyet-i şerâyit-i kabûl şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vakı'a olduktan sonra mâ huve'l-vâki' kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fî evâsıtı Şevval sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

Muslu Bey ibni Mehmed Bey	İbrahim Bey ibni Mehmed	Ahmed bin İsa
Mahmud ibni Osman	Hacı bin Hüseyin Bey	Cafer Bey es-
Serdar Piri Bey ibni Yusuf	Hızır Ahmed ibni Şakir	Şaban bin RecebAhmed
bin Ali Mustafa bin Abdullah ve gayruhum mine'l-hazırîn		

S 106 B6

Ba'dehû kasaba-i Ulğamlu Subaşı Abdi Beyin kâim-i makamı olan Şaban bin Sefer meclis-i şer'-i şerîfe kasaba-i mezbûreden Durmuş bin Nasuh nam şakîyi ihzâr ve muvâcehesinde takrîr-i da'vâ edüb mezbûr Durmuş Yusuf nam refîki ile bir nâ-mahrem avreti cebren ve kahren çeküb nice yerin mecrûha etmek ertesi mezbûre hatunu kıbel-i şer'den keşf edüb ba'dehû gelüb kendü halimde iken merkûm Durmuş yarağın kabzasın alub yere gidesin ol avreti keşif ettirmekten ve evin nedir istersen senin averetin dahi tasarruf ederim deyu üzerime katl kaskına sell-i seyf eyledük de müslümanlar gelüb halas eylediler suâl olunub mûcibin taleb ederim dedik de gıbbe's-suâl ve'l-inkâr müdde'î-i mezbûrdan sıdk-ı makâline beyyine taleb olunduk da udûl-i müslimînden İbrahim Efendi ibni Bahadır ve Alaaddin Efendi ibni Taceddin ve Hızır Ahmed ibni Şeker nam kimesneler hazırîn olub fi'l-hakîka mezbûr Durmuş merkûm Şaban kendü halinde iken üzerine gelüb katl kaskına sell-i seyf edüb müslümanlar gelüb halas ettiler ve nice şutûm-ı galîz etti vech-i meşrûh üzere şâhidleriz şehâdet

dahi ederiz dediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkî'a olduktan sonra mâ huve'l-vâkî kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fi't-târihi'l-mezbûr.

Şuhûdu'l-hâl: es-Sabikûn

S 107 B1

Budur ki Sultan Mahallesinden Mustafa Çelebi ibni el-Hac Mehmed meclis-i şer'-i şerîfte dergâh-ı âli çavuşlarından Piyale Çavuş ibni Abdülmennân muvâcehesinde ikrâr edüb mahalle-i mezbûrede vâkî bir tarafı tarîk-ı âm ve iki [tarafı] müşteri-i müşârunileyh mülkü ve bir tarafı Hanefi Sofu oğulları mülkü ile mahdûd olub buyûtu 1 müte'addideyi müştemil mülk menzilimi tevâbi'yle müşârunileyh Çavuşa on yedi bin akçeye bey' edüb teslîm-i mebî' ve kabz-ı semen kıldum. Mülk-i müşterasıdır ba'de'l yevm keyfe mâ yeşâ mutasarrîf olsun dedik de mukırr-ı mezbûrun ikrârın el-mukırru lehu el-müşârunileyh Çavuş bi'l-muvâcehe kabûl ve tasdik ettikten sonra mâ huve'l-vâkî ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâni aşer şehri-i Ramazan sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

Mehmed Çelebi ibni Bayezid Mustafa Çelebi ibni Ramazan Mustafa
bin Osman İbrahim bin Bali Şaban bin Receb Hatib Abdülkerim Çelebi
Yahşızade Mehmed Çelebi İslam Bey ibni Abdullah İzmirli Mahmud Çelebi
Ahmed Çelebi ibni Receb Abdi Bey ibni el-Hac Rıdvan

A 107 B2

Budur ki umdedu'l-kudât Mevlana Mustafa Efendi ibni Nureddin Osman Halife ibni Hasan muvâcehesinde ikrâr edüb Karahisar Mahallesinde vâkî bir tarafı tarîk-ı âm ve bir tarafı tarîk-ı hâs ve bir tarafı mescid-i şerîf ve bir tarafı Mehmed Çelebi mülkü ile mahdûd Davudzade Fethullah Çelebi evi demekle ma'rûf olan mülk menzilimi mezbûr Osman'a yedi bin akçeye bey' edüb teslîm-i mebî' ve kabz-ı semen kıldum dedik de ba'de't-tasdik kayd olundu.

Şuhûdu'l-hâl:

Mehmed Çelebi ibni Ali Ahmed Ağa ibni Cafer Çavuş Mahmud Çelebi
ibni Muharrem Halife el-İmam el-Hac İbrahim es-Saraç Ali Çelebi ibni
Abdurrahman Hatib Mehmed Halife Hüseyin bin Ahmed ve
gayruhum

S 107 B3

Budur ki bundan akdem fevt olan Mehmed'in sağireyn kızları Fatmalar müvekkili valide Ayşe binti Abdi nam hatun meclis-i şer'e gelüb hicrimde olan sağîrân-ı mezbûretânın ma'âşında kemâl-i aczim vardır mikdâr-ı kifâyet nafaka baha takdîr olunmasın taleb ederim dedik de târih-i kitâbtan yevmi üçer akçe takdîr olunub istidânet ve sarfa izin verildiği, hâcet-i zarûrette istidânet edüb vakt-i zaferde lâzım gelen yere müracaat eyleye. Tahriren fî 13 şehr-i Ramazan sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

Şaban bin Receb Ahmed bin Ali Mustafa bin Habib ve gayruhum

Ba'dehû müteveffâ-yı sağîr oğlu Hasan'ın ammîsi Mustafa bin Habib bin Hüseyin'i beslemeye uhdeme aldım dedüğü kayd şod

Şuhûd: el-mezbûrûn

S 107 B4

El-mezburum

Oldur ki kaza-i Manisa'ya tabi Erdellü nam karyeden İskender bin Corbit nam kimesne tarafından husûs-ı âti'z-zikri davâ eden Hüseyin bin (silik) ve Hasan bin Mehmed nam kimesneler şehâdetleri vekâleten sâbite olan babası Corbit İskender nam kimesne meclis-i şer'-i şerîfe karye-i mezbûreden el-Hac Ahmed bin Bali nam kimesneyi ihzâr ve muvâcehesinde da'va edüb merhûm el-Hac Ahmed oğlu merkûm İskender'i değnek ile darb edüb başını mecrûh etti suâl olunub mûcibin taleb ederim dedik de gıbbe's-suâl ve'l-inkâr vekîl-i mezbûrdan sıdk-ı makâline beyyine taleb olunduk da ricâl-i müslimînden Hızır bin Abdullatîf ve Hasan bin Mehmed nam kimesneler hazırân olub fî'l-vâki' merhûm el-Hac Ahmed sâlifü'z-zikr İskender'i değnek ile darp edüb başını mecrûh etti şahitleriz şehâdet dahi ederiz dediklerinde gıbbe riâyet-i şerâyit-i kabûl şehâdetleri makbûle (silik)

Şuhûdu'l-hâl:

Durak bin Hüseyin Mehmed bin Cafer Mehmed bin Bali Selman bin Mürsel

S 107 B5

Budur ki (ilk satırilik) Fatma binti Alihan nam hâcce ile Mehmed bin el-Hac İbrahim Muslu bin Hasan nam kimesneler ile fisk eder muâheze ettim deyu da'va etmeğin suâl olunduk da inkâr etdükleri kayd şod

Ba'dehû mezbûrları ...mecliste mevcut olduklarına Sefer bin Abdullah (silik)

Ba'dehû mezbûrları şürb-i hamr ettirdim dedikleri kayd şod

Sefer bin Abdullah nam kimesne Mehmed bin el-Hac İbrahim nefesine kefil olduğu kayd şod

Şuhûdu'l-hâl:

Mervan Abdullah İbrahim Abdullah Hademedden

S 107 B6

Budur ki merhûm Lala Mustafa Paşa'nın oğlu Kurd Ahmed Paşa tarafından vekîl-i mutlakı olup Mehmed Bey ibni Ali ve Ali bin Nebi şehâdetleri ile hasm-ı câhid-i şer'i mahzarında vekâleti sâbite olan Haydar Ağa ibni Abdullah meclis-i şer'-i şerîfte bundan akdem mahrûse-i Manisa'da Hüsrev Ağa Mahallesinde fevt olan Cihan nam hatunun zevci işbu sâhibu'l-kitab Hüseyin Bey ibni Lütfullah muvâcehesinde takrîr-i dava edüb müteveffâ-yı mezbûre hatunun müvekkilim muma ileyhde Kurt Ahmed bitârîki'l-usûbe en-nesebiyye vârisi olup veraseti müvekkilim müşârunileyh zevci merkûm Hüseyin Bey'e münhasıra iken mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı tarîk-i âm ve bir tarafı Eymürşah Bey evleri ve bir tarafı Saraç Ahmed evi ve bir tarafı Kasım Bey evi ile mahdûd buyût-ı müteaddideyi müştemil menzil müteveffat-ı merkûme hatunun mülkü olup..iken mezbûr Hüseyin Bey müstakillen zabt edüb müvekkilim müşârunileyhe râci' olan hissesin vermekte ta'allül eder suâl olunub mûcibin taleb ederim dedik de gıbbe's-suâl merkûm Hüseyin Bey cevâbı verüb fi'l-vâki' menzil-i mezkûr zevcem merkûme hatunun mülkü idi lâkin kemâl-i sıhhatinde ba'de't-tahliye bana hibe edüb ben dahi kabûl ve kabz edüb benim mülk-i mevzu'umdur deyücek gıbbe's-suâl ve'l-inkâr merkûm Hüseyin Bey'den sıdk-ı makâline beyyine taleb olunduk da udûlden Osman Halife ibni Evhad ve Mustafa Halife ibni Hasan ve Bayram bin Ahmed ve Mehmed bin Ömer nam kimesneler hâzırûn olup fi'l-vâki' mezbûre hatun menzil-i mezkûru kemâl-i sıhhatinde ba'de't-tahliye zevci merkûm Hüseyin Bey'e hibe edüb mezbûr Hüseyin Bey dahi kabûl ve kabz ettik de mülk-i mevhûbudur şahitleriz şehâdet dahi ederiz dediklerinde gıbbe riâyet-i şerâyit-i kabûl şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki'a olduktan sonra mûcibine hüküm-birle mâ huve'l-vâki' kayd-ı sicil olundu. Tahriren fi evâil-i Şevval sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

Hasan bin Bektemur Derviş Bey bin Abdi Cafer bin Sevindik Hızır ibni Sefer ibni Abdi Ahmed Bey ibni Mehmed Hasan Çelebi ibni İlyas Muslu en-

Ne'âl Mehmed bin Hızır İbrahim bin Ahmed Bali Ağa el-Mütevelli
Seyyid Mehmed Efendi en-Nakib Ahmed Çelebi ibni Emrullah
Hayati bin Ali Ahmed bin Ali ve gayruhum

S 108 B1

Beş bin akçeye bana bey ve kabz-ı semen etmiş idi hâlen merkûme Ayşe Hatun zikr olunan bahçenin cümlesine vaz' edüb tasarrufa mâni'a olub suâl olunsun mûcibin taleb ederim dedük de gıbbe's-suâl mezbûre Ayşe Hatun cevap verip fi'l-vâki zikr olunan bahçe müteveffa-i merkûm Hasan Çavuş muhallefâtından olub verâseti sulbî oğlu Mustafa Çavuş'a ve sulbiye kızları Ayşe ve Fatma ve zevcesine münhasıra olmağın bu cümleye intikal ettük de ba'dehû mezbûre Fatıma dahî vefat edüb anın dahî verâseti verese-i mezkûreye münhasıradır velâkin mezbûre Ayşe zikrolunan bahçeden kendüye âide olan hisse-i şâyi'asını merkûm Yusuf Ağa'ya beş bin akçeye bey' ve kabz-ı semen ettüğü ma'lûmum değildir deyücek udûldan el-Hac Cafer bin Ali ve Mehmed Çelebi ibni Abdurrahman ve Mehmed Bey ibni Abdullah nam kimesneler hâzırûn olub fi'l-vâki mezbûr Ayşe Hâtun zikr olunan bahçeden kendüye âide olan hisse-i şâyiası bin akçeye mezbûr Yusuf Ağa'ya bey ve kabz-ı semen etti şahitleriz şehâdet dahî ederiz dediklerinde gıbbe ri'ayetihî şerâyit-i kabûl şehâdetleri hayyiz-i kabûlda vakıa olduktan sonra mâ huve'l-vâki' kayd olundu. Tahrîren fî evâhir-i Şaban sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

İvaz Çavuş

Ahmed Çelebi Şeyhzâde

Mehmed Bekir ibni Veli

El-Hac Abdullah bin Ahmed

Muhzırbaşı

Ve gayruhum

S 108 B2

Budur ki

Mahrûse-i Manisa'da sâkin Yusuf bin Mehmed meclis-i şer'de yine mahrûse-i mezbûrede sâkin el-Hac Hasan bin Abdi muvâcehesinde takrîr-i dava edüb mukaddemen mezbûr el-Hac Hasan merhûme Gülfem Hatun Evkafına mütevelli iken tevliyet-i mezbûre bana tevcih olunduk da cânib-i vakfa benim iki bin dokuz yüz akçe harcım olmuştur deyü taleb edüb benden iki bin dokuz yüz akçeyi aldıktan sonra yine

derakab tevliyet-i mezbûre buna tevcih olunub benim hakkım eda olunmayub zimmetinde kalub hatta merkûm el-Hac Hasan vech-i meşruh üzere iki bin dokuz yüz akçeyi benden istîfa ve ahz eylediğini mu‘terif olub hüccet-i şer‘iyye olunmuştu deyu takrîrine muvafık hüccet ibraz edüb ba‘de’n-nazar ve’l-kıraat mezkûr el-Hac Hasan fi’l-vâki‘ mezbûr Yusuf Bey’dan iki bin dokuz yüz akçeyi aldum deyu ikrâr edüb yedine hüccet virdüm idi lakin ancak bin akçe makbuzum olmuştur mâ adâsını ikrârında kâzibim deyücek merkûm Yusuf vech-i meşruh üzere mezbur el-Hac Hasan ikrârında kâzib değil edüğüne yemin teklif olunduk da halefe billâh etmek mûcibine hükûm-birle mâ huve’l-vâki kayd olundu

Şuhûdu’l-hâl:

Mahmud Çelebi el-Mütevellî

Nurullah Bey ibni Musa

İbrahim Bey İbni Mehmed

Arabacı Hasan

Ve gayruhum

S 108 B3

Budur ki

(Bu metin Arapça yazılı)

S 108 B4

Medîne-i Manisa humiyet ani’l-be’sâ mahallâtından Saz Mahallesi sâkinlerinden el-Hac (silik) ve sâirleri meclis-i şer‘-i hatîrde takrîr-i kelâm edüb işbu hâzır-ı bi’l-meclis vekâleti sâbite Babuççu Ali nam kimesne mahalle-i mezbûrede arsa-i hâliye üzerine ihdâs eylediği kahvehâne mecma‘-ı erâzil olmağla ehl-i iyâlımız çeşme ve hamama gidemeyüb usretli âher yoldan ... çalınan saz ve sözden ve erbabının lehv u lehviyatları kurbunda olan câmi-i şerîfin ... salavat ve zikir ve tesbihlerinde yanılup küllî zararı olmağın cânib-i şer‘den üzerine varılub men‘ olunmasın taleb ederiz dediklerinde mahall-i mezbûre varılub fi’l-vâki‘ mezkûr Babuççu ihdas eylediği kahvehâne tarîk-ı âm üzerinde mecma-ı erâzil olmağla müslimînin ehl u iyallerimiz çeşme ve hamama gidemeyüb usretli âher yoldan gittükleri sâbit olduğu zeyl-i kitabda isimleri tahrîr olan müslimîn mezkûr Babuççu Ali muvâcehesinde bi-tarîki’ş-şehâde haber vermeğın mâ huve’l-vâki gibbe’t-taleb sicil olundu. Tahrîren fi evâil-i Ramazani’l-mübârek li-sene işrîn ve elf.

Şuhûdu'l-hâl:

İbrahim Bey bin Abdullah

Süleyman bin Hacı

... bin Abdullah

Şaban bin Abdullah

El-Hac Sinan bin Mehmed

Mehmed Bey bin Abdurrahman

El-Hac Osman ibni Ali

Abdulkerim bin Abdulkadir

Ali Bey bin Mehmed

Ve gayruhum

S 108 B5

Budur ki sakızlı Yorgi veled-i Miha1 nam zimmi meclis-i şer'de işbu sâhibu'l-kitâb Menbo veled-i Yorgi zimmi muvâcehesinde ikrâr edüb mezbûrun zimmetinde karzdan beş bin akçem olub hâlen meblağ-ı merkûmu bi't-tamâm ahz ve kabz ettim zimmetinde bir habbe baki kalmadı dedik de ba'de't-tasdîk kay olundu.

Şuhûdu'l-hâl:

...veled-i Yorgi

... veled-i Soma

...veled-i Yormi

Miha1 veled-i Ergeru

Miha1 veled-i Yani

İştîmar veled-i Histo

Ve gayruhum

S 109 B1

Ol ki mâ huvel'l-vâki bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren avâhir-i Receb min şuhû-i sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

Bi'l-fiil Manisa müftüsü olan a'lemu'l-ulemâ afdalu'l-fudalâ Hazret- i Ali Efendi

İvaz Çavuş-ı Dergâh-ı Ali

Hasan Efendi el-Müderris

Hüseyin Efendi el-Müderris

Mehmed Çelebi el-Müderriş

Şaban bin Receb

Ahmed bin Ali

Ahmed Çavuş-ı Dergâh-ı Ali

Ve gayruhum

S 109 B2

Ba'dehû bâlâda mastûr olan Çavuş mûmâileyh mütevellî-i merkûm Mehmed Ağa fevt olub geldüklerinde vakfin kilerinde mevcud on mülk buğday bulub defterine kayd etdürüb galle iştirâsına hâcet yok iken iştirâ eylemiş suâl olunsun fi'l-vâki' vakfin kilerinde mevcud on müd buğday vardır dedük de gıbbe's-suâl merkûm Mehmed Ağa ikrâr fi'l-hakîka mütevellî olub geldüğümde kilerde on müd buğday buldum dedüğü kayd olundu.

Şuhûdu'l-hâl:

Es-sâbikûn

S 109 B3

Budur ki

Akmescit Evkâfına mütevellî olan İbrahim Derviş ibni Süleyman tevliyeti fâriğ olub yerine Mustafa bin Nesim'i mütevellî nasb olunduk da merkûm Mustafa kabûl etdüğü kayd şod. Tahrîren fi avâhir-i Şa'bân sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

El-Hac İslam bin el-Hac Mustafa

El-Hac Ya'kûb bin el-Hac Şahkulu

bin Mehmed

Ali bin Mehmed

Veli bin Memi

Hasan bin Ali

Ali bin Mustafa

Ahmed bin Hasan

Ve gayruhum

S 109 B4

(Okunamıyor.)

Mahrûse-i Manisa'da kaymakam-ı mirlivâ olan Keyvan Ağa meclis-i şer'e karye-i Erikçilü? Sakinlerinden Mustafa veled-i Murad ve Mahmud bin Mustafa nâm çingeneli ve Osman bin Sefer nam kimesne ihzâr ve mahzarında takrîr-i da'vâ edüb sâbikan mahmiyye-i mezbûrede vâki'i birkaç bab dükkân açılıb dolma ve gödeye? ve ma'mur bakkal sirkat olunmuş idi mezbur çingeneli üzerlerini dolma ve bir gözedüb bulunup bir bir çalma dökmelü korsanı görüp ve ikisi Manisa..mezburlara mesfur esbabları katında buldular sual olunsun dedük de gıbbe's-suâl karye-i Mahaklı?dan Hacı Bali oğlu ve Deli Hüseyin ve Tuğla yellü?dan Nebi Hoca'nın çobanı götürüb bize fûruht idiyordun deyu ... dedik de mâ huve'l-vâki' alâ vukû'ihî tescil olundu

Şuhûdu'l-hâl:

Mehmed bin Ebubekir

Hasan bin Velid

Osman bin Mustafa

Baba Ahmed el-Muhzır

S 109 B5

Ba'dehû Mustafa Habkâne? Mezbûr Osman'ın medhali yoktur. Mirliya sipahileri evi tasarruftan hâli mesfurlar sipahiler merkûm Osman'ın evine indi bu hususdur asla alakası yoktur dedüğü tescil olundu

Şuhûdu'l-hâl:

Es-Sâbikûn

S 109 B6

Budur ki

Hâlen Sakız Emîni olan Avraham veled-i David nam Yahudi tarafından husûs-ı âti'z-zikr ve sâir husûsa vekîl olup Aslak veld-i Avraham ve Yakub veled-i İshak şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan Musi veled-i İshak nam Yahudi meclis-i şer'de Avraham veled-i Yasef muvâcehesinde da'vâ edüb mezbûrun zimmetinde müvekkilim merkûm Yahudi'nin dört sandık sakız bahasından seksen bin akçesi suâl olunub dedik de gıbbe's-suâl mezbûr Yahûdi ikrâr edüb fi'l-vâki' dört sandık sakız bahâsından merkûm Avraham'a seksen bin akçe deynim vardır dediği kayd şod

Ba'dehû mezbûr Musi İsrail veled-i Yani ve Yasef veled-i Avraham muvâcehelerinde davâ edüb meblağ-ı merkûm seksen bin akçeye mezbûrân İsrail ve Yasef kefil

olmuşlardır dedik de mezbûrân yahudiler fi'l-vâki meblağ-ı merkûm seksen bin akçeye kefil olduk dedükleri kayıd şod. Tahrîren fî evâil-i şehr-i Şaban sene 1020

Ba'dehû emr-i şerif ile sakız mukatâası havalesi olan Abdi bin el-Hac Lütfullah nam sipahiye havale olunup teslîm olunduğu kayd şod

Şuhûdu'l-hâl:

Mehmed Bey ibni Mustafa

Ahmed Bey ibni Abdullah

İbrahim Bey ibni Abdullah

Şaban bin Receb

Mustafa bin Osman

Ve gayruhum

S 109 B7

Budur ki

Kaza-i Manisa'ya tabi Erdellü nam karyeden olub bundan akdem fevt olan Veli... 'nin evlâd-ı sığarına kibel-i şer' den vasî nasb olunan kebir oğlu Yunus'un tarafından husûs-ı âti'z-zikre Hasan Fakih ibni Muharrem ve Mehmed bin Mustafa şehâdetleri ile vekâleti sâbit olan Cafer bin Lütfullah meclis-i şer' de Sakarkaya nam karyeden Ahmed nam sağırin vasîsi olan kebir karındaşı Hasan Halife ibni Abdurrahman muvâcehesinde ikrâr edüb bundan akdem Ahmed'in Perviz nam gulâmı müvekkilim merkûm Yunus'un vasîsi olduğu eytâm-ı mezbûrenin Yuvan nam gulâmını sirkat edüb Hamza Efendi ve İbrahim Çelebi ve Muslihiddin nam kimesnelerin kölelerine verdim deyu ikrâr etmek ile merkûm Ahmed'in vasîsi sâlifü'z-zikr Hasan Halife yedinden tezkiye-i da'vâ mukabelesinde iki bin akçe alub sulh olub min ba'd da'vâ ve nizâ'ım kalmamıştır dedik de vekîl-i merkûmun ikrârın merkûm Hasan Halife bi'l-muvâcehe kabûl ve tasdik ettükden sonra mâ huve'l-vâki' kayd tescil olundu. Tahrîren fî evâil-i şehr-i Şabani'l-muazzam sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

Hamza Efendi el Müderris

Halil Efendi el-Mülâzım

Cafer Efendi ibni Yahya

Hasan Fakih ibni Muharrem

Muslihiddin Halife

Mehmed bin Mustafa

İbrahim Çelebi ibni Kadı

Mehmed bin Abdullah

Ve gayruhum

Ba'dehû vekîl-i merkûm Hamza alub ve Kadızâde İbrahim Hilmi ve Gümüşbıyık Muslihiddin muvâcehesinde mezburlardan ve kölelerinden da'va ve nizâ'ımız yoktur dedüğü kayd şod.

Şuhûdu'l-hâl:

El Mezbûrûn

S 109 B8

Budur ki

Nif'te sâkine Müntehâ binti Veli nam hatun Ayşe binti Muslihiddin nam hatundan nafaka baha da'vâsına Hasan ve İbrahim'i tevkîl ettüğü Ahmed bin el-Hac Nebi ve Turan bin Hüseyin şehâdetleri ile sâbit olduğı kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fî evâil-i Şaban sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

Mustafa bin Osman

Ahmed bin Ali

Ve gayruhum

S 110 B1

Budur ki Manisa'da Emîn-i beytü'l-mal olan Abdullah bin Ahmed İbrahim Çelebi muvâcehesinde ikrâr edüb mezbûr lâzımı'l-edâ dört bin akçe deynim vardır dedüğü bi't-taleb kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fî evâhiri Receb sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

Mustafa bin Osman Ahmed bin Ali İbrahim bin Bali ve gayruhum

S 110 B2

Budur ki mahrûse-i Manisa sînet ani'l-be'sâda vâki' merhûm Ali Ağa Evkâfına sâbıkan mütevellî olan Yusuf bin Mehmed meclis-i şer'î şerîfte bi'l-fiil berât-ı sâbıkı ile evkâf-ı mezbûrenin mütevellisi olan İbrahim Halife ibni Süleyman muvâcehesinde bi't-tav'î's-sâf ikrâr edüb evkâf-ı mezbûrenin sâbık asl-ı malı cümle kırk bin akçe olub zaman-ı tevliyetimde on sekiz bin yüz akçesi sakîm olmağla malımdan edâsı lâzım gelmeğın sahîh olan asl-ı maldan yirmi bin akçesi defteriyle zimem-i nâsda gösterüb

ve bin dokuz yüz akçesi dahi kendü zimmetinde zuhûr etmek ile ol dahi mahsûb olub cem'an teslimâtım yirmi bir bin dokuz yüz akçe olmuştur. Meblağ-ı bâki on sekiz bin yüz akçe lâzımı'l-edâ ve vâcibu'l-kaza deynim târih-i kitâbdan altmış güne değin edâya mehil verildi dedük de merkûm İbrahim Halife dahi mesfûr Yusuf'un kelimât-ı meşrûhasını bi'l-muvâcehe kabûl ve tasdîk ettikten sonra işbu hazır-ı bi'l-meclis olan Fatin Hasan Bey ibni Ali ve mesfûr Yusuf'un sulbi oğlu Mustafa meblağ-ı merkûm on sekiz bin yüz akçenin cümlesine vakı'ıyyette câriye kefaletli kefil olduk dediklerinde mâ huve'l-vâki' kayd-ı sicil olundu. Tahriren fi'l-yevmi's-sâmin aşer şehri Receb sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

İvaz Çavuş-ı Dergâh-ı Âli Abdi Halife ibni Mustafa Dellal Ahmed bin
Mehmed Piri Bey ibni Yusuf Muslihiddin Halife ve gayruhum

S 110 B3

Budur ki Abdülbaki Çelebi Mustafa Beşe muvâcehesinde mezbûrdan karz üç bin akçe alub mukâbelesinde bir semur kürklü kosdi? ferâce ile bir gümüşlü kılıç rehin vaz eyledim idi. Meblağ-ı merkûmu bi't-tamâm verdim rehnim vermez dedükde gıbbe's-suâl mezbûr Mustafa Beşe üç bin beş yüz akçedir isbât ederim dedüğü kayd şod

Şuhûdu'l-hâl: el-mezbûrûn

S 110 B4

Budur ki Mehmed Çelebi ibni Muslihiddin Efendi meclis-i şer'de işbu sâhibu'l-kitâb uzun boylu açık kaşlı sarı ala gözlü sağ kaşı üzerinde eser-i cerh olub Eflakiyyu'l-asl Mehmed bin Abdullah muvâcehesinde ikrâr edüb mezbûr Mehmed abd-i memlûküm olub hasbeten lillâhi'l-azîm ve taleben li-merzâti Rabbi'r-Rahîm malımdan azad ettim. Ba'de'l-yevm sair ahrâr-ı asliyyîn gibi hür olsun dedük de gulâm-ı mezbûr dahi bi'l-muvâcehe kabûl ve tasdîk ettükten sonra mâ huve'l-vâki' kayd-ı sicil olundu. Tahriren fi evâhiri Receb sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

Yusuf Ağa Matalib Ağa Sarraf Mehmed Bey ibni Veli Abdi bin
Durmuş Osman bin ...

S 110 B5

Budur ki mahrûse-i Manisa'da vâki merhûm Ali Ağa Evkâfına sâbıkan mütevellî olan Yusuf bin Mehmed nam kimesne bi'l-fiil evkâf-ı mezbûrenin mütevellisi olan İbrahim

Halife ibni Süleyman muvâcehesinde meclis-i şer’de ikrâr edüb bundan akdem İbrahim Halife ile tevliyeti ve mal-i [va]kfa müte’allik da’vâmız olub biri birimiz ile münâza’ât-ı kesîre vakı’a olmuşîdi. El-hâletu hazihî târih-i kitâba gelince biri birimizin zimmetin ibra eyledik min ba’d davâ ve nizâ’ımız kalmamıştır. Eğer bir vecihle mâl-ı vakfa ve tevliyete müteallik her birimizden davâ sudur ederse

S 110 B6

Lede’l-hukkâmi’l-kirâm mesmû’a olmaya dedük de merkûm İbrahim Halife dahi benim de târih-i kitaba gelince biri birimiz ile terk-i da’vâ edüb min ba’d biri birimizin zimmetin ibrâ eyledik deyu bi’l-muvâcehe kabûl ve tasdîk etdükden sonra mâ huve’l-vâki’ kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fî evâhiri Receb sene 1020

Şuhûdu’l-hâl:

İvaz Çavuş Abdi Halife İbni Mustafa Dellâl Ahmed bin Mehmed Piri Bey
ibni Yusuf Mustafa bin [devamı yok] ve gayruhum.

S 110 B7

Budur ki mahrûse-i Manisa sâkinlerinden Ahmed Çelebi ibni Abdulhalîm nam kimesne mahfel-i kazâda yine mahrûse-i mezbûre sâkinlerinden Tahir Çelebi ibni Mahmud muvâcehesinde takrîr-i merâm kılub mezbûr Tahir Çelebi Niflizâde Mahallesinde vâki lede’l-cîran ma’lûmu’l-hudûd olan mülk menzilimi bundan akdem Bekir bin Şaban nam kimesneye bey’ edüb semeninden sekiz bin beş yüz akçesin kabz edüb bakisi edaya iktidarım olmamağla ikâle eylemiştik. Öyle olsa meblağ-ı merkûm sekiz bin beş yüz akçeyi taleb ettiğümde inad ve ta’allül eder suâl olunub mûcibin taleb ederim dedik de gıbbe’s-suâl merkûm Tahir Çelebi cevâb verüb fi’l-vâki’ menzil-i mezkûru mukaddemen yirmi beş bin akçeye mezbûr Ahmed Çelebi’ye bey’ edüb semeninden yedi bin akçesin kabz ettüm velâkin beynimizde ikâle olmuştur deyü inkâr edicek merkûm Ahmed Çelebi’den sıdk-ı makâline beyyine taleb olunduk da udûlden Seyyid Mehmed bin Seyyid Hasan ve Mahmud Çelebi ibni Abdulhalim nam kimesneler hazırân olub istişhâd olunduk da edâ-i şehâdet edüb fi’l-vâki’ merkûm Tahir Çelebi menzil-i mezkûru yirmi beş bin akçeye mezbûr Ahmed Çelebi’ye bey’ edüb mezbûr Ahmed Çelebi semen-i mezkûrun mecmû’unu edâya iktidarı olmamağla yine bizim huzûrumuzda ikâle ettiler. Vech-i meşrûh üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederiz dediklerinde gıbbe ri’âyet-i şerâyet-i kabûl şehâdetleri hayyiz-i kabûlda vakı’a

olduktan sonra mûcibine hüküm-birle mâ huve'l-vâki' kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fi evâhiri şehr-i Receb sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

Mustafa bin Osman Ahmed bin Muharrem İbrahim bin Bali Baba Sadık
bin Ali ve gayruhum

S 110 B8

Budur ki Kıstas Bey ibni Abdullah tarafından ikrâr-ı âti'z-zikre Mustafa Bey ibni Mehmed ve Piyale bin Abdullah şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan Dilaver Bey ibni Abdullah meclis-i şer' de karye-i Horos'dan ve Yako veled-i Demor nam zimmî muvâcehesinde ikrâr edüb Horos nam karye altında Hasan Çavuş çiftliği kurbunda vâki' bir tarafı Hüma Hatun Bacı mülkü ve bir tarafı Ahmed bin Bayezid yeri ve bir tarafı Hasan Çavuş yerleri ve bir tarafı Yusuf Ağa çayırılığı ile mahdûd olub tahmînen kırk beş dönüm yerlerin hakk-ı tasarrufunu sâhibi'l-arz tasarrufunu ve merkûm..on bin akçeye tefviz edüb tefviz mukâbelesinde olan on bin akçeyi bi't-tamâm merkûm Hürrem'den müvekkilim merkûm Kıstas oğlu ahz ve kabz etti. Ba'de'l-yevm keyfe mâ yeşâ mutasarrıf olsun dedik de vekîl-i merkûmun ikrârın el-mukirru lehu'l-merkûm zimmetin bi'l-muvâcehe kabûl ve tasdîk etdükden sonra mâ huve'l-vâki' kayd olundu. Şuhûdu'l-hâl:

Mustafa Bey es-Serdar Piyale bin Abdullah Ali bin Seydi Mustafa Çavuş-ı
Dergâh-ı Ali Mustafa Çelebi ibni Ali İbrahim bin Bali Mahmud Çelebi
ibni Veli Yusuf Ağa ve gayruhum

S 111 B1

Ba'dehû mezbûr Sefer Beşe vekîl-i merkûm muvâcehesinde ikrâr edüb bundan akdem maktûl olan karındaşı Süleyman Çavuş'a on üç bin beş yüz akçe verüb beş bin beş yüz akçesi hayatında makbûzum olub bâki sekiz bin akçem kalmıştır meblağ-ı merkûmu dahî ahz ve kabz edüb bir habbe hakkım kalmamıştır dedik de vekîl-i merkûm bi'l-muvâcehe mukirri mezbûrun ikrârın kabûl ve tasdîk etdükten sonra mâ huve'l-vâki' kayd olundu. Tahrîren fi evâil-i Receb sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

Es-sâbikûn

S 111 B2

Mahmiyye-i İstanbul sâkinlerinden Ahmed Çelebi bin İbrahim Bey meclis-i şer‘-i şerîfe mahrûse-i Manisa sâkinlerinden Kara Hüseyin bin İvaz nam kimesne tarafından husûs-ı âti‘z-zikre Abdullah bin Mahmud ve el-Hac Osman ibni el-Hac Mustafa şehâdetleri ile hasm-ı câhid-i şer‘î mahzarında vekâleti sâbite olan Ahmed Halife ibni Receb nam kimesneyi ihzâr ve muvâcehesinde takrîr-i da‘vâ edüb bundan akdem mezbûr Ahmed Halife’nin ... merkûm Kara Hüseyin’den yedi bin sekiz yüz akçeye iştirâ ettiğim orta boylu açık kaşlı Çerkesiyyu’l-asıl Ayşe binti Abdullah nam câriyesi Abdünnebi nam kimesneye bey’ edüb ba‘dehu anlar dahî Ahmed bin Ali nam kimesneye bey’ edüb ba‘dehu ol dahî el-Hac Abdi bin Haydar nam kimesneye bey’den olsa dahî Abdi bin Nasuh’a ba‘dehu ol dahî Nasuh ibni Abdullah nam kimesneye bey’ edüb anun yedinden anı da Durmuş bin Sefer nam kimesne ... şuhûd-ı udûl ile isbat edüb nizâ‘ı ile cariyesi ahz ettükten sonra mezbûr Nasuh bâyii Abdi’ye müracaat edüb hükm-i hâkim ile semenin ahz ettükten sonra merkûm Abdi dahî bâyii Ahmed bin Ali’ye müracaat edüb hükm-i şer‘î ile semenin ahz ettükten sonra mesfûr Ahmed dahî bâyii Abdünnebi’ye müracaat edüb hükm-i hâkim ile semenin ahz ettikten sonra merkûm Abdünnebi dahî bana müracaat edüb semenin benden hükm-i şer‘î ile ahz etti ben dahî bâyiiim merkûm Kara Hüseyin’e müracaat edüb deyü da‘vâ-yı meşrûhasına muvaffaka bi’l-fiil mahmiyye-i Kostantiniyye kadısı olan a‘lemu’l-ulemâi’l-izâm afdalu’l-fudelâi’l-kirâm mevlâna Mehmed Efendi ibni Hüsameddin Efendi dâmet fazâiluhû ünvanıyla mu‘anven ve hatmi ile mahtum kitâb-ı nikâbı ve hitâb-ı hükmü ibraz edüb kitâb-ı mezbûr ve sicill-i merkûm mahzarında feth ve kıraat olunduk da mevlâna müşârun ileyh efendinin huzûrunda müddeî merkûm..semen ettiği câriye bey‘ine mesfûr Kara Hüseyin’in yedi bin sekiz yüz akçeye sâlifü‘z-zikr Ahmed Çelebi’ye bey ettiği câriye idüğü es-Seyyid Mahmud bin es-Seyyid Ahmed ve İbrahim bin Ferhad şehâdetleri ile sâbit olduğu mastûr olub ve imza ve hatm-i mevlânâ-yı müşârunileyh efendinin ... zeylinde isimleri mastûr olub şuhûdu’t-tarîk bâ izin bi’l-fiil Manisa müftüsü olan Ali Efendi hazretleri ile İshak Çelebi ibni Abdulferid Çelebi şehâdetleri ile gıbbe’l-istişhâdi‘ş-şer‘î vekîl-i merkûm muvâcehesinde sâbit olmağın ma‘rifet-i hüküm birle mâ huve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i şehri Recebi’l-murecceb min şuhûri sene işrîn ve elf.

Şuhûdu’l-hâl:

Osman Çelebi İbni Mustafa
El-Hac Murtaza bin İbrahim
Cafer Çavuş-ı Dergâh-ı Ali
Hüseyin Bey bin Dellal Mustafa
Ahmed bin Ali
Ve gayruhum

S 111 B3

Zeyd fevt olub
(Bu parça çok silik)

S 111 B4

Budur ki
Hasan bin İbrahim Musli bin Nasuh muvâcehesinde takrîr-i kelâm edüb bundan akdem
işbu İbrahim'den iştirâ ettüğüm beş yüz kırk akçe ve iştirâ ettüğüm..akçesin mezbûr
Muslu ile irsal eyledim varub teslîm etmemiş dedüğünde gıbbe's-suâl mezbûr Muslu
ikrâr edüb fi'l-vâki beş yüz kırk akçesi mezbûrdan alub merkûm İbrahim'e teslîm
etdüm dedüğü kayd şod
Şuhûdu'l-hâl:

Mehmed Bey ibni Ali

Ahmed bin Ali

İbrahim

Ve gayruhum

S 111 B5

Ba'dehû merkûm İbrahim beş yüz kırk akçeyi mezbur Muslu'dan almadım deyu yemîn
billah ettüğü kayd şod
Şuhûdu'l-hâl:

El-Mezbûrûn

S 111 B6

Ba'dehû meblağ-ı merkûmu tahsil için muhassibi'l-vakte havale olundu Muhzır
Mustafa ile irsal olundu.

Şuhûdu'l-hâl:

El-Mezbûrûn

S 111 B7

Nehr-i Gedüs'den kıy'ân (derin) yerleri sâhibi tımar-ı mîrî olur deyu tapuya vermeği kâdir olur mu?

El cevab: olur hatta bir iki yıl mukaddem nehrin mecrâsı âher semtten olup hâlen su altından çıkan yerleri ba'zı kimesnelerin tasarrufunda tapu tarlaları iken sonradan su basmış olsa bir ya iki yıl sonra nehir ol mecrâdan munsarîf olup merkûm tarlalar gerü açılrsa evvelki sâhiplerinin olmaz mîrî kabilinden tapuya verilür.

Ketebehû el-Fakîr Abdullah

Ufiye anhu

S 111 B8

Zeyd'in tasarrufunda olan bir kıt'a tarlasının üzerine su düşüb ziraat mümkün değil iken Zeyd vefat edüb ba'de zaman su âher yere düşüb zikr olunan tarlası su kalmasıçün sipahisi Amr hakk-ı tasarrufunu Bekir'e tefvîz eyledik de Zeyd'in oğlu Bişr hakk-ı tapu benimdir deyu da'vâ edüb almağa kadir olur mu

El-cevab: olmaz insan fevtiyle indifa'ı mümkün olmayan su müstevli olup birkaç yıldan sonra su âher cânibe mütehavvil olmak ile açılan yerler arz-ı mevât gibi olur evvelki sâhibinin ya vârisinin alakası kalmaz.

Ketebehû el-Fakîr Abdullah

Ufiye anhu

S 111 B9

Budur ki Ali bin Gazanfer ve Himmet bin İmruz Ahmed bin Hüseyin muvâcehesinde ikrâr edüb bundan akdem el-Hac Halil'i üç bin sekiz yüz akçeye bey ettiği...seminine kefil olduk dedikleri kayıd şod

S 111 B10

Budur ki

Şeker bin Abdi Hamza bin Ahmed muvâcehesinde davâ edüb mezbûrun zimmetinde bin dört yüz yetmiş alacağım vardır taleb ederim dedük de gıbbe's-suâl mezbûr Hamza ikrâr ettiği kayd şod

S 111 B11

Ba'dehû mezbûr Hamza Ahmed Halife ibni Receb muvâcehesinde benim dahî bunun zimmetinde altı yüz akçem vardır dedük de mezbûr Ahmed Halife ikrâr ettiği kayıd şod

Şuhûdu'l-hâl:

Şaban bin Receb

Ahmed bin Ali

İbrahim bin Bali

Ve gayruhum

S 112 B1

Budur ki

...hane mahallsinden Cemile binti Abdullah nam hâtun ...oğlu İbrahim bin İslam muvâcehesinde ikrâr edüb mahalle-i mezbûrede vâki bir tarafı ... Küçük Mehmed mülka ve üç tarafı tarîk-ı âm ile mahdûd olup bir bab toprak evimin önünde çardak ve havlu ve incir ağacını müştemil olan menzil Kanber Bey'e yedi bin akçeye bey' edüb teslîm-i mebî' ve kabz-ı semen kıldım dedük de mezbûr İbrahim bi'l-muvâcehe tasdik ettükden sonra mâ huve'l-vâki' kayd olundu. Tahrîren fî evâil-i receb sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

Durak Efendi

Hüsâm Efendi

Memî Çavuş

Abdullah Çelebi

Mahmud Çavuş

Rıza Ağa

Hatib Ahmed Halife

... Küçük Mehmed Halife

Solak İbrahim Bey

Mehmed Çelebi Kethüdâ-yı Ömer Efendi

Ve gayruhum

S 112 B2

Budur ki

Hatice binti Receb Bey nam hâtuna babasından intikal eden ev davâsına evci Ahmed bin Aydın nam kimesneyi vekil ettiği Halil bin Mestan ve Mehmed bin Receb nam kimesneler şehâdetleri ile sâbit olduğu kayd şod. Tahrîren fî't-târihi'l-mezbûr.

Şuhûdu'l-Hâl:

Ahmed bin Mehmed

Mehmed Çelebi ibni Mustafa

Musli bin Mahmud

Ve gayruhum

S 112 B3

Ba'dehû

Vekîl-i merkûm Süleyman bin Hasan muvâcehesinde takrîr-i kelâm edüb el-Hac İlyas-ı sağır mahallesinde vâki' lede'l-cîrân ma'lûmu'l-hudûd olub hâlen mezbûr Süleyman Bey'in mülk-i müşterâmdır deyü nizâ' ettiği menzili müvekkilem mezbûrenin atalarından intikal etme mülkü olub rub' hissesin taleb ederim dedik de mezbûr Süleyman cevâb verüb zikr olunan menzili tevâbi'yle mezbûre hâtunun karındaşı Mehmed Hamdi iki bin altı yüz akçeye iştirâ ettim ... mezbûre hâtun bey'i kabûl edüb semeninden hissesin almağa râziye oldu ikâmet-i beyyineye kadir..yemin eylesün deyücek mezbûre hâtun ihzâr olunub yemin tahlîf olunduk da halefe billâh edîcek mâ huve'l-vâki' kayd olundu. Tahrîren fî evâil-i Receb sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

Halil bin Mestan

Mehmed bin Veli

Mustafa bin Osman

Ve gayruhum

S 112 B4

Budur ki

Mahrûse-i Manisa sâkinelerinden Ayşe binti Ahmed Çavuş nam hâtun meclis-i şer'a gelüb zevcim Mahmud beni tatlik edüb hicrimde olan sağîre kızı Ayni'ye kifâyet mikdarı nafaka baha takdir olunmasın taleb ederim dedik de târih-i kitâbdan yevmî dörder akçe takdir olunub istidânet ve sarfa izin verildiği hîn-i zarûrette istidânet ve sarf edüb vakt-i zaferde babası mezbûrun malına müracaat eyleye. Tahrîren fî 5 şehr-i Receb sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

Mustafa bin Osman

Abdi bin Hüseyin

Ali Beşe ibni Abdullah

İbrahim bin Bali

Ve gayruhum

S 112 B5

Budur ki

Evlâd-ı Arap'dan Fellah bin Ali zevcesi Zeliha binti Edhem nam hatun muvâcehesinde ikrâr edüb zevcem mezbûre hatun ile hüsn-i zindegânem bulunmamağla mihrinden ve nafaka-i iddetinden ve zevciyyete müte'allik da'vâsından fâriğa olmağın hulu' etdüm dedik de mezbûre hâtun dahî tasdîk edüb fi'l-vâki' mihrinden ve nafaka iddetinden fâriğa olub hulu'u kabûl ettüm deyü merkûm Fellah'ın kelimâtın kabûl ettükden sonra mâ huve'l-vâki' kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fî evâil-i Receb sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

Mehmed Bey ibni Nebi

İbrahim Efendi ibni Süleyman

İskender bin Mehmed

Ahmed bin Mehmed

El-Hac Hamza bin Mustafa

El-Hac İbrahim bin el-Hac Osman

El-Hac Halil bin Süleyman

Ve gayruhum

S 112 B6

Ba'dehû mezbûre hâtun Seyfi ibni Said muvâcehesinde ikrâr edüb mezbûre lâzımı'l-edâ otuz beş flori deynim vardır dedüğü kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fî evâil-i Receb sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

El-Mezbûrûn

S 112 B7

Budur ki

İbrahim Bey ibni Yusuf meclis-i şer'a gelüb hasmım olub mahbus olan Deveci Mustafa'ya ağası Mehmed Çelebi ibni Ahmed Çelebi kefil oldu kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fî evâil-i Receb sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

Şaban bin Receb

Ahmed bin Ali

Sâdık bin Ali

Ve gayruhum

S 112 B8

Budur ki

Debbağ Mehmed bin Abdullah nam kimesne şâkirdi olan İbrahim'i evine idhâl etmek şartım yoktur deyü yemin ettiği kayd şod. Tahrîren fî evâil-i Receb sene 1020

S 112 B9

Budur ki

Bennâ ve tüccâr tâifesinin ehl-i hibresin Musli Dede ibni Ali meclis-i şer'a gelüb..sağır mahallesinden Demürce Mehmed bin ... nam kimesnenin hâlen ihdas ettiği müsterâhın sularından el-Hac Receb Bey evine suları varır eyyâm-ı şitâda üzerinde cereyân eden su evinin içine girer deyu haber verdiği kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fî evâil-i Receb sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

Şaban bin Receb

Pazarbaşı el-Hac Ahmed

Ali Bey ibni Hamza

Musli Bey Bey ibni Yusuf

El-Hac Ramazan bin Ali

Ve gayruhum

S 112 B10

Budur ki

Livâ-i Saruhan'da teka'ud mukâta'âsına ber vech-i iltizam emîn olan Memi Nazır tarafından vekîli olan Bekir Bey ibni Gani Bey meclis-i şer'a gelüb mahrûse-i Manisa'da sâkin İsa bin Hasan nam kimesne muvâcehesinde takrîr-i kelâm edüb mezbûr İsa mütekâid sipâhi olup fermân olunan yüzer akçe bedeli avarızın taleb ederim suâl olunsun dedük de gibbe's-suâl mezbûr İsa cevâb verüb ben Kula kazâsından Manisa'ya gelüb on beş yıldır bunda tavattun edüb kaza-i mezbûrda bir vecihle alâkası kalmamıştır deyücek sıdk-ı makâline beyyine taleb olunduk da Ahmed bin Seferşah ve Ahmed Bey ibni Mehmed nam kimesne hâzırân olub fî'l-vâki' mezbûr İsa kazâ-i Kula'dan nakl edüb Manisa'da tavattun edelü on beş yıl olub deyu şehâdet ettüklerinde mahrûse-i mezbûre ahâlisi avâriz ve nüzul ve sâyir tekâlif-i örfiyyeden

mu'af ve müsellemler olmağın mezbûr İsa mutâlebeden men olunup mâ huve'l-vâki' kayd olundu. Tahrîren fi't-târihi'l-mezbûr.

Şuhûdu'l-hâl:

Şaban bin ...

Satılmış bin Eymürşah

Mehmed bin Eymürşah

Sadık bin Ali

Ve gayruhum

S 112 B11

Budur ki

Osman ibni el-Hac Ali Çaltı nam karyeden Mehmed ibni el-Hac Nebi ve Veli bin Arab muvâcehesinde takrîr-i kelâm edüb Gürliye? Mukâta'asına tabi dağ tımarının vâki olan hubûbât mahsûlatın on altı bin akçeye furuht eyledüm mezbûrân Mehmed ve Veli tımar-ı mezbûru zabt edüb der-anbar eylemişken meblağ-ı merkûmu taleb ettiğümde inad ederler suâl olunsun dedük de gıbbe's-suâl mezbûrân Mehmed ve Veli fi'l-vâki dağ tımarının bu sene vâki' olan mahsûlünü on altı bin akçeye aldık ve mahsûlünü kabz edüb der anbar eyledik dedikleri kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fi evâil-i şehr-i Receb sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

Mustafa Osman

Şaban bin Receb

İbrahim bin Bali

Ve gayruhum

S113 B1

Mahrûse-i Mağnisa sâkinlerinden Mustafa bin Ali nam kimesne meclis-i şer'-i şerîfe kaza-i Manisa'ya tabi Doğrular nam karye bundan akdem fevt olan Ali nam kimesnenin kebîre kızı Emine nam hatun tarafından husûs-ı âti'z-zikre Süleyman bin Hasan ve Arslan bin Pir Ali nam kimesneler şehâdetleri ile hasm-ı câhid-i şer'î Mehmed bin vekâleti sâbite olan Abbas bin Ahmed el Kasap muvâcehesinde takrîr-i da'vâ edüb mezbûr Ali kemâl-i sıhhatinde karye-i mezbûrda vâki' bir tarafı Kurt Ağa mülkü ve bir tarafı mezraa bir tarafı Karanifli mülkü ve bir tarafı Sefer mülkü mahdûd olub dört bab saz damları hadleriyle bir çift su sığırı öküzleri ikisinin sol kulakları

nişanlı ve birinin kuyruğu ucu beyaz ve yine bir çift kara sığırı öküzleri biri siyah ve biri beyaz tüylüdür cümlesi dört bin akçe ... edüb bey' ve kabz u semen kılub hatta müslimîn huzûrunda akd-i bey etdüğün ve teslîm-i mebî' ve kabz-ı semen kıldığı ikrâr edüb benim mülk-i müştrâm iken merkûm Abbas'ın müvekkilesi mezbûre Emîne katında hâlen tasarrufuna mâni'a olub suâl olunub... taleb ederim dedik de gıbbe's-suâl merkûm Abbas cevâb verüb müvekkilem mezbûr e hâtun zikr olunan menzili ve öküzleri babasının muhallefâtından bilüb dahl eder babası mezbûr Ali kemâl-i sıhhatinde menzil-i mezkûr ile öküzleri dört bin akçeye merkûm Mustafa'ya bey' edüb semenini kabz etdüğü ma'lûmumuz değildir deyücek udûl-i müslimînden Çerâğdâr Mehmed bin Ali ve İmam Mahmud Halife ibni ... nam kimesneler hâzır olub istişhâd olundu edâ-i şehâdet edüb mezbûr Ali kemâl-i sıhhatinde bizim huzûrumuzda karye-i mezbûrede vâki' zikr olunan hudûd ile mahdûd olan menzilimi ve iki re's su sığırı iki re's kara sığırı öküzlerim dört bin akçeye bey' edüb akçesin bi't-tamâm ahz ve kabz etdüm mülk-i müşterâsıdır deyu ikrâr etti vech-i meşruh üzere ikrârına şâhidleriz

S 113 B2

şehâdet dahî ederüz dediklerinden ba'de ri'âyet-i şerâyiti'l-kabûl şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki'a olduktan sonra mûcibince hüküm-birle mâ huve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren min evâhir-i cemâziye'l-âhir sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

Mehmed Çelebi bin Musa

Musli Bey bin Mehmed

Hamza bin Süleyman

Mehmed bin Sefer

Yiğitbaşı Mehmed bin Hüseyin

Muhzır İbrahim Bali

Şaban bin Receb

Mustafa bin Ali

S 113 B3

Budur ki

Livâ-i Saruhan'da beytü'l-mâl-ı âm ve hâssa ve ve mâl-i gâib ve mâl-i mefkûd ve yâve ve tevâbii mukâtaasına ber-vech-i iltizâm emîn olan es-Seyyid Hüseyin tarafından ikrâr-ı âti'z-zikre el-Hac Perviz Beşe ibni Abdullah ve Mehmed bin Arabacı

şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan Mehmed bin Halil meclis-i şer'-i şerîfte Manisa'da ve Nif kazâsında vâki' yâve ve beytû'l-mâl-i âma ve hâssa ve tevâbi'i (silik) ber vech-i iltizâm âmil nâibi olan Divane Abdullah bin Ahmed muvâcehesinde ikrâr edüb bundan akdem sene-i semâni aşer ve elf Ramazani'l-mübârekin gurrelerinden üç yıl mezbûr Abdullah iltizâm edüb ... el-yevm mûcibince muhasebesi görüldük de işbu mâh-ı Recebe gelince yüz yirmi sekiz bin akçe ... ile ola kırk beş bin akçeye def'a otuz beş bin akçe dahî bir def'a cem'an seksen bin akçeyi müvekkilim mûmaileyh Seyyid Hüseyin Bey kabz edüb bâki kırk sekiz bin akçe kalmıştır dedük de vekîl-i mezbûrun ikrârın el-mukirru lehu'l-merkûm Abdullah bi'l-muvâcehe kabûl ve tasdik ettükden sonra mâ huve'l-vâki' kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fî gurre-i Receb el-murecceb sen işrîn ve elf

Şuhûdu'l-hâl:

Kurt Çavuş-ı Dergâh-ı Ali

İsparitli Mehmed Bey

Ahmed Bey ibni Satı

Mustafa Çavuş bin Ali

Şaban bin Ahmed

Mustafa bin Osman

Piri Ağa Hisar Ağası

Ve gayruhum

S 113 B4

Budur ki

Livâ-i Saruhan'da beytû'l-mâl-ı âm ve hâssa ve ve mâl-i gâib ve mâl-i mefkûd ve yâve ve tevâbii mukâtaasına ber-vech-i iltizâm emîn olan es-Seyyid Hüseyin tarafından ikrâr-ı âti'z-zikre el-Hac Perviz Beşe ibni Abdullah ve Mehmed bin Arabacı şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan Mehmed bin Halil meclis-i şer'-i şerîfte Manisa'da ve Nif kazâsında vâki' yâve ve beytû'l-mâl-i âma ve hâssa ve tevâbi'i (silik) ber vech-i iltizâm âmil nâibi olan Divane Abdullah bin Ahmed muvâcehesinde ikrâr edüb bundan akdem sene-i semâni aşer ve elf Ramazani'l-mübârekin gurrelerinden üç yıl mezbûr Abdullah iltizâm edüb ... el-yevm mûcibince muhasebesi görüldük de işbu mâh-ı Recebe gelince yüz yirmi sekiz bin akçe ... ile ola kırk beş bin akçeye def'a otuz beş bin akçe dahî bir def'a cem'an seksen bin akçeyi müvekkilim mûmaileyh

Seyyid Hüseyin Bey kabz edüb bâki kırk sekiz bin akçe kalmıştır dedük de vekîl-i mezbûrun ikrârın el-mukirru lehu'l-merkûm Abdullah bi'l-muvâcehe kabûl ve tasdîk ettükden sonra mâ huve'l-vâki' kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fî gurre-i Receb el-murecceb sen işrîn ve elf

Şuhûdu'l-hâl:

Kurt Çavuş-ı Dergâh-ı Ali

İsparitli Mehmed Bey

Ahmed Bey ibni Satı

Mustafa Çavuş bin Ali

Şaban bin Ahmed

Mustafa bin Osman

Piri Ağa Hisar Ağası

Ve gayruhum

S 113 B5

Budur ki

Mahrûse-i Manisa sâkinelerinden Ayşe binti Hasan Çavuş nam hatun tarafından ikrâr-ı âti'z-zikre Nurullah Bey ibni Musa ve Mehmed Çelebi ibni Nurullah ve Numan bin Bekir ve Handan Bey ibni Abdullah nam kimesneler şehâdetleri ile hasm-ı câhid-i şer'î mahzarında vekâleti sâbite olan Hacı Mehmed Çavuş ibni Davud Çavuş meclis-i şer'-i şerifte işbu sâhibu'l-kitâb Hasan Bey ibni Abdullah muvâcehesinde ikrâr edüb Huruset? Nam karye kurbunda vâki' kibleten Hasan Bey bademliği ve şarkan Şeyh Hasan Efendi tarlası ve garben ... çayı ve şimalen tarîk-ı âm ile mahdûd olup tahmînen yirmi dönüm mikdarı bâdemlik tarlası müvekkilem mezbûrenin mülkü olup öyle olsa sekiz bin beş yüz akçeye merkûm Hasan Bey'e ma'rifet-i sipâhi ile hakk-ı tasarrufun tefvîz edüb tefvîzin mukabelesinde olan sekiz bin beş yüz akçeyi bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ve kabz edüb ba'de'l-yevm keyfe mâ yeşâ mutasarrıf olsun dedük de vekîl-i merkûm Mehmed Çavuş ibni ikrârın el-mukirru lehu'l-merkûm Hasan Bey bi'l-muvâcehe kabûl ve tasdîk ettükden sonra mâ huve'l-vâki' kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fî 3 şehr-i Receb sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

Seyyid Tahir bin Seyyid Hüseyin

Attar ibni Mehmed Bey

Nazikî Mehmed Efendi
Karamanîzâde Mehmed Efendi
Hüseyin bin Yusuf
Mustafa Çavuş ibni Hasan Halife
Hüseyin Çelebi es-Serâc-ı Hassa
Memi Efendi el-Müderris
İbrahim bin Bali
Mustafa bin Osman
Sefer Beşe ibni Abdullah
Kuyumcu İbrahim Bey
Ve gayruhum

S 114 B1

Bais-i tahrir zevce-i budur ki mahruse-i Mağnisa sakinlerinden bakırcı Hasan bin Mehmed nam kimesne meclis-i şer'i şerife ... oğlu demekle mâruf Hasan ibni Mustafa nam kimesne mi ahzar ve mahzarında takrir-i d'ava idub bundan akdem ile.. işbu meclis-i şer'ide müşahid olunan bâki.... Olunmuş
İdi hal-i mezburun .. yedinde buldum birkaç kimesnelere bey'i eylemiş imiş? Marufdır deyu yine eda-i şahadet sual olunub .. talebi derim didikden gıbbe's-suâl mezbur Hasan cevap virub bugünüm Babam da intikal idildi didikden sonra itad? Ve kelam idub .. bugünüm şahadiler mahallesinde buldum bunun idiğü malume de haldır? Deyu itdüğü ... Hasan bin Mehmed talebiyle ile ketb olundu tahrirân fi şehr-i cemaziel- ahir şuhur sene işrin ve elf

Şuhudül Hal: Paşa Memi Halife, İbrahim Çelebi Mustafa, Mehmed bin Abdullah, İbrahim bin ... ve gayrühüm.

S 114 B2

Budur ki Sultan mahallesinde Mehmed bin Abdullah meclis-i şer'i şerif de işbu orta boylu açık kaşlı Hasan sağ memesi altında ve sol boynu? baş barmağı üstünde .. alâmeti olub el-asl Abbas bin Abdullah.. muvacehesinde ikrar idub mezbur Abbas abd- 1 memluküm olub ile olsa hasbeten lillâhil'l- âzîm ve tâliben li-sevâbi'l cesîm malından azâd itdüğüm bâdel- yevm sâir ahrâr-ı asliyyîn gibi hür olsun didükden ilam

mezbur zevce-i mukırr-ı mezbur mevlası bi'l-muvâcehe kabul ve tasdik itdükden sonra mâ hüve'l-vâkî kayd-ı sicil olundu tahrirân fi evasıt-ı şehr-i cemaziel-ahir sene 1020. Şuhudül Hal: Seyd-i Ahmed bin Seyd-i ..., Süleyman Bey bin Hasan, Abdullah bin Mahmud bin Ahmed, ... Abbas ibni Ahmed, Mahmud .. Mustafa, Musallin Ali, Mustafa mahrus?, .. Yahşi zade Ahmed Çelebi, Yusuf bin Ali bin Mevsi? Ve gayrühüm.

S 114 B3

Budur ki Emine binti Ali nam hatun Musalli? bin Ali ile olub davasına ... bin Ahmed'i tevkil itdüğü Süleyman bin Hasan ve bin Pir- Ali nam kimesneler şahadetleri ile olduğu kayd-ı sicil oldu tahrirân fi el- tarih el-mezbur

Şuhudül Hal: Mahmud bin Mustafa, Kadri Bey ibni Ahmed, ... Bey ibni.... Ve gayrühüm.

S 114 B4

Sebeb-i tahrir kitâb budur ki

Velayet-i evâmilinde Sahindere ? sancağında..nam kasaba da bundan akdem vefat iden müteferrika Hasan Ağa ibni Hüseyin? Çelebi oğlu Süleyman ve sulbiye kızı Belkıs nam sağirlere vasiler bağır olan ve müteveffâ-yı mezbûrun kebir oğulları Mehmed ve Hüseyin taraflarından vekil ve ahâri ? tevkil ma-vefat olan müteveffâ-yı mezbûrun çelebi oğlu Ahmed Çavuş tarafında husus-ı âti'l-zikr ikrara vekil olan vekâlet-i şer'an Ali bin ibni Pervane Abdul? bin ibni Şaban şehâdetleri ile sâbite olan Ali ağa ibni Mustafa mahfil-i kaza da sahibü'l-kitâb Elhac Ahmed bin ibneti ?mahzarında ikrar ve i'tirâf idub müvekkile? yevmi ile Ahmed Çavuş müvekkilleri Mehmed ve..nam kimesne kebirilere ve Süleyman ve Belkıs nam sağirelere müteveffâ-i mezbur babaları Hasan Ağa ishal idub yedine Mesud Çavuş mahallesinde vâki bir tarafı târik-i âam ile Mehmed ve de ili bâb beyt-i..ve bir çardak ve altında ahur ve kenefi .. müştemil müvekkilin ve sağire..mülkü... olan..vekalet hasebiyle marül-zikr ? Elhac Ahmed Bey bin nakd-i fil-vakt akçeye bey'i- bâtt-ı sahih ile bey'i idub kabz-ı semen-i ve teslîm-i mebî-i eyledi evle dahi iştira ve kabz-ı teslîm eyledi didükden vekil-i mezburun ikrarına sebk eylediği Hacı Ahmed ve... tasdik idub..hal bil't-taleb ketb olundu tahrirân fi yevmi's sâdis ve işrin min sefer ... harere ve elf .

Şuhudül Hal: Mehmed Çavuş..., Harun Bey...., Hasan Bey hamurcu ?, Kadri Bey
Ve gayrühüm.

S 114 B5

Budur ki bundan akdem maktul olan nefer.. ve sakın kızı Raziey Nam Belkıs ve zevcisi binti nam hatun maktûl- mezbur ki ve din varit? Olunan esbab vararak vesair muhallefat- dava ve taleb ahz ve kabz işbu sâhibül- kitab Ubeyd? Bey ibni.. nam kimesneyi tevkil itdikleri.. bin Hüseyin ve Hızır'ın vech-i şahadetleri ile hasm-ı câhid-i şer'i mahzarında sabit olundu sonra ma-i velvaki? Kayd-ı sicil oldundu tahrirân fi evahir şehr-i Cemzaiel Ahir sene 1020.

S 114 B6

Budur ki Nif kazasında tabi Kuşlu nam karyeden Yusuf bin nam kimesne hususu'l ati'z-zikr? Vekaleti-sabite olan Karagöz bin Abdullah mahfil-i şeri'de Hacı Mehmed bin Mustafa muvaheccesinde ikrar idub mezbur Yusuf Nebi işbu kavletü'l- bali ? dağlı..iki bin yüz akçeye bey'i ve semen ahz ve kabz tevkil itmeğin mezbur Hacı Mehmed'e iki bin yüz akçeye bey'i idub teslîm meb'i ve kabz-ı semen kıldım didükden mezbur Hacı Mehmed vekil-i merkumenin ikrarı bil-muvacehe kabul ve tasdik itdükden sonra mâ- hüvel vâki kayd-ı sicil olundu tahrirân fi'vaki evahir-i şehri Cemaziel-ahir sene 1020.

Şuhudül Hal:

S 115 B1

Budur ki bundan akdem fevt olan Demurci hacı Hasan'ın? Oğlu Mustafa Çavuş valideler Emine ve..İsmi ve karındaşı Şaban taraflarından vekalet işbu sahibü'l- kitâb... Hüseyin bin ibni Mustafa muvacesinde ikrar idub mezbur Hüseyin Bey zımmetinde babamuz intikâl itmeye elli bin dokuz yüz akçeye hakkımız vardır deyu taleb itdiğümize mezbur dahi benim ... iki bin akçe de benim var idub mukâbelesinde ...köye ve kırk dane... itmeyü her biri altışar akçe kıyemetlu esham vardır deyu... idub benim de münâza'ât-ı kesîre vâki'a olmuş idi el-hâletü bade-i mezbur Hüseyin Bey .. ve köye .. istidâne ferağ idub bin akçeye ıslah itdiler bedel-i sulh olub bin akçeyi ahz ve kabz idub zımmetin ibrâ itdüm didükden sonra mezbur Hüseyin Bey dahi tasdik ile idub fi'l-vâki elli bin dokuz yüz akçe taleb itdükden danesi altışar akçe kıymetlü kırk .. ve bir altun köye.. vardır deyu benim ... iki bin akçedir deyub bin akçe virub ıslah eyledum..Köye dava-istidâne fariğ oldum min-ba'd d'ava ve nizâ'ım

kalmamıştır deyu merhum Mustafa Çavuş ikrarını bil-muvace kabul itdikden sonra mâ hüve'l-vâki kayd-ı sicil olundu tâhrihan fî evasıt-ı şehr-i cemaziel-ahir sene 1020. Şuhudül Hal: Hacı Ali Çavuş, Sefer bin, ... Mustafa bin, ... Mustafa bin, ...

S 115 B2

Mahruse-i Mağnisa sakinlerinden olup bundan akdem fevt olan... binti Hüseyin Çavuş nam Bekir .. validesi Masume binti Mehmed Efendi nam hatun tarafında hususi akçe alındıkça d'ava ve sulh ve ibrâ-i ve bedel-i sulh ahz-u kabz vekil olup Mustafa ... Mehmed ve Hacı Hüseyin bin Mehmed Derviş ve Şaban bin.. şahadetleri ile hasm-ı câhid-i şerhi? mahzarında vekâleti sâbite olan zevci Mustafa Bey ibni Abdullah meclis-i şer'-i hatîr-ı lazımu-t- tevkîrde ...mezbure .. kız karındaşı Aişe binti Hasan Çavuş el-mezbur nam hatun tarafında.. ve ibrâ ve akçe âti'l-zikre tasdik Lütfullah ibni Süleyman ve Abdullah ibni Durmuş şahâdetleriyle.. şer'i şerif vekâleti sabite olan dergâh-ı âli müteferrikalarında Nurullah Ağa ibni Mahmud Efendi el-mezbur muvahecesinde ikrâr ve i'tirâf edub bundan akdem mezburhan Fatma ve Aişe'nin babaları merhum Hasan Çavuş vefat? olundukda mezburhan Fatma ve Aişe anaları müvekkilem merhum Masume hatun... Olmakla her birine fî'l-şeride? Yevmi onar akçe nafaka takdim idub mezbur Aişeye .. on altı tarihine gelince istidâneleriyle... ve serf itdik nafaka-i mikdaresi ve esbâb halinde isyan ? olunub zimmetinde tahilinde seksen altı bin yedi yüz akçe hakkın ...mezbure Fatma'nun nehrinde? dair olup kız karındaşı merhum Aişe vermeli müşa? Meşkur zabt itdikleri iki göz Ve hurus nam karyeye kurbunda vaki iki kıt'a bademlik vesair... Evla-i hisse

S 115 B3

Metrukesinde aid olan... hissesi ve sebk beş tarihine sebk on tarihine gelince merhum Fatma harç ve sarf olan yevmi onar akçe nafaka-i mukaddersız ve ... hasebiyle d'ava ve taleb itduğum de mâ- beyyimde münâza'ât-ı kesîre muhâsamât-ı şedide vâkı'a olmuş idi el-hâletü hâzihi beynehum? Müslihûn tavassut edip mahruse-i mezbure de ... mahallesinde vâkı'a üç tarafı tarik'i âam ve bir tarafı Mustafa Çavuş yıllık iki yüz mahdud olup beş bâb fevkâni odalı ve altında ahur ve bir bâb tahtani oda ve... bağçe ve su kuyusu ve su ... müştemil menzil ile hurus nam karye altında vak'ia büyük bağçe de marus? İki tarafı târik-i âam ve bir tarafı Ahmed Çelebi bağ ile mahdud olan altı dönüm bağ ıslah itdiler bedel-i sulh değer olunan ve altı dönüm bağ kabul kabz edib mirasa ve nafaka ve esbâb ...olan seksen altı bin yedi yüz akçeye müteallik

edavi? Mezbure Aişe hatunun zimmet-i ibrâ ve iskat idub min bâde hususi mezbure -i müteallik dâva ve tarafımıza kalmamışdır eğer bir tarif ile ... veya müvekkil-i mezbure Masume hatundan davasıdır ider ise yedi vel-ikram Ve makbule olmaya didikden mukırr-ı merkum Mustafa Bey vekaleti ikrar-ı şer ve hinde? cem'a gelmesin? Vekil-i mumâ ileyh Nurullah Ağa ve .. kabul ve tasdik şefâat tahkik itdikden sonra vesikâ ... Ali ma-hüvel hakîk-l asl temessük ketb ve imla olunub yed'ine vâz'ı olundu... izhâr idub... tahrirân fi evail-i şehri rebiül evvel şuhur sene işrin ve elf

Şuhüdül Hal: Receb Ağa müteferrika dergâh-ı Ali, İbrahim Ağa müteferrika dergâh-ı Ali, Halil Ağa müteferrika dergâh-ı Ali, ..., Ahmed Çavuş dergâh-ı Ali, Memi Çavuş, dergâh-ı Ali, Mahmud Çavuş, dergâh-ı Ali , Ali Ağa müteferrika, dergâhı Ali, Mustafa bin Serdar ve merhum Hamza bin Haziran, Şaban bin Receb, Abdullah bin

S 115 B4

Budur ki mahruse-i Mağnisa'da ve tevâbinde vâki beytül-mal âame ve hasse ... tevâbi Bir vech-i iltizâm olan bin Abdullah ibni Ahmed meclis-i şeri şer'if de mahruse-i mezbure de atar? Ace? Mahallesinde Seyd-i Mehmed bin Seyd-i Ali muvahecesinde ikrar idub mahruse-i mezbure de murad ... fevt olub zahir de varit marufi olmağ hasl terekesi beytül- mala gair olmağ terekesinde işbu akdaş bârgiri ferad olunub ragbitesi? Munkate olundukdan sonra altı bin dört yüz akçe de mezbur Seyd-i Mehmed üzerinde kara itmeğın altı bin dört yüz akç mezbur Seyd-i Mehmed bey'i idub Beş bin akçesini zimmetinde olan beş bin akçe lazım evladine takas idub bağı kalan bin dört yüz akçeyi nakd aldım mülk müşterisidir bâdel- yevm keyfâ mâ yeşâ ... olsun didikden hakir ve budur ki ikrarın ihzar? El-merkum Seyd-i Mehmed bil-muvacehe kabul ve tasdik etdiler mâ hüvel vâki kayd-ı sicil olundu tahrirân fi evasıt-ı şehri cemaziel -ahir 1020

Şuhudül Hal: Mahmud Çelebi ibni Mehmed, Mustafa..., Ahmed bin Ali, İbrahim bin Bali ve gayrühüm.

S 116 B1

Ve Mustafa bin Davud ve Şaban halife hatib-i hâzırûn olub istişhâd olundukda edâ-i şehâdet şer'îye şeriye idub fi'l-vâki merkum Aişe bizim hürmüz validesi mezbure Masume hatun için seksen altı bin yedi yüz akçe değnim vardır deyu ikrar etdi vech-i meşruh üzere ikrarını şahâdedlerüz şahadet dahi ideriz didüklerinde gıbbe riâyet-i şerâitül'l-kabûl şehâdetleri hîn-i kabulde vâkı'a oldukdan sonra mücebine hüküm birle

bu hûruf ber sebîl-i temessûk ketb olundu tahrîran fî evahir-i şehri- cemaziel-evvel sene-i işrin elf.

Şuhudül Hal: Mustafa bin el-Serdar, Mehmed ibni Hasan, Hüseyin bin Cihan, Mehmed bin Keyvan, Ahmed bin Hüseyin, Süleyman bin Mehmed ,Hacı Bekir İbni Halil, Mustafa bin Hüseyin, İlyas Salih ibni Ahmed

S 116 B2

Budur ki Mehmed bin Durmuş Sefer bin Mirza muvacehesinde ikrar idub oğlum Hüseyin ve Mustafa bundan akdem senetlik virduğum bağı mezbur Mehmed Sefere bin yüz akçe bey'i idub semeni bi't-tamâm ahz itdiler min-benim da'vam yokdur didiği kayd olundu bâde mezburan Hüseyin ve Mustafa bağın akçesin bit-tamam aldık deyu tasdik etdükleri kayd-ı sicil

Şuhudül Hal: Pir'i bin Hüseyin, Mehmed bin Hamza, ... bin Mehmed, İbrahim bin Bali?, Muslu bin Hüseyin, Pir Mustafa Bey mezkur Çelebi, Musafa bin Osman gayruhum

S 116 B3

Budur ki Emine binti Abdullah nam hatun Mehmed nam kimesne de olan hakkını da'vâya ve ahz'ü ve kabza zevci Mahmud bin Mehmed'i tevkîl idub ve Raziye Binti Abdullah ... merkum Mehmed de olan hakkını ahz ve kabzına zevci Yahşi bin hıızır-ı tevkîl itdüklerinde mezburan Mahmud ve Yahşi kabul itdüklerinde mâ hüve'l-vâki bi't-taleb-i ketb olundu tahrirân fî evahil-i şehri-i Cemzaiel-ahir sene 1020.

Şuhudül Hal: Kadri Bey ibni Ahmed, Mustafa bin Osman, İbrahim bin Bali? Ve gayruhum.

S 116 B4

Budur ki bundan akdem fevt olan Mihman binti Mahmud nam hatunun sağır oğlu Mehmet ve sağire kızı.. büyük Validesi Ümmü hanı nam hatun tarafından vekil olan haseki ? Mehmed ağa Meclis-i şer'ie gelub sağiran-ı mezburanın...mertebe-i nafaka ve kisveye ihtiyacları olub mikdar-ı kifayet nafaka ve kisve-i takdim olunmasın taleb iderim didükde tarihi kitabda her birine yevmi onar akçe takdir olunub istidanet ve serf oluna virildiği hin-ı ... serf oluna istidâtda ve serf idup Vakıt-i.. lazım gelub bize müracaat ile tahriran fî evahil-i şehri- cemaziel-evvel sene 1020

Şuhudül Hal: Mustafaçelebi ibni Mehmed efendi, Mehmed efendi el-katib, Hisar eri Abdulkerim bey, baba.... Osman

S 116 B5

Sebeb-i tahrir-i.. şeri bade-i mahruse Mağnisa sakinlerinde hatib Muhiddin Halife ibni Hızır meclis-i şer'i şerife mahruse-i mezburede sakinlerinden Yusuf bin Abdullah nam kimesneyi ihzar ve muvahebesinde takrir-i dava idub idub kazar-ri Mağnisaya tabi Çağnıçlı nam karyede vaki karaağaç demekle maaruf mezra olan meşrud olub İlyas fakih ve Durmuş evladiyet üzere mukâddema zabt idub ben dahi evladiyet olmakla mezra-ı mezkureye berat-ı hümayun ile mutasarrıf iken mezbur Yusuf hilaf-ı şart-ı vâkıf berat ittürub ibana külli hayf ve gadr eylemiştir sual olunsun (silinik) şart-ı vakıf evladiyet üzere zabt olunmak murâd iderin didükde gıbbe's-suâl mezbur Yusuf cevâb virub mezra-ı mezkureye ulufem hazineye kalmak üzere bana dahi virilmiştir evladiyet üzere zabt iden İlyas fakih ve Durmuşun mezbur Muhiddin halife .. itdükte malumun değildir? isbâd eylesun deyücek .hızırı merkum Muhiddin halifeden haddı mugaline beyn-taleb olundukda udul-i Müslüminde Seyd-i bin Memi? Nam kimesne li-ecli's-şihâd hazır Olub istişhâd olundukdan edâ-i şahâdet-i şer'îye idüb mezbur Muhiddin halife mezra-i mezkureyi evladiyet üzre zabt iden İlyas fakih ve Durmuşu şeki karındaşı oğlu dur Karındaşlarının ismi- hızırdır mezbur hızır merkum Muhiddin halifenin babası dır bu minval üzere ben şahidin şahadet dahi ideriz deyu şahadet itdükden sonra huzuru münevver olan Ali nam Şahid asl tarafında Osman halife ibni Evhad ve Ömer halife ibni Ahmed nam kimesneler hazıran? olub merkum Ali işbu mubir Muhiddin halife içün zikr olunan karaağaç mezrasına evladiyet üzere tasarruf iden İlyas fakih Ve Durmuşun karındaşları oğludur karındaşlarının ismi hızırdır mezbur Muhiddin halifenin babası merkum hızırdır bu minval üzere şahid-i şahadet dahi ideriz biz dahi benim tarafından vech-i meşruh üzere şahadet ittiki?deyu bizi işhadadda bir dahi vech-i meşruh şahidleriz şehâdet ideriz didiklerinde gıbbe -riâyet-i şerâtü'l- kabul şehâdetleri zabt-i kabulde vâki oldukdan sonra mucibine hükm birle bu hûruf ... ber- sebîl-i temessük ketb olunub yed-i talebe vaki olundu ki vakfi-hacette irat idub ihticac iden tahriraan evail-i şehri cemaziel-ahir şuhur sene-i işrin ve elf

Şuhudül Hal: İbrahim bin Bali, Ahmed bin Ali, Mehmed bin Ali, Süleyman bin, Mahmud Salih ibni Hacı Veli, Mahmud Bey ibni Hamza ve gayruhum.

S 116 B6

Budur ki mahruse-i Mağnisa da sakın Fatma binti Yusuf nam hatun tarafından hususi âti'l-zikr ikrar Ali Bey ibni.... Mustafa şahadetleriyle vekâleti sabite olub ... Mustafa Salih ibni Hasan halife meclis-şer'iden Nurullah Ağa ibni Mahmud efendi tarafından ikrar âti'l-zikr tasdik..mezburan şehâdetleri ile vekâleti sabite olub...ibni Veli muvahecesinde ikrar idub kaza-i Mağnisa'ya tabi...nam karyede vâki bir tarafı tarik-i âam ve iki tarafı ...tahta evi ve bir tarafı mumâ-ileyh Nurullah Ağa bağçesi ile mahdud olub altı yüz akçeye Müvekkil-i mezbure hatun mumâ-ileyh Nurullah Ağa'ya bey'i idub teslim? bey'i kabz kaldı mumâ-ileyh Nurullah ağa mülk-i müşteresi bade-l yevm keyfe maş'ı? hakaret olub didükden vekil merhum Mustafa ...ikrar-ı merhum Mehmed bin bi-l-muvacehe kabul ve tasdik itdükden sonra mâ hüve'l-vâkî kayd-ı sicil olundu tahrirân fi evail-i şehr-i cemaziel-ahir 1020.

Şuhudül Hal: İbrahim Bey bin, ... Mehmed Bey ibni Beyti, Mehmed bin Hüseyin,..

S 117 B1

Budur ki mahruse-i Mağnisa'da Karahisar mahallesinde vâki Çeşme evkâfına bi'l-fiil mütevellî olan Elhac Yusuf bin Hüseyin Meclis-i şer'ide Hasan bin Saraç muvahecesinde ikrar idub mezkur Çeşme kurbunda vâki bir tarafı hisar divarı? ve bir tarafı İlyas evi ve bir tarafı tarik-i âamm ile mahdûd olub..tahminen .buçuk dönüm. Mikdarı arz-ı haliya merkur Çeşmenin vâkfı olub cânib-i vakfa bir habbe îcâresi olmamak ile üzerine evi bina itmek için mezbur Hasan üç yüz akçe icâre-i mu'accele ve yılda on bir akçe icâre-i muacele ile taleb olmağ için târîh-i kitâbdan kemâkan ile doksan yıla varınca yılda on bir akçeye icâr idub ber-vech-i peşin üç yüz akçe icâre mu'acelesi vakf için ahz ve kabz itdüm ba'del-yevm keyfe mâ yeşâ mutasarrıf olsun didüklerinde mezbur Hasan bi'l- muvâhece isticâr idub mü mütevellî-i mezburun ikrara kabul ve tasdik itdükden sonra mâ hüve'l- vâkî kayd- olundu tahrirân fi evahir-i cemaziel-evvel 1020.

Şuhudül Hal: Mahmud Halife ibni Nasuh, Elhac Mehmed bin Nasuh, Mehmed bin Mustafa, Ali bin Kurd, Osman? bin Mustafa, Ahmed bin Mehmed, Ali bin Ahmed, Ahmed bin ve gayrühüm.

S 117 B2

Sebeb-i tahrir kitab budur

Mahruse-i Mağnisa hamıyyet-i ani'l-bâsâ sakinlerinden Tahir Çelebi ibni Mahmud Çelebi Meclis-i şer'i şerifde işbu sâhibü'l-kitâb dergâh-ı âli müteferrikâlarından kıdvetü'l-emâcid ve'l- ekârim Nurullah Ağa ibni Mahmud Paşa zide mecdehu muvâcehesinde ikrâr idub Körliye? şehrinde daire-i Müsin ? Çavuş değirmen demekle marûf olan değirmen mûşarül- ileyh Ağa yüz yirmi bin akçeye..Aişe binti Hasan Çavuş nam hatundan istirâ idub ve lakin mezbur hatundan on beş bin akçe alub mukabelesinde ...bana rehindir benim mârifetimle olmadan (silik) bey'i olunmuş deyû niza itdüğim de mezbur hatun dokuz bin akçe ıslah idub meblağ-ı merkum dokuz bin akçeyi ahz ve kabz itdüm ya da eğer değirmeni ve akçeyi müteallik da'vâ ve nizâ'ım kalmamışdır mezbure hatunun ve mumâ- ileyh Nurullah Ağa'nın zımmetlerin ibrâ itdüm didikde mukırr-ı mezbur Tahir Çelebinin ikrar-ı mumâ- ileyh Nurullah Ağa vicahen kabul ve tasdik itdükden mâ hüve'l- vâki bi't-taleb ketb olundu tahrirân fi evasıt-ı Cemaziel- evvel min şehr ve sene işrin ve elf

Şuhudül Hal: Halil Bey ibni Şehsûvar, Hüseyin Beşe ibni Abdullah, Hüseyin Bey ibni Yusuf, ... çelebi ibni Bedri? ağa ve gayrühüm.

S 117 B3-silink

S 117 B4

Budur ki mahruse-i Mağnisa sakinlerinden İbrahim Çelebi ibni Süleyman işbu sâhibü'l-kitâb Mehmed bin Abdrrahman muvacehesinde ikrar idub Seyd-i Hoca mahallesinde vâki bir tarafı Şeyh Hüssam Efendi mülkü ve bir tarafı imam zekeriya halife evi vekil tarafı ve bir tarafı târik-i âam ile mahdud olub bir bâb evi.. ve bir bâb evde ve havlu müştâmil mülk menzilimi dört bin yüz akçeye mezbur Mehmed bey'i idub teslîm-i mübeyyi'i kabz-ı semen kaldum mülk-i müşterâsıdır ba'del-yevm keyfe mâ yeşâ mutasarrıf olub didükde mukırr-ı mezburun ikrarın el-merkum Mehmed bi'l- muvâhece kabul ve tasdik itdükden sonra mâ hüve'l- vâki bi'l-taleb ketb olundu tâhriran fi vasıt şehr-i cemaziel-evvel sene 1020.

Şuhudül Hal: Hacı Mustafa ibni Hacı Hasan, Mehmed Çelebi ibni Ali Çelebi, ... bin Mahmud, Abdullah halife İbni Mustafa ve gayrühüm.

S 117 B5

Budur ki minval-i veled...Nam zımmi bundan akdem merd olan .. nam zimminin zecvesi...Yorgi nam zımmiyi meclis-i kazayı ahzar ve mahzarında d'ava idub mezbure hatun zevci minval... zımmetinde olan on beş bin akçeye kefil olmuşdur

talebi derim sual olunub didiğe gıbbel-sual .. inkar yed'i mezburan beyyini taleb olundukda .. veledi ibni Enval

S 118 B1

...karyeler ve bendeler olmaya dahl mukâtaa kabul ve irtizâ lazım ve tenkîd ve imza emr... oldu yerle bâde'l mâşıma..elinden yerlerine var ola sem'i ali'mden diğər ve hâîren izzet-i hümâyün olası min şehûr sene işrin ve elf

Şuhudül hal: Birâ' kûdat bulan Hüssam efendi, Ahmed Halis ibni Mehmed Efendi, Müsellim Halis..., Mehmed Efendi Yahudi..

S 118 B2

Budur ki....Sakinlerinden ... binti Hasan nam hatun yaylalu nam karyeden Mûmire binti Hasan nam hatun tarafından husûs-ı âti'l- zikr içün vekil olub vekâleti-sâbite olub zevce-i Ali Bey ibni Mumi nam kimesneyi ahzar ve mahzarında tâkrir-i dava idub bundan akdem mezbure Mûmire hatunun babası merkum Hasan ve validem karye-i nam hatunu tezvic idub... İken ... itdükden validem mezbure nam zevcesi ve karye-i merkumesine hatunu terk idub validem mezbure-i karye hatun dahi.. metruketinden hisse-i şer'iyeyi da'va ve taleb ...iken bana oldâhi minvalden idilib enval-i hususi bana isâl itdükden teberrahi ve da'va ve taleb itdüğümde merkum Ali Bey tabi üç bin akçeye ıslah idub bedel-i sulhdan üçyüz elli akçeni teslim idub...zımmetinde kalmışdır talebi derim sual olunub didükden gıbbes-sual mezbure hatundan..kemaline .. taleb olundukda ad-ı validen ad-ı validem olub ibni Yusuf ve Fazıl bin Mehmed nam kimesneler... olub istişahad olundukda eda-i şahadet-i şeriye idub fi'l-vaki mezbure Recim? Hatun ibni Seydin isâl edib ... hissesi terekesine kabz idub merkum Ali ... taleb itdükden merkum Ali Bey üç bin akçeye ıslah idub bedel-i sulhdan üç yüz elli akçesine teslim idub.. zımmetinde kaldı şâhidleriz şâhadet dahi ideriz didüklerinden gıbbe-riâyet-i şerât'ül- kabul şehâdetleri hin-i kabulde vâkıa olundukdan sonra mücebine hükm birle mâ hüve'l- vâki kayd-ı sicil olundu tahrîran fi'l- evail-i Cemâziel-evvel 1020.

Şuhudül Hal: Şaban bin İsa?, İbrahim bin Ali, Mehmed bin Müsalli, Halil Bey ibni İbrahim, ... Ali ve gayruhum İbrahim bin ibni Mehmed

S 118 B3

Budur ki Seydi Efendi ibni Hasan bin Ali eyleyesüz ... Ali'ye olub üzerine varılmayub mezbur Seyd-i Efendi bin şimal tarafında olub..Seydi olundukdan amil..mukadderiyle

mezbur Hasan havlisine ad-hal idub bir mukadderi havlu içinde karye-i mukadderinin üzerini... İdub mezbur .. sual olundukdan..aldım .. deyu cevap yine taleb olundukda..merkum Seydi efendi..... olundukda ... itdükden sonra.. mâ hüvel'l-vâki kayd olundu

Şuhudül Hal: Seydi bin Yusuf, .., Yusuf bin Ali, Halil bin Mehmed, Yusuf bin Hüseyin, Halil bin, Ali bin Ahmed

S118 B4

Bâis-i tahrîr-i hurûf budur ki Yurtdağı nahiyesinde orta? nam-karyeden..Abdi nam kimesne meclis-i şeri şerifde..sakin ad-malundan Hasan Bey ibni Abdullah muvacehesinde tâkrir-i kelim idub nahiye-i mezbur dağlundan göze birkaçundan karye-i közlüceye varıb akraba muvahen olan Mehmed ile kimesneyi tutub dokuz yüz akçe ile üç çift postala..idub ya da meblağ-ı merkumenin iki yüz akçesinde..evle mahallede mezburandan olub baki kalan iki yüz akçe ile üç çift postalı kalan gün nahiye-i mezburdenide isâl idesin deyu şart vermek ile mezburan dahi bulunan postalı ve akçeyi tedarik idub tahsis iderek akşam namazı zamanında evimize gelub hâl-i minvâl meşrûh üzere olunduğı..takrir ider buyurduk postal ve akçeyi sakın koyalum...maketleri? mahlûmunuz olundukda sen isâl iderdi deyu gelmen itdüklerinden kabul itmeyub makûle musallimin...deyu sana evinden kaldırub..alakam yok iken mahruce-i mezburan kimesneyi bana gelmek ile senin bunda? ve ilel-akrân? var itmiş deyu rencide ?olmağın ahvalime ahâli-i kurrâdan tehşisi? olunsun fi'l- vaki bundan ile benim ...varsa hakkımda gelinsun didükde karye-i ortadan..Derviş vali ve Şaban derviş ve fazıl ve karye-i...Mustafa binti seram? Ve Osman ...Nam karyeden Musta? Bin Hasan ve Seyd-i Avdet Hasan katli ve karye-i Eşme İbrahim bin Elbasan ve Osman bin ve Ali..Kurd vesair-i gelub mezbur... hakkında..kendü..Salih mukadderin kimesne bundan ile arifesi? var didükleri o kendi...bu kadar deyu Hasan haline ihbar itdüklerinden mâh-u olvaki bi't-taleb ketb olundu tahriren fi evail-i Cemâziel-evvel sene şehûr sene 1021.

Şuhudül Hal: Mehmed Bey ibni Abdullah, İbrahim bin Bali , Ahmed bin Ali, Hasan bin Abdullah, Şaban bin Receb

S119 B1-silini

S 119 B2

Bade- mezbur biki fakürül halihmal olmağla olunmalı mezburun malından nafaka baha-takdir olmasını taleb itdükdən mezbur alamdık rızasıyla yevmi üç akçe takrir olunub mâh-u velvaki kayd-ı sicil olundu

Şuhudül Hal: Mehmed Çelebi ibni İbrahim, Hasan bin Ali, Abbas bin Ahmed, Mustafa bin Hasan, Veli bin Mahir Ahmed bin Abdulhayr

S 119 B3

Budur ki bundan akdem fevt olan merhum Nasreddin ? efendinin kızları Fatma ve hatice taraflarından husus-i ati'l-zikr Süleyman bin Veli ve Ahmed bin Mehmed şahadetleri ile vekalet-i sabit olan karındaşı Seyd-i Abdullah Çelebi meclis-i şer'i- şerîf de işbu sâhibü'l- kitab Hamza Çelebi ibni elhac Sefer muvacehesinde ikrar idub karye-i Evrenos'da vaki kıblete tarik-i âmm ve şarken yine tarik-i âmm ve şimalen yaya Mahmud evi garben kasab evi ile mahdûd olub bi bâb evi ve yine bir bâb harabe evi ve sebzelik kesigi ve eşcar-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi müştemil babamızdan intikal idub menzilimizi tevabiyle mezbur Hamza Çelebiye İki bin beş yüz akçeye asaleten ve vekaleten bey'i idub teslim-i mübeyyi ve kabz-ı semen kıldık didükde mezbur Hamza Çelebi dahi merkum Seyd-i Abdullah çelebinin asaleten ve vekaleten ikraren bi'l- muvâhece kabul ve tasdik itdükdən sonra mâh-u velvaki kayd-ı sicil oldu tahriren fi evahir-i şehri Rebiülahir sene 1020.

Şuhudül Hal: Hisar eri Sefer Bey,bölük başı İbrahim Çelebi,ibni Mustafa Mahmud bey Bin ibni Abdullah, Mahmud çelebi ibni Veli, Süleyman Bey ... ibni

Hızır ve gayrihim

S 119 B4

Budur ki Bayazıd bin İlyas zevcesi Kamer binti Mehmed nam hatun muvacehesinde ikrar idub mezbure hatun ile..vekaletimiz olmağla mihirinden.. ferağı olmağı... İtdüm virdükden mezburun hatun tasdik idub fi'l- vaki mahrumun? ve nafaka -i iddetime bin akçe ferağ olub .. kabul itdüm didikden sonra mâh-u velvaki kayd-ı sicil olundu tahriren fi el-tarih el-mezbur

Şuhudül Hal: İbrahim bin Mustafa, Hamza Çelebi bin Hacı Sefer,..Bin Veli?, Seyd-i Abdullah Çelebi sefer ve gayruhu

S 119 B5

Budur ki kaza-i Mağnisaya tabi tatar nam karyeden olub bundan akdem fevt olub Meryem nam hatun sagîr olmağla Mehmedin halası Esma binti Ahmed nam hatun tarafından husus-ı atî'l- beyana vekil olub zevce-i Torasa bin Edric ? nam kimesne meclis-i şer'îye gelub mukerrem mezbure hatun Hacer'inde olub sagîr mezburun nafaka-i kisve -i kemâl ihtiyacı vardır mikdâr-ı kifâye nafaka ve kisve-i bâha takdim olmasını taleb iderum didükden tarih-i kitabdan yirmi beşer akçe takdim olunub istidâne ve sarfa izin virildiği hîn-i zarûretde istidânet ve sarf idub vakt-i zafer de lazım gelen bize? mürâca'at eyleye tahriren fi'l- evahir-i şehir-i Rebiülahir 1020.

Şuhudül Hal: Baba sadık bin Ali, baba Ahmed bin Ali, ... Hüseyin Beşe, Mustafa bin Emek? ve gayruhu.

S 119 B6

Budur ki mahruse-i Mağnisa sakinlerinden Mehmed bin ibni Hamza Bey meclis-i şer'î şerif..istinadet Mehmed Bey ibni Yusuf nam... ahzar ve mahzarında takdir-i kelim idub altı bin akçe kıyemettü bir aletümmülkümde olub etmek fehime?...savunub def'i için mezbur Mehmed Bey götürüb göster..Mehmedin üzerini.. ref'i iderum deyu iki il- tarih takılyu ? virmiş idub tarih-i kitaba gelinmesinin sundan sikat? Olub ailelerinde olub ahur içinden çıkmayub yatur suâl olub şer-i ali...taleb iderim didükde gıbbe's- suâl mezbur Mehmed Bey cevap virub fi'l-vâki merkum Mehmed Beşe'ye değer olunan etgen? İki kıyye ibkâ.. olan yerlerin istidanet götürdüğüm üzere dağlıyu? virdum görülsün sikat? olduğunu maalum vekildar deyu..Hatun sakine..habiresi olub Seyd-i Nuh bin Mehmed'e müraca'at olundukdan varub nazır itdükden sonra mezbur Seyd-i Nuh gelub istişhâd ve olundukdan işbu Mehmed Bey mukaddema....mevzu mutaveden ?...tecavüz iden iki sagîrleri farz eylemiş sikat olmuş deyu şahadet itdükden sonra yevmi beşerinden tasdik ? kıymete emr olunduğı kayd-olundu. Tahriren fi- evahir şehir-i Rebiülahir 1020.

Şuhudül Hal: Veli Bey Nebidi, Elhac hasır? bin Elhac Sefer, Elhac Ahmed bin Mustafa, Sefer bin Hasan, Hacı Mehmed bin

Ve gayruhum.

S 119 B7

Budur ki.. Mehmed bin Mustafa nam kimesneler..Hasan ve Elhac Sefer bin Ahmed şahadetleri ile hususuma.. alındıktan ikrare vekaleten sabit olan Mehmed Bey bin Hacı

Ali bin Osman'ı meclis-i şer'îye ahzar ve muvaheccesinde ikrar ve idrak ? idub ..Merkum Şeyh Mehmed mezburu Elhac Ali ... sâlikin bir ferde vaki verir..olub lede'l- hâce malûmül'l- hudûd..Elhac Ali'ye yüz yirmi..

S 120 B1

Budur ki Hızır Ağa mahallesinde fevt olub istidalinin? sefire kızı Fatma ve sefir oğlu mustafa babalarından İsmail ibni hadis-işerilerini zat-ı der- saadet onun tezib? vasi lazım kılmanın sefiran mezburanın validelerini ibta-i bende sen nam Fatma kabl-i şeriden vasi ted-i alındıkda mezbure-i Fatma ve zat-i merkumeye bil- muvaceme mecul ittüler kırkdan? sakın makbulü alim kayd-ı sicil alındı tahriran fi ..

Sadet

S120 B2

Mâhruse-i mezbure hatunun kabli ile merkume fahimeye yevmiye bakır akçe nafaka ve kisvesi için tarih-i kitabdan yevmi beşer akçe takdir olunub istidanet ve harife olan ? virilub harir-i akçe alınarak

El-mezbur

S 120 B3

Budur ki bil-fil Mağnisa ve tevâbinden yave ve beytü-l mal ama ve hasr ve tevâbi-i mukatemesine biruce iltizam evliyan? olub idame ve müşaril ileyh- Mustafa çavuş meclis-i şeri ye gelub bütün iltizam bir ..tâhvil her siyahe mail iken rasi erkan-ı ikişer başından dere görmelerini sahiblerin na- malum olunmağla Ahmed Bey böyle bade-i kayd emrolunub ma'den-arazileri tamam olunca.. yevmi sekizer akçe nafaka takdir olunduktan sonra beratım olunmuş idi ile olsa ma'den-i arazileri hesap etmenu talim olmuştur. Sicil-i mahfuza müracat olunub mil-i şeriden beyana olan? taleb ideriz didiklerinde sicil-i mahfuza müracat olunduktan.... ol-vâki gibi olkanun?? Madeni örfiyelerini tamam olmuş olunmağa değer olunan devirmeleri ? beyan-ı kabl-i şeriden eden?? virmelu mah-u olvaki kayd-ı sicil olundu tahriren Evasıt-ı...

Şuhudül-Hal: Mehmed Bey İbni/ makul, Hüseyin bin ibni zade, Ahmed Bey/ Elbevan?, .../.....

S 120 B4

... Tanburcu Mehmed

Budur ki nefis-i Mağnisa... bil-fil subaşı olan.. bin ve Mağnisa de vaki sevk abacıya tedin bazı kimesneler meclis-i şeriye gelub çeşnigir.. olundu..tabacılar çarsunda..

Mehmed nam kimesne mahruce-i maktul olub üzerine varılıb keşf olmasını taleb iderum didükden (üstü çizili) zeyl-i kitabdan mesturûl-u esami olan Samaniler ile üzerine varılıb olvaki mevzi...çevgirci Mehmed mahruce-i maktul olub keşf olundukda sual mahmiyesi ?? üzerinden çeşnigir...çizilmiş zeyl-i kitabdan mesturûl-u esami olub hazer-min ? olasin Müslümanlardan katlandın sual olundukdan ...debbag mute'an? Atçılar çarşusundan soğluk ile çalub gelub mütalim ??eylemedin...mezburdan oluşub eyleyen deyu ihbar eyledüklerinden mezburların ihbarları bil-taleb kayd-ı sicil olundu tahriratı evail-i şehribani...

Şuhudül Hal: Seyyid Mehmed bin, Emr-Mehmed bin Hacı Duran, Mehmed Halid bin Hacı Mehmed, Ahmed....

Mehmed ..., Hüseyin Süleyman,...

S 120 B5

... Tanburcu Mehmed

Budur ki temin-i Mangnisa'da haz-ı bil' fil subaşı olub Yusuf Bey ve Mağnisa da vaki sevk abacıya tedin bazı kimesneler meclis-i şeriye gelub çaşnigir cem'in onunda habei-i tabacular ?çarşusundan çukurcu Mehmed nam kimesne mahruce-i maktul olub üzerine varılıb keşf olunmasını taleb iderim deyu ve keşfde... olvaki delil-i kitabdan satur ala-i samî olub samaniler ile üzerini varulub olvaki mevzu-i ? sabıka alındı ki sondacı Mehmed mahruce-i maktule olub Keşf olundukda sual-i mahrus? üzerinde (çizik...) delil-i kitabdan olub hazerun? olan Müslümanlardan katlandın sual olundıkdan Yalçın debbağ mütaden ?? etçil çarşularında sualin?? İle çalub gelub mütalim? eylemedin muhat-ı mezburda... eyledi deyu ahbar itdüklerinden mezburların ahbarları bil-taleb kayd-ı sicil olundu tahrirat-ı evail-i ... elahir?

Şuhudül Hal: Seyyid Mehmed bin /....., Emir Mehmed bin / Hacı Turan, Mehmed Salim bin /Hacı Ahmed, Ahmed bin Veli

S 120 B6

Budur ki mahalle-i Bala'da mezburan Abdullah ve Mustafa Ahmed'in ibni Mustafa.... İbni Mustafa muvahesinde değer olunan...İki yaşında olub..Durmuş iki bin beşyüz akçeye bia ? idüb miri içün kabz eylediği didüklerinden mezbur Ahmed gibi? Bil-muzace? kabul ve tasdik itdükden sonra mâhu- olvâki kayd-ı sicil olundu. Harirat-ı evasıt-ı Şehrib

Şuhudul Hal: Mehmed Bey bin/ kavl, Hüseyin Bey ibni/ Ahmed/, Ahmed/ Ali

S 120 B7

Mâhruse-i mezbur Abdullah ve Mustafa Çavuş Hacı Mihal? bin ibni Hacı Efendi muvacehesinde ikrar idub değer olunan karel? Tevli?...dört bin akçeye beyan ? idub meili ? için meblağ-ı merkume ahd ve kabz eylediğin..dan mah-u olvaki kayd-ı sicil olundu tahriratı evasıt-ı Şehribani evâhir 125.

S 120 B8

El-mezburum

Budur ki karye-i Mağnisa'da Zeytuncik mahallesi sâkinlerinden..binti İbrahim nam hatun Hüseyin bin Ali muhavecesinde ikrar ve takrir-i kelam malım idub zevcim Mustafa'nın Abdullah'ı bil-nafaka ve el-kisvet olan ikidir bir atub gidub hala idare hıdmetli kazada sâkin Ayşe .. olsa mezbur Hüseyin mâd-i kisvemi? davaya velazım gelurum..takriri tevkil iderum didikden mezbur Hüseyin kafii vekaleten merkumeyi bil-mûvahece kabul idub mucibince ikamet-i mute'ahhid olundukdan sonra mah-u olvaki kayd-ı sicil olundu tahriratı evasıt-ı

Şuhudül Hal: .../ ... İbrahim/ Mustafa bin Ali.../ Süleyman ... ibni

S 120 B9

Mâhruse-i Mağnisa sâkinlerinden Eshavil?? valada ver ahkam? Yahudi Meclis-i şeriye gelub karındaşı... ver arz ...ahkam nam Yahudi..ahvari bazı kimesneler kadruhum hakkımız ağlar örüb mehruce-i üzerine varulub keşf olunmasını taleb iderum didukde kabl-i şeri inhal? ...aza-taleb? olan bu Bekir zeyl-i kitabın masturu-l esami olan Müslüman ile üzerine varılub keşf olundukdan ne-olvaki mezbur Yahudi sual sekiz altından cerh olunub...haza-habbaz atisi olduğu görüldükden sonra merkume .seha-kâm?? örüb deyu sual olundu.. nefer kimesne kadruhum cevab hakayub?... mahruh ? eyletdi kara geluk olmak ile teşhisinde kaydım deyu Müslümanlar haziderenden? İkar ve itirak itdükde... mezburun vech-i şeri üzerinde ikrar-ı müraseresi?? Mezbur İsmail?? Talebiyle kayıt ve tahrir olundu tahriren..

Şuhudül-Hal: Mustafa bin Hacı ..., Mustafa bin Mehmed , Mehmed bin Abidin?, Mehmed bin Abidin?, Ahmed bin .., Hacı Ahmed bin İlyas.

S 120 B10

Budur ki bundan akdem fevt olan Hüseyin havalinin Şakir? oğlu Hüseyin? Ve Abdullah kıbel-i şeriden ve vasisi olan halileri Ali bin meclis-i şeriye gelub mezbur

...tedbîr maaşından kemâl-i cezm olub vardırır? Mukadder... nafaka ve akisve baha takdir olunmasını talep iderum didükden bi-tahrirat-ı yedi yevmi otuzar akçe takdim olundu harac-ı.. olan virildükden sonra mah-u olvaki kayd-ı sicil olundu.

Şuhudül-Hal:.....,Ali bin, Ahmed bin Ali, İbrahim bin..., Yahudi...

S 121 B1

Mahmiye-i Manisa mahallatından derin mahallesine vakı mescid-i şerifin vakfına müteveli(muşul) olan latifettin bin ahmed dergah-ı ali mutasaruflarında fahrül'l akran Nurullah ağa ibni Mahmud efendi tarafından atiz zikr fi tasnike Mehmed efendi İbd ve Mahmud bin ecmaim (?) şهادتler ile dikkatle zabite olan kaytaş? Ağamu (itmeme) uhdesinde sende ikrar ve itiraf idub mahalle-i mezburda vaki müşarün-ileyh Nurullah Ağanın mükline (Harfler yer değiştirmiş olabilir mi mülkine?) mutasıl bir tarafı şehribader ? ve bir tarafı tahik-i ami ve bir tarafı müşarün-ileyh Nurullah Ağa mülkü ve bir tarafı vakfı mezbur ile Mahdud ve dair olub bu todari ziyadad İtmeği altı zirai razı hamilin? İle elan canibi Vakfa bir hubbe? Nef-i olmayub müşâ-ileyh ?? Nurullah ağa bir ve berveç-i müslim cenab-ı vakf üçyüz akçe icare muacele ve yılda on akçe icar-ı müeccele ile talib olmağı meblağı merkum üçyüz akçeyi vakf için kabz ittükten sonra tatikate?? doksan ve bine ... icara virilip her üç ya da bir (?)tahrir-i akd idub iakd ola ki inşası akd-ı şayinenin istibdasu olmak üzerine timsar dim badel-yevm kimesnede aışe mutasarıf olub samanı da yevmi akçe icasına canibine vakf-ı eda eyledun merkufuma? Zaviyem? Müteveli mezbur ki ikraren bil-muvahece? kabul ... ne hüküm mah-û olvaki bil talep kitab olunan... olan

Şuhudül Hal: Mehmed ibni Şaban bin Ahmed efendi , Elhac Mehmed bin Çelebi, Seyyid Çavuş

....., Elhac bin Çelebi, Elhac Mustafa bin Çelebi, ...

S 121 B2

Bahren tahriren huruf-u budur ki mahruse-i Mağnisa sakinlerinden olub dergah-ı Ali mutasarıflarından olub mukater ? alel-akran ali ağa ibni Abdülmuttalib meclis-i şeriye gelub takrir-i murad malub mahruse-i mezburede vaki mahruse sultan şehinşahın validesi cami-i şerifi ona zımmında ki hacet ?ki han halkı- mezburun olan halkın havarında olan mülküm için hare evamidesini? Alınmakla murad iderim hala derbedarını ? mutassıl bana olunacak evhasıl hariri... üzerine varulub canib-i şeriden keşf olunub vuku üzere tahriren emr olunmasını talep iderim didikde zelil-i ? kitabdan

müstedir ilama .. olan sakinler var padişah ile mimar ve ile haricen tayin ? olunan mahal ve .. ile üzerine varılub nazar olunduksa?Ali ağanın odası deyu araları kendimiz gör ki deyu ita ? hariri ? olunmayub belki odaları bina-i eda ibtidai ? müsaid olunub takdir-i ...deyu arife dahi tanzim olunub ilam-ı şahadet üzerinde ceryan iden haktır ? ittü ki mütalid ? olub mukaddema ilam şadet sathı üzerinde ceryan iden hümâyün deyularine.... Neşu itmekle ... canibde olan odaları için şeri idub hala deyu... mukaddema odalarına tabi olunduğu takdim ve hane buyururlar

S 121 B3

Olmaktadır olunmağın hanemiz budur ki bil-katl ...müşul olanın oldukda tadikatım.. Şehzade Mehmed Çelebi bil-muvacehe deyu meşruhi üzerine ordalar tebasına..marifet ard günde ? sonra maluma-u olmakla bil-taleb olundu tahriratı evahir-i şehribani evasıl min

Şuhudül Hal: Fehime alel-akran Seyyid Mehmed Efendi, Seyyid Şaban Beşir Mehmed, ...Çavuş..Seyyid Mehmed bin Seyyid Çelebi Mehmed bin Süleyman

S 121 B4

Bais-i tahrir-i huruf budur ki mahruse-i Mağnisa sakinlerinden olub dergah-ı ali mutasarrıflarından kıdvetül amacid val akran tarim Ali ağa ibn Abdullah meclis-i şere gelub mahruse-i mezbure de yeni han demekle maruf vakfhane muttasıl bina odaların müsterafa ayağın hanı-ı mezkur ki müsterahi kerzine tahta kubur ile mufasıl itmek murad idib ol-mukabile de canibe vakfa üç bin (?) akçe virüp mütevellinde istizan itmek ..mğstevin kibel-ı şeride üzerine varasun eğer zararı var ise kabul yok ise canibe ? kaza-i meblağ merkum üç bin akçe virilmeyub vuku ise ??? üzere tahrir olunmasın taleb iderim dedikde bilfil(?) Mağnisa her berat-ı padişahı ile mimar ve ehli asıl hibr tayin olunan musli.. her ?(de) zeyl-i kitabdan mestûr-ul esami olan asıl vukuf müslimin ile üzerine varmayub görüldükte hanemize kürmes ?? ahtik göndereni merkume Ali Ağanın odalar için teba ittiği müsterahi ki ayağa kubur ise mütessil olduğu takdirce arazi yokdur deyu ihbar eylediklerinden sonra hanemiz gören hakem ? (Bunu net sor) makam-ı müteveli olan şeyhzade Mehmed Çelebi ol- mukabele de vakf için müşarün-ileyh Ali Ağadan üç bin akçe vech-i meşruh üzere aft virmeyub mah-u ol vaki bil-taleb-i kitab olunduğu vakt-i hacetden mezkûr macirin ola tahriren Şehriban ... işrin ve elf

Şuhudül Hal:

S 121 B5

Silirik

S 122 B1

Ba'dehû merkûm Yahûdi Aslan veled-i Abraham muvâcehesinde ikrâr edüb mezbûr Yahûdiden karz on beş bin akçe alub târih-i kitâbdan kırk güne değin edâya ta'ahhüd etdüm dedüğü bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fî 15 şehr-i rebîulevvel sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

El-mezbûrûn

S 122 B2

Budur ki

El-Hac Ali bin el-Hac Ahmed meclis-i şer' de el-Hac Mehmed bin Hamza muvâcehesinde takrîr-i kelâm edüb mezbûra on bin akçeye Göktaş Mahallesinde lede' l-cirân malûmu'l-hudûd olan menzilimi buna bey' ettim. Suâl olunsun dedik de gıbbe's-suâl mezbûr el-Hac Mehmed fî'l-vâki on bin akçeye zikr olunan menzilini aldum velâkin kızım içün vekâleten aldum idi. Kızım mezbûre kabûl etmedi dediği kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Rebîulevvel 1020

Şuhûdu'l-hâl:

Mehmed Bey Hisar Kapucusu

Muslihiddin Halife

Hasan bin Sinan

Ve gayruhum

S 122 B3

Budur ki

Ramazan bin Turasi nam kimesne tarafından husûs-ı âti'z-zikre el-Hac Resul bin Turasi ve İsmail bin Hasan nam kimesneler şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan karındaşı el-Hac Eyne Bey'i ben Turasi meclis-i şer'-i şerifte işbu sâhibu'l-kitâb İlyas bin Kırımlı nam kimesne muvâcehesinde ikrâr edüb Hacı Ayni Mahallesinde vâki' bir tarafı Hamza evi ve bir tarafı Hallaç Ahmed evi ve bir tarafı tarîk-ı âm ve bir tarafı Karamanî evi ile mahdûd olan menzil karındaşım mezbûr Ramazan'ın mülkü olup öyle olsa dört bin üç yüz akçeye bey'a beni vekil etmeğin menzil-i mezkûru vekâletim hasebiyle dört bin üç yüz akçeye mezbûr İlyas'a bey' edüb teslîm-i mebî' ve kabz-ı semen kıldım. Mülk-i müşterâsıdır. Ba'de'l-yevm keyfe mâ yeşâ mutasarıf olsun

dedik de mezbûr İlyas bi'l-muvâcehe kabûl edüb kayd olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Rebîülevvel sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

El-Hac Mehmed bin el-Hac Mahmud

El-Hac Osman

El-Hac Resul bin Turasi

İsmail bin Hasan

Hamza bin Ramazan

Halil bin İlyas

Kardaşı İsmail

Ve gayruhum

S 122 B4

Kefele Yakop veled-i ... Moslu veled-i Yasef

Şuhûdu'l-hâl:

Mehmed Bey Cafer

Hüseyin Çavuş bin Muslihiddin

Ve Süleyman bin ...

S 122 B5

Budur ki

Mahrûse-i Manisa'da sâkin Memi Bey ibni Cafer meclis-i şer'-i şerîfe mahrûse-i mezbûre sâkinlerinden Hüseyin Çavuş ibni Muslihiddin Efendi ve karındaşı Mehmed Çelebi nam kimesneleri ihzâr ve muvâcehelerinde takrîr-i da'vâ edüb bundan akdem mezbûrândan beş bin akçeye iştirâ ettiğüm orta boylu açık kaşlu koyun alagözlü kara yağız Eflâkiyyü'l-asl sâbıkan ismi Haver? Ve hâlen Dilâver ismi ile müsemma olan gulâmı Hacı Abdi Beşe nam kimesneye beş bin yedi yüz akçeye bey' edüb merkûm Hacı Abdi Beşe dahî Cafer Paşazâde Mehmed Bey'e bey' edüb anun yedinde iken Kütahyalı Musa Bey ibni Mustafa nam kimesne gulâm-ı mezbûra müstahik çıkub ordu-yı hümayun Kadısı huzûrunda şuhûd-ı udûl ile isbât edüb hükm-i şer'î ile gulâm-ı mezbûru ahz ettikten sonra merkûm Mehmed Bey'in vekîli İshak Bey dahî yedine hüccet alub bâyi'-i merkûm Abdi Beşe'den iştirâ ve ahz-ı

S 122 B6

semen edüb gulâm-ı mezbûr bey'ine sâlifü'z-zikr Musa Bey'in müstehak çıkub ahz ettiği gulâm idüğü muvakkî'-i sadr-ı kitâb huzurunda isbat edüb hükm-i şer'î ile semen ahz ettikten sonra merkûm Hacı Abdullah Beşe dahî bana müracaat edüb istirdâd-ı semen olunan gulâm bey'ine ol gulâm idüğü meşhûd udûl ile gereğini isbat edüb hükm-i hâkim ile semen olunsun dedüğünden gıbbe's-suâl mezbûrân Hüseyin Çavuş ve Mehmed Çelebi cevâb verüb fi'l-vâki' gulâm-ı mezbûru beş bin akçeye merkûm Memi'ye biz bey' eyledik velâkin gulâm-ı mezbûr bir Eflâkiyyu'l-asl Yasmin nam câriye-i memlûkemüzden tevellüd etti. Bizim mülk câriyemiz Betaci'dir babasının ismi Kasım'dır babası dahî abd-i memlûkumuzdur deyücek gıbbe's-suâl ve'l-inkâr sıdk-ı makallerine beyyine taleb olunduk da Mustafa Bey ibni İdris ve Hasan bin Yusuf ve Lütfullah bin Ahmed ve Yusuf bin Dede Bey nam kimesneler hâzırûn olub istişhâd olunduk da edâ-i şehâdet-i şer'îyye edüb fi'l-vâki zikr olunan evsâf ile mevsûf olan gulâm mezbûrân Hüseyin Çavuş ve Mehmed Çelebi'nin Eflakiyyu'l-asl Yasmin nam mülk câriyelerinden tevellüd etti mülk câriyeleri Betaci'dir babasının ismi Kasım'dır babası dahî abd-i memlûkudur vech-i meşrûh üzere şahidleriz şehâdet dahî ederiz dediklerinde gıbbe riâyetihî şerâyiti'l-kabûl şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki' olduktan sonra mezbûrân Hüseyin Çavuş ve Mehmed Çelebi'ye gulâm-ı mezbûru mukaddemen âhere babaları veya kendüleri bey' ve hibe etmeyüb taraf-ı şer'îyyeden bir tarik ile mülklerinden ihrâc olunmaduğuna halefe billâhi te'âlâ ettiklerinden sonra mûcibine hüküm-birle mâ huve'l-vâki' kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fi 22 şehr-i Rebî'ül-evvel min şuhûr-i sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

Kaptas Ağa ibni Abdullah

Süleyman bin Sefer

Abdi bin Durmuş

Nebi Kethûda ibni Halil

Şaban bin Receb

Ahmed bin Ali

Osman bin Hamza

İbrahim bin Bali

Ve gayruhum

S 122 B7

Budur ki

Şaban bin Sefer zevcesi Cemile binti Bahşi nam hatun muvâcehesinde ikrâr edüb mezbûre hâtun ile adem-i zindegânımız olub mihrinden ve nafaka-i iddetten ve zevciyyete müte'allik cemî'-i davâsından fâriğa olmağın hul' ettim dedik de mezbûre hâtun dahî tasdîk edüb fi'l-vâki' mihrimden ve nafaka-i iddetimden fâriğa olub hul'u kabûl ettüm dedik de mâ huve'l-vâki' kayd-ı sicil olundu. Tahrîren fî evâhir-i Rebûlevvel sene 1020

Şuhûdu'l-hâl:

Nasreddin Halife el-İmam

Ahmed bin İlyas

Sadık bin Ali

Ahmed bin Ali

Ve gayruhum

S 122 B8

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki

Livâ-i Saruhan'da vâki' beytü'l-mâl-ı hâssa ve mâl-ı gâib ve mâl-i mefkûd ve tevâbii mukâta'asından vech-i iltizâm nâzır olan fahru'l-emâsil ve'l-akrân İsa nâzır meclis-i şer'-i şerîfe mahrûse-i Manisa sâkinlerinden Mahir veled-i Haski ve Nasni nam Yahudileri ihzâr edüb ve muvâcehelerinde takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm edüb Kızılbaş-ı Bedmaâş Muharebesinden gâib olub hayâtı ve memâtı olmayub ve vâris-i ma'rûfu olmayan Dizdâri Ahmed Çavuş'un beyt bahasından yüz bin akçesi merkûmân zimmetlerinde kalub mîrî için zabt olunmasın taleb ederim dedüğünde gıbbe's-suâl mezbûrân Mahir ve Nasni cevab verüb fi'l-vâki' merhûm Dizdâri Ahmed Çavuş ile nice def'a..eyledik lâkin bundan akdem.. olduğu günün gecesini hesaplaştık ba'de'l-hisâb on bin akçesi zimmetimde zuhûr edüb mâ'adâ akçe ve bir habbe bâki kalmayub ...

El emru kemâ cerâ nemakahû efkaru'l-verâ Mustafa bin Nasuh el-Kâdî bi-Kestel el-Müfettiş ufiye anhumâ

S 123 B1

Mezburun zimmetinde bir habbe kalmadı hususuna mezbur maadasından zımmeti bibra mezbur Mustafa'nın ibra-i akçe ıskat atdum deyu ıkrar ittükden el mukurla el-

merkûm İkrar meşru... gülce kabul ve mukabık itdükte sonra mah-u ol vaki ad-i el-taleb kayd olduktan tahriren fi evahir Şehr-i Rebiülevvel min evâil-i ahdi işrin ve elf.

Şuhudul Hal:

S 123 B2

Budur ki karye-i tekeliden mahu binti elhac memi nam hatun meclis-i şer-i şerif dere nam karyede mehmed bin Süleyman nam kimesne ihzar ve mahzarına tak İdub ve virilmesini ? yollamak kurbunda vaki közlüce nam bu hamilin indel cereyanı malumul hudud ve (bir dane) cevz ağacı babamdan intikal itme mülküm iken mezbur mehmed terfime mani olur suval olunması mucibini taleb iderim dukden indes-ol suval mezbur Mehmed zikr olunan cevz ağacı mezbure hatunun babasından intikal itme mülküm idüğüne bilmez idi deyu inkar ile cevap virub istişhad oldukda udul-u müsliminde abdulkerim bin Süleyman ve hamza (hamiresi) satı nam kimesneler vasıl li ecli şahade hazıran olub hacı ?(nice) olvaki değer olan cevz-i ağacı mezbur tevbin ? bab-1 senden ishale etmemesi idüğüne şehr-i surüz şehridan def-i ideriz. Didüklerin şahadetleri yad-ı iltizam hayr-ı kabulden vakı olunduktan sonra değer olunan cevz-ağacı mezbure hatuna hüküm virüle mah-u ol vaki iade-i taleb iade olub tahriren? Et-tarih el mezbur

Şuhudül Hal:... bin Mehmed, Peri bin ...,Mustafa

Mehmed alimet ali

S 123 B3

Budur ki kaza-i manisaya tabi zurus-u karye de bundukdam mürd olan Dimitri nam zımminin oğlu bahşi nam zımmi mahfil-i şeri şerifde karındaşları bazarlı ve mihal nam zımmiler mahzarlarında dava kılıb babam mezbur Dimitri kemal-i sıhhatinde iken karye-i mezbure de vaki kibel-i mezbur bazarlı ile daldum mülken ve garben tarik aam şarken kayalı zımmi yeri ve şimalen kendu bağım ile mahdud ve mümtaz olan bir bab saman damını tarih-i kitabdan bir yıl mukaddem bana hibe-i sahihe-i şeriye ile hibe ve temlik idub ben dahi kabul ve kabz idub atıl-an olan zabt ve tasarrufumda iken mezburan karındaşlarım muhallefatıdan ad idub hisse kılıb iderler suval olunsun mucib-i talebi iderim didiğünde gibbes-sual mezburan bazarlı ve mihal miri mezbur ki külliyyet tahmil? inkar idub istişar olunduktan sonra amil istimad verilir mani nam kimesneler mahil?-i el şahade hasr? olub olvaki mezbur Dimitri zımmi Kemal sıhhatinde iken değer olunan saman damına sıhatlü oğlu Hayati beye? hibe-i sahih-i

şeriye ile hibe ve temlik idub oğlu mezbur dahi kabul ve kabz idub eli alan ? zabt ve tasarrufuma hususa? şahidur şahadet dahi ideruz deyu temilinde şahadetleri badel-takdim ? her kabulden vaki olduktan değin değer olunan hemen damın mezbur hayati hüküm tebirle mahu-.... Olub her ne olunsalar resi ...

Şuhudül Hal:

S 123 B4

Bade-i bazarlı nam zımmi diğer karındaşları mihal ve Hayati ve gelmek vebalı? Nam zımmiler bulamadığından karye-i mezbure vaki babam geri suvalinden itmek mülkleri kabzları olub olması şark tarafında olmak ferman yanında kabz bıraktı? Deyu ima ittükde mezburlar mütakereler olub sen ... olduktan beyandan idare olunmalı mezburan zımmiler ...idüğüne ne hale üzere ibra? Olunmayı olvaki ad-el- taleb olundu. El-tarih..

Şuhudül Hal: El-mezbûre

S 123 B5

Budur ki mahruse-i Mağnisa da Ak- Mescid mahallesinde olub mecruhen fevt olub Hüseyin nam mürdi ?validesi Meryem Binti İskender ve arkadaşı Hasan bin Ali ve merkure kız karındaşı Esmâ binti Ali el-mezbur nam hatun tarafından husûs-ı atî'l-beyân devaya sulh ve ibraya seydi Ali bin Nebi ve İbrahim bin Mustafa ve Sadık bin Ali şahadetleriyle hasm-ı sadık-ı? şeri mahzarında vekaleti sabit olan üvey-i babası Arslan bin Şahsuvar nam kimesneler meclis-i şeri şerif de işbu sahibül-kitab Ali bin Ahmed muvhacesinde asalete ve vekalet bundan akdem mezbur Hüseyin debbağ hane-i mezbur Ali Bey aşçısı? İsmail bıçak ile urub mecruh idub ol cerehatdan fevt olmağla bunun odasında mecruholmuş mehruc olduğu meclis bu sebeple itmiş deyu bundan dahi dem-ü ve diyet dava ve taleb ittiğimizde ma- beynimize teslim tasavvut ? idub terk-i deva-i mukabilesinde bin akçe alub sulh olduk min- baad-i husus-u mezbure mütalık dava ve nizamız kalmamışdır zimmeti ibra ve iskat eylediği deyu asâlet eve vekalet ikrar itdiklerinde tarafeyni Mezburenin ikrarları mezbur Ali vicahen kabul ve tasdik itdikden sonra mâh-ü-velvaki kayd-ı sicil olundu tahriran fi evasıt-ı şehri Rebiülevvel 1020.

Şuhudül Hal: Piri Bey ibni Yusuf, Ahmed Çelebi ibni İbrahim, İbrahim bin Baki, Mustafa Bey serdar-ı sipahiyan, Ali beşe bin hızır, Mehmed bin Ali, Seydi Ali bin nebi, şaban bin receb ve- gayrihim fil hazirin

S 123 B6

Budur ki terhaniyet ? kazasına tabii bir buruncuk nam karyede bundan akdem maktul olan Süleyman Çavuş'un validesi Asiye binti Hüseyin nam hatun tarafından hususi ati'l-zikre vesair hususuna Rıdvan İbni Abdullah ve Osman bin Abdullah şahadetleri hasm-ı haced-i şeriye mahzarında vekaleti sabit olan maktul mezburun karındaşı Mehmed Çavuş İbni Mehmed Çavuş Meclis-i şeri- şerif de karye-i mezbureden Abdurrahman bin Durmuş muvahecesinde ikrar idub bundan akdem karındaşım mezbur Süleyman Çavuş karye-i mezburede katil olub yanında olub seksen bin akçe vesair esbab ve erzaki... ve garet olunmuşıdi eyle olsa katl-i na malum olmağla hala katl-i mezburun dem-ü diyet-ü ahaliye karye-i mezbureden asalete ve vekaletle dava ve taleb ittüğümde mezbur Abdurrahman'ın kendi hissesi için on üç bin akçe ile dört bin akçe kıymetli bir bakır virub ıslah ? eyledi bedel-i sulh olan meblağ-ı merkumeyi bargır makbuzum olub mezburun zımmeti ibra ve iskat itdüm didükden mezbur Abdurrahman tasdik idub fi'l-vaki mezbur Süleyman Çavuş karyemüzde gece ile katil olunub cem'i emvale .. garet olunmak ile dem-ü diyeti-i ahali-i mezbureden dava ve taleb? İtdükden kendü nefsim için terk-i dava-i mukabelesinde on üç bin akçe ile dört bin akçe kıymetlü bir bargır virub sulh itdüm benim dahi bedel-i sulh muteallik dava ve nizam yokdur didikde tarafeinden sadır olan ikrar ve tasdik bit-taleb-i ketb olunub ketb olundukda... tahriren evasıt şehr-i Rebiülevvel (1020) .

S 123 B7

Bade-ü vekil-i merkum karye-i mezbureden Mehmed bin Yusuf muvahecesinde ikrar idub mezbur Mehmedin hissesi için on bin akçe ile kırk sekiz buçuk zira atlas ve yigirmi iki zira olub sulh oldum mezbur fi bade dava- ve terk kalmamışdır zımmetini ibra ve iskat itdüm didükde merkum Mehmed tasdik idub vekil-i merkumun ikrarın bil-muvacehe kabul itdükden sonra mâ hüve'l- vâkî kayd olundu.

S 124 B1

Sicil-i Keşf

Budur ki bi-l fil mahruse-i Mağnisa da subaşı olan Ahmed bey mahfil-i kazaya gelüb takrir-i kelam idub şehr-i mah-ı rebiül-evvelin yirmi dördüncü gicesi Aişe binti Ömer

Nam hatun mahalle-i Amade de mecruhe-i maktule olmuş kabl-ı şer'iden üzerine varılub keşf olunub vuku üzere tahrir olunmasını taleb iderum didükde zeyl-i sicilinde mastur-ul esami olan Müslümanlar ile üzerine varılub mezbure hatun kendü mülkü evi çardağında mecruhe-i maktule bulunub heracatına nazar olundukda alnı yarılub kan seyelân idub ve sol gözü yüzüne varınca mahruce yaralanub vech-i meşruh üzere maktule bulunduğu kay olundu harere- et tarih- el mezbur

Şuhûdü'l-hâl: Eyne zade/ Mehmed Çelebi, Muhiddin halife/ ibn-i Hızır Mustafa bin Hüseyin, Hüseyin/ Mesih, Mehmed bin Ali

S 124 B2

Medine-i mahruse-i Mağnisa sakinlerinden Mehmed bin Hüseyin nam kimesne mahalle-i Amade'den Hüseyin bin Karagöz nam kimesneyi mahfil-i kazaya ihzâr ve mahzarında takrîr-i dava idub büyük validem olub veraset-i bana münhasara olan Ayşe binti Ömer nam hatun mezbur Hüseyin'in mülkü havlisi içinde mecruhe maktule olmuş kibel-i şer'iden sual olunub ikrar-ı tescil olunmasın taleb iderum didüğünde gıbbe's-suâl mezbur Hüseyin cevap virub yağmur olduğu gice kerevetden benim havlim içine düşüb varduk la-yef' il mecruhe yatur avratım ile yerinden kaldırub kendi evi içine götürdük didük... mezbûr Mehmed talebiyle kayd olundu harere evahir-i şehir-i Rebiül-evvel sene-i Ahd-i öşr-ü ve elf

Şuhûdü'l-hâl: Vani Zade Mehmed Bey / Emrullah Bey bin Mahmud/ Mustafa bin Abdullah , Ahmed Bey ibn Mehmed ve gayrihim

S 124 B3

İkrar-ı Binayen

Budur ki bina taifesinden Andon veled-i Afanaş ve Franko veled-i medellü ve Sivasto veled-i medellü ve Yorki veled-i medellü nam zimmiler mahfil-i kazada der-saadetden mir-i ahur olan kıdvetül- erbab'ül- ikbal ömere ihmanül- ihbal-i emrihim hazretlerinin mani- şeri- nailinden vekil şeri amili? olan dergah-ı aam çeşnigirlerinden kıdvetül-emasil ve-l ekran Mehmed ağa zide- mecdehu muvahacesinde ikrar ve takrir-i kelim idub haliya kendüsi gibüler vasi yolunda vaki müşaril-ileyh ağa hazretlerinin bana buyurdıkları düşme ve köbrüyi bina idub bina zururil? her bir zurureti ...ve arz on üçer akçe kavlı itmiş idüğü eyle olsa bil-kemaliye

? hıdîmed eda idub kavî olunan icratımı vekil mûma- ileyh ağa yerinden bit-tamam ahd-u kabz idub bir akçe ve bir ... hakkımız kalmadı deyu gelen mûma- ileyh Mehmed ağa taifi mezburenin ikrar isen bil- muvahece kabul itdükden sonra mah-u olvaki ad-ı taleb...olundu harir-i fi et-tarih el-mezbur

Şuhûdü'l-hâl: Kıdvetül- kazatü-mevlana / Sur-zade efendi, Hüssem efendi, / Tahir efendi, Mevlana Vait /Hüseyin efendi

S 124 B4

İkrar kurd Çavuş

Budur ki havas-i hümayunlarından eva-i Saruhandan vaki bazı aklama? bundan akdem nazr olan müteveffâ... çavuş karındaşı olub biruce kazala kabz malî olan derkenar Ali Çavuşunda kurun ala-i maşî vel-akran Kurd Çavuş zide- kadre-i mahfil-i şeri-şerif mahruse-i Mağnisanın kazalarında divan-ı Mustafa bin Sultan nam kimesne mecruhesinden? ikrar ve ihtirak idub nezaret-i mezbureden merkure kazasında vaki işadır? Kayd-ı mukata-i sene-i hümayun-u valada marit? İbtidasında üç yıl Abdi bin nam kimesne ile? mezbur divan-ı Mustafa biruce şahadetleri iken elden bin akçe-i elsani ve kabul idub iki sene zabt ve tedbiren itdüklerinden sonra Mukatû-u mezbure ahare? virilub kast-e almayum mucibince zabt ? itdükleri iki sene de mezbur iken zımmetlerin otuz üç bin akçe lazım gelub ile olsa meblağ merkurumun münfasıl olan ve Yasin efendiye teslim eyledü ki yüz yirmi dört bin gurus ile badel- ihsana ??? mezbur divanı-ı Mustafa'nın otuz bin akçe teslim olub hala mezburun zekasında... üç bin üçyüz otuz üç akçe kalmada?...ahd ve kabz idub mukata-i mezbur-i akçesinde

S 124 B5

Bil-fil Mahruse-i Mağnisa da şubası olan Yusuf Bey Sakin ibni Abdullah meclis-i şer'i hatîr-ı lâzımü't tevkir gelub...mahruse-i mezburede Yenice mahallesinden İbrahim Bey nam sipahinin bağçesinde bağban olan abacı? Nam zımmi mahruse-i maktul olmuşdu? Kabl-i şeriden üzerine varilub keşf olmasın taleb iderum didükde zeyl-i kitabdan mestûru'l- esâmî olan cem-i kesir ile üzerine varıldıkda fi-vaki merkum zımmi mezbur İbrahim Beyin bağçesinde olan odanın içinde maktul bulunub Keşf olundukda boğazı iki yerden zebi olunub bulunub bu minval üzere katl bulunduğu tahrir olundukdan sonra sonra mahalle-i mezbure vesair ahali-i şehirden ayan ve eşraf gelub mezbur İbrahim bey mahalle-i mezburede bağçe ihdas olmayub..hali olmayub..

hatta merkum sipahinin kendü sakin olduğu evin selamlığında mezbur bağçeye? Muttasıl odası nice küp han ve arak vardır mahalle-i mezburede bağçe ve meyhane olduğu işitmemüz ref olunmasın murad iderüz didiklerinde mezbur sakin olduğu odasına varıldukda bir oda içinde beş küğ hamr ve iki küp ve sair arrak çıkaracak allat ve esbab bulunmağın ma hüvel baki ketb tahrir olundu tahriren fî evaili- şehri rebiül evvel min şuhul işrin ve elf.

Şuhudül Hal: Hacı Ali ibni Ramazan, Mustafa Bey Serdar, Ahmed bin Hasan Mehmed, Mehmed Bey bin Yusuf, Gümüş Altun, Köhne ve şeker, Alaca.. köhne, Könbe?, Abalık,....., Dut, Gömlek Beyaz Kuşak.

